

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ
ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐ
ՀՐԱՄԱՆ

№ 35 -Լ

«26» դեկտեմբերի 2025 թ.

**ՈՋ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ՀԱՅԵՐԵՆԻ (ԱՐԵՎԵԼԱՀԱՅԵՐԵՆԻ) ԻՄԱՑՈՒԹՅԱՆ
ՄԱԿԱՐԴԱԿՆԵՐԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉՆԵՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

Ղեկավարվելով Լեզվի կոմիտեի կանոնադրության 14-րդ կետի 9-րդ ենթակետով և Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության 2021 թվականի նոյեմբերի 18-ի «Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության 2021-2026 թվականների գործունեության միջոցառումների ծրագիրը հաստատելու մասին» 1902-Լ որոշման 56.1 կետով՝

ՀՐԱՄԱՅՈՒՄ ԵՄ

1. Հաստատել «Ոչ հայախոսների համար հայերենի (արևելահայերենի) իմացության մակարդակների պետական չափորոշիչները»՝ ըստ հավելվածի:
2. Սույն հրամանն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարկմանը հաջորդող օրվանից:

 Восстановимая подпись

ԺԱՆՆԱ ԱՆԴՐԵԱՅԱՆ

ՆԱԽԱՐԱՐ՝

Подписано: ANDREASYAN ZHANNA 6402810169

ԺԱՆՆԱ ԱՆԴՐԵԱՅԱՆ

**Ոչ հայախոսների համար հայերենի (արևելահայերենի)
իմացության մակարդակների պետական չափորոշիչներ**

Մասնագիտական խումբ՝
Դավիթ Գյուրջինյան
Նարինե Հեքեքյան
Արմինե Կոստանդյան
Հասմիկ Հովհաննիսյան

Երևան 2025

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ	5
ՀԱՅԵՐԵՆԻ ԻՄԱՑՈՒԹՅԱՆ Ա1-Ա2 ՄԱԿԱՐԴԱԿՆԵՐ	8
ՀԱՅԵՐԵՆԻ ԻՄԱՑՈՒԹՅԱՆ Ա1-Ա2 ՄԱԿԱՐԴԱԿՆԵՐԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ	8
Ա ՄԱԿԱՐԴԱԿ (ՍԿՍՆԱԿ)	8
Ա1 (նախնական մակարդակ)	8
Ա2 (տարրական մակարդակ).....	9
ՈԼՈՐՏՆԵՐ և ԹԵՄԱՆԵՐ	9
Միջանձնային հարաբերությունների ոլորտ.....	9
Սոցիալ-կենցաղային ոլորտ	9
Խոսքային նմուշներ (ըստ հաղորդակցման ոլորտների)	12
ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒՄՆ ԱՊԱՀՈՎՈՂ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	22
Ունկնդրում (խոսքի լսողական ընկալում)	22
Բանավոր խոսք.....	24
Ընթերցում (խոսքի տեսողական ընկալում)	25
Գրավոր խոսք	27
ԼԵԶՎԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔ	29
Հնչյունաբանություն, ուղղագրություն և ուղղախոսություն	29
Հնչյունական	29
Գրային	30
Բառապաշար.....	30
Քերականություն	30
ԼԵԶՎԱԿԱՆ ԿԱՂԱՊԱՐՆԵՐ (LANGUAGE FUNCTIONS)	36
ԹԵՄԱՏԻԿ ԲԱՌԱՑԱՆԿ (Ա1-Ա2)	58
ԱՅԲԲԵՆԱԿԱՆ ԲԱՌԱՑԱՆԿ (Ա1-Ա2 ՄԱԿԱՐԴԱԿ)	80
ՀԱՅԵՐԵՆԻ ԻՄԱՑՈՒԹՅԱՆ Բ1 ՄԱԿԱՐԴԱԿ	93
ՀԱՅԵՐԵՆԻ ԻՄԱՑՈՒԹՅԱՆ Բ1 ՄԱԿԱՐԴԱԿԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ	93
ԹԵՄԱՆԵՐ և ՈԼՈՐՏՆԵՐ	93
Միջանձնային հարաբերությունների ոլորտ.....	94
Սոցիալ-կենցաղային ոլորտ	94
Սոցիալ-մշակութային ոլորտ	96
Կրթության ոլորտ.....	97
Սոցիալ-բնապահպանական ոլորտ.....	97
Առողջության և բժշկության ոլորտ	97
Պետաիրավական և հասարակական ոլորտ	98
ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒՄՆ ԱՊԱՀՈՎՈՂ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	99
Ունկնդրում (խոսքի լսողական ընկալում)	99
Ընթերցում (խոսքի տեսողական ընկալում)	101
Բանավոր խոսք.....	102

Գրավոր խոսք	104
ԼԵՋՎԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔ	105
Հնչյունաբանություն, ուղղագրություն, ուղղախոսություն.....	105
Բառապաշար.....	105
Քերականություն	106
Գոյական.....	106
ԿԵՏԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ	109
ԼԵՋՎԱԿԱՆ ԿԱՂԱՊԱՐՆԵՐ	111
ԹԵՄԱՏԻԿ ԲԱՌԱՅԱՆԿ (Բ1 ՄԱԿԱՐԴԱԿ).....	121
ԱՅԲԲԵՆԱԿԱՆ ԲԱՌԱՅԱՆԿ (Բ1 ՄԱԿԱՐԴԱԿ).....	205
ԿԱՅՈՒՆ ԲԱՌԱԿԱՊԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	239
ՀԱՐԱԴԻՐ ԲԱՅԵՐ	241
ԴԱՐՁՎԱԾՔՆԵՐ	242
ՀԱՅԵՐԵՆԻ ԻՄԱՑՈՒԹՅԱՆ Բ2 ՄԱԿԱՐԴԱԿ.....	244
ՀԱՅԵՐԵՆԻ ԻՄԱՑՈՒԹՅԱՆ Բ2 ՄԱԿԱՐԴԱԿԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ.....	244
ԹԵՄԱՆԵՐ ԵՎ ՈԼՈՐՏՆԵՐ	244
Միջանձնային հարաբերությունների ոլորտ.....	245
Սոցիալ-կենցաղային ոլորտ	245
Սոցիալ-մշակութային ոլորտ	247
Կրթության ոլորտ	248
Սոցիալ-բնապահականական ոլորտ	248
Առողջության և բժշկության ոլորտ	249
Պետական կամ հասարակական ոլորտ, իրավական համակարգ.....	249
ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒՄՆ ԱՊԱՀՈՎՈՂ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	250
Ունկնդրում.....	250
Բանավոր խոսք.....	251
Ընթերցում.....	255
Գրավոր խոսք	257
ԼԵՋՎԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔ	258
Հնչյունաբանություն և ուղղախոսություն	258
Ուղղագրություն	259
Բառապաշար.....	259
Ձևաբանություն	259
Շարահյուսություն.....	261
ԼԵՋՎԱԿԱՆ ԿԱՂԱՊԱՐՆԵՐ	262
ԹԵՄԱՏԻԿ ԲԱՌԱՅԱՆԿ (Բ2 ՄԱԿԱՐԴԱԿ)	263
ԱՅԲԲԵՆԱԿԱՆ ԲԱՌԱՅԱՆԿ (Բ2 ՄԱԿԱՐԴԱԿ)	395
ԿԱՅՈՒՆ ԲԱՌԱԿԱՊԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	449
ՀԱՐԱԴԻՐ ԲԱՅԵՐ	451
ԴԱՐՁՎԱԾՔՆԵՐ	452
ՀԱՅԵՐԵՆԻ ԻՄԱՑՈՒԹՅԱՆ Գ1-Գ2 ՄԱԿԱՐԴԱԿՆԵՐ	456
ՀԱՅԵՐԵՆԻ ԻՄԱՑՈՒԹՅԱՆ Գ1-Գ2 ՄԱԿԱՐԴԱԿՆԵՐԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ	456
ՈԼՈՐՏՆԵՐ և ԹԵՄԱՆԵՐ	457

ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒՄՆ ԱՊԱՀՈՎՈՂ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ.....	457
Ունկնդրում.....	457
Ընթերցում.....	459
Բանավոր խոսք.....	461
Բանավոր խոսքի հմտության ցուցիչներ.....	461
Գրավոր խոսք.....	462
Գրավոր խոսքի հմտության ցուցիչներ.....	463
ԼԵԶՎԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔ.....	464
Հնչյունաբանություն, ուղղագրություն, ուղղախոսություն.....	464
Բառապաշար.....	464
Քերականություն.....	465
Ոճաբանական գիտելիք.....	465
ՄԻՋՆՈՐԴԱՎՈՐՈՒՄ	466
ՏԵՔՍՏԻ ՄԻՋՆՈՐԴԱՎՈՐՈՒՄ	468
Որոշակի (կոնկրետ) տեղեկությունների փոխանցում.....	469
Տվյալների մեկնաբանում.....	471
Տեքստի մշակում.....	473
Տեքստի թարգմանություն.....	477
Գրառումներ.....	479
Ստեղծագործական տեքստեր.....	481
ԸՆԿԱԼՄԱՆ ՄԻՋՆՈՐԴԱՎՈՐՈՒՄ.....	484
Հաղորդակցման միջնորդավորում.....	484
ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	486
ԼԵԶՈՒՆԵՐԻ ԻՄԱՑՈՒԹՅԱՆ ՄԱԿԱՐԴԱԿՆԵՐԻ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉՆԵՐ (ՀԱՄԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍԱՆԴՂԱԿ)	489
ԻՆՔՆԱԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՍԱՆԴՂԱԿ	490

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Անկախության շրջանում Հայաստանը գրավիչ է դառնում օտարազգի գործարարների, տարբեր ոլորտների մասնագետների, աշխատողների, հետազոտողների, ինչպես նաև զբոսաշրջիկների համար: Աճում է հետաքրքրությունը երկրի, նրա պատմության, մշակույթի և լեզվի՝ հայերենի նկատմամբ: Առաջնահերթ խնդիր է դառնում ժամանակակից հայոց լեզվի ուսուցումը և հայերենի իմացության մակարդակի սահմանումը:

Հայերենի ուսուցման, ստուգման և գնահատման խնդիրներն արդիական կդառնան Հայաստանի բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների միջազգայնացման ցուցանիշների բարելավմանը զուգահեռ:

Վերջին տարիներին հայրենադարձության տարբեր ալիքներ Հայաստան են բերել մեծաթիվ հայրենակիցների, որոնց թվում կան ոչ հայախոսներ, ինչպես նաև հայերենի թերի իմացությամբ (օրինակ՝ գրել-կարդալ չիմացող) տարբեր տարիքի մարդիկ: Հայրենի հասարակությանը նրանց սերտաճելու կարևոր պայմաններից մեկը հայերենի իմացությունն է կամ իմացության աստիճանի բարելավումը:

Միջազգային, ներազգային այս բոլոր հանգամանքները, գործոններն ու ազդակները օրվա պահանջ են դարձրել պետական մակարդակով հայերենի ուսուցման, ստուգման և գնահատման համակարգի մշակումը Լեզուների ուսուցման, ստուգման և գնահատման համաեվրոպական ընդհանուր շրջանակի (CEFR) հետևողությամբ:

Լեզուների ուսուցման, ստուգման և գնահատման համաեվրոպական ընդհանուր շրջանակը սահմանում է լեզվական այն գիտելիքներն ու հմտությունները, որոնք պիտի ունենա լեզու սովորողը համապատասխան միջավայրում և իրավիճակում այդ լեզվով արդյունավետ հաղորդակցվելու և գործելու համար: Ըստ այդմ՝ սահմանվում են հմտությունների մակարդակներ, որոնք հնարավորություն են տալիս չափելու սովորողների առաջընթացը, որոշելու տվյալ լեզվի իմացության մակարդակը:

Այսօր որպես լեզուների ուսուցման գլխավոր նպատակ է դիտարկվում հաղորդակցական լեզվական իրազեկության ձևավորումը: Ընդ որում, լեզուների ուսուցման այս

նոր հայեցակարգի բաղադրիչները և դրանց նկարագրիչները, ըստ համաեվրոպական շրջանակի, նույնն են եվրոպական բոլոր լեզուների համար՝ հաշվի առնելով, իհարկե, մշակութային համատեքստը:

Համաեվրոպական շրջանակի օրինակով մշակվել է *Հայերենի (արևելահայերենի) ուսուցման, ստուգման և գնահատման համակարգ՝* ելնելով հայերենի լեզվական և մշակութային առանձնահատկություններից: Բնականաբար, հաշվի է առնվել այս ասպարեզում առկա հայաստանյան նախընթաց փորձը:

Մշակվել են հայերենի իմացության (Ա1 (A1), Ա2 (A2), Բ1 (B1), Բ2 (B2), Գ1 (C1), Գ2 (C2) մակարդակների չափորոշիչները, որոնք ուրվագծում են հայերեն կարդալու, գրելու, լսելու և խոսելու հմտությունների անհրաժեշտ շրջանակը:

Կազմվել են Ա1-Ա2, Բ1 և Բ2 ենթամակարդակների թեմատիկ նվազագույն բառապաշարի ցանկերը՝ ըստ լեզվի կիրառության հիմնական ոլորտների և ենթաօլորտների: Բառացանկերում տեղ են գտել ինչպես համընդհանուր գործածություն ունեցող բառեր, այնպես էլ ժողովրդական և խոսակցական որոշ բառեր (բառամիավորներ), որոնք հայերեն սովորողը առօրյա հաղորդակցության մեջ կարող է հաճախ լսել հայախոսների բանավոր խոսքում, հեռուստատեսությունից, ռադիոյից, զանգվածային լրատվության այլ միջոցներից: Օրինակ՝ պուլպուլակ «ցայտաղբյուր», բոյով «բարձրահասակ», կներես «ներողություն, ների՛ր», էս «այս», հա «այո», չէ «ոչ» և այլն: Այսինքն՝ ընտրվել են այսօրվա՝ հայերենի համագործածական բառապաշարը և այն բառերը, որոնք անհրաժեշտ են Հայաստանում ազատ հաղորդակցվելու համար:

Բառապաշարում ներառվել են հայկական իրականությանը, կենցաղին և մշակույթին բնորոշ իրողություններն արտացոլող բառեր, ինչպես՝ *լավաշ, մածուն, խաչքար, Վարդավառ* և այլն:

Բառացանկն առհասարակ կողմնորոշիչ բնույթ ունի. այն կարող է ըստ անհրաժեշտության ընդլայնվել կամ ինչ-որ չափով սահմանափակվել սովորող(ներ)ի տարիքային առանձնահատկությունների, նախասիրությունների և նպատակադրման թելադրանքով: Օրինակ՝ լեզուների կամ ազգերի ներկայացուցիչների անունները, բուսանուններ, մասնագիտությունների, հիվանդությունների անուններ և այլն:

Ներկայացվում են խոսքային նմուշներ և լեզվական կաղապարներ՝ ըստ հաղորդակցման ոլորտների և հաղորդակցական խնդիրների:

Գ1, Գ2 ենթամակարդակների համար տրված են միայն ընդհանուր բնութագրիչներ, քանի որ Գ մակարդակը հմուտ օգտագործողի, այսինքն՝ լեզվին ազատ տիրապետողի մակարդակն է:

Ներկայացվող փաստաթուղթն ունի նաև հավելվածներ, որոնք կարող են օգտակար լինել ինչպես հայերենի ուսուցում կազմակերպողներին և անցկացնողներին (օրինակ՝ կայուն բառակապակցությունների և դարձվածքների ցանկերը), այնպես էլ հայերեն սովորողներին (օրինակ՝ ինքնազնահատման սանդղակը):

Մասնագիտական խումբը պատրաստ է քննարկելու ողջամիտ յուրաքանչյուր առաջարկություն, որ կնպաստի կատարված աշխատանքի բարելավմանը, հայերենի ուսուցման, ստուգման և գնահատման նոր համակարգի ամբողջացմանը և հետագա կատարելագործմանը:

ՀԱՅԵՐԵՆԻ ԻՄԱՑՈՒԹՅԱՆ Ա1-Ա2 ՄԱԿԱՐԴԱԿՆԵՐ

ՀԱՅԵՐԵՆԻ ԻՄԱՑՈՒԹՅԱՆ Ա1-Ա2 ՄԱԿԱՐԴԱԿՆԵՐԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ա մակարդակ (սկսնակ)

Սա լեզվի տիրապետման սկզբնական մակարդակն է, այն փուլը, երբ սովորողը կարող է նվազագույն բառապաշարով և խոսքային պարզագույն կառույցներով հաղորդակցվել համապատասխան լեզվական միջավայրում ինչպես լեզվակիրների, այնպես էլ լեզվին տիրապետող օտարերկրացիների հետ, կատարել առօրյա գործեր, հաստատել միջանձնային և աշխատանքային հարաբերություններ:

Ա1 (նախնական մակարդակ)

Ա1 մակարդակում սովորողը կարող է համապատասխան միջավայրում հաղորդակցվել՝ լեզվական խոչընդոտները հաղթահարելով ինչպես պարզագույն խոսքային, այնպես էլ ոչ խոսքային միջոցներով: Սովորողը կարող է օգտագործել նվազագույն բառապաշար, քերականական պարզ կառույցներ, խոսքի նմուշներ և առօրյա արտահայտություններ, որոնք հաճախ կարող են ուղեկցվել դիմախաղով, ժեստերով, նկարներով, մատնացույց անելով:

Ա1 մակարդակում հաղորդակցումը կարող է իրականացվել, եթե բավարար կերպով ապահովված լինեն հետևյալ կարևոր պայմանները՝

- սովորողը տիրապետում է հաճախակի գործածվող խոսքային կառույցների,
- խոսակիցը բարեհաճ է, խոսում է գրական լեզվով, դանդաղ ու պարզ:

Ա1 մակարդակի լեզվական նյութը բավական սահմանափակ է՝ առօրյա գործածական ոչ մեծաթիվ բառեր և արտահայտություններ, բարեկիրթ խոսքի նմուշներ, քերականական պարզ կառույցներ, որոնք խոսքում մեծապես զուգակցվում են ոչ խոսքային միջոցներով: Սովորողը կարող է պարզ հարցեր տալ խոսակցից անձնական տեղեկություններ ստանալու կամ առօրյա գործողություններ կատարելու համար, ինչպես նաև նման հարցերի պատասխանել մեծ մասամբ առանձին բառերով կամ պարզ բառակապակցություններով, յուրացրած լեզվական առանձին կառույցներով: Ընդ որում արտասանությունը հաճախ հստակ չէ, խոսքում շատ են լինում դադարները:

Հաղորդակցման ժամանակ խոսքի ընկալման պայմաններն են խոսակցի հստակ և դանդաղ արտասանությունը, անհրաժեշտության դեպքում՝ մտքերի կամ դրանց առանձին հատվածների կրկնությունը, ոչ խոսքային միջոցների կիրառումը:

Ընթերցման հմտությունը սահմանափակվում է ծանոթ թեմաներին առնչվող առանձին բառերի ու բառակապակցությունների, պարզ տեքստերի (հայտարարություններ, ցուցանակներ և այլն) ընթերցմամբ:

Գրավոր խոսքը ևս սահմանափակվում է անձնական տեղեկությունները ձևաթղթերում լրացնելով, սովորած բառեր ու բառակապակցություններ գրելով:

Լեզվական գիտելիքների և կարողությունների ձևավորումն ու զարգացումը մեծապես կախված են այն համատեքստերից կամ իրադրություններից, որոնցում դրանք գործածվում են: Ա1 մակարդակում սովորողի կարողությունները ձևավորվում են

միջանձնային հարաբերությունների և սոցիալ-կենցաղային ոլորտներում (մանրամասն մեկնաբանությունը տե՛ս Ա մակարդակի համար նկարագրված ոլորտներն ու ենթաոլորտները):

Ա2 (տարրական մակարդակ)

Ա2 մակարդակը լեզվի տիրապետման տարրական մակարդակն է: Այս մակարդակով հայերենին տիրապետողը կարող է առօրյա սովորական իրադրություններում գործնական խնդիրներ լուծել՝ կյանքի տարբեր ոլորտներում միջանձնային և մասնագիտական շփումներ հաստատելով և իրականացնելով դեմառդեմ, հեռախոսով կամ մեդիամիջոցներով:

Ա2 մակարդակի գիտելիքների և կարողությունների ձևավորման ու զարգացման համար կարևորվում են հաղորդակցման Ա1 մակարդակի առնչությամբ հիշատակված ոլորտները և հաղորդակցական թեմաները՝ լեզվական ավելի բազմազան կառույցների ու հարստացվող բառապաշարի օգտագործմամբ, ավելի բարդ խնդիրների լուծմամբ:

Ոլորտներ և թեմաներ

Ա մակարդակի համար կարևորվում են հետևյալ թեմաներն ու հաղորդակցական իրադրությունները՝ ըստ ոլորտների.

Միջանձնային հարաբերությունների ոլորտ

1. Անձնական տեղեկություններ

Տեղեկություններ հայտնել սեփական անձի մասին՝ անուն, ազգանուն, տարիք, սեռ, ազգություն, մշտական բնակության վայր, հասցե, Հայաստանում գտնվելու նպատակը, կրթություն, զբաղմունք և այլն:

2. Ծանոթություն և շփում

Ներկայանալ և ներկայացնել ուրիշներին, ողջունել, հարցնել որպիսությունը, նշել սեփական զբաղմունքը և մասնագիտությունը, այդ մասին հարցնել ուրիշներին, խնդրանք արտահայտել, շնորհակալություն հայտնել, ներողություն խնդրել:

Սոցիալ-կենցաղային ոլորտ

3. Տուն

Նկարագրել տունը կամ բնակարանը, խոսել կահավորանքի, կենցաղային սարքերի ու պարագաների մասին:

4. Առողջություն, մարմնի խնամք, խնամքի պարագաներ

Իմանալ մարմնի մասերի անունները, բուժհիմնարկում պարզագույն տեղեկություններ հայտնել ֆիզիկական վիճակի, անհանգստացնող երևույթների մասին, խոսել մարմնի խնամքի մասին:

5. Բնություն և շրջակա միջավայր

Խոսել բնաշխարհի մասին, տեղեկություններ հայտնել բույսերի ու կենդանիների մասին, խոսել եղանակի մասին, նշել ժամանակը և այլն:

6. Առօրյա

Տեղեկություններ հայտնել առօրյայի, առօրյա գործողությունների մասին, գնումներ կատարելիս օգտագործել հայերեն արտահայտություններ, կարդալ գնապիտակները, ապրանքի մասին տեղեկություններ հարցնել, խնդրել որոշակի քանակությամբ ապրանք, ռեստորանում կամ սրճարանում օգտվել ճաշացանկից, ըմպելիք և ուտեստներ պատվիրել, խոսել սիրած կամ չսիրած կերակրատեսակների մասին:

7. Հետաքրքրություններ, նախասիրություններ, ժամանց

Տեղեկություններ հայտնել հետաքրքրությունների, նախասիրությունների մասին և նման տեղեկություններ ստանալ խոսակցից, տեղեկություններ հայտնել (ստանալ) իր և ուրիշների ֆիզիկական ակտիվության, մարզական իրադարձությունների մասին:

Շնորհավորել ազգային և ընտանեկան տոների առիթով, պատասխանել շնորհավորանքների, հյուրերի հրավիրել որևէ տեղ, ընդունել կամ մերժել ուրիշների հրավերը, պայմանավորվել վայրի և ժամի մասին:

8. Կողմնորոշում քաղաքում

Իմանալ կամ հայտնել ինչ-որ բանի գտնվելու տեղը, այնտեղ հասնելու ճանապարհը, իմանալ (հայտնել) կանգառի տեղը, ուղեվարձի չափը, օգտվել փողոցներում և կանգառներում եղած ցուցանակներից:

9. Ուղևորություն և տրանսպորտ

Օդանավակայանում կամ տրանսպորտային այլ հանգույցներում օգտվել չվացուցակներից, լսել հայտարարությունները և հետևել ցուցումներին, անձնական անհրաժեշտ տեղեկություններ հայտնել, ճշտել տոմսի և ծառայությունների արժեքը, ուղևորության տևողությունը, տոմս պատվիրել (գնել):

10. Արձակուրդ և հանգիստ

Տեղեկություններ հայտնել/ստանալ անցկացրած հանգստի վայրի, տևողության, ուղևորությունների մասին: Հյուրանոց ամրագրել կամ բնակարան վարձել:

11. Զբոսաշրջություն, տեսարժան վայրեր

Տեղեկատու աղբյուրներից տեղեկություններ ստանալ Հայաստանի տեսարժան վայրերի մասին, ճշտել այցելությունների հնարավոր տարբերակները, էքսկուրսիաների ժամերը, դրանց տևողությունը, արժեքը:

Ա մակարդակի թեմաներն ու ենթաթեմաները բառապաշարային համապատասխան միավորների և խոսքային կառույցների նմուշներով ներկայացված են Աղյուսակ 1-ում:

Խոսքային նմուշներ (ըստ հաղորդակցման ոլորտների)

Ա 1	Ա 2
Թեմաներ և հասկացություններ	Թեմաներ և հասկացություններ
Միջանձնային հարաբերությունների ոլորտ	Միջանձնային հարաբերությունների ոլորտ
1. Անձնական տեղեկություններ	1. Անձնական տեղեկություններ
Սովորողները (անհրաժեշտության դեպքում դիմացինի օգնությամբ) կկարողանան գրել (ձևաթղթերում, հարցաթերթիկներում և այլն) կամ հայտնել իրենց անուն-ազգանունը, հասցեն, հեռախոսահամարը, էլ. հասցեն, որտեղից լինելը, զբաղմունքը և այլն:	Սովորողները կկարողանան հայտնել իրենց անուն-ազգանունը, հասցեն, հեռախոսահամարը, ծննդավայրը, ծննդյան տարեթիվը, նշել տարիքը, սեռը, ընտանեկան կարգավճակը, որտեղից լինելը, քաղաքացիությունը, նշել զբաղմունքը կամ աշխատանքը, պատմել ընտանիքի, իրենց նախասիրությունների ու հետաքրքրությունների մասին:
1.1	1.1
Անուն	Անուն
<i>Ես էմման եմ: Նա Արամն է: Ես էմմա Սթոունն եմ: Նա Արամ Արմենյանն է: Դուք ո՞վ եք:</i>	<i>Ես էմմա Սթոունն եմ: Իմ/Քո/Նրա անունը Արամ է: Իմ/Քո/Նրա ազգանունը Սթոունն է: Դուք ո՞վ եք: Դա ո՞վ է: Ձեր անունն ի՞նչ է: Նրա անունն ի՞նչ է:</i>
1.2	1.2
Հասցե	Հասցե
<i>(Դու) Որտե՞ղ ես ապրում: Նա որտե՞ղ է ապրում: Ես ապրում եմ Երևանում: Նա ապրում է Իսպանիայում:</i>	<i>(Դու) Որտե՞ղ ես ապրում: (Նրանք) Որտե՞ղ են ապրում: Ես ապրում եմ Իսպանիայում: Նա ապրում է Հունաստանում: Նրանք ապրում են Աթենքում: Մենք ապրում ենք Արովյան փողոցում: Նրանք ապրում են Թումանյան փողոցի 40 շենքում: Ո՞ր ես գնում: Գնում եմ Լոնդոն: Որտեղի՞ց ես: Նա որտեղի՞ց է: Նա Իդրալիայից է: Ես Երևանից եմ:</i>
1.3	1.3
Հեռախոս	Հեռախոս
<i>Հեռախոսի համարը (մատնացույց անելով խոսակցին): 091 123456</i>	<i>Ձեր/Քո հեռախոսի համար՞րը: Ձեր/Քո հեռախոսի համարը կասե՞ք(ս): Ես կզանգեմ Ձեզ (քեզ): Խնդրում եմ՝ զանգեք ինձ:</i>
1.4	1.4

Ծննդյան տվյալներ	Ծննդյան տվյալներ
<i>Ես ծնվել եմ [երկրում/քաղաքում]: Ես ծնվել եմ [ամսին]: Որտե՞ղ ես ծնվել: Ե՞րբ ես ծնվել:</i>	<i>Ես ծնվել եմ [քաղաքում, երկրում] [... թվականի ամսի թվին]: Որտե՞ղ ես ծնվել: Ե՞րբ ես ծնվել:</i>
1.5	1.5
Տարիք, սեռ, ընտանեկան կարգավիճակ	Տարիք, սեռ, ընտանեկան կարգավիճակ
<i>(Դու) քանի՞ տարեկան ես: Նա փոքր արջիկ է: (Ես) Ամուսնացած չեմ:</i>	<i>Նա երիտասարդ է: Նա երիտասարդ է, թե՞ ծեր: Անուշը միջին տարիքի կին է: Ես ամուսնացած եմ:</i>
1.6	1.6
Ազգություն, ծագում, լեզու, կրոն	Ազգություն, ծագում, լեզու, կրոն
<i>Նա լեհ է: Դու հայ ես: Նա խոսում է հայերեն: Ես հայերեն (չ)գիտեմ: Նա հայերեն գիտի՞: Չինարեն գիտե՞ս:</i>	<i>Ես Անգլիայից եմ: Նա ապրում է Լեհաստանում: Նա հնդիկ է, ապրում է Հայաստանում: Նա խոսում է անգլերեն և ֆրանսերեն: Նա հունարեն չգիտի: Դու հայերեն խոսո՞ւմ ես: Նա հավատում է Աստուծուն: Նա քրիստոնյա է: Նա մահամեղական է: Նա լեհ է: Դու հայ ես:</i>
1.7	1.7
Ընտանիք	Ընտանիք
<i>Ես ունեմ հայր, մայր և եղբայր: Ես քույր ունեմ: Դու քույր ունե՞ս: Նա երկու քույր ունի:</i>	<i>Ես երկու հորաքույր ունեմ: Սա իմ քույրն է: Նա իմ մորաքրոջ տղան է: Անին իմ քեռու արջիկն է:</i>
1.8	1.8
Զբաղմունք, մասնագիտություն, աշխատանք	Զբաղմունք, մասնագիտություն, աշխատանք
<i>Նա աշխատում է: Ես չեմ աշխատում: Դու աշխատո՞ւմ ես: Դուք աշխատո՞ւմ եք: Նա գնում է աշխատանքի: Ես բժիշկ եմ: Նա վարորդ է: Որտե՞ղ ես/է աշխատում: Նա աշխատում է բանկում:</i>	<i>Նա դերասան է: Ես նկարիչ եմ: (Նա) որտե՞ղ է աշխատում: (Նա) աշխատում է դպրոցում: Ինչո՞վ ես զբաղվում: Աշխատում եմ բանկում: Այսօր ժողով ունենք: Ես լավ գործընկերներ ունեմ: Կհանդիպենք ընդամիջման ժամին: Ես հիվանդանոցում վարորդ եմ: Նա մատուցող է սրճարանում:</i>
1.9	1.9

Կրթություն	Կրթություն
Ի՞նչ ես անում: (Ես) սովորում եմ համալսարանում: Նա դպրոց է գնում: Նա աշակերտ է:	Ես սովորում եմ հայերեն: Ես հայերեն եմ սովորում: Ի՞նչ ես սովորում: (Ես) պատմություն եմ սովորում: Որտե՞ղ ես սովորում: Դպրոցում: Ինչո՞վ ես զբաղվում: Ես դպրոց եմ գնում: Ես աշակերտ եմ: Նա ուսանող է:
1.10	1.10
Արտաքին և բնավորություն	Արտաքին և բնավորություն
Նա նիհար է: Դու խելոք ես:	Անին սև մազեր և կապույտ աչքեր ունի: Նա լուրջ և համեստ աղջիկ է:
1.11	1.11
Նախասիրություններ	Նախասիրություններ
Նա կարդալ է սիրում: // Նա սիրում է կարդալ: Ես պարել չեմ սիրում:	Նա կարդալ է սիրում: // Նա սիրում է կարդալ: Ես պարել չեմ սիրում: Նրան դուր են գալիս առցանց դասերը:
2. Ծանոթություն, շփում	2. Ծանոթություն, շփում
2.1	2.1
Ողջույն, որպիսություն, հրաժեշտ, դիմելաձևեր	Ողջույն, որպիսություն, հրաժեշտ, դիմելաձևեր
Բարև, Աննա': Բարև Ձեզ, պարո՞ն Սիմոնյան: Բարև Ձեզ, տիկի՛ն Անուշ: Ո՞նց ես: Ինչպե՞ս եք: Ցտեսություն:	Բարև ձեզ, տղանե՛ր: Բարի երեկո, Անի': Բարի լույս, տատիկ՛կ: Բարի երեկո, տիկի՛ն Աննա: Բարի գալուստ Հայաստան: Ո՞նց ես: Ինչպե՞ս եք: Գործերդ ո՞նց են: Ցտեսություն: Մինչ հանդիպում: Մինչ վաղը:
2.2	2.2
Ծանոթություն	Ծանոթություն
Ես Լևոնն եմ: Իմ անունը Լևոն է: Դու ո՞վ ես: Ուրախ եմ:	Արամին գիտե՛ս: Չգիտեմ: Ծանոթացի՛ր, իմ եղբայրն է: Հաճեի՞ է: Ուրախ եմ: Շատ ուրախ եմ: Ես նույնպես:
2.3	2.3
Խնդրանք, շնորհակալություն, ներողություն	Խնդրանք, շնորհակալություն, ներողություն

Կգրե՛ս: Կօզնե՛ս/Կօզնե՛ք: Շնորհակալություն: Խնդրեմ: Կներե՛ք:	Կգրե՛ս: Գրե՛ք, խնդրում եմ: Կօզնե՛ս/կօզնե՛ք: Շնորհակալություն: Շնորհակալ եմ: Խնդրեմ: Ներողություն: Կներե՛ք:
Սոցիալ-կենցաղային ոլորտ	Սոցիալ-կենցաղային ոլորտ
3. Տուն և միջավայր	3. Տուն և միջավայր
Սովորողները կկարողանան նկարագրել իրենց տունը (բնակարանը), սենյակները, կահույքը, տան դիրքը, տեսարանը (բնապատկերը), եղանակը, թվարկել որոշ բույսերի ու կենդանիների անուններ, մարմնի մասեր և այլն:	Սովորողները կկարողանան ներկայացնել իրենց տունը (բնակարանը), սենյակները, կահույքը, տան դիրքը, սարքերն ու սարքավորումները, սպասքը, անձնական խնամքի պարագաները նկարագրել տարածքը, տեսարանը (բնապատկերը), նշել և հասկանալ ուրիշների հաղորդած նույնանման տեղեկությունները:
3.1	3.1
Տուն, բնակարան	Տուն, բնակարան
Իմ/մեր տունը մեծ է: Դուրը բաց է: Պատուհանը փակ է:	Այս տունը չորս սենյակ ունի: Բնակարանն ունի հյուրասենյակ և երեք ննջասենյակ: Խոհանոցը հյուրասենյակի կողքին է:
3.2	3.2
Կահույք, անկողնու պարագաներ	Կահույք, սպիտակեղեն, անկողնու պարագաներ
Սենյակում մեծ սեղան կա: Սենյակում սեղան, աթոռ ու պահարան կա: Խոհանոցում աթոռներ կան:	Բազմոցը պահարանի կողքին է: Աթոռները սեղանի մոտ են: Բազմոցի վրա բարձ կա: Սրբիչները պահարանի մեջ են:
3.3	3.3
Կենցաղային սարքեր	Կենցաղային սարքեր
Սառնարանը խոհանոցում է: Խոհանոցում սառնարան չկա: Սառնարանը փոքր է: Այսպեսդ արդուկ չկա:	Սառնարանը պահարանի կողքին է: Լվացարանը պատուհանի մոտ է: Խոհանոցում երկու պահարան կա:
3.4	3.4
Սպասք և տնային պարագաներ	Սպասք և տնային պարագաներ
Ափսե՛ն որպե՛ղ է: Դանակները որպե՛ղ են: Ափսեները պահարանում են: Ափսեն պահարանի մեջ է: Դանակը ափսեի մոտ է: Բաժակը սեղանի վրա է: Դարակում սրբիչներ կան: Սեղանի վրա երկու բաժակ կա:	Շերեփը որպե՛ղ է: Սրբիչները որպե՛ղ են: Կաթսան գազի/գազօջախի վրա է: Սրբիչները դարակում են: Բաժակի մեջ ջուր (չ)կա: Սեղանի վրա ափսեներ (չ)կան:
3.5	3.5

Հարմարություններ (կոմունալ ծառայություններ)	Հարմարություններ (կոմունալ ծառայություններ)
Գազ կա՞: Գազ չկա: Զուր չկա: Լույսը կվառե՞ս:	Տունը (բնակարանը) ջեռուցվո՞ւմ է: Զուր չկա, ջուրը կտրվել է: Այս տանը ջեռուցում կա՞: Զեռուցման կաթսան որտե՞ղ է: (Զեռուցման կաթսան) Խոհանոցում է: Կարո՞ղ եմ լույսը վառել: Այո, անջափիչը դռան մոտ է:
3.6	3.6
Առողջություն, մարմնի խնամք, խնամքի պարագաներ	Առողջություն, մարմնի խնամք, խնամքի պարագաներ
Սանր ունե՞ք: Այստեղ օճառ և սրբիչ կա: Սա իմ սրբիչն է: Ապամս ցավում է:	Այստեղ չեն ծխում: Այստեղ չի կարելի ծխել: Այս առանը պետք է բուժել: Առավոտյան և երեկոյան նա մաքրում է առամները: Ապամի մածուկ և խոզանակ կառնե՞ս: Գլուխս ցավում է: Դեղ եմ խմում: Սրբիչները պահարանի դարակում են:
3.7	3.7
Բնություն և շրջակա միջավայր	Բնություն և շրջակա միջավայր
Ես ապրում եմ գյուղում: Նա ապրում է քաղաքում: Այստեղ/Այնտեղ գետ կա: (Այս/այդ/այն) լիճը մեծ է:	Մեր գյուղի մոտ անտառ կա: Հայաստանում ծով չկա, բարձր սարեր կան: Հայաստանի մեծ գետերն են : Հայաստանի ամենաբարձր լեռը է: Հայաստանի մեծ քաղաքներն են: Այս տարի կհանգստանանք Սև ծովի ափին: Այս ամառ հանգստացանք Դիլիջանում: Հաջորդ կիրակին կանցկացնենք Գյումրիում: Գետի ափին տներ կան:
3.8	3.8
Բուսական և կենդանական աշխարհ	Բուսական և կենդանական աշխարհ
Դու շուն ունե՞ս: Այո/Ունեմ: Ոչ/Չէ, կատու ունեմ: Դու շո՞ւն ունես: Այո, սա իմ շունն է: Նա սիրում է նուռ, տանձ և ծիրան: Նա սալոր չի սիրում: Դու ի՞նչ միրգ ես սիրում: Ես ծիրան եմ սիրում: Քաղցր է: /Ծիրանը քաղցր է: Թթու է:/Այս նուռը թթու է: Մեծ/Փոքր է: Ծառը մեծ/փոքր է: Խոտը կանաչ է:	Ծիրանը և նուռը Հայաստանի խորհրդանիշներն են: Դդումը շատ օգտակար է: Շուկայում արդեն սև և կարմիր հաղարջ են վաճառում, իսկ ձմերուկ դեռ չկա: Վայրի կենդանիները պետք է ապրեն բնության մեջ: Նրանք/Վայրի կենդանիները չպետք է պահվեն գազանանոցում:

	<i>Սպիտակ արջերն ապրում են հյուսիսում: Հայաստանում տարածված են գայլերն ու աղվեսները, իսկ առյուծներ չկան:</i>
3.9	3.9
Եղանակ, կլիմա	Եղանակ, կլիմա
<i>Այսօր ցուրտ է: Այսօր շոգ է: Ձյուն է գալիս: Անձրև է գալիս: Այսօր լավ եղանակ է: Այսօր վաղ եղանակ է:</i>	<i>Երեկ շապ ուժեղ քամի էր: Գիշերը շապ ձյուն է եկել: Անձրևը շուրջ դադարեց: Երեկ ամբողջ օրը անրձև էր տեղում:</i>
3.10	3.10
Ժամանակ, ժամ	Ժամանակ, ժամ
<i>Տարին 12 ամիս ունի: Նա ծնվել է մարտին: Այսօր զբաղված եմ:</i>	<i>Ժամը քանի՞սն է: Ժամը տասն անց է քսան րոպե: Կհանդիպենք վաղը ցերեկը: Երեկոյան գնում եմ թատրոն: Հաջորդ շաբաթ կգնամ Գյումրի: Մյուս տարի կգամ Հայաստան:</i>
4. Առօրյա	4. Առօրյա
<i>Սովորողները կկարողանան իրենց առօրյայի մասին ընդհանուր տեղեկություններ հայտնել և հասկանալ ուրիշների հայտնած նույնանման տեղեկություններ, շնորհավորել ծանոթներին որոշ տոների կապակցությամբ:</i>	<i>Սովորողները կկարողանան նկարագրել իրենց առօրյան, նկարագրել՝ ինչ են անում տանը և աշխատավայրում, և հասկանալ ուրիշների հայտնած նույնանման տեղեկություններ, մտքեր փոխանակել այդ հարցերի շուրջ, պատմել որոշ տոների մասին, շնորհավորել ծանոթներին:</i>
4.1	4.1
Առօրյա կյանք	Առօրյա կյանք
<i>Ես զարթնում եմ առավոտյան ժամը 7-ին: Ժամը ութին գնում եմ աշխատանքի/դպրոց/համալսարան: Նա սովորում է դպրոցում/ համալսարանում: Ի՞նչ կխմեք(ս): Ես թեյ կխմեմ: Սուրճ չեմ խմում: Ճաշում եմ տանը:</i>	<i>Ես աթնանում եմ առավոտյան ժամը 6:30, մարզվում եմ, նախաճաշում և գնում եմ աշխատանքի: Նա աշխատում է բանկում: Նա միշտ տանն է նախաճաշում: (Նա) սովորաբար ճաշում է բանկի մոտակա սրճարանում: Դու հաճա՞խ ես զբոսնում: Սիրո՞ւմ ես պատրաստել: Ես լավ (չ)եմ պատրաստում:</i>

4.2	4.2
Խանութ, շուկա, գնումներ (մթերք, հագուստ)	Խանութ, շուկա, գնումներ (մթերք, հագուստ)
<i>Վարունգ ունե՞ք/կա՞: Լոյիկն ի՞նչ արժի: Մեկ (կես) կիլո փվեք:</i>	<i>Վարունգի գինը կասե՞ք: Մեկ կիլո կշռեք, խնդրում եմ: Սրա 37 համարը կա՞: Այս կոշիկի 37 համարն ունե՞ք: Այս կոշիկը կարո՞ղ եմ փորձել: Սա (այս շապիկը) փոքր է: Կարո՞ղ եմ քարտուվ վճարել:</i>
4.3	4.3
Ռեստորան, սրճարան (ուտեստներ, ըմպելիք)	Ռեստորան, սրճարան (ուտեստներ, ըմպելիք)
<i>Ի՞նչ կուզեք: Մի բաժակ սուրճ: Կանաչ թեյ, խնդրում եմ: Մի շիշ ջուր:</i>	<i>Ի՞նչ կպատվիրեք: Ի՞նչ կառաջարկեք: Ուզում ենք փորձել խորոված ձուկը: Երկու բաժին փոլմա, մեկ բաժին խորոված, հանքային ջուր և լավաշ:</i>
4.4	4.4
Տոներ	Տոներ
<i>Շնորհավոր Նոր փարի/Սուրբ Ծնունդ: Ծնունդդ շնորհավոր: Սա քեզ/Ձեզ (նվեր կամ ծաղիկներ մատուցելիս):</i>	<i>Շնորհավոր Նոր փարի/Սուրբ Ծնունդ: Ձափիկին համեցե՞ք մեր փուն: Վաղը իմ ծննդյան օրն է, ես ձեզ ռեստորան եմ հրավիրում: Շնորհավորում եմ ձեզ հարսանիքի առթիվ: Մաղթում եմ երջանկություն:</i>
5. Ժամանց	5. Ժամանց
<i>Սովորողները կկարողանան ասել՝ ե՛րբ են ազատ և ի՛նչ են անում ազատ ժամանակ, ինչպես նաև հասկանալ այդ մասին ուրիշների հայտնած տեղեկությունները:</i>	<i>Սովորողները կկարողանան ասել՝ ե՛րբ են ազատ և ի՛նչ են անում ազատ ժամանակ, մասնավորապես ներկայացնել իրենց հետաքրքրությունները: Կարողանում են նաև հասկանալ այդ մասին ուրիշների հայտնած տեղեկությունները, մտքեր փոխանակել այդ հարցերի շուրջ:</i>
5.1	5.1
Արձակուրդ, ժամանց, զվարճանք	Ժամանց, զվարճանք
<i>Կիրակի օրը ազատ եմ: Գնա՞նք այգի: Արի քայլենք:</i>	<i>Ժամը 6-ից հետո ազատ եմ: Ազատ կլինեմ 6-ից հետո: Կարող ենք մի քիչ քայլել այգում: Ջրոսնելու կգա՞նք: Շաբաթ օրը գնում ենք քաղաքից դուրս: Իմ արձակուրդը հունիսին է: Արձակուրդին գնալու եմ Լոռի:</i>
5.2	5.2
Հետաքրքրություններ	Հետաքրքրություններ

<i>Ես սիրում եմ երգել/պարել/նվագել: Նա մադիպներ է հավաքում:</i>	<i>Ես հետաքրքրվում եմ կինոյով, թատրոնով: Ես սիրում եմ կինո/ֆիլմ նայել: Նա սիրում է երգել/պարել:</i>
5.3	5.3
Մեղիա և մամուլ	Մեղիա և մամուլ
<i>Ես լուրեր եմ կարդում: Այսօր լուրերը լսե՞լ ես:</i>	<i>Ես հաճախ եմ լուրեր կարդում համակարգչով/հեռախոսով: Նա ռադիոյով հաղորդում է լսում:</i>
5.4	5.4
Արվեստ	Արվեստ
<i>Ես չեմ պարում: Դու լավ ես պարում: Նա սիրում է նկարել: Դու նվագո՞ւմ ես:</i>	<i>Մենք շատ լավ ֆիլմ դիտեցինք: Նա դաշնամուր է նվագում, իսկ ես ջութակ եմ նվագում: Ուզում եմ քանոն նվագել սովորել: // Ուզում եմ սովորել քանոն նվագել:</i>
5.5	5.5
Ֆիզիկական ակտիվություն և սպորտ	Ֆիզիկական ակտիվություն և սպորտ
<i>Նա լավ է լողում: Դու լողալ գիտե՞ս: Ես լողալ չգիտեմ: Ես շախմատ չեմ խաղում:</i>	<i>Դու սպորտով զբաղվո՞ւմ ես: Ես զբաղվում եմ լողով: Շաբաթը երեք անգամ գնում եմ լողավազան: Մարզասրահում մարզվում եմ շաբաթը երկու անգամ՝ երկուշաբթի և ուրբաթ օրերին:</i>
6. Ճանապարհորդություն, տրանսպորտ	6. Ճանապարհորդություն, տրանսպորտ
<i>Սովորողները կկարողանան օդանավակայանում կամ տրանսպորտային այլ հանգույցներում օգտվել չվացուցակներից, անձնական անհրաժեշտ տեղեկություններ հայտնել, ճշտել կանգառի (կայարանի) տեղը, ճշտել տոմսի արժեքը և այլն:</i>	<i>Օդանավակայանում կամ տրանսպորտային այլ հանգույցներում օգտվել չվացուցակներից, լսել հայտարարությունները և հետևել ցուցումներին, անձնական անհրաժեշտ տեղեկություններ հայտնել, տոմս պատվիրել (գնել), ճշտել տոմսի և ծառայությունների արժեքը, ուղևորության տևողությունը և այլն:</i>
6.1	6.1
Հանրային փոխադրամիջոցներ	Հանրային փոխադրամիջոցներ
<i>Ավտոբուսի կանգառը որտե՞ղ է: Այնտեղ (մարնացույց անելով): Տոմսն ի՞նչ արժե:</i>	<i>Ավտոբուսի կանգառը հեռո՞ւ է: Ո՛չ, հեռու չէ: / Ո՛չ, մոտ է: Մետրոյի կայարանը որտե՞ղ է: Այս փողոցի վերջում: Որտե՞ղ (ո՞ր կանգառում) պիտի իջնեմ: Մյուս կանգառում: Տոմսն ի՞նչ արժե: Երկու տոմս, խնդրում եմ:</i>

	Հայաստան եւ գնում գնացքով (օդանավով):
6.2	6.2
Անձնական փոխադրամիջոցներ	Անձնական փոխադրամիջոցներ
Մեքենա ունե՞ս: Ես վարել/քշել չգիտեմ: Նա հեծանիվ է քշում:	Աշխատանքի մեքենայո՞վ ես գնում: Չէ, հեծանիվով: Նա լավ վարորդ (չ)է: Ուզում եմ Հայաստանում մեքենայով շրջագայել: Կարո՞ղ եմ մեքենա վարձել: Որքա՞ն/ինչքա՞ն պիտի վճարեմ:
6.3	6.3
Կողմնորոշում քաղաքում. փողոց, երթևեկություն, հաստատություններ	Կողմնորոշում քաղաքում. փողոց, երթևեկություն, հաստատություններ
Ինչպե՞ս գնամ Աբովյան փողոց: (Գնացե՛ք) Ուղիղ, հետո՝ աջ: Անցե՛ք փողոցը, ուղիղ գնացե՛ք: Անցումը որտե՞ղ է: Այնտեղ (մատնացույց անելով):	Հրապարակ ինչպե՞ս հասնեմ: Գնա՛(Գնացե՛ք) մինչև խաչմերուկ, թեքվի՛ր (թեքվե՛ք) դեպի կամուրջ, անցի՛ր (անցե՛ք) այն և ուղիղ գնա (գնացե՛ք) մինչև հրապարակ: Որտե՞ղ հանդիպենք: Բանկի դիմաց: Բանկը որտե՞ղ է: Խաչմերուկում:
6.4	6.4
Կեցություն	Կեցություն
Ազատ սենյակ ունե՞ք/կա՞: Ազատ սենյակ չկա:	Երկու հոգու համար սենյակ ունե՞ք: Մեզ երկու տեղանոց համար է պետք: Մնալու ենք երեք գիշեր: Մեկ գիշերվա վարձը որքա՞ն/ինչքա՞ն է: Մեր համարի/սենյակի բանալին կտա՞ք: Մեր սենյակը ո՞ր հարկում է: Հաշիվը կտա՞ք: Խնդրում եմ, տաքսի պատվիրեք ինձ համար:
6.5	6.5
Ճանապարհորդություն, ուղեբեռ, փաստաթղթեր	Ճանապարհորդություն, ուղեբեռ, փաստաթղթեր
Իմ ճամպրուկը թեթև է/ծանր չէ: (Ճամպրուկը) ծանր է, կօզնե՞ք:	Ես մեկ ճամպրուկ և ուսապարկ ունեմ: Իմ ճամպրուկը ծանր է, բայց անիվներով է: Դու ուսապարկը վերցրու, իսկ ես՝ ճամպրուկը: Ճամպրուկը դրե՛ք կշեռքին: Սա իմ ուղեբեռի կտրոնն է:
6.6	6.6
Արձակուրդ, հանգիստ	Արձակուրդ, հանգիստ
Գնում ենք ծով: Ծով գնա՞նք: Լողում ենք ծովում: Քնում ենք վրանում:	Այս տարի հանգստացանք Սևանա լճի (Սևանի) ափին: Առավոտյան ջուրը սառն էր, չէինք լողում: Միայն նստում էինք ափի ավազին:

	Կեսօրին մի քիչ լողում էինք կամ նավակով զբոսնում լճի վրա:
6.7	6.7
Զբոսաշրջություն, տեսարժան վայրեր	Զբոսաշրջություն, տեսարժան վայրեր
<i>Ո՞ր թանգարան գնամ: Ուզում եմ գնալ Տաթև: Ուզում եմ տեսնել Գառնին:</i>	<i>Որոշել եմ այս տարի ճամփորդել Հայաստանում և Վրաստանում: Հայաստան եմ ժամանել գիշերը: Այստեղ կճամփորդեմ չորս օր, հետո կմեկնեմ Վրաստան: Որտե՞ղ կարող եմ խաչքարեր տեսնել: Վաղը կգնամ Նորավանք և Տաթև: Կարո՞ղ եք կազմակերպել ուղևորություն դեպի Խոր Վիրապ: Որքա՞ն կտևի ուղևորությունը: Որքա՞ն ժամանակում կհասնենք Սևան: Ուզում եմ տեսնել Գառնու տաճարը // Ուզում եմ Գառնու տաճարը տեսնել:</i>
7. Գործակցություն/հարաբերություններ այլոց հետ	7. Գործակցություն/հարաբերություններ այլոց հետ
Սովորողները կկարողանան անձնական հարաբերություններ հաստատել այլոց հետ, ծանոթանալ, հասկանալ և հայտնել պարզագույն տեղեկություններ (հրավեր, հանդիպման վայր, ժամ և այլն):	Սովորողները կկարողանան անձնական հարաբերություններ հաստատել այլոց հետ, մասնակցություն ունենալ հանրային կյանքին (աշխատավայրում և դրանից դուրս), տարատեսակ տեղեկություններ փոխանակել, հաղորդակցվել նաև գրավոր:
7.1	7.1
Հանրային կյանք	Հանրային կյանք
<i>Բարև: Սա իմ ընկերն է: Արամին գիտեմ: Նա իմ ընկերն է: Ուրախ եմ: Հաճելի է:</i>	<i>Ծանոթացի՛ր/Ծանոթացե՛ք, սա իմ ընկերն է/սա Արամն է: Շատ հաճելի է: Ուրախ եմ: Ուրախ եմ ծանոթանալու համար: Երեկոյան կհանդիպենք: Համեցեք (իմ տուն): Այսօր հավաքույթ ունենք, հրավիրում եմ քեզ/դու էլ արի:</i>
7.2	7.2
Նամակագրություն	Նամակագրություն
<i>Նամակ գրել, բացիկ առնել/գնել, մատիտով գրել, նվեր տալ Գրիչ չունեմ:</i>	<i>Ես նամակ եմ ուղարկել քեզ: Կարո՞ղ եմ նվերի հետ բացիկ ուղարկել: Ես (Արամից) նամակ եմ ստացել, բայց դեռ չեմ պատասխանել:</i>

Հաղորդակցումն ապահովող հմտություններ

Լեզվական հաղորդակցումը մարդկանց միջև զգացմունքների, մտքերի, տեղեկությունների փոխանակումն է, որն իրականացնելու համար անհրաժեշտ է տիրապետել չորս հիմնական հմտությունների: Սրանք միմյանց կապվում են երկու չափանիշով: Դրանք են՝

- *հաղորդակցման ուղղությունը* (այսինքն՝ տվյալ անձը տեղեկությունը հաղորդո՞ղն է, թե՞ ստացողը),
- *հաղորդակցման եղանակը* (ձայնային կամ պատկերային):

Ըստ այդմ էլ տարբերվում են՝

- **խոսքի ընկալման հմտությունները**
 - ունկնդրում
 - ընթերցում
- **խոսքի կառուցման հմտությունները**
 - բանավոր խոսք,
 - գրավոր խոսք:

Ունկնդրում (խոսքի լսողական ընկալում)

Ունկնդրումը ենթադրում է մի շարք հիմնական կարողությունների դրսևորում՝

- ընկալել և ընդհանուր առմամբ հասկանալ ունկնդրած խոսքի հիմնական բովանդակությունը,
- դուրս բերել անհրաժեշտ կամ հետաքրքրող տեղեկություններ,
- հասկանալ և ամբողջապես ըմբռնել բովանդակության մանրամասները:

Ունկնդրվող խոսքը պետք է կազմված լինի ծանոթ բառերի,

արտահայտությունների ու քերականական իրողությունների հիման վրա, ունենա 3-4% անծանոթ բառեր, որոնց իմաստը կարելի է կռահել:

Լսողական գործունեության դեպքում սովորողը կարող է հայոց լեզվով լսել՝

- հանրային վայրերում հնչող հայտարարություններ (զգուշացում, տեղեկացում, հրահանգ և այլն),
- զրուցակցի խոսք (այդ թվում հեռախոսով կամ այլ միջոցով),
- այլ անձանց կենդանի զրույց,
- կենդանի խոսք՝ որպես հանդիսատես կամ մասնակից (թատրոնում, ժողովներում, դասախոսությունների ժամանակ և այլն),
- ռադիոյով և հեռուստատեսությամբ հնչող խոսք (լուրեր, հարցազրույցներ, տարբեր հաղորդումներ, ֆիլմեր, ձայնագրություններ):

Ունկնդրելու հմտության ցուցիչներ (Ա մակարդակ)

	Հայտարարություններ և հրահանգներ	Լեզվակրի խոսք և լեզվակիրների գրույց	Ռադիոհեռուստա- տեսային հաղորդումներ, ձայնագրություններ	Որպես հանդիսատես
Ա2	Կարողանում է հասկանալ կարճ, պարզ հայտարա- րությունների հիմնական կետերը:	Կարողանում է ընդհանուր գծերով հասկանալ գրույցը, եթե այն պարզ է և դանդաղ է հնչում, ծանոթ թեմաներով է կամ դրանց շրջանակում է (կինո, սպորտ և այլն): Կարողանում է հասկանալ ներկայացվող տեղեկությունները, եթե խոսքը կարճ է կամ զուգորդվում է պատկերներով կամ սահիկներով:	Կարողանում է հասկանալ առօրյա անհրաժեշտ տեղե- կություններ պարունակող ձայնագրություններ (անձնական բնույթի, ընտանիքին վերաբերող, գնումներ անելիս, քաղաքում կողմնորոշվե- լիս և այլ իրավիճակներում գործածվող արտա- հայտություններ), եթե խոսքը պարզ է ու դանդաղ: Կարողանում է հասկանալ հեռուստատեսությամբ կամ ռադիոյով ներկայացվող տեղեկությունները եղանակի կամ մարզական մրցումների արդյունքների վերաբերյալ, եթե խոսքը իր բառապաշարի սահմաններում է, տեղեկատվական նյութի առանցքային փաստերը, եթե ուղեկցվում են համապատասխան լուսանկարներով ու տեսանյութերով, և խոսքը պարզ է ու հստակ:	-

Ա1	Կարողանում է հասկանալ իրեն ծանոթ կամ հաճախ գործածվող բառերով կազմված և դանդաղ արտասանված պարզագույն հրահանգներ, կարճ ցուցումներ, որոնք կարող են ուղեկցվել ոչ խոսքային միջոցներով (օրինակ՝ գնալ այս կամ այն ուղղությամբ, բացել գիրքը և այլն):	Կարողանում է խոսքից հասկանալ իրեն ծանոթ առանձին բառեր, եթե արտասանվում են պարզ, դանդաղ: Կարողանում է հասկանալ բարեկիրթ խոսքի կառույցներ, առօրյայում գործածվող իրերի անուններ, ուսուցանողի պարզ հարցեր, հրահանգներ, ամիսների, շաբաթվա օրերի անուններ, թվականներ (տարիք, գին, ժամանակահատված):	Կարողանում է հասկանալ ուսումնական ծայնագրությունները, որոնք վերաբերում են ուսուցանվող նյութին և ներկայացվում են դանդաղ ու ընդմիջումներով: Կարողանում է գովազդներում, ֆիլմերում, հաղորդումներում ճանաչել և հասկանալ առանձին ծանոթ բառեր և պարզ արտահայտություններ:	-

Բանավոր խոսք

Սովորողը կարող է հայերեն՝

- երկխոսել (հարցեր ուղղել խոսակցին և պատասխանել նրա հարցերին),
- մենախոսել (ներկայանալ, պատմել իր մասին, նկարագրել ինչ-որ բան, պատմել կարդացածի մասին):

Բանավոր խոսքի ցուցիչներ (Ա մակարդակ)

	<i>Երկխոսություն</i>	<i>Մենախոսություն</i>
Ա2	Կարողանում է բավարար չափով հասկանալ զրուցակցին և պարզ զրույց վարել: Կարողանում է լեզվական պարզ միջոցներով հաղորդակցվել առօրեական խնդիրների շուրջ (գնումներ անելիս, ինչ-որ բան պատվիրելիս, տրանսպորտից օգտվելիս և այլն): Կարողանում է շատ կարճ երկխոսություն վարել, շնորհավորանքներ ու մաղթանքներ հղել, կարճ ցուցումներ տալ, արտահայտել համաձայնություն	Կարողանում է լեզվական պարզ միջոցներով նկարագրել ընտանիքը, այլ մարդկանց, իր տունը, կյանքի պայմանները, խոսել կրթության, ներկա կամ նախորդ աշխատանքի մասին, պատմել կարդացած որևէ դեպքի մասին:

	կամ անհամաձայնություն, վերաբերմունք որևէ բանի նկատմամբ:	
Ա1	Կարողանում է հաղորդակցվել պարզ միջոցներով, խոսքը զուգակցելով ոչ խոսքային միջոցներով՝ պայմանով, որ զրուցակիցը պատրաստ լինի կրկնելու կամ վերաձևակերպելու խոսքը, խոսի ավելի դանդաղ: Կարողանում է անմիջական կարիքներին վերաբերող պարզ հարցեր տալ և պատասխանել նման հարցերի՝ անհրաժեշտության դեպքում մատնացույց անելով, նկարելով և այլն: Կարողանում է ողջունել խոսակցին, հարցնել որպիսությունը, ինչ-որ բան խնդրել և տալ, շնորհակալություն հայտնել, ներողություն խնդրել, պատասխանել անձնական հարցերի՝ նշելով իր անուն-ազգանունը, ազգությունը, տարիքը և այլն, ինչպես նաև նման հարցեր ուղղել խոսակցին:	Կարողանում է օգտագործել ծանոթ բառեր կամ պարզ արտահայտություններ՝ նկարագրելու համար որևէ մեկին կամ որևէ բան (օգտվելով հաղորդակցման ոչ խոսքային միջոցներից): Կարողանում է հիմնական անձնական տեղեկություններ հայտնել իր մասին (ազգություն, բնակության վայր, տարիք, հասցե և այլն):

Ընթերցում (խոսքի տեսողական ընկալում)

Սովորողը կարող է հայերեն՝

- կարդացածն ընդհանուր կերպով հասկանալ, խոսքի նյութի մասին ընդհանուր գաղափար կազմել,
- կարդացածի հիման վրա կողմնորոշվել, ցուցումներին և հրահանգներին հետևել,
- նամակներ ու բացիկներ կարդալ,
- կարդացվող տեքստից տեղեկություններ և փաստեր քաղել:

Ընթերցման հմտության ցուցիչներ (Ա մակարդակ)

	<i>Ընթերցում՝ ընդհանուր ընկալման համար</i>	<i>Ընթերցում կողմնորոշվելու համար (հայտարարությունների և հրահանգների ընթերցում)</i>	<i>Նամակների և բացիկների ընթերցում</i>	<i>Ընթերցում տեղեկություններ ձեռք բերելու համար</i>
Ա2	Կարողանում է հասկանալ ծանոթ թեմաների վերաբերող կարճ,	Կարողանում է հասկանալ առօրյայում գործածվող սարքերի	Կարողանում է հասկանալ անձնական բնույթի պարզ և կարճ	Կարողանում է պարզ շարադրանքով նյութերում գտնել

	պարզ տեքստեր, որոնք գրված են հաճախ հանդիպող բառապաշարով, կապ ունեն իր աշխատանքի կամ ուսումնառության հետ:	օգտագործման ցուցումները, ուսումնական առաջադրանքների պահանջները, հյուրանոցում բնակության կանոնները և այլն՝ անհրաժեշտության դեպքում վերընթերցելով դրանք:	նամակները, շնորհավորական բացիկները, հրավիրատոմսերը, հաղորդագրությունները՝ հարկ եղած դեպքում վերընթերցելով դրանք:	անհրաժեշտ տեղեկություններ, հասկանալ տարբեր իրադարձությունների մասին պատմող նյութեր և այլն՝ համատեքստից կոահելով որոշ բառերի իմաստներ:
Ա1	Գիտի հայերեն տառերը, կարողանում է հասկանալ համառոտ և պարզ տեքստերը (գովազդ, ցուցանակ), ճանաչել իրեն ծանոթ բառեր ու արտահայտություններ (հարկ եղած դեպքում մեկից ավելի անգամներ կարդալով): Կարողանում է կարդալ պատկերներով ուղեկցվող պարզ տեքստեր:	Կարողանում է կարդալ գրավոր կարճ ցուցումները և հետևել դրանց, ցուցանակները (օրինակ՝ փողոցի անվանումներ, դռներին փակցված ցուցանակներ)՝ անհրաժեշտության դեպքում վերընթերցելով:	Կարողանում է հասկանալ իրեն ծանոթ բառեր և պարզ նախադասություններ, բացիկներում գրված պարզ մաղթանքներ, ծանոթ բառերով գրված կարճ հաղորդագրություններ:	Կարողանում է կարճ տեքստերում գտնել անհրաժեշտ տեղեկություններ (օրինակ՝ գտնվելու վայրը, միջոցառման ժամը, մասնակիցների կամ կազմակերպիչների անունները և այլն):

Գրավոր խոսք

Սովորողը կարող է հայերեն՝

- գրավոր հաղորդել անձնական տվյալներ և պարզ տեղեկություններ, լրացնել հարցաթերթիկներ,
- գրել պարզ նամակներ և կարճ հաղորդագրություններ,
- գրառումներ անել,
- գրել հակիրճ ստեղծագործական տեքստ:

Գրավոր խոսքի ցուցիչներ (Ա մակարդակ)

	<i>Անձնական տվյալներ և պարզ տեղեկություններ</i>	<i>Նամակներ և կարճ հաղորդագրություններ</i>	<i>Գրառումներ</i>	<i>Ստեղծագործական հակիրճ տեքստ</i>
Ա2	Կարողանում է գրավոր ձևով փոխանցել անձնական տեղեկություններ, լրացնել ձևաթղթեր:	Կարողանում է գրել անձնական նամակներ, կարճ հաղորդագրություններ, անել գրառումներ:	Կարողանում է գրել հասարակ արտահայտություններ և նախադասություններ՝ կապակցելով <i>և, ու, կամ, իսկ, որովհետև</i> և այլ շաղկապներով:	Կարողանում է պարզ արտահայտություններով և նախադասություններով գրավոր պատմել իր ընտանիքի, աշխատանքի, կենցաղի մասին:
Ա1	Կարողանում է արտագրել բառեր և նախադասություններ, ձևաթղթերում լրացնել ամսաթվեր, անուն-ազգանուն, հասցե, տարիք և այլն:	Կարողանում է գրել շատ կարճ նամակներ:	Կարողանում է գրել շատ պարզ, չկապակցված արտահայտություններ ու նախադասություններ:	Կարողանում է գրել հասարակ արտահայտություններ և կարճ նախադասություններ իր և այլ անձանց մասին (օրինակ՝ որտեղ են ապրում, ովքեր են ընտանիքի անդամները):

Մարդն իր մայրենի լեզուն սովորում է սկզբում **լսելով**, հետո սկսում է **խոսել**, ավելի ուշ՝ **կարդալ** և, վերջապես, **գրել**: Սակայն նոր լեզու սովորելիս լավագույն եղանակը այս չորս հմտությունները համաչափ ու հավասարակշռված ձևով զարգացնելն է:

Լեզվական գիտելիք Հնչյունաբանություն, ուղղագրություն և ուղղախոսություն

Հաշվի առնելով հայերենի հնչյունական կազմի յուրահատկությունները՝ լեզվի ուսուցման սկզբնական իսկ փուլում պետք է ձևավորվեն սովորողների արտասանական հմտությունները: Մասնավորապես ուշադրություն պետք է դարձնել հայերենին բնորոշ այն հնչյուններին, որոնք չկան սովորողի առաջին լեզվում (օրինակ՝ խուլ հնչյունները՝ *պ, կ, տ, ծ, ճ*, անգլիախոսների դեպքում, *փ, ք, թ, ծ, ճ, հ, ը* հնչյունները ռուսախոսների դեպքում և այլն):

Հայերենի ուսուցումը, ինչպես օտար լեզուների պարագայում, սկսվում է բանավոր խոսքից, որի ընթացքում ոչ միայն յուրացվում են պարզագույն խոսքային նմուշներ, այլև ձևավորվում են սովորողի արտասանական հմտությունները: Սակայն թերևս նպատակահարմար է զուգահեռ սկսել նաև գրուսուցումը՝ հաշվի առնելով հայերեն տառերի յուրահատկությունը և հայոց այբուբենի տարբերությունը լատինագիր և կյուրեղագիր այբուբեններից:

Հայերեն հնչյունների արտասանության և գրության համաժամանակյա ուսուցումը, իրենց կազմում ուսուցանվող հնչյուններն ունեցող բառերի յուրացումը կնպաստեն դրանք խոսքում ճանաչելուն, միաժամանակ նաև այդ բառերի ուղղագրության յուրացմանը:

Արտասանական և ուղղագրական հմտությունների ձևավորման այս փուլում գաղափար է տրվում նաև բաղաձայնների միջև արտասանվող, բայց չգրվող *ը*-ի մասին, որի ընկալումն ու արտասանության հմտությունը աստիճանաբար ձևավորվում են համապատասխան վարժությունների միջոցով: Այդպես էլ հնչյունափոխության դեպքերը: Սրանք ևս կարևոր են բանավոր խոսքում հնչյունափոխված բառերը ճանաչելու և ընկալելու համար:

Ա մակարդակում սովորողը պետք է դրսևորի հետևյալ հմտությունները.

Հնչյունական

- իմանա հայերենի հնչյունները
- հնարավորինս ճիշտ արտասանի սովորած բառերը (մանավանդ իրենց կազմում որոշ ձայնեղ, խուլ և շնչեղ խուլ բաղաձայններ, ինչպես նաև *ռ, ղ, հ* բաղաձայններ ունեցողները)
- կարողանա ճիշտ արտասանել չգրվող *ը*-ով բառերը
- գաղափար ունենա հայերենի շեշտի մասին և կարողանա համապատասխան շեշտադրությամբ արտասանել բառերը
- նախադասությունների մեջ ճանաչի ուրիշների արտասանած բառերը
- համապատասխան հնչերանգով կարդա պատմողական և հարցական նախադասությունները
- հայերենին բնորոշ շեշտադրությամբ և համապատասխան հնչերանգով բարձրաձայն կարդա առանձին բառեր, նախադասություններ և պարզ տեքստեր
- գաղափար ունենա հնչյունափոխության մասին, բաղադրյալ բառերի կամ բառաձևերի մեջ ճանաչի հնչյունների փոփոխությունը

Գրային

- ճանաչի հայերեն այբուբենի տառերը և իմանա դրանց գրությունը
- արտագրի բառեր, բառակապակցություններ և նախադասություններ
- գրի առնի լսած բառերը և բառակապակցությունները
- նոր բառեր լսելիս ճշտի դրանց գրության ձևը

Բառապաշար

Ա մակարդակում սովորողը պետք է՝

- հնարավորինս ճիշտ արտասանի բառերը և իմանա դրանց նշանակությունները
- հասկանա սովորած բառերը ուրիշի խոսքում (եթե արտասանվում են դանդաղ և հստակ)
- իմանա սովորած բառերի կապակցելիությունը և այդ բառերով բառակապակցություններ
- իմանա բարեկիրթ խոսքի միավորներ (դիմելաձևեր, ողջույնի, հրաժեշտի բառեր և արտահայտություններ, շնորհակալություն հայտնելու և ներողություն խնդրելու համար գործածվող բառեր ու բառակապակցություններ և այլն)
- ընթերցելիս կամ ուրիշի խոսքը լսելիս կռահի ծանոթ արմատներ, նաև հաճախ հանդիպող ածանցներ (ան-, -ություն, -որդ, -ային, -ական, -ակ, -իկ, -երեն և այլն) ունեցող բառերի իմաստները
- գործածի սովորած բառերը բառակապակցություններում կամ նախադասություններում
- իմանա ձայնարկություններ և վերաբերականներ, քանի որ դրանք հիմնականում կարճ են, երբեմն նման են օտար լեզուներում եղածներին, նաև սովորողին հաճախ օգնում են արտահայտելու վերաբերմունքը ինչ-որ բանի նկատմամբ կամ զգացումները (օ՛, ա՛, ո՛ւֆ, վա՛յ և այլն, այո, ոչ, իհարկե, երևի և այլն):

Քերականություն

Քերականական իրողությունների մատուցումը պետք է բխի ուսուցանվող խոսքային կառույցներից և այն համատեքստերից կամ իրադրություններից, որոնցում դրանք գործածվում են: Այսպես՝ անձնական տեղեկություններ հաղորդելու և ստանալու համար սովորողը նախ և առաջ պետք է յուրացնի անձնական (ուղղականի և սեռականի ձևեր), հարցական (*ո՞վ, ի՞նչ*) դերանունները և օժանդակ բայի ներկա ժամանակի ձևերը, իր իմացած լեզուները նշելու, ընտանիքի մասին պատմելու համար սովորի *գիտեմ, ունեմ* անկանոն բայերի խոնարհումը և այլն:

Քերականական իրողությունների խոսքային նմուշներն ըստ ոլորտների և խոսքային իրադրությունների ավելի մանրամասն ներկայացված են Աղյուսակ 1-ում: Ա մակարդակում սովորողը պետք է տիրապետի քերականական ստորև նշված գիտելիքներին և դրսևորի հետևյալ հմտությունները՝ ըստ խոսքի մասերի¹:

¹ Յուրաքանչյուր խոսքի մասին առնչվող բառապաշարային նյութն ընտրելիս պետք է հիմնվել գլխավորապես նվազագույն բառապաշարի վրա:

Ա1 մակարդակ	Ա2 մակարդակ
Ձևարանություն	
Գոյական	
<i>Սովորողը պետք է՝</i> ▪ իմանա գոյականի որոշիչ հոդը (ը, ն) և նրա գործածության առանձնահատկությունները, ▪ տարբերի հասարակ և հատուկ անունները, գրավոր խոսքում ճիշտ գրի դրանք, ▪ կարողանա կազմել և գործածել սովորած գոյականների հոգնակիի ձևերը. ▪ իմանա նյութ ցույց տվող անհոգնական գոյականները, ▪ իմանա իր սովորած գոյականների թեք հոլովաձևերը (ըստ անհրաժեշտության և թեմայով պայմանավորված):	<i>Սովորողը պետք է՝</i> ▪ կարողանա խոսքում գործածել գոյականները որոշյալ և անորոշ առումներով, ▪ կարողանա ճիշտ գրել բաղադրյալ հատուկ անունները, ▪ իմանա ներ-ով հոգնակիի ձև ունեցող միավանկ բառերը և մեկուկես վանկանի բառերի հոգնակին, ▪ իմանա հայերենի անհոգնական գոյականները և հոգնակիով դրանց գործածության դեպքերը, ▪ կազմի գոյականների թեք հոլովաձևերը, ▪ իմանա հոլովաձևերի և կապային կառույցների համարժեքության դեպքերը:
Ածական	
<i>սովորողը պետք է՝</i> ▪ իմանա որակական ածականներ (գունանուններ, մարդկանց, իրեր բնութագրող ածականներ և այլն), ▪ կարողանա սովորած ածականները կապակցել իր իմացած գոյականների հետ՝ կազմելով բառակապակցություններ:	<i>սովորողը պետք է՝</i> ▪ իմանա որակական և հարաբերական ածականներ, ▪ կազմի որակական ածականների համեմատության աստիճանները, ▪ իմանա հարաբերական ածականներ, ճանաչի դրանք կազմող ածանցները (-ա-կան, -ային, -յա, -ե), ▪ կարողանա որակական և հարաբերական ածականները կապակցել գոյականների հետ՝ կազմելով բառակապակցություններ:
Թվական	
<i>Սովորողը պետք է՝</i> ▪ իմանա քանակական թվականները (միավորներ, տասնավորներ, հարյուր, հազար), ▪ իմանա դասական թվականներ:	<i>Սովորողը պետք է՝</i> ▪ իմանա քանակական թվականները (միավորներ, տասնավորներ, հարյուրավորներ, հազարավորներ, միլիոն), ▪ 1-ից բարձր թվականները գործածի գոյականների հետ, ▪ կարողանա քանակական թվականներից դասական թվականներ կազմել:

Դերանուն	
<i>Սովորողը պետք է՝</i> ▪ իմանա անձնական դերանունները և կարողանա դրանք գործածել ուղղական և սեռական հոլովածներով, ▪ կարողանա գործածել <i>սա, դա, նա</i> ցուցական դերանուններն ու դրանց հոգնակիի ձևերը, ինչպես նաև տեղ, ձև, չափ մատնանշող դերանունները, ▪ իմանա <i>ո՞վ</i> և <i>ի՞նչ</i> դերանունների առանձնահատկությունը օտար լեզուների համեմատությամբ (հոգնակիով գործածությունը), կարողանա հարցեր ձևակերպել՝ գործածելով հարցական դերանուններ, ▪ իմանա որոշյալ (<i>ամեն, բոլոր</i>), անորոշ (<i>մի, ինչ-որ</i>) ժխտական (<i>ոչ մեկը, ոչ մի, ոչինչ</i>) դերանունները:	<i>Սովորողը պետք է՝</i> ▪ անձնական դերանունները գործածի ուղիղ և թեք հոլովածներով, ▪ իմանա ցուցական (<i>սա, դա, նա, այս, այդ, այն</i>) դերանունների գործածության առանձնահատկությունները (օտար լեզուների համեմատությամբ), ինչպես նաև տեղ, ձև, չափ մատնանշող դերանունները և կարողանա խոսքում գործածել դրանք, ▪ կարողանա խոսքում գործածել հարցական դերանունները տարբեր հոլովածներով (<i>ո՞վ-ո՞ւմ - ումի՞ց, ի՞նչ-ինչի՞-ինչի՞ն-ինչի՞ց-ինչո՞վ, ե՞րբ-երբվանի՞ց, որտե՞ղ-որտեղի՞ց</i>), ▪ իմանա որոշյալ (<i>ամեն, բոլոր, ամբողջ</i>), անորոշ (<i>մի, ինչ-որ, մի քանի, ուրիշ</i>), ժխտական (<i>ոչ ոք, ոչ մի, ոչինչ, ոչ մեկը</i>) դերանունները և կարողանա գործածել խոսքում:
Հոդ	
	<i>Սովորողը պետք է՝</i> ▪ գաղափար ունենա ստացական հոդերի մասին, ▪ կարողանա խոսքում գործածել ստացական հոդերը:
Բայ	
<i>սովորողը պետք է՝</i> ▪ կարողանա խոնարհել <i>եմ</i> օժանդակ բայը ներկա և անցյալ ժամանակներով, ▪ կարողանա <i>կամ, գիտեմ, ունեմ</i> անկանոն բայերը գործածել խոսքում, ▪ իմանա և խոսքում գործածի բայի ներկա, ապառնի (պայմ. եղ.) և անցյալ (անցյալ կատարյալ) ժամանակաձևերը, ▪ կարողանա գործածել իր սովորած բայերի հրամայականի ձևերը, ▪ իմանա բայի ժխտական ձևերի կազմությունը և դրանց գործածության առանձնահատկությունները,	<i>սովորողը պետք է՝</i> ▪ կարողանա խոսքում գործածել ապառնիի և անցյալի ժամանակաձևերը (սահմանական, պայմանական, ըղձական, հարկադրական), ▪ իմանա անցյալ կատարյալ, վաղակատար ներկա և վաղակատար անցյալ ժամանակների գործածության առանձնահատկությունները, ▪ կարողանա դիմավոր բայերը խոսքում գործածել դրական և ժխտական խոնարհման ձևերով, ▪ կարողանա կազմել բայի կրավորականի ձևերը, իմանա դրանց գործածության

▪ իմանա հարադրական բայեր և դրանց խոնարհման առանձնահատկությունները, կարողանա գործածել խոսքում:	առանձին դեպքեր և դրանք խոսքում գործածի ըստ անհրաժեշտության, ▪ գաղափար ունենա պատճառական բայերի և դրանց կազմության մասին, ▪ ավելացնի հարադրական բայերի պաշարը, ըստ անհրաժեշտության կարողանա դրանք փոխարինել համադրական հոմանիշներով:
Մակբայ	
<i>Սովորողը պետք է՝</i> ▪ իմանա մակբայների տարբեր տեսակների օրինակներ (<i>առաջ, հետ, երեկ, այսօր, վաղը, միշտ, երբեք, շատ, քիչ, արագ, դանդաղ</i> և այլն), կարողանա դրանք տեղին գործածել խոսքում:	<i>Սովորողը պետք է՝</i> ▪ հարստացնի Ա1 մակարդակում սովորած մակբայների պաշարը և դրանք գործածի խոսքում, ▪ կարողանա մակբայներու ածանցներով և արմատի կրկնությամբ ձևի մակբայներ կազմել:
Կապ	
<i>Սովորողը պետք է՝</i> ▪ իմանա առավել գործածական մի քանի կապեր, ▪ կազմի իր սովորած կապերով կապային կառույցներ (<i>առավելաբար սեռ. հոլով + կապ</i>), դրանք գործածի խոսքում:	<i>Սովորողը պետք է՝</i> ▪ հարստացնի Ա1 մակարդակում սովորած կապերի իր պաշարը, ▪ գաղափար ունենա նախադիր կապերի մասին, ▪ իմանա իր սովորած կապերով կապային կառույցներ (<i>սեռ., բաց., հայց. հոլով + կապ</i>), ▪ կարողանա խոսքում ճիշտ գործածել հոլովաձևը կամ կապային կառույցը (<i>դարակում-դարակի մեջ</i>), անհրաժեշտության դեպքում դրանք փոխարինել մեկը մյուսով (<i>սեղանին - սեղանի վրա</i>):
Շաղկապ	
<i>Սովորողը պետք է՝</i> ▪ իմանա համադասական շաղկապներ (<i>և, ու, իսկ, բայց</i>), ▪ կարողանա ճիշտ գործածել <i>և</i> և <i>իսկ</i> շաղկապները (օր.՝ անգլերենի, գերմաներենի, ֆրանսերենի, իսպաներենի ևն համեմատությամբ):	<i>Սովորողը պետք է՝</i> ▪ իմանա համադասական շաղկապներ, դրանց գործածության առանձնահատկությունները, ▪ իմանա <i>կամ</i> և <i>թե</i> շաղկապների գործածության առանձնահատկությունները, կարողանա դրանք տեղին գործածել խոսքում,

	▪ իմանա որ և թե շաղկապների գործածության առանձնահատկությունները և կարողանա դրանք գործածել խոսքում, ▪ կարողանա խոսքում գործածել ստորադասական շաղկապներ (<i>եթե, որովհետև, որպեսզի</i>) պայմանի, պատճառի նպատակի արտահայտման լեզվական կառույցներում:
Վերաբերական և ձայնարկություն	
<i>Սովորողը պետք է՝</i> ▪ կարողանա բառապաշարի և խոսքային կառույցների սահմանափակության պարագայում վերաբերականներ և ձայնարկություններ գործածել վերաբերմունքն արտահայտելու կամ խոսակցին արձագանքելու համար:	<i>Սովորողը պետք է՝</i> ▪ կարողանա խոսքում գործածել ամենատարածված վերաբերականներ և ձայնարկություններ:
Շարահյուսություն Պարզ նախադասություն	
<i>Սովորողը պետք է՝</i> ▪ կարողանա կազմել պատմողական, հարցական, հրամայական և բացականչական պարզ նախադասություններ հայերենին բնորոշ շարահյուսությամբ (օրինակները տե՛ս <i>խոսքի նմուշներ</i> բաժնում), ▪ կարողանա նախադասություններում համաձայնեցնել ենթական և ստորոգյալը, ▪ իմանա ենթակայի պաշտոնում 1-ին և 2-րդ դեմքի անձնական դերանունների գործածության առանձնահատկությունները, ▪ իմանա բայական բառակապակցություններ և դրանց կաղապաներով կազմի նորերը՝ իրեն ծանոթ գոյականները բայերի հետ գործածելով համապատասխան հոլովներով,	<i>սովորողը պետք է՝</i> ▪ իմանա բայական բառակապակցություններ և դրանց կաղապարներով կազմի նորերը՝ բայերի հետ գոյականները գործածելով համապատասխան հոլովներով, ▪ կարողանա կազմել տարբեր պարզ նախադասություններ հայերենին բնորոշ շարահյուսությամբ (օրինակները տե՛ս <i>խոսքի նմուշներ</i> բաժնում), ▪ կարողանա փոխել նախադասության տրամաբանական շեշտը՝ փոփոխելով շարահյուսությունը, ▪ կարողանա նախադասություններում համաձայնեցնել ենթական և ստորոգյալը, ▪ կարողանա խոսքում խուսափել 1-ին և 2-րդ (երբեմն նաև 3-րդ) դեմքի անձնական դերանունների ավելորդ գործածությունից, ▪ գաղափար ունենա ենթակայի զեղչման մասին, կարողանա կազմել և խոսքում

▪ իմանա հարցական նախադասությունների կազմության առանձնահատկությունը հայերենում, ▪ կարողանա հարցական նախադասություններ կազմել տարբեր նպատակներով (տեղեկություններ ստանալու, խնդրանք արտահայտելու, ուշադրություն հրավիրելու համար և այլն), ▪ կարողանա կազմել ժխտական նախադասություններ՝ ճիշտ տեղում դնելով օժանդակ բայը կամ հանգույցը:	գործածել զեղչված ենթակայով նախադասություններ, ▪ իմանա հայերենում հարցական նախադասությունների կազմության առանձնահատկությունը և կարողանա հարցական նախադասություններ գործածել տարբեր նպատակներով (տեղեկություններ ստանալու, խնդրանք արտահայտելու, ուշադրություն հրավիրելու համար և այլն), ▪ կարողանա կազմել և խոսքում գործածել ժխտական նախադասություններ:
Բարդ նախադասություն	
	<i>Սովորողը պետք է՝</i> ▪ կարողանա կազմել բարդ համադասական և ստորադասական ոչ ծավալուն նախադասություններ՝ գործածելով համապատասխան շաղկապներ, ▪ իմանա բարդ նախադասությունների բաղադրիչներում բայի ժամանակային ձևերի գործածության առանձնահատկությունները (օրինակ՝ անգլերենի, ֆրանսերենի համեմատությամբ) և կարողանա ժամանակաձևերը ճիշտ գործածել խոսքում, ▪ իմանա նպատակի և պայմանի պարագա երկրորդական նախադասությունների կազմության առանձնահատկությունները և կարողանա այդպիսի նախադասություններ կազմել:
Կետադրություն	
<i>Սովորողը պետք է իմանա՝</i> ▪ հայերենի տրոհության նշաններից <i>ստորակետը և վերջակետը,</i> ▪ առոգանության նշաններից <i>շեշտը և հարցական նշանը:</i>	<i>Սովորողը պետք է՝</i> ▪ ի լրումն Ա1 մակարդակի՝ <i>իմանա</i> նաև բացականչական նշանը, ▪ <i>կարողանա</i> գրավոր խոսքում գործածել շեշտը, հարցական և բացականչական նշանները, իսկ բանավոր խոսքում բառերն արտասանել համապատասխան առոգանությամբ, ▪ իմանա և գրավոր խոսքում կիրառի ստորակետի գործածության պարզ դեպքերի կանոնները:

Լեզվական կաղապարներ (Language Functions)

Որևէ լեզվի ուսուցման առաջնային նպատակը այդ լեզվով հաղորդակցվելու կարողության ձևավորումն է: Իսկ հաղորդակցումը ենթադրում է տեղեկությունների փոխանակում, այն է՝ հարցերի ձևակերպում և դրանց տրված պատասխաններ, որևէ բանի հաստատում կամ ժխտում, վերաբերմունքի, կարծիքի, ցանկության, հույզերի արտահայտում և այլն: Ուստի կարևոր է լեզվի խոսքային տարբեր իրավիճակների համար սովորողներին լեզվական որոշակի կաղապարներ ուսուցանելը (տե՛ս Աղյուսակ 2):

Լեզվական կադապարներ (ըստ հաղորդակցական խնդիրների)	
Ա 1	Ա 2
1. Տեղեկություններ որոնել, ստանալ և հայտնել	
1.1 Տարբերակել/նույնականացնել (բացատրել)	
(մատնացույց անելով) (իր) սա, դա, նա, սրանք, դրանք, նրանք (անձ) ես, դու, նա, մենք, դուք, նրանք // սա, դա, նա, սրանք, դրանք, նրանք Անձն. դեր. + օժ.բ. <i>Ես եմ: Նա է:</i> Անձն. դեր. + գոյ. + օժ.բ. <i>Ես Արամն եմ:</i> Ցուց. դեր. գոյ. + օժ. բ. <i>Սա իմ քույրն է: Նա քո հայրն է:</i> <i>Սա Սոնայի եղբայրն է:</i>	(մատնացույց անելով) (իր) սա, դա, նա, սրանք, դրանք, նրանք, այս, այդ, այն (անձ) ես, դու, նա, մենք, դուք, նրանք, սա, դա, նա, սրանք, դրանք, նրանք, այս, այդ, այն Անձն. դեր. + օժ.բ. <i>Ես եմ: Դու ես: Նա է:</i> Ցուց. դեր. գոյ.(որոշ.ան.) + օժ. բ. <i>Սա իմ քույրն է: Նա քո հայրն է:</i> <i>Սա Արամի քույրն է:</i> Անձն. դեր. գոյ.(որոշ.ան.) + օժ. բ. <i>Ես Արամն եմ: Դու իմ ընկերն ես:</i> <i>Մենք Մարիի ընկերներն ենք:</i> Ցուց. դեր. + գոյ. + օժ. բ. <i>Դա խոհանոցն է: Սա դասարանն է:</i> Ցուց. դեր. գոյ. + օժ. բ. <i>Սա (մեծ) տունն է: Դա մեր այգին է: Դրանք իմ գրքերն են: Դրանք գրքեր են:</i>
1.2 Հաղորդել (նկարագրել և պատմել)	
Պատմողական նախադասություն սովորողի քերականական և բառապաշարային իրազեկության սահմաններում գոյ. (որոշ.) + ած. + օժ. բ. <i>Տունը մեծ է: Դուռը բաց է: Անին խելոք է:</i> գոյ. (որոշ.) + ձևաբայ + օժ. բ. <i>Տղան խոսում է: Կինը լսում է:</i> դեր. + ած. + օժ. բ.	Պատմողական պարզ նախադասություններ, ինչպես Ա1 մակարդակում գոյ. (որոշ.) + ած. + օժ. բ. <i>Խանութը բաց է:</i> գոյ. (որոշ.) + ձևաբայ + օժ. բ. <i>Գնացքը ժամանել է:</i> դեր. + ձևաբայ + օժ. բ. + գոյ

Մենք մեծ ենք: Նա բարի է:	Ես գնում եմ համալսարան:
դեր. + գոյ. + օժ. բ. <i>Դու բժիշկ ես: Նա վարորդ է:</i> դեր. + ձևաբայ + օժ. բ. <i>Մենք խոսում ենք: Նրանք վազում են:</i> դեր. (սեռ. հ.) + գոյ. (որոշ.) + ած. + օժ. բ. <i>Նրա եղբայրը փոքր է: Ձեր հայրը բարի է: Մեր այգին կանաչ է:</i>	
1.3 Հաստատել, ժխտել	
Պարմողական նախադասություններ (ինչպես 1.1 և 1.2 կետերում)՝ ճշգրտմով ▪ Դրական մտքի հաստատում Այո՛: Հա՛ (ժող.): <i>Նա բժիշկ է: Այո՛:</i> ▪ Դրական մտքի ժխտում Ո՛չ: Չէ՛ (ժող.): <i>Դուք վարորդ եք: Ո՛չ: // Չէ՛:</i>	Պարմողական նախադասություններ (ինչպես 1.1 և 1.2 կետերում)՝ հաստատմով կամ ժխտմով ▪ Դրական մտքի հաստատում Այո՛, (+ հավելյալ մաս) <i>Նա բժիշկ է: Այո: // Այո, բժիշկ է:</i> ▪ Դրական մտքի ժխտում Ո՛չ, + հավելյալ մաս <i>Նա բժիշկ է: Ո՛չ, բժիշկ չէ: // Չէ՛, բժիշկ չէ: Ո՛չ, ուսուցիչ է: // Չէ՛, ուսուցիչ է:</i> <i>(Դուռը փակ է:) Չէ՛, փակ չէ: Ո՛չ, բաց է:</i> ▪ Ժխտական մտքի հաստատում Այո՛, (+ հավելյալ մաս) <i>(Դուռը փակ չէ:) Այո՛: // Այո՛, փակ չէ: Այո՛, բաց է:</i> ▪ Ժխտական մտքի ժխտում Ո՛չ, + հավելյալ մաս <i>(Դուռը փակ չէ:) Ո՛չ (Չէ՛), փակ է:</i>

1.4 Հարց տալ՝	
1.4.1 հաստատում կամ ժխտում ստանալու համար	
Պարմողական նախադասություն՝ հարցական հնչերանգով (Դու) Ֆրանսիացի՞ ես: Հայերեն գիտե՞ս: Բժիշկ եք/ես: Կօզնե՞ս:	Պարմողական նախադասություններ՝ հարցական հնչերանգով (տրամաբանական տարբեր շեշտերով) Քո բժիշկը երիտասարդ է: Իմ եղբորն այսօր տեսել էս: Իմ եղբորն այսօր ես տեսել: Դուք Ֆրանսիայի՞ց եք եկել: Դուք եկել էք Ֆրանսիայից: Նա հայերեն գիտի: Նա հայերեն գիտի: Նա՞ հայերեն գիտի:
1.4.2 խնդրանք արտահայտելու համար	
Բայի պայմանական ապառնի ժամանակաձևը՝ հարցական հնչերանգով Ջուր կտա՞ս: [Հայերեն եմ սովորում:] Կօզնե՞ս:	Բայի պայմանական ապառնի ժամանակաձևը՝ հարցական հնչերանգով Ինձ կանգառում կդիմավորե՞ս: Ինձ համար արամի մածուկ և խոզանակ կառնե՞ս: Այս պայուսակը ձեր տուն կտանե՞ս:
1.4.3 տեղեկություն ստանալու համար	
Հարցական դերանուններով նախադասություններ ▪ ժամանակ Ե՞րբ + պարզ ժամանակաձև / Ե՞րբ + օժ. բայ + ձևաբայ Ե՞րբ կգա՞ս: Ե՞րբ ես ծնվել: Ե՞րբ ես քնում: ▪ տեղ որտե՞ղ + պարզ ժամանակաձև / որտե՞ղ + օժ. բայ / որտե՞ղ + օժ. բայ + ձևաբայ Որտե՞ղ նստեմ: Որտե՞ղ ես: Որտե՞ղ է ապրում: ▪ ձև ինչպե՞ս + պարզ ժամանակաձև / ինչպե՞ս + օժ. բայ + ձևաբայ Ինչպե՞ս ասեմ....: Այս տառն ինչպե՞ս են գրում: ▪ պատճառ ինչո՞ւ + պարզ ժամանակաձև / ինչո՞ւ + օժ. բայ + ձևաբայ Ինչո՞ւ գնաց: Ինչո՞ւ չես ուտում:	Հարցական դերանուններով նախադասություններ ▪ ժամանակ - Ե՞րբ + պարզ ժամանակաձև / Ե՞րբ + օժ. բայ + ձևաբայ Նա Ե՞րբ գնաց: Ե՞րբ կգաս: Գնացքը Ե՞րբ է մեկնում: Ե՞րբ է գնացել: - (գոյ./դեր./բռնակց.) + Ե՞րբ + պարզ ժամանակաձև (+ գոյ./դեր) Նրա եղբայրը Ե՞րբ է սպասում մեզ: ▪ տեղ - որտե՞ղ + պարզ ժամանակաձև / որտե՞ղ + օժ. բայ + ձևաբայ Որտե՞ղ նստեմ: Որտե՞ղ պետք է ստորագրեմ: Որտե՞ղ ես ապրում: - որտե՞ղ + օժ. բայ Որտե՞ղ ենք: Որտե՞ղ ես: - որտե՞ղ + օժ. բայ + ձևաբայ Որտե՞ղ ես ծնվել: Արամը որտե՞ղ է ապրում: Քո ընկերը որտե՞ղ է սովորում:

	▪ ձև - [լեզվանուն] + ինչպե՞ս + դիմ. բայ + [բառ] <i>Հայերեն ինչպե՞ս ասեմ + [բառ]: Հայերեն ինչպե՞ս են գրում [բառ]:</i> - + ինչպե՞ս + օժ. բայ + ձևաբայ <i>Անին ինչպե՞ս է սովորում: Նա ինչպե՞ս է խոսում: Այս տառն ինչպե՞ս են գրում:</i> ▪ պատճառ + ինչո՞ւ + դիմ. բայ (պարզ ժամանակաձև / օժ. բայ+ձևաբայ) <i>Արամն ինչո՞ւ ուշացավ: Դու ինչո՞ւ չեկար: Այդ մարդը ինչո՞ւ գնաց:</i> <i>Ինչո՞ւ մնամ: Մեզ հետք ինչո՞ւ չեկավ:</i> <i>Անին ինչո՞ւ չի խոսում: Ինչո՞ւ է ուշանում: Դու ինչո՞ւ ես լռում: Ինչո՞ւ չես ուսում: Այդ կինն ինչո՞ւ չի նստում:</i>
1.4.4 ճշտելու համար	
(դեր. +) ո՞վ + բայ <i>Ո՞վ է: Նա ո՞վ է: Ո՞վ կգա: Ո՞վ կգանգի:</i> (դեր. +) ի՞նչ + բայ <i>Ի՞նչ կուտես: Ի՞նչ բերեմ: Նա ի՞նչ կխմի:</i> հարց. դեր. (+ բայ), հարց.+անորոշ դեր. <i>Ո՞րը: Ո՞րն է: Ո՞ր մեկը: Ո՞ր մեկն է:</i>	(դեր./գոյ.) + ո՞վ + բայ <i>Արամն ո՞վ է: Նրան ո՞վ կդիմավորի:</i> ո՞վ + դիմ. բայ + գոյ./դեր. (+ կապ) <i>Ո՞վ կսպասի ինձ: Ո՞վ կգա ինձ հետ:</i> (գոյ./դեր. +կապ) + ի՞նչ + դիմ. բայ <i>Անիին ի՞նչ տամ: Նա ի՞նչ կուտի: Քեզ համար ի՞նչ եփեմ:</i> հարց. դեր. + դիմ. բայ <i>Ո՞րն առնեմ: Ո՞ր մեկը տամ:</i> ո՞ւմ + դիմ. բայ <i>Ո՞ւմ գրեմ: Ո՞ւմ հարցնեմ:</i> ցուց. դեր. + ո՞ւմ(ն) + (գոյ. +) օժ. բայ <i>Սա ո՞ւմն է: Դա ո՞ւմ գիրքն է:</i>
1.5 Պատասխանել՝	
1.5.1 հաստատելու կամ ժխտելու համար	
<i>Այո՛:</i> <i>Ո՛չ:</i>	Այո՛ + /դեր./մկբ./վերաբ./դիմ. բայ/դեր. + օժ. բ. <i>Այո՛, Արամը: Այո՛, դա: Այո՛, երեկ: Այո՛, իհարկեղաբ./բայ/դեր.+օժ. բ.</i> <i>Ո՛չ, նա (մյուսը): Ո՛չ, վաղը: Ո՛չ, իհարկե: Ո՛չ, չգիտեմ: Ո՛չ, նա չէ:</i> վերաբ. + ո՛չ

	Յավորք, ո՛չ:
1.5.2 տեղեկություն հաղորդելու համար	
(կարճ պատասխաններ՝ մատնացույց անելով) Գոյ. (Ո՞ր ես գնում:) Երևան: Տուն: (Անունդ ի՞նչ է:) Արամ: (Ո՞վ է գրում:) Անին: Դեր. (Որքա՞ն կտրես:) Այսքան: (Որտե՞ղ է սպասում:) Այնտեղ: Մկբ. (Ե՞րբ եք գնում:) Վաղը: (Ե՞րբ եք եկել:) Երեկ: (Հոգնա՞ծ ես:) Շատ: Մի քիչ:	Գոյ. (տարբեր հոլովաձևերով) / գոյ. + բոկակց. /կապ. կառույց (Ո՞ր է մեկնում:) Երևան: (Քեզ ո՞վ է սպասում:) Արամի քույրը՝ Անին: Անին՝ Արամի քույրը: (Որտե՞ղ ես ապրում:) Երևանում՝ Աբովյան փողոցում: Հրապարակի մոտ: (Գիրքս որտե՞ղ է:) Սենյակում՝ պահարանի մեջ: (Սա ինչպե՞ս են ուտում:) Գդալով: Առանց հացի: Դերանուն (+ գոյ./կապ. կառույց) (Գիրքս որտե՞ղ է:) Այնտեղ: Այնտեղ՝ սենյակում: Այնտեղ՝ ծառի տակ: Մակբայ/բոկակց./մկբ. + քան Երեկ: Վաղը: Շատ: Քիչ: Մի քիչ: (Ե՞րբ եք գնում:) Վաղը չէ մյուս օրը՝ ամսի 25-ին: / Մյուս շաբաթ:
	(Հոգնա՞ծ ես:) Ավելի քիչ, քան երեկ: Որովհետև (Ինչո՞ւ ես գնում:) Որովհետև հոգնած եմ:
1.5.3 ճշտելու համար	
դեր./գոյ. (+ օժ բ.) (Ո՞վ է:) Ես: // Ես եմ: (Նա ո՞վ է:) Արամը: Արամի քույրը: (Ո՞վ կզանգի:) Սոնան: Ես: գոյ. (Ի՞նչ կուտես:) Խնձոր: (Ի՞նչ բերես:) Հաց: դեր./թվ. ած. (Ո՞րը:) Նա: Երկրորդը: Փոքրը: (Ո՞ր մեկը:) Այն մեկը: Առաջինը: Չորը:	դեր./գոյ. (Նրան ո՞վ կդիմավորի:) Ես: Դուք: Աշուղը: (Ո՞վ կգա ինձ հետ:) Մենք: Սուրենը: դեր. (գոյ. սեռ. հ.) + գոյ. (Արամն ո՞վ է:) Անիի եղբայրը: իմ եղբայրը: գոյ./դեր. (Անիին ի՞նչ տամ:) Սա: Գիրք: (Քեզ համար ի՞նչ եփես:) Ապուր: դեր. (Ո՞րն առնես:) Սա: Դա: (Ո՞ր մեկը տամ:) Այդ մեկը:

	դեր/գոյ. (սեռ.-տր. հ.) <i>(Ո՞ւմ գրեմ:) Անիին: (Ո՞ւմ հարցնեմ:) Նրան: Այս մեկին:</i> <i>(Սա ո՞ւմն է:) Արամինը: (Դա ո՞ւմ գիրքն է:) Քո: Նրանց:</i>
2. Վերաբերմունք արտահայտել և վերաբերմունքը պարզել	
2.1 Համաձայնություն և անհամաձայնություն հայտնել	
2.1.1 Համաձայնություն հայտնել	
<i>(Դուք Արամն եք:) Այո՛ (+ գլխով համաձայնության նշան)</i> <i>(Մի թույլե՛ք:) Լավ: (Մոտեցե՛ք այն սեղանին:) Շատ լավ:</i>	<i>(Դուք Արամն եք:) Այո՛ (+ գլխով համաձայնության նշան)</i> <i>(Մի թույլե՛ք:) Լավ: (Մոտեցե՛ք այն սեղանին:) Շատ լավ:</i> <i>(Նա շատ խելացի է:) Իսկապես: Իրոք:</i> <i>(Սա շատ գեղեցիկ քաղաք է:) Ճիշտ է: Ճիշտ որ:</i> <i>(Կինո գնա՞նք:) Համաձայն եմ:</i>
2.1.2 Անհամաձայնություն հայտնել	
<i>(Դուք Արամն եք:) Ո՛չ (+ գլխի բացասական շարժում)</i> <i>(Մեզ հետ կճաշե՞ս:) Ո՛չ, շնորհակալ եմ:</i>	<i>(Դուք Արամն եք:) Ո՛չ (+ գլխի բացասական շարժում)</i> <i>(Մեզ հետ կճաշե՞ս:) Ո՛չ, շնորհակալ եմ:</i> <i>(Այսօր երևի անձրև կգա:) Չեմ կարծում:</i> <i>(Արամը մեզ հետ դժվար թե կինո գա:) Կարծում եմ՝ կգա:</i>
2.1.3 Հարցնել համաձայնություն կամ անհամաձայնություն ստանալու համար	
Լա՛վ: <i>Գնանք կինո, լա՛վ: Մի թույլե՛ սպասիր, լա՛վ:</i>	<i>Կինո գնանք, լա՛վ: Մի թույլե՛ սպասիր, լա՛վ:</i> <i>Կարծում ես անձրև կգա՞:</i> <i>Համաձայն ես:</i>
2.1.4 Ժխտել ինչ-որ բան	
Ո՛չ (+ գլխի բացասական շարժում)	Ո՛չ (+ ժխտական նախադասություն) <i>(Արամին գիրքե՞ս:) Ո՛չ: Ո՛չ, չգիրեմ:</i> <i>(Երևանում եղե՞լ ես:) Երբեք: Երբեք չեմ եղել:</i>
2.2 Ինչ-որ բանի իմացություն/չիմացություն	
2.2.1 Հաստատել ինչ-որ մեկին կամ ինչ-որ բան իմանալը /չիմանալը	

(անձն. դեր.) + գոյ. + գիտեմ չգիտեմ Արամին գիտեմ: Նա Արամին գիտի: Դու հայերեն չգիտես:	(անձն. դեր.) + գոյ. + գիտեմ/չգիտեմ Արամին գիտեմ: Նա Արամին գիտի: Դու հայերեն չգիտես: (անձն. դեր.) + գիտեմ/չգիտեմ, որ Նա չգիտի, որ ես Ֆրանսիայից եմ: Մենք գիտենք, որ նա հայերեն հասկանում է: (անձն. դեր.) + գիտեմ/չգիտեմ, թե Ես չգիտեմ, թե երբ կգաս մեր տուն: Գիտեմ, թե նրանք երբ կգան մեր տուն:
2.2.2 Հարցնել ինչ-որ բան իմանալու/չիմանալու մասին	
(անձն. դեր +) գոյ. (տր-հայց.) + գիտենա՞լ Արամին գիտե՞ս: (Նա) Գոհարին գիտի՞: (անձն. դեր +) բոկակց. + գիտենա՞լ (Դու) Իմ համարը գիտե՞ս: Նա մեր տունը գիտի՞: (անձն. դեր +) գոյ (տր-հայց.) + չգիտենա՞լ Արամին չգիտե՞ս: (Նա) Գոհարին չգիտի՞: (անձն. դեր +) բոկակց. + չգիտենա՞լ (Դու) Իմ համարը չգիտե՞ս: Նա մեր տունը չգիտի՞:	(անձն. դեր +) գոյ. (տր-հայց.) + գիտենա՞լ Արամին գիտե՞ս: (Նա) Գոհարին գիտի՞: (անձն. դեր +) բոկակց. + գիտենա՞լ (Դու) Իմ հեռախոսի համարը գիտե՞ս: Նա Արամի հասցեն գիտի՞: (անձն. դեր +) անձ. գոյ (տր-հայց.) + չգիտենա՞լ Արամին չգիտե՞ս: (Նա) Գոհարին չգիտի՞: (անձն. դեր +) բոկակց. + չգիտենա՞լ (Դու) Իմ հեռախոսի համարը չգիտե՞ս: Նա մեր տունը չգիտի՞: Սոնայի հասցեն չգիտե՞ս: (անձն. դեր +) գիտենա՞լ + որ (Դու) Չգիտե՞ս, որ նա Ֆրանսիայից է: Չգիտե՞ս, որ նա երեկ մեկնել է Գյումրի: (անձն. դեր +) չգիտենա՞լ + թե.... Չգիտե՞ս, թե երբ է գալու: Չգիտե՞ս, թե նա երբ է մեկնել Ֆրանսիա:
2.3 Որևէ բան անելու կարողություն/անկարողություն	
2.3.1 Հայտնել որև բան անել կարողանալու/չկարողանալու մասին	
գոյ./անձն. դեր. + կարող + օժ.բ. + անորոշ դերբ. Ես կարող եմ ճաշ եփել: Արամը կարող է հայերեն կարդալ: գոյ./անձն. դեր. + ժխտ. օժ. բ. + կարող + անորոշ դերբ. Չեմ կարող գալ: Նա չի կարող զանգել:	գոյ./անձն. դեր.+ կարող + օժ.բ. + անորոշ դերբ. Անին կարող է ճաշ եփել: Նա կարող է հայերեն կարդալ: գոյ./անձն. դեր. + ժխտ. օժ. բ. + կարող + անորոշ դերբ. Արամը չի կարող գնալ Գյումրի: Նա չի կարող զանգել:
2.3.2 Հարցնել որև բան անել կարողանալու/չկարողանալու մասին	

(գոյ./անձն. դեր.) կարո՞ղ + օժ.բայ + անորոշ դերբ. <i>Կարո՞ղ ես սպասել: Անին կարո՞ղ է հայերեն գրել:</i>	(գոյ. անձն. դեր.) + կարո՞ղ + օժ. բայ + անորոշ դերբ. <i>Կարո՞ղ ես սպասել: Անին կարո՞ղ է հայերեն գրել:</i> (գոյ./անձն. դեր.) + ժխտ. օժ.բայ + կարող + անորոշ դերբ. <i>Չե՞ս կարող մի քիչ սպասել: Անին չի՞ կարող հայերեն գրել:</i>
2.4 Որևէ բանի վերաբերյալ վստահության/անվստահության արտահայտում	
2.4.1 Արտահայտել վստահությունը (անվստահությունը) որևէ հարցում	
<i>Վստահ եմ: Վստահ չեմ: Չգիտեմ: Երևի:</i>	- բացարձակ վստահություն Վստահ եմ / Համոզված եմ / Հաստատ գիտեմ, որ <i>Վստահ եմ: / Համոզված եմ: / Կասկած չունեմ:</i> <i>Վստահ եմ, որ դու գիտես այդ մասին: Համոզված եմ, որ նա կգա: Հաստատ գիտեմ, որ համերգը սկսվել է:</i> - վստահություն Գիտեմ, որ <i>Գիտեմ, որ նա վաղը կգա:</i> - ենթադրություն Երևի: / Գուցե: / Կարծում եմ, որ / Չեմ կարծում, որ (Անին կգա՞:) <i>Երևի: Կարծում եմ, որ Անին չի գա: Չեմ կարծում, որ Անին կգա: Եսիմ (ժող.):</i>
2.4.2 Հարցնել՝ որքանով խոսակիցը վստահ է (վստահ չէ) որևէ հարցում	
<i>Վստա՞հ ես: Ճի՞շտ: Հաստա՞տ:</i>	<i>Վստա՞հ ես: Համոզվա՞ծ ես: Ճի՞շտ: Հաստա՞տ:</i> Վստա՞հ ես, որ <i>Վստա՞հ ես, որ համերգ չի լինելու: Հաստա՞տ (+ գոյ./դեր./բոկակց.) + դիմ. բայ. Հաստա՞տ դուռը չես փակել: Հաստա՞տ չի գալու:</i>
2.5 Որևէ բան անելու պարտավորվածություն անհրաժեշտություն	
2.5.1 Պարտավոր է (պարտավոր չէ) որևէ բան անել	
Անձն. դեր./գոյ. + հարկադր. բայ <i>Նա պիտի երգի: Դու պիտի սովորես: Աղջիկը պիտի նվագի: Արամը պետք է կարդա:</i>	Անձն. դեր./գոյ. + պիտի (պետք է) (+ լրացում) + ըղծ. բայ <i>Դու պիտի դաս սովորես: Արամը պետք է հայերեն կարդա այդ գիրքը: Անձն. դեր./գոյ. + չպիտի (չպետք է) + ըղծ. բայ</i>

Անձն. դեր./գոյ. + հարկադր, բայ (ժխտ.) <i>Անին չպիտի գնա:</i> Նա չպետք է վազի:	<i>Անին չպիտի գնա Ֆրանսիա:</i> Դու չպետք է կարդաս այդ նամակը: Անձն. դեր./գոյ. (+ լրացում) + հարկադր. բայ (ժխտ.) (+ լրացում) <i>Արամը չպետք է հանդիպի այդ մարդուն:</i> (Դու) Անին չպետք է պատմես այդ մասին: Անձն. դեր./գոյ. + պարտավոր է (+ լրացում) + անորոշ դերբ. + լրացում <i>Նա պարտավոր է ավարտել այդ գործը:</i> Նա պարտավոր է ուրբաթ օրը ավարտել այդ գործը:
2.6 Որևէ բան անելու թույլտվություն խնդրել	
2.6.1 Թույլտվություն խնդրել	
Կարելի՞ + օժ. բայ (+անորոշ դերբ.) <i>Կարելի՞ է: Կարելի՞ է հարցնել:</i> Կարո՞ղ + օժ. բայ + անորոշ դերբ. <i>Կարո՞ղ եմ հարց տալ: Կարո՞ղ եմ հարցնել:</i>	Կարելի՞ է <i>Կարելի՞ է: Կարելի՞ է հարցնել:</i> Կարո՞ղ եմ/կարելի՞ է (....) անորոշ դերբ. (....) <i>Կարո՞ղ եմ հարց տալ: Կարո՞ղ եմ վերցնել այս գիրքը:</i> Կարելի՞ է դուռը բացել: Թույլ կտա՞ք (+ անորոշ դերբ.) <i>Թույլ կտա՞ք: Թույլ կտա՞ք դուրս գալ:</i> Թույլ կտա՞ք + (...+) անորոշ դերբ. / անորոշ դերբ (+....) <i>Թույլ կտա՞ք պատուհանը բացել: Թույլ կտա՞ք վերցնել այս տուփը:</i>
2.6.2 Թույլատրել ինչ-որ բան անել	
<i>Այո՛:</i> <i>Խնդրեմ՛:</i> <i>Կարելի է:</i> <i>Կարող եք: Կարող ես:</i>	<i>Այո՛:</i> <i>Խնդրեմ՛:</i> <i>Իհարկե: Այո՛, իհարկե:</i> <i>Իհարկե, խնդրեմ՛:</i> <i>Կարող եք: Իհարկե, կարող եք (ես):</i>
2.6.3 Թույլ չտալ ինչ-որ բան անել	
<i>Ո՛չ: Չի կարելի: Կներեք, ո՛չ:</i>	<i>Ո՛չ: Չի կարելի: Կներեք, ո՛չ: Կներեք, չի կարելի (չեք կարող):</i>
2.6.4 Արգելել ինչ-որ բան անել	
<i>Խոսել չի կարելի:</i>	<i>Ծխել չի կարելի:</i> <i>Այստեղ ծխելն արգելվում է:</i>

2.7 Ցանկության/մտադրության արտահայտում	
2.7.1 Արտահայտել որևէ բան անելու ցանկություն	
(Ես) ուզում եմ + անորոշ դերբ. <i>Ես ուզում եմ սովորել: Ուզում եմ աշխատել:</i> (Ես +) գոյ./անորոշ դերբ. + եմ ուզում <i>Ես ջուր եմ ուզում: Ուրել եմ ուզում:</i>	(Ես) ուզում եմ/ցանկանում եմ + անորոշ դերբ. <i>Ես ուզում եմ կարդալ այդ գիրքը: Ուզում եմ սովորել համալսարանում: Ցանկանում եմ խոսել այդ մասին:</i> (Ես) ուզում եմ/ցանկանում եմ անորոշ դերբ. <i>Ես ուզում եմ սուրճ խմել: Ուզում եմ քաղաքում զբոսնել: Ցանկանում եմ Գառնի գնալ:</i> Կուզեմ/Կուզեի անորոշ դերբ. <i>Կուզեմ վաղը ձեզ տեսնել: Կուզեի Ձեզ կինո հրավիրել:</i>
2.7.2 Հարցնել որևէ բան անելու ցանկության մասին	
գոյ./անորոշ դերբ. + կուզե՞ք/կուզե՞ս <i>Թեյ կուզե՞ք: Ուտել կուզե՞ս:</i> գոյ./անորոշ դերբ. + ուզո՞ւմ եք/ուզո՞ւմ ես <i>Թեյ խմել ուզո՞ւմ եք: Ճաշել ուզո՞ւմ եք:</i> գոյ./անորոշ դերբ. + չե՞ք ուզում/չե՞ս ուզում <i>Սուրճ չե՞ք ուզում: Ճաշել չե՞ք ուզում:</i>	.... կուզե՞ք/կուզե՞ս <i>Թեյ կուզե՞ք: Ուրել կուզե՞ս: Պատուհանի մոտ նստել կուզե՞ք:</i> .... ուզո՞ւմ եք/ուզո՞ւմ ես <i>Թեյ խմել ուզո՞ւմ եք: Ճաշել ուզո՞ւմ եք:</i> .... չե՞ք ուզում/չե՞ս ուզում <i>Սուրճ չե՞ք ուզում: Մեզ հետ զբոսնել չե՞ք ուզում: Այստեղ մնալ չե՞ք ուզում:</i> հարց. դեր. + բայ՝ գոյ.+ թե՞ +գոյ. <i>Ի՞նչ կխմեք՝ սու՞րճ, թե՞ թեյ: Ինչո՞ւ եք ուզում գնալ՝ ուրքո՞ւլ, թե՞ մեքենայով:</i> բայ + թե՞ + բայ <i>Մնո՞ւմ եք, թե՞ ուզում եք գնալ:</i>
2.7.3 Որևէ բան անելու մտադրություն արտահայտել	
(Ես +) պայմ. ապառնի + գոյ./դեր. <i>Ես կտեսնեմ նրան: Կգնամ այնտեղ:</i> .... սահմ. ապառնի + գոյ. դեր. <i>Վաղը տեսնելու եմ նրան: Ես գնալու եմ դեղատուն:</i>	.... (Ես +) պայմ. ապառնի <i>Երեկոյան կտեսնեմ նրան: Վաղը ես կգնամ դպրոց:</i> .... (Ես) + սահմ. ապառնի <i>Այսօր տեսնելու եմ Արամին: Մեկ ժամից ես գնալու եմ դեղատուն:</i> (Ես) + որոշել եմ/որոշեցի անորոշ դերբ. <i>Ես որոշեցի այստեղ մնալ: Որոշել եմ հայերեն սովորել:</i>

2.7.4 Հարցնել որևէ բան անելու մտադրության մասին	
(դու +) պայմ. ապառնի (հարց.) + գոյ./դեր. <i>Դու կտեսնե՞ս Սոնային: Կգնա՞ս այնտեղ:</i> սահմ. ապառնի (հարց.) (+ գոյ./դեր.) <i>Վաղը տեսնելո՞ւ ես Արամին: Դասի գնալո՞ւ ես:</i>	.... պայմ. ապառնի (հարց.) <i>Երեկոյան Սոնային կտեսնե՞ս: Վաղը կգնա՞ս այնտեղ:</i> սահմ. ապառնի (հարց.) ... <i>Այսօր Արամին տեսնելո՞ւ ես: Դու վաղը դասի գնալո՞ւ ես:</i> ի՞նչ + սահմ. ապառնի <i>Երեկոյան ի՞նչ ես անելու:</i> Որոշե՛լ + օժ. բայ, թե <i>Որոշե՛լ ես, թե երեկոյան ի՞նչ ես անելու:</i>
2.8 Հույզերի արտահայտում	
2.8.1 Ներկայացնել որևէ մեկի հուզական վիճակը	
անձն. դեր./գոյ. + (շատ) ածական/դերբ. + օժ. բայ <i>Արամը (շատ) ուրախ է: Ես տխուր եմ:</i>	անձն. դեր./գոյ. + (շատ) ածական/դերբ. + օժ. բայ <i>Արամը շատ վախեցած է: Անին անչափ հուզված է:</i> <i>Անչափ ուրախ եմ: Նա շատ երջանիկ է:</i> անձն. դեր./գոյ. + (բոլորովին) ածական/դերբ. + ժխտ. օժ. բայ <i>Նա տխուր չէ: Ես բոլորովին հուզված չեմ:</i>
2.8.2 Հարցնել որևէ մեկի հուզական վիճակի մասին	
(դեր./գոյ.) ած./դերբ. + օժ. բայ <i>Ուրախ ես: Հուզված ես: Արամը տխուր է:</i> <i>Ո՞նց ես (ժող.):</i>	(դեր./գոյ.) ած./դերբ. + օժ. բայ (+ դերբայ) <i>Ուրախ ես: Հուզված ես: Արամը տխուր է: Քեզ երջանի՞կ ես զգում:</i> ի՞նչ + օժ. բայ + զգում <i>Ի՞նչ եք/ես զգում: (Հուզմունք: / Ուրախություն: /Երջանիկ եմ:)</i> Ինչո՞ւ + օժ. բայ + դերբ./ձևաբայ <i>Ինչո՞ւ ես բարկացած: Ինչո՞ւ եք հուզվել:</i>
2.8.3 Արտահայտել գոհունակություն/Հավանություն տալ որևէ բանի	
<i>Լավ է: Շատ լավ է: Հաճելի է: Հիանալի է:</i> <i>Գոհ եմ:</i>	<i>Շատ լավ է: Հաճելի է: Հիանալի է: Հրաշալի է:</i> <i>Գոհ եմ: Շատ գոհ եմ:</i> <i>Ինձ դուր է գալիս:/Ինձ դուր եկավ:</i> <i>Հավանում եմ:/Հավանեցի:</i> <i>Ապրես:</i>
2.8.4 Արտահայտել դժգոհություն/Հավանություն չտալ որևէ բանի	

Լավ չէ: Վատ է: Գոհ չեմ:	Լավ չէ: Վատ է: Այնքան էլ լավ չէ: Բոլորովին լավ չէ: Գոհ չեմ: Դժգոհ եմ: Ինձ դուր չի գալիս/դուր չեկավ: Ահավոր է:
2.8.5 Հարցնել գոհունակության կամ դժգոհության մասին / Հարցնել որևէ բանի հավանություն տալու կամ չտալու մասին	
Լա՞վ է/էր: Գո՞հ ես:	Լա՞վ է/էր: Գո՞հ ես: Քեզ դուր գալի՞ս է:/Քեզ դուր եկա՞վ: Հավանեցի՞ր:/Հավանո՞ւմ ես:
2.8.6 Որևէ բանի հույս հայտնել	
Հույս ունե՞մ:	Հույս ունե՞մ: Հուսով եմ: Հույս ունե՞մ // Հուսով եմ, որ Հույս ունե՞մ, որ շուտով կհանդիպենք: Հուսով եմ՝ չես մոռացել:
2.8.7 Հավաստիացնել ինչ-որ բանում	
Հաստատա՞ր: Հաստատա՞ր է: Վստահ եղի՞ր/եղե՞ք:	Հաստատա՞ր: Հաստատա՞ր է: Վստահ եղի՞ր/եղե՞ք: Մի՛ անհանգստացիր: Մի՛ անհանգստացե՞ք:
2.8.8 Ափսոսանք հայտնել ինչ-որ բանի վերաբերյալ	
Վա՛յ: Օ՛: Ափսո՞ս:	Վա՛յ: Օ՛: Ափսո՞ս: Ի՞նչ ափսոս է: Շա՛ր ափսոս:
2.8.9 Արտահայտել անտարբերությունն ինչ-որ բանի նկատմամբ	
(ուսերը թոթվելով) Կարևոր չէ: Ի՞նչ անեմ:/Ի՞նչ անենք:	Կարևոր չէ: Ի՞նչ անեմ:/Ի՞նչ անենք: Հեղո՞՞ ինչ:
2.9 Բարեկրթության դրսևորում	
2.9.1 Շնորհակալություն հայտնել	
Շնորհակալություն:	Շնորհակալություն: Շնորհակալ եմ (ենք): Շատ շնորհակալ եմ (ենք):
2.9.2 Արձագանքել շնորհակալությանը	
Իսնդրե՞մ:	Իսնդրե՞մ: Չարժե՞:

2.9.3 Ներում հայցել	
Ներողություն: Կներեք (ժող.): Կներես (ժող.):	Ներողություն: Ներեցե՛ք: Կներեք (ժող.): Կներես (ժող.):
2.9.4 Ներել	
Ոչինչ:	Ոչինչ: Ամեն ինչ լավ է: Ամեն ինչ կարգին է:
3.1 Գործողության մղել (ներառելով խոսողին)	
3.1.1 Առաջարկ անել	
Արի՛ + ըղձ. ապառնի Արի՛ խոսենք: Արի՛ + գոյ./դեր/մկբ. + ըղձ. ապառնի Արի՛ այսպեղ մնանք: Արի՛ վաղը գրենք:	Արի՛ + (...) ըղձ. ապառնի Արի՛ խոսենք: Արի՛ վաղը գրենք: Արի՛ մի քանի օր այսպեղ մնանք: Եկե՛ք + (...) ըղձ. բայ Եկե՛ք աշխատենք: Եկե՛ք մի քանի օր սպասենք: Գուցե + (...) ըղձ. բայ Գուցե սպասե՛նք: Գուցե այսպե՛ղ մնանք: Գուցե կհնո՞ գնանք: ժխտ. ըղձ. բայ (հարց.) Չգնա՞նք: Տուն չգնա՞նք: // Չգնա՞նք պուն:
3.1.2 Ընդունել առաջարկը	
Լավ: Արի: Սիրով:	Լավ: Արի: Սիրով: Ինչո՞ւ չէ: (Արի՛ խոսենք:) Խոսենք: (Տուն չգնա՞նք:) Գնա՛նք:
3.1.3 Ինչ-որ բան խնդրել որևէ մեկից	

հրամ. բայ + խնդրում եմ Կրկնե՛ք, խնդրում եմ: Տվե՛ք, խնդրում եմ այդ գիրքը: գոյ./դեր./բռկակց. + բայ (հարց.) Այդ գիրքը կտա՞ք: Գրի՛չ կտա՞ք: Դա կբացե՞ք:	հրամ. բայ + խնդրում եմ Կրկնե՛ք, խնդրում եմ: Տվե՛ք, խնդրում եմ այդ գիրքը: գոյ./դեր./բռկակց. + բայ (հարց.): Այդ գիրքը կտա՞ք: Սա կկտրե՞ս: Քո հասցեն կգրե՞ս: Ինձ ջուր կտա՞ք: Հաց կբերե՞ք: ժխտ. բայ (հարց.): Չե՞ք/չէի՞ք օգնի: Չե՞ք/չէի՞ք կրկնի: Ինձ մի բաժակ ջուր չե՞ք/չէի՞ք տա:
3.1.4 Մեկին ինչ-որ տեղ հրավիրել	
Արի՛ (Եկեք) Արի՛ կինո գնանք: (Արի՛) Եկե՛ք մեր տուն:	Արի՛ (Եկեք) Արի՛ վաղը կինո գնանք: (Արի՛) Եկե՛ք մեր տուն: հրավիրում եմ..../....եմ հրավիրում Այսօր հրավիրում եմ քեզ ճաշելու: Ձեզ թափրոն եմ հրավիրում:
3.1.5 Ընդունել հրավերը	
Սիրով: Շնորհակալություն:	Իհարկե, սիրով: Շատ շնորհակալ եմ: Լավ, շնորհակալ եմ: Շնորհակալ եմ, ինչո՞ւ չէ:
3.1.6 Հրավերն ընդունել վերապահումով	
3.1.7 Մերժել հրավերը	
(գլխի բացասական շարժումով) Չէ, չեմ կարող: Շնորհակալ եմ, չեմ կարող: Կներե՛ք: / Կներես, չեմ կարող:	Շնորհակալ եմ, չեմ կարող (գլխի բացասական շարժումով): Կներե՛ք: / Կներես, չեմ կարող: Ցավոք, չեմ կարող:
	Շնորհակալ եմ, բայց հարմար չէ: Շնորհակալություն, մեկ ուրիշ անգամ:
3.1.8 Հարց տալ հրավերն ընդունելու կամ մերժելու մասին	

Հարցական հնչերանգով Կարո՞ղ ես: Հարմա՞ր է: Ինչո՞ւ:	Կարո՞ղ ես: Հարմա՞ր է: Ի՞նչ կասեք /կասես: Ինչո՞ւ: Իսկ ե՞րբ է հարմար:
3.1.9 Ինչ-որ բան անելու խորհուրդ տալ	
Հրամայական հնչերանգով Այսպես ասե՛ք/ասա՛:	Հրամայական հնչերանգով Այսպես ասե՛ք/ասա՛: Փորձի՛ր/ Աշխատի՛ր Փորձի՛ր այսպես գրել: Փորձի՛ր հանգստանալ: Աշխատի՛ր այդ մասին չմտածել: Հարցական հնչերանգով Ինչո՞ւ + բայի ժխտ. ձև (շարդասական փարբերակներով) Ինչո՞ւ նրան այդ մասին չես ասում: Ինչո՞ւ այդ մասին նրա հետ չես խոսում: Ինչո՞ւ նրա հետ չես խոսում այդ մասին: Այդ մասին նրա հետ ինչո՞ւ չես խոսում: Նրա հետ այդ մասին ինչո՞ւ չես խոսում: Գուցե Գուցե Արամին ասե՛ս այդ մասին: Գուցե Արամի՞ն ասես այդ մասին:
3.1.10 Զգուշացնել ուշադիր լինելու կամ ինչ-որ բան անելուց ձեռնպահ մնալու մասին	
Շեշտված հնչերանգով Զգո՛ւյշ: Զգո՛ւյշ եղի՛ր/եղե՛ք:	Շեշտված հնչերանգով Զգո՛ւյշ: Զգո՛ւյշ եղի՛ր/եղե՛ք: Զգո՛ւյշ + պայմ ապառնի Զգո՛ւյշ կլինես: Զգո՛ւյշ + ըղձ ապառնի (ժխտ). Զգո՛ւյշ՝ չընկնես: Ուշադի՛ր եղի՛ր: գոյ./բոկակց. + ուշադի՛ր եղի՛ր Փողոցում ուշադի՛ր եղի՛ր: Դասի ժամանակ ուշադի՛ր եղի՛ր: Ուշադի՛ր եղի՛ր/Զգո՛ւյշ եղի՛ր, որ Ուշադի՛ր եղի՛ր, որ չսխալվես: Զգո՛ւյշ եղի՛ր, որ չընկնես:

	Տե՛ս + ըղձ. ապառնի (ժխտ) <i>Տե՛ս, չուշանաս:</i>
3.1.11 Օգնություն առաջարկել	
Հարցական հնչերանգով <i>Օգնե՛մ:</i> <i>Ձեզ օգնե՛մ:</i> <i>Կարո՞ղ եմ օգնել Ձեզ:</i>	Հարցական հնչերանգով <i>Օգնե՛մ:</i> <i>Ձեզ օգնե՛մ:</i> <i>Կարո՞ղ եմ օգնել Ձեզ:</i> <i>Ինչո՞վ կարող եմ օգնել քեզ/ձեզ/Ձեզ:</i>
3.1.12 Օգնություն խնդրել	
Շեշտված հնչերանգով <i>Օգնե՛ք:</i> <i>Օգնե՛ք, խնդրում եմ:</i>	Շեշտված հնչերանգով <i>Օգնե՛ք:</i> <i>Օգնե՛ք, խնդրում եմ: Օգնե՛ք ինձ, խնդրում եմ:</i> Հարցական հնչերանգով <i>Կարո՞ղ եք օգնել ինձ:</i> <i>Ձեի՞ք/Ձե՞ք օգնի:</i> Կասե՛ք, (թե) <i>Կասե՞ք՝ ինչպես գնամ հրապարակ:</i> Ձեի՞ք ասի, թե <i>Ձեի՞ք ասի, թե որտե՛ղ է տնօրենի սենյակը:</i>
4. Շփում	
4.1 Ուշադրություն հրավիրել	
<i>Կներեք:</i>	<i>Կներեք:</i> <i>Ներեցեք:</i> Հարցական հնչերանգով <i>Կարո՞ղ եմ դիմել ձեզ/Ձեզ:</i> <i>Կարո՞ղ եմ հարց տալ/հարցնել:</i>
4.2 Ողջունել մարդկանց	
<i>Բարև:</i> <i>Բարև ձեզ:</i> <i>Բարև Ձեզ</i>	բարև (+ անուն) <i>Բարև՛, Արամ:</i> բարև ձեզ

Բարև + անուն Բարև, Անի: Բարև (+անուն) + ո՞նց ես Բարև, ո՞նց ես: Բարև, Արամ, ո՞նց ես:	Բարև ձեզ: բարև Ձեզ (+դիմելաձև) + անուն/ազգանուն Բարև Ձեզ, տիկին Անուշ: Բարի լույս: Բարի երեկո: Բարի գալուստ:
	բարև (+ գոյ.) + հարց. դեր.+ օժ. բայ Բարև, ո՞նց ես/ինչպե՞ս ես: Բարև, պապի՛կ, ո՞նց ես: Բարև, Անի՛, ինչպե՞ս ես: Ի՞նչ կա: // Ի՞նչ կա-չկա: Ուրախ եմ քեզ տեսնելու համար:
4.3 Պատասխանել ողջունին	
Չեզոք հնչերանգով Լավ եմ, շնորհակալություն: Ոչինչ, շնորհակալ եմ:	Չեզոք և հարցական հնչերանգով Ես լավ եմ, իսկ դո՞ւ: Դո՞ւ ոնց ես / ինչպես ես: (Ուրախ եմ քեզ տեսնելու համար:) Ես նույնպես:
4.4 Դիմել ինչ-որ մեկին	
(անձանոթներ) երիտասարդ, օրիորդ, պարո՛ն, տիկին՛ն, քույրի՛կ, եղբա՛յր (պաշտ.) պարո՛ն/տիկին՛ն + ազգանուն/անուն պարո՛ն Սիմոնյան, տիկին՛ն Արամյան, տիկին Անի (ծանոթ-անծանոթ, ոչ պաշտ.) անուն/ազգակց. կապ ցույց տվող բառ (+ ջան) Անի՛, Արա՛մ, պապի՛կ, քույրի՛կ, մորաքո՛ւյր, քեռի՛, Անի՛ ջան, տատի՛կ ջան	(անձանոթներ) երիտասարդ, օրիորդ, պարո՛ն, տիկին՛ն, քույրի՛կ, եղբա՛յր, տղա՛ ջան, աղջի՛կ (պաշտ.) պարո՛ն/տիկին՛ն + ազգանուն/անուն պարո՛ն Սիմոնյան, տիկին՛ն Արամյան, տիկին Անի (ծանոթ-անծանոթ, ոչ պաշտ.) անուն/ազգակց. կապ ցույց տվող բառ (+ ջան) Անի՛, Արա՛մ, պապի՛կ, քույրի՛կ, մորաքո՛ւյր, քեռի՛, Անի՛ ջան, տատի՛կ ջան
4.5 Ներկայանալ և ներկայացնել ինչ-որ մեկին	
Ես + (անուն) + եմ: Ես Արամն եմ: Իմ անունը է:	Ես + (անուն) + եմ: Ես Արամն եմ: Իմ անունը է:

Իմ անունը Արամ է: Սա + (անուն) + է: Սա Արամն է:	Իմ անունը Արամ է: Սա + (անուն) + է: Սա Արամն է:
4.6 Արձագանքել ներկայանալուն կամ ներկայացվելուն	
Ուրախ եմ:	Ուրախ եմ: Հաճելի է: Շատ հաճելի է:
4.7 Շնորհավորել	
Շնորհավոր:	Շնորհավոր: Շնորհավորում եմ: Ծնունդդ շնորհավոր:
4.8 Հրաժեշտ տալ	
Ցտեսություն: Ցը (խսկց.)	Ցտեսություն: Ցը (խսկց.) Մինչ վաղը: Մինչ հանդիպում: Առայժմ:
5. Երկխոսություն	
5.1 Երկխոսություն սկսել	
Բարև: Բարև Ձեզ:	Կներեք: Բարև Ձեզ: Բարև: Կարո՞ղ եմ մի հարց տալ: Տե՛ս նաև 4.1, 4.2, 4.4 ենթակետերը
5.2 Բառեր փնտրել	
ը՛ ի՞նչ էր, ը՛.....	Մի թույլե, ը՛, ի՞նչ են ասում....
5.3 Ինքն իրեն ուղղել	

[հայերեն բառ] չէ, [հայերեն մեկ ուրիշ բառ] Գին չէ, գինի	[հայերեն բառ] չէ, կներեք, [հայերեն մեկ ուրիշ բառ] Գեպ, չէ, կներեք, կեպ:
5.4 Թվարկել	
Ա', Ա'	Ա', Ա'
	Նախ', հեպո'
5.5 Ամփոփել և զրույցն ավարտել	
Ուրեմն Շնորհակալ եմ, ցրեսություն:	Ուրեմն Ցրեսություն: Մինչ հանդիպում: Կհանդիպենք: Հաճելի էր:
5.6.1 Պատասխանել զանգին	
(պատասխանող) - Այո:	- Այո: - Լսում եմ: - Բարև Ձեզ: Անին լսում է:
5.6.2 Խնդրել լսափողը փոխանցել ինչ-որ մեկին	
(զանգահարող) Արա՛մն է: Արամին կարելի՞ է:	- Կարո՞ղ եմ Արամի հեպ խոսել: - Կուզե՞ի Արամի հեպ խոսել:
5.6.3 Սպասելու խնդրանք	
(պատասխանող) Մի բոպե:	(պատասխանող) Մի բոպե: Հիմա կկանչեմ: Մի բոպե սպասեք, խնդրում եմ:
5.6.3 Տեղեկացնել նորից զանգահարելու մասին	
(զանգահարող) Ես նորից կզանգեմ:	(պատասխանող) - Ավելի ուշ զանգեք: - Կարո՞ղ եք տասը բոպեից զանգել: (զանգահարող) - Ես ավելի ուշ կզանգեմ:

	- Կարող եմ կես ժամից զանգել:
5.7 Նամակագրություն	
5.7.1 Նամակի սկիզբ	
Սիրելի՛ [անուն]	Սիրելի՛ [անուն] Հարգելի՛ պարոն / տիկին [ազգանուն]
5.7.1 Նամակի ավարտ	
Սիրով՝ (ստորագրություն)	Սիրով՝ (ստորագրություն) Քո (գրողի անունը) Հարգանքով՝ (ստորագրություն)
6. Հաղորդակցության կարգավորում	
6.1 Ցույց տալ, որ չի հասկացել	
Ի՞նչ: Կներե՞ք:	Ի՞նչ: Կներե՞ք, չհասկացա:
6.2 Խնդրել, որ ասածը կրկնեն	
Նորից կասե՞ք:	(Կներե՞ք) չե՞ք կրկնի: Խնդրում եմ՝ նորից ասե՞ք:
6.3 Խնդրել, որ կրկնեն չհասկացված հատվածը	
Կներե՞ք, ե՞րբ: Որտե՞ղ: Կներե՞ք, ո՞վ:	Կներե՞ք, ե՞րբ: Որտե՞ղ: Կներե՞ք, ո՞վ:
6.7 Խնդրել, որ դանդաղ խոսեն/ասեն	
Դանդաղ, խնդրում եմ: Դանդաղ կասե՞ք:	Կարող եք ավելի դանդաղ խոսել: Ավելի դանդաղ ասե՞ք, խնդրում եմ:
6.4 Խնդրել, որ բացատրեն	
-ը ի՞նչ է:	Փողոց-ը ի՞նչ է:

Գիրք-ը ի՞նչ է:	Ասացիք հիշե՛լ: Դա ի՞նչ է:
6.5 Խնդրել, որ գրի առնեն ինչ-որ բան	
Խնդրում եմ, գրեք	[Այսինչ] բառը չէի՞ք գրի: Խնդրում եմ՝ գրեք դա:
6.6 Հայտնել ինչ-որ բան չիմանալու մասին	
Դա չգիտեմ: Այդ չգիտեմ: Այդ բառը (փողոցը, շենքը) չգիտեմ:	Չգիտեմ, թե ինչպես գրեմ բառը: Չգիտեմ, թե ինչպես գրեմ փողոց (մարդ, տղա) բառը: Չգիտեմ, թե փողոց-ը ինչ է:
6.8 Միտքը ձևակերպելու համար օգնություն խնդրել	
Հայերեն ի՞նչ է-ը:	[Օտար բառը] հայերեն չգիտեմ: Հայերեն ի՞նչ են ասում [օտար բառ]-ին:

Թեմատիկ բառացանկ (Ա1-Ա2)

1. Անձնական տեղեկություններ

1.1 Անուն

անուն
ազգանուն
հայրանուն

Եմ (օժանդակ բայ)

1.2 Հասցե

▪ Հասցեի բաղադրիչներ

երկիր
քաղաք
գյուղ
փողոց
պողոտա
տուն
շենք
բնակարան

▪ Գործողություններ

ապրել
գալ
գնալ
մեկնել

▪ Հարցեր

որտե՞ղ
որտեղի՞ց
ո՞ր

1.3 Հեռախոս

▪
հեռախոս
համար («հեռախոսահամար»
իմաստով)
հեռախոսի համար

▪ Գործողություններ

ասել
հեռախոսի համարն ասել
գրել
զանգել

▪ Թվեր*

գրո - տասը

1.4 Ծննդյան տվյալներ

▪ Տարեթիվ

թվական
թվականի
թվականին
թվականից
տարի
անցյալ տարի
մյուս տարի

▪ Ամիս, օր

ամիս
ամսվա
ամսի
հունվար
փետրվար
մարտ
ապրիլ
մայիս
հունիս
հուլիս
օգոստոս
սեպտեմբեր
հոկտեմբեր
նոյեմբեր
դեկտեմբեր
օր
օրվա
օրից
ծննդյան օր
ամիս-ամսաթիվ

* Ցանկը տե՛ս էջ 60

:

▪ **Թվեր***

մեկ - ինը
տասը – հարյուր
հազար

▪ **Գործողություն**

ծնվել

▪ **Հարցեր**

ե՞րբ
որտե՞ղ

1.5 Տարիք, սեռ

▪ **Տարիք**

երեխա
մանուկ
դեռահաս
պատանի
երիտասարդ
միջին տարիքի
ծեր
մեծ
փոքր
տարեկան

▪ **Սեռ**

տղա
աղջիկ
տղամարդ
կին

արական
իգական

քանի՞
եմ (օժանդակ բայ)

▪ **Ընտանեկան դրություն**

ամուսնացած
չամուսնացած
բաժանված

**1.6 Ազգություն,
քաղաքացիություն, ծագում, լեզու,
կրոն**

▪ **Երկրներ**

Հայաստան
Վրաստան
Իրան
Թուրքիա
Հունաստան
Լեհաստան
Հնդկաստան
Չինաստան
Ռուսաստան
Գերմանիա
Իտալիա
Իսպանիա
Մեծ Բրիտանիա / Անգլիա
Ֆրանսիա

▪ **Ազգություններ**

հայ
վրացի
պարսիկ
թուրք
հույն
լեհ
հնդիկ
չինացի
ռուս
գերմանացի
իտալացի
իսպանացի
անգլիացի
ֆրանսիացի

▪ **Լեզուներ**

հայերեն
լեհերեն
պարսկերեն
ռուսերեն
ֆրանսերեն
հունարեն
չինարեն

- **Կրոն**
Աստված
քրիստոնյա
մահմեդական
հավատ
խաչ

- **Գործողություններ**
ծնվել
ապրել
խոսել
գիտեմ
հավատալ

1.7 Ընտանիք, ազգականներ

ընտանիք
հայր
 հոր
հայրիկ
մայր
 մոր
մայրիկ
քույր
 քրոջ
քույրիկ
եղբայր
 եղբոր
տատ
տատիկ
պապ
պապիկ
կին
 կանայք
 կնոջ
ամուսին
 ամուսնու
երեխա
տղա
աղջիկ
 աղջկա
մորաքույր
 մորաքրոջ
հորաքույր
 հորաքրոջ
հորեղբայր

հորեղբոր
քեռի
 քեռու

ունեմ, ունենալ
եմ (օժանդակ բայ)

1.8 Ջբաղմունք, մասնագիտություն, աշխատանք

- **Մասնագիտություն
(գբաղմունք)**

ուսուցիչ
բժիշկ
վարորդ
մատուցող
վաճառող
ոստիկան
աշխատող
թարգմանիչ
լրագրող
դերասան
իրավաբան
վարսավիր
կոշկակար
վարպետ

- **Աշխատանք**
աշխատանքային օր
աշխատանքային ժամ
հանգստյան օր
ընդմիջում
աշխատավարձ
աշխատավայր
արձակուրդ
գործընկեր
ժողով
հանդիպում

- **Գործողություններ**
աշխատել
ընդունել
 ընդունվել
 աշխատանքի ընդունվել
գբաղվել

սպորտով զբաղվել
ազատ լինել
հանգստանալ

▪ **Հարցեր**

որտե՞ղ
ի՞նչ

1.9 Կրթություն

▪ **Հաստատություն**

դպրոց
համալսարան
մանկապարտեզ

▪ **Կարգավիճակ**

աշակերտ
ուսանող
ուսուցիչ
դասախոս

▪ **Ուսումնական գործընթացի
կազմակերպման միավորներ**

դասարան
լսարան
կուրս
խումբ
բաժին

▪ **Ուսումնառություն**

դաս
դասամիջոց
ներկա
բացակա
գիրք
դասագիրք
տետր
քննություն
բառարան
մատյան

▪ **Առարկաներ**

գրականություն
պատմություն
մաթեմատիկա

քիմիա
ֆիզիկա
աշխարհագրություն
կենսաբանություն
օտար լեզու

▪ **Գործողություններ**

սովորել
հարցնել
պատասխանել
պատմել
խոսել
լսել
գրել
արտագրել
հասկանալ
հանձնել
քննություն հանձնել
աշխատանքը հանձնել
հանձնել դասախոսին
գնալ
դպրոց գնալ
համալսարան գնալ

▪ **Հարցեր**

ի՞նչ
որտե՞ղ
ո՞ր
ինչպիսի՞

1.10 Արտաքին, բնավորություն

▪ **Արտաքին**

նիհար
կարճ («կարճահասակ» իմաստով)
կոլոտ (խսկց.)
բոյով (խսկց.)
լիքը (խսկց.)

▪ **Բնավորություն**

բարի
խելոք
չար (չարածճի)
համեստ
ամաչկոտ
հպարտ

լուրջ
ազնիվ
անազնիվ
կոպիտ
մեղմ
ծույլ

▪ **Հարցեր**

ինչպիսի՞
ո՞ր

2. Ծանոթություն, շփում

**2.1 Ողջույն, որպիսություն,
հրաժեշտ, դիմելաձևեր**

▪ **Ողջույն**

բարև
բարև ձեզ / բարև Ձեզ
բարի լույս
բարի երեկո
բարի գալուստ

▪ **Որպիսություն**

լավ
կամաց-կամաց

▪ **Հրաժեշտ**

ցտեսություն / ցը (խսկց.)
հաջողություն
բարի գիշեր
մինչ վաղը
մինչ երեկո

▪ **Դիմելաձևեր**

պարոն
տիկին
եղբայր
քույրիկ
մորաքույր
քեռի
հոպար (խսկց.)

2.2 Ծանոթություն

ներկայանալ

ներկայացնել
ծանոթանալ
ծանոթացնել
գիտեմ, գիտենալ
ուրախ եմ
հաճելի է

**2.3 Խնդրանք,
շնորհակալություն, ներողություն**

▪ **Խնդրանք**

խնդրել
խնդրում եմ
խնդրեմ

▪ **Շնորհակալություն**

շնորհակալություն
շնորհակալ
շնորհակալ եմ
խնդրեմ (իբրև
շնորհակալության պատասխան)
չարժե

▪ **Ներողություն**

ներողություն
ներել
ների՛ր
ներեցե՛ք
կներեք (խսկց.)

Սոցիալ-կենցաղային ոլորտ

3. Տուն, միջավայր

3.1 Տուն, բնակարան

փողոց
տուն
շենք
հարկ
բնակարան
սենյակ
ննջասենյակ / ննջարան
հյուրասենյակ
խոհանոց
զուգարան
բաղնիք

դուռ
պատուհան
պատ
հատակ
առաստաղ
այգի
բակ
պատշգամբ
վերելակ

3.2 Կահույք, անկողնու պարագաներ

- **Կահույք**
սեղան
գրասեղան
ճաշասեղան
աթոռ
բազկաթոռ
բազմոց
մահճակալ
պահարան
գրապահարան
դարակ
հայելի

- **Անկողնու պարագաներ**
բարձ
բարձի երես
վերմակ
սավան

3.3 Կենցաղային սարքեր

գազ («գազօջախ» իմաստով)
սառնարան
լվացքի մեքենա
հեռախոս
ջեռոց
արդուկ / հարթուկ (խսկց.)

3.4 Սպասք և խոհանոցային պարագաներ

- **Սպասք**
ափսե
բաժակ
դանակ

գդալ
պատառաքաղ

- **Խոհանոցային պարագաներ**
շիշ
թավա
թաս
կաթսա
սրճեփ
շերեփ
քերիչ
քամիչ
բացիչ
թեյնիկ
սրբիչ

3.5 Հարմարություններ (կոմունալ ծառայություններ)

գազ
լույս (էլեկտրականություն) / հոսանք
ջուր
տաք ջուր
սառը ջուր
ջեռուցում
ջեռուցման կաթսա

3.6 Գործողություններ

սրբել
մաքրել
լվանալ
արդուկել / հարթուկել (խսկց.)
բացել
փակել
միացնել
անջատել
վառել

4. Առողջություն, մարմնի խնամք, խնամքի պարագաներ

4.1 Մարդ, մարմնի մասեր

մարդ
մարդու
մարդիկ
մարդկանց
գլուխ

դեմք / երես

աչք

ականջ

քիթ

բերան

ատամ

ձեռք

թև

արմունկ

ոտք

ծունկ

մատ

ուս

մազ

կոկորդ

մեջք

ճակատ

սիրտ

սիրտը խառնել

ստամոքս

վիզ

փոր

4.2 Առողջություն

▪ Հիվանդանոց, անձնակազմ

հիվանդանոց

շտապօգնություն

բուժում

բժիշկ

բուժքույր (քույր)

▪ Բուժառուի վիճակ

հիվանդ

առողջ

թույլ

ցավ

հազ

ջերմություն / տաքություն

դեղ

հաբ

ջերմաչափ

▪ Գործողություններ

հազալ

բուժել

բուժվել

ցավել

ատամը ցավել

գլուխը ցավել

փորը ցավել

զգալ

ցավ զգալ

վատ զգալ

լավ զգալ

խմել

դեղ խմել

սրսկել

սրսկվել

ծխել

չծխել

4.3 Մարմնի խնամք, խնամքի պարագաներ

▪ Մարմնի խնամք

լվանալ

լվացվել

լողանալ

սանրել

սանրվել

մաքրել

▪ Մարմնի խնամքի պարագաներ

սրբիչ

ձեռքի սրբիչ

երեսի սրբիչ

բաղնիքի սրբիչ

օճառ

սանր

ատամի խոզանակ

ատամի մածուկ

5. Բնություն և շրջակա միջավայր

5.1 Բնաշխարհ

մոլորակ

երկիր / Երկիր

լուսին

արև

աստղ
բնություն
լեռ
սար
ձոր
գետ
լիճ
ծով
դաշտ
այգի
անտառ
կղզի
ափ
երկինք
հյուսիս
հարավ
արևմուտք
արևելք

5.2 Բուսական և կենդանական աշխարհ

▪ Բուսական աշխարհ

բույս
խոտ
ծառ
ծաղիկ
թուփ

▪ Միրգ, հատապտուղ

միրգ
տանձ
խնձոր
թթու խնձոր
քաղցր խնձոր
կանաչ խնձոր

ծիրան
դեղձ
սալոր
բալ
թուփ
չիր
չամիչ
նուռ
նարինջ
ձմերուկ

սեխ
ելակ
մոշ
հաղարջ

▪ Բանջարեղեն

վարունգ
լոլիկ / պոմիդոր
սմբուկ /բադրիջան
պղպեղ
կարմիր պղպեղ
կանաչ պղպեղ
դդմիկ
կանաչի
կարտոֆիլ
գազար
կաղամբ
լոբի
կանաչ լոբի

5.3 Կենդանական աշխարհ

կենդանի
թռչուն

▪ Ընտանի կենդանիներ

շուն
կատու
կով
խոզ
ոչխար
ծի
էշ, ավանակ
հավ
բադ

▪ Վայրի կենդանիներ

արջ
գայլ
աղվես
առյուծ
վագր
եղնիկ
նապաստակ

- **Միջատներ**

միջատ
ճանճ
մոծակ
մրջյուն

5.4 Եղանակ, կլիմա

- **Եղանակային երևույթներ**

եղանակ
անձրև
ձյուն
քամի
մառախուղ
կարկուտ
կայծակ
կաթիլ
փաթիլ
հեղեղ

- **Եղանակը բնութագրող բառեր**

շոգ
ցուրտ
տաք
արևոտ
անձրևային
ամպամած
ուժեղ
թույլ
մեղմ
առատ

- **Գործողություններ**

գալ
փչել
ցրտել
սառել
տաքանալ
հալվել

5.5 Ժամանակ, ժամ

- **Ժամանակի հատվածներ**

տարի
ամիս
շաբաթ

օր
ժամ
րոպե
վայրկյան

- **Տարվա եղանակներ**

գարուն
ամառ
աշուն
ձմեռ

- **Ամսանուններ**

հունվար
փետրվար
մարտ
ապրիլ
մայիս
հունիս
հուլիս
օգոստոս
սեպտեմբեր
հոկտեմբեր
նոյեմբեր
դեկտեմբեր

- **Շաբաթվա օրեր**

երկուշաբթի
երեքշաբթի
չորեքշաբթի
հինգշաբթի
ուրբաթ
շաբաթ
կիրակի

- **Օրվա հատվածներ**

առավոտ
առավոտյան
երեկո
երեկոյան
գիշեր
ցերեկ
կեսօր
կեսգիշեր

▪ **Օր (նախորդող և հաջորդող օրեր)**

երեկ
այսօր
էսօր (ժող.)
վաղը
երեկ չէ առաջին օրը
վաղը չէ մյուս օրը

6. Անօրյա

6.1 Անօրյա կյանք

նախաճաշ
ճաշ
համով ճաշ
ընթրիք
գործ
աշխատանք
հանգիստ
հագուստ
լվացք
սնունդ
գնում
գնումներ
գնումներ անել

6.1 Անօրյա գործողություններ,

վիճակ

քնել
քնած
զարթնել / արթնանալ
արթուն
նստել
նստած
կանգնել
կանգնած
պառկել
պառկած
քայլել
վազել
զբոսնել
զբոսնել այգում
ընտանիքով զբոսնել
լվանալ
լվացվել
մարզվել

աշխատել
գնալ
գնալ աշխատանքի
գնալ դասի
գնալ խանութ
գնալ դպրոց
հոգնել
հոգնած
հանգստանալ
հագնել
հագնվել
հանել
հանվել
ուտել
խմել
սուրճ խմել
թեյ խմել
նախաճաշել
ճաշել
ընտանիքով ճաշել
ընկերների հետ ճաշել
ընթրել
կուշտ
կուշտ լինել
սոված / քաղցած
սոված լինել
քաղցած լինել
եփել / պատրաստել
մաքրել
թափել
թափվել

6.2 Գնումներ (մթերք, հագուստ)

▪ **Վաճառատեղ**

խանութ
շուկա
կրպակ

▪ **Գնում**

գին
արժե / արժենալ
փող
դրամ
թանկ
էժան

անվճար
առնել / գնել
վճարել
վաճառել
կշռել
փորձել
ընտրել

▪ **Մթերք**

հաց
միս
 տավարի միս
հորթի միս
 խոզի միս
 գառի / գառան միս
կաթ
 կովի կաթ
 այծի կաթ
մածուն
կարագ
պանիր
 ոչխարի պանիր
 այծի պանիր
 աղի պանիր
թթվասեր
կաթնաշոռ
ծու
ծուկ
բրինձ
ոսպ
լոբի
 կարմիր լոբի
 սպիտակ լոբի
աղ
շաքար
շաքարավազ

Տե՛ս նաև *Միրգ և բանջարեղեն*
(թեմա 5, էջ 48)

▪ **Հագուստ, իրեր**

հագուստ
 չափս
կոշիկ
 համար

զգեստ
շապիկ
վերնաշապիկ
տաբատ / շալվար (խսկց.)
գլխարկ
գլխաշոր
վերարկու
գոտի
ակնոց
ժամացույց
 ձեռքի ժամացույց
 պատի ժամացույց

▪ **Արդուզարդի պարագաներ**

մատանի
վզնոց
թևնոց

6.3 Սնունդ, սննդի վայրեր

▪ **Ուտեստներ**

ծուկ
խորոված
սպաս
տոլմա
խաշ
հաց
լավաշ
թխվածք
սպուր
 հավով սպուր
 ոսպով սպուր
կարկանդակ
 մսով կարկանդակ
 պանրով կարկանդակ

▪ **Ըմպելիք, խմիչք**

թեյ
սուրճ
ջուր
գազով / հանքային ջուր
սովորական ջուր
հյութ
 խնձորի հյութ
 դեղձի հյութ

նարնջի հյուս
թան
գինի
սպիտակ գինի
կարմիր գինի
քաղցր գինի
դառը գինի
գարեջուր
օղի

▪ **Ռեստորան, սրճարան**

մատուցող
ճաշացանկ
հաշիվ
պատվեր
պատվիրել
առաջարկել
փորձել
ուտել
վճարել

**7. Ժամանց,
հետաքրքրություններ,
նախասիրություններ**

7.1 Ժամանց

▪ **Ժամանցի վայրեր**

թանգարան
թատրոն
կինո
կրկես
ակումբ
համերգասրահ
ցուցասրահ
զբոսայգի

▪ **Ժամանցի ձևեր և միջոցներ**

զբոսանք
հանգիստ
խաղ
ֆիլմ
համերգ
երաժշտություն
պար
մարզասրահ

▪ **Գործողություններ**

ազատ լինել
ազատ եմ
հանգստանալ
գնալ
քայլել
զբոսնել
պարել
խաղալ
բարձրանալ

**7.2 Հետաքրքրություններ և
նախասիրություններ**

▪ **Գործողություններ**

նկարել
կարդալ
երգել
պարել
նվագել
խաղալ
հավաքել
նայել
դուր գալ
դուր չգալ
հավանել
սիրել
չսիրել
սիրած

7.3 Տոներ և տոնական օրեր

▪ **Ազգային տոներ**

Սուրբ ծնունդ
Նոր տարի
Զատիկ
Վարդավառ
Անկախության օր

▪ **Ընտանեկան տոներ**

ծնունդ / ծննդյան օր
հարսանիք
կնունք
նվեր

- **Գործողություններ**
շնորհավորել
ցանկանալ
մաղթել
նվիրել

7.4 Արվեստ

- **Արվեստի ճյուղեր**
երաժշտություն
գրականություն
նկարչություն
թատրոն
կինո
պար
երգ

▪ **Արվեստի ստեղծագործություններ**

- գիրք
նկար
կտավ
երգ
ֆիլմ

▪ **Երաժշտական գործիքներ**

- դաշնամուր
ջութակ
թավջութակ
կիթառ
շեփոր
դուդուկ
քանոն
թառ

▪ **Գործողություններ**

- կարդալ
նկարել
լսել
նայել
դիտել
պարել
նվագել

7.5 Մեղիա և մամուլ

- **Լրատվության միջոցներ**
թերթ
ամսագիր
ռադիո
հեռուստացույց
համակարգիչ
էջ
կայք

▪ **Լրատվական նյութեր**

- լուր
հոդված
նկար
լուսանկար
հաղորդում

▪ **Գործողություններ**

- նայել
լսել
կարդալ
թերթել

7.6 Ֆիզիկական ակտիվություն և սպորտ

▪ **Մարզաձևեր**

- լող
վազք
շախմատ
թենիս
սեղանի թենիս

▪ **Մարզական պարապմունքների և մրցումների վայրեր**

- մարզասրահ
մարզադաշտ
դաշտ
ֆուտբոլի դաշտ
լողավազան

▪ **Գործողություններ**

- վազել
լողալ
ցատկել

խաղալ
զբաղվել
մարզվել
պարապել
մասնակցել
մասնակցել խաղին

8. Փողոց, երթևեկություն, կողմնորոշում

8.1 Բնակավայր

երկիր
քաղաք
գյուղ

8.2 Փողոց

փողոց
պողոտա
մայթ
անցում
անկյուն
խաչմերուկ
հրապարակ
կամուրջ
պուլպուլակ (ժող.)
անցորդ

8.3 Հաստատություններ

դպրոց
դեղատուն
խանութ
շուկա
փոստ
սրճարան
հիվանդանոց
հյուրանոց
բանկ
կինո
համալսարան
փոստ (փոստատուն)
թանգարան
ցուցասրահ
համերգասրահ
դահլիճ

8.4 Ուղղություններ

հետ
առաջ
ուղիղ
աջ
ձախ
վերև
ներքև

8.5 Գործողություններ

անցնել
անցնել փողոցը
գնալ
ուղիղ գնալ
հասնել
հասնել խաչմերուկին
թեքվել
թեքվել աջ / աջ թեքվել
թեքվել ձախ / ձախ թեքվել
կանգ առնել
շարժվել
հանդիպել
սպասել

9. Տրանսպորտ և ճանապարհորդություն

9.1 Տրանսպորտ

▪ Հանրային փոխադրամիջոցներ

օդանավ
գնացք
ավտոբուս
մետրո
կանգառ
կայարան

▪ Անձնական փոխադրամիջոցներ

մեքենա
ավտոմեքենա
հեծանիվ

▪ Գործողություններ

նստել

գնացք նստել
մեքենա նստել
իջնել
ավտոբուսից իջնել
դուրս գալ
մետրոյից դուրս գալ
վարձել
մեկնել
վարել / քշել

9.2 Ճանապարհորդություն

▪ Տրանսպորտային հանգույցներ

օդանավակայան
կայարան
ավտոկայան
ժամանում
մեկնում
ելք
մուտք
երթուղի
ուղղություն

▪ Ուղեբեռ

ճամպուկ
պայուսակ
ուսապարկ

▪ Փաստաթղթեր

անձնագիր
վարորդական իրավունք
տոմս
կտրոն
ապահովագրություն

▪ Կեցություն

հյուրանոց
հյուրատուն
համար («սենյակ» իմաստով)
սենյակ
բնակարան
բանալի
հաշիվ
վարձ

▪ Գործողություններ

դիմավորել
ճանապարհել
տալ
հանձնել
մնալ
ամրագրել
տոմս ամրագրել
հյուրանոց ամրագրել
պատվիրել
տաքսի պատվիրել
ապրել

10. Արձակուրդ և հանգիստ

▪ Հանգստի վայրեր և պարագաներ

արձակուրդ
հանգիստ
վրան
անտառ
ափ
ծովափ
լողափ
ավազ
նավ
նավակ
քարտեզ

▪ Գործողություններ

հանգստանալ
զբոսնել
զբոսնել անտառում
զբոսնել ծովափին
նավակով զբոսնել
լողալ
ծովում լողալ
խաղալ
շախմատ խաղալ
ուղեկցել

11. Զբոսաշրջություն, տեսարժան վայրեր

▪ Տեսարժան վայրեր

թանգարան
պատկերասրահ
վանք
տաճար
եկեղեցի
բերդ
ամրոց
խաչքար
կամուրջ

▪ Գործողություններ

ճամփորդել
այցելել
տեսնել
գնալ
մեկնել
ժամանել

12. Գործակցություն / հարաբերություններ այլոց հետ

12.1 Հանրային կյանք

▪ Հանրային կյանքի մասնակիցներ

ընկեր
ընկերուհի
ծանոթ
բարեկամ
հյուր

▪ Միջոցառումներ

հավաքույթ
երեկույթ
քեֆ (ժող.)
նվեր

▪ Գործողություններ

հանդիպել
հրավիրել
համեցե՛ք

խնդրել
խնդրեմ (իբրև հրավերի արտահայտություն)

12.2 Նամակագրություն

▪ Գրություններ և պարագաներ

նամակ
հաղորդագրություն
թուղթ
գրիչ
մատիտ
ծրար
բացիկ

▪ Գործողություններ

գրել
ջնջել
ստանալ
կարդալ
պատասխանել
ուղարկել
տալ
փոխանցել

13. Առարկաների բնութագիր՝

▪ ըստ գույնի

սև
սպիտակ
կարմիր
կանաչ
կապույտ
դեղին
վարդագույն
ծիրանագույն
երկնագույն
նարնջագույն
արծաթագույն
մոխրագույն
ոսկեգույն

▪ ըստ որակի

լավ
վատ
հաջող

անհաջող
հեշտ
դժվար
պարզ
բարդ
թարմ
հին
նոր
չոր
կոշտ
կոպիտ
փափուկ
թաց
տաք
սառը
գոլ
ծանր
թեթև
խելոք
չար
խելացի
հիմար
որակյալ
անորակ

▪ **ըստ չափի և ձևի**

մեծ
փոքր
խոշոր
մանր
երկար
կարճ
լայն
նեղ
հաստ
բարակ
կլոր
տափակ
հարթ
ուղիղ
թեք

▪ **ըստ բարձրության**

բարձր
ցածր

▪ **ըստ քանակի** (*ընդհանուր հասկացություններ*)

ամբողջ
ամբողջական
կես
կիսատ
լրիվ
շատ
քիչ
մի քանի
մոտ («մոտավորապես»)

14. Գործողություններ

ամրագրել
այցելել
անցնել
աշխատել
ապրել
առաջարկել
առնել
արթնանալ
բարևել
բարձրանալ
բացել
բուժել
բուժվել
գալ
գնալ
գնել
գտնել
գրել
դիմավորել
դիտել
դուր գալ
դուրս գալ
երգել
եփել
ցերեկ
զբաղվել
զբոսնել
ընդունել
ընդունվել
ընթրել
թափել

թեքվել
ժամանել
իջնել
լողալ
լողանալ
լսել
լվանալ
լվացվել
լցնել
խաղալ
խմել
խնդրել
խոսել
ծանոթանալ
 ծանոթացնել
կանգնել
կառուցել
կարդալ
կոտրել
կտրել
կտրատել / կտրտել
կրկնել
կշռել
կպցնել
հագնել
հանել
 հանվել
հազալ
հանգստանալ
հանդիպել
հասկանալ
հասնել
հավանել
հավաքել
հարցնել
հարց տալ
հետաքրքրվել
հիշել
հրավիրել
հրել
ճամփորդել
ճանապարհել
ճաշել
մաղթել
մարզվել

մաքրել
մեկնել
մնալ
մոռանալ
մտնել
նախաճաշել
նայել
ներել
ներկայանալ
 ներկայացնել
նկարել
նորոգել
նստել
նվագել
նվիրել
շնորհավորել
շտապել
ուղարկել
ուշանալ
ուտել
պատասխանել
պատմել
պատվիրել
պատրաստել
պարապել
պարել
սանրել
 սանրվել
սիրել
սկսել
 սկսվել
սպասել
ստանալ
ստուգել
վազել
վարել
վարձել
վեր կենալ
վերջանալ
 վերջացնել
վերցնել
վճարել
տալ
տեսնել
ցանկանալ

ցավել
ցատկել
ցույց տալ
ուզել
ուտել
ուղղել
փակել
փորձել
քամել
քայլել
քանդել
քաշել
քնել
քշել

Անկանոն և պակասավոր բայեր

եմ
կամ, լինել
գիտեմ, գիտենալ
ունեմ, ունենալ

15. Թիվ, թվային կարգ

15.1 Թիվ, քանակ

▪ Միավորներ

մեկ
երկու
երեք
չորս
հինգ
վեց
յոթ
ութ
ինը

▪ Տասնավորներ

տասը
տասնմեկ
տասներկու
տասներեք
տասնչորս
տասնհինգ
տասնվեց
տասնյոթ
տասնութ

տասնինը
քսան

քսանմեկ
քսաներկու
քսաներեք
քսանչորս
քսանհինգ
քսանվեց
քսանյոթ
քսանութ
քսանինը

երեսուն

քառասուն

հիսուն

վաթսուն

յոթանասուն

ութսուն

իննսուն

▪ Հարյուրավորներ

հարյուր

երկու հարյուր

երեք հարյուր

չորս հարյուր

հինգ հարյուր

վեց հարյուր

յոթ հարյուր

ութ հարյուր

ինը հարյուր

▪ Հազարավորներ

հազար

երկու հազար

երեք հազար

չորս հազար

հինգ հազար

վեց հազար

յոթ հազար

ութ հազար

ինը հազար

տասը հազար

15.2 Թվային կարգ

առաջին

երկրորդ

երրորդ
չորրորդ
հինգերորդ
վեցերորդ
յոթերորդ
ութերորդ
իններորդ
տասներորդ
տասնմեկերորդ
տասներկուերորդ

16. Դերանուններ

16.1 Անձ մատնանշող

ես

իմ

մենք

մեր

դու

քո

դուք / Դուք

ձեր / Ձեր

նա / ինքը

նրա

նրանք / իրենք

նրանց

16.2 Առարկա մատնանշող

սա

սրանք

դա

դրանք

նա

նրանք

այս

այդ

այն

նույն

16.3 Ձև մատնանշող

այսպես / էսպես (ժող.)

այդպես / էդպես (ժող.)

այնպես / էնպես (ժող.)

նույնպես

16.4 Չափ մատնանշող

այսքան / էսքան (ժող.)

տասներեքերորդ
տասնչորսերորդ
տասնհինգերորդ
տասնվեցերորդ
տասնյոթերորդ
տասնութերորդ
տասնիններորդ
քսաներորդ

այդքան / էդքան (ժող.)

այնքան / էնքան (ժող.)

նույնքան

16.5 Տեղ մատնանշող

այստեղ / էստեղ (ժող.)

այդտեղ

այնտեղ / էնտեղ (ժող.)

16.6 Հարցում արտահայտող՝

▪ առարկայի մասին

ո՞վ / ովքե՞ր

ո՞ւմ

ումի՞ց

ի՞նչ / ինչե՞ր

ինչի՞ց

ինչո՞վ

▪ տեղի մասին

որտե՞ղ

որտեղի՞ց

որտեղո՞վ

ո՞ր

▪ ժամանակի մասին

ե՞րբ

երբվանի՞ց

▪ չափի և քանակի մասին

որքա՞ն

ինչքա՞ն

քանի՞

▪ **ձևի մասին**

ինչպե՞ս
ո՞նց (ժող.)

▪ **նպատակի, պատճառի մասին**

ինչո՞ւ

16.7 Առարկաների կամ անձերի որոշյալ ամբողջություն ցույց տվող բոլոր ամեն ամբողջ

16.8 Անորոշ անձ, առարկա կամ անորոշ հատկություն ցույց տվող մի ինչ-որ ինչ-որ մեկը ինչ-որ բան ուրիշ

16.9 Ժխտվող առարկա կամ անձ ցույց տվող ոչ ոք ոչինչ ոչ մի ոչ մեկը

17. Գործողությունների բնութագիր՝

▪ **ըստ տեղի**

հետ
առաջ
ներս
դուրս
վերև
ներքև

▪ **ըստ ժամանակի**

միշտ
սովորաբար
երբեմն
հաճախ
երբեք

▪ **ըստ ձևի**

արագ
դանդաղ
կամաց

▪ **ըստ չափի**

շատ
քիչ

18.Կապեր

տակ
վրա
մեջ
մոտ
կողքին
հեռու
առաջ
հետ
հետև
մինչև
առանց

19.Շաղկապներ

և
ու
բայց
սակայն
իսկ
կամ
թե
որ
որպեսզի
որովհետև

20. Վերաբերականներ

այո
ոչ
իհարկե
երևի
գուցե
ափսոս
միայն

21. Չայնարկություններ

օ՛
օ՛ֆ
հա՛

հա՞
վա՛յ
վա՛խ
ո՛ւֆ

ԱՅԲԲԵՆԱԿԱՆ ԲԱՌԱՑԱՆԿ (Ա1-Ա2 ՄԱԿԱՐԴԱԿ)

Ա

ազգանուն
ազգություն

ազնիվ

աթոռ

ականջ

ակնոց

ակումբ

աղ

աղի

աղջիկ

աղվես

ամաչկոտ

ամառ

ամբողջ

ամբողջական

ամեն

ամեն ինչ

ամիս

ամիս-ամսաթիվ

ամուսին

ամուսնացած

ամպամած

ամսագիր

ամրագրել

ամրոց

այգի

այդ

այդպես

այդտեղ

այդքան

այն

այնպես

այնտեղ

այնքան

այո

այս

այսպես

այստեղ

այսքան

այսօր

այցելել

անազնիվ

անգամ

անգլիացի

անել

անկյուն

անհանգստանալ

անհաջող

անձնագիր

անձրև

անձրևային

անորակ

անուն

անջատել

անվճար

անտառ

անցյալ

անցնել

անցորդ

անցում

աշակերտ

աշխատանք

աշխատավայր

աշխատավարձ

աշխատել

աշխատող

աշխարհագրություն

աշուն

աչք

ապահովագրություն

ապուր

ապրել

ապրես («կեցցես»)

ապրիլ

աջ

առայժմ

առաջ

առաջարկել

առաջին

առաստաղ

առավոտ

առավոտյան

առատ

առյուծ
առնել
առողջ
ասել
աստղ
Աստված
ավազ
ավանակ
ավարտել
ավտորուս
ավտոկայան
ավտոմեքենա
ատամ
արագ
արական
արդուկ
արդուկել
արթնանալ
արթուն
արժե
արժենալ
արծաթագույն
արձակուրդ
արմունկ
արջ
արտագրել
արև
արևելք
արևմուտք
արևոտ
ափ
ափսե
ափսոս

Բ

բաղ
բաղրիջան
բազկաթոռ
բազմոց
բաժակ
բաժանված
բաժին
բալ
բակ
բաղնիք

բայց
բանալի
բանկ
բառարան
բարակ
բարդ
բարեկամ
բարի
բարկանալ
բարձ
բարձր
բարձրանալ
բաց
բացակա
բացել
բացիկ
բացիչ
բարև
բարևել
բերան
բերդ
բերել
բժիշկ
բնակարան
բնություն
բոլոր
բոլորովին
բոյով (խսկց.)
բրինձ
բուժել
բուժում
բուժքույր
բույս

Գ

գազ (նաև՝ «գազօջախ»)
գազար
գալ
գայլ
գարեջուր
գարուն
գդալ
գետ

գերմանացի
գին
գինի
գիշեր
գիտեմ
գիտենալ
գիրք
գլխաշոր
գլխարկ
գլուխ
գյուղ
գնալ
գնացք
գնել
գնում
գոլ
գոհ
գոտի
գործ
գործընկեր
գործողություն
գտնել
գրականություն
գրապահարան
գրասեղան
գրել
գրիչ
գուցե

Դ

դա
դահլիճ
դանակ
դանդաղ
դաշնամուր
դաշտ
դաս
դասագիրք
դասախոս
դասամիջոց
դասարան
դարակ
դդմիկ
դեկտեմբեր

դեղ
դեղ խմել
դեղատուն
դեղին
դեղձ
դեմք
դեռահաս
դերասան
դժգոհ
դժվար
դիմավորել
դիտել
դպրոց
դրամ
դու
դուդուկ
դուռ
դուր գալ
դուրս
դուրս գալ
դուք

Ե

եթե
ելակ
ելք
եկեղեցի
եղանակ
եղբայր
եղնիկ
եմ (օժանդակ բայ)
ես
եսիմ (ժող.)
երաժշտություն
երբ
երբեմն
երբեք
երգ
երգել
երեխա
երեկ
երեկո
երեկոյան

երեկոյթ
երես
երեսուն
երեք
երեքշաբթի
երթուղի
երիտասարդ
երկար
երկինք
երկիր / Երկիր
երկնագույն
երկրորդ
երկու
երկուշաբթի
երջանիկ
երրորդ
երևի
եփել

Ձ

զանգել
զարթնել
զբաղվել
զբոսայգի
զբոսանք
զբոսնել
զգալ
զգեստ
զգույշ
զրո
զուգարան

Է

էդպես (ժող.)
էդքան (ժող.)
էժան
էնպես (ժող.)
էնտեղ (ժող.)
էնքան (ժող.)
էշ
էջ
էսպես (ժող.)
էստեղ (ժող.)

էսքան (ժող.)
էսօր (ժող.)

Ը

ընդմիջում
ընդունել
ընթել
ընթրիք
ընկեր
ընկերուհի
ընկնել
ընտանիք
ընտրել

Թ

թան
թանգարան
թանկ
թառ
թաս
թավա
թավջութակ
թատրոն
թարգմանիչ
թարմ
թաց
թափել
թե
թեթև
թեյ
թեյնիկ
թենիս
թերթ
թերթել
թեք
թեքվել
թթվասեր
թիվ
թխվածք
թռչուն
թվական
թութ
թուղթ

թսյլ
թսյլ տալ
թուրք
թուփ
թև

Ժ

ժամ
ժամանել
ժամանում
ժամացույց
ժողով

Ի

ինչ
իգական
իհարկե
ինը
իններորդ
իննսուն
ինչ-որ
ինչպես
ինչպիսի
ինչքան
ինչու
իջնել
իսկ
իսպանացի
իտալացի
իրավաբան

Լ

լայն
լավ
լավաշ
լաց լինել
լեզու
լեհ
լեհերեն
լեռ
լիճ
լիքը (խսկց.)

լոբի
լոլիկ
լող
լողալ
լողանալ
լողավազան
լողափ
լսարան
լսել
լվանալ
լվացվել
լվացք
լրագրող
լրիվ
լցնել
լույս (նաև՝ «էլեկտրականություն»)
լուսանկար
լուսին
լուր
լուրջ

Խ

խաղ
խաղալ
խանութ
խաշ
խաչ
խաչմերուկ
խաչքար
խելացի
խելոք
խմել
խնդրանք
խնդրել
խնդրեմ
խնձոր
խոզ
խոհանոց
խոշոր
խոսել
խոտ
խորոված
խումբ

Ծ

ծաղիկ
 ծանոթ
 ծանոթանալ
 ծանոթացնել
 ծանր
 ծառ
 ծափ տալ
 ծեր
 ծիրան
 ծիրանագույն
 ծխել
 ծնվել
 ծնունդ
 ծով
 ծովափ
 ծրար
 ծուլ
 ծունկ

Կ

կաթ
 կաթիլ
 կաթնաշոռ
 կաթսա
 կաղամբ
 կամ
 կամաց
 կամաց-կամաց
 կամորջ
 կայարան
 կայծակ
 կայք
 կանաչ
 կանաչի
 կանգ առնել
 կանգառ
 կանգնել
 կանչել
 կապույտ
 կառուցել
 կատու
 կարագ
 կարգին

կարդալ
 կարծել
 կարկանդակ
 կարկուտ
 կարճ
 կարմիր
 կարտոֆիլ
 կարևոր
 կենդանի
 կենսաբանություն
 կես
 վերջանալ

կեսօր
 կիթառ
 կին
 կինո
 կիսատ
 կիսել
 կիրակի
 կլոր
 կղզի
 կներեք (խսկց.)
 կնունք
 կշռել
 կոլոտ (խսկց.)
 կոկորդ
 կողք
 կողքին
 կոշիկ
 կոշկակար
 կոշտ
 կոպիտ
 կով
 կոտրել
 կպցնել
 կտավ
 կտրատել
 կտրել
 կտրոն
 կտրտել
 կրկես
 կրկնել
 կրոն
 կրպակ

կուշտ
կուրս

Հ

հա (խսկց.)
հա՛
հաբ
հագնել
հագուատ
հագ
հազար
հալվել
հաղարջ
հաղորդագրություն
հաղորդում
հաճախ
հաճելի
համալսարան
համակարգիչ
համաձայն
համար (նաև «հեռախոսահամար»)
համար
համեստ
համերգ
համերգասրահ
համեցե՛ք
համով
հայ
հայելի
հայերեն
հայր
հայրանուն
հայրիկ
հանգիստ
հանգստանալ
հանգստյան օր
հանդիպել
հանդիպում
հանել
հանձնել
հաշիվ
հաջող
հաջողություն
հասկանալ
հասնել

հաստ
հստատ
հասցե
հավ
հավանել
հավատ
հավատալ
հավաքել
հավաքույթ
հատակ
հարավ
հարգելի
հարթ
հարթուկ (խսկց.)
հարթուկել (խսկց.)
հարկ
հարյուր
հարսանիք
հարց
հարց տալ
հարցնել
հաց
հեժանիվ
հեղեղ
հեշտ
հեռախոս
հեռու
հեռուստացույց
հետ
հետաքրքրվել
հետո
հիմար
հին
հինգ
հինգերորդ
հինգշաբթի
հիշել
հիսուն
հիվանդ
հիվանդանոց
հյուս
հյուսիս
հյուր
հյուրանոց
հյուրասենյակ

հյուրատուն
հնդիկ
հոգի
հոգնել
հոդված
հոկտեմբեր
հոպար (խսկց.)
հոսանք
հորաքույր
հորեղբայր
հպարտ
հրապարակ
հրավիրել
հրել
հուզվել
հուլիս
հույն
հույս
հույս ունենալ
հունարեն
հունիս
հունվար
հուտվ

Ձ

ձախ
ձեռք
ձի
ձմեռ
ձմերուկ
ձյուն
ձոր
ձու
ձուկ

Ճ

ճակատ
ճամպրուկ
ճամփորդել
ճանապարհ
ճանապարհել
ճանճ
ճաշ

ճաշասեղան
ճաշացանկ
ճաշել

Մ

մազ
մաթեմատիկա
մածուն
մահճակալ
մահմեդական
մաղթել
մայթ
մայիս
մայր
մայրիկ
մանկապարտեզ
մանուկ
մանր
մառախուղ
մասին
մասնագիտություն
մասնակցել
մատ
մատանի
մատիտ
մատյան
մատուցող
մարդ
մարզադաշտ
մարզասրահ
մարզվել
մարմին
մարտ («կռիվ»)
մարտ (ամիս)
մաքրել
մեծ
մեկ
մեկնել
մեկնում
մեղմ
մեղու
մենք
մեջ
մեջք

մետրո
մեքենա
մի
մի քանի
միայն
միացնել
միլիարդ
միլիոն
մինչ
մինչև
միշտ
միջատ
միջին
միս
միրգ
մյուս
մնալ
մոլորակ
մոխրագույն
մոծակ
մոշ
մոռանալ
մոտ (նաև «մոտավորապես»)
մորաքույր
մտնել
մրջյուն
մութ
մուտք

Յ

յոթ
յոթանասուն
յոթերորդ

Լ

նա
նախ
նախաճաշ
նախաճաշել
նամակ
նայել
նապաստակ
նավ

նավակ
նարինջ
նարնջագույն
նեղ
ներել
ներկա
ներկայանալ
ներկայացնել
ներողություն
ներս
ներքև
նիհար
նկար
նկարել
նկարչություն
ննջարան
նոյեմբեր
նոր
նորից
նորոգել
նստել
նվագել
նվեր
նվիրել
նրանք
նույն
նույնպես
նույնքան
նուռ

Շ

շաբաթ
շալվար (խսկց.)
շախմատ
շապիկ
շատ
շարժվել
շաքար
շաքարավազ
շենք
շերեփ
շեփոր
շիշ
շնորհակալ

շնորհակալություն
շնորհավորել
շոգ
շուկա
շուն
շտապել
շտապօգնություն

Ո

ոնց (ժող.)
ով
ոչ
ոչ մեկը
ոչ մի
ոչ ոք
ոչինչ
ոչխար
ոսկեգույն
ոսպ
ոստիկան
ոտք
որ
որակյալ
որովհետև
որոշել
որպեսզի
որտեղ
որքան

Չ

չամիչ
չամուսնացած
չար
չարժե
չէ (խսկց.)
չինարեն
չինացի
չիր
չոր
չորեքշաբթի
չորս
չորրորդ

Պ

պահարան
պաղպաղակ
պայուսակ
պանիր
պապ
պապիկ
պառկել
պատ
պատանի
պատառաքաղ
պատասխանել
պատկերասրահ
պատմել
պատմություն
պատշգամբ
պատուհան
պատվեր
պատվիրել
պատրաստել
պար
պարապել
պարել
պարզ
պարոն
պարսիկ
պարսկերեն
պղպեղ
պողոտա
պոմիդոր
պուլպուլակ (ժող.)

Ջ

ջեռոց
ջեռուցում
ջերմաչափ
ջերմություն
ջնջել
ջութակ
ջուր

Ռ

ռադիո
ռուս
ռուսերեն

Ս

սա
սալոր
սակայն
սանր
սանրել
սառել
սառը
սառնարան
սավան
սար
սեխ
սեղան
սենյակ
սեպտեմբեր
սիրել
սիրելի
սիրով
սիրտ
սիրուն
սկսել
սմբուկ
սնունդ
սոված
սովորաբար
սովորել
սպաս
սպասել
սպիտակ
ստամոքս
ստանալ
ստորագրել
ստուգել
սրբել
սրճարան
սրճեփ
սրսկել
սուր
սուրճ
սև

Վ

վա՛խ
վա՛յ
վայր
վագր
վագել
վագք
վաթսուն
վաղը
վաճառել
վաճառող
վայրկյան
վանք
վառել
վատ
վարդագույն
վարել
վարձ
վարձել
վարորդ
վարունգ
վարպետ
վարսավիր
վեր կենալ
վերարկու
վերելակ
վերմակ
վերնաշապիկ
վերջանալ
վերցնել
վերև
վեց
վեցերորդ
վզնոց
վիզ
վճարել
վստահ
վրա
վրան
վրացի

S

տաքատ
 տալ
 տակ
 տաճար
 տանձ
 տասը
 տասներորդ
 տասնինը
 տասնմեկ
 տատ
 տատիկ
 տարեթիվ
 տարեկան
 տարի
 տարիք
 տափակ
 տաք
 տաքանալ
 տաքություն
 տեղ
 տեսնել
 տետր
 տիկին
 տղա
 տղամարդ
 տղմա
 տոմս
 տուն

Բ

բոպե

Յ

ցած ընկնել
 ցածր
 ցանկանալ
 ցավ
 ցավել
 ցավոք
 ցատկել
 ցերեկ

ցը (խսկց.)
 ցտեսություն
 ցրտել
 ցույց տալ
 ցուրտ
 ցուցասրահ

Ու

ու
 ուզել
 ութ
 ութերորդ
 ութսուն
 ուժեղ
 ուղարկել
 ուղեկցել
 ուղիղ
 ուղղել
 ուղղություն
 ունեմ
 ունենալ
 ուշադիր
 ուշանալ
 ուս
 ուսանող
 ուսապարկ
 ուսուցիչ
 ուտել
 ուր
 ուրախ
 ուրբաթ
 ուրիշ
 ուրեմն
 ո՛ւֆ

Փ

փաթիլ
 փակ
 փակել
 փափուկ
 փետրվար
 փոխանցել
 փող

փողոց
փոստ
փոր
փորձել
փոքր
փչել

Ք

քաղաք
քաղցած
քամել
քամի
քամիչ
քայլել
քանդել
քանի
քանոն
քաշել
քառասուն
քար
քարտեզ
քեռի
քերիչ
քեֆ (ժող.)
քիթ
քիմիա
քիչ
քնել

քննություն
քշել
քսան
քսաներորդ
քրիստոնյա
քույր
քույրիկ

Օ

օ՛
օգնել
օգոստոս
օդանավ
օդանավակայան
օղի
օճառ
օտար
օր
օ՛ֆ

Ֆ

ֆիզիկա
ֆիլմ
ֆրանսերեն
ֆրանսիացի

ՀԱՅԵՐԵՆԻ ԻՄԱՑՈՒԹՅԱՆ Բ1 ՄԱԿԱՐԴԱԿ

ՀԱՅԵՐԵՆԻ ԻՄԱՑՈՒԹՅԱՆ Բ1 ՄԱԿԱՐԴԱԿԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Լեզվի տիրապետման Ա2 (տարրական) մակարդակին հաջորդում է Բ1 (միջին) մակարդակը, որն արտացոլում է սովորողի ազատ հաղորդակցվելու և մտքերն արտահայտելու ունակությունը:

Բ1 մակարդակում սովորողը տիրապետում է լեզվական բավարար միջոցների և բավականաչափ բառապաշարի՝ կարողանալով հաղթահարել լեզվական խոչընդոտները և ազատ արտահայտել մտքերը: Ըմբռնում է հաճախ հանդիպող թեմաներին առնչվող և գրական լեզվով ձևակերպված պարզ խոսքի հիմնական իմաստը, հաղորդակցվելիս կիրառում է հաճախադեպ արտահայտություններ, խոսքային կաղապարներ և քերականական կառույցներ: Կարողանում է գրավոր թե բանավոր կապակցված խոսքով պատմել դեպքերի և իրադարձությունների կարևոր դրվագները, խոսել իր կամ ուրիշների կենսափորձից, զրույցի բռնվել կամ երկխոսության մեջ մտնել՝ արտահայտելով սեփական վերաբերմունքն ու տեսակետը: Տևական մենախոսության ժամանակ, սակայն, անխուսափելի են լինում համապատասխան բառեր ու արտահայտություններ, քերականական կառույցներ որոնելու և ինքնաշտկումներ անելու նպատակով խոսքային դադարները:

Բ1 մակարդակի լեզվական նյութը բավականին տարողունակ է: Բառապաշարը ներառում է մեծ թվով համագործածական բառեր և արտահայտություններ, քերականությունը՝ կարևոր ու հիմնական այն բոլոր իրողությունները, որոնք նպաստում են թե՛ գրավոր և թե՛ բանավոր խոսքը գրագետ կառուցելուն:

Թեմաներ և ոլորտներ

Բ1 մակարդակի գիտելիքների և կարողությունների ձևավորումն ու զարգացումն էապես կախված են այն համատեքստերից կամ իրադրություններից, որոնցում դրանք գործածվում են: Այս մակարդակի համար կարևորվում են հետևյալ թեմաներն ու հաղորդակցական իրադրությունները՝

- անձնական տեղեկություններ,
- ծանոթություն, շփում,
- տուն, միջավայր, կենցաղ, հանրային ծառայություններ,
- առօրյա. սնունդ, հագուստ, գնումներ, ճաշելու վայրեր,
- նախասիրություններ, հետաքրքրություններ, ժամանց,
- տրանսպորտ, երթևեկություն,
- բժշկություն, առողջություն,
- աշխատանք, աշխատանքային միջավայր,
- բնություն, շրջակա միջավայր,
- արձակուրդ, ճամփորդություն,
- կրթություն,
- սպորտ,

- արվեստ, մշակույթ,
- պետություն, օրենք,
- իրավական համակարգ:

Միջանձնային հարաբերությունների ոլորտ

Սովորողը կարող է՝

- ներկայացնել սեփական անձը՝ անուն-ազգանունը, ծննդյան տվյալները, սեռը, տարիքը, ազգությունն ու քաղաքացիությունը, կրոնական պատկանելությունը,
- պատմել իր ծննդավայրի և բնակության վայրի, ծագման, ծնողների և ընտանիքի մասին,
- խոսել իր կրթության, մասնագիտության և զբաղմունքի մասին,
- ստանալ անձնական բնույթի տեղեկույթ խոսակցի կամ մեկ այլ անձի վերաբերյալ՝ հարցնելով ու ճշգրտելով,
- ծանոթանալիս ներկայանալ՝ խոսելով իր մասնագիտության կամ զբաղմունքի, բնավորության, տրամադրության մասին,
- հետաքրքրվել խոսակցի որպիսությամբ և պատասխանել նրա հարցերին, պատմել մեկ այլ անձի մասին՝ հաղորդելով կենսագրական տեղեկություններ,
- խոսել ընտանեկան և ընկերական հարաբերություններից, սիրուց, փոխադարձ հարգանքից, ժամանցից,
- շնորհավորանքի, մաղթանքի կամ ցավակցության խոսքեր ասել,
- հանդիպման առաջարկ անել, ընդունել կամ մերժել առաջարկը՝ հայտնելով ու հիմնավորելով պատճառը,
- հանդիպման օր ու ժամ պայմանավորվել,
- զրուցել իր կամ խոսակցի (խոսակիցների) գործերից, խնդիրներից,
- արտահայտել վերաբերմունք՝ մտահոգություն, հիացմունք, զարմանք, ինչպես նաև տեսակետ:

Սոցիալ-կենցաղային ոլորտ

Սովորողը կարող է՝

- նկարագրել տունը կամ բնակարանը, բակը, այգին, տան կահավորանքն ու կենցաղային պայմանները,
- խոսել կենցաղային սարքերից, կոմունալ և այլ տեսակի ծառայություններից,
- խոսել ընտանիքի առօրյայից, հոգսերից ու կարիքներից, նման տեղեկույթ ստանալ խոսակցից՝ տալով ճշգրտող հարցեր,
- հայտնել գոհունակություն կամ դժգոհություն բնակարանային պայմաններից կամ ծառայությունների որակից,
- ներկայացնել առօրյան, խոսել առօրեական անելիքների ու հոգսերի մասին,
- խանութում կամ շուկայում գնումներ անել՝ հետաքրքրվելով ու հարցնելով անհրաժեշտ ապրանքատեսակի առկայության մասին՝ նկարագրելով այն,

հեշտությամբ կարդալով գնապիտակները, ստանալով տվյալ ապրանքի մասին անհրաժեշտ տեղեկություններ, խնդրելով անհրաժեշտ քանակություն, շուկայում սակարկելով,

- ռեստորանում կամ սրճարանում ուսումնասիրել ճաշացանկը և գրեթե առանց դժվարության օգտվել դրանից, ընտրել ու պատվիրել՝ անվանելով կամ նկարագրելով նախընտրած ճաշատեսակն ու ըմպելիքը, վճարում կատարել,
- ներկայացնել ծագած խնդիրը և պարզաբանում ստանալ,
- շնորհակալություն հայտնել մատուցված որակյալ ծառայության համար կամ բողոքել վատ սպասարկումից,
- նախաճաշելու, ճաշելու կամ ընթրելու առաջարկություն անել, ընդունել կամ մերժել առաջարկը, հիմնավորել մերժման պատճառը,

- պատմել իր նախասիրությունների ու հետաքրքրությունների մասին և նման տեղեկություններ ստանալ խոսակցից,
- պատմել, թե որտե՛ղ է սիրում անցկացնել հանգստյան օրերը կամ առհասարակ ազատ ժամանակը,
- նկարագրել, թե ո՛ւմ հետ և ինչպե՛ս է կազմակերպում ժամանցը, նման տեղեկություններ ստանալ գրուցակցի կամ մեկ այլ անձի մասին,
- գրավոր և բանավոր շնորհավորանքներ հղել ազգային և ընտանեկան տոների առիթով, պատասխանել շնորհավորանքներին,
- հյուրասիրություն կազմակերպել՝ հրավերի խոսք ձևակերպելով,
- հյուրընկալելու և հյուրընկալվելու ժամանակ ազատ հաղորդակցվել,
- ընդունել կամ մերժել ուրիշների հրավերը կամ առաջարկը, պատճառաբանել մերժումը,

- առանց դժվարության կողմնորոշվել քաղաքում՝ հարցնելով կամ հայտնելով անհրաժեշտ հաստատության կամ վայրի հասցեն,
- նկարագրել անհրաժեշտ վայրը հասնելու ճանապարհը կամ տեղեկանալ դրա մասին,
- հարցնել կամ պատասխանել, թե տրանսպորտային ի՛նչ միջոցով կարելի է գնալ, ո՛ր կանգառում պետք է իջնել, որքա՛ն է ուղեվարձը, ինչպե՛ս պիտի կատարվի վճարումը և այլն,
- հասկանալ օդանավակայանում, երկաթուղային կայարանում, ավտոկայանում և ավտոկանգառներում վահանակների, ցուցանակների գրությունները և բարձրախոսով հաղորդվող տեղեկությունները մեկնումների, ժամանումների և ուշացումների մասին,
- հետևել հրահանգներին և ցուցումներին,
- կարդալ և հասկանալ չվացուցակներում առկա տեղեկությունները,
- անհրաժեշտության դեպքում օգնություն խնդրել՝ բացատրելով ծագած խնդիրն ու պարզաբանում ստանալով,
- շնորհակալություն հայտնել օգնության համար,
- խոսել ուղևորությանն առնչվող ծառայությունների որակի մասին, գոհունակություն կամ դժգոհություն հայտնել,

- խոսել իր մասնագիտության և դրա նեղ ուղղվածության մասին՝ նկարագրելով գործի բնույթն ու բովանդակությունը,
 - նկարագրել աշխատավայրը, աշխատանքային միջավայրը,
 - պատմել աշխատավայրում գործընկերային շփման և ղեկավարության հետ հարաբերությունների մասին,
 - խոսել աշխատանքային վարքականոնի և պահանջների մասին,
 - բնութագրել իրեն և գործընկերներին՝ որպես աշխատողների,
 - համապատասխան կայքերում կամ հայտարարությամբ աշխատանք փնտրել,
 - մասնակցել աշխատանքի ընդունման նպատակով անցկացվող հարցազրույցների,
 - աշխատանքի ընդունվելու համար ներկայացնել ինքնակենսագրությունը և աշխատանքային փորձառությունը,
 - շփվել թղթային կամ էլեկտրոնային նամակագրությամբ,
-
- հայտնել արձակուրդն ու հանգիստը որևէ տեղ անցկացնելու որոշման կամ ցանկության մասին,
 - տեղեկություններ ստանալ կամ հայտնել հանգստի որևէ վայրի, կեցության պայմանների և ուղևորությանն առնչվող տարբեր մանրամասների մասին,
 - տեղեկանալ, թե ի՞նչ էքսկուրսիաներ կան, ճշտել տևողությունը, ծրագիրը, արժեքը, ուղեգիր կամ տոմս պատվիրել, հյուրանոց ամրագրել և բնակարան վարձել, անհրաժեշտության դեպքում չեղարկել,
 - տեղեկատու աղբյուրներից տեղեկություններ ստանալ Հայաստանի տեսարժան վայրերի մասին, ճշտել այցելությունների հնարավոր տարբերակները,
 - նկարագրել, թե ինչպե՞ս անցավ ուղևորությունը, պատմել տեսարժան վայրեր այցելությունների, ստացած տպավորությունների, արկածների և հիշարժան դրվագների մասին,
 - հարցնել և տեղեկանալ նաև խոսակցի կամ մեկ այլ անձի անցկացրած արձակուրդի, հանգստի կամ ճամփորդության մասին:

Սոցիալ-մշակութային ոլորտ

Սովորողը կարող է՝

- տեղեկանալ մարզական իրադարձություններից և դրանց հետևել մեկնաբանող խոսքի ուղեկցությամբ,
 - նշել սիրելի մարզաձևը, նկարագրել այն և հիմնավորել նախընտրությունը,
 - տարբեր զգացողություններ և կարծիք արտահայտել, խոսել տրամադրության և վերաբերմունքի մասին,
 - ներկայացնել մարզաձևը, որով զբաղվում է, նկարագրել այն և հիմնավորել ընտրությունը, պատմել մարզումների և մարզասրահ հաճախելու մասին,
 - հարցնել և նման տեղեկույթ ստանալ զրուցակցի կամ մեկ այլ անձի վերաբերյալ,
-
- տեղեկություններ ստանալ կամ հաղորդել հայ նշանավոր արվեստագետների մասին,

- թանգարաններ կամ ցուցասրահներ այցելության ժամանակ զբոսավարների խոսքից ևս տեղեկություններ իմանալ արվեստի գործերի և դրանց հեղինակների մասին,
- իմացածը հակիրճ ներկայացնել խոսակցին կամ լսարանին,
- համառոտ ներկայացնել դիտած ֆիլմերի և ներկայացումների բովանդակությունը, կարծիք հայտնել, խոսել տպավորություններից,
- տեղեկություններ ստանալ կամ հաղորդել ազգային հին ու նոր ավանդույթների, սովորույթների և տոների մասին,
- պատմել միջոցառման կամ տոնակատարության մասին, որին մասնակցել է, նկարագրել զգացողություններն ու տպավորությունները:

Կրթության ոլորտ

Սովորողը կարող է՝

- կրթական հաստատություններում (մանկապարտեզ, դպրոց, համալսարան ևն) ստանալ իրեն հետաքրքրող հարցերի պատասխանները՝ հասկանալով դրանք և անհրաժեշտության դեպքում տալով ճշգրտող հարցեր,
- ներկայացնել կրթական հաստատությունը, որտեղ սովորում է, նկարագրել կրթական միջավայրը,
- պատմել դասաժամերի, դասավանդվող առարկաների կամ ուսուցանվող նյութի բովանդակության մասին,
- պատմել դասընկերների կամ գործընկերների հետ հարաբերությունների մասին,
- մասնակցել դասաժամերին անցկացվող հարց ու պատասխանին և քննարկումներին, որոնք ծանոթ կամ արդեն յուրացրած թեմաների շուրջ են,
- լսել դասախոսություններ և ելույթներ, տալ պարզաբանող ու ճշգրտող հարցեր, պատասխանել նմանօրինակ հարցերի,
- մասնակցել ծանոթ թեմաներով բանավեճերի և քննարկումների, արտահայտել վերաբերմունք և տեսակետ:

Սոցիալ-բնապահպանական ոլորտ

Սովորողը կարող է՝

- խոսել բնաշխարհի, շրջակա միջավայրի մասին,
- նկարագրել բնության երևույթները և բնության տեսարաններ,
- տեղեկություններ իմանալ ու հայտնել բուսական ու կենդանական աշխարհի վերաբերյալ,
- խոսել եղանակային ու կլիմայական փոփոխություններից,
- խոսել բնապահպանական խնդիրներից, հետևել ու մասնակցել դրանց վերաբերող քննարկումներին և տեսակետ հայտնել:

Առողջության և բժշկության ոլորտ

Սովորողը կարող է՝

- բուժփիմնարկում անհրաժեշտ տեղեկություններ հայտնել իր առողջական վիճակի, անհանգստացնող երևույթների մասին, ներկայացնել գանգատները՝ նկարագրելով ենթադրյալ հիվանդությանը բնորոշ ախտանիշները,
- ծանոթանալ ախտորոշմանը, հետևել բժշկի խորհուրդներին ու ցուցումներին,
- կարգալ դեղատոմսը, դեղատնից գնումներ կատարել,
- անհրաժեշտության դեպքում շտապօգնություն կանչել,
- զրուցել առողջության պահպանման և առողջ ապրելակերպի մասին,
- կարգալ պարզ լեզվով շարադրված հրապարակումներ առողջության, առողջ սննդակարգի մասին,
- լսել ռադիոյի, հեռուստատեսային կամ համացանցային՝ հասկանալի լեզվով հաղորդումներ առողջության և առողջ ապրելակերպի մասին,
- խոսել մարմնի խնամքի մասին,
- խնամքի կենտրոնում ներկայացնել կարիքները, պատասխանել ճշգրտող հարցերին,
- մատուցված ծառայության համար շնորհակալություն հայտնել կամ բողոք ներկայացնել, եթե ծառայությունը պատշաճ չէ:

Պետաիրավական և հասարակական ոլորտ

Սովորողը կարող է՝

- տեղեկանալ Հայաստանի քաղաքացիների համար գործող օրենքներից՝ դրանց հետևելու և չխախտելու նպատակով,
- ստանալ անհրաժեշտ տեղեկություններ և փոխանցել դրանք ուրիշներին,
- անհրաժեշտության դեպքում դիմել համապատասխան գերատեսչություն (նախարարություն, վարչություն, առանձին բաժիններ)՝ ներկայացնելով խնդիրներն ու կարիքները, փոխանցելով տեղեկություններ կամ ստանալով դրանք, խնդրի լուծման համար աջակցություն խնդրելով և ստանալով խորհրդատվություն,
- քաղաքացի լինելու դեպքում տեղեկություններ ստանալ կամ փոխանցել տեղական ընտրությունների անցկացման կարգի մասին՝ որպես ընտրող կամ դիտորդ մասնակցությունն ապահովելու համար,
- պետական համակարգում աշխատանքի անցնելու դեպքում կարողանալ հաղորդակցվել՝ ներկայացնելով առաջարկություններ, պահանջներ, մատնանշելով խնդիրներ, մասնակցելով աշխատանքային և գործընկերային քննարկումներին,
- անհրաժեշտության դեպքում դիմել իրավապահ մարմիններին,
- ոստիկանական բաժանմունքի աշխատակցին կամ փողոցում, որևէ հաստատությունում կարգուկանոնը հսկող անվտանգության աշխատակցին, պարեկին ներկայացնել ծագած խնդիրն ու բողոքը,
- որպես ականատես պատմել եղելությունը, հետևել ցուցումներին ու խորհուրդներին,
- դատական նիստերի ընթացքում հետևել պաշտոնյաների և ուրիշների խոսքին, արձագանքել և պատասխանել իրեն ուղղված ճշգրտող հարցերին:

Հաղորդակցումն ապահովող հմտություններ

- **Խոսքի ընկալում**
 - ունկնդրում
 - ընթերցում
- **Խոսքի կառուցում**
 - բանավոր խոսք
 - գրավոր խոսք

Ունկնդրում (խոսքի լսողական ընկալում)

Ունկնդրումը ենթադրում է մի շարք հիմնական կարողությունների դրսևորում՝

- ընկալել և ընդհանուր առմամբ հասկանալ ունկնդրած խոսքի հիմնական բովանդակությունը,
- դուրս բերել անհրաժեշտ կամ հետաքրքրող տեղեկություններ,
- հասկանալ և ամբողջապես ըմբռնել բովանդակության մանրամասները:

Ունկնդրվող խոսքը պետք է կազմված լինի ծանոթ բառերի, արտահայտությունների ու քերականական իրողությունների հիման վրա, ունենա 4-5% անծանոթ բառեր, որոնց իմաստը կարելի է կռահել:

Լսողական գործունեության դեպքում սովորողը կարող է հայոց լեզվով լսել՝

- հանրային վայրերում հնչող հայտարարություններ (զգուշացում, տեղեկացում, հրահանգ և այլն),
- զրուցակցի խոսք (այդ թվում՝ հեռախոսով կամ այլ միջոցով),
- այլ անձանց կենդանի զրույց,
- կենդանի խոսք՝ որպես հանդիսատես կամ մասնակից (թատրոնում, ժողովներում, բանավեճերում, դասախոսությունների ժամանակ և այլն),
- ռադիոյով և հեռուստատեսությամբ հնչող խոսք (լուրեր, հարցազրույցներ, տարբեր հաղորդումներ, ֆիլմեր, ծայնագրություններ):

Ունկնդրելու հմտության ցուցիչները (Բ1 մակարդակ)

Հայտարարություններ և հրահանգներ	Լեզվակրի խոսք և լեզվակիրների զրույց	Հեռուստատեսային և ռադիոյի հաղորդումներ, ծայնագրություններ	Որպես հանդիսատես
Կարողանում է հասկանալ տարբեր վայրերում (օդանավակայան կամ տրանսպորտային այլ հանգույց, հանգստյան կամ ժամանցի վայր կն)	Կարողանում է հասկանալ առօրյա հաղորդակցության ընթացքում (ընտանիքում, խանութում, աշխատավայրում, կրթական	Կարողանում է հասկանալ ռադիոյով, հեռուստացույցով կամ համացանցային տեսանյութերում համեմատաբար դանդաղ հնչող և դյուրըմբռնելի խոսքը, այդ թվում՝	Կարողանում է հետևել իր բնագավառին առնչվող դասախոսություններին կամ զրույցներին, եթե թեման ծանոթ է և

հնչող հայտարարություններն ու հրահանգները, եթե դրանք գրական հասկանալի լեզվով են և համեմատաբար դանդաղ են հնչում: Կարողանում է հասկանալ տեխնիկական պարզ տեղեկատվությունը (օրինակ՝ ամեն օր օգտագործվող սարքավորումների մասին աշխատանքային կարգադրությունները): Կարողանում է հետևել հրահանգներին ու ցուցումներին:	հաստատությունում, տարբեր միջավայրերում) ծավալվող պարզ խոսակցություններն ու զրույցները: Կարողանում է առանց դժվարության հետևել ու հասկանալ իր ներկայությամբ ծավալված զրույցի կամ քննարկման բովանդակությունը, եթե խոսքը պարզ է և հիմնականում գրական լեզվով է շարադրված: Կարողանում է հասկանալ որպիսության, տրամադրության, առողջական վիճակի և այլնի մասին իրեն ուղղված հարցերը, ողջունի, հրաժեշտի, մաղթանքի խոսքերը: Կարողանում է հասկանալ հեռախոսային պարզ խոսակցությունները, ձայնային	զովագղները, եղանակի տեսությունը: Կարողանում է հասկանալ ծանոթ, պարզ թեմաներին (ընտանիք, աշխատանք, դպրոց, ժամանց և այլն) վերաբերող հեռուստատեսային և ռադիոյի հաղորդումների բովանդակությունը, եթե խոսքը մատուցվում է լեզվական պարզ կառույցներով: Կարողանում է հասկանալ տեղեկատվական բնույթի հաղորդումներում, այդ թվում՝ լուրերի թողարկումներում հնչող տեքստերը, ուղիղ եթերով ընթացող հարցազրույցների, բանավեճերի առանցքային կետերը: Կարողանում է հասկանալ վավերագրական ֆիլմերի հիմնական բովանդակությունը:	ներկայացվում է պարզ լեզվով: Կարողանում է հետևել ծանոթ թեմաներով քննարկումների և բանավեճերի, եթե հնչող խոսքը մատուցվում է ճիշտ առոգանությամբ, դյուրըմբռնելի բառապաշարով և քերականական պարզ կառույցներով: Կարողանում է ընդհանուր առմամբ հասկանալ գրական հասկանալի լեզվով մատուցվող խոսքը թատերական ներկայացումներում:

	հաղորդագրությունները:		

Ընթերցում (խոսքի տեսողական ընկալում)

Սովորողը կարող է հայերեն՝

- կարդացածն ընդհանուր կերպով հասկանալ, նյութի մասին ընդհանուր գաղափար կազմել,
- կարդացածի հիման վրա կողմնորոշվել, ցուցումներին և հրահանգներին հետևել,
- նամակներ, հաղորդագրություններ, գործնական գրություններ կարդալ ու հասկանալ,
- կարդացածից տեղեկություններ քաղել և փաստեր ձեռք բերել:

Ընթերցման հմտության ցուցիչները (Բ1 մակարդակ)

Ընթերցում ընդհանուր ընկալման համար	Ընթերցում կողմնորոշվելու համար (հայտարարությունների և հրահանգների ընթերցում)	Նամակների ընթերցում	Ընթերցում տեղեկություններ, փաստեր ձեռք բերելու համար
Կարողանում է կարդալ և բավարար չափով ըմբռնել իր հետաքրքրություններին առնչվող և ծանոթ թեմաներով շարադրված պարզ տեքստեր: Կարողանում է կարդալ ու լիովին հասկանալ փաստաթղթերը, որոնցում պետք է լրացնի անձնական տվյալներ և այլ բնույթի տեղեկություններ: Կարողանում է կարդալ և հասկանալ գրական ոչ ծավալուն ստեղծագործություններ, մամուլում հրապարակվող նյութեր, հոդվածներ, եթե դրանք մատուցվում են գրական	Կարողանում է տարբեր նյութերում (նամակներ, տեղեկատվական թերթիկներ, պաշտոնական փաստաթղթեր) գտնել և հասկանալ անհրաժեշտ տեղեկատվությունը: Անհրաժեշտ տեղեկատվությունը գտնելու նպատակով կարողանում է աչքի անցկացնել երկար տեքստերը, իսկ կոնկրետ հանձնարարություն կատարելու համար տեղեկություններ քաղել տեքստի տարբեր մասերից կամ տարբեր տեքստերից: Կարողանում է կարդալ և հստակ հասկանալ	Կարողանում է կարդալ և բավականաչափ լավ հասկանալ դեպքերի, զգացմունքների և ցանկությունների նկարագրությունը անձնական նամակագրության մեջ: Կարողանում է կարդալ և հասկանալ գործնական նամակների տեքստերն ու գործնական գրությունները, եթե դրանք շարադրված են հասկանալի բառապաշարով և	Կարողանում է կարդալ և բավականաչափ լավ հասկանալ գրական հասկանալի լեզվով շարադրված տեղեկատվական բնույթի տեքստեր: Կարողանում է կարդալ փաստարկային պարզ տեքստեր և ըմբռնել դրանցում արված հիմնական շեշտադրումներն ու եզրահանգումները, թեև որոշ մանրամասներ կարող են

լեզվով, հասկանալի բառապաշարով և քերականական պարզ կառույցներով:	որևէ վայրի, որևէ կառույցի կամ հաստատության հասցեն, տարբեր վայրերում (տրանսպորտային հանգույց, փողոց, առևտրի կետեր ևն) տեղադրված ցուցանակների գրությունները, ճաշելու վայրերում ճաշացանկում նշված կերակուրների և ըմպելիքների անվանումները:	լեզվական պարզ կառույցներով: Կարողանում է կարդալ և հասկանալ էլեկտրոնային հաղորդագրությունները:	անհասկանալի մնալ: Կարողանում է կարդալ և ընդհանուր առմամբ հասկանալ տարբեր թեմաներով գրված ճանաչողական կամ հանրամատչելի հոդվածների հիմնական բովանդակությունն ու կարևոր կետերը:

Բանավոր խոսք

Սովորողը կարող է հայերեն՝

- երկխոսել (հարցեր ուղղել խոսակցին և պատասխանել նրա հարցերին, մասնակցել զրույցների, հարցազրույցների և քննարկումների),
- մենախոսել (ներկայանալ՝ պատմելով իր մասին, նկարագրել ինչ-որ բան, պատմել լսածի, տեսածի և կարդացածի մասին):

Բանավոր խոսքի ցուցիչներ (Բ1 մակարդակ)

Երկխոսություն / Զրույց	Մենախոսություն
Կարողանում է հաղորդակցվել իր հետաքրքրություններին ու մասնագիտական ոլորտին առնչվող զանազան հարցերի շուրջ: Կարողանում է փոխանցել և ստանալ ոչ սովորական իրավիճակներին, դեպքերին վերաբերող անհրաժեշտ տեղեկությունը, հարցերով ստուգել և ճշգրտել այն, պարզաբանել խնդիրը կամ պարզաբանում խնդրել: Կարողանում է հանպատրաստից մասնակցել անձնական	Կարողանում է տալ իր հետաքրքրություններին առնչվող զանազան առարկաների, ինչպես նաև երևույթների նկարագրությունը: Կարողանում է բավականաչափ սահուն, բայց համառոտ ներկայացնել գրքի, առանձին պատմվածքի, հրապարակային ոչ ծավալուն հոդվածի, կինոնկարի, թատերական ներկայացման բովանդակությունն ու առանցքային դրվագները, արտահայտել իր կարծիքն ու վերաբերմունքը:

հետաքրքրություններին կամ առօրյա կյանքին առնչվող ծանոթ թեմաներով զրույցներին (ընտանիք, աշխատանք, նախասիրություններ, ճամփորդություն ևն)՝ նկարագրելով տարբեր իրավիճակներ: Կարողանում է իր մտքերն արտահայտել տարբեր, այդ թվում և մշակութային (գրականություն, երաժշտություն, նկարչություն, կինո ևն) թեմաների շուրջ: Կարողանում է ճամփորդության ընթացքում առանց դժվարության մասնակցել տարբեր իրավիճակներում ծավալվող խոսակցություններին ու զրույցներին: Կարողանում է զրույց կամ քննարկում վարել՝ խոսքային որոշակի դադարներով և երբեմն-երբեմն սեփական խոսքում ճշտումներ անելով: Կարողանում է մասնակցել ոչ պաշտոնական, նաև գործնական քննարկումներին՝ հայտնելով իր կարծիքն ու վերաբերմունքը, համաձայնությունն ու անհամաձայնությունը, հիմնավորելով ասելիքը, հակիրճ մեկնաբանելով մյուսների տեսակետները: Կարողանում է նախապես պատրաստած հարցազրույց վարել խոսքային կրկնությունների պայմանով: Որոշակի դժվարությամբ, սակայն կարողանում է հարցազրույցի ընթացքում ծագած հարցերի պարզաբանում խնդրել կամ պարզաբանում տալ: Կարողանում է հարցազրույցի ընթացքում նախաձեռնողականություն հանդես բերել՝ առաջադրելով նոր թեմա կամ նոր հարցեր:	Կարողանում է բացատրությունների ուղեկցությամբ նկարագրել սեփական զգացմունքները, նաև արձագանքը կամ հակազդումը դիմացինի զգացական դրսևորումներին: Կարողանում է ներկայացնել իր նպատակներն ու ծրագրերը, երազանքներն ու ձգտումները: Կարողանում է պատմել ու նկարագրել սովորական կամ անսպասելի իրավիճակների, դեպքերի մանրամասները: Կարողանում է քննարկումների և դեպքերի վերլուծությունների ժամանակ ներկայացնել բավականին հաջող փաստարկներ՝ իր տեսակետը հիմնավորելու նպատակով, ինչպես նաև հակիրճ ներկայացնել սեփական կարծիքին, նպատակներին ու գործունեությանն առնչվող մեկնաբանություններ և պատճառաբանումներ: Կարողանում է ներկայացնել իր բնագավառին առնչվող թեմաների շուրջ նախապես պատրաստած կարճ հայտարարություններ: Կարողանում է ծանոթ թեմայով պարզ ելույթ ներկայացնել՝ պատշաճորեն մեկնաբանելով հիմնական կետերը, պատասխանել ելույթին հաջորդող հարցերին՝ արագ և դժվարընկալելի խոսքի դեպքում կրկնություն խնդրելով:

Գրավոր խոսք

Սովորողը կարող է հայերեն՝

- գրավոր հաղորդել անձնական տվյալներ և մանրամասն տեղեկություններ, լրացնել հարցաթերթիկներ,
- գրել անձնական, գործնական նամակներ և հաղորդագրություններ,
- գրառումներ անել,
- գրել ստեղծագործական հակիրճ տեքստ:

Գրավոր խոսքի ցուցիչներ (Բ1 մակարդակ)

Անձնական տվյալներ և տեղեկություններ	Նամակներ և հաղորդագրություններ	Գրառումներ	Ստեղծագործական տեքստ
Կարողանում է տեղեկություններ փոխանցել սեփական անձի, ինչպես նաև ուրիշների մասին: Կարողանում է պատասխանել ճշգրտող հարցերին, տալ բացատրություններ: Կարողանում է լրացնել ինքնակենսագրական բնույթի հարցաթերթիկներ , համառոտ շարադրել սեփական կամ ուրիշների կենսագրությունը: Կարողանում է նկարագրել ինքն իրեն և ուրիշներին (արտաքինը, բնավորությունը):	Կարողանում է գրել անձնական նամակներ՝ տրամադրելով նորություններ, պատմելով առօրյայի և իր կամ այլոց կենսափորձի մասին, շարադրելով մտքերը ծանոթ թեմաների, այդ թվում՝ մշակութային իրարձուրությունների վերաբերյալ, նկարագրել որևէ դեպքի կամ իրադարձության հետ կապված զգացողությունները, տրամադրությունն ու տպավորությունները: Կարողանում է գրել հաղորդագրություններ՝ շեշտադրելով անհրաժեշտ տեղեկությունները և գրելու նպատակը: Կարողանում է գրել գործնական նամակներ՝ ներառելով անհրաժեշտ	Կարողանում է գրառումներ անել՝ ընտրելով կարևոր կետերը և անհրաժեշտ տեղեկություններ փոխանցելով ընկերներին, գործընկերներին և այլոց: Կարողանում է գրի առնել ընթերցած կամ լսած տեքստերի (կարճ պատմվածք, ելույթ, դասախոսություն , քննարկում) կարևոր ու առանցքային կետերը, դրանք փոխանցել ուրիշներին:	Կարողանում է իրեն հետաքրքրող, նաև երևակայական թեմաների շուրջ գրել պարզ շարադրանք՝ նկարագրելով առարկաներ, անձանց, երևույթներ, զգացողություններ՝ արտահայտելով և ամփոփելով սեփական տեսակետը: Կարողանում է գրել կարճ հաշվետվություններ , որոնք կարող են ներառել գործունեության և փորձառության մասին տեղեկություններ, որևէ հարցի կամ խնդրի վերաբերող բացատրություններ, պատճառաբանումներ և հիմնավորումներ:

	տեղեկատվությունը, շեշտադրելով նամակի գրության նպատակը և նկարագրելով ցանկություններն ու անելիքները: Կարողանում է պատասխանել իրեն ուղղված նամակներին և հաղորդագրություններին, եթե դրանք գրված են գրական հստակ լեզվով և դյուրըմբռնելի են:		

Լեզվական գիտելիք
Հնչյունաբանություն, ուղղագրություն, ուղղախոսություն

Զարգացնելով Ա1 և Ա2 մակարդակներում սովորածը և շարունակելով հղկել արտասանությունը՝ Բ1 մակարդակում պետք է առանձնակի ուշադրություն դարձնել բառերի շեշտադրությանը, շեշտադրման բացառություններին, մասնավորապես առաջնավանկային շեշտադրությանը, հնարավորինս հստակեցնել ու հղկել ը հնչյունի՝ որպես որոշիչ հոդի և գաղտնավանկի գրությունն ու արտասանությունը, նախադասությունների ընթերցման և բանավոր խոսքի առոգանությանը՝ կախված հաղորդակցման նպատակից:

Բ1 մակարդակում սովորողը պետք է հետևի հայերենի ուղղագրական կանոններին և հատկապես ուղղագրական արժեք ունեցող բառերի գրությանը:

Բառապաշար

Բ1 մակարդակում սովորողը պետք է տիրապետի բավականին թվով համագործածական բառերի՝ մտքերը հնարավորինս հստակ ու հասկանալի արտահայտելու համար, անհրաժեշտության դեպքում գործածի բառապաշարի այլ շերտեր, օրինակ՝ խոսակցական բառեր և արտահայտություններ, որոշ դեպքերում նաև եզրույթներ:

Այս մակարդակում սովորողը պետք է իմանա և կիրառի առավել գործածական հոմանիշներ և հականիշներ, որոշ համանուններ և հարանուններ, ինչպես նաև անհրաժեշտության դեպքում (օրինակ՝ պատկերավոր խոսք կառուցելու համար) բառը գործածի փոխաբերական իմաստով:

Բ1 մակարդակում է սկսվում դարձվածքների ուսուցումը: Սովորողը պետք է իմանա և կիրառի հատկապես այն դարձվածքները, որոնք կազմված են մարմնի մասեր մատնանշող բառերով, իսկ ընդհանուր առմամբ՝ ամենագործածականները և դյուրընկալիները:

Քերականություն

Բ1 մակարդակում սովորողը պետք է ամրապնդի նախորդ մակարդակներում յուրացրածը, զարգացնի այն՝ թե՛ գրավոր, թե՛ բանավոր խոսքը համալրելով ու հարստացնելով քերականական նոր ձևերով, խոսքային նոր կաղապարներով ու կառույցներով, որն ավելի դյուրին կդարձնի հաղորդակցական հմտությունների կիրառումը:

Քերականական իրողությունների ուսուցումը պետք է բխի տվյալ մակարդակում գործածվող խոսքային կառույցներից և այն համատեքստերից կամ իրադրություններից, որոնցում դրանք գործածվում են:

Բ1 մակարդակում սովորողը պետք է տիրապետի ստորև նշված քերականական գիտելիքներին և դրանցից բխող վերջնարդյունքներին:

Գոյական

Սովորողը պետք է՝

- իմանա որոշիչ *ը, ն* հոդերի գործածության առանձնահատկությունները,
- իմանա բաղադրյալ հատուկ անունների գրությունը,
- իմանա գոյականի հոգնակի թվի կազմության առանձնահատկություններն ու բացառությունները, խոսքում ճիշտ գործածի անեզական և անհոգնական գոյականները,
- իմանա այլաձև հոլովումները, հոլովական տարածված զուգաձևությունները,
- իմանա հոլովաձևերի և կապային կառույցների համարժեքության դեպքերը,
- ճանաչի անձի և իրի առումների դրսևորման տարբերությունները,
- կազմի գոյականական բառակապակցություններ:

Ածական

Սովորողը պետք է՝

- գործածի որական և հարաբերական ածականները՝ տարբերակելով դրանք նաև բառի կազմությունից ելնելով,
- կազմի որական ածականների համեմատության աստիճանները՝ հաշվի առնելով անընդունելի համարվող դեպքերը,
- կազմի ածականական բառակապակցություններ,
- փոխանվանաբար կիրառի ածականները՝ ենթարկելով անհրաժեշտ ձևափոխությունների:

Թվական

Սովորողը պետք է՝

- իմանա թվականների տեսակները,
- քանական թվականներից կազմի դասական, բաշխական և կոտորակային թվականներ,
- ճիշտ գրի բաղադրյալ թվականները,
- իմանա քանական թվականի՝ լրացյալով պայմանավորված եզակի կամ հոգնակի կիրառության դեպքերը,

- փոխանվանաբար կիրառի թվականները՝ ենթարկելով անհրաժեշտ ձևափոխությունների:

Դերանուն

Սովորողը պետք է՝

- իմանա դերանունների տեսակները, դրանց կիրառության առանձնահատկությունները՝ կախված առարկա կամ անձ, առարկայի կամ գործողության հատկանիշ մատնանշելուց,
- կարողանա հոլովել դերանունները,
- իմանա դերանունների կիրառության որոշ առանձնահատկություններ՝ լրացյալով պայմանավորված,
- իմանա հարցական և հարաբերական դերանունների գործառական և հնչերանգային տարբերությունը,
- համապատասխան հոլովածներով գործածի անձնական դերանունները որոշ կապերի հետ,
- տեղին գործածի անձնական դերանուններին փոխարինող *ս, դ* ստացական, ինչպես նաև դիմորոշ հոդերը:

Բայ

Սովորողը պետք է՝

- իմանա դերբայների անկախ կիրառության մասին,
- փոխանվանաբար կիրառի անորոշ, ենթակայական, հարակատար դերբայները՝ ձևափոխելով դրանք,
- կազմի դիմավոր բայի եղանակաժամանակային բոլոր ձևերը,
- խոնարհի բայերը թե՛ դրական և թե՛ ժխտական ձևերով,
- իմանա անկանոն և պակասավոր բայերի խոնարհման առանձնահատկությունները,
- կարողանա կազմել բայի պատճառականի և կրավորականի ձևերը, իմանա դրանց գործածության դեպքերը,
- իմանա սոսկածանցավոր և պատճառական բայերի դիմավոր ձևերի կազմության հիմնական առանձնահատկությունները,
- հարստացնի նախորդ մակարդակում սովորած հարադիր բայերի պաշարը, իմանա դրանց խոնարհման առանձնահատկությունները,
- կազմի բայական բառակապակցություններ և կիրառի դրանք:

Մակբայ

Սովորողը պետք է՝

- հարստացնի նախորդ մակարդակում սովորած մակբայների պաշարը,
- իմանա մակբայների տեսակները և խոսքում գործածի դրանք,
- կազմի մակբայներ մակբայակերտ ածանցներով կամ արմատի կրկնությամբ:

Կապ

Սովորողը պետք է՝

- հարստացնի նախորդ մակարդակում սովորած կապերի պաշարը,
- տարբերակի նախադիր, հետադիր և կրկնադիր կապերը,
- կազմի կապային կառույցներ՝ կապի հետ գործածվող բառը դնելով անհրաժեշտ հոլովով,
- կարողանա անհրաժեշտության դեպքում կապային կառույցը փոխարինել համապատասխան հոլովաձևով (*սեղանի վրա - սեղանին*) կամ հակառակը (*ամպերում - ամպերի մեջ*),
- կարողանա իմաստային տարբերակմամբ կամ ճիշտ շարադասությամբ կիրառել որոշ կապեր ու կապական բառեր (*շնորհիվ / պատճառով / հետևանքով, համար / նպատակով, փոխարեն / փոխանակ են*),
- կարողանա գործածել հոլովվող կապերի և կապական բառերի պահանջվող ձևերը (*օրինակ՝ միջից, միջով, վրայից, վրայով են*):

Շաղկապ

Սովորողը պետք է՝

- տարբերակի համադասական և ստորադասական շաղկապները,
- իմանա որ և թե շաղկապների գործածության առանձնահատկությունները և կարողանա դրանք տեղին գործածել խոսքում,
- իմանա կամ և թե շաղկապների գործածության առանձնահատկությունները, կարողանա դրանք գործածել խոսքում,
- կարողանա գործածել կրկնադիր և զուգադիր շաղկապները՝ նկատի ունենալով մասնավորապես *ոչ թե այլ, ոչ միայն . . . այլև* զուգադրությունների իմաստային տարբերությունները,
- իմանա որ և որպեսզի շաղկապների կիրառական տարբերությունները:

Վերաբերական

Սովորողը պետք է՝

- հարստացնի նախորդ մակարդակում սովորած վերաբերականների պաշարը,
- կարողանա վերաբերականները տեղին գործածել խոսքում:

Ձայնարկություն

Սովորողը պետք է՝

- կարողանա խոսքում գործածել ձայնարկություններ՝ ելնելով հաղորդակցման նպատակից (կոչ, հորդոր, հրաման, զարմանք, զգվանք, ուրախություն, դժգոհություն են):

Շարահյուսություն

Նախադասության գլխավոր և երկրորդական անդամներ

Սովորողը պետք է՝

- կարողանա գործածել տարբեր խոսքի մասերով արտահայտված ենթականեր,
- գործածի պարզ և բաղադրյալ ստորոգյալներ,
- գործածի թե՛ գոյականական և թե՛ բայական անդամի լրացումներ,
- բայերի համար լրացումներ ընտրելիս կիրառի ճիշտ խնդրառություն,

- պահպանի ենթակայի և ստորոգյալի համաձայնությունը:

Պարզ նախադասություն

Սովորողը պետք է՝

- կազմի նախադասություններ ըստ հաղորդակցման նպատակի՝ ուշադրություն դարձնելով հատկապես հարցական և հրամայական նախադասությունների կազմության առանձնահատկություններին և գործածության նպատակադրմանը, համապատասխան առոգանությամբ ընթերցի դրանք,
- իմանա ենթակայի և ստորոգյալի զեղչման դեպքերը,
- կազմի նախադասություններ հայերենին բնորոշ շարադասությամբ,
- կարողանա փոխել նախադասության շարադասությունը՝ փոխելով տրամաբանական շեշտը,
- կազմի ժխտական նախադասություններ:

Բարդ նախադասություն

Սովորողը պետք է՝

- կազմի բարդ նախադասություններ՝ օգտագործելով անհրաժեշտ շաղկապներ,
- կազմի պայմանի, նպատակի, պատճառի պարագա երկրորդական բաղադրիչներով բարդ նախադասություններ,
- *որ, թե* ստորադասական շաղկապների զեղչումով կազմի բարդ նախադասություններ,
- իմանա ուղղակի և անուղղակի խոսքի կիրառությունը,
- վերաշարադրելիս կարողանա ուղիղ մեջբերված խոսքը փոխակերպել անուղղակիի,
- երկրորդական նախադասությունները գործածի տարբեր շարադասությամբ:

Կետադրություն

Կետադրությունը նպաստում է մտքի ճիշտ ընկալմանը և արտահայտմանը, ուստի սովորողը Բ1 մակարդակում պետք է ծանոթանա կետադրական ամենատարածված դեպքերին և զարգացնի տեքստը կետադրելու հմտությունը:

Սովորողը պետք է հետևի կետադրական հետևյալ կանոններին.

Ստորակետ դրվում է՝

- համադասական և ստորադասական շաղկապներից առաջ,
- հարաբերական դերանուններից առաջ,
- շարահարությամբ կապակցված նախադասությունների միջև,
- նախադասության բազմակի անդամների միջև,
- կրկնադիր շաղկապներից երկրորդից առաջ,
- բացահայտչից հետո,
- կոչականից առաջ կամ հետո՝ կախված դիրքից,

- որոշ վերաբերականներից (*այո, ոչ, չէ, իհարկե, անշուշտ, իրոք* ևն) առաջ կամ հետո, նաև երկու կողմից՝ կախված դիրքից,
- ձայնարկությունից առաջ կամ հետո՝ կախված դիրքից:

Միջակետ դրվում է՝

- շարահարությամբ կապակցված համադաս այն նախադասությունների միջև, որոնք ունեն ինքնուրույն, անկախ գործածություն,
- պատճառահետևանքային կապ ունեցող համադաս նախադասությունների միջև,
- ուրիշի ուղղակի խոսքում հեղինակային հատվածից հետո:

Բուժ դրվում է՝

- *որ, թե* շաղկապների զեղչման դեպքում,
- ստորոգյալի մասնակի կամ լրիվ զեղչման դեպքում,
- բացահայտչից առաջ,
- *ըստ, համաձայն, հակառակ, նայած, չնայած, բացի* կապերով կազմված հիմունքի և զիջման պարագաների դեպքում,
- մեկնական բառերի վրա (*այսինքն, այսպիսով, օրինակ* ևն):

Հարցական դրվում է՝

- հարցական դերանունների վրա,
- *թե* համադասական շաղկապի վրա, եթե այլընտրանքային հարցում է արտահայտում,
- *մի՞թե, չէ՞ որ* բառերի վրա (*արդյոք* բառի վրա նախընտրելի է չդնել):

Բացականչական դրվում է՝

- ձայնարկությունների վրա,
- հարցական դերանունների վրա, եթե դրանք արտասանվում են բացականչական հնչերանգով:

Շեշտ դրվում է՝

- հրամայական եղանակի բայերի վրա (արգելական հրամայականի դեպքում շեշտը դրվում է *մի* բառի վրա՝ մի՛ խոսիր, իսկ հարադիր բայերի դեպքում՝ առաջին բաղադրիչի վրա՝ վե՛ր կաց),
- կոչականի վրա,
- կրկնադիր շաղկապների վրա (*և՛ և՛, թե՛ թե՛, ո՛չ ո՛չ, կա՛մ կա՛մ*),
- *այո՛, ո՛չ, չէ՛* բառերի վրա:

Լեզվական կաղապարներ

1. Տեղեկություններ որոնել, ստանալ և հայտնել

1.1 Տարբերակել / նույնականացնել (բացատրել)

Անձն. և ցուց. դերանուններով պարզ կամ բարդ նախադասություններ

Սա / Դա / Նա է:

Սա / Դա / Նա է, որը / ով

Սրանք / Դրանք / Նրանք են:

Սրանք / Դրանք / Նրանք են, որոնք / ովքեր

....

Այս նա է, ով

Այդ նրանք են, ովքեր / որոնք

Ասեմ, որ սա / դա / նա

Ասեմ, որ սա է / դա է

Ասեմ ձեզ / Ձեզ, որ սա է / դա է

Ասեմ ձեզ / Ձեզ, որ սա է / դա է

Ուզում եմ ասել, որ սրանք / դրանք / նրանք

Ուզում եմ ասել, որ սրանք են / դրանք են / նրանք են

Ծանոթացի՛ր / Ծանոթացե՛ք, սա իմ / մեր / ձեր է:

Սա է իմ / մեր / ձեր, ծանոթացի՛ր / ծանոթացե՛ք:

1.2 Հաղորդել (նկարագրել և պատմել)

Պարամոդական նախադասություններ

Նա ասաց / ասում է, որ

Ինձ ասացին, որ

Ասում են՝

Հենց նոր ասացին / հաղորդեցին / տեղեկացրին, որ

Նա պատմում էր / պատմեց, որ

Ուզում եմ քեզ / Ձեզ հիշեցնել, որ

Պարզվեց / Պարզվում է, որ

Երևաց / Երևում է, որ

1.3 Հաստատել, ժխտել

Պարամոդական նախադասություններ՝ հաստատումով կամ ժխտումով

Այո՛, նա

Այո՛, իհարկե, դու / Դուք

Ես նույնպես լսել եմ

Ես էլ եմ լսել, որ

Գիտեմ, որ

Վստահ եմ, որ

Կարող եմ հաստատել, որ

Կարող եմ հաստատ ասել, որ

Կարող եմ վստահ ասել, որ

Կարող եմ վստահեցնել քեզ / ձեզ / Ձեզ, որ

Ո՛չ / չէ՛, չեմ կարող

Ցավոք / Ափսոս, չեմ կարող

Շատ եմ ափսոսում, որ / բայց չեմ կարողանա

Ո՛չ / Ցավոք / Ափսոս, ինձ հարմար չէ

Ցավոք, ժամանակ չունեմ

1.4 Հարց տալ՝

1.4.1 հաստատում կամ ժխտում ստանալու համար

Հարցական հնչերանգով բարդ նախադասություններ

Կարելի՞ է իմանալ, թե

Կարելի՞ է իմանալ՝ արդյոք

Հարմա՞ր է, որ

Հարմա՞ր է՝

Հարմար կլի՞նի՞, որ

1.4.2 խնդրանք արտահայտելու համար

Բայի պայմանական ապառնի ժամանակաձևը՝ հարցական հնչերանգով

Կուղեկցե՞ք / Կուղեկցե՞ս ինձ

Կօզնե՞ք / Կօզնե՞ս մեզ

Եթե / Որ (շատ) խնդրեմ, (+հարցական հնչերանգով նախադ.)

1.4.3 տեղեկություն ստանալու և ճշտելու համար

Հարցական դերանուններով պարզ ընդարձակ նախադասություններ

Ե՞րբ ես / եք / է

Որտե՞ղ կարող եմ / կարելի է

Ինչո՞ւ է / ես / եք

Ինչպե՞ս կարող եմ / եմք

Ինչպե՞ս կարելի է

Ի՞նչ պետք է / է պետք

Ի՞նչ է անհրաժեշտ
Ո՞ր ժամին ես / եք / է
Ո՞ւմ կարելի է հարցնել / մոտենալ
Ումի՞ց կարելի է ճշտել / իմանալ / տեղեկանալ

Հարցական դերանուններով բարդ նախադասություններ

Ուզում եմ իմանալ, թե երբ է

Պետք է իմանամ, թե որտեղ է

Տեղեկանալ է պետք, թե որ

Կարո՞ղ եք ասել / հիշեցնել / հուշել, թե ինչպես է պետք

Կասե՞ք / Կասե՞ս՝ ինչպես / երբ / ում

Տեղյակ կպահե՞ք ինձ, թե որ / երբ

Կտեղեկացնե՞ք մեզ՝ որ / ուր

1.4 Պատասխանել՝

1.5.1 հաստատելու կամ ժխտելու համար

Պարմողական պարզ կամ բարդ նախադասություններ

Այո՛, իհարկե

Այո՛, անպայման

Գիտեմ, թե

Գիտեմ, որ

Տեղյակ եմ, որ

Կներես / Կներեք, չեմ կարող

Ցավոք, չգիտեմ, թե

Ես նույնպես / էլ չգիտեմ

Տեղյակ չեմ, թե

Բոլորովին տեղյակ չեմ, թե

1.5.2 տեղեկություն հաղորդելու կամ ճշտելու համար

Պարմողական պարզ կամ բարդ նախադասություններ

Վաղուց եմ / ենք

Նոր եմ / ենք

Արդեն քանի տարի է՝

Երկար ժամանակ է, որ

Կարող եմ ասել, որ

Տեղեկացնեմ, որ

Ասեմ, որ

Հիշեցնեմ Ձեզ, որ
Պատմեմ, թե
Հիմա կպատմեմ, թե ինչպես
Երևի գիտես / իմացար, որ
Կարծում եմ՝ լսել ես / իմացել ես, որ.....

Հարցական հնչերանգով բարդ նախադասություններ

- *տեղեկություն հաղորդելու համար*

Վաղո՞ւց ես / եք
Նո՞ր ես / եք
Երկա՞ր ժամանակով ես / եք

- *տեղեկությունը ճշտելու համար*

Գիտես, չէ՞ / Իմացար, չէ՞ / Իմացել ես, չէ՞, որ
Կասե՞ս / Կասես, չէ՞, թե

2. Վերաբերմունք արտահայտել և վերաբերմունքը պարզել

2.1 Համաձայնություն և անհամաձայնություն հայտնել

2.1.1 Համաձայնություն հայտնել

Լավ, ես
Շատ լավ, մենք
Իրոք / Իսկապես այդպես է
Ճիշտ է / Ճիշտ որ,
Դուք ճիշտ եք / Դու ճիշտ ես.
Համամիտ եմ / Համաձայն եմ, որ

2.1.2 Անհամաձայնություն հայտնել կամ ժխտել ինչ-որ բան

Ո՛չ / Չէ՛, չեմ ուզում
Ո՛չ / Չէ՛, չեմ կարող
Չեմ կարծում, թե / որ
Համամիտ չեմ / Համաձայն չեմ, որ
Ո՛չ, անհնար է

2.1.3 Հարցնել համաձայնություն կամ անհամաձայնություն ստանալու համար

Հարցական հնչերանգով պարզ կամ բարդ նախադասություններ

Ինձ հետ / Մեզ հետ կգա՞ս / կգա՞ք
Կուզե՞ս / Կուզե՞ք
Ի՞նչ ես / եք կարծում
Ձեզ / Քեզ հարմար կլինի՞
Համաձա՞յն ես / եք

2.2 Ինչ-որ բանի իմացություն / չիմացություն

2.2.1 Հաստատել ինչ-որ մեկին կամ ինչ-որ բան իմանալը / չիմանալը

Ես գիտեմ, որ
Ես չգիտեմ, թե

Նա գիտեր, որ / թե
Նա չգիտի, թե

Իհարկե ծանոթ եմ
Ափսոս, ծանոթ չեմ
Ճանաչում եմ, այո՛,
Իմացա / Իմացանք, որ

2.2.2 Հարցնել ինչ-որ բան իմանալու / չիմանալու մասին

Գիտե՞ս / Գիտե՞ք, որ
Գիտե՞իր / Գիտե՞իրք, որ
Չգիտե՞ս / Չգիտե՞ք, թե
Տեղյա՞կ ես / եք, որ
Իմացա՞ր / Իմացա՞ք, որ

2.3 Որևէ բան անելու կարողություն /անկարողություն

2.3.1 Հայտնել որև բան անել կարողանալու/չկարողանալու մասին

Ես կարող եմ, իհարկե
Ափսոս, չեմ կարող

Ի դեպ, նա կարող է
Ի դեպ, նա չի կարող

Մենք կկարողանանք
Մենք չենք կարողանա

Մենք պատրաստ ենք / չենք
Ասեմ, որ մենք պատրաստ ենք / չենք
Ցավոք, մենք բոլորովին պատրաստ չենք

2.3.2 Հարցնել որև բան անել կարողանալու/չկարողանալու մասին

Կարո՞ղ ես / եք
Կարողանո՞ւմ ես / եք
Կկարողանա՞ս / Կկարողանա՞ք
Պատրա՞ստ ես / եք
Հնարավո՞ր է
Չե՞ս կարող / Չե՞ք կարող
Չի՞ կարող / Չի՞ կարողանա

2.4 Որևէ բանի վերաբերյալ վստահության/անվստահության արտահայտում

2.4.1 Արտահայտել վստահությունը (անվստահությունը) որևէ հարցում
Համոզված եմ / չեմ, որ
Այնքան էլ համոզված չեմ, որ / թե

Վստահ եմ / չեմ, որ
Այնքան էլ վստահ չեմ, որ / թե
Ամենևին էլ վստահ չեմ, որ / թե

Չեմ կասկածում, որ
Կասկած չունեմ, որ
Կասկած չկա, որ
Կասկածում եմ, որ / թե
Կասկած ունեմ, որ / թե

Երևի / Երևի թե

2.4.2 Հարցնել՝ որքանով խոսակիցը վստահ է (վստահ չէ) որևէ հարցում
Համոզվա՞ծ ես / եք
Վստա՞հ ես/ եք
Ճի՞շտ է, որ
Հաստա՞տ է, որ
Հաստա՞տ գիտես, որ
Հաստա՞տ ես / եք ասում. որ

2.5 Որևէ բան անելու պարտավորվածություն / ոչ պարտավորվածություն

Ես / Մենք պետք է / պիտի
Ես / Մենք չպետք է / չպիտի

Նա անպայման պետք է
Նա ամենևին էլ չպիտի

Դու / Դուք պարտավոր ես / եք
Դու / Դուք պարտավոր չես / չեք

Նա պարտավորվել է, որ
Նա չի պարտավորվել, որ

Ես / Մենք պարտավոր չեմ / չենք
Քո / Ձեր պարտականությունն է

2.6 Որևէ բան անելու թույլտվություն խնդրել

2.6.1 Թույլտվություն խնդրել

Կարող եմ
Կարելի է
Թույլ կտամ / Թույլ կտա՞ք

2.6.2 Թույլատրել ինչ-որ բան անել

Այո՛, իհարկե,
Խնդրեմ
(Դու) Կարող ես / Դուք կարող եք
Իհարկե, կարելի է

2.6.3 Թույլ չտալ ինչ-որ բան անել

Ո՛չ, իհարկե, չես / չեք կարող
Չես / Չեք կարող
Ընկե՛ր, չի կարելի
Չի թույլատրվում
Թույլ չեմ / չեն տալիս

2.7 Ցանկության/մտադրության արտահայտում

2.7.1 Արտահայտել որևէ բան անելու ցանկություն

Ուզում եմ, որ
Շատ եմ ուզում, որ
Ցանկանում եմ, որ
Միշտ ցանկացել եմ, որ
Կուզեմ / Կուզե՛ի, որ
Շատ կուզեմ / կուզե՛ի, որ
Ցանկություն ունեմ
Մեծ ցանկություն ունեմ

2.7.2 Հարցնել որևէ բան անելու ցանկության մասին

Եղբայ՛ր, ուզո՞ւմ ես / եք
Շա՞տ ես / եք ուզում
Ցանկանո՞ւմ ես / եք
Մի՞շտ ես / եք ցանկացել
Կուզե՞ս / Կուզե՞ք
Ցանկություն ունե՞ս / ունե՞ք

2.8 Հույզերի արտահայտում

2.8.1 Ներկայացնել որևէ մեկի հուզական վիճակը

Ես (շատ) ուրախ եմ, որ:
Նա ամենևին էլ տխուր չէ, որ:
(Շատ) ուրախացա, երբ / որ:
Նա (շատ) տխրեց, երբ / որ:
Ես (մի քիչ) վախեցա՞՞մ էի, որովհետև / այդ պատճառով էլ

Նա (շատ) վախեցավ, երբ / քանի որ:
Հուզվեցի, երբ / որովհետև:
Նա անհանգիստ է / էր, քանի որ:
Ես բոլորովին էլ չանհանգստացա. չէ՞ որ

2.8.2 Հարցնել որևէ մեկի հուզական վիճակի մասին

Ուրա՞խ ես / եք, որ
Քեզ / Ձեզ երջանի՞կ ես / եք զգում, որ
Տխրեցի՞ր, երբ
Տխո՞ւր եք, որ
Հուզվեցի՞ր / Հուզվեցի՞ք, երբ
Անհանգի՞ստ ես / եք, որ
Արդեն հանգի՞ստ եք. չէ՞ որ
Արդեն հանգիստ եք, չէ՞
Օրիո՞րդ, վախեցա՞ք, երբ
Շա՞տ վախեցար / վախեցաք, երբ

2.8.3 Արտահայտել գոհունակություն/Հավանություն տալ որևէ բանի

Շատ լավ է, որ
Հիանալի է, որ
Հրաշալի է, որ
Ինձ շատ դուր եկավ, որ / երբ
Շատ հավանեցի քո / Ձեր
Անչափ գոհ եմ, որ / քանի որ

2.8.4 Արտահայտել դժգոհություն/Հավանություն չտալ որևէ բանի

Այնքան էլ լավ չէ, քանի որ
Ամենևին էլ լավ չէր, որովհետև
Ասեմ, որ շատ վատ է / էր
Ինձ դուր չի գալիս այն, որ
Ինձ ամենևին էլ դուր չեկավ, քանի որ
Կարող եմ ասել, որ ահավոր էր
Ձեմ կարող գոհ լինել՝ նկատելով
Շատ դժգոհ եմ / էի՝ տեսնելով

2.8.5 Հարցնել գոհունակության կամ դժգոհության մասին / Հարցնել որևէ բանի հավանություն տալու կամ չտալու մասին

Քո / Ձեր կարծիքով՝ լա՞վ է, որ
Կարծում ես՝ լա՞վ էր, երբ
Քեզ / Ձեզ դուր եկա՞վ, որ / երբ
Գո՞հ ես / եք, որ
Գոհ մնացի՞ր / մնացի՞ք, երբ
Դժգո՞հ ես / եք, որ
Մի՞թե դժգոհ ես / գոհ չես, ընկե՛րս, որ

ինչ է, դժգոհ ես / գոհ չեմ, որ

2.8.6 Որևէ բանի հույս հայտնել

Հույս ունեմ, որ

Մեծ հույս ունեմ, որ

Հուսով եմ, որ

Հույսս այն է, որ / թե

2.8.7 Հավաստիացնել ինչ-որ բանում

Հանգիստ եղիր / եղեք, քանի որ

Մի՛ անհանգստացիր / Մի՛ անհանգստացեք. չէ՞ որ

Կարող եք հանգիստ լինել, որովհետև

Կարող եք չանհանգստանալ. չէ՞ որ

Անհո՛գ եղիր / եղեք. մի՞թե հնարավոր չէ

Մի՛ մտահոգվիր / մտահոգվեք, ոչինչ չի կարող

Վստա՛հ եղիր / եղեք, ամեն ինչ

2.8.8 Ափսոսանք հայտնել ինչ-որ բանի վերաբերյալ

Ափսոսում եմ, որ

Շատ եմ ափսոսում, քանի որ

Ի՛նչ ափսոս է. չէ՞ որ

Շատ ափսոսացի, երբ

2.9 Բարեկրթության դրսևորում

2.9.1 Շնորհակալություն հայտնել

Շնորհակալ եմ / ենք, որ

Շատ / Անչափ շնորհակալ եմ / ենք, որ

Շնորհակալությունս եմ հայտնում Ձեզ, քանի որ

Ուզում եմ շնորհակալությունս հայտնել Ձեզ և

Չեմ կարող շնորհակալ չլինել. չէ՞ որ

2.9.2 Արձագանքել շնորհակալությանը

Խնդրեմ, (արածս) մեծ բան չէ

Չարժե, ինչ մեծ բան եմ արել

2.9.3 Ներում հայցել

Ներողություն եմ խնդրում, որ

Կներեք / Կներես, որ / եթե

Ների՛ր / Ներեցե՛ք, որ / եթե

Ների՛ր / Ներեցե՛ք ինձ, խնդրում եմ, որովհետև

Ների՛ր / Ներեցե՛ք, չէի ուզում

Ների՛ր / Ներեցե՛ք, ամենևին մտադիր չեի

2.9.4 Ներել

- Ոչինչ, խնդիր չկա
- Ամեն ինչ լավ է, մի՛ նեղվիր / նեղվեք
- Ամեն բան կարգին է, կարիք չկա
- Կյանք է, ամեն ինչ էլ պատահում է / կպատահի

3. Օգնության առաջարկ կամ խնդրանք

3.1 Օգնություն առաջարկել

- Կարող եմ օգնել քեզ / Ձեզ
- Կօգնեմ քեզ / Ձեզ, անհո՛գ եղիր / եղեք
- Միշտ էլ պատրաստ եմ օգնելու քեզ / Ձեզ
- Օգնե՛մ քեզ / Ձեզ
- Ուզո՞ւմ ես / եք՝ օգնեմ քեզ / Ձեզ
- Կարո՞ղ եմ օգտակար լինել Ձեզ
- Ինչո՞վ օգնեմ
- Ինչո՞վ կարող եմ օգնել
- Քեզ / Ձեզ օգնությո՞ւն է պետք
- Կարող եմ ուղեկցել քեզ / Ձեզ
- Ուղեկցե՞մ քեզ / Ձեզ
- Կարող եմ տեղափոխել քեզ / Ձեզ
- Տեղափոխե՞մ քեզ / Ձեզ

3.2 Օգնություն խնդրել

- Օգնե՛ք, խնդրում եմ
- Կօգնե՞ք ինձ
- Չե՞ք օգնի / Չէի՞ք օգնի
- Կարո՞ղ եք օգնել ինձ
- Կարո՞ղ եք ուղեկցել ինձ
- Կարո՞ղ եք ինձ ասել՝

Թեմատիկ բառացանկ (Բ1 մակարդակ)

1. Անձնական տեղեկություններ

1.1 Անուն

անուն
ազգանուն
հայրանուն
մականուն
ստորագրություն
մակագրություն
ազգություն
քաղաքացիություն

• Հատկանիշներ

կարճ
կրճատ
երկար
հեշտ
դժվար

• Հարցեր

ո՞վ
ո՞ւմ
ի՞նչ
ինչպե՞ս
ինչպիսի՞

• Գործողություններ

ասել
ասե՛ք, խնդրում եմ
կասե՛ս
կասե՛ք
ծանոթանալ
ներկայանալ
ներկայացե՛ք
կներկայանա՞ք
ունենալ
գիտենալ
գիտեմ
չգիտեմ
հարցնել
պատասխանել
կարողանալ
կարո՞ղ եմ
կարո՞ղ եք

ուզենալ
ճանաչել
իմանալ
խոսել
հիշել
մոռանալ
ստորագրել
հարց տալ

1.2 Հասցե

երկիր
քաղաք
գյուղ
մարզ
շրջան
թաղամաս
շենք
բնակարան
տուն
առանձնատուն
փողոց
պողոտա
ճանապարհ
խճուղի
նրբանցք
վայր
տեղ

• Ուղղություններ

հետ
առաջ
ձախ
աջ
ուղիղ
թեք
շեղ
ծուռ
վերև
վերևում
վերևից
ներքև
ներքևում
ներքևից

- **Հարցեր**

որտե՞ղ
որտեղի՞ց
որտեղո՞վ
ո՞ր
դեպի ո՞ր

- **Գործողություններ**

ապրել
բնակվել
գնալ
գալ
մեկնել
տեղափոխվել
հասնել
շտապել
շարժվել
թեքվել
փնտրել
գտնել
ճշտել
սխալվել
տեսնել
նայել
նկատել

1.3 Հեռախոս

հեռախոս
համար («թիվ» իմաստով)
հեռախոսի համար
զանգ
կապ
զրույց
խոսակցություն

- **Հարկանիշներ**

շտապ
հասանելի
անհասանելի
քաղաքավարի
անքաղաքավարի
կիրթ
անկիրթ

կոպիտ
մեղմ

- **Թվեր**

Զրոյից մինչև տասը

- **Գործողություններ**

զանգել
զրուցել
հայտնել
տեղեկացնել
անջատել
կապվել

տեղյակ պահել

1.4 Ծննդյան տվյալներ

ծնունդ
ծննդյան օր
ծննդյան ամիս
ծննդյան տարի
ծննդավայր
ամիս-ամսաթիվ
թվական
թվականի
թվականին
թվականից
հայրենիք
երկիր
գյուղ
քաղաք

անցյալ տարի
մյուս տարի

- **Ամսանուններ**

Հունվարից դեկտեմբեր

- **Շաբաթվա օրեր**

Երկուշաբթիից կիրակի

- **Թվեր**

Մեկից մինչև երեսունմեկ

քառասուն
հիսուն
վաթսուն
յոթանասուն
ութսուն
իննսուն
հարյուր
հազար

• **Հարցեր**

ե՞րբ
որտե՞ղ
ո՞ր
ո՞ր երկրում
ո՞ր քաղաքում
ո՞ր գյուղում

• **Գործողություններ**

ծնվել
լինել
եղել է
եղավ
նշել
նշվել
գրել
գրվել

**1.5 Տարիք, սեռ, ընտանեկան
կարգավիճակ**

• **Տարիք**

մանուկ
երեխա
բալիկ
պատանի
երիտասարդ
ծեր
ծերունի
պառավ
չափահաս
անչափահաս
տարեց
տարեկան

• **Սեռ**

արական
իգական
տղամարդ
կին
աղջիկ
տղա

• **Ընտանեկան կարգավիճակ**

ամուսնացած
չամուսնացած
բաժանված
միայնակ
նշանված
ամուսնություն
ամուսին
փեսացու
փեսա
հարսնացու
հարս

• **Հատկանիշներ**

հաջող
անհաջող
մեծակ
երջանիկ
դժբախտ
գոհ
դժգոհ

• **Հարցեր**

ի՞նչ
ո՞ր
քանի՞
ինչպիսի՞
ինչո՞ւ

• **Գործողություններ**

մեծանալ
հասունանալ
սիրել
սիրահարվել
նշանել
նշանվել

ամուսնանալ
բաժանվել

• **Դարձվածքներ**

սիրտը կպչել - շատ հավանել,
սիրահարվել
սիրտը կոտրել - վշտացնել, տխրեցնել

1.6 Երկիր, ազգություն, քաղաքացիություն, ծագում, լեզու, կրոն

• **Երկրներ**

Հայաստան
Վրաստան
Իրան
Ռուսաստան
Լեհաստան
Հունաստան
Հնդկաստան
Չինաստան
Ֆրանսիա
Գերմանիա
Ավստրիա
Մեծ Բրիտանիա / Անգլիա
Հունգարիա
Ռումինիա
Բուլղարիա
Հոլանդիա
Թուրքիա
Ադրբեջան

• **Ազգություններ**

հայ
վրացի
իրանցի / պարսիկ
ռուս
լեհ
հույն
հնդիկ
չինացի
ֆրանսիացի
գերմանացի
ավստրիացի
անգլիացի

հունգարացի
ռումինացի
բուլղարացի
չեխ
նորվեգացի
հոլանդացի
թուրք
ադրբեջանցի

• **Լեզուներ**

հայերեն
վրացերեն
պարսկերեն
ռուսերեն
հունարեն
չինարեն
ֆրանսերեն
գերմաներեն
անգլերեն
հունգարերեն
ռումիներեն
լեհերեն
բուլղարերեն
թուրքերեն
ադրբեջաներեն

• **Քաղաքացիություն**

քաղաքացի (տվյալ երկրի
քաղաքացիություն ունեցողը)
քաղաքացի (քաղաքում ծնվածը կամ
քաղաքում ապրողը)
բնակիչ
տեղացի
գյուղացի
օտարազգի
ներգաղթ
արտագաղթ
փախստական
գաղթական
բնակություն
գրանցում
օրինական գրանցում
իրավունք
օրենք

օրենքով
ըստ օրենքի
թուղթ
փաստաթուղթ
որոշ փաստաթղթեր
անհրաժեշտ փաստաթղթեր
մի քանի փաստաթուղթ

• **Կրոն**

Աստված
Տեր
հավատ
քրիստոնյա
մահմեդական
կաթոլիկ
բողոքական
ուղղափառ
եկեղեցի
վանք
տաճար
մզկիթ
մոմ
պատարագ
աղոթք
օրինանք
մկրտություն
մեղք
հոգևորական
քահանա
կաթողիկոս
հավատացյալ
անհավատ

• **Հարկանիշներ**

օրինական
անօրինական
ապօրինի
օտար
ուրիշ
անհրաժեշտ
պետքական
կարևոր
ոչ կարևոր
անկարևոր

հիմնական
ժամանակավոր
որոշ

• **Գործողություններ**

ապրել
բնակվել
ունենմ
ունե՞ք
ունենք
հաստատել
բնակություն հաստատել
հաստատվել (մնալ մի տեղում,
հիմնավորվել)
լինել
քաղաքացի լինել
ստիպված լինել
հարմարվել
մեկնել
պատահել
կատարվել
խնդրել
ապաստան խնդրել
ունենալ
ապրելու իրավունք ունենալ
որոշել
ստանալ
քաղաքացիություն ստանալ
հարգել
օրենքը հարգել
խախտել
օրենքը խախտել
հավատալ
աղոթել
լուռ աղոթել
բարձրաձայն աղոթել
օրհնել
մկրտել
կնքել
երեխային կնքել
խոստովանել
մեղքերը խոստովանել
հաճախել
աղոթք անել

մոմ վառել

1.7 Ընտանիք, ազգականներ, ընտանեկան առօրյա

• Ընտանիք, ազգականներ

հայր

խորթ հայր

հայրիկ

մայր

խորթ մայր

մայրիկ

քույր

հարազատ քույր

քույրիկ

եղբայր

հարազատ եղբայր

ընտանիք

տատ

տատիկ

պապ

պապիկ

թոռ

թոռնիկ

ծոռ

ծոռնիկ

կին

ամուսին

ծնող

ազգական

մոտիկ ազգական

զարմիկ

զարմուհի

երեխա

զավակ

տղա

որդի

աղջիկ

դուստր

երկվորյակ

մորաքույր

հորաքույր

հորեղբայր

մորեղբայր

քեռի

հարս

փեսա

բարեկամ

մոտիկ բարեկամ

հեռու բարեկամ

ազգական

• Հարկանիշներ

միակ

խորթ

որբ

օտար

հարազատ

մոտիկ

հեռու

• Ընտանեկան առօրյա

նախաճաշ

ճաշ

ընթրիք

քուն

հագուստ

սնունդ

սուրճ

թեյ

աշխատանք

հանգիստ

հանգստյան օր

գնումներ

հոգս

առօրյա հոգսեր

ընտանեկան հոգսեր

սեր

հարգանք

• Հարկանիշներ

արթուն

քնած

հոգնած

սիրելի

հաճելի

մաքուր

կեղտոտ

փոշոտ
հաշտ
անհաշտ
հոգատար

• **ժամանակի հատվածներ**

տարի
ամիս
շաբաթ
օր
ժամ
րոպե
վայրկյան

• **Օրվա հատվածներ**

առավոտ
առավոտյան
կեսօր
կեսօրին
ցերեկ
ցերեկը
ցերեկվա
երեկո
երեկոյան
գիշեր
գիշերը
գիշերվա
կեսգիշեր
կեսգիշերին

• **Օր (նախորդող և հաջորդող օրեր)**

այսօր
էսօր (ժող.)
երեկ
վաղը
էգուց (ժող.)
երեկ չէ առաջին օրը
վաղը չէ մյուս օրը

• **Գործողություններ**

արթնանալ/ զարթնել
շուտ արթնանալ
պառկել
քնել
ուշ քնել

լվանալ
լվացվել
սափրվել
հագնել
հագնվել
հանել
հանվել
սանրել
սանրվել
արդուկել / հարթուկել (ժող.)
մարզվել
գալ
տուն գալ
գնալ
տուն գնալ
վերադառնալ
գնել
առնել («գնել» իմաստով)
ուտել
խմել
սուրճ խմել
թեյ խմել
սրճել
հյուրասիրել
նախաճաշել
ճաշել
ընթրել
եփել
կերակրել
պատրաստել
մաքրել
հավաքել
սրբել
զբոսնել
հանգստանալ
խոսել
զրուցել
վիճել
կռվել
հաշտվել
կատակել
ուրախանալ
զվարճանալ

վեր կենալ

կռիվ անել
կատակ անել
լվացք անել
սեղան գցել
հաց ուտել

• **Գործողության հատկանիշներ**

միշտ
երբեք
դեռ
վաղուց
հիմա
հետո
շուտով
արդեն
որոշ ժամանակ

**1.8 Մասնագիտություն, զբաղմունք,
արհեստ**

ուսուցիչ
դասախոս
դաստիարակ
դայակ
բժիշկ
բուժքույր
իրավաբան
շինարար
գործարար
հաշվապահ
մատուցող
վաճառող
գրադարանավար
ծրագրավորող
գրող
գիտնական
լեզվաբան
թարգմանիչ
լրագրող
դերասան
նկարիչ
քանդակագործ
երաժիշտ
երգիչ

երգչուհի
պարող
պարուհի
վարորդ
խոհարար
հացթուփ
այգեգործ
վարպետ
պահակ
բանվոր
ոստիկան
պարեկ
զինվորական
պաշտոնյա
ղեկավար
տնօրեն
վարիչ
կառավարիչ
վարսավիր
կոշկակար
դերձակ
դարբին
ոսկերիչ

1.9 Կրթություն

• **Հաստատություններ**

դպրոց
վարժարան
ուսումնարան
համալսարան
բուհ (բարձրագույն ուսումնական
հաստատություն)

• **Կարգավիճակ**

ուսուցիչ
դասախոս
աշակերտ
ուսանող
սովորող
շրջանավարտ

▪ **Ուսումնական գործընթացի
կազմակերպման միավորներ**

դասարան
լսարան
կուրս
խումբ
բաժին

• **Հատկանիշներ**

գերազանց
բավարար
անբավարար
բարձրագույն
թերի
փայլուն

▪ **Դասական թվականներ**

առաջին
երկրորդ
երրորդ
չորրորդ
հինգերորդ
վեցերորդ
յոթերորդ
ութերորդ
իններորդ
տասներորդ

• **Հարցեր**

ի՞նչ
ո՞ր
որտե՞ղ
ե՞րբ
ինչպիսի՞

• **Գործողություններ**

սովորել
սովորեցնել
դասախոսել
դասավանդել
ընդունել
ընդունվել
շարունակել
ավարտել

1.10 Արտաքին և բնավորություն

բնավորություն
արտաքին
բարություն
չարություն
մեծամտություն
համեստություն
արարք

• **Արտաքին հատկանիշներ**

գեղեցիկ
սիրուն
տգեղ
նիհար
գեր
չաղ (խսկց.)
թմբլիկ
լիքը (խսկց.)
կարճ («կարճահասակ» իմաստով)
բարձրահասակ
կոլտ (ժող.)
բոյով (ժող.)
բարետես
գրավիչ
հմայիչ
գունատ

• **Բնավորության հատկանիշներ**

բարի
չար
չար («չարաճճի» իմաստով)
չարաճճի
խելոք («խելացի» իմաստով)
խելոք («ոչ չարաճճի» իմաստով)
կարգապահ
անկարգ
լուրջ
անլուրջ
խելացի
անխելք
հիմար
ապուշ
ուրախ
տխուր

մաքրասեր
կոկիկ
փնթի
թափթփված
քաջ
անվախ
համարձակ
վախկոտ
միամիտ
խորամանկ
զուսպ
անզուսպ
լկտի
անամոթ
աներես
երեսառած
ճշտախոս
ստախոս
սուտասան
ազնիվ
անազնիվ
անկեղծ
կեղծավոր
ստոր
խաբեբա
կոպիտ
թեթև
թեթև բնավորություն (փխբ.)
ծանր
ծանր բնավորություն (փխբ.)
մեղմ
փափուկ
փափուկ բնավորություն (փխբ.)
ագահ
անկուշտ
ժլատ
շռայլ
համեստ
մեծամիտ
պարծենկոտ
մանկամիտ
հանգիստ
անհանգիստ
աշխույժ
ժիր

ամաչկոտ
ուշադիր
անուշադիր
հոգատար
անտարբեր
մոռացկոտ
աշխատասեր
ծույլ
ընկերասեր
մարդասեր
լավատես
վստահ
անվստահ
զգոն
ցրված

• **Դարձվածքներ**

գույնը գցած - գունատ
փշերի վրա - անհանգիստ
կրակի կտոր - ժիր
աչքը ծակ - ագահ, անկուշտ
աչքը լի / աչքը կուշտ - գոհ,
բավարարված
ծեռքը բաց - շռայլ
ծեռքը փակ - ժլատ
քիթը ցից - մեծամիտ
ասող-խոսող - զրուցել սիրող
դատարկ գլուխ - հիմար, ապուշ

1.11 Նախասիրություններ

արվեստ
երաժշտություն
երգ
պար
լուսանկարչություն
թատրոն
կինո
ֆիլմ
կինոնկար
տեսանյութ
հոլովակ
թանգարան
հավաքածու

կենդանի
կենդանիներ
բույս
բույսեր
ծաղիկ
ծաղիկներ
խոհանոց
խաղ
մարզական / սպորտային խաղեր
սեղանի խաղեր
համակարգչային խաղեր
զբոսանք
արշավ
խաչբառ

• **Հատկանիշներ**

հաճելի
սիրելի
շատ
քիչ
հին
հնաոճ
հետաքրքիր
գրավիչ
հաճույքով
սիրով
հաճախ
հիմա
միշտ
երբեք

• **Գործողություններ**

սիրել
կարդալ
խաղալ
երգել
պարել
նվագել
նկարել
լուսանկարել
դիտել
ֆիլմ դիտել
տեսանյութ դիտել
զբոսնել
զբաղվել

այցելել
այցելել թանգարան
այցելել պատկերասրահ
խաղալ
հավաքել
հնաոճ իրեր հավաքել
լողալ
պահել
կենդանի պահել
աճեցնել
ծաղիկներ աճեցնել
լրացնել
խաչբառ լրացնել
գրավել
հոգնել
ծանձրանալ
հետաքրքրվել
հետաքրքրվել լուսանկարչությամբ

դուր գալ
հավաքածու ունենալ
գնալ արշավների

2. Ծանոթություն, շփում

2.1 Դիմելաձևեր, ողջույնի և հրաժեշտի ձևեր, որպիսություն, մաղթանքներ

• **Դիմելաձևեր**

պարոն
պարոններ
պարոնայք
տիկին
տիկիններ
տիկնայք
օրիորդ
երիտասարդ
ընկեր
եղբայր
քույրիկ
քեռի
մորքուր (խսկց.)
հոպար (խսկց.)
տղա ջան (ժող.)

աղջիկ ջան (ժող.)

• Ողջույնի ձևեր

բարև
բարև Ձեզ/ ձեզ
ողջույն
բարի լույս
բարի օր
բարի երեկո
բարի գալուստ

• Որպիսություն

Հարցեր

ինչպե՞ս
ինչպե՞ս ես
ինչպե՞ս եք
ո՞նց (ժող.)
ո՞նց ես
ո՞նց եք

Պատասխաններ

լավ
լավ եմ
լավ չեմ
այնքան էլ լավ չեմ
վատ եմ
ոչինչ
կամաց-կամաց (ժող.)

• Հրաժեշտի ձևեր

ցտեսություն
հաջողություն
բարի գիշեր
առայժմ
մինչ հանդիպում
մինչ նոր հանդիպում
կհանդիպենք
մինչ վաղը
մինչ երեկո
բարի ճանապարհ
բարով մնաս
բարով մնաք
բարով գնաս
բարով գնաք

• Մաղթանք

հաճելի օր
լավ օր
բարի ժամանց
լավ մնա
լավ մնացեք
լավ եղիր
լավ եղեք
առողջություն Ձեզ
առողջ եղեք
հաջողություն եմ մաղթում

• Հարկանիշներ

ուրախ
հաճելի
հեշտ
դժվար
խիստ
մեղմ
ջերմ
սառը
ծանոթ
անծանոթ
նախորդ
անցած
հաջորդ
եկող
միշտ
երբեք
սովորաբար
արդեն
միասին

• Գործողություններ

գիտենալ
գիտեմ
բարևել
ճանաչել
ծանոթանալ
ծանոթացնել
ծանոթացե՛ք
ծանոթանանք
ներկայանալ
ներկայացնել

ներկայացե՛ք
կներկայանա՛ք
հարցնել
իմանալ
պատասխանել
զրուցել
հիշել
մոռանալ
ասել
կասե՛ս
կասե՛ք
խոսել
հանդիպել
ուզենալ
տեսնել
մաղթել
բարի գիշեր մաղթել

• **Դարձվածքներ**

մտքում պահել- չմոռանալ, հիշել
մտքից հանել- մոռանալ
ձեռքով անել- ողջունել, բարևել

2.2 Խնդրանք, օգնություն, շնորհակալություն, ներողություն

• **Խնդրանք, օգնություն**

օգնություն
խնդրանք
կարիք
օգնության կարիք
դժվարություն
խնդիր

• **Գործողություններ**

խնդրել
խնդրում եմ
խնդրում եմ Ձեզ
տվե՛ք, խնդրում եմ
կխնդրեի (ժող.)
օգնել
օգնի՛ր, խնդրում եմ
օգնե՛ք, խնդրում եմ
կօգնե՛ս
կօգնե՛ք՝ գտնեմ

մոտենա
ուղեկցել
ուղեկցել մինչև տուն
կարողանալ
կարո՞ղ եմ
կարո՞ղ եք
կարելի՞ է
կանչել
շտապօգնություն կանչել
հասնել
ժամանակին հասնել
օգնության հասնել
բարի
շատ բարի
համեցեք
համեցեք, խնդրեմ

թույլ տալ
թույլ տվեք
թույլ կտա՞ք
թույլ տվեք՝ օգնեմ
ներողություն տալ
ներողություն չտալ

օգնություն ցույց տալ
ժամանակ չկորցնել
փողոցն անցկացնել

• **Շնորհակալություն**

շնորհակալություն
շնորհակալ եմ
շատ շնորհակալ եմ
անչափ շնորհակալ եմ
խնդրեմ
չարժե

• **Ներողություն**

ներողություն

• **Գործողություններ**

վերաբերվել
վիրավորել
վիրավորվել
ներանալ
ներացնել

ներել
ների՛ր
ներեցե՛ք
կներես (խսկց.)
կներեք (խսկց.)

ներող լինել
ներո՛ղ եղիր
ներո՛ղ եղեք
ներողություն խնդրել
ներողություն եմ խնդրում

• Հարկանիշներ

կոպիտ
սիրավիր
պատրաստակամ
հոգատար
անտարբեր
արագ
շտապ
անմիջապես

2.3 Հանդիպում, ժամադրություն, հրավեր, ընկերություն, սեր, հարգանք

• Հանդիպում, ժամադրություն, հրավեր

հրավեր
ժամադրություն
հանդիպում
տեղ
վայր
ժամ
տոն
ժամանց
հարսանիք
խնջույք
քեֆ (ժող.)
հավաքույթ
երեկույթ
տարեդարձ
միջոցառում
հյուր
նվեր

անակնկալ
հաճելի անակնկալ

• Ընկերություն, սեր, հարգանք

մարդ
լավ մարդ
նվիրված մարդ
ընկեր
իսկական ընկեր
հավատարիմ ընկեր
ընկերուհի
գործընկեր
ծանոթություն
մտերմություն
բարեկամություն
սեր
հարգանք
նվիրում
հոգատարություն
ջերմություն
ուրախություն
երջանկություն
վերաբերմունք
լավ վերաբերմունք
հոգատար վերաբերմունք
ջերմ վերաբերմունք
տրամադրություն
բարձր տրամադրություն

• Հարկանիշներ

մտերիմ
բարեկամ
հարազատ
հարգելի
անբաժան
համբերատար
հոգատար
հանդուրժող
ներողամիտ
հաշտ
անհաշտ
խաղաղ
կռվարար
հուզիչ
ջերմ

երջանիկ
հրաշալի
հիանալի
հավատարիմ
իսկական
միասին

• **Հարցեր**

ո՞վ
 ովքե՞ր
 ո՞ւմ
 ումի՞ց
 ո՞ւմ հետ
 ո՞ւմ համար
ինչպիսի՞
ինչպե՞ս
որտե՞ղ
ե՞րբ
ինչո՞ւ
ի՞նչ
 ի՞նչ նպատակով
 ի՞նչ պատճառով
 ինչի՞ պատճառով
 ինչի՞ համար
 ինչի՞ առթիվ

• **Գործողություններ**

կազմակերպել
իմանալ
տեղեկանալ
 տեղեկացնել
այցելել
հրավիրել
 հրավիրվել
պայմանավորվել
սպասել
ընդունել
 առաջարկն ընդունել
ուղարկել
 հրավեր ուղարկել
մերժել
 հրավերը մերժել
հյուրասիրել
սիրել
հարգել

ընկերանալ
մտերմանալ
ողջունել
զրուցել
պարել
կատակել
շնորհավորել
մաղթել
նվիրել
 նվիրվել
հուզել
 հուզվել
ստանալ
բացակայել
հասնել
 ժամանակին հասնել
հանդիպել

ներողություն խնդրել
ընկերություն անել
բացակա լինել
ներկա լինել
կենաց ասել
տեղյակ լինել
տեղյակ պահել

• **Դարձվածքներ**

լեզու գտնել - իրար հասկանալ
ծեռք ձեռքի - միասին, անբաժան
ծեռք մեկնել - օգնել

2.4 Նամակագրություն

նամակ
 պատասխան նամակ
 անձնական նամակ
 գործնական նամակ
 բաց նամակ
փոստ
էլփոստ
հասցե
 էլեկտրոնային հասցե
գրություն
հաղորդագրություն
երկտող

ծրար
բացիկ
թուղթ
գրիչ
մատիտ

հետադարձ կապ

• **Հարկանիշներ**

մտերիմ
բարեկամ
հարազատ
հարգելի
սիրելի
հաճելի
հետաքրքիր
հուզիչ
ջերմ
սովորական
տպավորիչ

Նամակի սկիզբ / Դիմելու ձևեր՝

Սիրելի՛ ընկեր
Սիրելի՛ բարեկամ
Հարազա՛տս
Բարեկա՛մս
Հարգելի՛ գործընկեր
Հարգելի՛ պարոն...
Հարգելի՛ տիկին...

Նամակի ավարտ՝

Սիրով՝
Կարոտով՝
Ընկերական սիրով՝
Ջերմ սիրով՝
Հարգանքով՝

• **Գործողություններ**

գրել
շարադրել
ուղարկել
պատասխանել
սպասել

ստանալ
արձագանքել
կարոտել
հուսալ
հուսամ
հիշել
միշտ հիշել
մոռանալ
երբեք չմոռանալ
ուրախանալ

• **Դարձվածքներ**

կարճ ասած – համառոտակի՝ առանց
մանրամասների
կարճ կապել – համառոտ ասել,
վերջացնել
գլուխը տանել – ծանծրացնել
երկար-բարակ – մանրամասն
աշխարհով մեկ լինել – ուրախանալ

3. Աշխատանք

3.1 Աշխատավայր

գործարան
ընկերություն
հիմնարկ
մանկապարտեզ
դպրոց
ուսումնարան
երաժշտական ուսումնարան
պարարվեստի ուսումնարան
համալսարան
բուհ (բարձրագույն ուսումնական
հաստատություն)
նախարարություն
գրասենյակ
բանկ
խանութ
գրախանութ
հիվանդանոց
հյուրանոց
արհեստանոց
արվեստանոց
վարսավիրանոց

գրադարան
թանգարան
ատամնաբուժարան
սրճարան
ճաշարան
պատկերասրահ
թատրոն
կինոթատրոն
օդանավակայան / օդակայան
ավտոկայան
երկաթուղային կայարան
բժշկական կենտրոն
խնամքի կենտրոն
լեզվի կենտրոն
զարգացման կենտրոն
ժամանցի կենտրոն
գեղեցկության սրահ

• **Աշխատանքին առնչվող բառեր**

ժամ
աշխատանքային ժամ
օր
աշխատանքային օր
ոչ աշխատանքային օր
հանգստյան օր
գործ
հարմար գործ
աշխատանք
թիմային աշխատանք
ծանր աշխատանք
աշխատավայր
աշխատավարձ
բարձր աշխատավարձ
ցածր աշխատավարձ
միջին աշխատավարձ
վճար
ժամավճար
հարկ («սահմանված տուրք» իմաստով)
եկամտահարկ
արձակուրդ
փորձաշրջան
բաժին
թիմ
անդամ
թիմի անդամ

ընդմիջում
մասնագետ
գործատու
գործընկեր
գործուղում
գործազուրկ
ժողով
առաջադրանք
առաջարկ
աշխատանքի առաջարկ
պահանջ
հրաման
որոշում
դիմում
բողոք
վեճ

• **Հարկանիշներ**

հիմնական
ժամանակավոր
շուրջօրյա
արտահերթ
անհատական
թիմային
համատեղ
առանձին
հնարավոր
անհնար
օգտակար
անօգուտ
շահավետ
ձեռնտու
որակյալ
անորակ

• **Գործողություններ**

աշխատել
վնասով աշխատել
շահույթով աշխատել
զբաղվել
սիրած գործով զբաղվել
զբաղված լինել
ընտրել
մասնագիտություն ընտրել
գտնել

աշխատանք գտնել
 մեկնել
 գործուղման մեկնել
 վերադառնալ
 գործուղումից վերադառնալ
 բարձրանալ
 բարձրացնել
 աշխատավարձը բարձրանալ
 պաշտոնը բարձրացնել
 որոշել
 ընդունել
 ընդունել աշխատանքի
 ընդունվել
 ընդունվել աշխատանքի
 գործի ընդունվել
 ազատել
 ազատել աշխատանքից
 ազատվել
 ազատվել աշխատանքից
 գործից ազատվել
 դուրս գալ
 գործից դուրս գալ
 աշխատանքից դուրս գալ
 արտադրել
 ծառայել
 կատարել
 համատեղել
 դիմել
 բողոքել
 դժգոհել
 հոգնել
 տանջել
 տանջվել
 չարչարել
 չարչարվել
 ղեկավարել
 գոհ լինել
 դժգոհ լինել

• **Դարձվածքներ**

գործից գլուխ հանել - կարողանալ,
 հասկանալ
 գործը գլուխ բերել - հաջողեցնել

կաշվից դուրս գալ - շատ չարչարվել
 խելքին մոտ - հնարավոր
 հալից ընկնել - հոգնել
 գլուխը կախ - իր գործով տարված
 գլուխ պահել - ծովանալ
 գործի մարդ - գործունյա
 ձեռք տալ - հարմար լինել

3.2 Բիզնես շփումներ

հանդիպում
 գործնական հանդիպում
 պաշտոնական հանդիպում
 աշխատանքային հանդիպում
 կարևոր հանդիպում
 քննարկում
 նպատակ
 վստահություն
 շփում
 պատասխան
 համաձայնություն
 պայմանագիր
 գործարք
 հաճախորդ
 էլփոստ
 տեղեկություն
 հարցում
 խնդրանք
 հիշեցում
 ներդրում
 առաջարկ
 պահանջարկ
 գին
 արժեք
 շահ
 օգուտ
 վնաս
 եկամուտ

• **Հարկանիշներ**

ազնիվ
 արդար
 հավատարիմ
 փոխադարձ

վստահելի
անվստահելի

• **Գործողություններ**

հաստատել
հարաբերություններ հաստատել
հաստատել գործարքը

կնքել
պայմանագիր կնքել

լինել
վստահելի գործընկեր լինել

ստորագրել
ստորագրել պայմանագիրը

անել
հանձնում-ընդունում անել

ներդրում անել

մուտք անել

ստանալ
տեղեկություն ստանալ

հանձնել

կազմել

հիշեցնել

ապահովել
ապահովել աշխատանքով

վարել
բանակցությունների վարել

կառավարել

ընդունել

ընդունել առաջարկը

ներդնել

գումար ներդնել

տուժել

շահել

համաձայնության գալ

3.3 Աշխատանքային վարքականոն

հարգանք

ուշադրություն

օգնություն

կարգուկանոն

նվիրում

առավելություն

թերություն

պարզևատրում

գովեստ
խախտում
ուշացում
դիտողություն
նկատողություն
հեռացում
զայրույթ
պատիժ
տուգանք

• **Հարկանիշներ**

պատասխանատու
անպատասխանատու

պարտաճանաչ
անպարտաճանաչ

կարգապահ

անկարգապահ

բարեխիղճ

անբարեխիղճ

հարգալից

անհարգալից

ուշադիր

անուշադիր

արդյունավետ

անարդյունավետ

ոչ արդյունավետ

վստահելի

անվստահելի

հուսալի

անհուսալի

որակյալ

անորակ

թերի

անթերի

• **Գործողություններ**

հարգել

վերաբերվել

դրսևորել

արժանանալ

արժանացնել

գովել

խրախուսել

պարզևատրել

պարգևատրվել
ոգևորել
ոգևորվել
նկատել
նկատվել
ներել
ներվել
զայրանալ
զայրացնել
պատժել
պատժվել
հեռանալ
հեռացնել
աշխատանքից հեռացնել

4. Տուն և միջավայր

4.1 Տուն, բնակարան

փողոց
տուն
վարձով տուն
գյուղական տուն
գյուղի տուն
առանձնատուն
շենք
հարկ
բնակարան
ամառանոց
սեփականություն
սենյակ
մանկական սենյակ
ննջասենյակ
ննջարան
ճաշասենյակ
հյուրասենյակ
աշխատասենյակ
խաղասենյակ
զուգարան
բաղնիք
լոգարան
ցնցուղ
լվացարան
ծորակ
խոհանոց
պատշգամբ

բաց պատշգամբ
փակ պատշգամբ
այգի
լողավազան
պատուհան
լուսամուտ
դուռ
պատ
հատակ
առաստաղ
միջանցք
տանիք
նկուղ
բակ
դարպաս
ավտոտնակ
վերելակ
վարձ
վճար
կողպեք
բանալի

• Հարկանիշներ

մեծ
փոքր
ընդարձակ
նեղ
հարմար
հարմարավետ
անհարմար
նորոգված
կահավորված
վարձով
թանկ
էժան
սեփական
կարևոր
անհրաժեշտ
պետքական
ոչ պետքական
անպետք
բաց
փակ
կախովի
ցածրահարկ

բարձրահարկ
բազմահարկ
միհարկանի
երկհարկանի
հինգհարկանի

• **Գործողություններ**

կառուցել
նորոգել
գնել
վաճառել
վարձել
վճարել
խնամել
բարձրանալ
բարձրացնել
իջնել
իջեցնել
տեղափոխել
տեղափոխվել
ունենալ
կարիք ունենալ
ունեմ
ունի
ունե՞ք
ունեն
ունենք
կամ
կա
կան
տալ
վարձով տալ
վարձել
տուն վարձել
բնակարան վարձել
ապրել
վարձով ապրել
հարմարվել
պայմանավորվել
համաձայնվել
մաքրել
նորոգել
վերանորոգել

պետք գալ

պետք լինել
համաձայն լինել
հարմար լինել

4.2 Կենցաղային իրեր

• **Կահույք, բնակարանի
հարդարանքի պարագաներ**

սեղան
գրասեղան
ճաշասեղան
աթոռ
բազկաթոռ
բազմոց
մահճակալ
պահարան
գրապահարան
կախիչ
դարակ
վարագույր
թափանցիկ վարագույր
շերտավոր վարագույր
հայելի
նկար
գորգ
լամպ
լուսամփոփ
ջահ
ժամացույց
պատի ժամացույց
սեղանի ժամացույց

• **Հատկանիշներ**

մաքուր
կեղտոտ
լվացած
արդուկած
գեղեցիկ
ճաշակով
հարմար
փափուկ
կոշտ
ամուր
ավելորդ

կարգին
հին
հնաոճ
նոր
նորաոճ
տեղը տեղին

• **Անկողնու պարագաներ**

սավան
ծրար
վերմակ
ներքնակ
բարձ
բարձի երես/ բարձերես
ծածկոց
սրբիչ

• **Գործողություններ**

դասավորել
տեղավորել
տեղափոխել
տանել
տարա
տարանք
բերել
բերեցին
բերեցինք
բե՛ր
բերե՛ք
կահավորել
փոխել
լվանալ
մաքրել
արդուկել / հարթուկել (ժող.)
կախել
ամրացնել
կպցնել
փակցնել
փռել
հանել
նետել
թափել

տեղը դնել

• **Սպասք,խոհանոցային և այլ պարագաներ**

ափսե
բաժակ
դանակ
պատառաքաղ
գդալ
թեյի գդալ
ճաշի գդալ
մրգաման
ջրաման
աղաման
հացաման
շերեփ
կաթսա
թավա
սրճեփ
թեյնիկ
շիշ
բացիչ
քերիչ
քամիչ
լուցկի
մոխրաման
ծաղկաման
սրբիչ
երեսի սրբիչ
ձեռքի սրբիչ
բաղնիքի սրբիչ
խոհանոցի սրբիչ

սփռոց
անձեռոցիկ
աղբաման
աղբարկղ
դույլ
խոզանակ
ավել

• **Հարկանիշներ**

նոր
հին
սուր
լիքը
դատարկ
թաց

չոր
ապակյա
անհրաժեշտ
պետքական
անպետք

• **Գործողություններ**

դասավորել
տեղավորել
դնել
հանել
շարել
եռալ
 եռացնել
եփել
բացել
լցնել
դատարկել
փոել
զցել
թափել
 թափվել
լվանալ
մաքրել
 մաքրվել
ավլել
օգտագործել
ընկնել
զցել
կոտրել
 կոտրվել
ջարդել
 ջարդվել
փչանալ
 փչացնել

4.3 Կենցաղային իրեր, սարքեր

լվացքի մեքենա
սպասք լվացող մեքենա
ջեռուցման կաթսա
գազ (նաև խսկց., «գազօջախ»
 իմաստով)
գազօջախ
ջեռոց

սառնարան
սառցարան
վառարան
փոշեկուլ
արդուկ / հարթուկ (ժող.)
կարի մեքենա
հեռախոս
հեռուստացույց
համակարգիչ

• **Կոմունալ ծառայություններ**

ջեռուցում
հաշվիչ
 գազի հաշվիչ
ջրաչափ
ցուցմունք
 ջրաչափի ցուցմունք
լույս
էլեկտրականություն
հոսանք
 էլեկտրական հոսանք
համացանց
կապ
վճար
վարձ

• **Հարկանիշներ**

սարքին
անսարք
որակյալ
անորակ
արագ
հաճախ
երբեմն
շուտ-շուտ
մեկ-մեկ

• **Գործողություններ**

միանալ
 միացնել
անջատել
փչանալ
 փչացնել
նորոգել
սարքել

վճարել
մուծել
օգտվել
տեղադրել
փոխել
վերադարձնել
ապրանքը վերադարձնել

հետ տալ
ապրանքը հետ տալ

ծառայությունից հրաժարվել
ջուրը կտրել
գազը կտրել
գազը անջատել

4.5 Հանրային ծառայություններ(փոստ, բանկ)

• Փոստ

փոստատուն
փոստատար
փոստարկղ
ծանրոց
առաքիչ
նամակ
հեռագիր
կնիք
փաթեթ
էլփոստ
թուղթ
գրիչ
ծրար
մատիտ
երկտող
բացիկ
համար
հեռախոսի համար
զանգ
տեսազանգ
ազդանշան
ձայնային ազդանշան
կապ
որակյալ կապ
հեռախոս

բջջային հեռախոս
ձեռքի հեռախոս
քաղաքային հեռախոս
զանգ
բաց թողած զանգ
բաժանորդ

• Բանկ

հաշիվ
բանկային հաշիվ
հաշվեհամար
ծածկագիր
հաճախորդ
քարտ
բանկային քարտ
կուտակային քարտ
գումար
կտրոն
վարկ
թղթադրամ
կանխիկացում
դրամի կանխիկացում

վարկի մարում
թղթադրամի ստացում

• Հարկանիշներ

կարևոր
անկարևոր
ծանոթ
անծանոթ
հասանելի
անհասանելի
շտապ
ուրիշ
ճիշտ
սխալ

• Գործողություններ

ուղարկել
առաքել
բաժանել
հասնել
հասցնել
ստանալ

տալ
հեռագրել
պատվիրել
զանգահարել / զանգել
սպասել
գանձել
ստուգել
վճարել
մուծել
կորցնել
գտնել
վերականգնել
անջատել
կանխիկացնել

մուծում անել
վարկը մարել
հաշիվ բացել
կապի մեջ մնալ
հասանելի լինել
անհասանելի լինել

5. Սնունդ, հագուստ, գնումներ

5.1 Սննդամթերք, միրգ, բանջարեղեն, ըմպելիք

ուտելիք
կերակուր
սնունդ
նախաճաշ
ճաշ
ընթրիք
հաց
լավաշ
 չոր լավաշ
մատնաքաշ
բոքոն
աղցան
 անկով աղցան
 ամառային աղցան
ապուր
փլավ
խաշ
խորոված
տոլմա

թփով տոլմա
ամառային տոլմա
պասուց տոլմա
ծու
 հավի ծու
 լորի ծու
 ջայլամի ծու
ծվածեղ
 լոլիկով / պոմիդորով ծվածեղ
ծկնկիթ
 կարմիր ձկնկիթ
 սև ձկնկիթ
թթու
 վարունգի թթու
 կաղամբի թթու
միրգ
պտուղ
բանջարեղեն
սունկ
 խորոված սունկ
կարկանդակ

• *Բանջարեղեն*

կաղամբ
գազար
կարտոֆիլ
վարունգ
լոլիկ / պոմիդոր
սոխ
 գլուխ սոխ
սխտոր
պղպեղ
 կանաչ պղպեղ
 կարմիր պղպեղ
 գունավոր պղպեղ
 կծու պղպեղ
 քաղցր պղպեղ

տաքդեղ
բազուկ
սմբուկ / բադրիջան
դդմիկ
դդում

• *Միրգ*

խնձոր
դեղձ
տանձ
սալոր
ծիրան
նուռ
խաղող
կեռաս
բալ
հոն
սերկևիլ
նարինջ
կիտրոն
թուզ
թուֆ
սև թուֆ
սեխ
չիր
չամիչ

• **Հարապտուղներ**

ելակ
ազնվամորի
մոշ
հաղարջ
սև հաղարջ
կարմիր հաղարջ
մասուր
ձմերուկ

• **Ընդեղեն**

լոբի
հատիկ լոբի
կարմիր լոբի
չոր լոբի
կանաչ լոբի
ոսպ
սիսեռ
ոլոռ
կանաչ ոլոռ

ընկույզ
պնդուկ (ժող.)
նուշ

շագանակ

• **Հացահատիկ**

բրինձ
ձավար
հնդկաձավար
վարսակ
վարսակի փաթիլներ
հաճար
ցորեն
այլուր

• **Կանաչիներ**

թարխուն
ռեհան
սամիթ
համեմ
հազար
սպանախ

կանաչ սոխ

• **Մսամթերք**

ապուխտ
խոզապուխտ
երշիկ
նրբերշիկ
ճուտ

խոզի միս
տավարի միս
հորթի միս
ոչխարի միս
գառի / գառան միս
հավի միս
հավի կրծքամիս
հնդկահավի միս
սագի միս
բադի միս
ճագարի միս

• **Ձկնեղեն**

իշխան
սիգ

թառափ

• Կաթնամթերք

կաթ

կովի կաթ

այծի կաթ

մածուն

քամած մածուն

թան

թթվասեր

կաթնաշոռ

պանիր

թել պանիր

ոչխարի պանիր

այծի պանիր

կարագ

յուղ

կաթի սեր

• Ապուրներ

սպաս

թանապուր

ձկնապուր

ոսպապուր

լոբով ապուր

սնկով ապուր

• Ըմպելիք, խմիչք

թեյ

սուրճ

հյութ

ջուր

գարեջուր

գինի

օղի

տնական օղի

թթի օղի

հոնի օղի

ճիրանի օղի

• Քաղցրավենիք

պաղպաղակ

թխվածք

գաթա

խորիզով գաթա

մածունով գաթա

տորթ

խմորեղեն

մեղր

մուրաբա

շոկոլադ

չրով շոկոլադ

• Համեմունքներ

աղ

պղպեղ

աղացած սև պղպեղ

աղացած կարմիր պղպեղ

քացախ

մանանեխ

• Համային և այլ հատկանիշներ

աղի

շատ աղի

անալի

լրիվ անալի

քաղցր

շատ քաղցր

կիսաքաղցր

դառը

կծու

թթու

թթվաշ

համեղ

համով

անհամ

սննդարար

օգտակար

վնասակար

հաճելի

տհաճ

սովորական

անսովոր

յուրահատուկ

• Գործողություններ

ուտել
կերա
խմել
համտեսել
ճաշակել
հավանել
եփել
խաշել
տապակել
խառնել
հարել
թխել
համեմել

աղ անել

5.2 Ճաշելու վայրեր . ճաշարան,

սրճարան

սրճարան

ճաշարան

ճաշացանկ

ախորժակ

բարի ախորժակ

սնունդ

արագ սնունդ

ուտեստ

ուտելիք

կերակուր

ճաշատեսակ

ըմպելիք

խմիչք

ոգելից խմիչք

սուրճ

քաղցր սուրճ

դառը սուրճ

առանց շաքարի սուրճ

լուծվող սուրճ

սառը սուրճ

թեյ

սև թեյ

կանաչ թեյ

տաք թեյ

քաղցր թեյ

սառը թեյ

ջուր

սովորական ջուր

գազով ջուր

հանքային ջուր

հյութ

գինի

կարմիր գինի

սպիտակ գինի

վարդագույն գինի

քաղցր գինի

կիսաքաղցր գինի

չոր գինի

կիսաչոր գինի

անապակ գինի

դառը գինի

թան

թխվածք

համ

հոտ

պատվեր

հաճախորդ

մատուցող

հաշիվ

վճար

սպասարկում

վերաբերմունք

• Հարկանիշներ

սոված

քաղցած

կուշտ

ծարավ

համեղ

անհամ

դուրեկան

անդուր

քաղցր

դառը

տաք

սառը

օգտակար

վնասակար

սննդարար

շտապ

ժամանակին

առանց շաքարի

• **Գործողություններ**

ուտել
խմել
կշտանալ
պատվիրել
ընտրել
որոշել
վճարել
 վճարել քարտով
 վճարել կանխիկ
հավանել
ուշացնել
բերել
 ժամանակին բերել
սպասարկել
մատուցել
հավանել
դուր գալ
գոհ լինել
դժգոհ լինել
անուշ լինի
անուշ արեք

• **Դարձվածքներ**

ախորժակը բացվել - ուտելու
ցանկություն առաջանալ
ախորժակը փակվել - ուտելու
ցանկությունը կորցնել
ախորժակ պահել - սպասել համեղ բան
ուտելու

**5.3 Հագուստ, հագուստի
պարագաներ, արդուզարդ**

• **Հագուստ**

վերարկու
մուշտակ
կիսամուշտակ
զգեստ
 երեկոյան զգեստ
ներքնազգեստ
շոր

շապիկ
վերնաշապիկ
տաբատ
շալվար (խսկց .)
վարտիք
բաճկոն
գիշերանոց
գուլպա
զուգագուլպա
գլխարկ
գլխաշոր
փողկապ
ծեռնոց
 կաշվե ծեռնոց
գործվածք
կտոր
չափս
գույն

• **Կոշիկներ**

կոշիկ
 փակ կոշիկ
 բաց կոշիկ
 ամառային կոշիկ
 ձմեռային կոշիկ
չուստ

• **Պարագաներ**

ակնոց
 արևային ակնոց
գոտի
 կաշվից գոտի
կոճակ
հովանոց
պայուսակ
ուսապարկ
ժամացույց
 ձեռքի ժամացույց

• **Չարդեղեն**

զարդ
մատանի
ականջօղ
վզնոց
թևնոց

շղթա

• **Հարկանիշներ**

նորածև
գեղեցիկ
երկար
կարճ
էժան
թանկ
թանկարժեք
բամբակյա
բրդյա / բրդե
կաշվե/ կաշվից
բնական
արհեստական
մեծ
փոքր
լայն
նեղ
նուրբ
կոպիտ
հաստ
բարակ
տաք
տարբեր
միանման
ոսկյա / ոսկե
արծաթյա / արծաթե
գունավոր
գույնզգույն
փայլուն

• **Գույներ**

կարմիր
կապույտ
երկնագույն
կանաչ
դեղին
ոսկեգույն
ծիրանագույն
սև
սպիտակ
նարնջագույն
մանուշակագույն
մոխրագույն

շագանակագույն
կարմրավուն
կանաչավուն
դեղնավուն

բաց կարմիր
մուգ կանաչ
վառ կարմիր

• **Գործողություններ**

հագնել
հանել
փորձել
կարել
գործել («հյուսել» իմաստով)
կոճկել
կապել
գնել
վաճառել
զեղչել
զեղչվել
թանկանալ
թանկացնել
էժանանալ
էժանացնել
ընտրել
նախընտրել
որոշել
սազել
պատվիրել
նվիրել

5.4 Գնումներ խանութում, շուկայում

շուկա
խանութ
կրպակ
դեղատուն
գին
արժեք
գնում
գնումներ
ապրանք
սնունդ
մթերք

միրգ
բանջարեղեն
կանաչի
քաղցրավենիք
միս
մսամթերք
կաթնամթերք
համեմունք
կահույք
հագուստ
կոշիկ
սարք
կենցաղային սարքեր
պարագա
խնամքի պարագաներ
վճար
վաճառք
թանկացում
վճարում
զեղչ
դրամապանակ
փող
դրամ
հաշիվ
դրամարկղ
սպասարկում
կտրոն
քարտ
կուտակային քարտ
տոկոս

• **Հատկանիշներ**

որակյալ
անորակ
վնասված
անսարք
փչացած
թանկ
էժան
թարմ
ժամկետանց
ավելի
ավելորդ
պակաս
խոշոր

մանր
չափից շատ
մի քիչ
մի փոքր
ժամկետն անցած
ժամկետի մեջ

• **Գործողություններ**

արժենալ
արժե
վաճառել
կշռել
ընտրել
գնել
գնել առցանց
զեղչով գնել
հաշվել
վճարել
վճարել քարտով
վճարել կանխիկ
սակարկել
ցուցադրել
փորձել
փոխել
ստանալ
փաթաթել
ծախսել
խնայել
տնտեսել
ստանալ
հավանել

գնալ գնումների
գնումներ անել
մանրը վերադարձնել

6. Ժամանց

6.1 Ժամանց, զվարճանք
ամառանոց
սրճարան
թեյարան
ակումբ

երաժշտական ակումբ
գիշերային ակումբ
զբոսայգի
ճամբար
խաղ
սեղանի խաղ
մարզական / սպորտային խաղեր
խաղահրապարակ
խաղասրահ
խաղատուն
ճոճանակ
սղարան
լող
լողավազան
լողափ
զբոսանք
արշավ
վրան
ճամփորդություն

հանգստյան օր
հանգստյան տուն
ազատ ժամանակ
քաղաքից դուրս

• **Հատկանիշներ**

զվարճալի
ծիծաղելի
արկածալի
աշխույժ
պայծառ
աննկատ
հիշարժան

• **Գործողություններ**

հանգստանալ
այցելել
խանգարել
կազդուրվել
խաղալ
նկարել
լողալ
զբոսնել
քայլել
ճամփորդել

մեկնել
վերադառնալ

արձակուրդ գնալ
ժամանակ անցկացնել

6.2 Հետաքրքրություններ և նախասիրություններ

խաղ
սեղանի խաղ
համակարգչային խաղ
զարգացնող խաղ

թղթախաղ
խաղատուն
խաղասրահ
հավաքածու
կենդանի
կենդանիներ

բույս
բույսեր
ծաղիկ
ծաղիկներ

խոհանոց
զբոսանք
բնություն
արշավ
խաչքառ
ակումբ

հնաոճ իրեր

• **Հատկանիշներ**

սիրելի
գրավիչ
հետաքրքիր
հին
հնաոճ
հիմա
միշտ
երբեք
սիրով
հաճույքով
հաճախ

• **Գործողություններ**

սիրել
գրավել
զբոսնել
զբաղվել
խաղալ
հաղթել
պարտվել
տարվել («պարտվել» իմաստով)
տարվել («որևէ բանով հրապուրվել՝
կլանվել» իմաստով)
հավաքել
ունենալ
լողալ
հետաքրքրել
 հետաքրքրվել
խնամել
աճեցնել
հոգնել
ձանձրանալ
 ձանձրացնել
այցելել

բնության գրկում լինել
կենդանի պահել
խաչբառ լրացնել

6.3 Մեղիա և մամուլ

հեռուստացույց
ռադիո
համակարգիչ
սոցցանց
կայք
թերթ
ամսագիր
հոդված
ակնարկ
լուրեր
նորություններ
հաղորդում
ծրագիր
նկար
լուսանկար
համերգ

ուղիղ եթեր

• **Հարկանիշներ**

քաղաքական
տնտեսական
մշակութային
մանկական
երաժշտական
խոհանոցային
մարզական

• **Գործողություններ**

դիտել
նայել
լսել
կարդալ
թերթել
հետևել

6.4 Արվեստ

արվեստ
երաժշտություն
երգ
մեղեդի
պար
նկարչություն
քանդակ
արձան
լուսանկարչություն
թատրոն
կինո
կինոնկար
ֆիլմ
ներկայացում
համերգ
տեսանյութ
հոլովակ
թանգարան
պատկերասրահ
ցուցահանդես

• **Գործողություններ**

երգել

պարել
նվագել
նկարել
լուսանկարել
դիտել
այցելել

6.5 Ֆիզիկական ակտիվություն և սպորտ

մարզանք
վարժություն
մարզասրահ
վագք
լող
լողավազան
հեծանիվ
դահուկ
լեռ
այգի
զբոսայգի

մարզական / սպորտային խաղ

• Հատկանիշներ

աշխույժ
առողջ
մարզված
պարտադիր
կանոնավոր

• Գործողություններ

մարզվել
վագել
քայլել
արագ քայլել
լողալ
քշել
դահուկ քշել
վարել
հեծանիվ վարել
բարձրանալ
լեռ բարձրանալ
գնալ
գնալ արշավի

7. Տրանսպորտ, երթևեկություն, կողմնորոշում տեղանքում

7.1 Հանրային և անձնական փոխադրամիջոցներ

օդանավ / ինքնաթիռ
ուղղաթիռ
գնացք
մետրո
ավտոբուս
մեքենա
ավտոմեքենա
հեծանիվ
նավ
նավակ
տիեզերանավ

երթուղային տաքսի

• Փոխադրամիջոցի մասեր, կայանում

շարժիչ
դեկ
անիվ
արգելակ
ապակի
հայելի
ազդանշան
լուսարձակ
խցիկ
օդաչուի խցիկ
թև
ինքնաթիռի թև
քիթ
նավի քիթ
ինքնաթիռի քիթ
նստատեղ
կայանատեղի
կայանում
կանգառ
ավտոկանգառ
ավտոտնակ

• Երթևեկություն. անձեր

վարորդ
օդաչու
տիեզերագնաց
անձնակազմ
հեծանվորդ
ուղևոր
անցորդ
պարեկ
ոստիկան

7.2 Կողմնորոշում քաղաքում.

Երթևեկություն, հաստատություններ

• Փողոց, երթևեկություն

քաղաք
գյուղ
երթուղի
գիծ («երթուղի» իմաստով)
ճանապարհ
փողոց
պողոտա
խճուղի
մայրուղի
նրբանցք
ուղղություն
կամուրջ
անցում
անցուդարձ
անկյուն
լուսացույց
շրջադարձ
խաչմերուկ
մայթ
արագություն
վազանց
խցանում
վթար

• Կայարաններ, սպասարկում

օդանավակայան / օդակայան
կայարան
երկաթուղային կայարան
ավտոկայան
ուղևորություն
տեղեկատու

տեղեկություն
ուղեցույց
եյք
մուտք
օդաչու
մեքենավար
ուղեկցորդ
ուղեկցորդուհի
սպասարկում
օգնություն
ամրագրում
տոմսերի ամրագրում
ուղեվարձ
ուշացում
մեկնում
ժամանում
սպասասրահ

• Ուղեբեռ, փաստաթղթեր

ուղեբեռ
ճամպուկ
պայուսակ
ծեռքի պայուսակ
ուսապարկ
անձնագիր
տոմս
կտրոն
ապահովագրություն

վարորդական իրավունք

• Հաստատություններ, վայրեր

դպրոց
համալսարան
թանգարան
պատկերասրահ
գրադարան
խանութ
գրախանութ
փոստ
բանկ
դեղատուն
համերգասրահ
թատրոն
կինոթատրոն

զբոսայգի
սրճարան
հյուրանոց
հյուրատուն
կենտրոն
ծայրամաս

• **Ուղղություններ**

հետ
առաջ
աջ
ձախ
ուղիղ
թեք
շեղ
վերև
վերևից
վերևում
ներքև
ներքևից
ներքևում

• **Հատկանիշներ**

մարդատար
բեռնատար
դատարկ
լիքը
ծանր
թեթև
հեռու
մոտ
մոտիկ
հեշտ
դժվար
հարթ
անհարթ
սարքին
անսարք
անվտանգ
հանդիպակաց
միանգամից
կտրուկ
համարյա
գրեթե

• **Հարցեր**

ն՞վ
ն՞մ
ն՞մ հետ
ն՞ր
որտե՞ղ
ն՞ր
ի՞նչ
ի՞նչը
ինչն՞վ
ինչի՞ մոտ
ինչի՞ կողքին
որքա՞ն
ինչքա՞ն
ինչպե՞ս
ինչպիսի՞

• **Գործողություններ**

նստել (փոխադրամիջոցի մեջ
տեղավորվել)
նստել (որևէ մակերևույթի վրա իջնել)
իջնել
անցնել
մեկնել
հասնել
թեքվել
սպասել
զիջել
հանդիպել
նորոգել
աշխատել
օգնել
խանգարել
շփոթել
մոլորվել
սպասարկել
ստուգել
ժամանել
շրջել
վերադառնալ
հետաձգել
ուշանալ
կայանել
թույլատրել
վարձել

վարել
քշել
կանգնել
արգելակել
գերազանցել
տուգանել
հարվածել
պտտվել
փնտրել
գտնել
գտնվել

դուրս գալ
թույլ տալ
կանգ առնել

վայրէջք կատարել
վազանց կատարել

7.2 Կեցություն

հյուրանոց
հյուրատուն
տուն
բնակարան
կենցաղ
պայմաններ
բնակություն
բնակավայր
թույլտվություն
պայմանագիր
սենյակ
համար («սենյակ» իմաստով)
բանալի
կողպեք
հաշիվ
վարձ
ունեցվածք

• Հատկանիշներ

լուսավոր
մութ
ընդարձակ
հարմարավետ

խոնավ
բարձրահարկ
բազմահարկ
ցածրահարկ
կահավորված
շքեղ
անշուք

• Գործողություններ

ապրել
բնակվել
մնալ
հարմարվել
ապահովել
ապահովվել
ամրագրել
պատվիրել
գբաղեցնել
ազատել
վերցնել
հանձնել
վարձել

8. Արձակուրդ, ճանապարհորդություն

8.1 Արձակուրդ, հանգիստ, զբոսաշրջություն

արձակուրդ
ճամփորդություն
ժամանց
հանգիստ
արկած
թռիչք
չվերթ
ուղեբեռ
պայուսակ
ուսապարկ
ճամպրուկ
կշեռք
տոմս
կտրոն
քարտեզ
հյուրանոց
հյուրատուն
առողջարան

խաղ
սեղանի խաղ
մարզական խաղեր
խաղասրահ
մարզասրահ
ճոճանակ
սղարան
լողավազան
ճամբար
վրան
արշավ
ակումբ
երաժշտական ակումբ
գիշերային ակումբ
բնություն
սար
լեռ
բարձունք
ծով
լիճ
գետ
օր
եղանակ
լողափ
ծովափ
ավազ
քամի
ալիք
համերգ
թանգարան
պատկերասրահ
ցուցահանդես
թատրոն
հանդիպում
երգիչ
դերասան
աստղ («հանրահայտ» իմաստով)
տոնավաճառ
զբոսանք
այգի
զբոսայգի
սրճարան
թեյարան
առաջարկ
խոհանոց

բանալի
վճար
ամրագրում
հաշիվ
վճարում
խնդիր
վերադարձ
տուգանք
անձնագիր
ուղեգիր
ընտանիք
ընկեր
բարեկամ
հարազատ
զբոսաշրջիկ
զբոսավար
ուղևոր
օդաչու
ուղեկցորդ
ուղեկցորդուհի
վարորդ
դռնապան

հանգստյան օր
հանգստի գոտի
հանգստյան տուն
մեկտեղանոց սենյակ
երկտեղանոց սենյակ
տեսարժան վայր
բաց պատշգամբ
գեղեցիկ տեսարան
լեռան գագաթ

• **Հարկանիշներ**

արևոտ
անձրևոտ
ամպամած
տաք
շոգ
սառը
ցուրտ
թաց
չոր
ուժեղ

թույլ
բարձր
ցածր
հաջող
անհաջող
հանգիստ
հետաքրքիր
գրավիչ
նպաստավոր
անմոռանալի
հրաշալի
էժան
ամենաէժան
թանկ
ամենաթանկ
միակողմանի
հետադարձ
երկկողմանի
օտարերկրյա
նախնական
մանրամասն
հստակ
պարզ

• **Գործողություններ**

մեկնել
ճամփորդել
թռչել
ժամանել
վերադառնալ
իջնել
հետաձգել
ուշանալ
հասնել
ամրագրել
չեղարկել
վճարել
փակել
դնել
վերցնել
օգնել
խանգարել
ճանապարհվել
գնել
առնել («գնել» իմաստով)

կորցնել
գտնել
այցելել
ստուգել
խնդրել

ցույց տալ
ծեռք բերել
ճանապարհ ընկնել

վայրէջք կատարել

• **Դարձվածքներ**

բախտը բերել - հաջողել
բախտի բերմամբ - բարեբախտաբար,
պատահաբար

**8.2 Ճանապարհորդություն,
փաստաթղթեր**

փաստաթուղթ
անձնագիր
տոմս
կտրոն
քարտ
գործուղում
ամրագրում
չեղարկում
անցակետ
խնդիր
հարց
ստուգող
հսկիչ

վարորդական իրավունք

• **Գործողություններ**

հավաքել
դասավորել
տեղավորել
դնել
վերցնել
հիշել
մոռանալ
մեկնել

պատմել
բացատրել
գնել
ստանալ
ուշանալ
հասնել

ցույց տալ

8.3 Օդանավակայան, կայարան, ուղեբեռ

օդանավակայան / օդակայան
երկաթուղային կայարան
ավտոկայան
ինքնաթիռ
օդանավ
ուղղաթիռ
գնացք
ավտոմեքենա
ճոպանուղի
նավ
ելք
մուտք
զուգարան
գրանցում
թռիչք
վայրէջք
մեկնում
ժամանում
սպասասրահ
տեղեկատու
սահման
անցակետ
ստուգում
անձնագրի ստուգում
ոստիկանություն
իր
անձնական իրեր
արգելված իրեր
ուղեբեռ
ձեռքի ուղեբեռ
հանձնում
ուղեբեռի հանձնում
տեղափոխում

սպասարկում
հարցում
բողոք
ճամպրուկ
պայուսակ
ճամփորդական պայուսակ
ձեռքի պայուսակ
ուսապարկ
աստիճան
սանդուղք
շարժասանդուղք
տոմս
տոմսարկղ
տեղ
պատուհան
միջանցք
բեռնակիր
բարձրախոս
բաժին
կանգառ
ճանապարհ
երթուղի
գիծ («երթուղի» իմաստով)
վճար
վճարում
ուղևոր
ոստիկան
աշխատակից
անցակետի աշխատակից
հսկիչ
օդաչու
մեքենավար
ուղեկցորդ
ուղեկցորդուհի

մուտքի իրավունք
ելքի իրավունք

• Գործողություններ

բարձրանալ
իջնել
տեղավորել
ներկայացնել
ստուգել
հանձնել

ստանալ
ճշտել
նստել
կորցնել
գտնել
սպասել
ուղեկցել
ճշտել
ստուգել
մոտենալ
հայտնել

ցույց տալ
վայրէջք կատարել

9. Սպորտ

9.1 Մարզաձևեր, մարզական պարագաներ, սպորտին առնչվող բառեր

• Մարզաձևեր

լող
վազք
թենիս
սեղանի թենիս
բռնցքամարտ
ծանրամարտ
ըմբշամարտ
շախմատ
հեծանվավազք
դահուկավազք

• Մարզիկներ

լողորդ
վազորդ
բռնցքամարտիկ
ծանրամարտիկ
ըմբշամարտիկ
հեծանվորդ
դահուկորդ

• Մարզական պարագաներ, սպորտին առնչվող բառեր

խաղ
մրցում

մրցախաղ
մրցամարտ
մրցաշար
մրցավար
մարզաձև
մարզիչ
մարզասրահ
մարզադահլիճ
մարզադաշտ
մարզահագուստ
լողազգեստ
սահադաշտ
թիմ
ծրագիր
ջանք
պարապմունք
վարժություն
սարք
մարզական սարք
սարքավորում
ծանրաձող
հեծանիվ
խաղաքար
լողավազան
լողազգեստ
չնուշկ
դահուկ
գնդակ
փետրագնդակ
տափօղակ
շախմատ
գավաթ
մեդալ
ոսկե մեդալ
արծաթե մեդալ
բրոնզե մեդալ
հաղթող
պարտվող
անվտանգության կանոններ
առողջ սպորտիկետ

Հատկանիշ

մարզական
գեղարվեստական

Ֆիզիկական
հոգևոր
մտավոր
դահուկային
անհատական
թիմային
խմբային
հաղթող
պարտվող
ոսկե
արծաթե
բրոնզե

Գործողություն

զբաղվել
հաճախել
հետաքրքրվել
սիրել
սիրվել
լինել
չեմպիոն դառնալ
հաղթել
պարտվել
զիջել
շահել
խաղալ
իրականանալ
իրականացնել
զարգացնել
ունենալ
գործադրել
ներդնել
կազմել
հանդիպել
պահպանել
պահպանվել
քշել
սահել
փոխել

մտնել
ընտրել
գտնվել
մարզել
մարզվել
կոփվել
մոռանալ
կորցնել
հաղթել
պարտվել
հետևել
ծրագիր կազմել
պայքարել
լողալ
քայլել
վազել
հարվածել
բարձրանալ
բարձրացնել
պարապել
առաջ տանել
դուրս գալ
ծեռք բերել

9.2 Մարզական իրադարձություններ

իրադարձություն
մրցույթ
առաջնություն
աշխարհի առաջնություն
Եվրոպայի առաջնություն
ազգային առաջնություն
բաց առաջնություն
խաղ
եզրափակիչ խաղ
մարզական խաղեր
օլիմպիական խաղեր

մրցաշար
միջազգային մրցաշար
մրցում
մրցումներ
անհատական մրցումներ
թիմային մրցումներ
մրցավար
մրցակցություն
մրցակից
նշանակություն
կարևոր նշանակություն ունենալ
մասնակցություն
աղյուսակ
մրցաշարային աղյուսակ
փուլ
օրակարգ
դաշտ
ֆուտբոլի դաշտ
խաղադաշտ
մարզադաշտ
սահադաշտ
մեկնարկ
ընթացք
ավարտ
կանխատեսում
հաշիվ
բացում
փակում
արարողություն
տեղ
մրցանակային տեղ
հորիզոնական
առաջին հորիզոնական
երկրորդ հորիզոնական
երրորդ հորիզոնական
պատվանդան
թիմ
սուլիչ
կազմակերպիչ

հովանավոր

Հատկանիշ

ազգային
եվրոպական
միջազգային
օլիմպիական
մրցաշարային
սպորտային / մարզական
բաց
փակ
կարևոր
առաջատար
հաղթող
պարտվող
առաջին
երկրորդ
երրորդ

Գործողություն

մարզել
մարզվել
մրցել
մասնակցել
մասնակցել օլիմպիական խաղերին
հաղթել
պարտվել
հարձակվել
պաշտպանվել
վազել
ցատկել
սահել
թռչել
խաղալ
հետևել
հարվածել
պայքարել
նետել
բռնել

փրկել
 օգնել
 լողալ
 ավարտել
 ավարտվել
 սկսել
 սկսվել
 կատարել
 կատարվել
 կազմակերպել
 կազմակերպվել
 պատրաստել
 պատրաստվել
 պաշտպանել
 պաշտպանվել
 վերականգնել
 վերականգնվել
 հաղթել
 պարտվել
 մասնակցել
 լսել
 դիտել

 առաջ անցնել
 գոլ խփել
 խաղադաշտ դուրս գալ
 վնասվածք ստանալ
 հավասարեցնել հաշիվը
 գրավել առաջին տեղը
 եզրափակիչ դուրս գալ
 հեռացնել խաղադաշտից
 հեռացվել խաղադաշտից
 կանոնները խախտել
 հետևել խաղին

10. Մշակույթ

10.1 Արվեստ

- **Նկարչություն,
քանդակագործություն**

արվեստ
 արվեստանոց
 նկարիչ
 նկարչություն
 գեղանկարչություն
 քանդակագործ
 նկար
 կտավ
 քանդակ
 բնորդ
 բնորդուհի
 բնանկար
 դիմանկար
 գծանկար
 նկարակալ
 ներկապանակ
 վրձին
 ներկ
 յուղաներկ
 ջրաներկ
 գույն
 երանգ
 շնորհք
 տաղանդ
 պատկերասրահ
 ցուցասրահ
 ցուցահանդես
 բացում
 փակում
 կարծիք
 քննադատություն
 մրցանակաբաշխություն

Գույներ

սև
 սպիտակ / ճերմակ
 կարմիր
 կապույտ
 կանաչ
 դեղին
 երկնագույն
 նարնջագույն
 ծիրանագույն

մանուշակագույն
մոխրագույն
շագանակագույն
մարմնագույն
ոսկեգույն
արծաթագույն

Հատկանիշ

նկարչական
գունավոր
անգույն
մռայլ
անհրապույր
հրապուրիչ
հմայիչ
տպավորիչ
ներդաշնակ
աշխարհահռչակ
ազգային
համաշխարհային
բարձրարժեք
ցածրարժեք
փոքր
մեծ
ճանաչված
հայտնի
անհայտ
շնորհալի
ապաշնորհ
տաղանդավոր
ազդեցիկ
հիշվող
մնայուն

Լուսանկարչություն

լուսանկար
լուսանկարիչ
խցիկ
ֆոտոխցիկ
տեսախցիկ

սևուսպիտակ լուսանկար
գունավոր լուսանկար

լուսանկարչական ապարատ

Գրականություն

հեղինակ
գրող
ընթերցող
գիրք
արձակ
արձակագիր
չափածո
բանաստեղծ
բանաստեղծություն
գրիչ
վիպագիր
վեպ
վիպակ
նորավեպ
պատմավեպ
պատմվածք
առակ
զրույց
հեքիաթ
առասպել
էպոս / դյուցազներգություն
մանրապատում
հումոր
երգիծանք
պատմություն
կատակերգություն
կատակերգակ
ողբերգություն
ողբերգակ
բովանդակություն
մենախոսություն
երկխոսություն
գաղափար

վերլուծություն
կերպար
զարգացում
գագաթնակետ
լուծում
առաջաբան / նախաբան
վերջաբան
նկարագրություն
բանահյուսություն
ստեղծագործություն
երկ
գործ
վերնագիր
գլուխ
մաս
էջ
ձեռագիր
տպագիր
շնորհանդես
օրինակ (գրքի 1000 օրինակ)

Հարկանիշներ

գրական
գեղարվեստական
քնարական
պատմողական
հեղինակային
վիպական
գաղափարական
հերոսական
անվանի
ժողովրդական
սիրային
հայրենասիրական
խոհական
պատմական
կենսագրական
ինքնակենսագրական
արկածային

երգիծական
հոգեբանական
կարևոր
բազմահատոր
փոքրածավալ
հետաքրքիր
անհետաքրքիր
գրավիչ
զգացմունքային
իրական
երևակայական
անձնական
հանրային
հայտնի
անհայտ
տաղանդավոր
շնորհալի
ապաշնորհ
տպավորիչ
անգիր
դասական
ժամանակակից

Գործողություն

նկարել
պատկերել
լուսանկարել
նկարազարդել
պատկերազարդել
գունավորել
ներկել
վերականգնել
քանդակել
ցուցադրել
արժանանալ
գնահատել
մատուցել
ներկայացնել
նկարագրել

վերլուծել
շնորհել
սիրել
հորինել
ստեղծել
հետևել
նվիրել
գրել
կարդալ
ընթերցել
պատմել
խմբագրել
աշխատել
սկսել
ստեղծել
ավարտել
վերջացնել
ցուցադրել
տպել
տպագրել
քննադատել
արժանանալ
ունենալ
մատուցել
հայտնել

հանդես գալ
անգիր անել
կարծիք հայտնել

Դարձվածքներ

մի շնչով - միանգամից, առանց
ընդհատելու
մտքերը հավաքել - կենտրոնանալ
ջրի պես - վարժ, սահուն, անգիր
աստեղային ժամ - արվեստագետի,
անձի համար ամենանշանավոր օրը
գործը տեղից շարժել - աշխատանքն
առաջ մղել

բերանը բաց մնալ - զմայլվել, հիանալ

10.2 Երաժշտություն, թատրոն, կինո

արվեստ
արվեստասեր

Երաժշտություն

երաժիշտ
երաժշտություն
օպերային երաժշտություն
հայկական երաժշտություն
երաժշտասեր
երաժշտագետ
մեղեդի
երգ
ժողովրդական երգ
հեղինակային երգ
մեներգ
խմբերգ
համերգ
սիմֆոնիկ երաժշտության համերգ
երգիչ
երգչուհի
երգչախումբ
նվագախումբ
սրահ
համերգասրահ
պարող
պարուհի
պարընկեր
մենակատար
ելույթ
ունկնդիր
հանդիսատես
ծափ
ծափահարություն
բուռն ծափահարություններ

Թատրոն

թատրոն
տոմս
հսկիչ
հրավեր
հրավիրատոմս
ներկայացում
հեղինակ
իմաստ
ասելիք
բեմ
բեմադրություն

երկխոսություն
մենախոսություն
դերասան
դերասանուհի
խաղ

դերասանական խաղ

մուտք
ելք
շարք
կարգդահլիճ
հանդիսասրահ
հանդերձարան

Կինո

կինոթատրոն
կինոնկար
ֆիլմ
ցուցադրություն
ուրախություն
ցնծություն
հիացմունք
տրամադրություն
ընդմիջում

Երաժշտական գործիքներ

դաշնամուր
երգեհոն

ջութակ
թավջութակ
կիթառ
քանոն
թառ
սազ
քամանչա
տավիղ
դուդուկ
զուռնա
շվի
շեփոր
թմբուկ
դիդլ

Հարկանիշ

բարձր
ցածր
հաճելի
տհաճ
գեղեցիկ
տպավորիչ
անմոռանալի
անկրկնելի
անզուգական
մեղմ
հանգիստ
հմայիչ
հուզիչ
խաղաղ
անդորր
աղմկոտ
հետաքրքիր
անհետաքրքիր
ձանձրալի
միապաղաղ
շնորհալի
ապաշնորհ
տաղանդավոր

անտաղանդ
դասական

մեր օրերում
մեր ժամանակներում

Գործողություն

լսել
պարել
երգել
նվագել
կատարել
խաղալ
նկարել
նկարահանել
հսկել
պատվիրել
մտնել
խանգարել
ծափահարել
դադարել
սկսել
սկսվել
ավարտել
ավարտվել
վերջանալ
իջնել
 իջեցնել
 իջեցնել վարագույրը
ուշանալ
հասնել
հիանալ
հիացնել
հուզել
հուզվել
նկատել
անտեսել
կանչել
բացականչել

ելույթ ունենալ
դուրս գալ
հիացմունք արտահայտել

Դարձվածքներ

գլուխ տալ - բարևել, ողջունել,
 խոնարհվել
մի շնչով - միանգամից, առանց
 ընդհատելու
մի կերպ - դժվարությամբ, հազիվհազ
մազ մնալ - շատ քիչ մնալ,
ջրի պես (վարժ, սահուն, անգիր)

**10.3 Ռադիո, հեռուստատեսություն,
մամուլ**

Ռադիո, հեռուստատեսություն

ռադիո
 հայկական ռադիո
հեռուստատեսություն
հեռուստաընկերություն
հանրային հեռուստաընկերություն
հեռուստացույց
 գունավոր հեռուստացույց
հեռուստադիտող
հեռուստաեթեր
եթեր
 ուղիղ եթեր
ունկնդիր
ռադիոլսող
հաղորդավար
մեկնաբան
 քաղաքական մեկնաբան
թղթակից
քննադատ
ծրագիր
 ծրագրեր
նորություն
 նորություններ

լուրեր
գովազդ
ալիք
համերգ
երաժշտություն
երգ
երգեր
հաղորդում
երաժշտական հաղորդում
մանկական հաղորդում
հարցազրույց
տեսագրություն
տեսանյութ
խոսափող
լրագրող
եթեր տալ
եթերից հնչեցնել

Հատկանիշ

հանրային
հեռուստատեսային
վավերագրական
գեղարվեստական
ժողովրդական
դասական
օպերային
օպերային երգչուհի
ուղիղ
բարձր
ցածր
ուշադիր
անուշադիր
հարգարժան

Գործողություն

հաղորդել
լսել / ունկնդրել
դիտել
նայել

գրել
հարցնել
պատասխանել
հավանել
քննադատել
վերլուծել
մեկնաբանել
գովազդել
նկարազարդել
ձևավորել
նկարել
նկարահանել
հոգնեցնել
խոսել

ելույթ ունենալ
բաց չթողնել
կարծիք հայտնել

Մամուլ

լրագիր
ամսագիր
հոդված
ակնարկ
թերթ
թուղթ
շաբաթաթերթ
օրաթերթ
տպագիր
առցանց
կայք
լրագրող
թղթակից
քննադատ
նկարիչ
ձևավորող

Գործողություն

հաղորդել

լսել / ունկնդրել
դիտել
նայել
բացահայտել
ճանաչել
գրել
հարցնել
պատասխանել
հավանել
հիանալ
կարծիք
կարծիք հայտնել
քննադատել
վերլուծել
մեկնաբանել
գովազդել
հետաքրքրել
հետաքրքրվել
ձանձրանալ
ձանձրացնել
ձևավորել
 կարծիք ձևավորել
նկարել
նկարահանել
ելլոյթ ունենալ
բաց թողնել

Գործողության հատկանիշ

արդեն
դեռ
այսուհետև
այնուհետև
շուտով

ուշ թե՛ շուտ
ոչ վաղ անցյալում
մոտ ապագայում
տարիներ առաջ
տարիներ հետո

մի քանի տարի առաջ
մի քանի տարի հետո
որոշ ժամանակ անց

10.4 Տեսարժան վայրեր, ճարտարապետական և պատմական հուշարձաններ

հուշարձան
 պատմական հուշարձան
շենք
տաճար
եկեղեցի
վանք
բերդ
ամրոց
պարիսպ
պատ
գմբեթ
կամուրջ
խաչքար
քարանձավ
տարածք
տեղանք
կենտրոն
մարզ
շրջան
լեռ
 լեռան
 լեռներ
սար
բլուր
ճանապարհ
բնակավայր
բարձրություն
 բարձրության
 բարձրությունից
հնագետ
արշավախումբ
արշավախմբեր

պեղում
ուսումնասիրություն
զննում
տեղանքի զննում
ճարտարապետ
ճարտարապետություն
շինարար
շինարարություն
վրան
լիճ
գետ
աղբյուր
ջրվեժ
ուղևորություն

հին ժամանակներ
մ.թ.ա. (մեր թվարկությունից առաջ)

Հատկանիշ

պատմական
հին
ամենահին
հնագույն
հնամենի
դարավոր
արժեքավոր
հայտնի
անհայտ
նշանավոր
բնակելի
անբնակ
քարքարոտ
բարձր
ցածր
հեռու
մոտիկ
կից
ամուր
զարմանալի

տպավորիչ
խորհրդավոր
խաղաղ
գտնված
հայտնաբերված
ավերված
ուսումնասիրված
չուսումնասիրված
պահպանված
անհետացած
անհետացած հուշարձաններ
վերացած
աշխարհի երեսից վերացած
քանդված

Գործողության հատկանիշ

դեռ
դեռևս
արդեն
այլևս
հաճախ
ամենուրեք
հեռու
հեռվում
ներս
ներքև
իջնել ներքև
վերև
բարձրանալ վերև
վերևում
վերևում կանգնել
ցած
ցած իջնել
արագ
դանդաղ
իզուր
կամաց
հազիվ
շտապ

շարունակ
ուժգին
ընդամենը
հիմնականում
մեծ մասամբ
նորից
 նորից այցելել
համեմատաբար
փոքր-ինչ
սաստիկ
 սաստիկ վնասել

մինչև հիմա
մինչ այսօր
որքան ժամանակ է
այստեղ-այնտեղ

Դերանուններ

ամեն մի
ամեն մեկը
ոչ մի
ոչ մեկը
ոչինչ
ոչ մի բան
ամեն ինչ
յուրաքանչյուր
բոլոր
որոշ
ինչ-որ

Կապեր ու կապական բառեր

մոտ
 մոտով
 մոտից
հեռու
 բերդից հեռու
ներքև
վերև
 դռնից վերև

տակ
տակից
տակով
վրա
 վրայից
 վրայով
մեջ
 միջից
 միջով
կողքին
դիմաց

Վերաբերմունքային բառեր ու արտահայտություններ

երանի՛
երնե՛կ
ափսո՛ւս
ահա
ի՛նչ խոսք
ինչպե՛ս չէ
ինչո՞ւ չէ
չէ՛ որ
իսկապես որ
մեկ է
ցավոք
դժբախտաբար
գուցե
արդյոք
արի
 արի գնանք
թող
 թող երկար ապրի

ինչպես երևում է
ինչ էլ լինի
պա՛հ
պահո՛ւ
է՛հ

վա՛յ
ջա՛ն
օ՛ֆ
օ՛

Գործողություն

ճամփորդել
գնալ
մեկնել
ժամանել
այցելել
կառուցել
 կառուցվել
պահպանել
 պահպանվել
նորոգել
 նորոգվել
ավերել
 ավերվել
ուսումնասիրել
տեսնել
նկատել
տևել
հիանալ
 հիանալ տեսածով
զարմանալ
փնտրել
գտնել
շրջել
շրջագայել
հայտնվել
հայտնաբերել
 հայտնաբերվել
հայտնագործել
շոշափել
հաղորդակցվել
զգալ
բարձրանալ
իջնել

գոյություն ունենալ

10.5 Թանգարաններ, ցուցասրահներ

10.5 Թանգարաններ, ցուցասրահներ

թանգարան
պատկերասրահ
ցուցասրահ
արվեստ
ցուցահանդես
բացում
փակում
ցուցանմուշ
նկար
կտավ
կրկնօրինակ
բնօրինակ
աշխատանք
քանդակ
այցելու
հսկիչ
զբոսավար

Հատկանիշ

գեղանկարչական
հետաքրքիր
զարմանալի
հին
 հնագույն
հնաոճ
հնօրյա
նոր
ժամանակակից
արժեքավոր
տպավորիչ
ազդեցիկ

Գործողություն

պահել
պահպանել
պահպանվել
ուսումնասիրել
ուսումնասիրվել
հետաքրքրել
հետաքրքրվել
հետազոտել
այցելել
շրջել
նայել
դիտել
տեսնել
նկատել
բացահայտել
հիանալ
զարմանալ
գնահատել
պատմել
ներկայացնել
տպավորվել
դիմանալ
զրուցել
ստեղծել
տևել

ուշադրություն դարձնել
տպավորություն թողնել

Դարձվածքներ

աչքերին չհավատալ - ապշել,
զարմանալ
բերանը բաց մնալ - զմայլվել, հիանալ
անզեն աչքով – սեփական
տեսողությամբ
աչքի ընկնող - նշանավոր
աչքին ընկնել - նկատվել, հանկարծ
երևալ
աչքից հեռու մնալ - ուշադրությունից,

տեսադաշտից դուրս մնալ
անակնկալի գալ - անսպասելի մի բան
տեսնել, մի բանի հանդիպել

10.6 Տոներ, ավանդույթներ, սովորույթներ

տոն
տոնակատարություն
տոնականություն
տոնականություն հաղորդել
շնորհավորանք
մաղթանք
մաղթանք հղել
բարեմաղթանք
պար
երգ
երաժշտություն
տաղավար
տրամադրություն
մթնոլորտ
ջերմ մթնոլորտ
հրավեր
հյուր
հյուրեր
հյուրասիրություն
ընդունելություն
խոհանոց
ազգային խոհանոց
ուտելիք
կերակրատեսակ
խմիչք
ըմպելիք
ուրախություն
անակնկալ
հրավառություն
տոնավաճառ
նվեր
ավանդույթ
սովորույթ
ծես

ժողովուրդ
ազգ
ծնունդ
տոն
տոնաճառ
լույս
ժամացույց

**10.6 Տոներ, ավանդույթներ,
սովորույթներ**

տոն
տոնակատարություն
տոնականություն
տոնականություն հաղորդել
շնորհավորանք
մաղթանք
մաղթանք հղել
բարեմաղթանք
պար
երգ
երաժշտություն
տաղավար
տրամադրություն
մթնոլորտ
ջերմ մթնոլորտ
հրավեր
հյուր
հյուրեր
հյուրասիրություն
ընդունելություն
խոհանոց
ազգային խոհանոց
ուտելիք
կերակրատեսակ
խմիչք
ըմպելիք
ուրախություն

անակնկալ
հրավառություն
տոնավաճառ
նվեր
ավանդույթ
սովորույթ
ծես
ժողովուրդ
ազգ
ծնունդ
տոն
տոնաճառ
լույս
ժամացույց
Ձմեռ պապ
Ձյունանուշ
խնջույք
սեղան
կրակ
խարույկ
թոնիր
թոնրատուն
ծու
ծվի
ծվեր
եկեղեցի
քահանա
օրհնություն
աղոթք
սրբապատկեր
մոմ
պահք / պաս
երդում
երդման
հավատարմության
հավատարմության
խոստում
դպրոց
ուսուցիչ

ուսուցչի
զարդարված ծառ
ձիթենու ճյուղ

հրավեր ուղարկել
խարույկ վառել

Ազգային փոներ

Ամանոր / Նոր տարի
Սուրբ Ծնունդ
Սուրբ Զատիկ
Վարդավառ
Ծաղկազարդ
Տյառնընդառաջ
Համբարձման օր
Սահմանադրության օր
Անկախության օր
Բանակի օր
Գիտելիքի օր
Մայրության ու գեղեցկության օր
Երեխաների պաշտպանության օր
Վերջին զանգ

Ավանդույթներ, սովորույթներ

հարսանիք
նշանդրեք
պսակադրություն
ատամհատիկ
մկրտություն
քավոր
կնքահայր
քավորակին
կնքամայր
սանիկ
խնամի
խնամախոս
խնամախոսություն
հարսնախոս
հարսնախոսություն

ջրոցի (խսկց.)

Հարկանիշ

հաճելի
տհաճ
բարձր
ցածր
լավ
վատ
լի
լիքը
տոնական
ջերմ
ուրախ
տխուր
ամանորյա
ազգային
հայկական
ավանդական
գոհ
դժգոհ
հետաքրքիր
անհետաքրքիր
տպավորիչ
ձանձրալի
միօրինակ
համեղ
անհամ
քաղցր
դառը
աղի
անալի
կծու
ժողովրդական
ազգային
եկեղեցական
պետական
ավարտական
զարդարված

առատ
ճոխ
տոնական
ներկած
օրհնված

Գործողություն

տոնել
 տոնել Սուրբ Ծնունդը
նշել
 Ձատիկը նշել
պաս պահել
հյուրասիրել
հյուրընկալել
 հյուրընկալվել
երգել
պարել
ուտել
վայելել
ճաշակել
կազմակերպել
վաճառել
գնել
նվիրել
ջրել
 ջրվել
թրջել
 թրջվել
երդվել
խոստանալ
մաղթել
շնորհավորել
զարդարել
 զարդարվել

ծու ներկել
կրակի վրայով թռչել
ջրոցի խաղալ
գինի խմել

բաժակ բարձրացնել

11. Կրթական համակարգ

11.1 Մանկապարտեզ

մանկապարտեզ
միջոցառում
հանդես
հեքիաթ
դեր
երգ
պար
պարապմունք
արտասանություն
կատարում
խումբ
զույգ
խաղ
 ակտիվ խաղ
 թիմային խաղ
խաղալիք
խաղընկեր
մարմնամարզություն
շարժում
լող
լողավազան
սենյակ
զուգարան
լվացարան
անկողին
պահարան
դարակ
հագուստ
շոր
կոշիկ
վերնազգեստ
վերարկու
բաճկոն

գլխարկ
ձեռնոց
պայուսակ
երեխա
մանուկ
սան
ծնող
դայակ
դաստիարակ
տնօրեն
խոհարար

հանգստյան օր
հանգստի ժամ
ճաշի ժամ
քնի ժամ
զբոսանքի ժամ

Հատկանիշներ

նախադպրոցական
փոքրիկ
պստիկ (խսկց.)
ուրախ
տխուր
հեշտ
դժվար
դանդաղ
միասին
մենակ
միայնակ
առանձին
հավաքված
խելացի
ուշադիր
հանգիստ
անհանգիստ
չարաճճի
աշխույժ
շարժուն
ինքնուրույն
ինքնամփոփ

մեկուսի
առանձնացած
փնթի
կոկիկ
մաքուր
կեղտոտ
թափված
թափթփված
ուրախությամբ
հաճույքով
տհաճությամբ
սիրով

ուրախ-զվարթ
տխուր-տրտում

Գործողություններ

գնալ
հաճախել
սիրել
խաղալ
մասնակցել
քնել
 հանգիստ քնել
արթնանալ
ուտել
 ինքնուրույն ուտել
վերադառնալ
զբաղվել
նկարել
երգել
պարել
խոսել
արտասանել
վազել
լողալ
թռչել
թռչկոտել
հրել

գցել
 խփել
 հարվածել
 վնասել
 վնասվել
 վնասել ոտքը
 ջարդել
 ջարդել բաժակը
 կոտրել
 ձեռքը կոտրել
 փչացնել
 թափել
 հավաքել
 հավաքել խաղալիքները
 թափածը հավաքել
 կազմակերպել
 հանդես կազմակերպել
 դասավորել
 լացել
 լաց լինել
 հրել
 ուզել
 ուշանալ
 ուշացնել
 հասնել

 դեր խաղալ (որևէ կերպար
 ներկայացնել)

11.2 Դպրոց

դպրոց
 տարրական դպրոց
 հիմնական դպրոց
 ավագ դպրոց
 միջնակարգ դպրոց
 պետական դպրոց
 մասնավոր դպրոց
 միջազգային դպրոց

վարժարան
 կրթություն
 տարրական կրթություն
 հիմնական կրթություն
 միջնակարգ կրթություն
 հանրակրթություն
 դաստիարակություն
 սովորող
 աշակերտ
 շրջանավարտ
 ուսուցիչ
 գրադարան
 դպրոցի գրադարան
 գրադարանավար
 դաս
 դասի սկիզբ
 դասի ավարտ
 դասի ժամ
 դասամիջոց
 դասարան
 դասղեկ (դասարանի ղեկավար)
 դասընթաց
 դասագիրք
 դասացուցակ
 դասընկեր
 համադասարանցի
 տնօրեն
 փոխտնօրեն
 տնօրենություն
 դպրոցի տնօրենություն
 ուսմասվար (ուսումնական մասի վարիչ)
 թեմա
 ձեռնարկ
 ուսումնական ձեռնարկ
 ուսուցում
 վկայական
 ավարտական վկայական
 հասունության վկայական
 մատյան

Էլեկտրոնային մատյան
գիտելիք
գնահատական
բարձր գնահատական
ցածր գնահատական
արժանի գնահատական
գնահատական նշանակել
աշխատանք
տնային աշխատանք
ստուգողական աշխատանք
ամփոփիչ աշխատանք
գրավոր աշխատանք
անհատական աշխատանք
խմբային աշխատանք
հանձնարարություն
առաջադրանք
տնային առաջադրանք
հեշտ առաջադրանք
դժվար առաջադրանք
վարժություն
կիսամյակ
առաջին կիսամյակ
երկրորդ կիսամյակ
քննություն
միջանկյալ քննություն
ավարտական քննություն
ավարտ
քննության ավարտ
վերաքննություն
վերաքննություն հանձնել
հարցաթերթիկ
հարցատոմս
արդյունք
պարապմունք
անհատական պարապմունք
խմբային պարապմունք
խմբակ
թատերական խմբակ
ասմունքի խմբակ

նկատողություն
դիտողություն
գովեստ
գովասանք
խրախուսանք
ոգևորություն
դիտողություն անել
գովեստի խոսքեր ասել
գովասանքի արժանանալ

Առարկա

մաթեմատիկա
հանրահաշիվ
երկրաչափություն
գրականություն
պատմություն
աշխարհագրություն
ֆիզիկա
քիմիա
մայրենի լեզու
օտար լեզուներ
տնտեսագիտություն
հասարակագիտություն
հոգեբանություն
մշակույթի պատմություն

Հարկանիշ

կարճ
երկար
ընդունակ
անընդունակ
աշխատասեր
ծույլ
պարտաճանաչ
գրագետ
անգրագետ
կիրթ
կրթված

անկիրթ
դաստիարակված
անդաստիարակ
բարեխիղճ
անբարեխիղճ
պատասխանատու
անպատասխանատու
անտարբեր
ուշադիր
անուշադիր
կարգապահ
անկարգ
չարածի
ընկերասեր
կամեցող
նախանձ
վարժ
մտերիմ
մոտիկ (խսկց.)
բարձր
ցածր
կրթական
տարրական
հիմնական
ավագ
միջնակարգ
ուսումնական
օժանդակ
հայրենասիրական
քաղաքացիական
թերի
քննական
միասնական
ավարտական
գերազանց
լավ
բավարար
տնային
դասարանական

տեսական
գործնական
նախագծային
հետազոտական
ստուգողական
անհատական
դպրոցական
հեշտ
դժվար
հեշտությամբ
դժվարությամբ
հետաքրքրությամբ
շատ
քիչ
անընդհատ
հաճույքով
տհաճությամբ
հասկանալի
պարզ
բարդ
մանրամասն
խոր
մակերեսային

• **Գործողություններ**

ընդունել
 ընդունվել
հաճախել
մասնակցել
սովորել
 սովորեցնել
կարդալ
ընթերցել
վարժել
 վարժել հիշողությունը

 վարժվել
 վարժեցնել
ուսանել
ուսուցանել
դասավանդել

գրել
արտագրել
շարադրել
լսել
կատարել
աշխատել
հասկանալ
ընկալել
զարգանալ
 զարգացնել
յուրացնել
մասնակցել
ծուլանալ
բաց թողնել
 բաց թողնել դասը
բացատրել
մեկնաբանել
լուծել
 լուծել խնդիրը
վերլուծել
ստանալ
 առաջադրանք ստանալ
 գնահատական ստանալ
ավարտել
 ավարտել աշխատանքը
 ավարտել դպրոցը
դժվարանալ
բացակայել
ծանոթանալ
հանձնել
 փաստաթղթերը հանձնել
 քննություն հանձնել
կրթել
դաստիարակել
ընդունել
հանդիպել
սիրել
հավանել
հետաքրքրվել
 հետաքրքրվել պատմությամբ

հետաքրքրվել տարբեր
 առարկաներով

դաս տալ
գրի առնել
բաց թողնել

Դարձվածքներ

գլուխ հանել - հասկանալ
գլուխ կոտրել - մի բանը հասկանալու
 համար չարչարվել
գլուխն ուռչել - մի բանից հոգնել,
 ձանձրանալ
գլուխ պահել - ծուլություն անել
ծամել, բերանը դնել - մանրամասն ու
 հասկանալի բացատրել
ծեռք բերել - մի բան ստանալ, մի բանի
 տիրանալ
ուսում առնել - կրթվել, սովորել

11.3 Համալսարան

համալսարան
բուհ (բարձրագույն ուսումնական
 հաստատություն)
ուսանող
 բուհի ուսանող
 համալսարանի ուսանող
 գերազանցիկ ուսանող
 փայլուն ուսանող
դասախոս
լսարան
դասաժամ
ընդմիջում
դասախոսություն
զեկուցում
գիտելիք
կրթություն
 բարձրագույն կրթություն
 թերի կրթություն
գնահատական

միավորային գնահատական
բարձր գնահատական
աշխատանք
գրավոր աշխատանք
ինքնուրույն աշխատանք
անհատական աշխատանք
գործնական աշխատանք
թիմային աշխատանք
խմբային աշխատանք
ստուգարք
հանձնել ստուգարքը
դասացուցակ
տոմս
քննական տոմս
հարցատոմս
արդյունք
մակարդակ
առաջադրանք
քննություն
ընդունելության քննություն
ընթացիկ քննություն
պետական քննություն
ավարտական քննություն
քննությունը հաջողությամբ հանձնել
ղեկավարություն
կուրսեցի
համակուրսեցի
համակուրսեցու

Հատկանիշ

բարձրագույն
թերի
օժանդակ
գերազանց
լավ
բավարար
անբավարար
տեսական
գործնական

ստուգողական
նախագծային
քննական
արտալսարանային
պետական
համալսարանական
բուհական

Գործողություն

դասախոսել
ուսումնասիրել
ծանոթանալ
ղեկավարել
ավարտել
աշխատել
խորանալ
խորացնել
գիտելիքները խորացնել
զարգանալ
զարգացնել
գնահատել
ճանաչել
աշխարհը ճանաչել
կատարել
պաշտպանել
պաշտպանել կարծիքը
տեսակետը պաշտպանել
արժանանալ
հանձնել
փոխադրել
փոխադրվել
ընդունվել
կազմել
ստեղծել
թիմ ստեղծել
ստեղծվել
հայտնել
հայտարարել
մասնակցել

մտածել
վերլուծել
մեկնաբանել
աշխատանքը մեկնաբանել
ներկայացնել
զբաղվել
կազմել
ընտրել
ստեղծել

ելլոյթ ունենալ
կրթություն ստանալ
դասընթաց վարել
դասախոսություն կարդալ
զեկուցում կարդալ
մասնագիտություն ընտրել

11.4 Կրթությանն առնչվող այլ բառեր

ծրագիր
դասընթաց
առկա դասընթաց
առցանց դասընթաց
նպատակ
մասնագետ
մեթոդ
որակ
ստուգում
հավաստագիր
ունակություն
կրթություն
ինքնակրթություն
դասավանդում
դասախոսություն
ուսուցում թվային ուսուցում
խմբային ուսուցում
մասնագիտացում
ձեռքբերում
գիտելիքի ձեռքբերում
փոխանցում

փորձի փոխանցում
զարգացում
մասնագիտական զարգացում
որակավորում
նյութ
ուսումնական նյութ
տեսական նյութ
լրացուցիչ նյութ
դասանյութ
դասագիրք
աշխատանքային տետր
ձեռնարկ
ուսումնական ձեռնարկ
գործնական ձեռնարկ
հոդված
գիտական հոդված
տեսանյութ
տեխնոլոգիա
տեղեկատվական տեխնոլոգիա
նոր տեխնոլոգիա
փորձառություն
փորձառություն ձեռք բերել
հմտություն
կարողություն
արդյունք
գնահատում
ընթացիկ գնահատում
ամփոփիչ գնահատում
գիտելիք
քննարկում
հարցի քննարկում
բանավեճ
թեժ բանավեճ
բանավեճ սկսել
կառավարում
ժամանակի կառավարում
գիտություն
բնական գիտություններ
հասարակական գիտություններ

գիտնական
ակադեմիա
գիտությունների ակադեմիա (ԳԱ)
պաշտպանություն
թեզ
ատենախոսություն
հետազոտություն
ուսումնասիրություն

Գրենական պիտույքներ

գրիչ
նշագրիչ
մատիտ
ռետին
քանոն
կարկին
կարիչ
տետր
նոթատետր
թուղթ
քարտ

Հատկանիշ

արհեստավարժ
փորձառու
անփորձ
բանիմաց
անբան
անգետ
աշխատասեր
ծույլ
ուսումնական
ուսումնական ձեռքերումներ
գործնական
գործնական պարապմունք
մասնագիտական
մասնագիտական կրթություն
մասնագիտական կարողություն
մտավոր

մտավոր աշխատանք
ուսուցողական
քննադատական
քննադատական մտածողություն
կրթական
կրթական համակարգ
առցանց
առցանց գիտաժողով
առցանց մասնակցել
թվային
թվային գրագիտություն
ակնկալվող
ակնկալվող արդյունք
դիպլոմային
դիպլոմային աշխատանք
խմբային
խմբային աշխատանք
ակտիվ
ակտիվ մասնակցություն

Գործողություն

կազմել
ընտրել
ստեղծել
ուսումնասիրել
ունենալ
վարել
կարդալ
կատարել
ապահովել
կազմակերպել
մասնակցել
սկսել
անել
զարգացնել
կառավարել
ստանալ
հանձնել
ընդունել

ընդունվել

ծեռք բերել

12.Բնություն և շրջակա միջավայր

12.1 Բնաշխարհ

բնություն

երկինք

ամպ

արև

լուսին

գետին

հող

ջուր

խոտ

ծաղիկ

ծառ

թուփ

տերև

սաղարթ

տերևաթափ

արմատ

ճյուղ

փայտ

սունկ

գետ

գետակ

գետափ

լիճ

լճակ

լճափ

ծով

ծովափ

օվկիանոս

հատակ

օվկիանոսի հատակ

ալիք

ծովի ալիք

ալեկոծություն

կղզի

թերակղզի

աղբյուր

ջրվեժ

անձրև

օդ

ցող

մառախուղ

մշուշ

ամպամածություն

բլուր

սար

լեռ

գագաթ

սարի գագաթ

ստորոտ

լեռան ստորոտ

լանջ

սարի լանջ

լեռնաշղթա

ձոր

անդունդ

կիրճ

փոս

դաշտ

հարթավայր

քար

հող

ավազ

ավազուտ

անապատ

տարածություն

տարածք

ցամաք

ջրանցք

ջրամբար

բուսականություն

բնապահպանություն

մթնոլորտ
մակերևույթ
 ծովի մակերևույթ
մակերես
անտառ

Տարվա եղանակներ

գարուն
ամառ
աշուն
ձմեռ

Աշխարհի կողմերը

հյուսիս
հարավ
արևելք
արևմուտք
հյուսիս-արևմուտք
հյուսիս- արևելք
հարավ-արևմուտ
հարավ-արևելք

Հատկանիշ

ծովափնյա
ծովային
օվկիանոսային
լեռնային
քարոտ
քարե
քարքարոտ
ցամաքային
խոպան
անմշակ
ջրային
պիտանի
անպիտան
առատ
նոսր
թավ
խիտ
փարթամ

մաքուր
կեղտոտ
չոր
խոնավ
թաց
կանաչապատ
անտառապատ
բուսազուրկ
մաքուր
աղտոտված
ուժեղ
մեղմ
կտրուկ
հանգիստ
հանդարտ
արագորեն

Գործողություն

բարձրանալ
 սար բարձրանալ
իջնել
 իջնել սարի լանջից
հասնել
 հասնել լեռան գագաթը
զարգացնել
վերականգնել
վերամշակել
տնկել
խնամել
մշակել
ծաղկել
պահել
աղտոտել
չաղտոտել
վնասել
կտրել
 կտրել ծառերը
մրսել
շոգել
հովանալ / զովանալ
ստուգել

ստուգել օդի ջերմաստիճանը

12.2 Բուսական և կենդանական

աշխարհ

Բուսական աշխարհ

անտառ

թավ անտառ

այգի

բույս

խոտ

ծաղիկ

թուփ

ծառ

արմատ

բուն

ծաղի հաստ բուն

ճյուղ

տերև

սաղարթ

փայտ

Ծառեր և թփեր

եղևնի

սոճի

բարդի

ուռենի

ընկուզենի

ծիրանենի

խնձորենի

բալենի

կեռասենի

թթենի

թզենի

մասրենի

հաղարջենի

մորենի

թուփ

մասուրի թուփ

հաղարջի թուփ

մոշի թուփ

մորու թուփ

Ծաղիկներ

վարդ

մեխակ

մանուշակ

ծնծաղիկ

կակաչ

շուշան

Կենդանական աշխարհ

կենդանի

ընտանի կենդանի

վայրի կենդանի

գիշատիչ կենդանի

կաթնասուն կենդանի

թռչուն

ընտանի թռչուն

վայրի թռչուն

միջատ

վնասատու միջատներ

թունավոր միջատներ

սողուն

Ընտանի կենդանիներ

կատու

կատվի

փիսիկ

շուն

շան

շներ

շնիկ

կով

հորթ

այծ

ոլ

ոլիկ

ոչխար

գառ
 գառան
գառնուկ
էջ
իշուկ
ավանակ
քուռակ
ծի
 ծիու
եգ
 եգան
եզներ
գոմեջ
խոզ
գոճի
խոճկոր
ձագ
ձագուկ

Վայրի կենդանիներ

եղնիկ
եղջերու
արջ
վագր
առյուծ
փիղ
կապիկ
աղվես
գայլ
սկյուռ
նապաստակ
ոզնի
ընձուղտ
հովազ
բորենի
վարազ
քարայծ

Ընտանի թռչուններ

հավ
աքլոր / աքաղաղ
բադ
սագ
հնդկահավ
ճուտ
ճուտիկ

Վայրի թռչուններ

արծիվ
բազե
թութակ
ագռավ
աղավնի
կաչաղակ
ծիտ
ծիտիկ
ճնճղուկ
արագիլ
կարապ
ճայ
բու
կկու

Միջատներ

զատիկ
ճանճ
մեղու
մոծակ
մրջյուն
թիթեռ
սարդ
կարիճ
բզեզ

Սողուններ

օձ
մողես
կոկորդիլոս

Ջրային կենդանիներ

Ձկներ

իշխան
սիգ
կողակ
կարմրախայտ
շնածուկ
թառափ
սաղմոն

Կաթնասուններ

կետ
ծովառյուծ
փոկ

Երկկենցաղներ

գորտ
խեցգետին

Կենդանիների, թռչունների, միջատների խմբեր

երամ (թռչունների)
երամակ (ծիերի)
նախիր (կովերի)
հոտ (ոչխարների)
ոհմակ (գայլերի)
պարս (մեղուների)
վտառ (ծկների)

Գործողություն

ապրել
լողալ
աճել
գտնվել
բազմանալ
բազմացնել
տեսնել
քաղել

ուտել
ապրել
լողալ
նկատել
հիանալ
արածել
արածեցնել
ոչխարի հոտը արածեցնել
թռչել
հարձակվել
փախչել
հեռանալ
վերանալ
ոչնչանալ
ոչնչանալ վատ պայմաններից
ոչնչացնել

ծու ածել
ծու դնել

12.3 Տիեզերք, տիեզերքի

ուսումնասիրություն

տիեզերք
բաց տիեզերք դուրս գալ
աստղ
պայծառ աստղ
մարած աստղ
աստղագիտություն
աստղագետ
աստղադիտարան
Բյուրականի աստղադիտարան
գիսաստղ
արև
երկինք
աստղազարդ երկինք
մոլորակ
Երկիր մոլորակ
Լուսին
կիսալուսին

լիալուսին
Արեգակ
ճառագայթ
արևի ճառագայթներ
լույսի ճառագայթ
երկրագունդ
աշխարհ
նյութական աշխարհ
երկնաքար
մարմին
երկնային մարմին
մակերևույթ
համաստեղություն
համակարգություն
Արեգակնային համակարգություն
տարածություն
անօդ տարածություն
հեռավորություն
բարձրություն
արագություն
լույսի արագություն
գաղտնիք
առեղծված
բացահայտում
դիտարկում
թթվածին
ուղեծիր
տիեզերանավ
տիեզերագնաց
աստղագնաց / աստղանավորդ
անձնակազմ
արբանյակ
բնական արբանյակ
արհեստական արբանյակ
Երկրի բնական արբանյակ
թռիչք
վայրէջք

Հատկանիշ

հետաքրքիր
զարմանալի
հանելուկային
խորհրդավոր
հրաշալի
բացառիկ
ուշագրավ
անսահման
անվերջ
անեզր
անձայր
անձայրածիր
հեռավոր
անհասանելի
տեսանելի
անտեսանելի
համոզիչ
հնարավոր
անհնար
անկշիռ
սրընթաց
դանդաղ
հետզհետե
աստիճանաբար
ամենուրեք

Աստղեր և համաստեղություններ

Հարդագողի ճանապարհ
Ծիր կաթին
Մեծ արջ
Բևեռային աստղ

Գործողություն

ուսումնասիրել
հետազոտել
բացահայտել
դիտել
դիտարկել
ենթադրել

հաշվել
քննել
համոզել
ապացուցել
եզրակացնել
զարմանալ
 զարմացնել
հիանալ
 հիացնել
պտտվել
ընկնել
թռչել
իջնել

վայրէջք կատարել

12.4 Բնապահպանություն

մարդ
 մարդիկ
մարդկություն
հասարակություն
բնություն
բույս
բուսականություն
աշխարհ
 կենդանական աշխարհ
 բուսական աշխարհ
 մարդկային աշխարհ
երկիր
մոլորակ
մթնոլորտ
միջավայր
 շրջակա միջավայր
 բնական միջավայր
շրջակայք
տարածք
 ջրային տարածք
 պահպանվող տարածք
անտառ

անտառապահ
թափոն
 վտանգավոր թափոններ
վտանգ
 անհետացման վտանգ
վնաս
ոչնչացում
փոփոխություն
աղտոտում
դիտարկում
վերամշակում
տեսակ
 վերացող տեսակներ
հանածո
 օգտակար հանածոներ
բարիք
չարիք
փայտ
օդ
 մաքուր օդ
 աղտոտված օդ
ջուր
մաքուր ջուր
աղտոտված ջուր
ջրհոր
ջրամբար
քամի
փոթորիկ
ջերմաստիճան
 օդի ջերմաստիճան
արագություն
 քանու արագություն
գոյություն
անհետացում
վերացում
ապահովում
զարգացում
պահպանում
որս

ապօրինի որս
հրդեհ
ծուխ
փոշի
ծառատունկ
ծառահատում
ծրագիր
կարևոր ծրագիր
բարելավման ծրագիր
համաշխարհային ծրագիր
պարենային ծրագիր
քայլ («ձեռնարկում, նախաձեռնություն»)

լուրջ քայլեր

Հատկանիշ

անմշակ
պահպանվող
կեղտոտ
աղտոտված
մաքուր
անխնա
անխնա շահագործել
անխնամ
անխնամ տարածք
շրջակա
շրջակա միջավայր
ծարավ
պապակ
հոգատար
հոգատար վերաբերմունք
անտարբեր

Գործողություն

աղտոտել
վերանալ
անհետանալ
արգելել

արգելվել
պահպանել
պահպանվել
հոգալ
վնասել
ոչնչանալ
ոչնչացնել
վերականգնել
պատժել
պատժվել
տուգանել
արգելել
թողնել
չթողնել

հոգ տանել
վնաս հասցնել
թույլ տալ
թույլ չտալ

ծառ կտրել
ծառ տնկել

• Դարձվածքներ

աչքի լույսի պես պահել - խնամքով
պահել, պահպանել
ձեռքը բռնել - արգելել, թույլ չտալ

12.5 Եղանակ, կլիմա

մթնոլորտ
տեղումներ
մթնոլորտային տեղումներ
առատ տեղումներ
օդ
ջերմաստիճան
օդի ջերմաստիճան
արև
անձրև
հեղեղ
ջրհեղեղ
ձյուն
բուք
կաթիլ

փաթիլ
ցուրտ
շոգ
հով
զով
սառույց
սառնամանիք
մերկասառույց
քամի
փոթորիկ
կարկուտ
գունդ
մեծություն
ուժգնություն
ուղղություն
քամու ուղղություն
կայծակ
հարված
կայծակի հարված
որոտ
կայծակի որոտ
ամպրոպ
ճայթյուն
ամպրոպի ճայթյուն
ծիածան
մառախուղ
թանձր մառախուղ

• **Հարկանիշներ**

արևոտ
արևային
անձրևոտ
անձրևային
չորային
ցուրտ
սառը
տաք
շոգ
հով
զով
պայծառ
ամպամած

ամպոտ
սառցե
քամոտ
ամառային
ձմեռային
գարնանային
աշնանային
հյուսիսային
հարավային
արևելյան
արևմտյան
ուժեղ
թույլ
մեղմ
առատ
հորդ
նվազ

• **Գործողություններ**

տեղալ
անձրև տեղալ
ծյուն տեղալ
թափվել
կարկուտ թափվել
դադարել
երևալ
բարձրանալ
ջերմաստիճանը բարձրանալ
նվազել
ջերմաստիճանը նվազել
վնասել
վնասվել

• **Դարձվածքներ**

մինչև ոսկորները թրջվել
ամբողջովին թրջվել
վախից կուչ գալ - վախից կծկվել

13. Բժշկություն, առողջություն

13.1 Բժշկական կենտրոն, բժշկական ծառայություն
հիվանդանոց
հիվանդություն

վարակիչ հիվանդություն
անբուժելի հիվանդություն
երկարատև հիվանդություն
ախտորոշում
ճիշտ ախտորոշում
սխալ ախտորոշում
բարդություն
բուժում
երկարատև բուժում
սննդակարգ
բաժանմունք
վիրաբուժական բաժանմունք
վերակենդանացման բաժանմունք
վիրահատություն
վիրահատարան
ընդունարան
հիվանդասենյակ
ծննդատուն
օգնություն
առաջին օգնություն
ներարկում
ցավազրկում
անզգայացում
խնամք
հիվանդի խնամք
շտապօգնություն
ապահովագրություն

բժշկական սարքավորում
բուժման ընթացք

13.2 Բուժանձնակազմ

բժիշկ
գլխավոր բժիշկ
հերթապահ բժիշկ
բուժքույր
ավագ բուժքույր
քույր («բուժքույր» իմաստով)
հերթապահ քույր
ատամնաբույժ
վիրաբույժ
ակնաբույժ
հոգեբույժ

սրտաբան
թոքաբան
նյարդաբան

• Հիվանդություններ, բուժառուի վիճակը մաքրանշող բառեր

ջերմություն
տաքություն
գլխապտույտ
գլխացավ
փորացավ
դեղնախտ
շաքարախտ
թոքաբորբ
թոքախտ
կարմրուկ
ջրծաղիկ
սրտխառնոց
արյունահոսություն
վնասվածք
կոտրվածք
այրվածք

ստամոքսի խոց

• Հարկանիշներ

առողջ
հիվանդ
վատառողջ
ծանր
թեթև
հմուտ
փորձառու
շտապ
անհետաձգելի
անբուժելի
ընդհանուր
երկարատև
կարճատև
նյարդային
մկանային
կաթիլային

վարակիչ
վտանգավոր
անվտանգ

• **Գործողություններ**

հիվանդանալ
ջերմել
հազալ
ցավել
ատամը ցավել
գլուխը ցավել
բուժել
բուժվել
ախտորոշել
զննել
հետազոտել
պարզել
օգնել
ներարկել
սրսկել
քսել
ցավազրկել
անզգայացնել
վիրահատել
վիրակապել
ախտահանել
խնամել
հիվանդին խնամել
ծանրանալ
վիճակը ծանրանալ
թեթևանալ
վիճակը թեթևանալ
խորհուրդ տալ
տեղափոխել
տեղափոխել հիվանդանոց
տեղափոխել վիրահատարան
տեղափոխել հիվանդասենյակ
հերթապահել
հետևել
հետևել բուժմանը
նշանակել
դեղ նշանակել
բուժում նշանակել
կարիք ունենալ

բուժման կարիք ունենալ
խնամքի կարիք ունենալ
դիմել
բժշկի դիմել
կանչել
շտապօգնություն կանչել
հերթապահ բժշկին կանչել
կազմակերպել
բուժումը կազմակերպել
ապահովագրել

խորհուրդ տալ
օգնություն ցույց տալ
ջերմությունը չափել
ջերմությունն իջեցնել
սիրտը խառնել
ատամը հանել
ատամները բուժել
վերքը մշակել
բուժում նշանակել
վիրակապ դնել
կար դնել
լավ զգալ
վատ զգալ

• **Դարձվածքներ**

գլուխը պտտվել - գլխապտոպտ ունենալ
սիրտը խառնել - փսխելու վիճակում
լինել
մեջքը բռնվել - մեջքի ցավ ունենալ

13.3 Դեղատուն, դեղամիջոցներ, բժշկական պարագաներ

դեղ
գլխացավի դեղ
փորացավի դեղ
ճնշումն իջեցնող դեղ
դեղորայք
դեղատոմս
փոշի
հեղուկ
ախտահանող հեղուկ
քսուք
թուրմ

սրվակ
դեղի սրվակ
տուփ
ներարկիչ
վիրակապ / բինտ(խսկց., օտրբ.)
բամբակ
դիմակ
ձեռնոց
դեղագործ

դեղատան աշխատող

13.4 Առողջություն, առողջ ապրելակերպ սնունդ

օգտակար սնունդ
վնասակար սնունդ
սովորություն
վնասակար սովորություն
վատ սովորություն
վարակ
ակտիվություն
շարժում
քուն
վնաս
ծխախոտ
ծուխ

ջրի քանակ
առողջ օրգան
հիվանդ օրգան
առողջ օրգանիզմ
առողջ ապրելակերպ
պարտադիր պայման
բարենպաստ պայմաններ

• **Գործողություններ**

սնվել
ծխել
վնասել
ապահովել
պայքարել
վարակել
վարակվել

վերականգնել
հրաժարվել
շարունակել
կարողանալ
ունենալ
որոշել
շարժվել
մարզվել
պայքարել

խորհուրդ տալ

13.5 Մարմին, մարմնի խնամք, զգացողություն, վիճակ, խնամքի պարագաներ, ծառայություններ

• **Մարմնի մասեր, օրգաններ**

գլուխ
աչք
ականջ
քիթ
բերան
ատամ
լեզու
ճակատ
վիզ
կոկորդ
այտ
ծնոտ
ձեռք
մատ
մատներ
թև
արմունկ
ոտք
ծունկ
մեջք
ուս
փոր
ստամոքս
սիրտ
թոք
երիկամ
լյարդ

լեղապարկ
մկան
երակ
զարկերակ
ոսկոր
մազ
մազեր

• **Ջգացողություն, վիճակ**

զգացում
զգացողություն
վիճակ

հոգեկան վիճակ
նյարդային վիճակ
անքնություն
հոգնածություն
հանգստություն
ցավ
հուզմունք
վախ
հաճույք
տհաճություն
զգվանք

• **Հարկանիշներ**

անքուն
նյարդային
հոգնած
հուզված
մտածկոտ

• **Մարմնի խնամք, խնամքի պարագաներ, ծառայություններ**

սրբիչ
օճառ
հեղուկ օճառ
խոզանակ
ատամի խոզանակ
մաճուկ
ատամի մաճուկ
սպունգ
սանր
ներկ
մազի ներկ
վարսավիր

վարսավիրանոց
սանրվածք
նորածև սանրվածք
խնամք
դեմքի խնամք
մաշկի խնամք
մատնահարդար
լվացքատուն

խնամքի կենտրոն
մազերի ներկում

• **Հարկանիշներ**

բնական
արհեստական
նորածև
հմուտ
փորձառու
անփորձ
վարժ
անվարժ

• **Գործողություններ**

զգալ
հուզվել
դողալ
վախենալ
սարսափել
տազնապել
սիրել
հավանել
ատել
արհամարհել
զգվել

խորհրդին հետևել
մազերը կտրել
մազերը ներկել
սննդակարգին հետևել
ծխելը թողնել

14. Պետական կառավարում

**14.1 Ոստիկանություն,
արդարադատություն**

ոստիկանություն

ոստիկան

հսկողություն

գողություն

սպանություն

վթար

հանցանք

առևանգում

բռնություն

դավաճանություն

դատ

մեղադրանք

վկայություն

բանտ

մահապատիժ

կալանք

ազատություն

փախուստ

թմրանյութ

ալկոհոլ

խմիչք

պարեկ

վարորդ

վկա

մեղադրյալ

հանցագործ

վկա

տուժող

իրավաբան

փաստաբան

դատավոր

դատախազ

բանտարկյալ

հսկիչ

պահակ

թմրամոլ

հարբեցող

ոստիկանական մեքենա

պարեկային ծառայություն

• Հարկանիշներ

օրինական

անօրինական

ապօրինի

խիստ

մեղմ

ազատ

անազատ

մեղավոր

անմեղ

• Գործողություններ

փնտրել

հանցագործին փնտրել

գտնել

հանցագործին գտնել

կորցնել

հետքը կորցնել

տեղեկացնել

սպանել

սպանվել

գողանալ

թալանել

ծերբակալել

ծերբակալվել

դատել

դատվել

մեղադրել

մեղադրվել

վկայել

հարցաքննել

հսկել

պատժել

պատժվել

փախչել

ազատել

ազատվել

վկայություն տալ

ալկոհոլ օգտագործել

թմրանյութ օգտագործել

մեղավոր ճանաչել

մեղքն ընդունել

մեղքը չընդունել

հսկողության տակ առնել

14.2 Քաղաքականություն, կառավարություն

պետություն

Սահմանադրություն

կառավարություն

խորհրդարան

Ազգային ժողով

իշխանություն

նախարարություն

որոշում

օրենք

հրաման

պահանջ

նիստ

ժողով

քննարկում

հարց

խնդիր

նշանակում

պաշտոն

խախտում

ընտրություն

վեճ

բանավեճ

ղեկավար

առաջնորդ

վարչապետ

նախագահ

նախարար

պատգամավոր

ընտրող

հասարակություն

ժողովուրդ

• **Հարկանիշներ**

հասարակական

ժողովրդական

պետական

հերթական

արժանի

անարժան

խելամիտ

արդար

արդարացի

անարդար

ազատ

բաց

• **Գործողություններ**

կառավարել

որոշել

որոշվել

ընդունել

աշխատել

նշանակել

հարգել

խախտել

խախտվել

ենթարկել

ենթարկվել

ենթարկել պատասխանատվության

քննարկել

վիճել

բարելավել

բարելավվել

բարելավել վիճակը

հաշտվել

ընտրել

ընտրվել

ազատել

ազատվել

հրաժարվել

համաձայնվել

ծանոթանալ

պահանջել

գոհ լինել

դժգոհ լինել

• **Դարձվածքներ**

սրտով լինել - ցանկացածը կատարվել,
հավանել

աչքերը փակ - վստահորեն, կուրորեն

14.3 Օրենք

օրենք

կանոն

որոշում

հրաման

խախտում
իրավունք
նախագիծ

պետական պաշտոնյա
իրավաբանական անձ

14.4 Մարդու իրավունքներ

իրավունք
աշխատանքի իրավունք
կրթության իրավունք
մարդու իրավունքներ
խոսքի ազատության իրավունք
ազատ տեղաշարժվելու իրավունք
պաշտպան
մարդու իրավունքների պաշտպան
ազատություն
խոսքի ազատություն
խղճի ազատություն
հավաքների ազատություն
համոզմունք
արգելք
հարգանք

ազգային փոքրամասնություն
անձնական կյանք

• **Փորձողություններ**

հետևել
հետևել օրենքին
պահպանել
պաշտպանել
պաշտպանել իրավունքը
խախտել
օրենքը խախտել
ապահովել
ստանալ
արգելել
օրենքով արգելել
հարգել
իրավունքները հարգել

օրենքի առաջ հավասար լինել

14.5 Իշխանություն, ընտրություններ

կառավարություն
նախարարություն
ընդդիմություն
կուսակցություն
ավագանի
ընտրություն
տեղական ընտրություններ
քվեարկություն
գաղտնի քվեարկություն
քարոզ
քվեաթերթիկ
հանձնաժողով
ընտրական հանձնաժողով
անդամ
հանձնաժողովի անդամ
ավագանու անդամ
տեղամաս
ընտրական տեղամաս
արդյունք
ընտրությունների արդյունք
խորհրդարան
պատգամավոր
թեկնածու

քաղաքապետի թեկնածու
ընդդիմադիր
անձ

անձեր
անձինք
վստահված անձ
վարչապետ
նախագահ
նախարար
քաղաքապետ
պաշտոնյա
պետական պաշտոնյա
ղեկավար
դիտորդ

• **Փորձողություններ**

կառավարել
ընտրել
քվեարկել
որոշել
կազմակերպել

կազմակերպել ընտրություններ
մասնակցել

մասնակցել ընտրություններին
բողոքել
դժգոհել
համոզվել
գոհ լինել
արդյունքից գոհ լինել
օրենք ընդունել
որոշում կայացնել

14.6 Ձինված ուժեր, ռազմական գործ

բանակ
զորք
զորանոց
զորամաս
հերթապահ
պատերազմ
սառը պատերազմ
խաղաղություն
մարտ
կռիվ
հարձակում
պաշտպանություն
հաղթանակ
պարտություն
փրկություն
հաշտություն
տեղանք
դիրք
նոնակ
ռումբ
պայթյուն
զենք
ատրճանակ
հրացան
զինվոր
զինվորական
սպա
հրամանատար
ավագ
հերոս
ազգային հերոս
թշնամի
հակառակորդ

դաշնակից
հետախույզ
լրտես
զոհ
վիրավոր
գերի
զինված ուժեր
անհետ կորած
օդային հարձակում

• Հարկանիշներ

դիպուկ
համարձակ
անվախ
քաջ
մարտական
վտանգավոր
դավաճան

• Գործողություններ

պաշտպանել
կռվել
կռվել մինչև վերջ
պայքարել
հաղթել
պարտվել
հրամայել
ոչնչանալ
ոչնչացնել
կրակել
հարվածել
պայմանավորվել
պատժել
պատժվել
զոհել
զոհվել
փրկել
փրկվել
մոտենալ
տեղափոխել
տեղափոխվել
ճշտել
ճշտվել
փնտրել
փնտրվել

պարգևատրել
պարգևատրվել
ազատել
ազատվել
պատրաստել («պատրաստ վիճակի
բերել» իմաստով)
պատրաստվել

խուսափել
կողմնորոշվել

գերի ընկնել
հրամանը կատարել
հաշտություն կնքել
խաղաղություն հաստատել

• **Դարձվածքներ**

օր առաջ / ժամ առաջ - շուտ, վաղ
մազից կախված - շատ վտանգավոր
մազից պրծնել - հազիվ փրկվել

ԱՅԲԲԵՆԱԿԱՆ ԲԱՌԱՑԱՆԿ (Բ1 մակարդակ)

Ա

ագահ
ագռավ
ադրբեջաներեն
ադրբեջանցի
ազատ
ազատել
ազատություն
ազգ
ազգական
ազգային
ազգանուն
ազգություն
ազդանշան
ազնիվ
ազնվամորի
աթոռ
ալիք
ալկոհոլ
ալկոհոլային
ալյուր
ախոռ
ախորժակ
ախտահանել
ախտահանիչ
ախտորոշել
ախտորոշում
ականջ
ականջակալ
ականջօղ
ակնաբույժ
ակնարկ
ակնոց
ակտիվ
ակտիվություն
ակումբ
ահավոր
աղ
աղաման
աղավնի
աղացած
աղբաման

աղբարկղ
աղբյուր
աղետ
աղի
աղմկոտ
աղոթել
աղոթք
աղջիկ
աղվես
աղտոտ
աղտոտել
աղտոտում
աղտոտված
աղցան
աճել
ամանորյա
ամաչկոտ
ամառ
ամառային
ամառանոց
ամբողջ
ամբողջովին
ամենաէժան
ամենաթանկ
ամենուրեք
ամենևին
ամիս
ամիս-ամսաթիվ
ամպ
ամպամած
ամպոտ
ամպրոպ
ամսագիր
ամսանուն
ամրագրել
ամրագրում
ամրոց
ամուսին
ամուսնանալ
ամուսնացած
ամուսնություն

ամուր
ամփոփիչ
այգեգործ
այգի
այդ
այդպես
այդպիսի
այդտեղ
այդքան
այլ
այլև
այլևս
այծ
այն
այնպես
այնպիսի
այնտեղ
այնքան
այս
այսպես
այսպիսի
այստեղ
այսօր
այտ
այրվաճք
այցելել
այցելու
անազատ
անազնիվ
անալի
անակնկալ
անամոթ
անապակ
անապատ
անասուն
անարդար
անարդյունավետ
անարժան
անբաժան
անբավարար
անբարեխիղճ
անբուժելի
անգամ
անգիր

անգլերեն
անգլիացի
անգրագետ
անդամ
անդուր
անել
աներես
անզգայացում
անզուսպ
անընդունակ
անթերի
անիվ
անլուրջ
անխելք
անձանոթ
անկարգ
անկարգապահ
անկարևոր
անկեղծ
անկիրթ
անկյուն
անկողին
անկուշտ
անհամ
անհայտ
անհանգիստ
անհաշտ
անհաջող
անհասանելի
անհավատ
անհատական
անհարգալից
անհարթ
անհարմար
անհետաձգելի
անհետանալ
անհետացում
անհետաքրքիր
անհնար
անհրաժեշտ
անհուսալի
անձ
անձեռոցիկ
անձնագիր

անձնակազմ
անձնական
անձրև
անձրևային
անձրևոտ
անմեղ
անմիջապես
անմշակ
անմոռանալի
աննկատ
անշուք
անողնաշարավոր
անորակ
անչափահաս
անպայման
անպատասխանատու
անպարտաճանաչ
անպետք
անջատել
անսահման
անսարք
անսովոր
անսպասելի
անվախ
անվարժ
անվերջ
անվճար
անվստահ
անվստահելի
անվտանգ
անվտանգություն
անտառ
անտարբեր
անտեղյակ
անտեսանելի
անցած
անցակետ
անցկացնել
անցյալ
անցնել
անցորդ
անցուդարձ
անցում
անուն

անուշ
անուշադիր
անփորձ
անքաղաքավարի
անքնություն
անքուն
անօգուտ
անօրինական
աշակերտ
աշխատակից
աշխատանք
աշխատանքային
աշխատասենյակ
աշխատասեր
աշխատավայր
աշխատավարձ
աշխատել
աշխարհ
աշխարհագրություն
աշխույժ
աշնանային
աշուն
աչք
ապագա
ապակի
ապակյա
ապահովագրել
ապահովագրություն
ապահովել
ապաստան
ապացուցել
ապրանք
ապրել
ապրելակերպ
ապուխտ
ապուշ
ապուր
ապօրինի
աջ
առայժմ
առանձին
առանձնատուն
առանց
առաջ

առաջադրանք
առաջարկ
առաջընթաց
առաջին
առաջնորդ
առաջնություն
առաստաղ
առավելություն
առավոտ
առավոտյան
առատ
առարկա
առաքել
առաքիչ
առիթ
առկա
առյուծ
առնել (նաև «գնել» իմաստով)
առնչվել
առողջ
առողջարան
առողջություն
առցանց
առօրյա
առևանգում
ասել
ասելիք
աստիճան
աստիճանաբար
աստղ
Աստված
ավագ
ավագանի
ավագ
ավանակ
ավանդական
ավանդույթ
ավարտ
ավարտական
ավարտել
ավելի
ավելորդ
ավերել
ավերված

ավլել
ավստրիացի
ավտոբուս
ավտոկայան
ավտոկանգառ
ավտոմեքենա
ավտոտնակ
ատամ
ատամհատիկ
ատամնաբուժարան
ատամնաբույժ
ատել
ատրճանակ
արագ
արագիլ
արագություն
արական
արարք
արբանյակ
արգելակ
արգելակել
արգելել
արգելված
արգելք
արդար
արդարացի
արդեն
արդյունավետ
արդյունք
արդուզարդ
արդուկ
արդուկած
արդուկել
արեգակ
արթնանալ
արթուն
արժանանալ
արժանի
արժե
արժենալ
արժեք
արժեքավոր
արձաթե
արձաթյա
արծիվ

արկած
արկածալի
արհամարհել
արհեստական
արհեստանոց
արձագանքել
արձակ
արձակագիր
արձակուրդ
արձան
արմատ
արմունկ
արյունահոսություն
արշավ
արջ
արվեստ
արվեստանոց
արտագաղթ
արտագրել
արտադրել
արտադրություն
արտաքին
արև
արևային
արևելյան
արևելք
արևմուտք
արևմտյան
արևոտ
ափսե
ափսոս
աքաղաղ
աքլոր

Բ

բադ
բադրիջան
բազկաթոռ
բազմահարկ
բազմոց
բազուկ
բաժակ
բաժանել
բաժանմունք

բաժանորդ
բաժանված
բաժին
բալ
բալենի
բալիկ
բակ
բաղնիք
բաճկոն
բամբակ
բամբակյա
բայց
բանալի
բանակ
բանակցություն
բանաստեղծ
բանաստեղծություն
բանավեճ
բանավոր
բանկ
բանկային
բանջարեղեն
բանվոր
բանտ
բանտարկյալ
բառ
բառաչել
բավարար
բարակ
բարդի
բարդություն
բարելավել
բարեխիղճ
բարեկամ
բարեկամություն
բարենպաստ
բարեսես
բարի
բարիք
բարձ
բարձերես
բարձր
բարձրագույն
բարձրախոս

բարձրահասակ
բարձրահարկ
բարձրաձայն
բարձրանալ
բարձրություն
բարձունք
բարություն
բարև
բարևել
բաց
բացակա
բացակայել
բացահայտել
բացառիկ
բացատրել
բացել
բացի
բացիկ
բացիչ
բացում
բեմ
բեմադրություն
բեռնակիր
բեռնատար
բերան
բերդ
բերել
բժիշկ
բժշկական
բժշկություն
բինտ(խսկց., օտրբ.)
բլուր
բնական
բնակավայր
բնակարան
բնակիչ
բնակություն
բնակվել
բնանկար
բնաշխարհ
բնապահպանություն
բնավորություն
բնորդ
բնորդուհի
բնություն

բոլոր
բոլորովին
բողոք
բողոքական
բողոքել
բոյով (ժող.)
բոքոն
բջջային
բռնել
բռնցքամարտ
բռնցքամարտիկ
բռնություն
բրդե
բրդյա
բրինձ
բրոնզե
բու
բուժանձնակազմ
բուժառու
բուժել
բուժում
բուժքույր
բուլղարացի
բուլղարերեն
բուհ (բարձրագույն ուսումնական
հաստատություն)
բույն
բույս
բուսական

Գ

գագաթ
գագ (նաև «գագօջախ»
իմաստով)
գագար
գագօջախ
գաթա
գալ
գաղթական
գաղտնի
գաղտնիք
գայլ
գանձել
գառ

գառնուկ
գավաթ
գարեջուր
գարնանային
գարուն
գդալ
գեղանկարիչ
գեղանկարչություն
գեղարվեստական
գեղեցիկ
գեղեցկություն
գետ
գետակ
գետափ
գետին
գեր
գերազանց
գերազանցել
գերի
գերի ընկնել
գերմանացի
գերմաներեն
գիծ (նաև «երթուղի» իմաստով)
գին
գինի
գիշատիչ
գիշեր
գիշերային
գիշերանոց
գիտական
գիտելիք
գիտեմ
գիտենալ
գիտնական
գիտություն
գիրք
գլխաշոր
գլխապտույտ
գլխավոր
գլխարկ
գլխացավ
գլուխ
գծանկար
գմբեթ

գյուղ
գյուղական
գյուղապետ
գյուղացի
գնալ
գնահատական
գնահատում
գնացք
գնդակ
գնել
գնում
գոհ
գողանալ
գողություն
գոմ
գոմեշ
գոյություն
գոնե
գովազդ
գովազդել
գովել
գովեստ
գոտի
գորգ
գործ
գործազուրկ
գործատու
գործարան
գործարար
գործարք
գործել
գործընթաց
գործընկեր
գործիք
գործնական
գործողություն
գործուղում
գործվածք
գորտ
գտնել
գտնվել
գրագետ
գրադարան
գրադարանավար

գրախանութ
գրականություն
գրանցում
գրապահարան
գրասեղան
գրասենյակ
գրավել
գրավիչ
գրավոր
գրեթե
գրել
գրիչ
գրող
գրող
գրություն
գցել
գուլպա
գումար
գույն
գույնզգույն
գունավոր
գունատ

Դ

դա
դադարել
դահլիճ
դահուկ
դահուկավազք
դահուկորդ
դայակ
դանակ
դանդաղ
դաշնակից
դաշնամուր
դաշտ
դաշտային
դառը
դաս
դասագիրք
դասաժամ
դասախոս
դասախոսել

դասախոսություն
դասական
դասամիջոց
դասավանդել
դասավորել
դասարան
դասացուցակ
դասընթաց
դասընկեր
դասդել
դաստիարակ
դավաճան
դավաճանություն
դատ
դատախազ
դատավոր
դատարկ
դատարկել
դատել
դարակ
դարպաս
դդմիկ
դդում
դեղ
դեղագործ
դեղամիջոց
դեղատոմս
դեղատուն
դեղին
դեղձ
դեղձենի
դեղնախտ
դեղնավուն
դեղորայք
դեմ
դեմք
դեռ
դերասան
դերասանուհի
դերձակ
դժբախտ
դժգոհ
դժգոհել
դժվար

դժվարանալ
դժվարություն
դիմակ
դիմանալ
դիմանկար
դիմել
դիմելաձև
դիմում
դիպուկ
դիտարկել
դիտել
դիտողություն
դիտորդ
դիրք
դիով
դնել
դոդոշ
դոկտոր
դողալ
դպրոց
դռնապան
դրամ
դրամապանակ
դրամարկղ
դրսևորել
դու
դուդուկ
դույլ
դուռ
դուատր
դուրեկան
դուրս

Ե

եզրակացնել
եզրափակիչ
եթեր
ելակ
ելոյթ
ելք
եկամուտ
եկամտահարկ

եկեղեցի
եղանակ (նաև «մեղեղի»
իմաստով)
եղբայր
եղնիկ
եղջերու
եղննի
ենթադրել
ենթարկել
եռալ
ես
եսասեր
երաժիշտ
երաժշտական
երաժշտություն
երակ
երամ
երամակ
երանգ
երբ
երբեմն
երբեք
երգ
երգել
երգեհոն
երգիչ
երգչախումբ
երգչուհի
երեխա
երեկ
երեկո
երեկոյան
երեկոյթ
երեսառած
երեսուն
երթևեկություն
երթուղային
երթուղի
երիկամ
երիտասարդ
երկաթուղային
երկար
երկարատև
երկինք

երկիր
երկխոսություն
երկկենցաղ
երկկողմանի
երկհարկանի
երկնագույն
երկնային
երկվորյակ
երկտեղանոց
երկտող
երկրագունդ
երկրային
երկրաչափություն
երկրորդ
երշիկ
երջանիկ
երջանիկ
երջանկություն
երրորդ
եփել
երևալ
երևի

Ձ

զայրանալ
զայրույթ
զանգ
զանգահարել
զանգել
զավակ
զատիկ
զարգանալ
զարգացում
զարդ
զարդեղեն
զարթնել
զարկերակ
զարմանալ
զարմանալի
զարմիկ
զարմուհի
զբաղմունք
զբաղվել
զբոսայգի

զբոսանք
զբոսաշրջիկ
զբոսաշրջություն
զբոսավար
զբոսնել
զգացողություն
զգացում
զգեստ
զգոն
զեկուցում
զեղչ
զեղչել
զենք
զզվանք
զզվել
զինվոր
զինվորական
զիջել
զննել
զոհ
զոհել
զոհվել
զով
զորամաս
զորանոց
զորք
զվարճալի
զվարճանալ
զվարճանք
զրույց
զրուցել
զուգագուլպա
զուգարան
զուռնա
զուսպ

Է

էգուց (ժող.)
էդպես (ժող.)
էդքան (ժող.)
էժան
էժանանալ
էլեկտրական
էլեկտրականություն

Էլեկտրոնային
Էլփոստ
Էնպես (ժող.)
Էնտեղ (ժող.)
Էնքան (ժող.)
Էշ
Էջ
Էսօր (ժող.)

Ը

ըմբշամարտ
ըմբշամարտիկ
ըմպելիք
ընդարձակ
ընդդիմադիր
ընդդիմություն
ընդեղեն
ընդհանուր
ընդմիջում
ընդունակ
ընդունարան
ընդունել
ընդունելություն
ընթացիկ
ընթացք
ընթերցել
ընթերցող
ընթրել
ընթրիք
ընկալել
ընկեր
ընկերական
ընկերանալ
ընկերասեր
ընկերություն
ընկերուհի
ընկնել
ընկուզենի
ընկույզ
ընձուղտ
ընտանեկան
ընտանի
ընտանիք

ընտրական
ընտրել
ընտրող
ընտրություն

Թ

թալանել
թաղամաս
թան
թանապուր
թանգարան
թանկ
թանկանալ
թանկարժեք
թանկացում
թառափ
թավա
թավջութակ
թատրոն
թարգմանիչ
թարխուն
թարմ
թաց
թափանցիկ
թափել
թափթփված
թափոն
թափված
թեթև
թեթևանալ
թեժ
թել
թեկնածու
թեկուզ
թեմա
թեյ
թեյարան
թեյնիկ
թենիս
թերակղզի
թերթ
թերթել
թերի

թերություն
թեք
թեքվել
թզենի
թթենի
թթու
թթվածին
թթվաշ
թթվասեր
թիթեռ
թիմ
թիմային
թիվ
թխել
թխվածք
թղթադրամ
թղթախաղ
թղթակից
թմբիկ
թմբուկ
թմրամոլ
թմրանյութ
թշնամի
թողարկում
թողնել
թոնիր
թոնրատուն
թոռ
թոռնիկ
թոք
թոքաբան
թոքաբորբ
թոքախտ
թռիչք
թռչել
թռչկոտել
թռչուն
թվական
թվային
թրջել
թուզ
թուֆ
թութակ
թուղթ

թույլ
թույլատրել
թույլտվություն
թուրմ
թուրք
թուրքերեն
թուփ
թև
թևնոց

Ժ
ժամ
ժամադրություն
ժամանակ
ժամանակակից
ժամանակավոր
ժամանել
ժամանում
ժամանց
ժամավճար
ժամացույց
ժամկետ
ժամկետանց
ժիր
ժլատ
ժողով
ժողովրդական
ժողովուրդ

Ի
իգական
իհարկե
իմանալ
իմաստ
իններորդ
իննսուն
ինչ
ինչ-որ
ինչպես
ինչպիսի
ինչու
ինչքան
ինքդ

ինքը
ինքնաթիռ
ինքնակրթություն
ինքնուրույն՝
ինքս
իշխան
իշխանություն
իջնել
իսկ
իսկական
իսկապես
իր
իրադարձություն
իրանցի
իրավաբան
իրավաբանական
իրավունք
իրար
իրոք

L

լամպ
լայն
լավ
լավաշ
լավատես
լացել
լեզու
լեզվաբան
լեհ
լեհերեն
լեղապարկ
լեռ
լեռնային
լի
լիճ
լինել
լիովին
լիքը
լկտի
լճակ
լճափ
լյարդ
լոբի

լոգարան
լոլիկ
լող
լողալ
լողավազան
լողափ
լողորդ
լոր
լսարան
լսել
լվանալ
լվացած
լվացարան
լվացվել
լվացքատուն
լրագիր
լրագրող
լրանալ
լրացուցիչ
լրիվ
լրտես
լցնել
լուծարք
լուծել
լույս
լուռ
լուսամուտ
լուսամփոփ
լուսանկար
լուսանկարել
լուսանկարիչ
լուսանկարչություն
լուսավոր
լուսարձակ
լուսացույց
լուսին
լուր
լուրջ
լուցկի

Խ

խաբեբա
խախտել
խախտում

խաղ
խաղադաշտ
խաղալ
խաղալիք
խաղահրապարակ
խաղաղ
խաղաղություն
խաղասենյակ
խաղասրահ
խաղատուն
խաղաքար
խաղընկեր
խաղող
խանգարել
խանութ
խաշ
խաշել
խաչբառ
խաչմերուկ
խաչքար
խառնել
խելամիտ
խելացի
խելոք (նաև «ոչ չարածճի»
իմաստով)
խեցգետին
խիղճ
խիստ
խիտ
խճուղի
խմբագիր
խմբագրել
խմբակ
խմբային
խմել
խմիչք
խմորեղեն
խնամախոս
խնամել
խնամի
խնամք
խնայել
խնդիր
խնդրանք

խնդրել
խնդրեմ
խնձոր
խնձորենի
խնջույք
խոզ
խոզանակ
խոզապուխտ
խոզուկ
խոհանոց
խոհանոցային
խոհարար
խոճկոր
խոնավ
խոշոր
խոսակցություն
խոսափող
խոսել
խոստանալ
խոստովանել
խոսք
խոտ
խորամանկ
խորանալ
խորթ
խորիզ
խորհրդարան
խորոված
խրախուսել
խցանում
խցիկ
խումբ
խփել

Ծ
ծագում
ծախսել
ծածկագիր
ծածկոց
ծաղիկ
ծաղկաման
ծաղկել
ծաղրածու
ծայրամաս

ծանոթ
ծանոթանալ
ծանոթություն
ծանր
ծանրաձող
ծանրամարտ
ծանրամարտիկ
ծանրանալ
ծանրոց
ծառ
ծառահատում
ծառայել
ծառայություն
ծառատունկ
ծարավ
ծափահարել
ծեր
ծերունի
ծիածան
ծիծաղելի
ծիրան
ծիրանագույն
ծիրանենի
ծխախոտ
ծխել
ծննդավայր
ծննդատուն
ծնող
ծնոտ
ծնունդ
ծնվել
ծոռ
ծոռնիկ
ծով
ծովային
ծովափ
ծովափնյա
ծորակ
ծրագիր
ծրագրավորող
ծրար
ծուլանալ
ծուխ
ծույլ

ծունկ
ծուռ

Կ

կազդուրվել
կազմակերպել
կազմակերպիչ
կազմել
կաթ
կաթիլ
կաթիլային
կաթնամթերք
կաթնաշոռ
կաթնասուն
կաթոլիկ
կաթողիկոս
կաթսա
կալանք
կախել
կախիչ
կախովի
կակաչ
կահավորել
կահավորված
կահույք
կաղամբ
կամ
կամաց
կամաց-կամաց (ժող.)
կամեցող
կամուրջ
կայանատեղի
կայանել
կայանում
կայարան
կայծակ
կայք
կանաչ
կանաչավուն
կանաչի
կանգառ
կանգնել
կանխիկ
կանխիկացնել

կանխիկացում	կարողություն
կանոն	կարոտ
կանոնավոր	կարոտել
կանչել	կարտոֆիլ
կաշվե	կարևոր
կաշվից	կեղծավոր
կապ	կեղտոտ
կապել	կեղև
կապիկ	կենդանական
կապվել	կենդանի
կապույտ	կենցաղ
կառավարել	կենցաղային
կառավարիչ	կեռաս
կառավարություն	կեռասենի
կառավարում	կեսգիշեր
կառուցել	կեսօր
կասե՞ս	կես
կասե՞ք	կերակուր
կատակել	կերակրել
կատարել	կեցություն
կատարում	կիթառ
կատու	կին
կարագ	կինո
կարապ	կինոթատրոն
կարգ	կինոնկար
կարգապահ	կիսամյակ
կարգավիճակ	կիսամուշտակ
կարգին	կիսաչոր
կարգուկանոն	կիսաքաղցր
կարդալ	կիտրոն
կարել	կիրթ
կարիչ	կծու
կարիք	կղզի
կարծես	կյանք
կարծիք	կներես (խսկց.)
կարկանդակ	կներեք (խսկց.)
կարկին	կնիք
կարկուտ	կնքահայր
կարճ	կնքամայր
կարճատև	կնքել (նաև «մկրտել» իմաստով)
կարմիր	կշեռք
կարմրավուն	կշռել
կարմրուկ	կշտանալ
կարողանալ	կոլոտ (ժող.)

կոկիկ
կոկորդ
կոկորդիլոս
կողակ
կողմ
կողմնորոշում
կողմնորոշվել
կողպեք
կոճակ
կոճկել
կոշիկ
կոշկակար
կոշկեղեն
կոշտ
կոպիտ
կով
կոտրել
կոտրվածք
կորցնել
կայցնել
կռիվ
կռվարար
կռվել
կտավ
կտոր (նաև «գործվածք»
իմաստով)
կտրել
կտրոն
կտրուկ
կրակ
կրակել
կրթական
կրթություն
կրճամիս
կրկես
կրճատ
կրոն
կրպակ
կուշտ
կուսակցություն
կուտակային
կուրս
կուրսեցի

Հ
հագնել
հագուստ
հազալ
հազար
հակառակորդ
հաղարջ
հաղթահարել
հաղթանակ
հաղթել
հաղթող
հաղորդագրություն
հաղորդավար
հաղորդել
հաղորդում
հաճախ
հաճախել
հաճախորդ
հաճար
հաճելի
հաճույք
հաճույքով
համ
համալսարան
համալսարանական
համակարգ
համակարգիչ
համակարգչային
համակուրսեցի
համաձայն
համաձայնություն
համաձայնվել
համային
համատեղ
համատեղել
համար
համարձակ
համացանց
համբերատար
համեղ
համեմ
համեմել
համեմունք
համեստ

համեստություն
համերգ
համերգասրահ
համեցեք
համոզիչ
համոզմունք
համոզվել
համով
համտեսել
հայ
հայելի
հայերեն
հայտնել
հայտնի
հայր
հայրանուն
հայրենիք
հայրիկ
հանածո
հանգիստ
հանգստանալ
հանգստություն
հանդարտ
հանդես
հանդերձարան
հանդիպակաց
հանդիպել
հանդիպում
հանդիսատես
հանդուրժող
հանել
հանձնաժողով
հանձնել
հանձնում
հանրահաշիվ
հանրային
հանցագործ
հանցանք
հանքային
հաշիվ
հաշվապահ
հաշվել
հաշվեհամար
հաշվիչ

հաշտ
հաշտություն
հաշտվել
հաչել
հաջող
հաջողություն
հաջորդ
հասանելի
հասարակական
հասարակություն
հասկանալ
հասնել
հասունանալ
հաստ
հաստատել
հաստատություն
հաստատվել («մնալ մի տեղում,
հիմնավորվել» իմաստով)
հասցե
հավ
հավանել
հավասար
հավատ
հավատալ
հավատարիմ
հավատացյալ
հավաքածու
հավաքել
հավաքույթ
հատակ
հատապտուղ
հատիկ
հատկանիշ
հատված
հարաբերություն
հարազատ
հարավ
հարավային
հարբեցող
հարգալից
հարգանք
հարգել
հարգելի
հարդարանք
հարել

հարթ
հարթուկ (ժող.)
հարթուկել (ժող.)
հարկ (հարկաբաժին)
հարկ («սահմանված տուրք»,
նաև «անհրաժեշտ, պետք»
իմաստներով)
հարձակում
հարձակվել
հարմար
հարմարավետ
հարմարվել
հարյուր
հարս
հարսանիք
հարսնացու
հարվածել
հարց
հարցազրույց
հարցաթերթիկ
հարցատոմս
հարցաքննել
հարցնել
հարցում
հաց
հացահատիկ
հացաման
հացթուխ
հեծանիվ
հեծանվավազք
հեծանվորդ
հեղեղ
հեղինակ
հեղինակային
հեղուկ
հեշտ
հեռագիր
հեռագրել
հեռախոս
հեռակա
հեռանալ
հեռավոր
հեռավորություն
հեռացում

հեռու
հեռուստաալիք
հեռուստադիտող
հեռուստաթերթ
հեռուստատեսային
հեռուստատեսություն
հեռուստացույց
հետ
հետ («ետ» իմաստով)
հետադարձ
հետազոտել
հետազոտություն
հետախույզ
հետաձգել
հետաքրքիր
հետաքրքրել
հետաքրքրություն
հետզիետե
հետո
հետք
հետևել
հերթական
հերթապահ
հերթապահել
հերոս
հերոսաբար
հեքիաթ
հիանալ
հիանալի
հիմա
հիմար
հիմնական
հիմնարկ
հին
հինգերորդ
հինգհարկանի
հիշարժան
հիշել
հիշեցում
հիսուն
հիվանդ
հիվանդանալ
հիվանդանոց
հիվանդասենյակ

հիվանդություն
հմայիչ
հմուտ
հմտություն
հյուս
հյուսիս
հյուսիսային
հյուր
հյուրանոց
հյուրասենյակ
հյուրասիրել
հյուրասիրություն
հյուրատուն
հյուրընկալել
հնագետ
հնագույն
հնաոճ
հնարավոր
հնդիկ
հնդկահավ
հնդկաձավար
հոգալ
հոգատար
հոգատարություն
հոգեբանություն
հոգեբույժ
հոգեկան
հոգևորական
հոգնած
հոգնածություն
հոգնել
հոգս
հոդված
հոլանդացի
հոլովակ
հող
հոն
հոնենի
հոնի
հոպար (խսկց.)
հոսանք
հով
հովազ
հովանավոր

հովանոց
հոտ (բույր, գարշահոտություն)
հոտ (ոչխարների խումբ)
հորաքույր
հորդ
հորեղբայր
հորթ
հորինել
հսկել
հսկիչ
հսկողություն
հստակ
հրաժարվել
հրաժեշտ
հրամայել
հրաման
հրամանատար
հրաշալի
հրավեր
հրավիրել
հրատապ
հրացան
հրդեհ
հրել
հուզել
հուզիչ
հուզմունք
հուզված
հուզվել
հույն
հունարեն
հունգարացի
հունգարերեն
հուշարձան
հուսալ
հուսալի
հուսամ

Ձ
ձագ
ձագուկ
ձախ
ձայն
ձայնային

ծանծրալի
ծանծրանալ
ծավար
ծեռագիր
ծեռնարկ
ծեռնոց
ծեռնտու
ծեռք
ծերբակալել
ծի
ծկնապուր
ծկնեղեն
ծկնկիթ
ծմեռ
ծմեռային
ծմերուկ
ծյուն
ծնծաղիկ
ծոր
ծվածեղ
ծու
ծուկ
ծև
ծևավորել
ծևավորող

Ղ

ղեկ
ղեկավար
ղեկավարել
ղեկավարություն

Ճ

ճագար
ճակատ
ճամբար
ճամպուկ
ճամփորդական
ճամփորդել
ճամփորդություն
ճանաչել
ճանապարհ

ճանապարհորդություն
ճանապարհվել
ճանճ
ճաշ
ճաշակել
ճաշակով
ճաշասեղան
ճաշասենյակ
ճաշատեսակ
ճաշարան
ճաշացանկ
ճաշել
ճառագայթ
ճարտարապետ
ճարտարապետական
ճիշտ
ճյուղ
ճնշում
ճշտախոս
ճշտել
ճոխ
ճոճանակ
ճոպանուղի
ճուտ
ճուտիկ

Մ

մազ
մաթեմատիկա
մածուկ
մածուն
մակագրություն
մականուն
մակարդակ
մակերևույթ
մահապատիժ
մահճակալ
մահմեդական
մաղթանք
մաղթել
մամուլ
մայթ
մայր
մայրիկ

մայրուղի
մանանեխ
մանավանդ
մանկական
մանկամիտ
մանկապարտեզ
մանուկ
մանուշակ
մանուշակագույն
մանր
մանրամասն
մաշկ
մառախուղ
մաս
մասին
մասնագետ
մասնագիտական
մասնագիտություն
մասնակցել
մասնակցություն
մասնավոր
մասուր
մատ
մատանի
մատիտ
մատյան
մատնահարդար
մատնաքաշ
մատուցել
մատուցող
մարդ
մարդասեր
մարդատար
մարդկություն
մարել
մարզ
մարզադաշտ
մարզական
մարզաձև
մարզանք
մարզասրահ
մարզիկ
մարզիչ
մարզված

մարզվել
մարմին
մարում
մարտ (ամիս)
մարտ («կռիվ, ճակատամարտ»
իմաստով)
մարտական
մաքուր
մաքրասեր
մաքրել
մեթոդ
մեխակ
մեծ
մեծամասնություն
մեծամիտ
մեծամտություն
մեկ-մեկ
մեկնաբան
մեկնաբանել
մեկնարկ
մեկնել
մեկնում
մեկտեղանոց
մեղադրանք
մեղադրել
մեղադրյալ
մեղավոր
մեղեդի
մեղմ
մեղմորեն
մեղր
մեղու
մեղք
մենախոսություն
մենակ
մենակատար
մեջ
մեջք
մետրո
մերժել
մերքենա
մերքենավար
մզկիթ
մթերք
մթնոլորտ

մթնոլորտային
մի քանի
միակ
միակողմանի
միամիտ
միայն
միայնակ
միանալ
միանգամից
միանման
միասին
միավոր
միավորային
միացնել
մի՞թե
միհարկանի
միմյանց
մինչև
միշտ
միջազգային
միջանցք
միջավայր
միջատ
միջին
միջնակարգ
միջոցառում
միջուկ
միջև
միս
միտք
միրգ
մլավել
մկան
մկանային
մկրտել
մկրտություն
մյուս
մնալ
մշակել
մշակված
մշակութային
մշակույթ
մոլորակ
մոլորվել

մոխրագույն
մոխրաման
մոծակ
մողես
մոմ
մոշ
մոռանալ
մոռացկոտ
մոտ
մոտիկ (խսկց.)
մոտենալ
մորաքույր
մորեղբայր
մորքուր (խսկց.)
մոնչալ
մսամթերք
մտածել
մտածկոտ
մտերիմ
մտերմանալ
մտերմություն
մտնել
մրգաման
մրջյուն
մրցախաղ
մրցակից
մրցամարտ
մրցանակ
մրցաշար
մրցավար
մրցել
մրցում
մրցույթ
մուգ
մութ
մուծել
մուծում
մուշտակ
մուտք
մուրաբա

Յ
յոթանասուն
յոթերորդ

յուղ
յուղաներկ
յուրահատուկ
յուրացնել

Ն

նա
նախագահ
նախագիծ
նախաճաշ
նախաճաշել
նախանձ
նախասիրություն
նախարար
նախարարություն
նախընտրել
նախիր
նախնական
նախորդ
նամակ
նամակագրություն
նայել
նապաստակ
նավ
նավակ
նարինջ
նարնջագույն
նաև
նեղ
նեղանալ
նետել
ներարկել
ներարկիչ
ներարկում
ներգաղթ
ներդնել
ներդրում
ներել
ներկ
ներկա
ներկայանալ
ներկայացում
ներկայումս
ներկապնակ

ներողամիտ
ներողություն
ներս
ներքնազգեստ
ներքնակ
ներքև
նիհար
նիստ
նկատել
նկատողություն
նկար
նկարազարդել
նկարակալ
նկարահանել
նկարահանում
նկարել
նկարիչ
նկարչություն
նկուղ
նման
նյարդաբան
նյարդային
նյութ
ննջասենյակ
ննջարան
նշանակել
նշանակում
նշանավոր
նշանդրեք
նշանել
նշանված
նշել
նոր
նորածև
նորաոճ
նորոգել
նորոգված
նորվեգացի
նորություն
նպաստավոր
նպատակ
նռնակ
նստատեղ

նստել (նաև «որևէ մակերևույթի վրա իջնել» իմաստով)
նվագախումբ
նվագել
նվագ
նվագել
նվեր
նվիրել
նվիրում
նվիրված
նվիրվել
նրբանցք
նրբերշիկ
նույն
նույնիսկ
նույնպես
նուշ
նուռ
նուրբ

Շ

շաբաթ
շաբաթաթերթ
շագանակ
շագանակագույն
շալվար (խսկց.)
շախմատ
շահ
շահավետ
շահել
շահույթ
շապիկ
շատ
շարադրել
շարել
շարժասանդուղք
շարժել
շարժիչ
շարժում
շարունակել
շարք
շաքար
շաքարախտ
շեղ

շենք
շերեփ
շերտավոր
շեփոր
շինարար
շիշ
շղթա
շնածուկ
շնիկ
շնորհալի
շնորհակալություն
շնորհանդես
շնորհավորանք
շնորհավորել
շնորհք
շոգ
շոկոլադե
շոր
շոայլ
շվի
շտապ
շտապել
շտապօգնություն
շրջադարձ
շրջակա
շրջակայք
շրջան
շրջանավարտ
շրջապատ
շրջել («ման գալ» իմաստով)
շրջել («շուռ տալ, թեքել» իմաստով)
շուկա
շուն
շուռ
շուռ-շուռ
շուտով
շուրջօրյա
շփոթել
շփվել
շփում
շքեղ

Ո

ոնց (ժող.)
ով
որ
ոգելից
ոգևորել
ոգնի
ոլոռ
ոհմակ
ողնաշար
ողնաշարավոր
ողջույն
ողջունել
ոչինչ
ոչխար
ոչ մեկը
ոչ մի
ոչնչանալ
ոչնչացում
ոչ ոք
ոչ-ոքի
ոսկե
ոսկեգույն
ոսկյա
ոսկոր
ոսպ
ոսպապուր
ոստիկան
ոստիկանական
ոտանավոր
ոտք
որ
որակ
որակյալ
որբ
որդ
որդի
որոշ
որոշակի
որոշել
որոշում
որովհետև
որպես
որպեսզի
որպիսություն

որս
որսագող
որտեղ
որքան
որևէ

Չ

չաղ (խսկց.)
չամիչ
չար (նաև «չարածնի» իմաստով)
չարածնի
չարժե
չարիք
չարչարել
չարություն
չափ
չափածո
չափահաս
չափս
չեխ
չեղարկել
չեղարկում
չինարեն
չինացի
չիր
չոր
չորային
չորրորդ
չվերթ
չուստ

Պ

պակաս
պահակ
պահանջ
պահանջարկ
պահանջել
պահարան
պահել
պահպանել
պահպանում
պահպանված
պաղպաղակ

պայթյուն
պայծառ
պայման
պայմանագիր
պայմանավորվել
պայուսակ
պայքար
պայքարել
պանիր
պաշտոն
պաշտոնական
պաշտոնյա
պաշտպան
պաշտպանել
պաշտպանություն
պապ
պապիկ
պառավ
պառկել
պատ
պատահել
պատանի
պատառաքաղ
պատասխան
պատասխանատու
պատասխանել
պատարագ
պատգամավոր
պատերազմ
պատժել
պատիժ
պատկերասրահ
պատճառ
պատմական
պատմել
պատմություն
պատմվածք
պատշգամբ
պատուհան
պատվեր
պատվիրել
պատրաստական
պատրաստել (նաև «պատրաստ
վիճակի բերել» իմաստով)

պար
պարագա
պարապել
պարապմունք
պարարվեստ
պարգևատրել
պարգևատրում
պարել
պարեկ
պարեկային
պարզ
պարզել
պարիսպ
պարծենկոտ
պարող
պարոն
պարսիկ
պարսկերեն
պարտադիր
պարտաճանաչ
պարտություն
պարտվել
պարուհի
պետական
պետություն
պետքական
պղպղել
պնդուկ (ժող.)
պոեզիա
պոեմ
պողոտա
պոմիդոր
պստիկ (խսկց.)
պտտվել
պտուղ

Ջ
ջահ
ջայլամ
ջարդել
ջեռոց
ջեռուցում
ջերմ
ջերմաստիճան

ջերմել
ջերմություն
ջրաման
ջրային
ջրաներկ
ջրաչափ
ջրել
ջրծաղիկ
ջրհեղեղ
ջրոցի (ժող.)
ջրվեժ
ջութակ
ջուր

Ռ

ռադիո
ռադիոլսող
ռազմական
ռեհան
ռետին
ռումբ
ռումինացի
ռումիներեն
ռուս
ռուսերեն

Ս

սագ
սագել
սալոր
սակայն
սակարկել
սահադաշտ
սահել
սահման
Սահմանադրություն
սահուն
սամիթ
սան
սանդուղք
սանիկ
սանր
սանրել

սանրվածք
սանրվել
սառը
սառնարան
սառցարան
սառցե
սառույց
սավան
սար
սարդ
սարսափել
սարք
սարքավորում
սարքել
սարքին
սափրվել
սեխ
սեղան
սենյակ
սեռ
սեր (զգացմունք)
սեր («կաթի սեր» իմաստով)
սերկևիլ
սեփական
սեփականություն
սիգ
սիսեռ
սիրալիր
սիրահարվել
սիրել
սիրելի
սիրով
սիրտ
սիրուն
սխալ
սխալվել
սխտոր
սկիզբ
սկյուռ
սկսել
սկսվել
սղարան
սմբուկ
սննդակարգ

աննդամթերք
աննդարար
անվել
անունդ
սոխ
սողալ
սողուն
սոված
սովորաբար
սովորական
սովորել
սովորող
սովորություն
սովորույթ
սոցցանց
սպա
սպանախ
սպանել
սպանություն
սպաս
սպասասրահ
սպասարկել
սպասարկում
սպասել
սպասված
սպասք
սպիտակ
սպորտ
սպորտային
սպունգ
ստախոս
ստամոքս
ստանալ
ստեղծել
ստոր
ստորագրել
ստորագրություն
ստորոտ
ստուգարք
ստուգել
ստուգող
ստուգողական
ստուգում
սրահ

սրբել
սրբիչ
սրճարան
սրճել
սրճեփ
սրսկել
սրվակ
սրտաբան
սրտխառնոց
սուլիչ
սունկ
սուտասան
սուր
սուրբ
սուրճ
սփռոց
սև
սևանալ

Վ
վագր
վազանց
վազել
վազորդ
վազք
վաթսուն
վախ
վախենալ
վախկոտ
վաղ
վաղը
վաղուց
վաճառել
վաճառող
վաճառք
վայելել
վայր
վայրէջք
վայրի
վայրկյան
վանք
վառ
վառարան
վառել

վավերագրական
վատառողջ
վարագույր
վարակ
վարակել
վարակիչ
վարդ
վարել (նաև «հաղորդում,
բանավեճ վարել՝
անցկացնել» իմաստով)
վարժ
վարժարան
վարժել
վարժություն
վարիչ
վարկ (դրամական
փոխատվություն)
վարկ («պատիվ» իմաստով)
վարձ
վարձել
վարձով
վարորդ
վարորդական
վարչապետ
վարպետ
վարսակ
վարսավիր
վարսավիրանոց
վարտիք
վարունգ
վարքականոն
վեճ
վեպ
վերաբերմունք
վերաբերվել
վերադառնալ
վերադարձ
վերականգնել
վերակենդանացում
վերանալ
վերանորոգել
վերարկու
վերացում
վերաքննություն

վերելակ
վերլուծական
վերլուծել
վերմակ
վերնագիր
վերնաշապիկ
վերջ
վերցնել
վերև
վեցերորդ
վզնոց
վթար
վիզ
վիճակ
վիճել
վիպակ
վիրաբուժական
վիրաբույժ
վիրակապ
վիրակապել
վիրահատարան
վիրահատել
վիրահատություն
վիրավոր
վիրավորել
վկա
վկայական
վկայել
վկայություն
վճար
վճարել
վճարում
վնաս
վնասակար
վնասատու
վնասել
վնասված
վնասվածք
վստահ
վստահելի
վստահություն
վտանգ
վտանգավոր
վրա

վրան
վրացերեն
վրացի
վրձին

S

տաբատ
տազնապել
տալ
տախտակ
տակ
տաղանդ
տաղանդավոր
տաճար
տանել
տանիք
տանձ
տանձենի
տանջել
տապակել
տասը
տասներորդ
տատ
տատիկ
տարածություն
տարածք
տարբեր
տարեդարձ
տարեկան
տարեց
տարի
տարիք
տարվել (նաև «պարտվել»
իմաստով)
տարրական
տաք
տաքդեղ
տաքություն
տգեղ
տեղ
տեղադրել
տեղալ
տեղական
տեղամաս

տեղանք
տեղաշարժվել
տեղավորել
տեղավորվել
տեղացի
տեղափոխել
տեղափոխում
տեղեկանալ
տեղեկատու
տեղեկություն
տեղը տեղին
տեղյակ
տեղումներ
տեսագրություն
տեսազանգ
տեսախցիկ
տեսակ
տեսական
տեսանելի
տեսանյութ
տեսարժան
տեսնել
տեր
տերև
տիեզերագնաց
տիեզերանավ
տիեզերք
տիկին
տխուր
տհաճ
տհաճություն
տղա
տղամարդ
տնական
տնային
տնկել
տնտեսագիտություն
տնտեսական
տնտեսել
տնօրեն
տնօրենություն
տոլմա
տոկոս
տոմս

տոմսարկղ
տոն
տոնածառ
տոնական
տոնավաճառ
տոնել
տորթ
տպագիր
տպավորիչ
տպել
տվյալ
տրամադրություն
տրանսպորտ
տուգանել
տուգանք
տուժել
տուժող
տուն
տուփ
տևել

Ր
րոպե

Ց
ցածր
ցածրահարկ
ցամաք
ցամաքային
ցանել
ցանկանալ
ցավ
ցավազրկել
ցավազրկում
ցավել
ցավոք
ցատկել
ցերեկ
ցերեկային
ցնցուղ
ցորեն
ցտեսություն
ցրված

ցուրտ
ցուցադրել
ցուցահանդես
ցուցանմուշ
ցուցասրահ
ցուցմունք

Ու
ուզել
ուզենալ
ութերորդ
ութսուն
ուժեղ
ուլ
ուլիկ
ուղարկել
ուղեբեռ
ուղեգիր
ուղեկցել
ուղեկցորդ
ուղեկցորդուհի
ուղեվարձ
ուղեցույց
ուղիղ
ուղղաթիռ
ուղղափառ
ուղղություն
ուղևոր
ուղևորություն
ունեմ
ունենալ
ունեցվածք
ունկնդիր
ունևոր
ուշ
ուշագրավ
ուշադիր
ուշադրություն
ուշանալ
ուշացում
ուռենի
ուս
ուսանել
ուսանող

ուսապարկ
ուսմասվար
ուսումնական
ուսումնասիրել
ուսումնասիրություն
ուսումնասիրված
ուսումնարան
ուսուցանել
ուսուցիչ
ուսուցում
ուտել
ուտելիք
ուտեստ
ուր
ուրախ
ուրախանալ
ուրախ-զվարթ
ուրախություն
ուրեմն
ուրիշ

Փ

փաթաթել
փաթեթ
փաթիլ
փախչել
փախստական
փախուստ
փակ
փակել
փակցնել
փակում
փայլուն
փայտ
փառատոն
փաստաբան
փաստաթուղթ
փափուկ
փեսա
փեսացու
փիղ
փիսիկ
փլավ
փնթի

փնտրել
փոթորիկ
փոխադարձ
փոխադրամիջոց
փոխել
փող
փողկապ
փողոց
փոշեկուլ
փոշի
փոշոտ
փոս
փոստ
փոստատար
փոստատուն
փոստարկղ
փոր
փորացավ
փորձաշրջան
փորձառու
փորձել
փոփոխել
փոփոխություն
փոքր
փոքրամասնություն
փոքրիկ
փոքր-ինչ
փչանալ
փչացած
փռել
փրկել
փրկություն

Ք

քահանա
քաղաք
քաղաքագիտություն
քաղաքական
քաղաքականություն
քաղաքային
քաղաքապետ
քաղաքավարի

քաղաքացի (նաև «տվյալ երկրի
քաղաքացիություն ունեցող»)
քաղաքացիություն
քաղցած
քաղցր
քաղցրավենիք
քամի
քամիչ
քամոտ
քայլել
քանակ
քանդակ
քանդակագործ
քանդակագործություն
քանդակել
քանի
քանի որ
քանոն (գծագրական գործիք)
քանոն (երաժշտական գործիք)
քաջ
քաջաբար
քառասուն
քավոր
քավորակին
քար
քարանձավ
քարե
քարոզ
քարոտ
քարտ
քարտեզ
քարքարոտ
քացախ
քեռի
քերիչ
քեֆ (ժող.)
քիթ
քիմիա
քիչ
քնած
քնել
քննադատ
քննադատել
քննական

քննարկել
քննարկում
քննություն
քշել
քսան
քսել
քսուք
քվեաթերթիկ
քվեարկել
քվեարկություն
քրիստոնյա
քույր (նաև «բուժքույր»
իմաստով)
քույրիկ
քուն
քուռակ

Օ

օգնել
օգնություն
օգտագործել
օգտակար
օգտվել
օգուտ
օդ
օդակայան
օդային
օդանավ
օդանավակայան
օդաչու
օլիմպիական
օձ
օղի
օճառ
օպերային
օվկիանոս
օվկիանոսային
օտար
օտարազգի
օտարերկրյա
օր
օրաթերթ
օրգան
օրգանիզմ

օրենք
օրինակ
օրինական
օրհորդ
օրհանք
օրհնել

Ֆ
ֆիզիկա
ֆիզիկական
ֆիլմ
ֆոտոխցիկ
ֆրանսերեն
ֆրանսիացի

Հավելված

Կայուն բառակապակցություններ

ազգային հերոս
ազգային փոքրամասնություն
ամփոփիչ գնահատում
անհատական պարապմունք
անհետ կորած
անձնական իրեր
անձնական կյանք
անուշ արեք
անուշ լինի
աշխատանքային ժամ
աշխատանքային օր
աշխատանքի իրավունք
աշխարհի առաջնություն
առաջին օգնություն
առկա ուսուցում
առցանց ուսուցում
ավագ բուժքույր
ավագ դպրոց
ավարտական վկայական
ատամի խոզանակ
ատամի մածուկ
արևային ակնոց
բաղնիքի սրբիչ
բանկային քարտ
բարի ախորժակ
բարի գալուստ
բարի գիշեր
բարի երեկո
բարի ժամանց
բարի լույս
բարի ճանապարհ

բարձի երես
բարով գնաս / գնաք
բարով մնաս / մնաք
բաց առաջնություն
բաց պատշգամբ
բացվելու ժամ
բժշկական կենտրոն
բնական աղբյուր
բջջային հեռախոս
գազը կտրել
գազով ջուր
գեղեցկության սրահ
գիտական հոդված
գիտությունների դոկտոր
գիտությունների թեկնածու
գլխավոր բժիշկ
գործնական աշխատանք
դասի ժամ
ելքի իրավունք
երեկ չէ առաջին օրը
երեսի սրբիչ
երթուղային տաքսի
երկաթուղային կայարան
Երկիր մոլորակ
զարգացման կենտրոն
զինված ուժեր
էլեկտրոնային հասցե
ընդունելության քննություն
ընթացիկ գնահատում
ընթացիկ քննություն

ընտանի թռչուն
ընտանի կենդանի
ընտրական հանձնաժողով
ընտրական տեղամաս
թեյի գդալ
թվային ուսուցում
ժամանցի կենտրոն
իրավաբանական անձ
լավ օր
լեզվի կենտրոն
լվացքի մեքենա
խղճի ազատություն
խմբային պարապմունք
խմելու ջուր
խնամքի կենտրոն
խոսքի ազատություն
ծննդյան օր
ծովի մակերևույթ
կանաչ գոտի
կապի մեջ մնալ
կրթության իրավունք
կուտակային քարտ
հաճելի օր
հանգստի ժամ
հանգստյան գոտի
հանգստյան տուն
հանգստյան օր
հանքային ջուր
հաշիվ բացել
հաշիվը փակել
հասանելի լինել
հեղուկ օճառ
հեռախոսի համար
հեռակա ուսուցում
հետադարձ կապ
հերթապահ բժիշկ
հերթապահ քույր
հիմնական դպրոց
հյուրանոցի համար
հրատապ լուրեր
ձեռքի ժամացույց
ձեռքի հեռախոս
ձեռքի ուղեբեռ
ձեռքի պայուսակ

ձեռքի սրբիչ
ճաշի գդալ
ճաշի ժամ
մայրենի լեզու
մասնագիտական առարկա
մասնավոր դպրոց
մարդու իրավունքներ
մարդու իրավունքների
պաշտպան
մթնոլորտային տեղումներ
մինչ երեկո
մինչ հանդիպում
մինչ վաղը
միջազգային դպրոց
միջնակարգ դպրոց
մուծում անել
մուտքի իրավունք
շրջակա միջավայր
ոչ աշխատանքային օր
ուղիղ եթեր
ուսումնական նյութ
պատի ժամացույց
պատմական հուշարձան
պետական դպրոց
պետական պաշտոնյա
պետական քննություն
ջեռուցման կաթսա
ջուրը կտրել
սառը պատերազմ
սեղանի թենիս
սեղանի խաղ
ստուգողական աշխատանք
վազանց կատարել
վաղը չէ մյուս օրը
վայրի թռչուն
վայրի կենդանի
վարկը մարել
վարձով տուն / բնակարան
վարորդական իրավունք
վճարել կանխիկ
վճարել քարտով
տարրական դպրոց
տեղական ընտրություններ
տեսական նյութ

տեսարժան վայր
տնային աշխատանք
փակ պատշգամբ
փակվելու ժամ
քաղաքային հեռախոս

քնի ժամ
օգտակար հանածո
օտար լեզու
օրվա լուրեր
ֆուտբոլի դաշտ

Հարադիր բայեր

աղ անել
աղոթք անել
անգիր անել
բաց անել
բաց թողնել
գերի ընկնել
գոյություն ունենալ
գրի առնել
դաս տալ
դեր խաղալ
դուր գալ
դուրս գալ
դուրս գնալ
ելլոյթ ունենալ
զանգ տալ
զրույց անել
թույլ տալ
ժամանակ անցկացնել
լաց լինել
լվացք անել
խորհուրդ տալ
ծախս անել
ծափ տալ
կանգ առնել
կատակ անել
կարիք ունենալ
կռիվ անել
համաձայնության գալ
հաշտություն կնքել
հարց տալ
հաց ուտել
(h)ետ դառնալ

հետ տալ
հոգ տանել
հույս ունենալ
հսկողության տակ առնել
ձեռք բերել
ճանապարհ ընկնել
մոտ գալ
մուտք անել
մուտք գործել
ներդրություն տալ
ներդրում անել
ներող լինել
ներողություն խնդրել
ներս գալ
ներս մտնել
շուռ գալ
որոշում կայացնել
պետք գալ
սեղան գցել
սուտ խոսել
վայրէջք կատարել
վեր կենալ
վկայություն տալ
տեղը դնել
տեղյակ լինել
տեղյակ պահել
ցած ընկնել
ցույց տալ
ուշադրություն դարձնել
քոր գալ
օգուտ տալ

Դարձվածքներ

ախորժակ պահել - սպասել համեղ բան ուտելու
ախորժակը բացվել - ուտելու ցանկություն առաջանալ
ախորժակը փակվել - ուտելու ցանկությունը կորցնել
անակնկալի գալ - անսպասելի մի բան տեսնել, մի բանի հանդիպել
անզեն աչքով - սեփական տեսողությամբ
աշխարհով մեկ լինել - ուրախանալ, ցնծալ
աչքերը փակ - վստահորեն, կուրորեն
աչքերին չհավատալ - զարմանալ, ապշել
աչքը լի / աչքը կուշտ - գոհ, բավարարված
աչքը ծակ - ազահ, անկուշտ
աչքի ընկնող - նշանավոր, տարբերվող
աչքի լույսի պես պահել - խնամքով պահել, պահպանել
ասող-խոսող - զրուցել սիրող
բախտը բերել - հաջողել
բախտի բերմամբ - բարեբախտաբար, պատահաբար
բերանը բաց մնալ - զարմանալ, ապշել
գլուխ կոտրել - մի բանը հասկանալու համար չարչարվել
գլուխ հանել - հասկանալ, կողմնորոշվել, կարողանալ կատարել
գլուխ պահել - ծուլանալ
գլուխը կախ - իր գործով տարված
գլուխը պտտվել - գլխապտույտ ունենալ
գլուխը տանել - ձանձրացնել
գործը գլուխ բերել - հաջողեցնել
գործի մարդ - գործունյա
գործից գլուխ հանել - կարողանալ, հասկանալ
գույնը գցած - գունատ
դատարկ գլուխ - հիմար, ապուշ
երկար-բարակ - մանրամասն
լեզու գտնել - իրար հասկանալ
խելքին մոտ - հնարավոր
կաշվից դուրս գալ - շատ չարչարվել
կարճ ասած - համառոտակի՝ առանց մանրամասների
կարճ կապել - համառոտ ասել վերջացնել
կրակի կտոր - ժիր
հալից ընկնել - հոգնել
ծեռք բերել - մի բան ստանալ, մի բանի տիրանալ
ծեռք ձեռքի - միասին, անբաժան
ծեռք մեկնել - օգնել
ծեռք տալ - հարմար լինել
ծեռքը բաց - շռայլ
ծեռքը բռնել - արգելել, թույլ չտալ
ծեռքը փակ - ժլատ
ծեռքով անել - ողջունել, բարևել
մազից կախված - շատ վտանգավոր
մազից պրծնել - հազիվ փրկվել

մեջքը բռնվել - մեջքի ցավ ունենալ
մի շնչով - միանգամից, առանց ընդհատելու
մինչև ոսկորները թրջվել - ամբողջովին թրջվել
մտքերը հավաքել - կենտրոնանալ
մտքից հանել - մոռանալ
մտքում պահել - չմոռանալ, հիշել
ջրի պես - վարժ, սահուն, անգիր
սիրտը խառնել - փսխելու վիճակում լինել
սիրտը կոտրել - վշտացնել, տխրեցնել
սիրտը կպչել - շատ հավանել, սիրահարվել
սրտով լինել - ցանկացածը կատարվել, հավանել
վախից կուչ գալ - վախից կծկվել
փշերի վրա - անհանգիստ
քիթը ցից - մեծամիտ
օր առաջ / ժամ առաջ - շուտ, վաղ

ՀԱՅԵՐԵՆԻ ԻՄԱՑՈՒԹՅԱՆ Բ2 ՄԱԿԱՐԴԱԿ

ՀԱՅԵՐԵՆԻ ԻՄԱՑՈՒԹՅԱՆ Բ2 ՄԱԿԱՐԴԱԿԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Բ2 վարժ գործածողի մակարդակում հաղորդակցական խնդիրներ լուծելիս սովորողը կարող է գործածել խոսքային ինչպես պարզ, այնպես էլ բարդ միջոցներ, որոնք ձևավորում են հաղորդակցական գործընթացն ու կարգավորում հաղորդակցվողների փոխգործունեությունը:

Բ2 մակարդակի գիտելիքների և կարողությունների ձևավորումն ու զարգացումը էապես կախված են այն համատեքստերից կամ իրադրություններից, որոնցում դրանք գործածվում են:

Սովորողը պիտի կարողանա թե՛ բանավոր և թե՛ գրավոր խոսքով իրականացնել իր շփումը այն թեմաների շրջանակում, որոնք ներկայացված են ներքոհիշյալ ոլորտներով ու հաղորդակցական իրադրություններով՝ պայմանավորված խոսողի մասնակցության բնույթով: Այդ ամենը կարող է անել՝ պահպանելով գրավոր ու բանավոր բարեկիրթ խոսքի կանոնները:

ԹԵՄԱՆԵՐ ԵՎ ՈԼՈՐՏՆԵՐ

Բ2 մակարդակի համար կարևորվում են հետևյալ թեմաներն ու հաղորդակցական իրադրությունները՝

- անձնական տեղեկություններ,
- ծանոթություն, դիմելաձև, մաղթանք, շփում,
- աշխատանք, աշխատանքային միջավայր,
- տուն, միջավայր, կենցաղ, հանրային ծառայություններ,
- սնունդ, հագուստ, գնումներ, ճաշելու վայրեր,
- ժամանց, նախասիրություններ, հետաքրքրություններ,
- տրանսպորտ, երթևեկություն, կողմնորոշում տեղանքում,
- արձակուրդ, ճամփորդություն ,
- մշակույթ,
- սպորտ,
- կրթական համակարգ,
- բնություն, շրջակա միջավայր,
- բժշկություն, առողջություն և մարմնի խնամք,
- պետություն, պետական կառավարում:

Միջանձնային հարաբերությունների ոլորտ

Բ2 մակարդակում սովորողը կարող է՝

- հարուստ բառապաշարով հեշտությամբ պատմել կամ գրել իր ընտանիքի, ընտանեկան հարաբերությունների, ընկերների, ծանոթների, միջավայրի մարդկանց ու նրանց կենցաղի, հետաքրքրությունների, զբաղմունքի, նախասիրությունների և ապագայի ծրագրերի մասին,
- խոսել կամ գրել իր ծագման, ազգության, կրոնական պատկանելության մասին և նույնը հարցնել ու իմանալ խոսակցի կամ մի երրորդ անձի վերաբերյալ,
- նկարագրել իր կամ ուրիշի բնավորությունն ու արտաքինը, խոսել իր ստացած կրթությունից ու դաստիարակությունից, բարեկրթորեն որևէ բան խնդրել կամ օգնության դիմել,
- խոսել ընկերությունից, սիրուց, հարգանքից, ժամանցից,
- շնորհավորանքի, ցավակցության կամ այլ խոսքեր հնչեցնել, նամակ կամ հաղորդագրություն գրել,
- պայմանավորվել հանդիպման կամ ժամադրության մասին, նաև հեռախոսազանգի միջոցով,
- զրուցել շրջապատի մարդկանց, նրանց գործերի, խնդիրների մասին, արտահայտել հիացմունք, զարմանք կամ մտահոգություն,
- խոսել իր աշխատավայրի, գործընկերների, աշխատանքային վարքականոնի, բիզնես ծրագրերի մասին,
- հանդես գալ առաջարկությամբ կամ լսել առաջարկներ՝ գրավոր կամ բանավոր հիմնավորելով իր համաձայնությունը կամ մերժումը,
- պատմել, թե որո՞նք են իր նախասիրած տոները և ինչո՞ւ,
- ներկայացնել, թե ի՞նչ գիտի այն երկրի ավանդույթների մասին, որտեղ գտնվում է, ինչ նմանություններ ու տարբերություններ է տեսնում իր ազգի և տվյալ ազգի՝ տոներ նշելու սովորույթների միջև:

Սոցիալ-կենցաղային ոլորտ

Սովորողը կարող է՝

- անկաշկանդ հաղորդակցվել, մանրամասն նկարագրել իր խոսակցի կամ մեկ այլ մարդու տունը, բնակարանը, կահավորանքը, կենցաղային պայմանները.
- նկարագրել բնակարանի կահավորանքը, կենցաղային իրերը,
- խոսել անկողնային ու տնային այլ պարագաներից.
- խոսել իրեն անհրաժեշտ ծառայություններից, դիմել և ստանալ ակնկալվող օգնությունը.

- երկխոսություններ վարել քննարկվող թեմայի շրջանակներում՝ գնահատողական դատողություններ անելով .
- կողմնորոշվել տարբեր տեղերում և իրավիճակներում, օրինակ՝ խանութում կահույք, կենցաղային իրեր, սպասք կամ անկողնային պարագաներ գնելիս .
- հաղորդակցվել շրջապատի մարդկանց հետ և ստանալ տվյալ ոլորտին առնչվող բոլոր հարցերի պատասխանները .
- տվյալ ոլորտին վերաբերող որևէ թեմայի շրջանակում քիչ թե շատ ընդարձակ տեքստ գրել .
- զրույց վարել հասակակիցների հետ տվյալ ոլորտին վերաբերող հարցերի շուրջ .
- ազատ հաղորդակցվել տրանսպորտում, հարցնել, թե ո՞ր կանգառում է պետք իջնել, հասկանալ բացատրությունն ու արձագանքել .
- հետաքրքրվել ու իմանալ որևէ տեղ գնալու ճանապարհը .
- պատմել սիրելի զբաղմունքի, ժամանցի նախընտրելի վայրերի մասին .
- զբաղվել հանգստի մեկնելու տոմսերի ամրագրմամբ, հարցնել թոփչքի, մեկնման, ուղեբեռների, անհրաժեշտ փաստաթղթերի մասին .
- նկարագրել, թե որտե՞ղ և ինչպե՞ս է անցկացնում իր հանգիստը կամ արձակուրդը .
- կողմնորոշվել տեղանքում՝ քաղաքում, գյուղում .
- խոսել երթևեկությունից, հանրային և անձնական փոխադրամիջոցներից, սնունդ, հագուստ և այլ անհրաժեշտ իրեր գնել խանութից կամ շուկայից .
- անհրաժեշտության դեպքում հետաքրքրվել կամ հարցնել որևէ մթերքի թարմության աստիճանի կամ գնի, հագուստի չափսերի վերաբերյալ .
- ռեստորանում կամ սրճարանում ուսումնասիրել ճաշացանկը, ընտրել, պատվիրել, հյուրասիրել, վճարել .
- անհրաժեշտության դեպքում կարող է դիմել ոստիկանություն, հիվանդանոց, արդարադատության մարմիններին, ներկայացնել պատահարը կամ խնդիրը, ստանալ համապատասխան աջակցություն .
- կարդալ տվյալ ոլորտին առնչվող ոչ շատ բարդ հրապարակումները և հասկանալ .
- ուսումնասիրել մեդիան և մամուլը, կարծիքներ փոխանակել, դիրքորոշում հայտնել կարդացածի կամ լսածի մասին, .
- զրուցել արվեստից, սպորտից, ֆիզիկական ակտիվությունից .
- հասկանալ դիմացինի բացատրությունները և վստահորեն փոխանցել այդ տեղեկությունները .
- գրառումներ անել՝ անհրաժեշտ տեղեկությունները մյուսներին փոխանցելու նպատակով .

- տեղեկանալ աշխատանքային պարտականություններին և կարգուկանոնին:

Սոցիալ-մշակութային ոլորտ

Սովորողը կարող է՝

- հետևել մարզական իրադարձություններին, քննարկել առաջիկա միջոցառումները.
- կարդալ մարզական ու մշակութային կյանքը լուսաբանող նորություններ, դրանց առնչվող գովազդային վահանակներ, ազդագրեր, հայտարարություններ և առանց դժվարության ներկայացնել նրանց բովանդակությունը.
- հեռախոսով տեղեկանալ ներկայացման կամ ֆիլմի ցուցադրման օրվա ու ժամի մասին, թանգարանի և ցուցասրահի ցուցադրության, աշխատանքի կարգի և ժամերի, տոմսերի առկայության, գնի, այցելության պայմանների վերաբերյալ, մարզասրահի աշխատանքի, ներկայացվելիք փաստաթղթերի, այցելությունների ժամանակացույցի մասին.
- առանց դժվարության զբաղվել տոմսերի ձեռքբերման հարցերով՝ օգտվելով նաև կապի միջոցներից.
- կարծիք հայտնել տեսաձևի և լսաձևի, ծառայությունների որակի մասին՝ նշելով դրանց լավ և վատ կողմերը.
- կարծիք հայտնել մարզական խաղերի ու նրանց արդյունքների վերաբերյալ.
- քննարկել առաջարկվող միջոցառումների ցանկն ու ընտրություն կատարել.
- խոսել իր սիրելի մարզաձևերի մասին ու զրույց վարել այդ թեմայի շուրջ.
- խոսել գրականությունից, երաժշտությունից, թատրոնից, կինոյից, նկարչությունից, արվեստի մյուս ճյուղերից.
- զրույց վարել մշակութային որևէ միջոցառման՝ համերգի կամ ներկայացման, կինոֆիլմի շուրջ.
- քննարկել արվեստի գործերը, խոսել նրանց ազդեցությունից, սեփական տպավորություններից.
- պատմել դիտած ֆիլմի կամ ներկայացման բովանդակությունը.
- լսել խոսակցի պատմածը, հասկանալ, արձագանքել, բանավոր կամ գրավոր փոխանցել ուրիշի.
- տվյալ ոլորտին վերաբերող որևէ թեմայի շրջանակում ընդարձակ տեքստ գրել.
- լսել ռադիոհաղորդումներ ու վերարտադրել բովանդակությունը.
- հեռուստացույցով հետևել նորություններին, բանավեճերին.
- այցելել տեսարժան վայրեր, ճարտարապետական և պատմական հուշարձաններ, թանգարաններ, ցուցասրահներ ու բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել տեսածն ու լսածը.

- այցելած վայրերում դիմել աշխատակիցներին ու ստանալ հուզող հարցերի պատասխանները.
- մասնակցել տվյալ երկրի ազգային տոներին, ճանաչել ավանդույթներն ու դրանք ներկայացնել բանավոր կամ գրավոր խոսքով:

▪

Կրթության ոլորտ

Սովորողը կարող է՝

- մանրամասն տեղեկություններ տալ իր կրթության մասին.
- բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել իր երկրի կրթական համակարգը.
- բանավոր կամ գրավոր հարցում անել տվյալ երկրի կրթական համակարգի մասին ու հասկանալ պատասխանը.
- մանկապարտեզում, դպրոցում, համալսարանում, կրթական այլ հաստատություններում ստանալ իրեն հետաքրքրող հարցերի պատասխաններն ու հեշտությամբ հասկանալ դրանք.
- կարդալ, ինչպես նաև լրացնել ոլորտին առնչվող փաստաթղթեր.
- զրույցներ վարել աշակերտների, ուսանողների, ուսուցիչների, համալսարանի դասախոսների, հաստատության կամ կրթական կազմակերպության այլ աշխատակիցների հետ.
- ուսումնական հաստատությունում ճշտել աշխատանքի կամ ուսումնական գործունեության ծավալը, դասացուցակը, ուսման և հանգստի պայմանները.
- մանրամասն ներկայացնել ուսումնառության նպատակը.
- տեղեկանալ աշխատանքային պարտականություններից՝ հայտնելով որակավորումների, կրթական մակարդակի մասին.
- կարգավորել հարաբերությունները ուսման ժամանակ.
- լսել դասախոսություններ և բանավոր կամ գրավոր վերարտադրել դրանց բովանդակությունը:

Սոցիալ-բնապահպանական ոլորտ

Սովորողը կարող է՝

- խոսել բնություն երևույթների և շրջակա միջավայրի մասին.
- կարդալ մարդու և բնության փոխկապակցվածության, ներդաշնակության, բնության վրա մարդու դրական կամ բացասական ազդեցության մասին և ներկայացնել այն գրավոր կամ բանավոր.
- խոսել եղանակից, կլիմայական փոփոխություններից, օրվա տևողությունից, նկարագրել տարվա եղանակները, գոհունակություն կամ դժգոհություն արտահայտել եղանակային պայմաններից.
- զրուցել բնապահպանական խնդիրների մասին.

- գրել Հայաստանի բուսական ու կենդանական աշխարհի, տեսակների մասին, համեմատել իր երկրի բուսական ու կենդանական աշխարհի հետ.
- նկարագրել բնությունը որպես կենսունակության ու ներշնչանքի աղբյուր:

Առողջության և բժշկության ոլորտ

Սովորողը կարող է՝

- խոսել իր, խոսակցի կամ մեկ ուրիշի առողջությունից, նկարագրել առողջական խնդիրներն (առկայության դեպքում) ու վիճակը.
- մանրամասն բացատրել, թե բժշկական ի՞նչ ծառայությունների կարիք ունի, կամ ի՞նչ ծառայություններ են արդեն մատուցվել.
- հիվանդանոցում կամ բժշկական որևէ հիմնարկում ազատ հաղորդակցվել բուժաշխատողների և այլ աշխատակիցների հետ.
- պատմել, թե ինչ դեղամիջոցներ է օգտագործել և ինչ քանակով, ինչ ազդեցություն ունեն դրանք իր առողջության վրա.
- զրույցներ վարել առողջության պահպանման կամ առողջ ապրելակերպի վերաբերյալ.
- կարդալ գրքեր, հրապարակումներ, հոդվածներ առողջության մասին, վերաշարադրել դրանց բովանդակությունը գրավոր կամ բանավոր.
- լսել հաղորդումներ առողջության, առողջ ապրելակերպի, մարմնի խնամքի, խնամքի պարագաների և այլնի մասին, բովանդակությունը քննարկել զրուցակիցների հետ:

Պետական կամ հասարակական ոլորտ, իրավական համակարգ

Սովորողը կարող է՝

- խոսել պետական կառավարման համակարգից, ոստիկանության աշխատանքից, արդարադատությունից, քաղաքականությունից, գոհունակություն կամ դժգոհություն արտահայտել բանավոր կամ գրավոր.
- ծանոթանալ տեղական օրենքներին՝ կարդալով դրանք տարբեր աղբյուրներից կամ լսելով ռադիոհաղորդումներ և դիտելով հեռուստահաղորդումներ.
- պարզ և հասկանալի լեզվով զրույցներ վարել մարդու իրավունքների շուրջ, անհրաժեշտության դեպքում խոսել կամ գրել մարդու իրավունքների ոտնահարման մասին.
- քննարկել իշխանության գործունեության լավ ու վատ կողմերը, համեմատել ուրիշ երկրների հետ.
- պատմել ընտրությունների կազմակերպման որակի մասին՝ հիմք ընդունելով իրեն հայտնի ու ծանոթ փորձը.

- լսել հաղորդումներ կամ կարգալ նորություններ զինված ուժերի ու նրանց գործունեության մասին, ազատ վերապատմել լսածը:

Հաղորդակցումն ապահովող հմտություններ

- **Խոսքի ընկալում**
 - ունկնդրում
 - ընթերցում
- **Խոսքի կառուցում**
 - բանավոր խոսք
 - գրավոր խոսք

Ունկնդրում

Ունկնդրումը ենթադրում է մի շարք հիմնական կարողությունների դրսևորում: Սովորողը պետք է կարողանա՝

- ընկալել և ընդհանուր առմամբ հասկանալ ունկնդրած տեքստի հիմնական բովանդակությունը,
- դուրս բերել անհրաժեշտ կամ հետաքրքրող տեղեկություններ,
- հասկանալ և ամբողջապես ըմբռնել բովանդակության մանրամասները:

Լսողական գործունեության դեպքում սովորողը կարող է հայերեն լսել և հասկանալ՝
- հանրային վայրերում հնչող հայտարարություններ (զգուշացում, տեղեկացում, հրահանգ և այլն),
- զրուցակցի խոսք (այդ թվում հեռախոսով կամ այլ միջոցով),
- այլ անձանց կենդանի զրույց,
- կենդանի խոսք՝ որպես հանդիսատես կամ մասնակից (թատրոնում, ժողովներում, դասախոսությունների ժամանակ և այլն),
- ռադիոյով և հեռուստատեսությամբ հնչող խոսք (լուրեր, հարցազրույցներ, տարբեր հաղորդումներ, ֆիլմեր, ծայնագրություններ):

Բ2 մակարդակում բանավոր հաղորդակցության շրջանակում սովորողը կարող է լսել/ով հասկանալ խոսքը:

Այս մակարդակում սովորողը կարող է՝

- հաղորդակցման տարբեր բնագավառներում և իրավիճակներում հասնել ըմբռնելու անհրաժեշտ մակարդակին, որը համապատասխանում է հաղորդակցման սոցիալական և վարքային բնութագրերի չափանիշներին.
- լսել և ընկալել տեքստ, որը վերաբերում է հաղորդակցման սոցիալ-կենցաղային, սոցիալ-մշակութային, պաշտոնական-գործնական և այլ ոլորտների.

- հեռուստացույց դիտելիս հասկանալ կինոնկարի բովանդակության, հեռուստանորությունների և ընթացիկ լուրերի մեծ մասը.
- հասկանալ վավերագրական կինոնկարները, ուղիղ եթերով տրվող ժամանցային ծրագրերը, բեմադրություններն ու ֆիլմերի մեծ մասը.
- օգտագործել տարբեր մոտեցումներ՝ ըմբռնման հասնելու համար, ապա ստուգել ըմբռնումը՝ օգտագործելով համատեքստային բանալի բառեր:

Ունկնդրելու հմտության ցուցիչներ

- Ջրուցելիս համարյա ամբողջությամբ հասկանալ զրուցակցին:
- Հասկանալ խոսողի հիմնական նպատակն ու մտադրությունները:
- Լսել ու հասկանալ տարբեր թեմաներով ելույթների, բանավեճերի, ծավալուն երկխոսությունների հիմնական բովանդակությունը:
- Գեղարվեստական կամ փաստավավերագրական ֆիլմեր, տարբեր հաղորդաշարեր դիտելիս լսել ու հասկանալ բովանդակությունը:
- Ռադիոհաղորդումներ ունկնդրելիս հասկանալ դրանց բովանդակությունը, եթե խոսքը շատ արագ ու բարդ չէ:
- Հեռախոսով հաղորդակցվելիս հասկանալ զրուցակցի խոսքը:
- Լսել ու ըմբռնել իրեն ուղղված խոսքը տարբեր իրավիճակներում՝ փողոցում, տրանսպորտում, աղմկոտ վայրերում:
- Լսել ու հասկանալ դասախոսություններ, զեկուցումներ և գիտական այլ ելույթներ:
- Հասկանալ ծավալուն ելույթները, նրանցում բերվող փաստերը, ներկայացվող հիմնավորումները (եթե թեման ծանոթ է, և ելույթը զուգակցվում է ցուցադրական նյութերով):
- Տարբեր հաստատություններում, կազմակերպություններում, գերատեսչական կառույցներում առանց դժվարանալու հասկանալ իր տված հարցերի պատասխանները:
- Հասկանալ հնչող խոսքի առանձին հատվածների և առանցքային միավորների իմաստները:

Բանավոր խոսք

Բ2 վարժ գործածողի մակարդակում բանավոր հաղորդակցության շրջանակում սովորողը հանդես է գալիս խոսողի կամ լսողի դերում մեկ կամ մի քանի զրուցակիցների հետ:

Սովորողը հայոց լեզվով կարող է՝

- երկխոսել.
- մենախոսել.
- հարաբերակցվել սահուն ու անկաշկանդ, որը հնարավոր է դարձնում սովորական փոխգործունեությունն ու հարաբերությունը մայրենի լեզվով խոսողի հետ՝ լարվածություն չպատճառելով որևէ կողմին .
- շեշտել անձնական կարևորություն ունեցող իրադարձությունները, իր անձական փորձը՝ պաշտպանելով տեսակետներ և բերելով համապատասխան բացատրություններ ու փաստարկներ .
- ընդհանուր, գիտական, մասնագիտական կամ ժամանցի բազմաթիվ թեմաներ շոշափելու համար ճշգրիտ և արդյունավետ կիրառել լեզուն՝ պարզ ու հասկանալի նշելով քննարկվող գաղափարների, հասկացությունների կապը .
- հանպատրաստից հաղորդակցվել՝ խոսքի մեջ քիչ սահմանափակումներ դնելով և ներկայանալով հանգամանքներին համապատասխան գործնականության ու պաշտոնականության շրջանակներում .
- լեզվակիր խոսակցի հետ հաղորդակցվելիս նույնիսկ աղմկոտ միջավայրում հասկանալ բանավոր լեզվով իրեն ուղղված խոսքը .
- վստահ ու ակտիվորեն մասնակցել ընդհանուր թեմաներ արծարծող ծավալուն խոսակցությանը կամ զրույցին, եթե անգամ այն ընթանում է աղմկոտ միջավայրում .
- արտահայտել տարբեր աստիճանների զգացմունքներ, շեշտադրել իրադարձությունների ու սեփական փորձի կարևորությունը .
- ջերմ հարաբերություններ պահպանել մայրենի լեզվով խոսողների հետ՝ անկախ նրանից, որ սովորողը տվյալ լեզվի կրողը չէ:

Բանավոր հաղորդակցման ցուցիչներ

Հաղորդակցական մտադրություն

- դառնալ հաղորդակցվող կողմ
- նախաձեռնել զրույց
- շարունակել զրույցը
- զրույցը վարել սահուն ու անկաշկանդ
- ակտիվ մասնակցել ծանոթ թեմաների քննարկմանը
- քննարկումների ժամանակ բացատրել ու պաշտպանել իր կարծիքը՝ մեկնաբանելով այն
- եզրակացություններ և ընդհանրացումներ անել
- թեմայի շրջանակներում վարել երկխոսություն՝ անելով գնահատողական դատողություններ

- հանպատրաստից մասնակցել ծանոթ թեմաներով երկխոսություններին, կարդացած կամ ունկնդրած տեքստի քննարկմանը
- երկխոսության ժամանակ ստանձնել խոսքի իր հերթը
- համապատասխան պահին սկսել զրույցն ու ավարտել այն իրեն անհրաժեշտ պահին
- հարցեր հնչեցնել
- արտահայտել իր տեսակետը մշակույթի խնդիրների վերաբերյալ և ընկալել դրանք զրուցակցի տեսանկյունից:
 - մեկնաբանել և հիմնավորել իր տեսակետը
 - մասնակցել կարդացած կամ ունկնդրած տեքստի քննարկմանը
 - զրուցել հասակակից լեզվակիրների հետ նրանց հետաքրքրող ընդհանուր թեմաների շուրջ
 - ազատ հաղորդակցվել հանրային տրանսպորտում, հասարակական այլ վայրերում
 - փոխել զրույցի թեման կամ ուղղվածությունը
 - ողջույնի խոսք ասել
 - իր խոսքով կարողանալ գրավել զրուցակիցների ուշադրությունը
 - ներկայանալ
 - ներկայացնել ինչ-որ մեկին
 - երախտագիտություն / շնորհակալություն հայտնել
 - ներողություն խնդրել
 - շնորհավորել
 - ցավակցություն հայտնել
 - հաջողություն մաղթել
 - հրավիրել

Ուղղորդող մտադրություն

Ջրուցակցին դրդել ինչ-ինչ գործողությունների՝ ձևակերպելով՝

- խնդրանք
- խորհուրդ
- ցանկություն
- առաջարկություն
- պահանջ
- հրահանգ

Արձագանքել ըստ իրավիճակի

- համաձայնություն հայտնել
- անհամաձայնություն հայտնել
- կարծիք հայտնել
- վերաբերմունք դրսևորել
- թույլ տալ
- հակաճանաչել
- արգելել
- կասկածել
- խոստանալ
- վստահեցնել
- երաշխիք տալ
- հուսադրել

Տեղեկատվական մտադրություն

Հարցում անել ինչ-որ բանի վերաբերյալ

- իրադարձությունների և փաստերի
- պայմանների
- նպատակ(ներ)ի
- պատճառի և հետևանքի
- հնարավորությունների
- հավանականության
- անհրաժեշտության

Ինչպես նաև

- լրացնել
- պարզել
- ճշտել
- հարցուփորձ անել
- բացատրել
- պարզաբանել

Գնահատողական մտադրություն

Արդահայտել հուզական վերաբերմունք

- հաճույք / տհաճություն
- զարմանք

- հետաքրքրվածություն
- անտարբերություն
- հիացմունք
- հիասթափություն
- տրամադրվածություն
- ուրախություն
- տխրություն
- անհանգստություն
- վախ
- կանխագգացում
- մտահոգություն
- մտավախություն
- հույս

Արտահայտել բարոյաէթիկական վերաբերմունք

- խրախուսել
- գովել
- հանդիմանել
- նախատել
- մեղադրել

Գնահատել խնդրի, երևույթի, իրավիճակի սոցիալ-իրավական կողմը

- արդարացնել
- պաշտպանել
- մեղադրել

Գնահատել խնդրի, երևույթի, իրավիճակի . . .

- նպատակահարմարությունը
- արդյունավետությունը
- հնարավոր / անհնարին լինելը
- ճշմարտացիությունը
- հավանական / անհավանական լինելը

Ընթերցում

Սովորողը հայոց լեզվով կարող է՝

- կարդացածն ընդհանուր կերպով հասկանալ, խոսքի նյութի մասին ընդհանուր գաղափար կազմել,
- կարդացածի հիման վրա կողմնորոշվել, ցուցումներին և հրահանգներին հետևել,
- նամակներին, գործնական գրություններին ծանոթանալ,
- տեղեկություններ և փաստարկներ ձեռք բերել:

Ընթերցման հմտության ցուցիչներ

Ընթերցում ընդհանուր ընկալման համար

- Կարող է բավականին ազատ կարդալ՝ հարմարեցնելով կարդալու ոճն ու արագությունը տարբեր տիպի տեքստերին կամ նպատակներին:
- Կարող է բառապաշարի հնարավորությունների շնորհիվ հեշտությամբ ընթերցել, սակայն դժվարությամբ հաղթահարել հազվադեպ դարձվածքների ընթերցումը:
- Կարող է թերթերում, ամսագրերում կամ կայքերում առանց դժվարանալու կարդալ համեմատաբար երկար հոդվածներ:

Ընթերցում կողմնորոշվելու համար (հայտարարությունների և հրահանգների ընթերցում)

- Անհրաժեշտ տեղեկություն գտնելու համար կարող է կարդալ երկար տեքստեր, որևէ հանձնարարություն կատարելու համար կարող է տեղեկություններ քաղել տարբեր տեքստերից, տեքստերի տարբեր մասերից, այլ աղբյուրներից:

Նամակների և կարգադրությունների ընթերցում

- Կարող է իր հետաքրքրությունների շրջանակներում կարդալ նամակներ՝ առանց դժվարության ըմբռնելով հիմնական իմաստը:
- Կարող է հասկանալ իր մասնագիտական բնագավառին վերաբերող երկար ու բարդ կարգադրությունները:

Ընթերցում տեղեկություններ ձեռք բերելու համար

- Կարող է իր բնագավառին առնչվող մասնագիտական աղբյուրներից ձեռք բերել տեղեկություն, հավաքել հեղինակների տեսակետներ և կարծիքներ:
- Կարող է կարդալ ժամանակակից խնդիրներն արձարձող հոդվածներ ու զեկուցումներ, որոնցում հեղինակն արտահայտում է կոնկրետ տեսակետ:
- Կարող է կարդալ և հասկանալ ճանաչողական և երկրագիտական բնույթի ոչ բարդ հրապարակումներ, որոնք արտացոլում են Հայաստանի կենցաղի, կյանքի, մշակույթի յուրահատկությունները:
- Կարող է կարդալ մասնագիտությանը չառնչվող գիտական հոդվածներ և բառարանի օգնությամբ հասկանալ:

Գրավոր խոսք

Սովորողը հայոց լեզվով կարող է՝

- գրավոր մանրամասն հաղորդել անձնական տվյալներ ու տեղեկություններ
- գրել ծավալուն նամակներ, հաղորդագրություններ, գործնական գրություններ
- գրառումներ անել կարդացած հոդվածի կամ լսած դասախոսության բովանդակության շուրջ
- գրել ստեղծագործական տեքստ

Գրավոր հաղորդակցման հմտության ցուցիչներ

Անձնական տվյալներ և տեղեկություններ

- Կարողանում է գրել ընդարձակ ինքնակենսագրություն:
- Կարողանում է մանրամասն գրել իր երկրի, բնակավայրի, ընտանիքի, ուսումնական հաստատության, կրթության, մասնագիտության, աշխատանքի մասին:

Նամակներ, հաղորդագրություններ, գործնական գրություններ

- Կարողանում է նմուշօրինակի հիման վրա գրել անձնական բնույթի ընդարձակ նամակներ՝ պահպանելով նամակների ձևակերպման կանոնները:
- Կարողանում է գրագետ ձևակերպել հաղորդագրություններ:
- Կարողանում է գրել դիմում, բնութագիր՝ պահպանելով ձևակերպման կանոնները:
- Կարողանում է բազմաթիվ աղբյուրներից ընտրել և ամբողջացնել տեղեկություններ ու փաստեր:
- Կարողանում է գրել հիմնավոր հաշվետվություն՝ ներկայացնելով տարբեր տեսակետների թեր և դեմ կողմերը, բացատրել այս կամ այն ընտրության դրական ու բացասական կողմերը:

Գրառումներ

- Կարողանում է գրառումներ անել կարդացած որևէ հոդվածի բովանդակության շուրջ:
- Կարողանում է գրի առնել ծանոթ թեմայով ոչ բարդ դասախոսության՝ իր համար կարևոր տվյալները:

Ստեղծագործական տեքստ

- Կարողանում է ընդարձակ նախադասություններով ու պատկերավոր նկարագրել որևէ դեպք, իրավիճակ, իրադարձություն:

- Կարողանում է գրավոր վերարտադրել գեղարվեստական տեքստը՝ արտահայտելով իր վերաբերմունքը:
- Կարողանում է կարծիք գրել իր լսած որևէ հաղորդման մասին:
- Կարողանում է գրավոր բնութագրել իր կարդացած գիրքը կամ հերոսներին:
- Կարողանում է իր բնագավառին վերաբերող զանազան թեմաների շուրջ պարզ ու մանրամասն տեքստեր գրել՝ համեմատելով, զուգահրելով բազմաթիվ աղբյուրներից քաղած տեղեկությունները, հիմնավորումները, փաստերը:
- Կարողանում է գրել կինոնկարների, գրքերի կամ բեմադրությունների մասին:
 - Կարողանում է իր հետաքրքրություններից, պարզ ու մանրամասն նկարագրելով, շարադրել:
 - Կարողանում է նախընտրած ոճի շրջանակներում պարզ ու մանրամասն նկարագրել իրական ու երևակայական իրադարձություններ՝ ցույց տալով պատճառահետևանքային կապերը:

Լեզվական գիտելիք

Բ 2 մակարդակում սովորողը կարող է ամրապնդել նախորդ մակարդակում յուրացրածը, զարգացնել այն, ակտիվ բառապաշարը համալրել նոր բառերով, հոմանիշներով ու հականիշներով, համանուններով, քերականական նոր ձևերով, խոսքային նոր կաղապարներով ու կառույցներով: Դա նրան հնարավորություն կընձեռի ազատ հաղորդակցվելու թե՛ գրավոր, թե՛ բանավոր:

Սովորողը տվյալ մակարդակում, ի հավելումն նախորդ մակարդակների, պետք է տիրապետի քերականական ստորև նշված գիտելիքներին և դրսևորի հետևյալ հմտությունները:

Հնչյունաբանություն և ուղղախոսություն
▪ Հատուկ ուշադրություն դարձնի շեշտադրությանն ու շեշտադրական օրինաչափությունից շեղում ունեցող բառերի արտասանությանը, ինչպես՝   - վերջնավանկում գրվող կամ գաղտնավանկի ը ունեցող բառերը, - նախավեջին կամ նրան նախորդող մեկ այլ վանկի ձայնավորի շեշտումով բառերը (օր՝ . քանի՛երորդ, ո՛րերորդ, ո՛րևէ, մի՛թե, չէ՛ որ, իհա՛րկե, մա՛նավանդ և այլն), - առաջին բաղադրիչի ձայնավորի վրա շեշտ կրող հարադրավոր բարդությունները (օր՝ . վե՛ր կենալ, ցո՛ւյց տալ, մո՛տ գալ, հե՛նց որ, ասե՛ս թե, ո՛չ թե, միա՛յն թե և այլն): ▪ Իմանա, որ օժանդակ բայը դրական խոնարհման դեպքում չի շեշտվում (օր՝ . գրում է, երգել են, բերել էին), իսկ ժխտական խոնարհման դեպքում դրվում է բայից առաջ և շեշտվում է (օր՝ . չի՛ գրում, չե՛ն երգել, չէի՛ն բերել), կարողանա անհրաժեշտաբար գործածել:

▪ Ճիշտ գործածի որոշիչ հոդերը՝ ը, ն: ▪ Ուշադրություն դարձնի հարցական ու բացականչական նախադասությունների արտասանությանը:
Ուղղագրություն
Բ2 մակարդակում սովորողը պետք է խստորեն հետևի հայերենի ուղղագրական կանոններին և բառերի ճիշտ գրությանը:
Բառապաշար
▪ Հարստացնի բառապաշարը հոմանիշներով, հականիշներով ու կարողանա դիպուկ գործածել խոսքում: ▪ Կարողանա տարբերակել ամենագործածական համանուններն ու հարանունները և գործածել խոսքում: ▪ Կարողանա բառը գործածել նաև փոխաբերական իմաստով: ▪ Կարողանա իմացած դարձվածքները գործածել խոսքում:
Ձևաբանություն
Գոյական
▪ Իմանա գոյականի արտաքին ու ներքին հոլովումները և կարողանա ճիշտ գործածել խոսքում: ▪ Իմանա գոյականի, այդ թվում՝ միավանկ վերջնաբաղադրիչով գոյականների հոգնակի թվի կազմությունը, կարողանա գործածել բանավոր ու գրավոր խոսքում: ▪ Կարողանա եզակի և հոգնակի թվով գոյականները խոսքում գործածել հոլովական անհրաժեշտ ձևերով: ▪ Կարողանա թեքել այլաձև հոլովման պատկանող գոյականները և գործածել խոսքում: ▪ Կարողանա հոլովել որոշ հարադրական գոյականներ, դրանք կիրառել խոսքում:
Ածական
▪ Իմանա որակական և հարաբերական ածականների կազմության օրինաչափությունները և ուղղագրությունը: ▪ Կարողանա գործածել որակական ու հարաբերական ածականներ՝ բանավոր կամ գրավոր խոսքը պատկերավոր դարձնելու համար: ▪ Կարողանա հարաբերական ածականների իմաստն արտահայտել բառակապակցությամբ:

▪ Կարողանա որակական ածականները գործածել մակբայաբար՝ կազմելով բայական բառակապակցություններ ու կիրառելով խոսքում:
Թվական   ▪ Կարողանա համապատասխան ածանցներով կազմել թվականներ: ▪ Կարողանա թվականները կիրառել գոյականների և բայերի հետ: ▪ Կարողանա թվականները կիրառել փոխանվանաբար:
Դերանուն   ▪ Կարողանա հոլովել դերանվանական հոլովման ենթարկվող դերանունները և կիրառել խոսքում: ▪ Կարողանա տարբերակել հոգնակի թիվ ունեցող դերանունները չունեցողներից: ▪ Կարողանա ճանաչել ներգոյական հոլով չունեցող դերանուններն ու խոյս տա սխալ կիրառությունից: ▪ Կարողանա ներգոյական հոլովի իմաստն արտահայտել <i>մեջ</i> կապով: ▪ Կրկնությունից խուսափելու նպատակով կարողանա խոսքում գործածված գոյականների, ածականների, թվականների, մակբայների փոխարեն գործածել համապատասխան դերանուններ:
Հոդ   ▪ Կարողանա տարբերակել ստացական, դիմորոշ և ցուցական հոդերը, գործածել համապատասխան խոսքային միջավայրում:
Բայ   ▪ Կարողանա խոնարհել և խոսքում գործածել պարզ և ածանցավոր բայերը: ▪ Կարողանա կազմել կանոնավոր և որոշ անկանոն բայերի եղանակաժամանակային ձևերը, դրանց դրական ու ժխտական խոնարհումներն ու գործածել խոսքում: ▪ Կարողանա ճանաչել դերբայները, իմանա նրանց կազմության օրինաչափությունները, գործածել խոսքում (հայերենում դերբայները շարահյուսական տարբեր պաշտոններ են կատարում, ուստի սովորողի համար ընկալման դժվարություններ են առաջանում. դերբայներն այլ լեզուներում կա՛մ բացակայում են, կա՛մ էլ այդպիսի բազմազանություն չունեն): ▪ Կարողանա տարբերակել բացառական հոլովով անորոշ դերբայի և համակատար դերբայի գործածության նրբերանգներն ու դրանք գործածել խոսքում, ինչպես՝ <i>վազելուց- վազելիս</i>: ▪ Կարողանա ճանաչել ներգործական, կրավորական ու չեզոք սեռի բայերն ու անհրաժեշտության դեպքում ճիշտ հոլովաձևով գործածել պահանջվող բառը:

▪ Կարողանա խոնարհել ու խոսքում գործածել որոշ հարադրական ու զուգահրական բայեր:
Մակբայ
▪ Հարստացնի նախորդ մակարդակներում սովորած մակբայների պաշարը, կարողանա նպատակային գործածել բանավոր ու գրավոր խոսքում: ▪ Մակբայակերտ ածանցներով այլ խոսքի մասերից կարողանա մակբայներ կազմել, գործածել խոսքում:
Կապ
▪ Իմանա կապերի հոլովառության կանոնները, ձևավորի կապի խնդիրն ու կարողանա կիրառել խոսքում:
Շաղկապ
▪ Ճանաչի շաղկապները, կարողանա խոսքում գործածել մենադիր, կրկնադիր ու զուգահրի շաղկապները, ինչպես՝ <i>եթե... ապա, ոչ թե... այլ, ոչ միայն... այլև, թե'... թե', ո'չ... ո'չ, կա'մ... կա'մ</i> և այլն: ▪ Կարողանա գործածել համադասական շաղկապներ՝ <i>սակայն, բայց, բայց և այնպես</i> և այլն: ▪ Կարողանա տարբերակել և ճիշտ գործածել <i>որ</i> և <i>որպեսզի</i>, ինչպես նաև <i>թեև, թեպետ, չնայած, թեկուզ</i> ստորադասական շաղկապները:
Վերաբերական և ձայնարկություն
▪ Խոսքն առավել ճշգրիտ երանգներով հաղորդելու կամ հուզական դարձնելու համար կարողանա տեղին գործածել վերաբերականներ, ինչպես՝ <i>մի՞թե, ի՞նչ արած, չլինի՞ թե, ինչպե՞ս չէ, արդյոք, թեկուզ, անգամ, երանի՛, ափսո՛ս</i> և այլն, ինչպես նաև տարբեր տեսակի ձայնարկություններ:
Շարահյուսություն
▪ Կարողանա խոսքը բազմազան դարձնել՝ գործածելով պարզ և բարդ նախադասություններ, դերբայական կառույցներ: ▪ Կարողանա խոսքը կառուցել՝ հետևելով համաձայնության, խնդրառության ու շարահյուսության կանոններին: ▪ Կարողանա խոսքում ճիշտ գործածել բայի սեռի պահանջով դրվող խնդիր լրացումները: ▪ Կարողանա խոսք կառուցելիս հաշվի առնել կապերի հոլովառությունը:

- Կարողանա պարզ ու բարդ նախադասություններում գործածել մենադիր, կրկնադիր, զուգադիր շաղկապները, ինչպես նաև բաղադրիչ նախադասությունները կապակցել շարահարությամբ:
- Կարողանա խոսքում կիրառել նախադասության անդամ չհանդիսացող բառեր, բառակապակցություններ, նախադասություններ՝ կոչական, վերաբերականի արժեք ունեցող կառույցներ, օր՝ *կարծում եմ, ինչպես երևում է, թվում է* և այլն:
- Կարողանա կազմել տեքստ՝ գործածելով պատմողական, հարցական, բացականչական և հրամայական նախադասություններ:
- Կարողանա ընդարձակել կամ համառոտել նախադասությունը՝ զեղչելով որոշ անդամներ:
- Կարողանա խոսքում գործածել դերբայական դարձվածով պարզ, ինչպես նաև բարդ ստորադասական նախադասություններ:

Լեզվական կաղապարներ

Բ2 մակարդակում սովորողները խոսքային տարբեր իրավիճակներում օգտագործում են Բ1 մակարդակի լեզվական կաղապարները՝ հարստացված հոմանիշ կառույցներով և ավելի բարդ կառուցվածքի նախադասություններով:

ԹԵՄԱՏԻԿ ԲԱՌԱՑԱՆԿ (Բ2 մակարդակ)

1.1 Անուն- ազգանուն

Տեղեկություն

անուն
ազգանուն
հայրանուն
մականուն
կեղծանուն
ստորագրություն
մակագրություն
մակագրություն խնդրել
տվյալ
տվյալներ
անձնական տվյալներ
անձնական տվյալներ հայտնել
անձնական տվյալներ լրացնել
քաղաքացի
քաղաքացիություն
քաղաքացիություն ունենալ
քաղաքացիություն ստանալ

Անձնական տեղեկություններ

իմանալ
խոսել
հիշել
հիշեցնել
մոռանալ
մտաբերել
մտապահել
ներկայանալ
ներկայացնել
ստորագրել
ստորագրվել
մակագրել
մակագրվել
հաստատել
բաժանվել
ունենալ
ուզենալ

քաղաքաբնակ
գյուղաբնակ

Հարկանիշ

կարճ
կրճատ
երկար
հեշտ
դժվար
անսովոր

Գործողություններ

գիտեմ
չգիտեմ
հարցնել
պատասխանել
ասել
ծանոթանալ
ճանաչել

հարց տալ
հրաժեշտ տալ

կարող լինել
կարո՞ղ եմ
կարո՞ղ ես
կարո՞ղ եք

1.2 Հասցե

երկիր
երկրի անուն
բնակավայր
արտասահման
պետություն
հանրապետություն
մարզ
համայնք

շրջան
քաղաք
գյուղ
թաղ
թաղամաս
թաղապետարան
քաղաքապետարան
մարզպետարան
գյուղապետարան
ճանապարհ
փողոց
պողոտա
խճուղի
մայրուղի
նրբանցք
փակուղի
շենք
տուն
վայր
տեղ
բնակարան
առանձնատուն
ամառանոց
հասցե
համար (թիվ)
բնակարանի համար
համար
ինձ համար

Ուղղություններ

հետ
առաջ
առջևում
ձախ
ձախից
աջ
աջից
ուղիղ
թեք
շեղ
ծուռ
վերև

վերևում
վերևից
ներքև
ներքևում
ներքևից

Հարկանիշներ

սխալ
ճիշտ
մեծ
փոքր
այլ
այլ երկիր
որևէ
ուրիշ
բնակելի
բնակելի թաղամաս

Գործողություններ

եմ (օժանդակ բայ)
գնալ
գալ
ապրել
բնակվել
մեկնել
տեղափոխվել
հարցնել
իմանալ
հետաքրքրել
հետաքրքրվել
պարզել
պարզվել
հայտնել
հայտնաբերել
հասնել
շտապել
ասել
պատասխանել
շարժվել
թեքվել
հուշել
գտնել

գտնվել
տեսնել
նայել
նկատել
փնտրել

ցույց տալ
փնտրել հասցեն
փնտրել բնակարանը

1.3 Հեռախոս

հեռախոս
հեռախոսի համար
հեռախոսահամար
զանգ
հեռախոսազանգ
հեռախոսի զանգ
կապ
զրույց
խոսակցություն

Հարկանիշներ

շտապ
հասանելի
անհասանելի
քաղաքավարի
անքաղաքավարի
կիրթ
անկիրթ
կոպիտ

Գործողություններ

զանգել / զանգահարել
զրուցել
հայտնել
տեղեկացնել
ճշտել
սխալվել
անջատել
կապվել
հիշել
մոռանալ

մոռանալ հեռախոսահամարը
տեղյակ պահել

1.4 Ծննդյան տվյալներ, ազգություն, ծագում, լեզու, քաղաքացիություն

Ծննդյան տվյալներ

թվական
թվական
թվականին
թվականից
տարի
ծննդյան տարի
ամիս
ծննդյան ամիս
ամիս-ամսաթիվ
օր
ծննդյան օր

Ծագում

հայրենիք
երկիր
բնակիչ
ծննդավայր
տեղացի
օտարերկրացի
օտարազգի

Քաղաքացիական կարգավիճակ

արտագաղթ
ներգաղթ
ներգաղթած
քաղաքացի
գյուղացի
բնակիչ
տեղացի
օտարազգի
փախստական
գաղթական
բնակություն
գրանցում

օրինական
օրինական գրանցում
անօրինական
ապօրինի
օտար
ուրիշ
անհրաժեշտ
պետքական
կարևոր
ոչ կարևոր
անկարևոր
թուղթ
կարևոր թղթեր
փաստաթուղթ
փաստաթղթեր
որոշ փաստաթղթեր
մի քանի փաստաթուղթ
իրավունք
իրավունքից
իրավունքով
օրենք
օրենքով
ըստ օրենքի
քաղաքացի (տվյալ երկրի
քաղաքացիություն ունեցողը)
քաղաքացի (քաղաքում ծնվածը կամ
քաղաքում ապրողը)

Ազգություն և քաղաքացիություն

ազգություն
ազգային
ազգային պատկանելություն
քաղաքացիություն
հայ
ռուս
սիրիացի
ամերիկացի
ավստրիացի
վրացի
իրանցի
պարսիկ
ֆրանսիացի

հնդիկ
հույն
ուկրաինացի
անգլիացի
ռումինացի
բուլղարացի
արաբ
արգենտինացի
բելգիացի
բրազիլացի
գերմանացի
դանիացի
եգիպտացի
իսպանացի
լեհ
լիբանանցի
կանադացի
հունգարացի
հրեա
ճապոնացի
մեքսիկացի
նորվեգացի
շվեդ
շվեյցարացի
չեխ
չինացի
խորվաթ
թուրք
ադրբեջանցի

Երկրներ

Հայաստան
Վրաստան
Լեհաստան
Հունաստան
Ռուսաստան
Չինաստան
Հնդկաստան
Դանիա
Ֆրանսիա
Ճապոնիա
ԱՄՆ (Ամերիկայի Միացյալ

Նահանգներ)

Անգլիա
Գերմանիա
Իսպանիա
Ֆինլանդիա
Նորվեգիա
Բելգիա
Հոլանդիա
Բուլղարիա
Ռումինիա
Կանադա
Ավստրիա
Շվեյցարիա
Չեխիա
Սիրիա
Լիբանան
Իրան
Իսրայել
Արգենտինա
Բրազիլիա
Թուրքիա
Ադրբեջան

Լեզուներ

հայերեն
անգլերեն
ռուսերեն
ֆրանսերեն
գերմաներեն
իսպաներեն
լեհերեն
չինարեն
հունարեն
վրացերեն
պարսկերեն
արաբերեն
թուրքերեն
ադրբեջաներեն

Լեզվակիրներ

հայախոս
հայալեզու

ռուսախոս
ռուսալեզու
անգլիախոս
անգլիալեզու
ֆրանսախոս
իսպանախոս
արաբախոս

Հատկանիշներ

օրինական
ապօրինի
օտար
ուրիշ
անհրաժեշտ
պետքական
անպետք
կարևոր
ոչ կարևոր
անկարևոր
սխալ
ճիշտ
հեշտ
դժվար
հիմնական
ժամանակավոր
որոշ
որոշ բաներ
որոշ ժամանակ

Տարվա եղանակներ

գարուն
ամառ
աշուն
ձմեռ

Ամսանուններ

հունվար - դեկտեմբեր

Շաբաթվա օրեր

երկուշաբթի - կիրակի

Քանակական թվականներ

միավորներ
տասնավորներ
հարյուրավորներ
հազարավորներ
միլիոն
միլիարդ

Դասական թվականներ

առաջին - հազարերորդ

Գործողություններ

ծնվել
ծնվել գարնանը
մահանալ
հարմարվել
լինել
եղել է
եղավ
ազգությամբ հայ
ստիպված լինել
դառնալ
քաղաքացի դառնալ
գնալ
մեկնել
տեղափոխվել
տեղափոխվել այլ / ուրիշ երկիր
պատահել
կատարել
կատարվել
նշել
նշվել
գրել
գրվել
սովորել
խոսել
խոսել անգլերեն
խնդրել
ապաստան խնդրել
ստանալ
քաղաքացիություն ստանալ
ունենալ

ապրելու / կացության իրավունք
ունենալ

հարգել
օրենքը հարգել
խախտել
օրենքը խախտել
որոշել
բնակվել
սովորել
հարմարվել
չհարմարվել

աշխարհ գալ
կյանքից հեռանալ
բնակություն հաստատել

Գործողության հայրկանիշ

այսօր / էսօր (ժող.)
երեկ
երեկ չէ առաջին օրը
վաղը / էգուց (ժող.)
վաղը չէ մյուս օրը
առավոտյան
երեկոյան
միշտ
երբեք
դեռ
վաղուց
հիմա
հետո
շուտով
արդեն

նախորդ օրը
հաջորդ օրը

**1.5 Տարիք, սեռ, ընտանեկան
կարգավիճակ**

Տարիք

տարեկան
տարիք

նախադարոցական տարիք
կրտսեր դարոցական տարիք
բալիկ
մանուկ
մանկան
երեխա
դեռահաս
դեռահասներ
պատանի
պատանու
երիտասարդ
ջահել (ժող.)

Հարկանիշներ

փոքրահասակ
մանուկ
պատանի
պատանի տարիք
երիտասարդ
երիտասարդ տղա
ջահել (ժող.)
մեծահասակ
մեծահասակ տղամարդ
չափահաս
չափահաս դառնալ
հասուն
ծեր
զառամյալ
տարեց
տարեց մարդ
պառավ
պառավ կին

Սեռ

արական
իգական
աղջիկ
տղա
տղամարդ
կին
սեռական
սեռական դաստիարակություն

սեռական պատկանելություն

Ընտանեկան կարգավիճակ

ամուսնացած
չամուսնացած
պսակված
միայնակ
այրի
ամուրի
նշանված
բաժանված
ամուսնալուծված
փեսացու
հարսնացու
փեսա
հարս
զուգընկեր

Հարկանիշներ

լավ
վատ
հաջող
հաջող ամուսնություն
հարմար
մեռնակ
միայնակ
երջանիկ
դժբախտ
գոհ
դժգոհ
անհաջող
ուշադիր
անուշադիր
հոգատար
անտարբեր

Գործողություն

մեծանալ
հասունանալ
սիրել
սիրահարվել
նշանել

նշանվել
պսակվել
ամուսնանալ
բաժանվել
ամուսնալուծվել
ունենալ
հանդիպել
ընտրել
հարսնացու ընտրել

Դարձվածքներ

աղջիկ տալ - ամուսնացնել
աղջկան մարդու տալ - ամուսնացնել
աչք դնել - հավանել
աչքից ընկնել - այլևս չսիրվել, չհարգվել
գլուխը կորցնել - շփոթվել, մոլորվել
սիրտը կպչել - հավանել, սիրահարվել
սիրտը գրավել - սիրահարեցնել իրեն,
սիրվել մեկի կողմից
սիրտը կոտրել - ցավ պատճառել,
ընկճել
սիրտը տաքանալ - սիրով լցվել մեկի
նկատմամբ
տանը մնալ - չամուսնանալ
մի բարձի ծերանալ - ապրել մինչև խոր
ծերություն, իրարից չբաժանվել

1.6 Կրոն, կրոնական պատկանելություն

Կրոն

Աստված
Արարիչ
Տեր
կրոն
հավատ
հավատք
քրիստոնեություն
բուդդայականություն
մահմեդականություն
եկեղեցի
վանք
տաճար

մատուռ
մեհյան
մզկիթ
աղոթք
աղոթատեղի
օրինանք
ժամերգություն
խաչ
խոստովանություն
ծես
մկրտություն
մոմ
մոմավառություն
հոգեհանգիստ
հուղարկավորություն
պատարագ
պսակադրություն
մեղք

Կրոնական պատկանելություն

քրիստոնյա
քրիստոնյայի
աղանդավոր
բողոքական
կաթոլիկ
մահմեդական
մահմեդականներ
ուղղափառ
ուղղափառներ

Եկեղեցու սպասավորներ, հեկուորդներ

քահանա
վանական
վանահայր
եպիսկոպոս
կաթողիկոս
սպասավոր
հոգևոր սպասավոր
եկեղեցու սպասավոր
հետևորդ
ուխտավոր

հավատացյալ

Հարկանիշներ

քրիստոնեական

առաքելական

ուղղափառ

ուղղափառ եկեղեցի

հայկական

կրոնական

եկեղեցական

եկեղեցական ծես

անհավատ

անաստված

հին

նոր

ավերված

կառուցված

օրհնված

օրհնված հաց

օրհնված ջուր

օրհնված խաղող

Գործողություններ

եմ

կամ

արժեմ

գիտեմ

ունեմ

ապրել

հավատալ

աղոթել

մտքում աղոթել

լուռ աղոթել

բարձրաձայն աղոթել

ապաշխարել

խոստովանել

վառել

մոմ վառել

օրհնել

օրհնել խաղողը

մկրտել

կնքել

խոստովանել

մեղքերը խոստովանել

այցելել

հավաքվել

պատմել

հաճախել

մասնակցել

ուխտի գնալ

պաս պահել

1.7 Ընտանիք, ազգականներ, ընտանիքի առօրյա, ընտանեկան իրավիճակներ

Ընտանիք

տոհմ

գերդաստան

ընտանիք

պապ

պապիկ

տատ

տատիկ

հայր

հոր

հայրիկ

մայր

մոր

մայրիկ

մամ (փղքշ. «մայր» բառի)

կին

կնոջ

ամուսին

ամուսնու

ծնող

ծնողներ

երեխա

երեխայի

զավակ

որդի

որդու

տղա

տղայի
դուստր
դստեր
աղջիկ
աղջկա
քույր
քրոջ
հարազատ քույր
եղբայր
եղբոր
հարազատ եղբայր
երկվորյակ
թոռ
թոռան
թոռնիկ
ծոռ
ծոռան
ծոռնիկ

Ազգականներ

ազգական
մոտիկ ազգական
հորաքույր
հորաքրոջ
մորաքույր
մորաքրոջ
հորեղբայր
հորեղբոր
քեռի
քեռու
մորեղբայր
զարմիկ
զարմուհի
զարմուհու
հարս
փեսա
փեսայի
սկեսուր
սկեսրոջ / սկեսուրի
սկեսրայր / կեսրար (ժող.)
սկեսրայրի / կեսրարի

զոքանջ
աներ
աներոջ
տեգր
տեգոր
տեգոր կին
տալ
տալի / տալոջ
տալի / տալոջ ամուսին
քենի
քենու
քեռակին
քեռակնոջ
կնքահայր
կնքահոր
կնքամայր
կնքամոր
քավոր
քավորկին
քավորկնոջ
աներձագ
խնամակալ
բարեկամ

Հարկանիշներ

բազմազավակ
մինուճար
մինուճար զավակ
խորթ
խորթ հայր
խորթ մայր
օտար
որբ
հարազատ
հարազատ մայր
արյունակից
հեռու
հեռու բարեկամ
միակ
միակ երեխա

Վերաբերմունքն ընտանիքում

սեր
հարգանք
վստահություն
համերաշխություն
հոգատարություն
անդորր
լարվածություն
գժտություն
ատելություն
զգացմունք
կսկիծ
շփում
պատիժ
պարզև

Հատկանիշներ

հայրական
մայրական
ջերմ
սիրալիր
սրտաբուխ
անմնացորդ
բարի
ուշադիր
հոգատար
դաժան
խոր

**Ընդանիքի առօրյան, ընդանեկան
իրավիճակներ**

նախաճաշ
ճաշ
ընթրիք
քուն
հագուստ
սնունդ
սուրճ
թեյ
աշխատանք
հանգիստ
հանգստյան օր

գնում
առօրյա գնումներ
ամենօրյա գնումներ
հոգս
առօրյա հոգսեր
ընտանեկան հոգսեր

Հատկանիշներ

արթուն
քնած
հոգնած
սիրելի
հաճելի
մաքուր
կեղտոտ
փոշոտ
հնարավոր
անհնար
հաշտ
անհաշտ
հոգատար

Ժամանակի հատվածներ

տարի
ամիս
շաբաթ
օր
ժամ
րոպե
վայրկյան
եռամսյակ
կիսամյակ

Օրվա հատվածներ

առավոտ
առավոտյան
կեսօր
կեսօրին
երեկո
երեկոյան
գիշեր

կեսգիշեր
կեսգիշերին

Օր (նախորդող և հաջորդող օրեր)

այսօր
էսօր (ժող.)
երեկ
վաղը
էգուց (ժող.)
երեկ չէ առաջին օրը
վաղը չէ մյուս օրը

Գործողության հայրկանիչ

միշտ
երբեք
դեռ
վաղուց
հիմա
հետո
շուտով
արդեն
միաժամանակ

որոշ ժամանակ

Գործողություններ

ունենալ
ունեմ
արթնանալ/ զարթնել
շուտ արթնանալ
բարևել
ասել
զրուցել
գալ
գնալ
տուն գնալ
զբոսանքի գնալ

զբոսնել
գրկախառնվել
զվարճանալ
կատակել
վիճել
լսել
ռադիո լսել
հաղորդում լսել
երաժշտություն լսել
լվանալ
հագուստը լվանալ
հատակը լվանալ
գլուխը լվանալ
լվացվել
սափրել
սափրվել
հագնել
հագնվել
հանել
հանվել
կախել
լվացքը կախել
վերարկուն կախել
փռել
լվացքը փռել
հարգել
հարգվել
սիրել
սիրվել
համբուրել
համբուրվել
հավաքվել
հավաքվել սեղանի շուրջը
նստել
դիտել
հեռուստացույց դիտել

սանրել
սանրվել
արդուկել / հարթուկել (ժող.)
վերադառնալ
գնել
առնել («գնել» իմաստով)
ուտել
խմել
սուրճ խմել
թեյ խմել
սրճել
թեյել
հյուրասիրել
նախաճաշել
ճաշել
ընթրել
եփել
կերակրել
պատրաստել
մաքրել
հավաքել
սրբել
հանգստանալ
խոսել
զրուցել
վիճել
կռվել
հաշտվել
կատակել
ուրախանալ
զվարճանալ
մարզվել
պատրաստել
ուտելիք (նախաճաշ, ճաշ, ընթրիք)
պատրաստել
մեկնել

վերադառնալ
նշել
նշել տարեդարձը
տալ
նվեր տալ
շնորհավորել
ցանկանալ
մաղթել
հաջողություն մաղթել
որդեգրել
որդեգրել փոքրիկին
ուղարկել
հաղորդագրություն ուղարկել
ընդունել
պառկել
քնել
ուշ քնել
քշել
հեծանիվ քշել
հրաժեշտ տալ
մարզանք անել
կատակ անել
լվացք անել
սեղան գցել
հացուտել
վեր կենալ
վեր կենալ անկողնուց (աթոռից)

**1.8 Աշխատանք, մասնագիտություն,
զբաղմունք, պաշտոն, կարգավիճակ,
աշխատանքային գործունեություն**

***Մասնագիտություն, զբաղմունք,
արհեստ***
ուսուցիչ

բժիշկ
բուժքույր
դասախոս
գիտնական
դերասան
գործարար
ճարտարապետ
իրավաբան
ծրագրավորող
նկարիչ
քանդակագործ
երաժիշտ
երգիչ
երգչուհի
պարող
պարուհի
գրադարանավար
հաշվապահ
գրող
լրագրող
լեզվաբան
թարգմանիչ
մարզիչ
մատուցող
վաճառող
վարորդ
պահակ
թիկնապահ
ծաղկավաճառ
հավաքարար
շինարար
այգեպան
այգեգործ
բանվոր
կոշակակար
վարսավիր

դերձակ
խոհարար
հացթուխ
մատնահարդար
ոսկերիչ
արծաթագործ
դարբին
հյուան
փականագործ

Պաշտոն, կարգավիճակ

պաշտոնյա
վարչապետ
նախագահ
նախարար
ղեկավար
մարզպետ
տնօրեն
փոխտնօրեն
քաղաքապետ
գյուղապետ
դատավոր
պաշտպան
մարդու իրավունքների պաշտպան
վարիչ
բաժանմունքի վարիչ
կառավարիչ
գործերի կառավարիչ
աշխատակից
արխիվի աշխատակից
գործավար
քարտուղար
գործազուրկ
գործընկեր
թոշակառու

Աշխատանքի վայրեր

նախակրթարան
մանկապարտեզ
դպրոց
բուհ
համալսարան
քաղաքապետարան
թաղապետարան
գյուղապետարան
նախարարություն
խանութ
գրասենյակ
ընկերություն
արհեստանոց
արվեստանոց
գործարան
սրճարան
ռեստորան
գրադարան
հիվանդանոց
ատամնաբուժարան
կենտրոն
առևտրի կենտրոն
բժշկական կենտրոն (ԲԿ)
մշակույթի կենտրոն
մարզական կենտրոն
զարգացման կենտրոն
ժամանցի կենտրոն
խնամքի կենտրոն
լեզվի կենտրոն
ակնաբուժարան
օդանավակայան
ավտոկայան
կայարան
երկաթուղային կայարան
թատրոն

թանգարան
պատկերասրահ
ուսումնարան
պարավետտի ուսումնարան
հյուրանոց
վարսավիրանոց
բանկ
ատամնաբուժական կլինիկա
ակնաբուժական բաժանմունք
սպասարկման ոլորտ

Աշխատանքային գործունեություն

գործ
հարմար գործ
աշխատանք
աշխատավայր
աշխատավարձ
բարձր աշխատավարձ
ցածր աշխատավարձ
միջին աշխատավարձ
վարձատրություն
առաջադրանք
հանձնարարություն
առաջարկություն
արձակուրդ
կարծիք
բանավեճ
գործադուլ
դասադուլ
հանդիպում
գործնական հանդիպում
պաշտոնական հանդիպում
աշխատանքային հանդիպում
գործուղում
գործընկեր
գործազուրկ

դրամաշնորհ
եկամուտ
ընդմիջում
ժամավճար
ժողով
խորհրդակցություն
հաստիք
դրույք
հանդիպում
հրաման
նպաստ
պահանջ
պարգևավճար
տուգանք
տույժ
հարկ
ժամ
 աշխատանքային ժամ
օր
 աշխատանքային օր
 ոչ աշխատանքային օր
 հանգստյան օր

Գործողություններ

աշխատել
արտադրել
դասավանդել
պարապել
կրթել
բուժել
նորոգել
վիրահատել
դասավորել
կառուցել
ստեղծել
կազմել

գնել
առնել
վաճառել
պատճենել
տպել
բազմացնել
սովորել
 սովորեցնել
ուսուցանել
արտադրել
ընդլայնել
նախագծել
պատկերել
ստեղծել
ստեղծագործել
որոնել
կատարել
կազմակերպել
պարտավորվել
պաշտպանել
պայմանավորվել
առաջարկել
սպասարկել
մատուցել
վարել
կառավարել
ղեկավարել
կառուցել
պատրաստել
հորինել
ծառայել
ներմուծել
արտահանել
պաշտոնավարել
խաղալ
 դեր խաղալ

ազատ լինել

1.9 Կրթություն և դաստիարակություն

Կրթական հաստատություններ

դպրոց

վարժարան

համալսարան

բուհ - բարձրագույն ուսումնական

հաստատություն

ակադեմիա

մանկապարտեզ

Կարգավիճակ

ուսուցիչ

դասախոս

աշակերտ

ուսանող

դայակ

դասղեկ (դասարանի ղեկավար)

սովորող

տնօրեն

շրջանավարտ

Գործողություններ

գնալ

հաճախել

ընդունել

ընդունվել

ավարտել

մասնակցել

սովորել

սովորեցնել

կարդալ

ընթերցել

դասավանդել

դասախոսել

գրել

լսել

կատարել

յուրացնել

մասնակցել

ծուլանալ

բացատրել

մեկնաբանել

ստանալ

գնահատել

կրթել

դաստիարակել

բաց թողնել

գրի առնել

1.10 Արտաքին, բնավորություն և

խառնվածք

բնավորություն

խառնվածք

տեսք

նկարագիր

բնութագիր

արտաքին

բարություն

չարություն

մեծամտություն

համեստություն

արարք

Արտաքին

սիրուն

գեղեցիկ

սոգել

հմայիչ
գրավիչ
չքնաղ
լավ
շատ լավ
վատ
շատ վատ
ընտիր
ժպտուն
ժպտերես
մոայլ
խոժոռ
մաքուր
ցածրահասակ
կարճահասակ
կարճ («կարճահասակ, կարճլիկ»)
թուխ
շեկ
սև
թխահեր
շիկահեր
սևահեր
սևաչյա
կապուտաչյա
ալեհեր
նիհար
վտիտ
բարալիկ
սլացիկ
նրբակազմ
գեր
չաղ (ժող.)
հաստլիկ
թմբլիկ
մարմնեղ
թիկնեղ

բարձրահասակ
կոկիկ
փնթի
թափթփված

Քնավորություն և խառնվածք

ազնիվ
անազնիվ
առաքինի
ընկերասեր
մարդասեր
եսասեր
հոգատար
բարի
չար («չարաբարո» իմաստով)
չար («չարաճճի» իմաստով)
գոռոզ
պարծենկոտ
հպարտ
մեծամիտ
ինքնահավան
եսամոլ
եսակենտրոն
խիզախ
քաջ
համարձակ
արի
անվախ
վախկոտ
խելացի
մտածող
խելոք («խելացի» իմաստով)
խելոք («ոչ չարաճճի»)
հանգիստ
անհանգիստ

կայտառ
աշխույժ
զվարթ
ժիր
ակտիվ
ճարպիկ
աչքաբաց
գործունյա
աշխատասեր
ջանասեր
լուրջ
անլուրջ
լրջմիտ
զգոն
սթափ
ուրախ
շփվող
մարդամոտ
ազատ
ինքնամփոփ
մեկուսացած
խորամանկ
խարդախ
խաբեբա
նենգ
ստոր
դյուրահավատ
կասկածամիտ
մեղմ
փափուկ (փխբ.)
փափուկ բնավորություն
հնազանդ
անհնազանդ
զուսպ
անզուսպ
ըմբոստ

կատաղի
հանդուգն
տաքարյուն
կրքոտ
զայրացկոտ
սառնասիրտ
անտարբեր
կոշտ
կոպիտ
անկիրթ
արդար
վեհ
ներողամիտ
մանկամիտ
միամիտ
պարզամիտ
պարտաճանաչ
բարեխիղճ
ճշտապահ
ծույլ
անբան
ալարկոտ
լավատես
վատատես
ամաչկոտ
անամոթ
աներես
երեսառած
լկտի
լիրբ
համբերատար
անհամբեր
բարյացակամ
անբարյացակամ
վստահ
անվստահ

ինքնավստահ
անինքնասեր
պատվախնդիր
ընկերական
բարեկիրթ
քաղաքավարի
անքաղաքավարի
շրջահայաց
խորաթափանց
գաղտնապահ
փակբերան
խելամիտ
հասկացող
ընդունակ
անընդունակ
բթամիտ
անտաղանդ
անկարող
ուշադիր
անուշադիր
ցրված («անուշադիր»)
ստախոս
սուտասան
համեստ
անհամեստ

Դարձվածքներ

գույնը գցած - գունատ
փշերի վրա - անհանգիստ
կրակի կտոր - ժիր
աղ ու հացով - հյուրասեր, առատաձեռն
աշխարհ տեսած - կյանքի մեծ փորձ
ունեցող
աշխարհից կտրված - առանձնացած,
ինքնամփոփ
աչքը ծակ - ազահ

աչքը լի - գոհ, բավարարված
աչքը կուշտ - գոհ, բավարարված
ձեռքը բաց - շռայլ
ձեռքը փակ - ժլատ
քիթը ցից - մեծամիտ
ասող-խոսող - զրուցել սիրող, հեշտ
հաղորդակցվող
դատարկ գլուխ - հիմար, ապուշ

Գործողություններ

սիրունանալ
գեղեցկանալ
տգեղանալ
ամաչել
նիհարել
չարանալ
չաղանալ / գիրանալ
մեծամտանալ
խելոքանալ

ուշադիր լինել
կոպիտ լինել
զգոն լինել
հանգիստ մնալ

1.11 Նախասիրություններ և

հետաքրքրություններ

ժամանակ
ազատ ժամանակ
զբաղմունք
հաճելի զբաղմունք
խաղ
խաղեր
մարզական խաղեր
սեղանի խաղեր

համակարգչային խաղեր
խաղալիք
սպորտ
սպորտաձևեր / մարզաձևեր
արվեստ
գրականություն
ընթերցանություն
երաժշտություն
պար
շախմատ
նկարչություն
լուսանկարչություն
այգեգործություն
քանդակագործություն
բժշկություն
ուսուցչություն
ճարտարապետություն
թատրոն
կինո
կինոնկար
ֆիլմ
տեսանյութ
հոլովակ
ներկայացում
կերպարվեստ
թանգարան
ցուցահանդես
պատկերասրահ
զբոսանք
զբոսաշրջություն
արշավ
կենդանի
բույս
ծաղիկ
քաղաքականություն
գիտություն

ծրագրավորում
մեքենաներ
հագուստի մոդելավորում
գինեգործություն
խոհանոց
խաչբառ

Հարկանիշներ

բազմազան
բազմատեսակ
բովանդակալից
հետաքրքիր
հաճելի
հաճույքով
սիրելի
սիրով
տհաճ
շատ
քիչ
հին
հնաճ
հետաքրքիր
գրավիչ
հաճախ
հիմա
միշտ
երբեք

Գործողություններ

սիրել
կարդալ
խաղալ
ստեղծել
զբաղվել
զբաղվել սպորտով
ուսումնասիրել

հետաքրքրվել
 հետաքրքրվել արվեստով
 հետաքրքրվել այգեգործությամբ
կարողանալ
այցելել
 այցելել թանգարան
 պատկերասրահ այցելել
զբոսնել
ճանաչել
բուժել
երգել
պարել
նվագել
 դաշնամուր (ջութակ, սրինգ, ...)
 նվագել
նկարել
լուսանկարել
դիտել
 ֆիլմ դիտել
 տեսանյութ դիտել
 հոլովակ դիտել
լողալ
աճեցնել
 ծաղիկ / բույսեր աճեցնել
վարժեցնել
 կենդանիներ վարժեցնել
գրավել
հոգնել
ձանձրանալ
թռչել
 օդապարիկով թռչել
հավաքել
 հնաոճ իրեր հավաքել
ունենալ

գնալ

գնալ արշավների
դուր գալ

2. Ծանոթություն, դիմելաձև,

մաղթանք, շփում

2.1 Դիմելաձևեր, ողջույնի և հրաժեշտի ձևեր, որպիսություն, մաղթանք

Դիմելաձևեր

պարոն
տիկին
օրիորդ
երիտասարդ
հարգելիս
բարեկամս
եղբայր
քույրիկ
մորքուր (ժող.)
քեռի
հոպար (խսկց.)
տղա ջան (ժող.)
 աղջիկ ջան (ժող.)

Ողջույնի ձևեր

բարև
 բարև Ձեզ / ձեզ
բարի գալուստ
ողջո՛ւյն
բարի լույս
բարի օր
բարի երեկո
բարի իրիկուն

Որպիսություն

ինչպե՛ս ես

ինչպե՞ս եք
ո՞նց ես
ո՞նց եք
լավ
լավ եմ
ոչինչ
կամաց-կամաց (ժող.)

Հրաժեշտի ձևեր

ցտեսություն
առայժմ
մինչ հանդիպում
մինչ նոր հանդիպում
մինչ հաջորդ հանդիպում
մինչ վաղը / մինչև վաղը
մինչ երեկո/ մինչև երեկո
կհանդիպենք

Մաղթանքներ

բարի գիշեր
անուշ երազներ
բարի ճանապարհ
բարով մնաս
բարով մնաք
բարով գնաս
բարով գնաք
հաճելի օր
բարի ժամանց
լավ մնա
լավ մնացեք
լավ եղիր
լավ եղեք
առողջություն Ձեզ
առո՛ղջ եղեք
հաջողություն
հաջողություն եմ մաղթում

Հարկանիշներ

ուրախ
տխուր
հաճելի
կարճ
երկար
լավ
վատ
ահավոր
սարսափելի
հեշտ
դժվար
խիստ
մեղմ
ջերմ
ջերմորեն
սառը
ծանոթ
անծանոթ
շատ
քիչ
նախորդ
անցած
հաջորդ
եկող
միշտ
երբեք
սովորաբար
ուշ
շուտ
արդեն
առանձին
միասին
սիրով
հաճույքով

արագորեն
լուռ
խաղաղ
հանդարտ
բարեկամաբար
հարազատաբար
մտերմաբար
թշնամաբար
կրկին
նորից

Գործողություններ

բարևել
ծանոթանալ
 ծանոթացնել
ճանաչել
գիտեմ
գիտենալ
մոռանալ
մտաբերել
մտապահել
հարցնել
իմանալ
պատասխանել
զրուցել
հիշել
 հիշեցնել
ասել
 կասե՛ս
 կասե՛ք
խոսել
հանդիպել

2.2 Քաղաքավարություն, բարեկրթություն, խնդրանք, շնորհակալություն, ներողություն

Բարեկրթություն

հարգանքներս
հարգանքով
խնդրեմ
չարժե
բարի
սիրով
հաճույքով
հաջողություն
առողջություն
 առողջություն Ձեզ / ձեզ
առհղջ եղեք
լավ մնացեք
լավ օր Ձեզ / ձեզ
թույլտվություն
 թույլտվություն հարցնել
թույլ կտա՞ք
թո՛ւյլ տվեք
կարելի՞ է

Խնդրանք, օգնություն

աջակցություն
խորհուրդ
առաջարկություն
օգնություն
 օգնություն խնդրել
խնդրում եմ
ասե՛ք, խնդրեմ
կասե՛ք, թե
բարի՛ եղեք
կարո՞ղ եք ասել...
կարո՞ղ եք օգնել / կարո՞ղ եք ինձ օգնել
կարո՞ղ եք հուշել
կբացատրե՞ք
տվե՛ք, խնդրում եմ / խնդրեմ
կարո՞ղ եմ

կարո՞ղ եք
խնդրում եմ / խնդրեմ
շատ եմ խնդրում
խնդրում եմ Ձեզ / ձեզ
օգնեցե՛ք, խնդրեմ
կօգնե՛ք ինձ
կարո՞ղ եմ Ձեզնից / ձեզնից մի բան
խնդրել
խորհուրդ տվե՞ք, խնդրում եմ
Ձեր / ձեր օգնության կարիքն ունեմ

Շնորհակալություն

շնորհակալություն
շնորհակալ եմ
շատ շնորհակալ եմ
անչափ շնորհակալ եմ
երախտագիտություն
երախտապարտ եմ
երախտագիտությունս եմ
հայտնում

Ներողություն

վիրավորանք
վերաբերմունք
ներողություն
ներողություն խնդրել
ներողություն եմ խնդրում
ներել
ների՛ր
ներեցե՛ք
ներեցե՛ք, խնդրեմ
կներես (խսկց.)
կներեք (խսկց.)
ներո՞ղ եղիր
ներո՞ղ եղեք

Հարկանիշներ

հաճելի
տհաճ
լավ
վատ
արագ
արագորեն
շտապ
դանդաղ
դանդաղորեն
անմիջապես
արդեն
դեռ

Գործողություններ

խնդրել
օգնել
կարողանալ
կանչել
շտապօգնություն կանչել
հասնել
ժամանակին հասնել
վերաբերել
վերաբերվել
վիրավորել
վիրավորվել
ներանալ
ներացնել
ներություն տալ
մոտենալ
ուղեկցել
ուղեկցել մինչև տուն
ուղեկցել մինչև հիվանդանոց
աջակցել
ասել
բացատրել

կատարել
ներել
ցանկանալ
 հաջողություն ցանկանալ
մաղթել
 առողջություն մաղթել

թույլ տալ
օգնության հասնել

**2.3 Հանդիպում, ժամադրություն,
հրավեր, ընկերություն, սեր, հարգանք**

Հանդիպում, ժամադրություն, հրավեր

ժամադրություն
ժամանակ
հանդիպում
տեղ
վայր
 հանդիպման վայր
պայմանավորվածություն
ծանոթություն
էլփոստ
հրավեր
խնջույք
քեֆ (խսկց.)
ժամանց
հարսանիք
հյուր
նվեր
տարեդարձ
միջոցառում
անակնկալ
 հաճելի անակնկալ

Ընկերություն, սեր, հարգանք
ընկեր

հավատարիմ ընկեր
հարգել ընկերոջը
հեռանալ ընկերոջից
ընկերուհի
գործընկեր
խաղընկեր
պարընկեր
բարեկամ
բարեկամություն
ծանոթություն
մտերմություն
սեր
 սիրո
հարգանք
նվիրում
զգացմունք
աջակցություն
ըմբռնում
ընկալում
վերաբերմունք
 լավ վերաբերմունք
 հոգատար վերաբերմունք
 գնահատել լավ վերաբերմունքը
տրամադրություն
 բարձր տրամադրություն
 տոնական տրամադրություն
 տրամադրություն չունենալ
ընկերասիրություն
հոգատարություն
համբերատարություն
հավատարմություն
համերաշխություն
նվիրվածություն
ջերմություն
ուրախություն
երջանկություն

հարսանիք
տարեդարձ
հոբելյան
նամակ
ժամանց
հրավիրատոմս

Հարկանիշներ

վստահելի
լավ
վատ
պատրաստակամ
մտերիմ
բարեկամ
հարազատ
սիրելի
հարգելի
ծանոթ
անծանոթ
հանդուրժող
ընկերասեր
հոգատար
օտար
համբերատար
նրբանկատ
նրբազգաց
ներողամիտ
անբաժան
անսպասելի
հյուրասեր
հաշտ
անհաշտ
խաղաղ
կովարար
հուզիչ
ջերմ

երջանիկ
հրաշալի
հիանալի
հավատարիմ
իսկական
միասին
միշտ
սովորաբար
ուշ
շուտ

ամեն օր
ամեն ամիս
ամեն տարի
ամեն անգամ

Գործողություններ

կազմակերպել
իմանալ
ընկերանալ
իմանալ
տեղեկանալ
տեղեկացնել
պայմանավորվել
սպասել
ուշանալ
այցելել
հրավիրել
ուղարկել
հրավեր ուղարկել
ընդունել
առաջարկն ընդունել
պայմաններն ընդունել
ընդունել հյուրերին
մերժել
հրավերը մերժել

ճանաչել
հյուրընկալել
 հյուրընկալվել
մտերմանալ
ողջունել
այցելել
զրուցել
ուրախանալ
պարել
կատակել
գրել
մաղթել
ստանալ
հրավիրել
 հրավիրվել
պատասխանել
սիրել
հարգել
ընկերանալ
կազմակերպել
համբերել
ներել
վստահել
օգնել
շնորհավորել
հիանալ
մասնակցել
հեռանալ
ուղարկել
ծանոթանալ
գալ
գնալ
հանդիպել
ճշտել
դիմավորել
ուղեկցել

ճանապարհել

շնորհավորել
նվիրել
 նվիրվել
հուզել
 հուզվել
ստանալ
պատասխանել
հասնել
 ժամանակին հասնել
բացակայել
հանդիպել

տեղյակ լինել
ընկերություն անել
հաց կիսել
ներողություն խնդրել
նվիրված լինել
շնորհակալ լինել
ըմբռնումով մոտենալ
ժամանակ անցկացնել
ծրագիր կազմել
կենաց / բաժակաճառ ասել

Կասկած չունեմ
Համոզված եմ

Դարձվածքներ
լեզու գտնել - իրար հասկանալ
ծեռք ձեռքի - միասին, անբաժան
ծեռք ձեռքի տալ - հաշտվել
ծեռք մեկնել - օգնել
մի բարձի ծերանալ-ապրել մինչև խոր
 ծերություն, իրարից չբաժանվել
սիրտը բաց - հյուրասեր, առատաձեռն

սիրտը կախ - անտրամադիր
սիրտը կոտրել - վշտացնել
սիրտը շահել - սիրաշահել
քաղցր աչքով նայել - բարյացակամ
լինել

2.4 Նամակագրություն

նամակ
պատասխան նամակ
անձնական նամակ
գործնական նամակ
բաց նամակ
պաշտոնական նամակ
նամակագրություն
թուղթ
գրիչ
մատիտ
ծրար
էլփոստ
հասցե
էլեկտրոնային հասցե
հասցեատեր
գրություն
հաղորդագրություն
երկտող
բացիկ
հիշեցում
շնորհավորանք
ցավակցություն
պատասխան
բովանդակություն
լրացում
ամփոփում
ծանուցում
ուղարկող
առաքող

հետադարձ կապ

Հարկանիշներ

մտերիմ
բարեկամ

հարազատ
հարգելի
սիրելի
հաճելի
հետաքրքիր
երկար
կարճ
հուզիչ
ջերմ
սովորական
տպավորիչ

Նամակի սկիզբ / Դիմելու ձևեր

Սիրելի՛ ընկեր
Սիրելի՛ բարեկամ
Սիրելի՛ս
Հարազա՛տս
Բարեկա՛մս
Թանկագի՛նս
Թանկագի՛ն բարեկամ
Հարգելի՛ գործընկեր
Հարգելի՛ պարոն
Հարգելի՛ տիկին

▪ Նամակի ավարտ

Սիրով՝
Կարոտով՝
Ընկերական սիրով՝
Ջերմ սիրով՝
Հարգանքով՝
Խորին հարգանքով՝
Միշտ քո՝
Միշտ Ձեր՝
Մոտալուտ հանդիպման ակնկալիքով՝

Գործողություններ

գրել
պատասխան գրել
պատասխանել
շարադրել
ստանալ

ուղարկել
սպասել
արձագանքել
բացել
ծանոթանալ
 ծանոթանալ նամակի
 բովանդակությանը
կցել
ծրարել
 ծրարել նամակը
պարզել
լրացնել
կարոտել
հուսալ
 հուսամ
հիշել
միշտ հիշել
երբեք չհիշել
մոռանալ
 ընդմիշտ մոռանալ
 երբեք չմոռանալ
ուրախանալ
տխրել
թախծել
վշտանալ
շնորհավորել
ցավակցել

հույս ունենալ
ցավակցություն հայտնել

Դարձվածքներ

կարճ ասած
կարճ կապել - համառոտ ասել
 վերջացնել
գլուխը տանել - ձանձրացնել
երկար-բարակ - մանրամասն
աշխարհով մեկ լինել - ուրախանալ
սիրտը կտոր-կտոր լինել - վշտանալ

բախտը բերել - հաջողություն
 ունենալ, գործերը հաջողվել

3. Աշխատանքային միջավայր

3.1 Աշխատանքին առնչվող բառեր

բյուջե
դրույք
հաստիք
պայմանագիր
աշխատավարձ
կանոնակարգ
կարգապահություն
կառավարում

աշխատանքի ժամեր
աշխատանքի պայմաններ
աշխատանքային օրենսդրություն

3.2 Բիզնես շփումներ

դիրքորոշում
հանդիպում
քննարկում
նպատակ
քայլ
վստահություն
հարաբերություն
պատասխանատվություն
պատասխան
համագործակցություն
համաձայնություն
գործընկեր
հաճախորդ
մատակարար
գրառում
հավատարմություն

էլփոստ
տեղեկություն
տեղեկատվություն
հարցում
խնդրանք
հիշեցում
ծանուցում
համաձայնագիր
պայմանագիր
հուշագիր
փոխըմբռնում
հաշվետվություն
վերլուծություն
ներդրում
առաջարկություն
գին
եկամուտ
բյուջե

Գործողություններ

հաստատել
 հաստատվել
կնքել
 կնքվել
լինել
ստորագրել
 ստորագրվել
վարել
համաձայնեցնել
ընդունել
 անել
 գալ
ստանալ
հանձնել
 հանձնվել
կազմել

կազմվել
ենթարկել
 ենթարկվել
պատասխանել
հիշել
 հիշեցնել
ապահովել
ներդնել

համաձայնության գալ

3.3 Աշխատանքային վարքականոն

պատասխանատվություն
հարգանք
ուշադրություն
աջակցություն
նվիրվածություն
հուսալիություն
համագործակցություն
պարզևատրում
խրախուսանք
ուշացում
պատիժ
տուգանք
տույժ
պատիժ
պատժամիջոց
դիտողություն
հանդիմանություն /հանդիմանանք
նկատողություն
կարգապահություն

Հարկանիշներ

պատասխանատու
բարեխիղճ
հարգալից

ուշադիր
արդյունավետ
վստահելի
զգոն
որակյալ
անհատական
խմբային
թիմային
կարգապահ

Գործողություններ

աշխատել
հարգել
վերաբերվել
ցուցաբերել
 ցուցաբերվել
դրսևորել
 դրսևորվել
կատարել
 կատարվել
գալ
ուշանալ
արժանանալ
 արժանացնել
ներկայանալ
 ներկայացնել
գովել
պարգևատրել
 պարգևատրվել
նկատել
 նկատվել
ապահովել
 ապահովվել
խրախուսել
 խրախուսվել
ազատել

ազատվել
հեռանալ
հեռացնել

դիտողություն անել

4. Տուն և միջավայր

4.1 Տուն, բնակարան

բնակության վայր
փողոց
հասցե
տուն
վարձով տուն
գյուղական տուն
շենք
բնակարան
կացարան
ամառանոց
առանձնատուն
դղյակ
սեփականություն
կենցաղ
կահավորում
կահավորանք
հարկ
վերնահարկ
ներքնահարկ
սենյակ
 մանկական սենյակ
 ժամանցի սենյակ
ննջասենյակ
ննջարան
ճաշասենյակ
աշխատասենյակ
խաղասենյակ
հյուրասենյակ

բաղնիք
լոգարան
լոգասենյակ
զուգարան
խոհանոց
պատշգամբ
 բաց պատշգամբ
 փակ պատշգամբ
բազրիք
ավտոտնակ
պատուհան
լուսամուտ
պատ
միջնորմ
պատնեշ
ցանկապատ
նախասրահ
միջանցք
հատակ
առաստաղ
մանրահատակ
նկուղ
դուռ
դարպաս
բանալի
կողպեք
փական
մուտք
շքամուտք
բակ
վերելակ
ծածկ
տանիք
կտուր
սալիկ
այգի

պարտեզ
ծաղկանոց
բանջարանոց
հողամաս
հարթակ
բնակիչ
տանտեր
դռնապան
այգեպան
խոհարար
հավաքարար
վարձ

Հարկանիշներ

սեփական
մասնավոր
պետական
մեծ
փոքր
ընդարձակ
նեղ
բաց
փակ
հարմար
հարմարավետ
անհարմար
շքեղ
համեստ
նորոգված
վերանորոգված
սարքին
անսարք
կահավորված
բարեկարգ
անբարեկարգ
բազմահարկ

բարձրահարկ
ցածրահարկ
միհարկանի
երկհարկանի
հինգհարկանի
կարևոր
անկարևոր
անհրաժեշտ
պետքական
անպետք
ոչ պետքական
քաղաքային
գյուղական
թանկ
էժան
տնամերձ
սալիկապատ

Գործողություններ

կա
 կան
ունի
պետք է
կառուցել
նորոգել
վերանորոգել
բարեկարգել
կահավորվել
գնահատել
գնել
վաճառել
վճարել
պայմանավորվել
համաձայնել
խնամել
քանդել

փակել
բարձրանալ
 բարձրացնել
իջնել
 իջեցնել
տեղափոխել
 տեղափոխվել
դասավորել
վարձել
 տուն վարձել
վարձակալել
ապրել
 վարձով ապրել
մշակել
ջրել
 ջրել այգին
ծեռք բերել
համաձայն լինել
պետք գալ
կարիք ունենալ
վարձով տալ

4.2 Կենցաղ

Կահույք, անկողնային պարագաներ

կահույք
աթոռ
բազկաթոռ
բազմոց
սեղան
ճաշասեղան
գրասեղան
պահարան
գրապահարան
զգեստապահարան
դարակ
մահճակալ

անկողին
վերմակ
ներքնակ
բարձ
բարձերես /բարձի երես
սավան
ծրար
ծածկոց

Հարկանիշներ

լվացած
արդուկած
մաքուր
կեղտոտ
գեղեցիկ
ճաշակով
նոր
նորաճ
հին
հնաճ
մեծ
փոքր
հարմար
հարմարավետ
փափուկ
կոշտ
փայտե
երկաթե
ավելորդ
կարգին

տեղը տեղին

Գործողություններ

կահավորել
հավաքել

հարդարել
փոխել
լվանալ
մաքրել
արդուկել / հարթուկել (ժող.)
փռել
քնել
ծածկվել
նստել
դասավորել
կախել
ամրացնել
կպցնել
փակցնել
փռել
հանել

Բնակարանի հարդարանքի պարագաներ

վարագույր
շերտավարագույր
գորգ
լուսամփոփ
ծաղկաման
նկար
հայելի
ջահ
ժամացույց
սեղանի ժամացույց
պատի ժամացույց
հուշանվեր
քանդակ
մոմակալ
սփռոց
արձանիկ
լամպ

լուսամփոփ
կախիչ

Հարկանիշներ

փայտե
մետաղե
արծաթե
պղնձե
բաց
մուգ
միագույն
գունավոր
թափանցիկ
անթափանց
պայծառ
լուսավոր
խավար
ապակե
կավե
էժան
էժանագին
թանկ
թանկարժեք
ասեղնագործ
ժանեկազարդ

Գործողություններ

հարդարել
կախել
փռել
հավաքել
լվանալ
մաքրել
փակցնել
քաշել
միացնել

անջատել
սեղմել
դնել
վերցնել
մոտեցնել
հեռացնել
լուսավորել
մթնեցնել
փոխել
դասավորել
տեղավորել

Սպասք

դանակ
պատառաքաղ
գդալ
 թեյի գդալ
 ճաշի գդալ
ափսե
բաժակ
գավաթ
ըմպանակ

Խոհանոցային այլ պարագաներ

շիշ
շերեփ
կաթսա
կափարիչ
թավա
սրճեփ
բացիչ
քերիչ
քամիչ
մկրատ
մատուցարան
սկուտեղ

ծաղկաման
մրգաման
թեյաման / թեյնիկ
աղաման
ջրաման
մոխրաման
մսաղաց
փլավքամիչ

Հարկանիշներ

մաքուր
կեղտոտ
ապակե
ապակյա
անհրաժեշտ
պետքական
կավե
նոր
հին
թաց
չոր
լիքը
դատարկ
կիսատ
մաշված
ճաքած
ջարդված
փայտե
 փայտե շերտի
երկաթե
պողպատե
 պողպատե թավա
մետաղե
ծղոտե
 ծղոտե մրգաման
էլեկտրական

էլեկտրական թեյնիկ
էլեկտրական սրճեփ
էմալապատ
ժանգոտ
ժանգոտած
փայլուն

Կենցաղային այլ պարագաներ

աղբաման
աղբարկղ
լաթ
հեղուկ
լուծույթ
սպունգ
խոզանակ
տոպրակ
 աղբի տոպրակ
ծեռնոց (տնտեսական)
զամբյուղ
դույլ
ավել
թիակ
կախիչ
սրբիչ
 երեսի սրբիչ
 ձեռքի սրբիչ
 բաղնիքի սրբիչ
անձեռոցիկ

Հարկանիշներ

մաքուր
մաքրող
կեղտոտ
սուր
բուֆ
լիքը

դատարկ
մեծ
փոքր
լայն
նեղ
երկար
կարճ
հաստ
բարակ
մանր
խոշոր
մանր
ռետինե
զգույշ
անզգույշ
վնասակար
անվնաս

Գործողություններ

դասավորել
եռալ
 եռացնել
եփել
բացել
փակել
լցնել
դատարկել
զցել
բարձրացնել
վերցնել
լվանալ
մաքրել
արդուկել
ավլել
հավաքել
կտրել

կտրատել
քերել
մանրացնել
ջարդել
փշրել
դնել
վերցնել
օգտագործել
մատուցել
խառնել
թափել
փայլեցնել
վնասել
պահել
 մաքուր պահել

4.3 Կենցաղային սարքեր, կոմունալ

**ծառայություններ և
հարմարություններ**

Կենցաղային սարքեր

հեռախոս
համակարգիչ
հաշվիչ
 էլեկտրականության հաշվիչ
 գազի հաշվիչ
կաթսա
 գազի կաթսա
 ջեռուցման կաթսա
ջրաչափ
մեքենա
 լվացքի մեքենա
 կարի մեքենա
 աման լվացող մեքենա
օջախ
գազօջախ / գազ (խսկց.)

ջեռոց
սառնարան
սառցարան
վառարան
ռադիո
հեռուստացույց
ժամացույց
արդուկ/ հարթուկ (ժող.)
փոշեկուլ
օդորակիչ
օդափոխիչ

**Կոմունալ ծառայություններ և
հարմարություններ**

գազ
լույս (էլեկտրականություն)
հոսանք
 էլեկտրական հոսանք
ջուր
տաք ջուր
սառը ջուր
հաշվիչ
 գազի հաշվիչ
 ջրի հաշվիչ
ջեռուցում
 ընդհանուր ջեռուցում
մատակարարում
ջրամատակարարում
ջրագիծ
ջրաչափ
վճար
վարձ
անջատիչ
խողովակ
ծորակ
ցնցուղ

լվացարան

Հարկանիշներ

էլեկտրական
երկար
կարճ
որակյալ
անորակ
հզոր
թույլ
սառը
տաք
փայտե
բնական
արհեստական
ժամանակին
ուշացած
սարքին
անսարք
փչացած
անխափան
խափանված
միացած
անջատած
 անջատված
որակյալ
անորակ
հաճախ
երբեմն
երբեք
արագ
դանդաղ
աղմկոտ
անաղմուկ

շուտ-շուտ

ուշ-ուշ
մեկ-մեկ

Գործողություններ

անջատել
միացնել
ունենալ
 չունենալ
փշանալ
 փչացնել
խցանվել
մաքրել
 մաքրվել
այրվել
 այրված
 այրված հոսանքալար
նորոգել / սարքել (խսկց.)
կտրել
 լույսը կտրել
 ջուրը կտրել
լիցքավորել
պահպանել
օգտվել
գնել
վճարել
փոխել
տեղադրել
վերադարձնել
 գնված սարքը վերադարձնել
հետ տալ
ապրանքը հետ տալ

4.4 Հանրային ծառայություններ

Փոստ
փոստ
փոստատուն

բաժանմունք
փոստատար
փոստարկղ
ծանրոց
առաքիչ
նամակ
նամականիշ
հեռագիր
երկտող
բացիկ
փաթեթ
էլփոստ
թուղթ
գրիչ
մատիտ
ծրար
հեռախոս
 բջջային հեռախոս
 ծեռքի հեռախոս
 տան հեռախոս
համար
 հեռախոսի համար
հեռախոսահամար
զանգ
 բաց թողած զանգ
հեռախոսազանգ
տեսազանգ
ազդանշան
 ձայնային ազդանշան
կապի միջոց
կնիք
բաժանորդ

Բանկ
քարտ
հաշիվ

հաշիվ բացել
հաշվեհամար
կտրոն
քարտ
գումար
ավանդ
գործառնություն
գործարք
ծածկագիր
հաճախորդ
վարկ
վարկի մարում
վարկառու
վարկատու
անդորրագիր
թղթադրամ
տարադրամ
կանխիկացում
դրամի կանխիկացում

Հարկանիշներ

բջջային
հասանելի
անհասանելի
անջատված
միացած
ծայնային
բանկային
փոստային
վարկային
վարկային պատմություն
համարժեք
ոչ համարժեք
ծանոթ
ծանոթ իրավիճակ
անծանոթ

վտանգավոր
անվտանգ
նույն
փոփոխված

Գործողություններ

առաքել
բաժանել
հասնել
հասցնել
գրել
հեռագրել
ուղարկել
ծանրոց ուղարկել
ստանալ
պատասխանել
պատվիրել
զանգահարել /զանգել
սպասել
գանձել
ստուգել
մուծել
վճարել
տոկոսներ վճարել
վճարել կոմունալ ծախսերը
կորցնել
գտնել
վերականգնել
հիշել
հիշել ծածկագիրը
մոռանալ
մոռանալ ծածկագիրը
բացել
փակել
մարել
միացնել

անջատել
մնալ
լրացնել
առաքել
իրականացնել
փոխել
փոփոխել
կանխիկացնել
տեղ հասնել
տեղ հասցնել
հաշիվ բացել
գումար գանձել
հաշիվը փակել
վարկը մարել
հասանելի լինել
անհասանելի լինել
պարտք մնալ
պարտքը փակել
բաց թողնել
բաց թողնել զանգը
կապի մեջ մնալ

5. Սնունդ, հագուստ, գնումներ

5.1 Սննդամթերք, միրգ, բանջարեղեն, ըմպելիք

Սնունդ

ուտելիք
ուտեստ
կերակուր
աղցան
ապուր
փլավ
աղանդեր
խմորեղեն
կարկանդակ

թխվածք
սնունդ
նախաճաշ
ճաշ
ընթրիք
հաց
թարմ հաց
 հին հաց
 չոր հաց
լավաշ
 չոր լավաշ
մատնաքաշ
բոքոն
խյուս
խորտիկ
խորոված
խաշ
հարիսա
խաշլամա
 գառան մսով խաշլամա
տոլմա
 թփով տոլմա
 ամառային տոլմա
 պասուց տոլմա
ծու
ծվածեղ
 հացով ձվածեղ
 լոլիկով / պոմիդորով ձվածեղ
ձկնկիթ
 սև ձկնկիթ
 կարմիր ձկնկիթ
թթու
 կաղամբի թթու
 վարունգի թթու
 խառը թթու
 տնական թթու

միրգ
բանջարեղեն
պտուղ
հատապտուղ

Բանջարեղեն

կաղամբ
գազար
սունկ
կարտոֆիլ
լոլիկ / պոմիդոր
վարունգ
սոխ
 կանաչ սոխ
 գլուխ սոխ
սխտոր
պղպեղ / տաքդեղ
բազուկ
սմբուկ / բադրիջան
դդմիկ
դդում
բամիա

Միրգ

խնձոր
դեղձ
տանձ
սալոր
ծիրան
կեռաս
բալ
նարինջ
սերկևիլ
խաղող
կիտրոն
նուռ

հոն
թուզ
սեխ

Հարապտուղ

ելակ
մորի
ազնվամորի
մոշ
հաղարջ
մասուր
թութ
ձմերուկ
հապալաս

Ընդեղեն

սիսեռ
ոսպ
լոբի
 կանաչ լոբի
 չոր լոբի
 կարմիր լոբի
 սպիտակ լոբի
ոլոռ
 կանաչ ոլոռ
 դեղին ոլոռ

Հացահատիկ

ցորեն
գարի
եգիպտացորեն
բրինձ
վարսակ
ձավար
բլրուր
հնդկաձավար

Կանաչի

թարխուն
 ռեհան
 սամիթ
 համեմ
 մաղադանոս
 ծիրորոն
 հազար
 սպանախ
 սիրեխ
 նեխուր
 ավելուկ

Միս, մսամթերք

խոզի միս
 տավարի միս
 ոչխարի միս
 հավի միս
 հավի կրծքամիս
 հավի թևիկներ
 հնդկահավի միս
 սագի միս
 բադի միս
 ճագարի միս
 նապաստակի միս
 եղնիկի միս
 ճուտ
 ճտի
 երշիկ
 նրբերշիկ
 ապուխտ
 խոզապուխտ

Ձկնեղեն

ծուկ
 ձկան

ապխտած ձուկ

Կաթնամթերք

կաթ
 կաթի սեր
 թթվասեր
 սերուցք
 մածուն
 քամած մածուն
 թան
 կաթնաշոռ
 պանիր
 կարագ
 յուղ

Ապուրներ

ապուր
 ձկնապուր
 կաթնապուր
 թանապուր
 սպաս
 ոսպապուր
 կարմիր լոբով ապուր

Աղանդեր

ընկույզ
 պնդուկ (ժող.)
 կաղին
 նուշ
 շագանակ
 պիստակ

Ըմպելիք և խմիչք

թեյ
 սև թեյ
 կանաչ թեյ

դաղձով թեյ
դարչինով ու մեխակով թեյ
խոտաբույսերով թեյ
տաք թեյ
սառը թեյ
քաղցր թեյ
սուրճ
դառը սուրճ
առանց շաքարի սուրճ
շաքարով սուրճ
քաղցր սուրճ
տաք սուրճ
սառը սուրճ
լուծվող սուրճ
կաթով սուրճ
հայկական սուրճ
գարեջուր
ջուր
աղբյուրի ջուր
պուկպուկակի ջուր
խմելու ջուր
սովորական ջուր
գազով ջուր
հանքային ջուր
հյութ
ծիրանի հյութ
խնձորի հյութ
նարնջի հյութ
մրգահյութ
գինի
կարմիր գինի
սպիտակ գինի
վարդագույն գինի
քաղցր գինի
կիսաքաղցր գինի
չոր գինի

կիսաչոր գինի
անապակ գինի
խաղողի գինի
նռան գինի
հայկական գինի
օղի
թթի օղի
հոնի օղի
խաղողի օղի
խնձորի օղի
սալորի օղի
տնական օղի
կոնյակ
հայկական կոնյակ

Քաղցրավենիք

քաղցրավենիք
քաղցրեղեն
պաղպաղակ
թխվածք
թխվածքաբլիթ
տորթ
խմորեղեն
կարկանդակ
գաթա
խորիզով գաթա
մաժունով գաթա
շերտավոր խմորով գաթա
մեղր
անարատ մեղր
բնական մեղր
մուրաբա
չիր
ծիրանի չիր
խնձորի չիր
տանձի չիր

սալորի չիր
դեղձի չիր
չամիչ
շոկոլադ
դառը շոկոլադ
չրով շոկոլադ

Համեմունք

աղ
պղպեղ
սև պղպեղ
կարմիր պղպեղ
աղացած պղպեղ
կծու պղպեղ
քաղցր պղպեղ
դափնու տերև
ուրց
դաղձ
մեխակ
դարչին
մանանեխ
անանուխ
քացախ

Համային և այլ հատկանիշներ

աղի
անալի
քաղցր
քաղցրահամ
դառը
դառնահամ
կծու
թթու
թթվաշ
համեղ
համով

անհամ
սննդարար
օգտակար
վնասակար
խաշած
տապակած
եփած
թխած
հաճելի
տհաճ
ախորժելի
սովորական
անսովոր
յուրահատուկ
անկրկնելի
տարբերվող
անուշաբույր

Գործողություններ

ուտել
կերա
համտեսել
ճաշակել
վայելել
եփել
խաշել
տապակել
խառնել
հարել
հունցել
թխել
խմել
ըմպել
համեմել
լցնել
գնել

վաճառել
աճեցնել
քաղել
պոկել
մաքրել
լվանալ
մշակել
մշակել միսը
պատրաստել
մատուցել
պատվիրել
առաքել

կուլ տալ
աղ անել
աղի անել

5.2 Ճաշելու վայրեր. ճաշարան, սրճարան

սրճարան
ճաշարան
ճաշացանկ
ճաշատեսակ
ճաշ
նախաճաշ
ընթրիք
ըմպելիք
խմիչք
ոգելից խմիչք
հյուսթ
թան
մատուցող
մատուցարան
ափսե
դանակ

պատառաքաղ
բաժակ
գավաթ
անձեռոցիկ
հաշիվ
գումար
ուտելիք
ուտեստ
աղանդեր
թխվածք
խմորեղեն
սպասարկում
պատվեր
հաճախորդ
մթնոլորտ
վերաբերմունք
սնունդ
արագ սնունդ

Հատկանիշներ

սոված / քաղցած
կուշտ
ծարավ
լավ
վատ
մեծ
փոքր
արագ
դանդաղ
համեղ
անհամ
քաղցր
դառը
տաք
սառը
որակյալ

անորակ
բարեհամբույր
անբարեհամբույր
հաճելի
տհաճ
շատ
քիչ
օգտակար
վնասակար
սննդարար
ժամանակին
արագ
դանդաղ
անընդհատ

Գործողություններ

սովաճանալ
կշտանալ
հարցնել
պատասխանել
պատվիրել
ընտրել
որոշել
նախաճաշել
ճաշել
ընթրել
խմել
հավանել
որոշել
վճարել
կանխիկ վճարել
քարտով վճարել
ուշացնել
բերել
ժամանակին բերել
մատուցել

խնդրել
արժանանալ
արժանացնել
սպասարկել
ժամանակին սպասարկել

անուշ լինի
անուշ արեք

դուր գալ
գոհ լինել
գոհ մնալ
դժգոհ լինել
դժգոհ մնալ

Դարձվածքներ

ախորժակը բացվել - ուտելու
ցանկություն առաջանալ
ախորժակը փակվել - ուտելու
ցանկությունը կորչել
ախորժակ պահել - սպասել համեղ բան
ուտելու

**5.3 Հագուստ, հագուստի
պարագաներ, կոշիկներ, արդուզարդ
Հագուստի հագուստի պարագաներ**
վերարկու
մուշտակ
կիսամուշտակ
զգեստ
երեկոյան զգեստ
կիսաշրջազգեստ
շրջազգեստ
ներքնազգեստ
շապիկ

վերնաշապիկ
տաբատ / շալվար (խսկց.)
բաճկոն
վարտիք
անդրավարտիք
գիշերազգեստ
գիշերանոց
անձրևանոց
գուլպա
զուգագուլպա
գլխարկ
գլխաշոր
ձեռնոց
բրդե ձեռնոց
կաշվե ձեռնոց
փողկապ
գործվածք
կտոր
չափս
գին
արժեք

Հագուստի պարագաներ

գոտի
կաշվե գոտի
կաշվից գոտի
կոճակ
հովանոց
հովհար
ժամացույց
ձեռքի ժամացույց
շղթա
ժամացույցի շղթա
պայուսակ
մեծ պայուսակ
փոքր պայուսակ

ճամփորդական պայուսակ
ուսապարկ

Կոշիկներ

կոշիկ
փակ կոշիկ
բաց կոշիկ
ամառային կոշիկ
ձմեռային կոշիկ
բարձրակրունկ կոշիկ
ցածրակրունկ կոշիկ
տնային կոշիկ
մարզակոշիկ
ճտքակոշիկ
չուստ / հողաթափ

Ջարդեղեն

զարդ
մատանի
ականջօղ
վզնոց
թևնոց
ոլունք
շղթա
կախազարդ

Ակնեղեն

ալմաստ
ադամանդ
զմրուխտ
սուտակ
հակինթ
փիրուզ

Գույներ

սև

սպիտակ / ճերմակ
կարմիր

բաց կարմիր

ալ կարմիր

մուգ կարմիր

վառ կարմիր

կապույտ

բաց կապույտ

մուգ կապույտ

կանաչ

բաց կանաչ

մուգ կանաչ

վառ կանաչ

դեղին

վառ դեղին

մուգ դեղին

երկնագույն

ոսկեգույն

արծաթագույն

մարմնագույն

նարնջագույն

մանուշակագույն

մոխրագույն

շագանակագույն

կարմրավուն

կանաչավուն

դեղնավուն

կապտավուն

բոսոր

լազուր

Հարկանիշներ

գունավոր

գույնզգույն

գունեղ

միագույն

նորաձև

ոճային

հնաոճ

վայելուչ

պատշաճ

գեղեցիկ

տգեղ

ճաշակով

անճաշակ

երկար

կարճ

լայն

նեղ

էժան

թանկ

փայլուն

փայլփլուն

շողշողուն

նուրբ

կոպիտ

հաստ

բարակ

արհեստական

բնական

մեծ

փոքր

հարմար

տոնական

ամենօրյա

առօրեական

երեկոյան

լայնեզր

բարձրակրունկ

ցածրակրունկ

ճտքավոր

թանկարժեք

բամբակյա
բամբակե
բրոյա
բրդե
կաշվե
կաշվից
բաց
փակ
տնային
տոնական
ադամանդյա / ադամանդե
ոսկյա / ոսկե
արծաթյա / արծաթե
մետաղյա / մետաղե
մարգարտյա / մարգարտե
կաշվե / կաշվից
բամբակյա / բամբակե
բրոյա / բրդե

Գործողություններ

հագնել
հանել
դնել
կարել
գործել («հյուսել» իմաստով)
կտրել
պոկել
ամրացնել
կոճկել
կապել
գնալ
գնել
վաճառել
թանկանալ
էժանանալ
ընտրել

նախընտրել
փորձել
որոշել
վերադառնալ
վերադարձնել
սազել
ունենալ
կորցնել
նվիրել
ստանալ
պատվիրել

5.4 Գնումներ խանութում, շուկայում

խանութ
կրպակ
շուկա
գնում
գին
արժեք
ապրանք
ապրանքատեսակ
սնունդ
մթերք
սննդամթերք
միս
մսամթերք
կաթնամթերք
միրգ
հատապտուղ
բանջարեղեն
կանաչի
քաղցրավենիք
համեմունք
սարք
կենցաղային սարքեր
սարքավորում

սարքավորումներ
իրեր
պարագաներ
խնամքի պարագաներ
արդուզարդի պարագաներ
բնակարանի հարդարանքի ու
մաքրության պարագաներ

կահույք
հագուստ
կոշիկ
չափս
վաճառող
վաճառասեղան
վաճառք
թանկացում
էժանացում
զեղչ
վճարում
սպասարկում
սպասարկող
փող
դրամ
մանրադրամ /մանր (խսկց.)
դրամապանակ
դրամարկղ
ցուցափեղկ
ցուցանակ
կտրոն
տոկոս
քարտ

կուտակային քարտ

զնի իջեցում

Հարկանիշներ

մոտիկ

հեռու
որակյալ
անորակ
վնասված
անսարք
փչացած
թանկ
էժան
թարմ
ժամկետանց
ճիշտ
սխալ
թարմ
հին
խոշոր
մանր
շատ
քիչ

մի քիչ

ավել
ավելորդ
պակաս
մեծ
փոքր
շտապ
արագ
դանդաղ
հարմար
հարմար գին

Գործողություններ

արժենալ
արժե / արժի
վաճառել
գնում կատարել
գնել

առցանց գնել
զեղչով գնել
գնած
գննել
սակարկել
առնել
ընտրել
հարցնել
իմանալ
ճշտել
վճարել
վճարել քարտով
վճարել կանխիկ
հաշվել
կշռել
թերակշռել
տեղադրել
ցուցադրել
փաթաթել
փաթեթավորել
դնել
լցնել
փնտրել
գտնել
տալ
մոտենալ
հեռանալ
վերցնել
վերադարձնել
մտնել
ունենալ
ստանալ
փոխել
փորձել
ծախսել
խնայել

տնտեսել

շնորհակալ լինել
դուրս գալ
հաշվի առնել
շնորհակալություն հայտնել
մանրը վերադարձնել

6. Ժամանց

6.1 Ժամանց, զվարճանք
Ժամանց
Ժամանակ
ազատ ժամանակ
արկած
արձակուրդ
հանգիստ
հանգստի գոտի
հանգստյան օր
հանգստյան տուն
հանգստավայր
խաղ
սեղանի խաղ
համակարգչային խաղ
խաղասրահ
խաղահրապարակ
խաղատուն
պարահրապարակ
պարահանդես
համերգասրահ
մարզասրահ
ճոճանակ
սղարան
լողավազան
լողափ
ճամբար
վրան

արշավ
հումոր
կատակ
երգ
պար
ընտանիք
զբոսանք
այգի
զբոսայգի
զբոսավայր
բնություն
լեռ
բարձունք
ծով
լիճ
գետ
օր
եղանակ
ծովափ
լճափ
գետափ
ավազ
քամի
ալիք
թանգարան
պատկերասրահ
ցուցահանդես
թատրոն
ներկայացում
կինո
կինոթատրոն
կինոնկար
համերգ
դահլիճ
համալիր
փառատոն

տոնավաճառ
կրկես
միջոցառում
ակումբ
երաժշտական ակումբ
գիշերային ակումբ
սրճարան
թեյարան
ճաշարան
ռեստորան
ջրաշխարհ
ձիավարություն
ճոպանուղի
տոմս
պայուսակ
հագուստ
քնապարկ
գրադարան
ընթերցասրահ

Ժամանցի կենտրոն

Հարկանիշներ

ճամփորդական
բացօթյա
հետաքրքիր
տպավորիչ
զվարճալի
հրաշալի
հարմար
մշակութային
սպորտային / մարզական
հանգիստ
անհանգիստ
հաճելի
տհաճ

ուժեղ
արևոտ
անձրևոտ
անձրևային
ամպամած
լավ
վատ
հրաշալի
թեթև
ծանր
հեշտությամբ
դժվարությամբ
հմտորեն
վարպետորեն
անվարժ
մոտակա
մոտիկ
հեռու
բարձր
ցածր
հանդարտ
հայտնի
անհայտ
ազնիվ
ազնվորեն
գեղեցիկ
անմոռանալի
տաք
սառը
թաց
չոր
բուսաբանական
երաժշտական
համերգային
գիշերային
ցերեկային

ամբողջովին
լիովին

Գործողություններ

հոգնել
գնալ
արձակուրդ գնալ
հանգստանալ
այցելել
անցկացնել
ժամանակ անցկացնել
զբաղվել
կազմակերպել
խանգարել
խաղալ
պարել
նկարել
այցելել
լողալ
զբոսնել
բարձրանալ
հաղթահարել
կազմակերպել
գնել
պառկել
հանգստանալ
մեկնել
վերադառնալ
վերցնել
դնել
հանձնել
վերադարձնել
վերականգնել
ուժերը վերականգնել
հաղթել
պարտվել

ճամփորդել
քայլել

ներկա լինել

Դարձվածքներ

շունչը տեղը բերել - շնչելը կարգավորել
ջուր դառնալ - սաստիկ թրջվել, շատ
քրտնել

6.2 Հետաքրքրություններ և նախասիրություններ

խաղ

սեղանի խաղ
համակարգչային խաղ
զարգացնող խաղ

թղթախաղ

խաղատուն

խաղասրահ

խաղալիք

սպորտ

սպորտաձև / մարզաձև

արվեստ

գրականություն

ընթերցանություն

երաժշտություն

պար

շախմատ

նկարչություն

լուսանկարչություն

այգեգործություն

քանդակագործություն

բժշկություն

ճարտարապետություն

ֆիլմ

կինոնկար
տեսանյութ
ներկայացում
թատրոն

կերպարվեստ

թանգարան

ցուցահանդես

պատկերասրահ

զբոսանք

զբոսաշրջություն

կենդանի

բույս

քաղաքականություն

գիտություն

ծրագրավորում

մեքենաներ

մոդելավորում

հագուստի մոդելավորում

գինեգործություն

ծաղիկ

հավաքածու

իր

զբոսանք

բնություն

արշավ

խաչբառ

խոհանոց

ակումբ

Հարկանիշներ

հաճելի

սիրելի

գրավիչ

սիրած

ամենասիրած

հին

հնաոճ
նոր
հետաքրքիր
թարմ
համակարգչային
զարգացնող

Գործողության հարկանիշ

հիմա
միշտ
երբեք
սիրով
հաճույքով
հաճախ
առաջ (մկբ.)
 գնալ առաջ
հետո (մկբ.)
 հետո հանգստանալ

Գործողության հարկանիշ կապային կառույցներով

զբոսանքից առաջ
աշխատանքից հետո
խաղալու ընթացքում
մինչև հետաքրքրվելը
նախքան գնալը

Գործողություններ

սիրել
 չսիրել
հավանել
գրավել
 գրավվել
խաղալ
հաղթել
պարտվել

տարվել («պարտվել» իմաստով)
տարվել («գրավվել» իմաստով)
զբոսնել
զբաղվել
ստեղծել
հավաքել
ունենալ
ուսումնասիրել
հետաքրքրվել (արվեստով, սպորտով...)
կարողանալ
դիտել
այցելել (թանգարան, պատկերասրահ...)
զբոսնել
ճանաչել
երգել
պարել
նվագել (դաշնամուր, ջութակ, սրինգ,
 շեփոր...)

նկարել
լուսանկարել
դիտել (ֆիլմ, տեսանյութ)
լողալ
հետաքրքրվել
խնամել
աճեցնել
 պահել
 կենդանի պահել
վարժեցնել
 կենդանիներ վարժեցնել
հոգնել
ձանձրանալ
թռչել
այցելել

դուր գալ

խաչբառ լրացնել
բնության գրկում լինել՝ գտնվել

6.3 Մեղիա և մամուլ

Մեղիա

նադիո
նադիոլսող / նադիոունկնդիր
ունկնդիր
երաժշտություն
համերգ
ալիք
հեռուստատեսություն
հեռուստացույց
հեռուստադիտող
ֆիլմ
կինոնկար
դրամա
ժապավեն
տեսագրություն
կրկնություն
եթեր
 ուղիղ եթեր
ծրագիր
հաղորդում
հաղորդավար
հարցազրույց
մեկնաբան
լուր
 լուրեր
նորություն
 նորություններ
համակարգիչ
սոցցանց
կայք
էլկայք
նկար

լուսանկար
գովազդ
գովազդատու
վահանակ
բարձրախոս
խոսափող

Մամուլ

լրագիր
ամսագիր
անվանում
լրագրող
հոդված
ակնարկ
ակնարկագիր
հրապարակախոս
հրապարակախոսություն
պատմվածք
 կարճ պատմվածք
թերթ
ամսագիր
շաբաթաթերթ
օրաթերթ
թուղթ
թղթակից
քննադատ
խմբագրություն
նկարիչ
պատկեր

Հարկանիշներ

գեղարվեստական
վավերագրական
դասական
ժողովրդական
օպերային

մուտիպլիկացիոն
անիմացիոն
հետաքրքիր
բովանդակալից
ձանձրալի
երկար
կարճ
հայտնի
անհայտ
փորձառու
անփորձ
հին
նոր
տպագիր
ձեռագիր
գունավոր
սև-սպիտակ
թարմ
գովազդային

Գործողություններ

լսել / ունկնդրել
հեռարձակել
դիտել
կարդալ
թերթել
հետևել
նայել
պատրաստել
վարել
տեղադրել
միացնել
անջատել
տպագրել
խմբագրել
աշխատել

մեկնաբանել
քննադատել
նկարել
ձևավորել
գունավորել

երթեր արձակել
երթեր տալ
հաճույք ստանալ
աչքի անցկացնել

6.4 Արվեստ

արվեստ
արվեստագետ
նկարիչ
նկարչություն
լուսանկարիչ
լուսանկարչություն
թատրոն
ներկայացում
կինո
կինոթատրոն
ֆիլմ
կինոնկար
տեսանյութ
հոլովակ
թանգարան
պատկերասրահ
ցուցասրահ
ցուցահանդես
փառատոն
երգի փառատոն
կրկես
ծաղրածու
սրահ
համերգ

համերգասրահ
դահլիճ
դերասան
դերասանուհի
երաժիշտ
երաժշտություն
երգ
երգիչ
երգչուհի
երգչախումբ
նվագախումբ
պար
պարող
պարուհի
բեմ
կինոաստղ
կատարում
մենակատար
հեղինակ
հրավեր
տոմս
հրավիրատոմս
մուտք
ելք
շարք
կարգ
հանդիսատես
ընդմիջում
հանդերձարան
հսկիչ
աշխատակից

անվտանգության աշխատակից

Երաժշտական գործիքներ

Լարային

ջութակ

թավջութակ
կիթառ
քանոն
թառ
սազ
քամանչա
տավիղ

Սրեղնաշարային

դաշնամուր
երգեհոն

Փողային

դուդուկ
զուռնա
շվի
շեփոր

Հարվածային

թմբուկ
դիոլ

Գործողություններ

պարել
երգել
նվագել
կատարել
բեմադրել
դիտել
հսկել
պատվիրել
մտնել
ծափահարել
սկսվել
ավարտվել
ուշանալ

հավանել
հիանալ
ծիծաղել
դիմավորել
բեմ դուրս գալ

6.5 Ֆիզիկական ակտիվություն և սպորտ

մարզանք
մարզում
վարժություն
 վարժություններ
խաղ
 խաղեր
սպորտային / մարզական խաղեր
մարզասրահ
վազք
լող
լողավազան
հեծանիվ
դահուկ
զբոսայգի
արշավ
ամրություն
ճկունություն
ուժ
վերականգնում

Հարկանիշներ

աշխույժ
առողջ
պարտադիր
կանոնավոր
ամուր
ճկուն
դիմացկուն

ակտիվ
ամենօրյա
սպորտային / մարզական
բացօթյա
փակ
հմուտ
փորձառու
արագ
դանդաղ
վտանգավոր
անվտանգ
երկարատև
կարճատև

Գործողություններ

մարզվել
անցկացնել
քշել
 դահուկ քշել
վարել
 հեծանիվ քշել
բարձրանալ
 լեռ բարձրանալ
իջնել
սայթաքել
գլորվել
հարմարվել
հագնել
շարժվել
քայլել
վազել
զբոսնել
վերականգնել
ընթանալ
կիրառել
գործադրել

վերադառնալ
գնալ
 գնալ արշավի
 գնալ գյուղ
գալ
կատարել
կազմակերպել
ստուգել
սահել
ընկնել
հաղթել
պարտվել
լողալ
հասնել

առաջ անցնել
հետ ընկնել
հետ մնալ
վեր կենալ

Դարձվածքներ

ականջի ետև գցել - մոռացության տալ,
 հաշվի չառնել
բախտը բերել - հաջողակ լինել

7. Տրանսպորտ, երթևեկություն, կողմնորոշում տեղանքում

7.1 Հանրային և անձնական փոխադրամիջոցներ

Հանրային փոխադրամիջոցներ

գնացք
ինքնաթիռ/ օդանավ
 ինքնաթիռ/ օդանավ նստել
նավ
նավակ

ջերմանավ
գնացք
մետրո
ավտոբուս
տրոլեյբուս
տրամվայ
տաքսի
 երթուղային տաքսի

Անձնական փոխադրամիջոցներ

մեքենա
ավտոմեքենա
հեծանիվ
ավտոտնակ

Փոխադրամիջոցի մասեր, կայանում

շարժիչ
 օդանավի շարժիչ
լուսարձակ
դեկ
անիվ
անվադող
արգելակ
դուռ
պատուհան
ապակի
հայելի
ազդանշան
նստատեղ
կայանատեղի
կայանում
կանգառ
ավտոկայան
օդանավակայան
նավահանգիստ
կայարան

Երթևեկությանն առնչվող անձեր

վարորդ

օդաչու

մեքենավար

գնացքի մեքենավար

նավապետ

ուղեկցորդ

ուղեկցուհի

հեծանվորդ

ուղևոր

անցորդ

հսկիչ

պարեկ

ուստիկան

Կայարաններ, սպասարկում

օդանավակայան / օդակայան

կայարան

երկաթուղային կայարան

նավահանգիստ

ավտոկայան

մեկնում

ժամանում

ուշացում

կանգառ

երթուղի

ուղղություն

ուղևորություն

սպասասրահ

տեղեկատու

սպասարկում

օգնություն

ամրագրում

տոմսերի ամրագրում

ուղեվարձ

ուղեցույց

մուտք

ելք

Փաստաթղթեր, ուղեբեռ

անձնագիր

տոմս

կտրոն

ապահովագրություն

ուղեբեռ

ճամպուկ

պայուսակ

ուսապարկ

վարորդական իրավունք

ձեռքի պայուսակ

Հատկանիշներ

մարդատար

բեռնատար

տրանսպորտային

ճանապարհային

երկաթուղային

արագ

դանդաղ

սրընթաց

ճիշտ

սխալ

ժամանակին

ուշացած

հաջող

անհաջող

տպավորիչ

հիշվող

մաքուր

կեղտոտ

թանկ
էժան

Գործողություններ

աշխատել
խափանվել
փչանալ
նորոգել
վերանորոգել
օգնել
խանգարել
շփոթել
շփոթեցնել
սպասարկել
ստանալ
վերցնել
ստուգել
լվանալ
շրջանցել
գնալ
մեկնել
ուղևորվել
ուղեկցել
հանդիպել
ժամանել
գալ
 ժամանակին գալ
վերադառնալ
իջնել
դիմավորել
ճանապարհել
տալ
հանձնել
մնալ
ամրագրել
պատվիրել

հետաձգել
ուշանալ
կայանել
վարձել
վարել
քշել (խսկց.)
կանգնել
հարվածել
բախվել
թեքվել
փնտրել
գտնել
 գտնվել
պայմանավորվել
հասնել
հեռանալ
մոտենալ

կանգ առնել
վայրէջք կատարել
օդ բարձրանալ

7.2 Կողմնորոշում քաղաքում.

**Երթևեկություն, փողոց,
հաստատություն, վայր
Երթևեկություն**

վարորդ
հեծանվորդ
ուղևոր
կտրոն
ուղեվարձ
երթուղի
լուսացույց / լուսակիր
խաչմերուկ
մայթ
հեռավորություն

բախում
խցանում
ավտոճանապարհ
կառամատույց
ականատես
անվտանգություն
վառելիք
սպասարկում
ուշացում
վթար
ավտովթար
վրաերթ
վազանց
գիծ
 հոծ գիծ
 երկրորդ գիծ
գիծ («երթուղի» իմաստով)
տուգանք
արագություն

Փողոց

ճանապարհ
փողոց
պողոտա
մայրուղի
խճուղի
փակուղի
նրբանցք
անցում
 ստորգետնյա անցում
վերնանցում
անցուղի
անկյուն
լուսացույց
շրջադարձ
խաչմերուկ

մայթ
բենզալցակայան
գազալցակայան
հետիոտն
անցորդ

Հաստատություն, վայր

քաղաք
այգի
զբոսայգի
կամուրջ
դպրոց
համալսարան
գրադարան
թանգարան
սահադաշտ
պատկերասրահ
խանութ
գրախանութ
ցուցասրահ
համերգասրահ
կինոթատրոն
թատրոն
սրճարան
հյուրանոց
հյուրատուն
փոստ
բանկ
դեղատուն
կենտրոն
ծայրամաս

Ուղղություններ

հետ
առաջ
աջ

ծախ
ուղիղ
թեք
շեղ
վերև
ներքև

Հարկանիշներ

մարդատար
բեռնատար
լավ
վատ
դատարկ
լիքը
հեռու
մոտ
մոտիկ
մոտակա
հեշտ
դժվար
հարթ
անհարթ
մութ
լուսավոր
նոր
հին
սարքին
անսարք
անվտանգ
դատարկ
ազատ
մարդաշատ
բաց
փակ
վերգետնյա
ստորգետնյա

առաջին
վերջին
ուշացած
շրջանցիկ
միակողմանի
երկկողմանի
հանդիպակաց
կտրուկ
համարյա
գրեթե

Գործողություններ

նստել
իջնել
անցնել
գնալ
մեկնել
հասնել
թեքվել
զիջել
հանդիպել
հատել
հետևել
գտնել
օգնել
խանգարել
շփոթել
մոլորվել
աշխատել
նորոգել
նորոգվել
սպասարկել
ստուգել
մտնել
կանգնել
արգելակել

գերազանցել
տուգանել
հարվածել
պտտվել
փնտրել
գտնել
 գտնվել
սպասել
շարժվել
ընթանալ
մոտենալ
հեռանալ
ունենալ
կանխել
պարզել
վճարել
ստանալ
շրջել
շրջանցել
ժամանել
վերադառնալ
հետաձգել
հետաձգվել
ուշանալ
կայանել
թույլատրել
վարձել
վարել
քշել

թույլ տալ
դուրս գալ
կանգ առնել
վայրէջք կատարել
վազանց կատարել

օգնություն խնդրել
փողոցն անցնել
խցանման մեջ ընկնել
տեղեկություն հարցնել

7.3 Կեցություն

հյուրանոց
հյուրատուն
կացարան
տուն
իջևանատուն
բնակարան
բնակավայր
պայման
պայմանագիր
թույլտվություն
համար («սենյակ» իմաստով)
սենյակ
բանալի
կողպեք
հաշիվ
վարձ
օրենք
կարգուկանոն
կարգապահ
ապրուստ

կեցության իրավունք
կյանքի որակ

Հարկանիշներ

մեծ
փոքր
լավ
վատ
լավագույն

լուսավոր
հարմարավետ
խոնավ
բարձրահարկ
բազմահարկ
ցածրահարկ
կահավորված
ծանր
թեթև
փչացած
սարքին
հեշտությամբ
դժվարությամբ

Գործողություններ

մնալ
ապրել
բնակվել
հարմարվել
գոյատևել
ապահովել
ապահովվել
ամրագրել
պատվիրել
զբաղեցնել
ազատել
վերցնել
հանձնել
մոռանալ
հիշել
կորցնել
գտնել
փչանալ
փչացնել
սարքել
նորոգել

վարձել
ունենալ
իրավունք ունենալ
կարգի բերել

8. Արձակուրդ, ճանապարհորդություն

8.1 Արձակուրդ, հանգիստ,

զբոսաշրջություն

արձակուրդ
ճամփորդություն
զբոսաշրջիկ
հանգիստ
հանգստի գոտի
հանգստյան օր
հանգստյան տուն
հանգստավայր
հյուրանոց
առողջարան
ընտանիք
հանդիպում
ընտանիք
ընկեր
խաղընկեր
բարեկամ
հարազատ
զբոսավար
ուղևոր
օդաչու
ուղեկցորդ
ուղեկցորդուհի
դեսպանատուն
առաջարկ
սենյակ
մեկտեղանոց սենյակ
երկտեղանոց սենյակ
խոհանոց

բանալի
վճար
պատշգամբ
բաց պատշգամբ
ամրագրում
հաշիվ
վճարում
խնդիր
վերադարձ
տուգանք
ուղեգիր
վարորդ
արկած
ժամանց
ժամանակ
ճոճանակ
սղարան
խաղ
խաղասրահ
խաղահրապարակ
պարահրապարակ
պարահանդես
մարզասրահ
համերգ
համերգասրահ
երգիչ
դերասան
նշանավոր
թատրոն
ձիավարություն
լողավազան
լողազգեստ
ճամբար
վրան
արշավ
ակումբ

բնություն
լեռ
բարձունք
ճոպանուղի
գագաթ
ծով
ծովափ
լողափ
լիճ
լճափ
գետ
գետափ
ավազ
ալիք
օր
եղանակ
քամի
զբոսանք
այգի
զբոսայգի
թանգարան
պատկերասրահ
ցուցահանդես
միջոցառում
տոնավաճառ
սրճարան
թեյարան
ճաշարան
հիշողություն
ինքնաթիռ
օդանավ
օդանավակայան
կայարան
գնացք
մեքենա
ավտոմեքենա

ճամփորդություն
տոմս
անձնագիր
թռիչք
չվերթ
իր
ճամպրուկ
ուղեբեռ
կշեռք
պայուսակ

Հարկանիշներ

արևոտ
անձրևոտ
ամպամած
լավ
վատ
տաք
սառը
թաց
չոր
ուժեղ
թույլ
թեթև
ծանր
հաջող
անհաջող
բարձր
ցածր
հանգիստ
շահավետ
հանդարտ
անմոռանալի
հաճելի
տհաճ
ծովափնյա

գեղեցիկ
հրաշալի
հետաքրքիր
գրավիչ
շքեղ
անշուք
երաժշտական
ցերեկային
գիշերային
սպորտային / մարզական
ճամփորդական
վավեր
անվավեր
ընդարձակ
մաքուր
հարմար
հարմարավետ
հրապարակային
ժամանցային
երկաթուղային
հեծանվային
հայտնի
անհայտ
նշանավոր
էժան
ամենաէժան
թանկ
ամենաթանկ
միակողմանի
երկկողմանի
հետադարձ
օտարերկրյա
նախնական
մանրամասն

Գործողություններ

հանգստանալ
հոգնել
այցելել
անցկացնել
գնալ
գալ
մեկնել
ճամփորդել
թռչել
ժամանել
վերադառնալ
իջնել
հետաձգել
ուշանալ
հասնել
ամրագրել
չեղարկել
վճարել
հրել
փակել
օգնել
խանգարել
ճանապարհվել
գնել
առնել («գնել» իմաստով)
կորցնել
գտնել
այցելել
ստուգել
խնդրել
զբաղվել
կազմակերպել
խանգարել
խաղալ
պարել
նկարել

լողալ
զբոսնել
հիանալ
մոռանալ
բարձրանալ
հաղթահարել
կազմակերպել
պառկել
վերցնել
հանել
դնել
դասավորել
վերականգնել
շրջագայել
պահպանել
մոռանալ

վայրէջք կատարել
դուռը թակել
դուռը ծեծել
ցույց տալ
ճանապարհ ընկնել
ծեռք բերել
արձակուրդ գնալ

Դարձվածքներ

բախտը բերել - հաջողել
բարի ճանապարհ՝ ճամփա –
մեկնողներին ուղղված
բարեմաղթություն
բարով մնաս / մնաք - մեկնողի
հրաժեշտի արտահայտությունը
գործը գլուխ բերել - գործը հաջողեցնել

8.2 Ճանապարհորդություն,

փաստաթղթեր

փաստաթուղթ

ստուգում

փաստաթղթերի ստուգում

անձնագրի ստուգում

անձնագիր

տոմս

կտրոն

քարտ

գործուղում

ամրագրում

տոմսի ամրագրում

հյուրանոցի ամրագրում

չեղարկում

անցակետ

խնդիր

ստուգող

հսկիչ

վարորդական իրավունք

Հարկանիշներ

ջերմ

սառը

բարեհամբույր

անբարեհամբույր

լուծելի

անլուծելի

Գործողություններ

ճամփորդել

ընտրել

գնել

գտնել

կորցնել

ամրագրել

մեկնել

ուղևորվել

թռչել

հավաքել

դասավորել

տեղավորել

դնել

վերցնել

հիշել

մոռանալ

ստանալ

ուշանալ

հասնել

լինել

տեսնել

հիանալ

զարմանալ

լուսանկարել

պատմել

գրել

նստել

իջնել

ուղեկցել

խնդրել

պատվիրել

8.3 Օդանավակայան, կայարան, ուղեբեռ

օդանավակայան / օդակայան
կայարան

երկաթուղային կայարան
ավտոկայան

օդանավ / ինքնաթիռ

գնացք

ճեպընթաց

ավտոմեքենա
ճոպանուղի
նավ
ելք
մուտք
զուգարան
գրանցում
թռիչք
վայրէջք
ժամանակ
ժամանակացույց
 թռիչքի ժամանակացույց
ժամանում
մեկնում
ուղևոր
թռիչքուղի
սպասասրահ
տեղեկատու
սահման
անցակետ
իրավունք
մուտքի իրավունք
ելքի իրավունք
ստուգում
 անձնագրի ստուգում
ոստիկան
ոստիկանություն
աշխատակից
փոխադրամիջոց
բարձրախոս
բաժին
կառամատույց
կանգառ
ճանապարհ
հսկիչ
երկաթուղի

գնացք
ավտոբուս
երթուղի
հաշվառում
տոմսարկղ
տոմս
տեղ
պատուհան
միջանցք
վճար
վճարում
ընկերություն
շարժասանդուղք
աստիճաններ

ուղևորների հոսք
ուղևորների նստեցում

Ուղեբեռ

ճամպուրակ
պայուսակ
 ճամփորդական պայուսակ
ուսապարկ
ուղեբեռ
 ձեռքի ուղեբեռ
 կորած ուղեբեռ
իր
 անձնական իրեր
 արգելված իրեր
հանձնում
 ուղեբեռի հանձնում
ստացում
 ուղեբեռի ստացում
տեղափոխում
 ուղեբեռի տեղափոխում
ընդունում

տեղափոխում
բեռնակիր
սպասարկում
հարցում
բողոք
կշեռք

Հարկանիշներ

երկաթուղային
երթուղային
մեծ
փոքր
նորակառույց
ժամանակակից
միջազգային
ներքին
արտաքին
սահմանային
ծանր
թեթև
բարձրորակ
ցածրորակ
արգելված
թույլատրվող
ճամփորդական
բարձրաձայն
ցածրաձայն
փափուկ
կոշտ
գտնված
կորած
կորցրած

Գործողություններ

տեղավորել
հարցնել

ճշտել
պատասխանել
ներկայացնել
ստուգել
հանձնել
ստանալ
բարձրանալ
օդ բարձրանալ
իջնել
իջեցնել
նստել
նստեցնել
մտնել
կորցնել
հանձնել
ստանալ
գտնել
գնալ
մոտենալ
մոտեցնել
սպասել
ուղեկցել
ուսումնասիրել
փնտրել
փնտրել ուղեբեռը
հայտնել
հայտնել վթարի մասին
ստուգել
երթուղի դուրս գալ
վայրէջք կատարել
տեղ զբաղեցնել
դուրս գալ
վեր կենալ
վեր կացնել

9. Սպորտ

9.1 Մարզաձևեր, մարզական պարագաներ, սպորտին առնչվող բառեր

Մարզաձևեր

լող
ջրագնդակ
մարմնամարզություն
թենիս
ճանրամարտ
ըմբշամարտ
բռնցքամարտ
գեղասահք
շախմատ
խաղաքար
դահուկ
դահուկավազք
հեծանիվ
հեծանվավազք
լող
վազք
վազքուղի

Մարզիկներ

ճանրամարտիկ
ըմբշամարտիկ
բռնցքամարտիկ
գեղասահորդ
դահուկորդ
հեծանվորդ
լողորդ
վազորդ

Մարզական պարագաներ, սպորտին առնչվող բառեր

խաղ
մրցում
մրցախաղ
մրցամարտ
մրցաշար
մրցավար
մարզաձև
մարզիչ
մարզասրահ
մարզադահլիճ
մարզադաշտ
մարզահագուստ
լողազգեստ
սահադաշտ
թիմ
ծրագիր
ջանք
պարապմունք
վարժություն
սարք
մարզական սարք
սարքավորում
ճանրածող
հեծանիվ
խաղաքար
լողավազան
լողազգեստ
չմուշկ
դահուկ
գնդակ
փետրագնդակ
տափօղակ
շախմատ
գավաթ
մեդալ
ոսկե մեդալ

արծաթե մեղալ
բրոնզե մեղալ
հաղթող
պարտվող
անվտանգության կանոններ
առողջ ապրելակերպ

Հարկանիշներ

մարզական
գեղարվեստական
ֆիզիկական
հոգևոր
մտավոր
դահուկային
անհատական
թիմային
խմբային
հաղթող
պարտվող
ոսկե
արծաթե
բրոնզե

Գործողություններ

զբաղվել
հաճախել
հետաքրքրվել
սիրել
սիրվել
լինել
չեմպիոն դառնալ
հաղթել
պարտվել
զիջել
շահել
խաղալ

իրականանալ
իրականացնել
զարգացնել
ունենալ
գործադրել
ներդնել
կազմել
հանդիպել
պահպանել
պահպանվել
քշել
սահել
փոխել
մտնել
ընտրել
գտնվել
մարզել
մարզվել
կոփվել
մոռանալ
կորցնել
հաղթել
պարտվել
հետևել
ծրագիր կազմել
պայքարել
լողալ
քայլել
վազել
հարվածել
բարձրանալ
բարձրացնել
պարապել
առաջ տանել
դուրս գալ

ծեռք բերել

9.2 Մարզական իրադարձություններ

իրադարձություն

մրցույթ

առաջնություն

աշխարհի առաջնություն

Եվրոպայի առաջնություն

ազգային առաջնություն

բաց առաջնություն

խաղ

եզրափակիչ խաղ

մարզական խաղեր

օլիմպիական խաղեր

մրցաշար

միջազգային մրցաշար

մրցում

մրցումներ

անհատական մրցումներ

թիմային մրցումներ

մրցավար

մրցակցություն

մրցակից

նշանակություն

կարևոր նշանակություն ունենալ

մասնակցություն

աղյուսակ

մրցաշարային աղյուսակ

փուլ

օրակարգ

դաշտ

ֆուտբոլի դաշտ

խաղադաշտ

մարզադաշտ

սահադաշտ

մեկնարկ

ընթացք

ավարտ

կանխատեսում

հաշիվ

բացում

փակում

արարողություն

տեղ

մրցանակային տեղ

հորիզոնական

առաջին հորիզոնական

երկրորդ հորիզոնական

երրորդ հորիզոնական

պատվանդան

թիմ

սուլիչ

կազմակերպիչ

հովանավոր

Հարկանիշներ

ազգային

եվրոպական

միջազգային

օլիմպիական

մրցաշարային

սպորտային / մարզական

բաց

փակ

կարևոր

առաջատար

հաղթող

պարտվող

առաջին

երկրորդ

երրորդ

Գործողություններ

մարզել
 մարզվել
մրցել
մասնակցել
 մասնակցել օլիմպիական խաղերին
հաղթել
պարտվել
հարձակվել
պաշտպանվել
վազել
ցատկել
սահել
թռչել
խաղալ
հետևել
հարվածել
պայքարել
նետել
բռնել
փրկել
օգնել
լողալ
ավարտել
 ավարտվել
սկսել
 սկսվել
կատարել
 կատարվել
կազմակերպել
 կազմակերպվել
պատրաստել
 պատրաստվել
պաշտպանել
 պաշտպանվել
վերականգնել

վերականգնվել
հաղթել
պարտվել
մասնակցել
լսել
դիտել

առաջ անցնել
գոլ խփել
խաղադաշտ դուրս գալ
վնասվածք ստանալ
հավասարեցնել հաշիվը
գրավել առաջին տեղը
եզրափակիչ դուրս գալ
հեռացնել խաղադաշտից
 հեռացվել խաղադաշտից
կանոնները խախտել
հետևել խաղին

10. Մշակույթ

10.1 Նկարչություն, լուսանկարչություն, քանդակագործություն, գրականություն

արվեստ
արվեստանոց
քանդակ
կտավ
նկար
նկարիչ
գեղանկարչություն
ծովանկարիչ
ծովանկար
բնանկար
դիմանկար
ինքնանկար

զծանկար
բնորդ
բնորդուհի
նկարազարդում
երանգ
գույն
վրձին
թուղթ
փայտ
նկարակալ
ներկապնակ
մատիտ
ջրաներկ
յուղաներկ
լուսավորություն
 թույլ լուսավորություն
գիծ
ուրվագիծ
մակերևույթ
 հարթ մակերևույթ
մանրամասն
 մանրամասներ
քանդակ
քանդակագործ
քանդակագործություն
արձան
կիսանդրի
թանգարան
ցուցասրահ
ցուցահանդես
պատկերասրահ
ցուցադրություն
արժեք
զնահատական
զնահատական
հիացմունք

ծափահարություն
ոգևորություն
խանդավառություն
ցուցահանդես
բացում
փակում
կարծիք
քննադատություն
մրցանակաբաշխություն

Գույներ

սև
սպիտակ / ճերմակ
կարմիր
կապույտ
կանաչ
դեղին
երկնագույն
նարնջագույն
ծիրանագույն
մանուշակագույն
մոխրագույն
շագանակագույն
մարմնագույն
ոսկեգույն
արծաթագույն

Հարկանիշներ

նկարչական
գունավոր
անգույն
մռայլ
անհրապույր
հրապուրիչ
հմայիչ
տպավորիչ

ներդաշնակ
աշխարհահռչակ
ազգային
համաշխարհային
բարձրարժեք
ցածրարժեք
փոքր
մեծ
ճանաչված
հայտնի
անհայտ
շնորհալի
ապաշնորհ
տաղանդավոր
ազդեցիկ
հիշվող
մնայուն

Լուսանկարչություն

լուսանկար
լուսանկարիչ
խցիկ
ֆոտոխցիկ
լուսանկար
սևուսպիտակ լուսանկար
գունավոր լուսանկար

լուսանկարչական ապարատ

Գրականություն

հեղինակ
գրող
ընթերցող
գիրք
արձակ
արձակագիր

չափածո
բանաստեղծ
բանաստեղծություն
գրիչ
վիպագիր
վեպ
վիպակ
նորավեպ
պատմավեպ
պատմվածք
առակ
զրույց
հեքիաթ
առասպել
էպոս / դյուցազներգություն
մանրապատում
հումոր
երգիծանք
պատմություն
կատակերգություն
կատակերգակ
ողբերգություն
ողբերգակ
բովանդակություն
մենախոսություն
երկխոսություն
գաղափար
վերլուծություն
կերպար
զարգացում
գազաթնակետ
լուծում
առաջաբան / նախաբան
վերջաբան
նկարագրություն
բանահյուսություն

ստեղծագործություն
երկ
գործ
վերնագիր
գլուխ
մաս
էջ
ձեռագիր
տպագիր
շնորհանդես
օրինակ (գրքի 1000 օրինակ)

Հատկանիշներ

գրական
գեղարվեստական
քնարական
պատմողական
հեղինակային
վիպական
գաղափարական
հերոսական
անվանի
ժողովրդական
սիրային
հայրենասիրական
խոհական
պատմական
կենսագրական
ինքնակենսագրական
արկածային
երգիծական
հոգեբանական
կարևոր
բազմահատոր
փոքրածավալ
հետաքրքիր

անհետաքրքիր
գրավիչ
զգացմունքային
իրական
երևակայական
անձնական
հանրային
հայտնի
անհայտ
տաղանդավոր
շնորհալի
ապաշնորհ
տպավորիչ
անգիր
դասական
ժամանակակից

Գործողություններ

նկարել
պատկերել
լուսանկարել
նկարազարդել
պատկերազարդել
գունավորել
ներկել
վերականգնել
քանդակել
ցուցադրել
արժանանալ
գնահատել
մատուցել
ներկայացնել
նկարագրել
վերլուծել
շնորհել
սիրել

հորինել
ստեղծել
հետևել
նվիրել
գրել
կարդալ
ընթերցել
պատմել
խմբագրել
աշխատել
սկսել
ստեղծել
ավարտել
վերջացնել
ցուցադրել
տպել
տպագրել
քննադատել
արժանանալ
ունենալ
մատուցել
հայտնել

հանդես գալ
անգիր անել
կարծիք հայտնել

Դարձվածքներ

մի շնչով - միանգամից, առանց
ընդհատելու
մտքերը հավաքել - կենտրոնանալ
ջրի պես - վարժ, սահուն, անգիր
աստեղային ժամ - արվեստագետի,
անձի համար ամենանշանավոր օրը
գործը տեղից շարժել - աշխատանքն
առաջ մղել

բերանը բաց մնալ - զմայլվել, հիանալ

10.2 Երաժշտություն, թատրոն, կինո

արվեստ
արվեստասեր

Երաժշտություն

երաժիշտ
երաժշտություն
օպերային երաժշտություն
հայկական երաժշտություն
երաժշտասեր
երաժշտագետ
մեղեդի
երգ
ժողովրդական երգ
հեղինակային երգ
մեներգ
խմբերգ
համերգ
սիմֆոնիկ երաժշտության համերգ
երգիչ
երգչուհի
երգչախումբ
նվագախումբ
սրահ
համերգասրահ
պարող
պարուհի
պարընկեր
մենակատար
ելույթ
ունկնդիր
հանդիսատես
ծափ
ծափահարություն

բուն ծափահարություններ

Թափրոն

թատրոն
տոմս
հսկիչ
հրավեր
հրավիրատոմս
ներկայացում
հեղինակ
իմաստ
ասելիք
բեմ
բեմադրություն

երկխոսություն
մենախոսություն
դերասան
դերասանուհի
խաղ
դերասանական խաղ

մուտք
ելք
շարք
կարգդահլիճ
հանդիսասրահ
հանդերձարան

Կինո

կինոթատրոն
կինոնկար
ֆիլմ
ցուցադրություն
ուրախություն
ցնծություն
հիացմունք

տրամադրություն
ընդմիջում

Երաժշտական գործիքներ

դաշնամուր
երգեհոն
ջութակ
թավջութակ
կիթառ
քանոն
թառ
սազ
քամանչա
տավիղ
դուդուկ
զուռնա
շվի
շեփոր
թմբուկ
դիուլ

Հարկանիշներ

բարձր
ցածր
հաճելի
տհաճ
գեղեցիկ
տպավորիչ
անմոռանալի
անկրկնելի
անզուգական
մեղմ
հանգիստ
հմայիչ
հուզիչ
խաղաղ

անդորր
աղմկոտ
հետաքրքիր
անհետաքրքիր
ձանձրալի
միապաղաղ
շնորհալի
ապաշնորհ
տաղանդավոր
անտաղանդ
դասական

մեր օրերում
մեր ժամանակներում

Գործողություններ

լսել
պարել
երգել
նվագել
կատարել
խաղալ
նկարել
նկարահանել
հսկել
պատվիրել
մտնել
խանգարել
ծափահարել
դադարել
սկսել
սկսվել
ավարտել
ավարտվել
վերջանալ
իջնել

իջեցնել
իջեցնել վարագույրը
ուշանալ
հասնել
հիանալ
հիացնել
հուզել
հուզվել
նկատել
անտեսել
կանչել
բացականչել

ելլոյթ ունենալ
դուրս գալ
հիացմունք արտահայտել

Դարձվածքներ

գլուխ տալ - բարևել, ողջունել,
խոնարհվել
մի շնչով – միանգամից, առանց
ընդհատելու
մի կերպ - դժվարությամբ, հազիվհազ
մազ մնալ - շատ քիչ մնալ,
ջրի պես (վարժ, սահուն, անգիր)

10.3 Ռադիո, հեռուստատեսություն,

մամուլ

Ռադիո, հեռուստատեսություն

ռադիո

հայկական ռադիո
հեռուստատեսություն
հեռուստաընկերություն
հանրային հեռուստաընկերություն
հեռուստացույց
գունավոր հեռուստացույց

հեռուստադիտող
հեռուստատեքեր
եթեր
 ուղիղ եթեր
ունկնդիր
ռադիոլսող
հաղորդավար
մեկնաբան
 քաղաքական մեկնաբան
թղթակից
քննադատ
ծրագիր
 ծրագրեր
նորություն
 նորություններ
լուրեր
գովազդ
ալիք
համերգ
երաժշտություն
երգ
 երգեր
հաղորդում
 երաժշտական հաղորդում
 մանկական հաղորդում
հարցազրույց
տեսագրություն
տեսանյութ
խոսափող
լրագրող
եթեր տալ
եթերից հնչեցնել

Հարկանիշներ

հանրային
հեռուստատեսային

վավերագրական
գեղարվեստական
ժողովրդական
դասական
օպերային
օպերային երգչուհի
ուղիղ
բարձր
ցածր
ուշադիր
անուշադիր
հարգարժան

Գործողություններ

հաղորդել
լսել / ունկնդրել
դիտել
նայել
գրել
հարցնել
պատասխանել
հավանել
քննադատել
վերլուծել
մեկնաբանել
գովազդել
նկարազարդել
ձևավորել
նկարել
նկարահանել
հոգնեցնել
խոսել

ելույթ ունենալ
բաց չթողնել
կարծիք հայտնել

Մամուլ

լրագիր
ամսագիր
հոդված
ակնարկ
թերթ
թուղթ
շաբաթաթերթ
օրաթերթ
տպագիր
առցանց
կայք
լրագրող
թղթակից
քննադատ
նկարիչ
ձևավորող

Գործողություն

հաղորդել
լսել / ունկնդրել
դիտել
նայել
բացահայտել
ճանաչել
գրել
հարցնել
պատասխանել
հավանել
հիանալ
կարծիք
կարծիք հայտնել
քննադատել
վերլուծել
մեկնաբանել
գովազդել

հետաքրքրել
հետաքրքրվել
ձանձրանալ
ձանձրացնել
ձևավորել
կարծիք ձևավորել
նկարել
նկարահանել
ելլույթ ունենալ
բաց թողնել

Գործողության հատկանիշ

արդեն
դեռ
այսուհետև
այնուհետև
շուտով

ուշ թե շուտ
ոչ վաղ անցյալում
մոտ ապագայում
տարիներ առաջ
տարիներ հետո
մի քանի տարի առաջ
մի քանի տարի հետո
որոշ ժամանակ անց

**10.4 Տեսարժան վայրեր,
ճարտարապետական և պատմական
հուշարձաններ**

հուշարձան
պատմական հուշարձան
շենք
տաճար
եկեղեցի
վանք

բերդ
ամրոց
պարիսպ
պատ
գմբեթ
կամուրջ
խաչքար
քարանձավ
տարածք
տեղանք
կենտրոն
մարզ
շրջան
լեռ
 լեռան
 լեռներ
սար
բլուր
ճանապարհ
բնակավայր
բարձրություն
 բարձրության
 բարձրությունից
հնագետ
արշավախումբ
 արշավախմբեր
պեղում
ուսումնասիրություն
զննում
 տեղանքի զննում
ճարտարապետ
ճարտարապետություն
շինարար
շինարարություն
վրան
լիճ

գետ
աղբյուր
ջրվեժ
ուղևորություն

հին ժամանակներ
մ.թ.ա. (մեր թվարկությունից առաջ)

Հատկանիշներ

պատմական
հին
 ամենահին
 հնագույն
հնամենի
դարավոր
արժեքավոր
հայտնի
անհայտ
նշանավոր
բնակելի
անբնակ
քարքարոտ
բարձր
ցածր
հեռու
մոտիկ
կից
ամուր
զարմանալի
տպավորիչ
խորհրդավոր
խաղաղ
գտնված
հայտնաբերված
ավերված
ուսումնասիրված

չուսումնասիրված
պահպանված
անհետացած
անհետացած հուշարձաններ
վերացած
աշխարհի երեսից վերացած
քանդված

Գործողության հատկանիշ

դեռ
դեռևս
արդեն
այլևս
հաճախ
ամենուրեք
հեռու
 հեռվում
ներս
ներքև
 իջնել ներքև
վերև
 բարձրանալ վերև
վերևում
 վերևում կանգնել
ցած
 ցած իջնել
արագ
դանդաղ
իզուր
կամաց
հազիվ
շտապ
շարունակ
ուժգին
ընդամենը
հիմնականում

մեծ մասամբ
նորից
 նորից այցելել
համեմատաբար
փոքր-ինչ
սաստիկ
 սաստիկ վնասել

մինչև հիմա
մինչ այսօր
որքան ժամանակ է
այստեղ-այնտեղ

Դերանուններ

ամեն մի
ամեն մեկը
ոչ մի
ոչ մեկը
ոչինչ
ոչ մի բան
ամեն ինչ
յուրաքանչյուր
բոլոր
որոշ
ինչ-որ

Կապեր ու կապական բառեր

մոտ
 մոտով
 մոտից
հեռու
 բերդից հեռու
ներքև
վերև
 դռնից վերև
տակ

տակից
տակով
վրա
 վրայից
 վրայով
մեջ
 միջից
 միջով
կողքին
դիմաց

**Վերաբերմունքային բառեր ու
արտահայտություններ**

երանի՛
երնե՛կ
ափսո՛ւս
ահա
ի՛նչ խոսք
ինչպե՛ս չէ
ինչո՞ւ չէ
չէ՞ որ
իսկապես որ
մեկ է
ցավոք
դժբախտաբար
գուցե
արդյոք
արի
 արի գնանք
թող
 թող երկար ապրի

ինչպես երևում է
ինչ էլ լինի
պա՛հ

պահո՛
է՛հ
վա՛յ
ջա՛ն
օ՛ֆ
օ՛
Գործողություն
ճամփորդել
գնալ
մեկնել
ժամանել
այցելել
կառուցել
 կառուցվել
պահպանել
 պահպանվել
նորոգել
 նորոգվել
ավերել
 ավերվել
ուսումնասիրել
տեսնել
նկատել
տևել
հիանալ
 հիանալ տեսածով
զարմանալ
փնտրել
գտնել
շրջել
շրջագայել
հայտնվել
հայտնաբերել
 հայտնաբերվել
հայտնագործել
շոշափել

հաղորդակցվել
զգալ
բարձրանալ
իջնել

գոյություն ունենալ

10.5 Թանգարաններ, ցուցասրահներ

թանգարան
պատկերասրահ
ցուցասրահ
արվեստ
ցուցահանդես
բացում
փակում
ցուցանմուշ
նկար
կտավ
կրկնօրինակ
բնօրինակ
աշխատանք
քանդակ
այցելու
հսկիչ
զբոսավար

Հատկանիշներ

գեղանկարչական
հետաքրքիր
զարմանալի
հին
 հնագույն
հնաոճ
հնօրյա
նոր
ժամանակակից

արժեքավոր
տպավորիչ
ազդեցիկ

Գործողություններ

պահել
պահպանել
 պահպանվել
ուսումնասիրել
 ուսումնասիրվել
հետաքրքրել
 հետաքրքրվել
հետազոտել
այցելել
շրջել
նայել
դիտել
տեսնել
նկատել
բացահայտել
հիանալ
զարմանալ
գնահատել
պատմել
ներկայացնել
տպավորվել
դիմանալ
զրուցել
ստեղծել
տևել

ուշադրություն դարձնել
տպավորություն թողնել

Դարձվածքներ

աչքերին չհավատալ - ապշել, զարմանալ
բերանը բաց մնալ - զմայլվել, հիանալ
անզեն աչքով – սեփական

տեսողությամբ
աչքի ընկնող - նշանավոր
աչքին ընկնել - նկատվել, հանկարծ
երևալ
աչքից հեռու մնալ - ուշադրությունից,
տեսադաշտից դուրս մնալ
անակնկալի գալ - անսպասելի մի բան
տեսնել, մի բանի հանդիպել

10.6 Տոներ, ավանդույթներ,

սովորույթներ

տոն
տոնակատարություն
տոնականություն
տոնականություն հաղորդել
շնորհավորանք
մաղթանք
մաղթանք հղել
բարեմաղթանք
պար
երգ
երաժշտություն
տաղավար
տրամադրություն
մթնոլորտ
ջերմ մթնոլորտ
հրավեր
հյուր
հյուրեր
հյուրասիրություն
ընդունելություն
խոհանոց
ազգային խոհանոց
ուտելիք
կերակրատեսակ
խմիչք

ըմպելիք
ուրախություն
անակնկալ
հրավառություն
տոնավաճառ
նվեր
ավանդույթ
սովորույթ
ծես
ժողովուրդ
ազգ
ծնունդ
տոն
տոնածառ
լույս
ժամացույց
Ձմեռ պապ
Ձյունանուշ
խնջույք
սեղան
կրակ
խարույկ
թոնիր
թոնրատուն
ծու
ծվի
ծվեր
եկեղեցի
քահանա
օրհնություն
աղոթք
սրբապատկեր
մոմ
պահք / պաս
երդում
երդման

հավատարմության
հավատարմության
խոստում
դպրոց
ուսուցիչ
ուսուցչի
զարդարված ծառ
ձիթենու ճյուղ

հրավեր ուղարկել
խարույկ վառել

Ազգային փոներ

Ամանոր / Նոր տարի
Սուրբ Ծնունդ
Սուրբ Զատիկ
Վարդավառ
Ծաղկազարդ
Տյառնընդառաջ
Համբարձման օր
Սահմանադրության օր
Անկախության օր
Բանակի օր
Գիտելիքի օր
Մայրության ու գեղեցկության օր
Երեխաների պաշտպանության օր
Վերջին զանգ

Ավանդույթներ, սովորույթներ

հարսանիք
նշանդրեք
պսակադրություն
ատամհատիկ
մկրտություն
քավոր
կնքահայր
քավորակին

կնքամայր
սանիկ
խնամի
խնամախոս
խնամախոսություն
հարսնախոս
հարսնախոսություն
ջրոցի (խսկց.)

Հարկանիշներ

հաճելի
տհաճ
բարձր
ցածր
լավ
վատ
լի
լիքը
տոնական
ջերմ
ուրախ
տխուր
ամանորյա
ազգային
հայկական
ավանդական
գոհ
դժգոհ
հետաքրքիր
անհետաքրքիր
տպավորիչ
ձանձրալի
միօրինակ
համեղ
անհամ
քաղցր
դառը
աղի
անալի
կծու
ժողովրդական
ազգային

եկեղեցական
պետական
ավարտական
զարդարված
առատ
ճոխ
տոնական
ներկած
օրհնված

Գործողություն

տոնել
տոնել Սուրբ Ծնունդը
նշել
Զատիկը նշել
պաս պահել
հյուրասիրել
հյուրընկալել
հյուրընկալվել
երգել
պարել
ուտել
վայելել
ճաշակել
կազմակերպել
վաճառել
գնել
նվիրել
ջրել
ջրվել
թրջել
թրջվել
երդվել
խոստանալ
մաղթել
շնորհավորել
զարդարել

զարդարվել

ծու ներկել
կրակի վրայով թռչել
ջրոցի խաղալ
գինի խմել
բաժակ բարձրացնել

11.Կրթական համակարգ

11.1 Մանկապարտեզ

մանկապարտեզ
միջոցառում
հանդես
հեքիաթ
դեր
երգ
պար
պարապմունք
արտասանություն
կատարում
խումբ
զույգ
խաղ
ակտիվ խաղ
թիմային խաղ
խաղալիք
խաղընկեր
մարմնամարզություն
շարժում
լող
լողավազան
սենյակ
զուգարան
լվացարան
անկողին
պահարան

դարակ
հագուստ
շոր
կոշիկ
վերնազգեստ
վերարկու
բաճկոն
գլխարկ
ձեռնոց
պայուսակ
երեխա
մանուկ
սան
ծնող
դայակ
դաստիարակ
տնօրեն
խոհարար

հանգստյան օր
հանգստի ժամ
ճաշի ժամ
քնի ժամ
զբոսանքի ժամ

Հարկանիշներ

նախադպրոցական
փոքրիկ
պստիկ (խսկց.)
ուրախ
տխուր
հեշտ
դժվար
դանդաղ
միասին
մենակ

միայնակ
առանձին
հավաքված
խելացի
ուշադիր
հանգիստ
անհանգիստ
չարածճի
աշխույժ
շարժուն
ինքնուրույն
ինքնամփոփ
մեկուսի
առանձնացած
փնթի
կոկիկ
մաքուր
կեղտոտ
թափված
թափթփված
ուրախությամբ
հաճույքով
տհաճությամբ
սիրով

ուրախ-զվարթ
տխուր-տրտում

Գործողություններ

գնալ
հաճախել
սիրել
խաղալ
մասնակցել
քնել
հանգիստ քնել

արթնանալ
ուտել
 ինքնուրույն ուտել
վերադառնալ
զբաղվել
նկարել
երգել
պարել
խոսել
արտասանել
վազել
լողալ
թռչել
թռչկոտել
հրել
զցել
խփել
հարվածել
վնասել
վնասվել
 վնասել ոտքը
ջարդել
 ջարդել բաժակը
կոտրել
 ծեռքը կոտրել
փչացնել
թափել
հավաքել
 հավաքել խաղալիքները
 թափածը հավաքել
կազմակերպել
 հանդես կազմակերպել
դասավորել
լացել
լաց լինել
հրել

ուզել
ուշանալ
 ուշացնել
հասնել

դեր խաղալ (որևէ կերպար
 ներկայացնել)

11.2 Դպրոց

դպրոց
տարրական դպրոց
հիմնական դպրոց
ավագ դպրոց
միջնակարգ դպրոց
պետական դպրոց
մասնավոր դպրոց
միջազգային դպրոց
վարժարան
կրթություն
 տարրական կրթություն
 հիմնական կրթություն
 միջնակարգ կրթություն
հանրակրթություն
դաստիարակություն
սովորող
աշակերտ
շրջանավարտ
ուսուցիչ
գրադարան
 դպրոցի գրադարան
գրադարանավար
դաս
 դասի սկիզբ
 դասի ավարտ
 դասի ժամ
դասամիջոց

դասարան
դասղեկ (դասարանի ղեկավար)
դասընթաց
դասագիրք
դասացուցակ
դասընկեր
համադասարանցի
տնօրեն
փոխտնօրեն
տնօրենություն
դպրոցի տնօրենություն
ուսմասվար (ուսումնական մասի վարիչ)
թեմա
ծեռնարկ
ուսումնական ծեռնարկ
ուսուցում
վկայական
ավարտական վկայական
հասունության վկայական
մատյան
էլեկտրոնային մատյան
գիտելիք
գնահատական
բարձր գնահատական
ցածր գնահատական
արժանի գնահատական
գնահատական նշանակել
աշխատանք
տնային աշխատանք
ստուգողական աշխատանք
ամփոփիչ աշխատանք
գրավոր աշխատանք
անհատական աշխատանք
խմբային աշխատանք
հանձնարարություն

առաջադրանք
տնային առաջադրանք
հեշտ առաջադրանք
դժվար առաջադրանք
վարժություն
կիսամյակ
առաջին կիսամյակ
երկրորդ կիսամյակ
քննություն
միջանկյալ քննություն
ավարտական քննություն
ավարտ
քննության ավարտ
վերաքննություն
վերաքննություն հանձնել
հարցաթերթիկ
հարցատոմս
արդյունք
պարապմունք
անհատական պարապմունք
խմբային պարապմունք
խմբակ
թատերական խմբակ
ասմունքի խմբակ
նկատողություն
դիտողություն
գովեստ
գովասանք
խրախուսանք
ոգևորություն
դիտողություն անել
գովեստի խոսքեր ասել
գովասանքի արժանանալ

Առարկա

մաթեմատիկա
հանրահաշիվ
երկրաչափություն
գրականություն
պատմություն
աշխարհագրություն
ֆիզիկա
քիմիա
մայրենի լեզու
օտար լեզուներ
տնտեսագիտություն
հասարակագիտություն
հոգեբանություն
մշակույթի պատմություն

Հարկանիշներ

կարճ
երկար
ընդունակ
անընդունակ
աշխատասեր
ծույլ
պարտաճանաչ
գրագետ
անգրագետ
կիրթ
կրթված
անկիրթ
դաստիարակված
անդաստիարակ
բարեխիղճ
անբարեխիղճ
պատասխանատու
անպատասխանատու
անտարբեր
ուշադիր

անուշադիր
կարգապահ
անկարգ
չարաճճի
ընկերասեր
կամեցող
նախանձ
վարժ
մտերիմ
մոտիկ (խսկց.)
բարձր
ցածր
կրթական
տարրական
հիմնական
ավագ
միջնակարգ
ուսումնական
օժանդակ
հայրենասիրական
քաղաքացիական
թերի
քննական
միասնական
ավարտական
գերազանց
լավ
բավարար
տնային
դասարանական
տեսական
գործնական
նախագծային
հետազոտական
ստուգողական
անհատական

դպրոցական
հեշտ
դժվար
հեշտությամբ
դժվարությամբ
հետաքրքրությամբ
շատ
քիչ
անընդհատ
հաճույքով
տհաճությամբ
հասկանալի
պարզ
բարդ
մանրամասն
խոր
մակերեսային

Գործողություններ

ընդունվել
գնալ
հաճախել
մասնակցել
սովորել
սովորեցնել
կարդալ / ընթերցել
վարժել
վարժել հիշողությունը
վարժվել
վարժեցնել
ուսանել
ուսուցանել
դասավանդել
դասախոսել
գրել
արտագրել

լսել
կատարել
աշխատել
հասկանալ
ընկալել
զարգանալ
զարգացնել
յուրացնել
մասնակցել
ծուլանալ
բաց թողնել դասը
բացատրել
մեկնաբանել
լուծել
լուծել խնդիրը
վերլուծել
ստանալ
առաջադրանք ստանալ
գնահատական ստանալ
ավարտել
ավարտել աշխատանքը
ավարտել դպրոցը
դժվարանալ
բացակայել
ծանոթանալ
հանձնել
փաստաթղթերը հանձնել
քննություն հանձնել
կրթել
դաստիարակել
ընդունել
հանդիպել
սիրել
հավանել
հետաքրքրվել
հետաքրքրվել պատմությամբ

հետաքրքրվել տարբեր
առարկաներով
դաս տալ
գրի առնել
բաց թողնել

Դարձվածքներ

գլուխ հանել - հասկանալ
գլուխ կոտրել - մի բանը հասկանալու
համար չարչարվել
գլուխն ուռչել - մի բանից հոգնել,
ծանծրանալ
գլուխ պահել - ծուլություն անել
ծամել, բերանը դնել - մանրամասն ու
հասկանալի բացատրել
ծեռք բերել - մի բան ստանալ, մի բանի
տիրանալ
ուսում առնել - կրթվել, սովորել

11.3 Համալսարան

համալսարան
բուհ (բարձրագույն ուսումնական
հաստատություն)
ուսանող
բուհի ուսանող
համալսարանի ուսանող
գերազանցիկ ուսանող
փայլուն ուսանող
դասախոս
լսարան
դասաժամ
ընդմիջում
դասախոսություն
զեկուցում
գիտելիք
կրթություն

բարձրագույն կրթություն
թերի կրթություն
գնահատական
միավորային գնահատական
բարձր գնահատական
աշխատանք
գրավոր աշխատանք
ինքնուրույն աշխատանք
անհատական աշխատանք
գործնական աշխատանք
թիմային աշխատանք
խմբային աշխատանք
ստուգարք
հանձնել ստուգարքը
դասացուցակ
տոմս
քննական տոմս
հարցատոմս
արդյունք
մակարդակ
առաջադրանք
քննություն
ընդունելության քննություն
ընթացիկ քննություն
պետական քննություն
ավարտական քննություն
քննությունը հաջողությամբ հանձնել
ղեկավարություն
կուրսեցի
համակուրսեցի
համակուրսեցու

Հարկանիշներ

բարձրագույն
թերի
օժանդակ

գերազանց
լավ
բավարար
անբավարար
տեսական
գործնական
ստուգողական
նախագծային
քննական
արտալսարանային
պետական
համալսարանական
բուհական

Գործողություններ

դասախոսել
ուսումնասիրել
ծանոթանալ
ղեկավարել
ավարտել
աշխատել
խորանալ
խորացնել
գիտելիքները խորացնել
զարգանալ
զարգացնել
գնահատել
ճանաչել
աշխարհը ճանաչել
կատարել
պաշտպանել
պաշտպանել կարծիքը
տեսակետը պաշտպանել
արժանանալ
հանձնել
փոխադրել

փոխադրվել
ընդունվել
կազմել
ստեղծել
հայտնել
հայտարարել
մասնակցել
մտածել
վերլուծել
մեկնաբանել
աշխատանքը մեկնաբանել
ներկայացնել
զբաղվել
կազմել
ընտրել
ստեղծել
թիմ ստեղծել

ելլոյթ ունենալ
կրթություն ստանալ
դասընթաց վարել
դասախոսություն կարդալ
զեկուցում կարդալ
մասնագիտություն ընտրել

11.4 Կրթությանն առնչվող այլ բառեր

ծրագիր
դասընթաց
առկա դասընթաց
առցանց դասընթաց
նպատակ
մասնագետ
մեթոդ
որակ
ստուգում
հավաստագիր

ունակություն
կրթություն
ինքնակրթություն
դասավանդում
դասախոսություն
ուսուցում թվային ուսուցում
խմբային ուսուցում
մասնագիտացում
ձեռքբերում
գիտելիքի ձեռքբերում
փոխանցում
փորձի փոխանցում
զարգացում
մասնագիտական զարգացում
որակավորում
նյութ
ուսումնական նյութ
տեսական նյութ
լրացուցիչ նյութ
դասանյութ
դասագիրք
աշխատանքային տետր
ձեռնարկ
ուսումնական ձեռնարկ
գործնական ձեռնարկ
հոդված
գիտական հոդված
տեսանյութ
տեխնոլոգիա
տեղեկատվական տեխնոլոգիա
նոր տեխնոլոգիա
փորձառություն
փորձառություն ձեռք բերել
հմտություն
կարողություն
արդյունք

գնահատում
ընթացիկ գնահատում
ամփոփիչ գնահատում
գիտելիք
քննարկում
հարցի քննարկում
բանավեճ
թեժ բանավեճ
բանավեճ սկսել
կառավարում
ժամանակի կառավարում
գիտություն
բնական գիտություններ
հասարակական գիտություններ
գիտնական
ակադեմիա
գիտությունների ակադեմիա (ԳԱ)
պաշտպանություն
թեզ
ատենախոսություն
հետազոտություն
ուսումնասիրություն

Գրենական պիտույքներ

գրիչ
նշագրիչ
մատիտ
ռետին
քանոն
կարկին
կարիչ
տետր
նոթատետր
թուղթ
քարտ

Հարկանիշներ

արհեստավարժ
փորձառու
անփորձ
բանիմաց
անբան
անգետ
աշխատասեր
ծույլ
ուսումնական
 ուսումնական ձեռքերումներ
գործնական
 գործնական պարապմունք
մասնագիտական
 մասնագիտական կրթություն
 մասնագիտական կարողություն
մտավոր
 մտավոր աշխատանք
ուսուցողական
քննադատական
 քննադատական մտածողություն
կրթական
 կրթական համակարգ
առցանց
 առցանց գիտաժողով
 առցանց մասնակցել
թվային
 թվային գրագիտություն
ակնկալվող
 ակնկալվող արդյունք
դիպլոմային
 դիպլոմային աշխատանք
խմբային
 խմբային աշխատանք
ակտիվ
 ակտիվ մասնակցություն

Գործողություն

կազմել
ընտրել
ստեղծել
ուսումնասիրել
ունենալ
վարել
կարդալ
կատարել
ապահովել
կազմակերպել
մասնակցել
սկսել
անել
զարգացնել
կառավարել
ստանալ
հանձնել
ընդունել
ընդունվել

ծեռք բերել

12.Բնություն և շրջակա միջավայր

12.1 Բնաշխարհ

բնություն
երկինք
ամպ
արև
լուսին
գետին
հող
ջուր
խոտ
ծաղիկ

ծառ
թուփ
տերև
սաղարթ
տերևաթափ
արմատ
ճյուղ
փայտ
սունկ
գետ
գետակ
գետափ
լիճ
լճակ
լճափ
ծով
ծովափ
օվկիանոս
հատակ
 օվկիանոսի հատակ
ալիք
 ծովի ալիք
ալեկոծություն
կղզի
թերակղզի
աղբյուր
ջրվեժ
անձրև
օդ
ցող
մառախուղ
մշուշ
ամպամածություն
բլուր
սար
լեռ

գագաթ
 սարի գագաթ
ստորոտ
լեռան ստորոտ
լանջ
սարի լանջ
լեռնաշղթա
ձոր
անդունդ
կիրճ
փոս
դաշտ
հարթավայր
քար
հող
ավազ
ավազուտ
անապատ
տարածություն
տարածք
ցամաք
ջրանցք
ջրամբար
բուսականություն
բնապահպանություն
մթնոլորտ
մակերևույթ
 ծովի մակերևույթ
մակերես
անտառ

Տարվա եղանակներ

գարուն
ամառ
աշուն
ձմեռ

Աշխարհի կողմերը

հյուսիս
հարավ
արևելք
արևմուտք
հյուսիս-արևմուտք
հարավ-արևմուտք
հյուսիս-արևելք
հարավ-արևելք

Հարկանիշներ

ծովափնյա
ծովային
օվկիանոսային
լեռնային
քարոտ
քարե
քարքարոտ
ցամաքային
խոպան
անմշակ
ջրային
պիտանի
անպիտան
առատ
նոսր
թավ
խիտ
փարթամ
մաքուր
կեղտոտ
չոր
խոնավ
թաց
կանաչապատ

անտառապատ
բուսազուրկ
մաքուր
աղտոտված
ուժեղ
մեղմ
կտրուկ
հանգիստ
հանդարտ
արագորեն

Գործողություններ

բարձրանալ
 սար բարձրանալ
իջնել
 իջնել սարի լանջից
հասնել
 հասնել լեռան գագաթը
զարգացնել
վերականգնել
վերամշակել
տնկել
խնամել
մշակել
ծաղկել
պահել
աղտոտել
չաղտոտել
վնասել
կտրել
 կտրել ծառերը
մրսել
շոգել
հովանալ / զովանալ
ստուգել
 ստուգել օդի ջերմաստիճանը

12.2 Բուսական և կենդանական

աշխարհ

Բուսական աշխարհ

անտառ

թավ անտառ

այգի

բույս

խոտ

ծաղիկ

թուփ

ծառ

արմատ

բուն

ծառի հաստ բուն

ճյուղ

տերև

սաղարթ

փայտ

Ծառեր և թփեր

եղևնի

սոճի

բարդի

ուռենի

ընկուզենի

ծիրանենի

խնձորենի

բալենի

կեռասենի

թթենի

թզենի

մասրենի

հաղարջենի

մորենի

թուփ

մասուրի թուփ

հաղարջի թուփ

մոշի թուփ

մորու թուփ

Ծաղիկներ

վարդ

մեխակ

մանուշակ

ձնծաղիկ

կակաչ

շուշան

Կենդանական աշխարհ

կենդանի

ընտանի կենդանի

վայրի կենդանի

գիշատիչ կենդանի

կաթնասուն կենդանի

թռչուն

ընտանի թռչուն

վայրի թռչուն

միջատ

մնասատու միջատներ

թունավոր միջատներ

սողուն

Ընտանի կենդանիներ

կատու

կատվի

փիսիկ

շուն

շան

շներ

շնիկ

կով

հորթ
այծ
ուլ
ուլիկ
ոչխար
գառ

 գառան
գառնուկ
էշ
իշուկ
ավանակ
քուռակ
ծի
 ծիու
եզ
 եզան

եզներ
գոմեշ
խոզ
գոճի
խոճկոր
ծագ
ծագուկ

Վայրի կենդանիներ

եղնիկ
եղջերու
արջ
վագր
առյուծ
փիղ
կապիկ
աղվես
գայլ
սկյուռ
նապաստակ

ոզնի
ընձուղտ
հովազ
բորենի
վարազ
քարայծ

Ընտանի թռչուններ

հավ
աքլոր / աքաղաղ
բադ
սագ
հնդկահավ
ճուտ
ճուտիկ

Վայրի թռչուններ

արծիվ
բազե
թութակ
ագռավ
աղավնի
կաչաղակ
ծիտ
ծիտիկ
ճնճղուկ
արագիլ
կարապ
ճայ
բու
կկու

Միջատներ

զատիկ
ճանճ
մեղու

մոծակ
մրջյուն
թիթեռ
սարդ
կարիճ
բզեզ

Սողուններ

օձ
մողես
կոկորդիլոս

Ջրային կենդանիներ

Ձկներ

իշխան
սիգ
կողակ
կարմրախայտ
շնածուկ
թառափ
սաղմոն

Կաթնասուններ

կետ
ծովառյուծ
փոկ

Երկկենցաղներ

գորտ
խեցգետին

Կենդանիների, թռչունների,

միջատների խմբեր

երամ (թռչունների)
երամակ (ծիերի)
նախիր (կովերի)

հոտ (ոչխարների)
ոհմակ (գայլերի)
պարս (մեղունների)
վտառ (ծկների)

Գործողություններ

ապրել
լողալ
աճել
գտնվել
բազմանալ
բազմացնել
տեսնել
քաղել
ուտել
ապրել
լողալ
նկատել
հիանալ
արածել
արածեցնել
ոչխարի հոտը արածեցնել

թռչել
հարձակվել
փախչել
հեռանալ
վերանալ
ոչնչանալ
ոչնչանալ վատ պայմաններից
ոչնչացնել

ծու ածել

ծու դնել

12.3 Տիեզերք, տիեզերքի

ուսումնասիրություն

տիեզերք
բաց տիեզերք դուրս գալ
աստղ
պայծառ աստղ
մարած աստղ
աստղագիտություն
աստղագետ
աստղադիտարան
Բյուրականի աստղադիտարան
գիսաստղ
արև
երկինք
աստղազարդ երկինք
մոլորակ
Երկիր մոլորակ
Լուսին
կիսալուսին
լիալուսին
Արեգակ
ճառագայթ
արևի ճառագայթներ
լույսի ճառագայթ
երկրագունդ
աշխարհ
նյութական աշխարհ
երկնաքար
մարմին
երկնային մարմին
մակերևույթ
համաստեղություն
համակարգություն
Արեգակնային համակարգություն
տարածություն
անօդ տարածություն
հեռավորություն
բարձրություն

արագություն
լույսի արագություն
գաղտնիք
առեղծված
բացահայտում
դիտարկում
թթվածին
ուղեծիր
տիեզերանավ
տիեզերագնաց
աստղագնաց / աստղանավորդ
անձնակազմ
արբանյակ
բնական արբանյակ
արհեստական արբանյակ
Երկրի բնական արբանյակ
թռիչք
վայրեջք

Հարկանիշներ

հետաքրքիր
զարմանալի
հանելուկային
խորհրդավոր
հրաշալի
բացառիկ
ուշագրավ
անսահման
անվերջ
անեզր
անծայր
անծայրաձիր
հեռավոր
անհասանելի
տեսանելի
անտեսանելի

համոզիչ
հնարավոր
անհնար
անկշիռ
սրընթաց
դանդաղ
հետզհետե
աստիճանաբար
ամենուրեք
Հարդագողի ճանապարհ
Ծիր կաթին
Մեծ արջ
Բևեռային աստղ

Գործողություններ

ուսումնասիրել
հետազոտել
բացահայտել
դիտել
դիտարկել
ենթադրել
հաշվել
քննել
համոզել
ապացուցել
եզրակացնել
զարմանալ
 զարմացնել
հիանալ
 հիացնել
պտտվել
ընկնել
թռչել
իջնել

վայրէջք կատարել

12.4 Բնապահպանություն

մարդ
 մարդիկ
մարդկություն
հասարակություն
բնություն
բույս
բուսականություն
աշխարհ
 կենդանական աշխարհ
 բուսական աշխարհ
 մարդկային աշխարհ
երկիր
մոլորակ
մթնոլորտ
միջավայր
 շրջակա միջավայր
 բնական միջավայր
շրջակայք
տարածք
 ջրային տարածք
 պահպանվող տարածք
անտառ
անտառապահ
թափոն
 վտանգավոր թափոններ
վտանգ
 անհետացման վտանգ
վնաս
ոչնչացում
փոփոխություն
աղտոտում
դիտարկում
վերամշակում
տեսակ

վերացող տեսակներ
հանածո
օգտակար հանածոներ
բարիք
չարիք
փայտ
օդ
մաքուր օդ
աղտոտված օդ
ջուր
մաքուր ջուր
աղտոտված ջուր
ջրհոր
ջրամբար
քամի
փոթորիկ
ջերմաստիճան
օդի ջերմաստիճան
արագություն
քամու արագություն
գոյություն
անհետացում
վերացում
ապահովում
զարգացում
պահպանում
որս
ապօրինի որս
հրդեհ
ծուխ
փոշի
ծառատունկ
ծառահատում
ծրագիր
կարևոր ծրագիր
բարելավման ծրագիր

համաշխարհային ծրագիր
պարենային ծրագիր
քայլ («ձեռնարկում, նախաձեռնություն»)

Հարկանիշներ

անմշակ
պահպանվող
կեղտոտ
աղտոտված
մաքուր
անխնա
անխնա շահագործել
անխնամ
անխնամ տարածք
շրջակա
շրջակա միջավայր
ծարավ
պապակ
հոգատար
հոգատար վերաբերմունք
անտարբեր

Գործողություններ

աղտոտել
վերանալ
անհետանալ
արգելել
արգելվել
պահպանել
պահպանվել
հոգալ
վնասել
ոչնչանալ
ոչնչացնել
վերականգնել
պատժել
պատժվել

տուգանել
արգելել
թողնել
չթողնել

հոգ տանել
վնաս հասցնել
թույլ տալ
թույլ չտալ

ծառ կտրել
ծառ տնկել
վերամշակել
խնամել
աղտոտել
մաքրել
օգուտ տալ
օգուտ տալ շրջակա միջավայրին
հավաքել
մարել
մարել անտառային հրդեհը
հագենալ
հագեցնել

հոգ տանել
վնաս հասցնել
օգնության հասնել

Դարձվածքներ

աչքի լույսի պես պահել - խնամքով
պահել, պահպանել
ծեռքը բռնել - արգելել, թույլ չտալ

12.5 Եղանակ, կլիմա

Եղանակ

մթնոլորտ

տեղումներ
մթնոլորտային տեղումներ
առատ տեղումներ

օդ
ջերմաստիճան
օդի ջերմաստիճան
արև
անձրև
հեղեղ
ջրհեղեղ
ձյուն
բուք
փաթիլ
կաթիլ
փաթիլ
սառույց
քամի
փոթորիկ
կարկուտ
կայծակ
ամպրոպ
մառախուղ
ծիածան
ջերմաստիճան
օդի ջերմաստիճան
արև
անձրև
հեղեղ
ձյուն
կաթիլ
ցուրտ
շոգ
հով
զով
սառույց
սառնամանիք
մերկասառույց
քամի
փոթորիկ

կարկուտ
գունդ
մեծություն
ուժգնություն
ուղղություն
 քամու ուղղություն
կայծակ
հարված
 կայծակի հարված
որոտ
 կայծակի որոտ
ամպրոպ
ճայթյուն
 ամպրոպի ճայթյուն
ծիածան
մառախուղ
 թանձր մառախուղ

Աշխարհի կողմերը

հյուսիս
հարավ
արևելք
արևմուտք

Տարվա եղանակները

գարուն
ամառ
աշուն
ձմեռ

Հարկանիշներ

արևոտ
արևային
անձրևոտ
անձրևային
չորային

քամոտ
ցուրտ
սառը
տաք
շոգ
հով / զով
ամպոտ
ամպամած
 ամպամած երկինք
պայծառ
պարզ
անձրևոտ
անձրևային
հյուսիսային
հարավային
արևելյան
արևմտյան
գարնանային
ամառային
աշնանային
ձմեռային
թանձր
նոսր
բարակ
 սառույցի բարակ շերտ
հաստ
հորդ
 հորդ անձրև
ուժեղ
թույլ
անտանելի
 անտանելի շոգ
թեթև
 թեթև քամի
քիչ
նվազ

Գործողություններ

գալ
 տեղալ
 անձրև տեղալ
 ձյուն տեղալ
 վերջանալ
 կտրվել («դադարել» իմաստով)
 անձրևը կտրվել
 դադարել
 սկսվել
 ընկնել
 թափվել
 ձյուն թափվել
 կարկուտ թափվել
 հարվածել
 ճայթել
 կայծակ ճայթել
 պատել
 իջնել
 փչել
 քամի փչել
 երևալ
 դիտել
 նկատել
 պարզել
 որոշել
 զգալ
 հիանալ
 ուրախանալ
 զարմանալ
 բարձրանալ
 ջերմաստիճանը բարձրանալ
 նվազել
 ջերմաստիճանը նվազել
 իջնել

ջերմաստիճանն իջնել
 հարվածել
 վնասել

Դարձվածքներ

մինչև ոսկորները – ամբողջովին (մինչև ոսկորները թրջվել)
 շունչը պահած - խիստ լարված,
 խորապես հուզված
 լեղին պատռվել - շատ վախենալ,
 սարսափահար լինել
 լեզուն կուլ տալ - լռել, պապանձվել
 գույնը գցել - գունատվել

13. Բժշկություն, առողջություն

13.1 Բժշկական կենտրոն,

ծառայություններ

հիվանդանոց
 հիվանդություն
 վարակիչ հիվանդություն
 անբուժելի հիվանդություն
 երկարատև հիվանդություն
 հետազոտում
 ախտորոշում
 ճիշտ ախտորոշում
 սխալ ախտորոշում
 բարդություն
 բուժում
 երկարատև բուժում
 սննդակարգ
 բաժանմունք
 վիրաբուժական բաժանմունք
 վերակենդանացման բաժանմունք
 նյարդաբանական բաժանմունք
 վիրահատություն
 վիրահատարան

վիրակապարան
ընդունարան
հիվանդասենյակ
ծննդատուն
խորհրդատվություն
օգնություն
 առաջին օգնություն
ներարկում
ցավազրկում
անզգայացում
հիվանդ
 խնամք
 հիվանդի խնամք
շտապօգնություն
 շտապօգնություն կանչել
արյուն
ապահովագրություն
փոխհատուցում

արյան փոխներարկում
արյան խումբ
բժշկական սարքավորում
բուժման ընթացք

13.2 Բուժանձնակազմ

բժիշկ
 գլխավոր բժիշկ
հերթապահ բժիշկ
բուժքույր
ավագ բուժքույր
հերթապահ քույր
քույր («բուժքույր» իմաստով)
ատամնաբույժ
վիրաբույժ
ակնաբույժ
հոգեբույժ

մանկաբույժ
սրտաբան
թոքաբան
նյարդաբան
թերապևտ
վնասվածքաբան

Հիվանդություններ, բուժառուի վիճակը մատնանշող բառեր

ջերմություն
տաքություն
գլխապտույտ
գլխացավ
փորացավ
հոդացավ
դեղնախտ
շաքարախտ
թոքախտ
թոքաբորբ
կարմրուկ
կարմրախտ
ջրծաղիկ
խոզուկ
քաղցկեղ
հարբուխ
ստամոքսի խոց
սրտխառնոց
արյունահոսություն
կարճատեսություն
հեռատեսություն
վնասվածք
 մկանի վնասվածք
կոտրվածք
վերք
 ծանր վերք
այրվածք

մաշկի հիվանդություն

Հարկանիշներ

առողջ
հիվանդ
լավ
վատ
փորձառու
հոգատար
անտարբեր
շտապ
անհետաձգելի
ընդհանուր
երկարատև
կարճատև
նյարդային
մկանային
կաթիլային
վարակիչ
վտանգավոր
անվտանգ
տաք
սառը
զով
առատ
անհրաժեշտ
առաջին
սուր
անբուժելի
թեթև
ծանր
մեծ
սարսափելի
կարճատես
հեռատես
բժշկական

ապահովագրական
տեղային
երկարատև
կարճատև
ախտահանիչ
նյարդային
մկանային
ոսկրային
կաթիլային
անոթային
սիրտ-անոթային
վիրաբուժական

Գործողություններ

հիվանդանալ
 ծանր հիվանդանալ
ջերմել
հազալ
ցավել
 ատամը ցավել
 գլուխը ցավել
 մկանները ցավել
բուժել
բուժվել
 ամբողջությամբ բուժվել
ախտորոշել
 ախտորոշել հիվանդությունը
զննել
 զննել հիվանդին
հետազոտել
պարզել
օգնել
ներարկել
սրսկել
քսել
ցավազրկել

ցավագրկել կոտրված ոտքը
անզգայացնել
վիրահատել
վիրակապել
ախտահանել
 ախտահանել վերքը
խնամել
 հիվանդին խնամել
ծանրանալ
 վիճակը ծանրանալ
թեթևանալ
 վիճակը թեթևանալ
տեղափոխել
 տեղափոխել հիվանդանոց
հերթապահել
հետևել
 բուժմանը հետևել
նշանակել
դեղ նշանակել
բուժում նշանակել
կարիք ունենալ
բուժման կարիք ունենալ
խնամքի կարիք ունենալ
դիմել
բժշկի դիմել
կանչել
 կանչել բուժքրոջը
շտապօգնություն կանչել
հերթապահ բժշկին կանչել
կազմակերպել
 բուժումը կազմակերպել
ապահովագրել
վիրակապ դնել
 կտրվածքին վիրակապ դնել
պարզել
 պարզել արյունահոսության

պատճառը
մշակել
պատրաստել
 պատրաստել հիվանդասենյակը
քսել
մաքրել
ընդունել
 ընդունել հիվանդին
ցուցաբերել
 հոգատարություն ցուցաբերել
ձևակերպել
ունենալ
 առողջական խնդիրների ունենալ
տառապել
 տառապել գլխացավից
տեղափոխել
 տեղափոխել հիվանդանոց
ենթարկվել
պատճառել
զրհ դառնալ
ստանալ
կանգնեցնել
 կանգնեցնել արյունահոսությունը
մատուցել
 ծառայություն մատուցել

խորհուրդ տալ
դուրս գրել
ծեռք բերել
լավ զգալ
վատ զգալ
կարեր դնել

օգնություն ցույց տալ
առաջին օգնություն ցույց տալ
ջերմությունն իջեցնել

ատամը հանել
ատամները բուժել
վերքը մշակել
բուժում նշանակել

Ձայնարկություններ

ա՛խ
վա՛խ
վա՛յ
ո՛ւհ
օ՛ֆ
ո՛ւֆ

Դարձվածքներ

գլուխը պտտվել - գլխապտույտ ունենալ
սիրտը խառնել - փսխելու վիճակում լինել
մեջքը բռնվել - մեջքի ցավ ունենալ
մարմնով դող անցնել - վախից կամ որևէ զգացումից փշաքաղվել

13.3 Դեղատուն, դեղամիջոցներ, բժշկական պարագաներ

դեղորայք
հաբ
դեղ
դեղահաբ
դեղաչափ
դեղամիջոց
 ցավազրկող դեղամիջոց
դեղատոմս
 դեղատոմսով գնել
դեղագործ
դեղագետ
փոշի
հեղուկ

թուրմ
քսուք
լուծույթ
 ախտահանիչ լուծույթ
վիրակապ
ներարկիչ
բամբակ
սրվակ
 դեղի սրվակ

Հարկանիշ

թանկ
 թանկ ծառայություն
էժան
դառը
 դառը հեղուկ
օգտակար
ապակե

Գործողություն

գնել
վճարել
փորձել

խորհուրդ հարցնել
խորհուրդ տալ
թուրմ պատրաստել

13.4 Առողջություն, առողջ ապրելակերպ

սնունդ
օգտակար սնունդ
վնասակար սնունդ
սովորություն
վնասակար սովորություն
վատ սովորություն

օրգանիզմ
առողջ օրգանիզմ
 ախտահարված օրգանիզմ
ակտիվություն
շարժում
վիճակ
հոգեբանություն
 առողջ մարդու հոգեբանություն
վերականգնում
իրավիճակ
պայքարել
վարակ
քուն
քանակ
 ջրի քանակ
սովորություն
 վատ սովորություն
մթերք
 օգտակար մթերք
ծխախոտ
ծուխ

առողջ օրգան
հիվանդ օրգան
վարակիչ հիվանդություն
բարենպաստ պայմաններ
պարտադիր պայման
վատ սովորություն
կամքի ուժ

Հարկանիշ

օգտակար
անհրաժեշտ
անօգուտ
բարենպաստ
վատ

լավ
պիտանի
անպետք
երկարատև
կարճատև

Գործողություններ

սնվել
ծխել
վնասել
ապահովել
պայքարել
վարակել
վարակվել
վերականգնել
հրաժարվել
շարունակել
կարողանալ
ունենալ
որոշել
շարժվել
մարզվել
ունենալ
խորհուրդ տալ
վնաս հասցնել
 օրգանիզմին վնաս հասցնել

13.4 Առողջություն, առողջ

ապրելակերպ

սնունդ
օգտակար սնունդ
վնասակար սնունդ
սովորություն
վնասակար սովորություն
վատ սովորություն
օրգանիզմ

առողջ օրգանիզմ
 ախտահարված օրգանիզմ
ակտիվություն
շարժում
վիճակ
հոգեբանություն
 առողջ մարդու հոգեբանություն
վերականգնում
իրավիճակ
պայքարել
վարակ
քուն
քանակ
 ջրի քանակ
սովորություն
 վատ սովորություն
մթերք
 օգտակար մթերք
ծխախոտ
ծուխ

առողջ օրգան
հիվանդ օրգան
վարակիչ հիվանդություն
բարենպաստ պայմաններ
պարտադիր պայման
վատ սովորություն
կամքի ուժ

Հարկանիշներ

օգտակար
անհրաժեշտ
անօգուտ
բարենպաստ
վատ
լավ

պիտանի
անպետք
երկարատև
կարճատև

Գործողություններ

սնվել
ծխել
վնասել
ապահովել
պայքարել
վարակել
վարակվել
վերականգնել
հրաժարվել
շարունակել
կարողանալ
ունենալ
որոշել
շարժվել
մարզվել
ունենալ
խորհուրդ տալ
վնաս հասցնել
 օրգանիզմին վնաս հասցնել

13.5 Մարմին, մարմնի խնամք, զգացողություն, վիճակ, խնամքի պարագաներ, ծառայություններ **Մարմնի մասեր**

աչք
ականջ
քիթ
բերան
ատամ
մեջք

ծեռք
դաստակ
թև
ոտք
ոսկոր
ազդր
սրունք
ճակատ
մատ
կոկորդ
այտ
ծնոտ
արմունկ
ծունկ
ծոճրակ
վիզ
պարանոց
ուս
թիակ
գանգոսկր
բազուկ
փոր
մազ

Ներքին օրգաններ

սիրտ
թոք
ստամոքս
աղի(ք)
երիկամ
լյարդ
լեղապարկ
հոդ
մկան
երակ

զարկերակ

արյունատար անոթներ

Զգացողություն, վիճակ

դրություն
զգացում
զգացողություն
վիճակ
հոգեվիճակ
վիճակ
հոգեկան վիճակ
նյարդային վիճակ
ջղային վիճակ
անքնություն
ցավ
հույզ
հուզմունք
վախ
վտանգ
սպառնալիք
նախազգացում

Հարկանիշներ

քաղցած / սոված
ծարավ
հոգնած
արթուն
քնած
անքուն
հիանալի
հանգիստ
հուզական
անհանգիստ
վտանգավոր
անվտանգ

**Մարմնի խնամք, խնամքի
պարագաներ, ծառայություններ**

սրբիչ

երեսսրբիչ

օճառ

հեղուկ օճառ

խոզանակ

ատամի խոզանակ

մածուկ

ատամի մածուկ

խնամք

մազերի խնամք

դեմքի խնամք

ծեռքերի խնամք

ոտքերի խնամք

մաշկի խնամք

ներկ

մազի ներկ

մազերի ներկում

սպունգ

սանր

սանրվածք

դիմահարդար

դիմահարդարում

մատնահարդարում

մատնահարդար

վարսավիրանոց

վարսավիր

վարսահարդար

լվացք

ներկատուն

հագուստի ներկում

Հարկանիշներ

մաքուր

կեղտոտ

նոր

նորածև

հին

հնաճ

կարճ

երկար

բնական

արհեստական

հարդարված

խնամված

խճճված

լվացած

ներկած

վայելուչ

Գործողություն

լվանալ

լվացվել

լողանալ

սափրվել

սանրվել

կտրել

մազերը կտրել

ներկել

մազերը ներկել

խնամել

եղունգները խնամել

ծխել

չծխել

քնել

արթնանալ / զարթնել

զգալ

անհանգստանալ

հուզվել

դողալ

վախենալ

սարսափել
սիրել
հավանել
ատել
արհամարհել
զզվել
անտեսել
հետևել
տանջվել
թողնել

խորհրդին հետևել
մազերը կտրել
սննդակարգին հետևել
ծխելը թողնել

Դարձվածքներ

աչքի անցկացնել - որևէ գրության
թեթևակի ծանոթանալ, դիտել,
զննել (դեղատոմսը աչքի
անցկացնել)
աչքի ընկնել - ուրիշներից առանձնանալ,
տարբերվել, նկատվել

14. Պետական կառավարում

14.1 Ոստիկանություն,

արդարադատություն,
հանցագործություն
ոստիկան
ոստիկանություն
բաժանմունք
բաժին
առևանգում
հափշտակություն
գողություն
կողոպուտ

սպանություն
վթար
վկա
վկայություն
ականատես
հանցանք
հանցագործություն
բռնություն
դավաճանություն
ոճիր
մեղադրյալ
մեղադրանք
փաստաբան
դատավոր
դատարան
դատավճիռ
դատախազ
դատախազություն
քննիչ
իրավաբան
հսկողություն
պարեկ
պահակախումբ
ծերբակալություն
կալանք
ազատազրկում
բանտ
բանտարկյալ
բանտարկություն
ցմահ բանտարկություն
պատիժ
պատժաչափ
մահապատիժ
մահապատժի ենթարկել
փախուստ
թմրամիջոց

թմրանյութ
թմրամոլ
զավթում
պատանդ
զոհ
վիրավոր
պայթյուն
կրակոց
հարձակում
դանակահարություն

Հատկանիշներ

ոստիկանական
ոստիկանական մեքենա
պարեկային
պարեկային ծառայություն
քննչական
ցմահ
օրինական
ապօրինի / անօրինական
սպանված
տուժող
արդար
անարդար
ազնիվ
անազնիվ
վտանգավոր
դաժան
անմեղ

Գործողություններ

կորցնել
գտնել
զեկուցել
տեղեկանալ
տեղեկացնել

սպանել
գողանալ
կողոպտել
թալանել
դատել
մեղադրել
հարցաքննել
վկայել
ազատել
ազատվել
ձերբակալել
կալանավորել
բանտարկել
հսկել
պատժել
բողոքարկել

ալկոհոլ օգտագործել
թմրանյութ օգտագործել
մեղքն ընդունել
հսկողության տակ առնել

14.2 Քաղաքականություն,

կառավարություն

պետություն
սահմանադրություն
կառավարություն
Ազգային ժողով
խորհրդարան
իշխանություն
դատական իշխանություն

օրենսդիր մարմին
գործադիր մարմին

Նախարարություններ

արտաքին գործերի նախարարություն
ֆինանսների և էկոնոմիկայի
նախարարություն
կրթության, գիտության, մշակույթի և
սպորտի նախարարություն
պաշտպանության նախարարություն
արդարադատության նախարարություն
առողջապահության նախարարություն

որոշում
օրենք
հրաման
նիստ
ժողով
քննարկում
հարց
խնդիր
նշանակում
պաշտոն
ընտրություն
դեկավար
առաջնորդ
վարչապետ
նախագահ
նախարար
պատգամավոր
ընտրող
հասարակություն
ժողովուրդ
ընդդիմություն
կուսակցություն
թեկնածու
պաշտոնակատար

Հարկանիշ
հերթական

արժանի
անարժան
ընդդիմադիր
իշխանական
վստահելի

Կապ

ըստ (ըստ օրենքի)
համաձայն (որոշման համաձայն)
հակառակ (ցանկությանը հակառակ)
շուրջ(ը) (հարցի շուրջ)

Գործողություն

կառավարել
իշխել
աշխատել
որոշել
ընդունել
օրենք ընդունել
նշանակել
հարգել
օրենքը հարգել
խախտել
օրենքը խախտել
ենթարկվել
քննարկել
քննարկել նախագիծը
վիճել
հաշտվել
ընտրել
ազատել
ազատվել
ծանոթանալ
պահանջել
բարելավել
անցկացնել

մերժել
առաջարկությունը մերժել

որոշում կայացնել

Դարձվածքներ

սրտով լինել - հավանել
աչքերը փակ - կուրորեն
աչքերը փակ ենթարկվել
մատից փուշ հանել - օգտակար գործ
կատարել, օգնել, աջակցել

14.3 Տեղական օրենքներ

սահմանադրություն
օրենք
օրենսդրություն
կանոնակարգ
որոշում
ավագանի
հրամանագիր
վճիռ
որոշում
պարտականություն
իրավունք
նախագիծ

պետական մարմին
ընտրովի մարմին
տեղական ինքնակառավարման մարմին

Հարկանիշ

նախնական
վերջնական
անհաջող
հաջողված
իրավաբանական
ֆիզիկական

հանրային

Գործողություն

սահմանել
ընդունել
արձակել
հաստատել
մերժել
կարգավորել
հետևել
կատարել
մշակել
քննարկել

14.4 Մարդու իրավունքներ

իրավունք
աշխատանքի իրավունք
կրթության իրավունք
մարդու իրավունքներ
ազատ տեղաշարժի իրավունք
ընտրելու իրավունք
ընտրվելու իրավունք
պաշտպան
մարդու իրավունքների պաշտպան
պաշտպանություն
ազատություն
խոսքի ազատություն
խղճի ազատություն
հավաքների ազատություն
տեղաշարժվելու ազատություն
ապահովում
ազատ տեղաշարժի ապահովում
փախստականների անվտանգության
ապահովում
տարբերություններ
մշակութային տարբերություններ

փոքրամասնություն
ազգային փոքրամասնություն
սեռական փոքրամասնություն
համոզմունք
կյանք
անձնական կյանք
իրավունք
հավասարություն
իրավահավասարություն
արգելք
սահմանափակում
իրավունքների սահմանափակում
հարգանք
արժանապատվություն
ազգային արժանապատվություն

անձնական տարածք

Հարկանիշ

ազգային
ազատ
անձնական
ստորացուցիչ
լիակատար
ապահով
անապահով
մարդկային
անմարդկային
խաղաղ
կրոնական

Գործողություն

կազմակերպել
արգելել
արգելել ազատ տեղաշարժը
ապահովել

ապահովել անվտանգությունը
սահմանափակել
սահմանափակել խոսքի իրավունքը
արժանանալ
հարգել
հարգել մարդուն
հարգել իրավունքը
օրենքը հարգել
պաշտպանել
պաշտպանել քաղաքացուն
պաշտպանել սեփական
արժանապատվությունը
ազատել
ունենալ
խոսքի ազատություն ունենալ

14.5 Իշխանություն, ընտրություններ

կառավարություն
նախարարություն
ընդդիմություն
կուսակցություն
ավագանի
փոքրամասնություն
մեծամասնություն
պատգամավոր
թեկնածու
վարչապետ
նախագահ
նախարար
քաղաքապետ
պաշտոնյա
պետական պաշտոնյա
պաշտոնակատար
ընտրություն
քվեարկություն
քարոզարշավ

քարոզչություն
քվեատուփ
քվեաթերթիկ
ընտրազանգված
հանձնաժողով
դիտորդ
անձ
անձեր / անձինք
վստահված անձ
ընտրատարածք
ընտրատեղամաս
խորհրդարան
Ազգային ժողով

Հարկանիշներ

ընդդիմադիր
իշխանական
ազգային
ընտրական
վստահված

Գործողություններ

կառավարել
ընտրել
քվեարկել
աշխատել
որոշել
ընդունել
օրենք ընդունել
հաշվել
կազմակերպել
ընտրություններ կազմակերպել
քարոզարշավ կազմակերպել
մասնակցել
մասնակցել ընտրություններին
բողոքել

բողոքարկել
արդյունքը բողոքարկել
որոշում կայացնել

14.6 Չինված ուժեր, ռազմական գործ, պատերազմ և խաղաղություն ուժեր

զինված ուժեր
հետևակ
օդուժ
թշնամու օդուժ
պաշտպանություն
բանակ
ազգային բանակ
պաշտպանության բանակ
զորք
զորանոց
զորամաս
պատերազմ
սառը պատերազմ
համաշխարհային պատերազմ
խաղաղություն
ճակատամարտ
հաղթանակ
պարտություն
պաշտպանություն
զորամաս
դասակ
վաշտ
գունդ
բանակ
զորք
շտաբ
զորանոց
հոսպիտալ

հետախուզություն
փրկություն
հաշտություն
հրադադար
զինադադար
ականապատում
ականազերծում
գործողություն
տեղանք
դիրք
պայթյուն
սպառազինություն
զինվոր
զինվորական
սպա
սպարապետ
հրամանատար
 բանակի հրամանատար
 դասակի հրամանատար
ավագ
հերոս
 ազգային հերոս
լրտես
լրտեսություն
դավաճան
 ազգի դավաճան
դավաճանություն
զնդապետ
թշնամի
հակառակորդ
դաշնակից
հետախույզ
զոհ
վիրավոր

պատերազմի դաշտ

Ջինապեսակ

զենք
 միջուկային զենք
նռնակ
ռումբ
 ատոմային ռումբ
ատրճանակ
հրացան
հրանոթ
գնդացի
ԱԹՍ (անօդաչու թռչող սարք)
ական
ականանետ
հրթիռ

ծանր հրետանի

Հարկանիշներ

ռազմական
պատերազմական
դիպուկ
համարձակ
անվախ
քաջ
մարտական
վտանգավոր
զինված
զինվորական
 զինվորական կարգուկանոն
ռազմածովային
հակաօդային
վիրավոր

անհետ կորած

Գործողություններ

պաշտպանել
պաշտպանվել
կռվել
կռվել մինչև վերջին շունչը
պայքարել
հաղթել
պարտվել
հրամայել
ոչնչանալ
ոչնչացնել
կրակել
հարվածել
խփել («հրազենով հարվածել»
իմաստով)
խփել («հրազենով սպանել» իմաստով)
խուսափել
հաստատել
հաստատվել
պայմանավորվել
զոհել
զոհվել
կյանքը զոհել
փրկել
փրկվել
տեղափոխել
տեղափոխվել
փնտրել
պատժել
պատժվել
պարգևատրել
պարգևատրվել
վիրավորել
վիրավորվել
ազատել
նախապատրաստել

նախապատրաստվել
պատրաստել («պատրաստ վիճակի
բերել» իմաստով)
խուսափել
կողմնորոշվել
ծառայել

հաղթանակ տանել
բանակցություններ վարել
հաշտություն կնքել
խաղաղություն հաստատել
հրամանը կատարել
գերի ընկնել

Դարձվածքներ

օր առաջ / ժամ առաջ - որքան
հնարավոր է՝ շուտ
վայրկյան առաջ - շուտ, անհապաղ
գլխով հատուցել - կյանքը զոհաբերել
հանուն մի բանի
գլխին փորձանք բերել - մի վատ բանի
հասցնել, դժբախտություն
պատահել

Դերանուններ

Անձնական դերանուններ

ես
իմ
ինձ
ինձնից
ինձնով
մենք
մեր
մեզ
մեզնից
մեզնով

դու
քո
քեզ
քեզնից
քեզնով
դուք/Դուք
ձեր /Ձեր
ձեզ /Ձեզ
ձեզնից/Ձեզնից
ձեզնով/Ձեզնով
նա
նրա
նրան
նրանից
նրանով
նրանք
նրանց
նրանցից
նրանցով
ինքս
ինքներս
ինքդ
ինքներդ
ինքը
իր
իրեն
իրենից
իրենով
իրենք
իրենց
իրենցից
իրենցով

Ցուցական դերանուններ

սա
սրա

սրան
սրանից
սրանով
սրանում
սրանք
սրանց
սրանցից
սրանցով
սրանցում
դա
դրա
դրան
դրանից
դրանով
դրանում
դրանք
դրանց
դրանցից
դրանցով
դրանցում
նա
նրա
նրան
նրանից
նրանով
նրանում
նրանք
նրանց
նրանցից
նրանցով
նրանցում
այս
այդ
այն
նույն
միևնույն

մյուս
այստեղ
այդտեղ
այնտեղ
այսպիսի
այդպիսի
այնպիսի
նույնպիսի
այսքան
այդքան
այնքան
նույնքան

Որոշյալ դերանուններ

ամեն
ամեն ինչ
ամեն մի
ամեն մեկը
բոլոր(ը)
յուրաքանչյուր(ը)
ամենքը
ողջ
ամբողջ

Անորոշ դերանուններ

այսինչ
այնինչ
մեկնումեկը
իսնչ-որ
որոշ
այլ
ոմանք
մի քանի
մի քանիսը
որևէ
որևիցե

այսպես
այդպես
այնպես
նույնպես

Փոխադարձ դերանուններ

իրար
իրարից
իրարով
իրար մեջ
միմյանց
միմյանցից

Ժխտական դերանուններ

ոչ ոք
ոչ ոքի
ոչ ոքից
ոչ մի
ոչ մեկը
ոչ մեկի
ոչ մեկից
ոչինչ
ոչնչի
ոչնչից
ոչնչով

Հարցական դերանուններ

*(հարցական դերանուններն առանց
հարցական հնչերանգի գործածվում են նաև
հարաբերական բառերի արժեքով)*

ո՞վ
ովքե՞ր
ո՞ւմ
ումի՞ց
ումո՞վ
ո՞ր

որի՞
որի՞ն
որի՞ց
որո՞վ
որո՞ւմ
որո՞նք
որո՞նց
որոնցի՞ց
որոնցո՞վ
որոնցո՞ւմ
ի՞նչ
ինչե՞ր
ի՞նչը
ինչի՞(ն)
ինչի՞ց
ինչո՞վ
ինչո՞ւմ
ե՞րբ
երբվանի՞ց
որտե՞ղ
որտեղի՞ց
որտեղո՞վ
ո՞ր
ինչպե՞ս
ինչպիսի՞
ինչքա՞ն
որքա՞ն
քանի՞
քանի՞սը
ի՞նչ նպատակով

քանիսի՞
քանիսի՞ն
քանիսի՞ց
քանիսո՞վ
ինչո՞ւ

**Հարցական դերանուններով
կապակցություններ**

ո՞ւմ հետ
ո՞ւմ համար
ի՞նչ առիթով
ի՞նչ պատճառով
ինչի՞ պատճառով
ինչի՞ հետևանքով
ինչի՞ համար
ինչի՞ շնորհիվ
ինչի՞ մոտ
ինչի՞ կողքին
ինչի՞ց հեռու
ինչքա՞ն ժամանակով
որքա՞ն ժամանակով
որքա՞ն ժամանակից
քանի՞ օրում
քանի՞ օրով
քանի՞ օրից
քանի՞ ժամում
քանի՞ ժամից
դեպի ո՞ր

ԱՅԲԲԵՆԱԿԱՆ ԲԱՌԱՑԱՆԿ (Բ2 մակարդակ)

Ա

ագռավ
ադամանդ
ադամանդե
ադամանդյա
ադրբեջաներեն
ադրբեջանցի
ազատ
ազատագրկում
ազատել
ազատություն
ազգ
ազգական
ազգային
Ազգային ժողով
ազգանուն
ազգություն
ազդանշան
ազդեցիկ
ազդր
ազնիվ
ազնվամորի
ազնվորեն
աթոռ
ԱԹՍ (անօդաչու թռչող սարք)
ալարկոտ
ալեկոծություն
ալեհեր
ալիք
ալկոհոլային
ալմաստ
ա՛խ
ախորժելի
ախտահանել

ախտահանիչ
ախտահարված
ախտորոշել
ախտորոշում
ակադեմիա
ական
ականագերծում
ականանետ
ականապատում
ականատես
ականջ
ականջող
ակնաբուժարան
ակնաբույժ
ակնարկ
ակնարկագիր
ակնկալվող
ակումբ
ակտիվ
ակտիվություն
ահա
ահավոր
աղ
աղ անել
աղաման
աղանդավոր
աղանդեր
աղավնի
աղբաման
աղբարկղ
աղբյուր
աղի
աղի անել
աղի(ք)
աղմկոտ

աղյուսակ
աղոթատեղի
աղոթել
աղոթք
աղջիկ
աղվես
աղտոտել
աղտոտում
աղտոտված
աղցան
աճել
ամանորյա
ամաչել
ամաչկոտ
ամառ
ամառային
ամառանոց
ամբողջ
ամբողջովին
ամեն
ամեն ինչ
ամեն մեկը
ամեն մի
ամենուրեք
ամենքը
ամենօրյա
ամերիկացի
ամիս
ամիս-ամսաթիվ
ամպ
ամպամած
ամպամածություն
ամպոտ
ամպրոպ
ամսագիր

ամրագրել
ամրագրում
ամրացնել
ամրոց
ամրություն
ամուսին
ամուսնալուծված
ամուսնալուծվել
ամուսնանալ
ամուսնացած
ամուր
ամուրի
ամփոփում
այգեգործ
այգեգործություն
այգեպան
այգի
այդ
այդպես
այդպիսի
այդտեղ
այդքան
այլ
այլևս
այծ
այն
այնինչ
այնպես
այնպիսի
այնտեղ
այնուհետև
այնքան
այս
այսինչ
այսպես

այսպիսի
այստեղ
այստեղ-այնտեղ
այսուհետև
այսքան
այսօր
այտ
այրի
այրվածք
այրվել
այցելել
այցելու
անազնիվ
անալի
անակնկալ
անակնկալ
անաղմուկ
անամոթ
անանուխ
անապահով
անապատ
անաստված
անարդար
անարժան
անբաժան
անբան
անբավարար
անբարեխիղճ
անբարեկարգ
անբարեհամբույր
անբարյացակամ
անբնակ
անբուժելի
անգետ
անգիր
անգլերեն

անգլիալեզու
անգլիախոս
անգլիացի
անգույն
անգրագետ
անդաստիարակ
անդորր
անդորրագիր
անդունդ
անդրավարտիք
անեզր
անել
աներ
աներես
աներձագ
անզգայացնել
անզգայացում
անզգույշ
անզուգական
անզուսպ
անընդհատ
անընդհատ
անընդունակ
անթափանց
անժպիտ
անիմացիոն
անինքնասեր
անիվ
անլուծելի
անլուրջ
անխափան
անխնա
անխնամ
անծայր
անծայրաձիր
անծանոթ

անկարգ
անկարող
անկարևոր
անկիրթ
անկյուն
անկշիռ
անկողին
անկողնային
անկրկնելի
անհամ
անհամբեր
անհամեստ
անհայտ
անհանգիստ
անհանգստանալ
անհաշտ
անհաջող
անհասանելի
անհավատ
անհատական
անհարթ
անհարմար
անհետաձգելի
անհետանալ
անհետացած
անհետացում
անհետաքրքիր
անհնազանդ
անհնար
անհրաժեշտ
անհրապույր
անձ
անձեռոցիկ
անձնագիր
անձնակազմ
անձնական

անձրև
անձրևային
անձրևանոց
անձրևոտ
անճաշակ
անմարդկային
անմեղ
անմիջապես
անմնացորդ
անմշակ
անմոռանալի
անշուք
անոթային
անորակ
անպատասխանատու
անպետք
անպիտան
անջատած
անջատել
անջատիչ
անջատված
անսահման
անսարք
անսովոր
անսպասելի
անվադող
անվախ
անվանի
անվանում
անվավեր
անվարժ
անվերջ
անվնաս
անվստահ
անվտանգ
անվտանգություն

անտաղանդ
անտանելի
անտառ
անտառապահ
անտառապատ
անտարբեր
անտեսանելի
անտեսել
անցած
անցակետ
անցկացնել
անցնել
անցորդ
անցուղի
անցում
անուն
անուշաբույր
անուշադիր
անփորձ
անքաղաքավարի
անքնություն
անքուն
անօգուտ
անօրինական
աշակերտ
աշխատակից
աշխատանք
աշխատասենյակ
աշխատասեր
աշխատավայր
աշխատավարձ
աշխատել
աշխարհ
աշխարհագրություն
աշխարհահռչակ
աշխույժ

աշնանային
աշուն
աչքաբաց
աչքի անցկացնել
ապակե
ապակի
ապակյա
ապահով
ապահովագրական
ապահովագրել
ապահովագրություն
ապահովել
ապահովում
ապաշխարել
ապաշնորհ
ապացուցել
ապրանք
ապրանքատեսակ
ապրել
ապրուստ
ապուխտ
ապուր
ապօրինի
աջ
աջակցել
աջակցություն
առակ
առայժմ
առանձին
առանձնատուն
առանձնացած
առաջ
առաջաբան
առաջադրանք
առաջատար
առաջարկ

առաջարկել
առաջարկություն
առաջին
առաջնորդ
առաջնություն
առասպել
առաստաղ
առավոտ
առավոտյան
առատ
առարկա
առաքել
առաքելական
առաքինի
առաքիչ
առաքող
առեղծված
առևանգում
առյուծ
առնել («գնել» իմաստով)
առողջ
առողջարան
առողջություն
առցանց
առօրեական
ասել
ասելիք
ասեղնագործ
աստիճան
աստիճանաբար
աստղ (նաև «հանրահայտ»
իմաստով)
աստղագետ
աստղագիտություն
աստղագնաց / աստղանավորդ
աստղադիտարան
Աստված

ավագ
ավագանի
ավագ
ավագուտ
ավանակ
ավանդ
ավանդական
ավանդույթ
ավարտ
ավարտական
ավարտել
ավել
ավելորդ
ավելուկ
ավերել
ավերված
ավլել
ավստրիացի
ավտոբուս
ավտոկայան
ավտոճանապարհ
ավտոմեքենա
ավտովթար
ավտոտնակ
ատամ
ատամհատիկ
ատամնաբուժարան
ատամնաբույժ
ատել
ատելություն
ատենախոսություն
ատրճանակ
արաբ
արաբերեն
արագ
արագիլ
արագորեն

արագություն
արածել
արական
Արարիչ
արարողություն
արարք
արբանյակ
արգելակ
արգելակել
արգելել
արգելված
արգելք
արգենտինացի
արդար
արդարադատություն
արդեն
արդյունավետ
արդյոք
արդյունք
արդուկ
արդուկած
արդուկել
Արեգակ
արթնանալ
արթուն
արժանանալ
արժանապատվություն
արժանի
արժե / արժի
արժենալ
արժեք
արժեքավոր
արի (աճ. և վերաբ.)
արձաթագործ
արձաթագույն
արձաթե
արձաթյա

արծիվ
արկած
արկածային
արհամարհել
արհեստական
արհեստանոց
արհեստավարժ
արձագանքել
արձակ
արձակագիր
արձակել
արձակուրդ
արձան
արձանիկ
արմատ
արմունկ
արյուն
արյունակից
արյունահոսություն
արշավ
արշավախումբ
արջ
արվեստ
արվեստագետ
արվեստանոց
արվեստասեր
արտագաղթ
արտագրել
արտադրել
արտալսարանային
արտահանել
արտասահման
արտասանել
արտասանություն
արտաքին
ափսե

ափսո՛ս
աքլոր / աքաղաղ
արև
արևային
արևելյան
արևելք
արևմտյան
արևմուտք
արևոտ

Բ

բադ
բադրիջան
բազե
բազկաթոռ
բազմազան
բազմազավակ
բազմահատոր
բազմահարկ
բազմանալ
բազմատեսակ
բազմացնել
բազմոց
բազրիք
բազուկ
բաժակ
բաժակաճառ
բաժանել
բաժանմունք
բաժանորդ
բաժանված
բաժանվել
բաժին
բալ

բալենի
բալիկ
բախվել
բախում
բակ
բաղնիք
բաճկոն
բամբակ
բամբակե
բամբակյա
բամիա
բանալի
բանակ
բանահյուսություն
բանաստեղծ
բանաստեղծություն
բանավեճ
բանիմաց
բանկ
բանկային
բանջարանոց
բանջարեղեն
բանվոր
բանտ
բանտարկել
բանտարկյալ
բանտարկություն
բավարար
բարալիկ
բարակ
բարակիրան
բարդ
բարդի
բարդություն
բարելավել
բարելավում

բարեխիղճ
բարեկամ
բարեկամաբար
բարեկամություն
բարեկարգ
բարեկարգել
բարեկիրթ
բարեհամբույր
բարեմաղթանք
բարենպաստ
բարև
բարևել
բարի
բարիք
բարձ
բարձերես
բարձունք
բարձր
բարձրագույն
բարձրախոս
բարձրակրունկ
բարձրահասակ
բարձրահարկ
բարձրաձայն
բարձրանալ
բարձրարժեք
բարձրացնել
բարձրորակ
բարձրություն
բարյացակամ
բարություն
բաց
բացակայել
բացականչել
բացահայտել
բացահայտում

բացառիկ
բացատրել
բացել
բացիկ
բացիչ
բացում
բացօթյա
բելգիացի
բեմ
բեմադրել
բեմադրություն
բենզալցակայան
բեռնակիր
բեռնատար
բերան
բերդ
բերել
բզեզ
բթամիտ
բժիշկ
բժշկական
բժշկություն
բլղուր
բլուր
բյուջե
բնական
բնակավայր
բնակարան
բնակելի
բնակիչ
բնակվել
բնակություն
բնանկար
բնաշխարհ
բնապահպանություն
բնավորություն

բնորդ
բնորդուհի
բնութագիր
բնություն
բնօրինակ
բուլոր(ը)
բողոք
բողոքական
բողոքարկել
բողոքել
բոսոր
բովանդակալից
բովանդակություն
բորենի
բոքոն
բջջային
բռնել
բռնություն
բռնցքամարտ
բռնցքամարտիկ
բրազիլացի
բրդե
բրդյա
բրինձ
բրոնզե
բու
բուդդայականություն
բութ
բուժանձնակազմ
բուժառու
բուժել
բուժում
բուժքույր
բուլղարացի
բուհ (բարձրագույն ուսումնական
հաստատություն)

բուհական
բույս
բուն
բուսաբանական
բուսազուրկ
բուսական
բուսականություն
բուք

Գ

գագաթ
գագաթնակետ
գագ
գագալցակայան
գագար
գագօջախ
գաթա
գալ
գաղափար
գաղափարական
գաղթական
գաղտնապահ
գաղտնիք
գայլ
գանգոսկր
գանձել
գառ
գառնուկ
գավաթ
գարեջուր
գարի
գարնանային
գարուն
գդալ
գեղանկարչական
գեղասահորդ

գեղասահք
գեղարվեստական
գեղեցիկ
գեղեցկանալ
գետ
գետակ
գետափ
գետին
գեր
գերազանց
գերազանցել
գերդաստան
գերմանացի
գերմաներեն
գժտություն
գիծ
գին
գինեգործություն
գինի
գիշատիչ
գիշեր
գիշերազգեստ
գիշերային
գիշերանոց
գիսաստղ
գիտելիք
գիտենալ
գիտնական
գիտություն
գիրք
գլխաշոր
գլխապտույտ
գլխարկ
գլխացավ
գլորվել
գլուխ

գծանկար
գմբեթ
գյուղ
գյուղաբնակ
գյուղական
գյուղապետ
գյուղապետարան
գյուղացի
գնալ
գնահատական
գնահատել
գնահատում
գնացք
գնդակ
գնդապետ
գնդացի
գնել
գնում
գոլ
գոհ
գողանալ
գողություն
գոճի
գոմեշ
գոյատևել
գոյություն
գոռոզ
գովազդ
գովազդային
գովազդատու
գովազդել
գովասանք
գովել
գովեստ
գոտի
գորգ

գործ
գործադրել
գործագուրկ
գործառնություն
գործավար
գործարան
գործարար
գործարք
գործել («հյուսել» իմաստով)
գործընկեր
գործնական
գործողություն
գործվածք
գործուղում
գործունյա
գորտ
գտնել
գտնված
գտնվել
գրագետ
գրադարան
գրադարանավար
գրախանութ
գրական
գրականություն
գրանցում
գրապահարան
գրառում
գրասեղան
գրավել
գրավիչ
գրեթե
գրել
գրիչ
գրկախառնվել
գրող

գրվել
գրություն
գցել
գուլպա
գումար
գույն
գույնզգույն
գունավոր
գունավորել
գունդ
գունեղ
գուցե

Դ

դա
դադարել
դաժան
դահլիճ
դահուկ
դահուկային
դահուկավազք
դահուկորդ
դաղձ
դայակ
դանակ
դանակահարություն
դանդաղ
դանդաղորեն
դանիացի
դաշնակից
դաշնամուր
դաշտ
դառը
դառնալ
դառնահամ
դաս

դասագիրք
դասադուլ
դասաժամ
դասախոս
դասախոսել
դասախոսություն
դասակ
դասական
դասամիջոց
դասանյութ
դասավանդել
դասավանդում
դասավորել
դասարան
դասարանական
դասացուցակ
դասընթաց
դասընկեր
դասղեկ (դասարանի ղեկավար)
դաստակ
դաստիարակ
դաստիարակել
դաստիարակություն
դաստիարակված
դավաճան
դավաճանություն
դատախազ
դատախազություն
դատավճիռ
դատավոր
դատարան
դատարկ
դատարկել
դատել
դարակ
դարավոր
դարչին

դարպաս
դափնետերև
դդմիկ
դդում
դեղ
դեղագետ
դեղագործ
դեղահաբ
դեղամիջոց
դեղաչափ
դեղատուն
դեղին
դեղծ
դեղնախտ
դեղնավուն
դեղորայք
դեռ
դեռահաս (գոյ.)
դեռևս
դեսպանատուն
դեր
դերասան
դերասանուհի
դերձակ
դժբախտ
դժբախտաբար
դժգոհ
դժվար
դժվարանալ
դժվարությամբ
դիմահարդար
դիմահարդարում
դիմանալ
դիմանկար
դիմավորել
դիմաց

դիմացկուն
դիմել
դիպլոմային
դիպուկ
դիտարկել
դիտարկում
դիտել
դիտողություն
դիտորդ
դիրք
դիրքորոշում
դիոլ
դիյակ
դյուրահավատ
դյուցազներգություն
դնել
դոլալ
դպրոց
դպրոցական
դռնապան
դրամ
դրամա
դրամաշնորհ
դրամապանակ
դրամարկդ
դրսևորել
դրություն
դրույք
դու
դուդուկ
դույլ
դուռ
դուատր

Ե

երբ
եգիպտացի
եգիպտացորեն
եզ
եզրակացնել
եթեր
ելակ
ելոյթ
ելք
եկամուտ
եկեղեցական
եկեղեցի
եկող
եղանակ
եղավ
եղբայր
եղնիկ
եղջերու
եղևնի
եմ (օժանդակ բայ)
ենթադրել
ենթարկել
եպիսկոպոս
եռալ
եռամսյակ
ես
եսակենտրոն
եսամոլ
եսասեր
եվրոպական
երաժիշտ
երաժշտագետ
երաժշտական
երաժշտասեր
երաժշտություն
երախտագիտություն

երակ
երամ
երամակ
երանգ
երանի
երբեմն
երբեք
երգ
երգել
երգեհոն
երգիծական
երգիծանք
երգիչ
երգչախումբ
երգչուհի
երդվել
երդում
երեխա
երեկ
երեկո
երեկոյան
երեսառած
երեսսրբիչ
երթուղային
երթուղի
երթնեկություն
երիկամ
երիտասարդ (գ., ած.)
երկ
երկաթե
երկաթուղային
երկաթուղի
երկար
երկարատև
երկինք
երկիր

երկխոսություն
երկկենցաղ
երկկողմանի
երկհարկանի
երկնագույն
երկնաքար
երկվորյակ
երկտող
երկրագունդ
երկրաչափություն
երկրորդ
երնեկ
երշիկ
երջանիկ
երջանկություն
երրորդ
եփած
եփել
երևալ
երևակայական

Ջ

զամբյուղ
զայրացկոտ
զանգ
զանգահարել
զանգել
զառամյալ
զավակ
զավթում
զատիկ
զարգանալ
զարգացում
զարդ
զարդարել

զարդարված
զարկերակ
զարմանալ
զարմանալի
զարմիկ
զարմուհի
զբաղմունք
զբաղվել
զբոսայգի
զբոսանք
զբոսաշրջիկ
զբոսաշրջություն
զբոսավայր
զբոսավար
զբոսնել
զգալ
զգացմունք
զգացմունքային
զգացողություն
զգացում
զգեստ
զգեստապահարան
զգոն
զգույշ
զեկուցել
զեկուցում
զեղչ
զենք
զգվել
զինադադար
զինատեսակ
զինված
զինվոր
զինվորական
զիջել
զմրուխտ
զննել

զննում
զոհ
զոհել
զով
զովանալ
զորամաս
զորանոց
զորք
զոքանչ
զվարթ
զվարճալի
զվարճանալ
զրույց
զրուցել
զուգագուլպա
զուգարան
զուգընկեր
զույգ
զուռնա
զուսպ

Է
է՛հ
էգուց (ժող.)
էժան
էժանագին
էժանանալ
էժանացում
էլեկտրական
էլկայք
էլփոստ
էմալապատ
էշ
էպոս
էջ

էսօր (ժող.)

Ը

ըմբշամարտ
ըմբշամարտիկ
ըմբոստ
ըմբռնում
ըմպանակ
ըմպել
ըմպելիք
ընդամենը
ընդարձակ
ընդդիմադիր
ընդդիմություն
ընդլայնել
ընդհանուր
ընդմիջում
ընդունակ
ընդունարան
ընդունել
ընդունելություն
ընդունում
ընթանալ
ընթացք
ընթերցանություն
ընթերցասրահ
ընթերցել
ընթերցող
ընթրել
ընթրիք
ընկալել
ընկալում
ընկեր
ընկերական
ընկերանալ
ընկերասեր

ընկերասիրություն
ընկերություն
ընկերուհի
ընկնել
ընկուզենի
ընկույզ
ընձուղտ
ընտանի
ընտանիք
ընտիր
ընտրազանգված
ընտրական
ընտրատարածք
ընտրատեղամաս
ընտրել
ընտրող
ընտրություն

Թ

թալանել
թախծել
թաղ
թաղամաս
թաղապետարան
թան
թանապուր
թանգարան
թանկ
թանկանալ
թանկարժեք
թանկացում
թանձր
թառ
թառափ
թավ
թավա

թավջութակ
թատրոն
թարգմանիչ
թարխուն
թարմ
թաց
թափանցիկ
թափել
թափթփված
թափոն
թեզ
թեթև
թեթևանալ
թեկնածու
թեմա
թեյ
թեյաման
թեյարան
թեյել
թեյնիկ
թենիս
թերակղզի
թերակշռել
թերապևտ
թերթ
թերթել
թերի
թեք
թեքել
թզենի
թթենի
թթվածին
թթվաշ
թթվասեր
թթու
թիակ

թիթեռ
թիկնապահ
թիկնեղ
թիմ
թիմային
թխահեր
թխել
թխվածք
թխվածքաբլիթ
թղթադրամ
թղթախաղ
թղթակից
թմբիկ
թմբուկ
թմրամիջոց
թմրամոլ
թմրանյութ
թշնամաբար
թշնամի
թող (վերաբ.)
թողնել
թոնիր
թոնրատուն
թոշակառու
թոռ
թոռնիկ
թոք
թոքաբան
թոքաբորբ
թոքախտ
թոփչք
թոփչքուղի
թոչել
թոչկոտել
թոչուն
թվական

թվային
թրջել
թուզ
թութակ
թութի
թուղթ
թուղթ
թույլ
թույլատրել
թույլտվություն
թունավոր
թուրմ
թուրք
թուրքերեն
թութի
թև
թևնոց

Ժ

ժամ
ժամադրություն
ժամանակ
ժամանակակից
ժամանակավոր
ժամանակացույց
ժամանակին
ժամանել
ժամանում
ժամանց
ժամանցային
ժամավճար
ժամացույց
ժամերգություն
ժամկետանց
ժանգոտ
ժանգոտած

ժանեկազարդ
ժապավեն
ժիր
ժողով
ժողովուրդ
ժողովրդական
ժպտերես
ժպտուն

Ի

իգական
իզուր
իմանալ
իմաստ
ինչ
ինչ-որ
ինչպես
ինչպիսի
ինչու
ինչքան
ինքը
ինքնաթիռ
ինքնակենսագրական
ինքնակրթություն
ինքնահավան
ինքնամփոփ
ինքնանկար
ինքնավստահ
ինքս
ինքնուրույն
իշխան
իշխանական
իշխանություն
իշխել
իշուկ
իջևանատուն

իջնել
իսկական
իսկապես որ
իսպանախոս
իսպանացի
իսպաներեն
իր
իրադարձություն
իրական
իրականանալ
իրականացնել
իրավաբան
իրավաբանական
իրավահավասարություն
իրավիճակ
իրավունք
իրար
իրեր
Լ
լազուր
լաթ
լամպ
լայն
լայնեզր
լանջ
լավ
լավագույն
լավաշ
լավատես
լարային
լարվածություն
լացել
լեզվաբան
լեհ
լեհերեն
լեղապարկ

լեռ
լեռնային
լեռնաշղթա
լի
լիալուսին
լիակատար
լիբանանցի
լիճ
լինել
լիովին
լիրբ
լիցքավորել
լիքը
լկտի
լճակ
լյարդ
լոբի
լոգասենյակ
լոգարան
լոլիկ
լող
լողազգեստ
լողալ
լողանալ
լողավազան
լողափ
լողորդ
լսարան
լսել
լվանալ
լվացած
լվացարան
լվացվել
լվացք
լրագիր
լրագրող

լրացնել
լրացում
լրջմիտ
լրտես
լրտեսություն
լցնել
լուծել
լուծելի
լուծում
լուծույթ
լույս (նաև «էլեկտրականություն»
 իմաստով)
լուռ
լուսակիր
լուսամուտ
լուսամփոփ
լուսանկար
լուսանկարել
լուսանկարիչ
լուսանկարչություն
լուսավոր
լուսավորել
լուսավորություն
լուսարձակ
լուսացույց
լուսացույց
լուսին
Լուսին
լուր
լուրջ

Խ

խաբերա
խախտել
խաղ
խաղադաշտ

խաղալ
խաղալիք
խաղահրապարակ
խաղաղ
խաղաղություն
խաղասենյակ
խաղասրահ
խաղատուն
խաղաքար
խաղընկեր
խաղող
խանգարել
խանդավառություն
խանութ
խաշ
խաշած
խաշել
խաշլամա
խաչ
խաչբառ
խաչմերուկ
խաչքար
խառնել
խառնվածք
խավար
խարդախ
խարույկ
խափանել
խելամիտ
խելացի
խելոք
խելոքանալ
խեցգետին
խիզախ
խիստ

խիտ
խճճված
խճուղի
խմբագրել
խմբագրություն
խմբակ
խմբային
խմբերգ
խմել
խմիչք
խմորեղեն
խյուս
խնամախոս
խնամախոսություն
խնամակալ
խնամել
խնամի
խնամված
խնամք
խնայել
խնդիր
խնդուն
խնդրանք
խնդրել
խնդրեմ
խնձոր
խնձորենի
խնջույք
խոզ
խոզանակ
խոզապուխտ
խոզուկ
խոժոռ
խոհական
խոհանոց
խոհարար

խոհարար
խողովակ
խոճկոր
խոնավ
խոշոր
խոպան
խոսակցություն
խոսափող
խոսել
խոստանալ
խոստովանել
խոստովանություն
խոստում
խոտ
խոր
խորաթափանց
խորամանկ
խորանալ
խորթ
խորհրդակցություն
խորհրդավոր
խորհրդատվություն
խորհրդարան
խորհուրդ
խորոված
խորվաթ
խորտիկ
խրախուսանք
խրախուսել
խցանում
խցանվել
խցիկ
խումբ
խուսափել
խփել

Ծ

ծախսել
ծածկ
ծածկագիր
ծածկել
ծածկոց
ծաղիկ
ծաղկաման
ծաղկանոց
ծաղկավաճառ
ծաղկել
ծաղրածու
ծայրամաս
ծանոթ
ծանոթանալ
ծանոթություն
ծանուցում
ծանր
ծանրածող
ծանրամարտ
ծանրամարտիկ
ծանրանալ
ծանրոց
ծառ
ծառահատում
ծառայել
ծառայություն
ծառատունկ
ծարավ
ծափ
ծափահարել
ծափահարություն
ծես
ծեր
ծիածան

ծիրթուն
ծիծաղել
ծիծաղկոտ
ծիտ
ծիտիկ
Ծիր կաթին
ծիրան
ծիրանենի
ծխախոտ
ծխել
ծղոտե
ծննդավայր
ծննդատուն
ծնող
ծնոտ
ծնվել
ծնունդ
ծոծրակ
ծոռ
ծոռնիկ
ծով
ծովային
ծովանկար
ծովանկարիչ
ծովառյուծ
ծովափ
ծովափնյա
ծորակ
ծրագիր
ծրագրավորող
ծրագրավորում
ծրար
ծրարել
ծուլանալ
ծուխ
ծույլ

ծունկ
ծուռ

Կ

կազմակերպել
կազմակերպիչ
կազմել
կաթ
կաթիլ
կաթիլային
կաթնամթերք
կաթնաշոռ
կաթնապուր
կաթնասուն
կաթոլիկ
կաթողիկոս
կաթսա
կալանավորել
կալանք
կախազարդ
կախել
կախիչ
կակաչ
կահավորանք
կահավորել
կահավորում
կահավորված
կահույք
կաղամբ
կաղին
կամաց
կամաց-կամաց (ժող.)
կամեցող
կամուրջ
կայանատեղի
կայանել

կայանում
կայարան
կայծակ
կայտառ
կայք
կանադացի
կանաչ
կանաչապատ
կանաչավուն
կանաչի
կանգառ
կանգնել
կանխատեսում
կանխել
կանխիկացնել
կանխիկացում
կանոնակարգ
կանոնավոր
կանչել
կաշվե
կաշադակ
կապ
կապել
կապիկ
կապվել
կապտավուն
կապույտ
կապուտաչյա
կառամատույց
կառավարել
կառավարիչ
կառավարություն
կառավարում
կառուցել
կառուցված
կասկածամիտ

կավե
կատակ
կատակել
կատակերգակ
կատակերգություն
կատաղի
կատարել
կատարում
կատու
կարագ
կարապ
կարգ
կարգապահ
կարգապահություն
կարգավորել
կարգին
կարգուկանոն
կարդալ
կարել
կարիճ
կարիչ
կարծիք
կարկանդակ
կարկին
կարկուտ
կարճ
կարճահասակ
կարճատես
կարճատեսություն
կարճատև
կարմիր
կարմրախայտ
կարմրախտ
կարմրավուն
կարմրուկ

կարողանալ
կարողություն
կարոտել
կարտոֆիլ
կարևոր
կացարան
կափարիչ
կեղծանուն
կեղտոտ
կենաց
կենդանական
կենդանի
կենսագրական
կենտրոն
կենցաղ
կեռաս
կեռասենի
կեսգիշեր
կեսօր
կեստ
կերակուր
կերակրատեսակ
կերակրել
կերպար
կերպարվեստ
կեցություն
կիթառ
կին
կինո
կինոաստղ
կինոթատրոն
կինոնկար
կիսալուսին
կիսամյակ
կիսամուշտակ
կիսանդրի

կիսաշրջագգեստ
կիսատ
կիտրոն
կիրառել
կիրթ
կիրճ
կից
կճու
կկու
կղզի
կյանք
կներես (խսկց.)
կներեք (խսկց.)
կնիք
կնքահայր
կնքամայր
կնքել
կշռել
կշտանալ
կոկիկ
կոկորդ
կոկորդիլոս
կողակ
կողմնորոշվել
կողոպտել
կողոպուտ
կողպեք
կողքին
կոճակ
կոճկել
կոնյակ
կոշիկ
կոշկակար
կոշտ
կոպիտ
կով

կոտրել
կոտրվածք
կորած
կորցնել
կորցրած
կոփվել
կպցնել
կռվարար
կռվել
կսկիծ
կտավ
կտոր
կտրատել
կտրել
կտրոն
կտրվել («դադարել» իմաստով)
կտրուկ
կրակ
կրակել
կրակոց
կրթական
կրթել
կրթված
կրթություն
կրկես
կրկնություն
կրկնօրինակ
կրճատ
կրոն
կրոնական
կրպակ
կրքոտ
կցել
կուշտ
կուսակցություն
կուրսեցի
◀

հաբ
հագենալ
հագնել
հագուստ
հազալ
հազար
հազարավոր
հազիվ
հակառակորդ
հակաօդային
հակինթ
հաղարջ
հաղարջենի
հաղթահարել
հաղթանակ
հաղթել
հաղթող
հաղորդագրություն
հաղորդակցվել
հաղորդավար
հաղորդել
հաղորդում
հաճախ
հաճախել
հաճախորդ
հաճելի
հաճույք
համագործակցություն
համադասարանցի
համալիր
համալսարան
համալսարանական
համակարգիչ
համակարգություն
համակարգչային
համակուրսեցի

համաձայնագիր
համաձայնել
համաձայնեցնել
համաձայնություն
համայնք
համաշխարհային
համաստեղություն
համար
համար (կապ)
համարժեք
համարձակ
համարյա
համբերատար
համբերատարություն
համբերել
համբուրել
համեղ
համեմ
համեմատաբար
համեմել
համեմունք
համեստ
համեստություն
համերաշխություն
համերգ
համերգային
համերգասրահ
համոզել
համոզիչ
համոզմունք
համով
համտեսել
հայ
հայալեզու
հայախոս
հայելի

հայերեն
հայկական
հայտարարել
հայտնաբերել
հայտնագործել
հայտնել
հայտնի
հայր
հայրական
հայրանուն
հայրենասիրական
հայրենիք
հայրիկ
հանածո
հանգիստ
հանգստանալ
հանգստավայր
հանդարտ
հանդես
հանդերձարան
հանդիմանանք
հանդիմանություն
հանդիպակաց
հանդիպել
հանդիպում
հանդիսասրահ
հանդիսատես
հանդուզն
հանդուրժող
հանել
հանելուկային
հանձնաժողով
հանձնարարություն
հանձնել
հանձնվել
հանձնում

հանրակրթություն
հանրահաշիվ
հանրային
հանրապետություն
հանցագործություն
հանցանք
հաշիվ
հաշվապահ
հաշվառում
հաշվել
հաշվեհամար
հաշվետվություն
հաշվիչ
հաշտ
հաշտվել
հաշտություն
հապալաս
հաջող
հաջողվել
հաջողություն
հասալաս
հաջող
հաջողվել
հաջողություն
հաջորդ
հասանելի
հասարակագիտություն
հասարակություն
հասկանալ
հասկանալի
հասկացող
հասնել
հասուն
հասունանալ
հաստ
հաստատել
հաստատություն
հաստիք
հաստիկ
հասցե

հասցեատեր
հասցնել
հավ
հավանել
հավասարություն
հավաստագիր
հավատ
հավատալ
հավատարիմ
հավատարմության
հավատացյալ
հավատք
հավաքածու
հավաքարար
հավաքել
հատակ
հատապտուղ
հատել
հատկանիշ
հարաբերություն
հարազատ
հարազատաբար
հարավ
հարավային
հարբուխ
հարգալից
հարգանք
հարգարժան
հարգել
հարգելի
հարդարանք
հարդարել
հարել
հարթ
հարթակ
հարթավայր

հարթուկ (ժող.)
հարթուկել (ժող.)
հարիսա
հարկ
հարձակվել
հարձակում
հարմար
հարմարավետ
հարմարվել
հարյուրավոր
հարս
հարսանիք
հարսնախոս
հարսնախոսություն
հարսնացու
հարված
հարվածային
հարվածել
հարց
հարցազրույց
հարցաթերթիկ
հարցատոմս
հարցաքննել
հարցնել
հարցում
հաց
հացթուխ
հափշտակություն
հեծանիվ
հեծանվային
հեծանվավազք
հեծանվորդ
հեղեղ
հեղինակ
հեղինակային
հեղուկ

հեշտ	հետևակ
հեռագիր	հետևել
հեռագրել	հետևորդ
հեռախոս	հերթական
հեռախոսազանգ	հերթապահել
հեռախոսահամար	հերոս
հեռանալ	հերոսական
հեռավոր	հեքիաթ
հեռավորություն	հզոր
հեռատես	հիանալ
հեռատեսություն	հիանալի
հեռարձակել	հիացմունք
հեռացնել	հիացնել
հեռու	հիմա
հեռուստադիտող	հիմնական
հեռուստաթեր	հիմնականում
հեռուստաընկերություն	հին
հեռուստատեսային	հինգ
հեռուստատեսություն	հինգհարկանի
հեռուստացույց	հիշել
հեռվում	հիշեցում
հետ	հիշողություն
հետադարձ	հիվանդ
հետազոտական	հիվանդանալ
հետազոտել	հիվանդանոց
հետազոտություն	հիվանդասենյակ
հետազոտում	հիվանդություն
հետախուզություն	հմայիչ
հետախույզ	հմտորեն
հետաձգել	հմտություն
հետաքրքիր	հմուտ
հետաքրքրել	հյուս
հետզհետե	հյուսիս
հետիոտն	հյուսիսային
հետո (կապ)	հյուր
հետո (մկբ.)	հյուրանոց

հյուրասենյակ
հյուրասեր
հյուրասիրել
հյուրասիրություն
հյուրատուն
հյուրընկալել
հնագետ
հնագանդ
հնամենի
հնաոճ
հնարավոր
հնդիկ
հնդկահավ
հնդկաձավար
հնօրյա
հոբելյան
հոգալ
հոգատար
հոգատարություն
հոգեբանական
հոգեբույժ
հոգեհանգիստ
հոգեվիճակ
հոգնել
հոգս
հոգևոր
հոդ
հոդացավ
հոդված
հոլովակ
հոծ
հող
հողաթափ
հողամաս
հոն
հոպար (խսկց.)

հոսանք
հոսափտալ
հով
հովազ
հովանալ
հովանավոր
հովանոց
հովհար
հոտ (բույր)
հոտ (ոչխարների խումբ)
հորաքույր
հորդ
հորեղբայր
հորթ
հորիզոնական
հորինել
հպարտ
հսկել
հսկել
հսկիչ
հսկողություն
հրադադար
հրաժարվել
հրամայել
հրաման
հրամանագիր
հրամանատար
հրանոթ
հրաշալի
հրապարակախոս
հրապարակախոսություն
հրապարակային
հրապուրիչ
հրավառություն
հրավեր
հրավիրատոմս
հրավիրել

հրացան
հրդեհ
հրեա
հրել
հրթիռ
հուզական
հուզել
հուզիչ
հուզմունք
հուղարկավորություն
հումոր
հույզ
հույն
հունարեն
հունգարացի
հունցել
հուշագիր
հուշանվեր
հուշարձան
հուշել
հուսալ
հուսալիություն

Ձ

ձագ
ձագուկ
ձախ
ձայնային
ձայնարկություն
ձանձրալի
ձանձրանալ
ձավար
ձեռագիր
ձեռնարկ
ձեռնարկել
ձեռնոց
ձեռք
ձեռքերում

ձերբակալել
ձերբակալություն
ձի
ձիավարություն
ձկնապուր
ձկնկիթ
ձմեռ
ձմեռային
ձմերուկ
ձյուն
ձնծաղիկ
ձոր
ձվածեղ
ձու
ձուկ
ձևակերպել
ձևավորել
ձևավորող

Ղ

ղեկ
ղեկավար
ղեկավարել
ղեկավարություն

Ճ

ճագար
ճակատ
ճակատամարտ
ճամբար
ճամպուրկ
ճամփորդական
ճամփորդել
ճամփորդություն
ճայ
ճայթել

ճայթյուն
ճանաչել
ճանապարհ
ճանապարհային
ճանապարհել
ճանճ
ճաշ
ճաշակել
ճաշակով
ճաշասեղան
ճաշասենյակ
ճաշատեսակ
ճաշարան
ճաշացանկ
ճաշել
ճապոնացի
ճառագայթ
ճարպիկ
ճարտարապետ
ճարտարապետություն
ճաքած
ճեպընթաց
ճերմակ
ճիշտ
ճկունություն
ճյուղ
ճնճղուկ
ճշտապահ
ճշտել
ճոխ
ճոճանակ
ճոպանուղի
ճոքակոշիկ
ճոքավոր
ճուտ

ճուտիկ

Մ

մազ
մաթեմատիկա
մածուկ
մածուն
մակագրել
մակագրություն
մականուն
մակարդակ
մակերես
մակերեսային
մակերևույթ
մահանալ
մահապատիժ
մահճակալ
մահմեդական
մահմեդականություն
մաղադանոս
մաղթանք
մաղթել
մամ (փղքշ. «մայր» բառի)
մամուլ
մայթ
մայր
մայրական
մայրենի
մայրիկ
մայրուղի
մանանեխ
մանկաբույժ
մանկական
մանկամիտ
մանկապարտեզ
մանր

մանրադրամ
մանրահատակ
մանրամասն
մանրապատում
մանրել
մանուկ (ած.)
մանուկ (գոյ.)
մանուշակ
մանուշակագույն
մաշկ
մաշված
մառախուղ
մաս
մասին
մասնագետ
մասնագիտական
մասնագիտացում
մասնակցել
մասնակցություն
մասնավոր
մասրենի
մասուր
մատ
մատակարար
մատակարարում
մատանի
մատիտ
մատյան
մատնահարդար
մատնահարդարում
մատնաքաշ
մատուռ
մատուցարան
մատուցել
մատուցող
մարգարտյա

մարգարտե
մարդ
մարդամոտ
մարդաշատ
մարդասեր
մարդատար
մարդկային
մարդկություն
մարել
մարզ
մարզադահլիճ
մարզադաշտ
մարզական
մարզակոշիկ
մարզահագուստ
մարզաձև
մարզանք
մարզասրահ
մարզել
մարզիչ
մարզպետ
մարզպետարան
մարզվել
մարզում
մարմին
մարմնագույն
մարմնամարզություն
մարմնեղ
մարտական
մաքրել
մաքրող
մաքուր
մեղալ
մեթոդ
մեխակ
մեծ
մեծահասակ

մեծամասնություն
մեծամիտ
մեծամտանալ
մեծամտություն
մեծանալ
մեծություն
մեկ-մեկ
մեկնաբան
մեկնաբանել
մեկնարկ
մեկնել
մեկնում
մեկնումեկը
մեկուսացած
մեկուսի
մեհյան
մեղադրանք
մեղադրել
մեղադրյալ
մեղեդի
մեղմ
մեղր
մեղու
մեղք
մենախոսություն
մենակ
մենակատար
մեներգ
մեջ
մեջք
մետաղե
մետաղյա
մետրո
մերժել
մերկասառույց
մեքենա

մեքենաներ
մեքենավար
մեքսիկացի
մզկիթ
մթերք
մթնել
մթնոլորտ
միագույն
միակ
միակողմանի
միամիտ
միայնակ
միանալ
միապաղաղ
միաժամանակ
միառժամանակ
միասին
միասնական
միավոր
միավորային
միհարկանի
միմյանց
մինչև
մինուճար
միշտ
միջազգային
միջանկյալ
միջանցք
միջավայր
միջատ
միջատ
միջնակարգ
միջնորմ
միջոցառում
միս
միրգ

միննույն
միօրինակ
մկան
մկանային
մկրատ
մկրտել
մկրտություն
մյուս
մնալ
մնայուն
մշակել
մշակութային
մշակույթ
մշուշ
մոդելավորում
մոլորակ
մոլորվել
մոխրագույն
մոխրաման
մոծակ
մոդես
մոմ
մոմակալ
մոմավառություն
մոշ
մոռանալ
մոտ
մոտակա
մոտենալ
մոտեցնել
մոտիկ
մորաքույր
մորեղբայր
մորենի
մորի

մորքուր (ժող.)
մոայլ
մսադաց
մսամթերք
մտաբերել
մտածել
մտածող
մտապահել
մտավոր
մտերիմ
մտերմաբար
մտերմանալ
մտերմություն
մտնել
մրգահյութ
մրգաման
մրջյուն
մրսել
մրցախաղ
մրցակից
մրցակցություն
մրցամարտ
մրցանակաբաշխություն
մրցաշար
մրցաշարային
մրցավար
մրցել
մրցում
մրցույթ
մուգ
մութ
մուլտիպլիկացիոն
մուծել
մուշտակ
մուտք
մուրաբա

Յ

յուղ
յուղաներկ
յուրահատուկ
յուրացնել
յուրաքանչյուր(ը)

Ն

նա
նախաբան
նախագահ
նախագիծ
նախագծային
նախագծել
նախադպրոցական
նախազգացում
նախակրթարան
նախաճաշ
նախաճաշել
նախանձ
նախապատրաստել
նախասրահ
նախարար
նախարարություն
նախընտրել
նախիր
նախնական
նախորդ
նախքան
նամակ
նամակագրություն
նամականիշ
նայել
նապաստակ
նավ
նավակ

նավահանգիստ
նավապետ
նարինջ
նարնջագույն
նեխուր
նեղ
նեղանալ
նենգ
նետել
ներարկել
ներարկիչ
ներարկում
ներգաղթ
ներգաղթել
ներդաշնակ
ներդնել
ներդրում
ներել
ներկ
ներկայանալ
ներկայացում
ներկապնակ
ներկատուն
ներկել
ներմուծել
ներողամիտ
ներողություն
ներս
ներքև
ներքնազգեստ
ներքնակ
ներքն
նիհար
նիհարել
նիստ
նկատել

նկատողություն
նկար
նկարագիր
նկարագրել
նկարագրություն
նկարազարդել
նկարազարդում
նկարակալ
նկարահանել
նկարել
նկարիչ
նկարչական
նկարչություն
նկուղ
նյարդաբան
նյարդային
նյութ
ննջասենյակ
ննջարան
նշագրիչ
նշանակել
նշանակություն
նշանակում
նշանավոր
նշանդրեք
նշանել
նշանված
նշել
նոթատետր
նոսր
նոր
նորակառույց
նորածև
նորաճ
նորավեպ
նորից

նորոգել
նորվեգացի
նորություն
նպաստ
նպատակ
նոնակ
նստատեղ
նստել
նվագախումբ
նվագել
նվագ
նվագել
նվեր
նվիրել
նվիրում
նվիրվածություն
նրբազգաց
նրբակազմ
նրբանկատ
նրբանցք
նրբերշիկ
նույն
նույնպես
նույնպիսի
նույնքան
նուշ
նուռ
նուրբ
Շ
շաբաթ
շաբաթաթերթ
շագանակ
շագանակագույն
շալվար (խսկց.)
շախմատ

շահագործել
շահավետ
շահել
շապիկ
շատ
շարադրել
շարժասանդուղք
շարժիչ
շարժվել
շարժում
շարժուն
շարունակ
շարունակել
շարք
շաքարախտ
շեկ
շեղ
շերեփ
շերտ
շերտավարագույր
շեփոր
շիկահեր
շինարար
շինարարություն
շիշ
շղթա
շնածուկ
շնիկ
շնորհալի
շնորհակալություն
շնորհանդես
շնորհավորանք
շնորհավորել
շնորհել
շոգ
շոգել

շոկոլադ
շողշողուն
շոշափել
շոր
շվեդ
շվեյցարացի
շվի
շտաբ
շտապ
շտապել
շտապօգնություն
շրջագայել
շրջադարձ
շրջազգեստ
շրջակա
շրջակայք
շրջահայաց
շրջան
շրջանավարտ
շրջանցել
շրջել
շուկա
շուն
շուշան
շուտ
շուտ-շուտ
շուտով
շփոթել
շփվող
շփում
շքամուտք
շքեղ

Ռ

ոգևորություն

ոգնի
ոլոռ
ոհմակ
ողբերգակ
ողբերգություն
ողջ
ողջույն
ողջունել
ոճային
ոճիր
ոմանք
ոչ մեկը
ոչ մի
ոչ ոք
ոչինչ
ոչխար
ոչնչանալ
ոչնչացում
ոսկե
ոսկեգույն
ոսկերիչ
ոսկե
ոսկյա
ոսկոր
ոսկրային
ոսպ
ոսպապուր
ոստիկան
ոստիկանական
ոստիկանություն
ոտք
որակ
որակավորում
որակյալ
որբ
որդեգրել

որդի
որոնել
որոշ
որոշել
որոշում
որոտ
որս
որտե՞ղ
որքա՞ն
որևէ
որևիցե

Ձ

չաղ (ժող.)
չաղանալ
չամիչ
չար
չարաճճի
չարանալ
չարժե
չարիք
չարություն
չափաժո
չափահաս
չափս
չեխ
չեղարկել
չինարեն
չինացի
չիր
չմուշկ
չոր
չորային
չվացուցակ

չվերթ
չուստ
չքնաղ

Պ

պա՛հ
պակաս
պահակ
պահակախումբ
պահանջ
պահանջել
պահարան
պահել
պահո՛ւ
պահպանել
պահպանում
պահք
պաղպաղակ
պայթյուն
պայծառ
պայման
պայմանագիր
պայմանավորվածություն
պայմանավորվել
պայուսակ
պայքարել
պանիր
պաշտոն
պաշտոնակատար
պաշտոնավարել
պաշտոնյա
պաշտպանել
պաշտպանություն
պապ
պապակ
պապիկ

պառավ
պառկել
պաս
պատ
պատահել
պատանդ
պատանի
պատառաքաղ
պատասխան
պատասխանատվություն
պատասխանատու
պատասխանել
պատարագ
պատգամավոր
պատել
պատերազմ
պատերազմական
պատժամիջոց
պատժաչափ
պատժել
պատիժ
պատկանելություն
պատկեր
պատկերազարդել
պատկերասրահ
պատկերել
պատճառել
պատճենել
պատմական
պատմավեպ
պատմել
պատմողական
պատմվածք
պատմություն
պատնեշ
պատշաճ

պատշգամբ
պատվախնդիր
պատվանդան
պատվեր
պատվիրել
պատրաստական
պատրաստել
պատուհան
պար
պարագա
պարահանդես
պարահրապարակ
պարանոց
պարապել
պարապմունք
պարզև
պարզևավճար
պարզևատրել
պարզևատրում
պարել
պարեկ
պարեկային
պարզ
պարզամիտ
պարզել
պարընկեր
պարիսպ
պարծենկոտ
պարող
պարոն
պարս (մեղունների խումբ)
պարսկերեն
պարտադիր
պարտականություն
պարտաճանաչ

պարտավորվել
պարտեզ
պարտություն
պարտվել
պարտվող
պարուհի
պեղում
պետական
պետություն
պետքական
պիստակ
պիտանի
պղնձե
պղպեղ
պնդուկ (ժող.)
պոկել
պողոտա
պողպատե
պսակադրություն
պսակված
պսակվել
պստիկ (խսկց.)
պտտել
պտտվել
պտուղ

Ջ

ջա՛ն
ջահ
ջահել (ժող.)
ջանասեր
ջանք
ջարդել

ջեռոց
ջեռուցում
ջերմ
ջերմանավ
ջերմաստիճան
ջերմել
ջերմորեն
ջերմություն
ջրագիծ
ջրագնդակ
ջրաման
ջրամատակարարում
ջրամբար
ջրային
ջրաներկ
ջրանցք
ջրաշխարհ
ջրաչափ
ջրել
ջրծաղիկ
ջրհոր
ջրոցի (խսկց.)
ջրվեժ
ջութակ
ջուր

Ռ

ռադիո
ռադիոլսող
ռադիոունկնդիր
ռազմաճովային
ռազմական
ռեհան
ռեստորան
ռետին

ռետինե
ռումբ
ռումինացի
ռուս
ռուսալեզու
ռուսախոս
ռուսերեն

Ս

սա
սագ
սագել
սալիկ
սալիկապատ
սալոր
սակարկել
սահադաշտ
սահել
սահման
սահմանադրություն
սահմանային
սահմանափակել
սահմանափակում
սահմանել
սաղարթ
սաղմոն
սամիթ
սայթաքել
սան
սանիկ
սանր
սանրել
սանրվածք
սանրվել
սառը

սառնամանիք
սառնասիրտ
սառնարան
սառցարան
սառույց
սաստիկ
սավան
սար
սարդ
սարսափել
սարսափելի
սարք
սարքավորում
սարքել
սափրվել
սեխ
սեղան
սեղմել
սենյակ
սեռական
սեր
սերկևիլ
սերուցք
սեփական
սեփականություն
սև
սևահեր
սևաչյա
սևուսպիտակ
սև-սպիտակ
սթափ
սիբեխ
սիգ
սիսեռ
սիրալիր

սիրած
սիրահարվել
սիրային
սիրել
սիրելի
սիրիացի
սիրով
սիրտ
սիրտ-անոթային
սիրուն
սիրունանալ
սլացիկ
սխալ
սխալվել
սխտոր
սկեսրայր / կեսրար (ժող.)
սկեսուր
սկյուռ
սկսել
սկսվել
սկուտեղ
սղարան
սմբուկ
սննդակարգ
սննդամթերք
սննդարար
սնունդ
սոխ
սողուն
սոճի
սոված
սովածանալ
սովորաբար
սովորական
սովորել

սովորող
սովորություն
սովորույթ
սոցցանց
սպա
սպանախ
սպանել
սպանություն
սպանված
սպառազինություն
սպառնալիք
սպաս
սպասասրահ
սպասավոր
սպասարկել
սպասարկող
սպասարկում
սպասել
սպարապետ
սպիտակ
սպորտ
սպունգ
ստախոս
ստամոքս
ստանալ
ստացում
ստեղծագործել
ստեղծագործություն
ստեղծել
ստեղնաշարային
ստոր
ստորագրել
ստորագրություն
ստորացուցիչ
ստորգետնյա

ստորոտ
ստուգարք
ստուգել
ստուգող
ստուգողական
ստուգում
սրահ
սրբապատկեր
սրբել
սրբիչ
սրընթաց
սրճարան
սրճել
սրճեփ
սրսկել
սրվակ
սրտաբան
սրտաբույս
սրտխառնոց
սրունք
սուլիչ
սունկ
սուտակ
սուտասան
սուր
սուրճ
սփռոց

Վ
վա՛խ
վա՛յ
վագր
վազանց
վազել
վազորդ

վազք
վազքուղի
վախ
վախենալ
վախկոտ
վահանակ
վաղ
վաղը
վաղուց
վաճառասեղան
վաճառել
վաճառող
վաճառք
վայելել
վայելուչ
վայր
վայրէջք
վայրի
վայրկյան
վանական
վանահայր
վանք
վաշտ
վառ
վառարան
վառել
վառելիք
վավեր
վավերագրական
վատ
վատատես
վարագույր
վարազ
վարակ
վարակել
վարակիչ

վարդ
վարել
վարժ
վարժարան
վարժություն
վարիչ
վարկ
վարկային
վարկառու
վարկատու
վարձ
վարձակալել
վարձել
վարորդ
վարչապետ
վարպետորեն
վարսակ
վարսահարդար
վարսավիր
վարսավիրանոց
վարտիք
վարունգ
վեհ
վեպ
վերաբերել
վերաբերմունք
վերաբերվել
վերադառնալ
վերադարձ
վերականգնել
վերականգնում
վերամշակել
վերամշակում
վերանալ
վերանորոգել

վերանորոգված
վերարկու
վերացած
վերացում
վերաքննություն
վերգետնյա
վերելակ
վերև
վերլուծել
վերլուծություն
վերմակ
վերնագիր
վերնազգեստ
վերնահարկ
վերնանցում
վերնաշապիկ
վերջաբան
վերջանալ
վերջին
վերջնական
վերցնել
վերք
վզնոց
վթար
վիզ
վիճակ
վիճել
վիպագիր
վիպակ
վիպական
վիրաբուժական
վիրաբույժ
վիրակապ
վիրակապարան
վիրակապել

վիրահատարան
վիրահատել
վիրահատություն
վիրավոր
վիրավորանք
վիրավորել
վկա
վկայական
վկայել
վկայություն
վճար
վճարել
վճարում
վճիռ
վնաս
վնասակար
վնասատու
վնասել
վնասվածք
վնասվածքաբան
վշտանալ
վստահ
վստահել
վստահելի
վստահված
վստահություն
վտանգ
վտանգավոր
վտառ
վտիտ
վրա
վրաերթ
վրան
վրացերեն
վրացի

վրձին

S

տաբատ

տալ

տակ

տաղանդավոր

տաղավար

տաճար

տանիք

տանձ

տանջել

տանտեր

տապակած

տապակել

տառապել

տասնավոր

տավար

տավիղ

տատ

տատիկ

տարադրամ

տարածություն

տարածք

տարբերվող

տարբերություն

տարեդարձ

տարեկան

տարեց

տարի

տարիք

տարվել («գրավվել» իմաստով)

տարվել («պարտվել» իմաստով)

տարրական

տափօղակ

տաք

տաքարյուն

տաքդեղ

տաքություն

տգեղ

տգեղանալ

տեգր

տեխնոլոգիա

տեղ

տեղադրել

տեղալ

տեղային

տեղանք

տեղավորել

տեղացի

տեղափոխել

տեղափոխում

տեղեկանալ

տեղեկատվություն

տեղեկատու

տեղեկություն

տեղումներ

տեսագրություն

տեսազանգ

տեսակ

տեսական

տեսանելի

տեսանյութ

տեսնել

տեսք

տեսոր

տեր

տերև

տերևաթափ

տևել

տիեզերագնաց
տիեզերանավ
տիեզերք
տիկին
տխուր
տխուր-տրտում
տխրել
տհաճ
տհաճություն
տղա
տղամարդ
տնական
տնամերձ
տնային
տնկել
տնտեսագիտություն
տնտեսել
տնօրեն
տնօրենություն
տնօրինել
տոլմա
տոկոս
տոհմ
տոմս
տոմսարկղ
տոն
տոնաճառ
տոնական
տոնականություն
տոնակատարություն
տոնավաճառ
տոնել
տոպրակ
տորթ
տպագիր

տպագրել
տպավորիչ
տպավորվել
տպել
տվյալ
տրամադրություն
տրամվայ
տրանսպորտային
տրոլեյբուս
տուգանել
տուգանք
տուժող
տույժ
տուն

Ր

րոպե
րոպեական

Ց

ցած
ցածր
ցածրակրունկ
ցածրահասակ
ցածրահարկ
ցածրաձայն
ցածրարժեք
ցածրորակ
ցամաք
ցամաքային
ցանկանալ
ցանկապատ
ցավ
ցավազրկել
ցավազրկում

ցավակցել
ցավակցություն
ցավել
ցավոք
ցատկել
ցերեկային
ցմահ
ցնծություն
ցնցուղ
ցող
ցորեն
ցուրտ
ցուցաբերել
ցուցադրել
ցուցադրություն
ցուցահանդես
ցուցանակ
ցուցանմուշ
ցուցասրահ
ցուցափեղկ

ՈԻ

ուզել
ուզենալ
ուժ
ուժգին
ուժգնություն
ուժեղ
ուլ
ուլիկ
ուլունք
ուխտավոր
ուկրահնացի
ո՛ւհ

ուղարկել
ուղեբեռ
ուղեգիր
ուղեծիր
ուղեկցել
ուղեկցորդ
ուղեկցորդուհի
ուղեկցուհի
ուղեվարձ
ուղեցույց
ուղիղ
ուղղափառ
ուղղություն
ուղևոր
ուղևորություն
ուղևորվել
ունակություն
ունենալ
ունկնդիր
ուշ
ուշագրավ
ուշադիր
ուշադրություն
ուշանալ
ուշացում
ուշ-ուշ
ուռենի
ուս
ուսանել
ուսանող
ուսապարկ
ուսմասվար (ուսումնական մասի
վարիչ)
ուսումնական
ուսումնասիրել

ուսումնասիրություն
ուսումնարան
ուսուցանել
ուսուցիչ
ուսուցողական
ուսուցչություն
ուսուցում
ուտել
ուտելիք
ուտեստ
ուր
ուրախ
ուրախանալ
ուրախ-զվարթ
ուրախությամբ
ուրախություն
ուրիշ
ուրվագիծ
ուրց
ո՛ւֆ

Փ

փաթաթել
փաթեթ
փաթեթավորել
փաթիլ
փախչել
փախստական
փախուստ
փակ
փական
փակբերան
փակել
փակցնել

փակուղի
փակում
փայլեցնել
փայլուն
փայլվիլուն
փայտ
փայտե
փառահեղ
փառատոն
փաստաբան
փաստաթուղթ
փարթամ
փափուկ
փեսա
փեսացու
փետրագնդակ
փիղ
փիսիկ
փիրուզ
փլավ
փլավքամիչ
փնթի
փնտրել
փշրել
փոթորիկ
փոխադրամիջոց
փոխադրել
փոխանցում
փոխել
փոխըմբռնում
փոխհատուցում
փոխներարկում
փոխտնօրեն
փոկ
փող

փողային
փողկապ
փողոց
փոշեկուլ
փոշի
փոշոտ
փոս
փոստ
փոստային
փոստատար
փոստատուն
փոստարկղ
փոր
փորացավ
փորձառու
փորձառություն
փորձել
փոփոխել
փոփոխություն
փոքր
փոքրածավալ
փոքրահասակ
փոքրամասնություն
փոքրիկ
փոքր-ինչ
փչանալ
փչացած
փչացնել
փչել
փռել
փրկել
փրկություն

Ք

քահանա

քաղաք
քաղաքաբնակ
քաղաքականություն
քաղաքային
քաղաքապետ
քաղաքապետարան
քաղաքավարի
քաղաքացի (քաղաքացիություն
ունեցող)
քաղաքացի (քաղաքում ծնվածը
կամ քաղաքում ապրողը)
քաղաքացիական
քաղաքացիություն
քաղել
քաղցած
քաղցկեղ
քաղցր
քաղցրահամ
քաղցրավենիք
քաղցրեղեն
քամանչա
քամի
քամիչ
քամոտ
քայլ
քայլել
քանակ
քանդակ
քանդակագործ
քանդակագործություն
քանդակել
քանդել
քանի
քանիսը
քանոն

քաշել
քաջ
քավոր
քավորակին
քավորկին
քար
քարայծ
քարանձավ
քարե
քարոզարշավ
քարոզչություն
քարոտ
քարտ
քարտուղար
քարքարոտ
քացախ
քենի
քեռակին
քեռի
քերել
քերիչ
քեֆ (խսկց.)
քիթ
քիմիա
քիչ
քնած
քնապարկ
քնարական
քնել
քննադատ
քննադատական
քննադատել
քննադատություն
քննական
քննարկել

քննարկում
քննել
քննիչ
քննչական
քննություն
քշել
քսել
քսուք
քվեաթերթիկ
քվեատուփ
քվեարկել
քվեարկություն
քրիստոնեական
քրիստոնեություն
քրիստոնյա
քույր (նաև «բուժքույր» իմաստով)
քույրիկ
քուն
քուռակ

Օ

օ՛
օ՛ֆ
օգնել
օգնություն
օգտագործել
օգտակար
օգտվել
օդ
օդակայան
օդանավ
օդանավակայան
օդաչու
օդափոխիչ
օդորակիչ

օդուժ
օժանդակ
օլիմպիական
օձ
օղի
օճառ
օճառաման
օպերային
օջախ
օվկիանոս
օվկիանոսային
օտար
օտարազգի
օտարերկրացի
օտարերկրյա
օր
օրաթերթ
օրակարգ
օրգանիզմ
օրենսդրություն

օրենք
օրինակ
օրինական
օրիորդ
օրինանք
օրինել
օրինված
օրինություն

Ֆ

ֆիզիկա
ֆիզիկական
ֆիլմ
ֆոտոխցիկ
ֆրանսախոս
ֆրանսերեն
ֆրանսիացի

Կայուն բառակապակցություններ

ազգային հերոս
ազգային փոքրամասնություն
ավարտական աշխատանք
արհեստական արբանյակ
արտաքին գործերի
 նախարարություն
աշխատանքային ժամ
աշխատանքային օր
աշխատանքի իրավունք
առցանց ուսուցում
ատամի խոզանակ
ատամի մածուկ
արևային ակնոց
բաժանմունքի վարիչ
բանակի հրամանատար
բարձրագույն կրթություն
բարձրագույն ուսումնական
 հաստատություն
բաց առաջնություն
բաց նամակ
բժշկական կենտրոն (ԲԿ)
բնական արբանյակ
բնական գիտություններ
բնակության վայր
գիտական հոդված
գիտությունների ակադեմիա (ԳԱ)
գիտությունների թեկնածու
գլխավոր բժիշկ
գործադիր մարմին
գործերի կառավարիչ
գործնական նամակ
դպրոցի տնօրենություն
ելքի իրավունք
երեկ չէ առաջին օրը

երթուղային տաքսի
երկաթուղային կայարան
Երկիր մոլորակ
երկնային մարմին
Երկրի բնական արբանյակ
զարգացման կենտրոն
զինված ուժեր
էլեկտրոնային հասցե
էլեկտրոնային մատյան
ընտանի կենդանի
ընտրելու իրավունք
ընտրովի մարմին
ընտրվելու իրավունք
թեյի գդալ
թեյի բաժակ
թերի կրթություն
թռիչքի ժամանակացույց
թվային գրագիտություն
ժամանցի կենտրոն
իրավունքների սահմանափակում
լեզվի կենտրոն
լվացքի մեքենա
լույսի արագություն
խղճի ազատություն
խնամքի կենտրոն
խոսքի ազատություն
ծանր հրետանի
ծովի մակերևույթ
կամքի ուժ
կեցության իրավունք
կուտակային քարտ
կրթական համակարգ
կրթության իրավունք
կրթության, գիտության, մշակույթի

և սպորտի նախարարություն
համաշխարհային ծրագիր
համաշխարհային պատերազմ
հանգստի ժամ
հանգստյան օր
հանրային հեռուստաընկերություն
հասարակական գիտություններ
հավաքների ազատություն
հեղուկ օճառ
հեռակա ուսուցում
հեռավար դասընթաց
հետադարձ կապ
հերթապահ բժիշկ
հերթապահ բուժքույր
հիմնական դպրոց
հոգեկան վիճակ
հրաման կատարել
ձեռքերի խնամք
ձեռքի ժամացույց
ճաշի գդալ
ճաշի ժամ
մասնագիտական կրթություն
մասնավոր դպրոց
մարդու իրավունքներ
մարդու իրավունքների պաշտպան
մարզական խաղեր
մարզական կենտրոն
մթնոլորտային տեղումներ
միջազգային դպրոց
միջնակարգ դպրոց
միջնակարգ կրթություն
մշակույթի կենտրոն
մուտքի իրավունք

պաշտոնական նամակ
պաշտպանության բանակ

պաշտպանության
 նախարարություն
պատի ժամացույց
պարարվեստի ուսումնարան
պարեկային ծառայություն
պարենային ծրագիր
պետական դպրոց
պետական պաշտոնյա
սառը պատերազմ
սեռական դաստիարակություն
սեռական պատկանելություն
սեռական փոքրամասնություն
սպասարկման ոլորտ
վայրի կենդանի
վաղը չէ մյուս օրը
վարակիչ հիվանդություն
վարձով տուն
վարորդական իրավունք
վերակենդանացման բաժանմունք
վիրաբուժական բաժանմունք
տարրական դպրոց
տարրական կրթություն
տեղական ինքնակառավարման
 մարմին
տեղեկատվական տեխնոլոգիա
տեսարժան վայր
ուղիղ եթեր
օգտակար հանածո
օտար լեզու

Հարադիր բայեր

աշխարհ գալ	թույլտվություն հարցնել
առաջ գնալ	ժամանակ անցկացնել
արձակուրդ գնալ	իրավունք ունենալ
բաժակ բարձրացնել	լավ զգալ
բանակցություններ վարել	լաց լինել
բաց թողնել	լվացք անել
բեմ դուրս գալ	խաղաղություն հաստատել
բնակություն հաստատել	խորհուրդ հարցնել
գերի ընկնել	խորհուրդ տալ
գնում կատարել	ծրագիր կազմել
գոլ խփել	կանգ առնել
գոհ լինել	կապի մեջ մնալ
գոհ մնալ	կատակ անել
գոյություն ունենալ	կարգի բերել
գովասանքի արժանանալ	կարեր դնել
գրի առնել	կարիք ունենալ
դաս տալ	կարծիք հայտնել
դասընթաց վարել	կյանքից հեռանալ
դեր խաղալ	կուլ տալ
դժգոհ մնալ	կրթություն ստանալ
դուր գալ	հաղթանակ տանել
դուրս գալ	հաճույք ստանալ
դուրս գրել	համաձայն լինել
եթեր արձակել	համաձայնության գալ
եթեր տալ	հանգիստ մնալ
ելույթ ունենալ	հանդես գալ
երթուղի դուրս գալ	հաշիվ բացել
զգոն լինել	հաշիվը փակել
զեկուցում կարդալ	հաշվի առնել
զոհ դառնալ	հաշտություն կնքել
ընկերություն անել	հասանելի լինել
թույլ տալ	հարց տալ

հաց կիսել
հաց ուտել
հետ ընկնել
հետ մնալ
հետ տալ
հոգ տանել
հույս ունենալ
հսկողության տակ առնել
հրաժեշտ տալ
հրավեր ուղարկել
ծեռք բերել
ծու ածել
ծու դնել
ճանապարհ ընկնել
մահապատժի ենթարկել
մաղթանք հղել
մարզանք անել
նեղություն տալ
ներկա լինել
ներողություն խնդրել
նվիրված լինել
շնորհակալ լինել
շնորհակալություն հայտնել

որոշում կայացնել
ուշադրություն դարձնել
չափահաս դառնալ
պաս պահել
պարտք մնալ
պարտքը փակել
սեղան գցել
վազանց կատարել
վայրէջք կատարել
վատ զգալ
վարձով տալ
վեր կենալ
վնաս հասցնել
տեղ զբաղեցնել
տեղյակ լինել
տեղյակ պահել
տպավորություն թողնել
ցավակցություն հայտնել
օգնություն խնդրել
օգնություն ցույց տալ
օգուտ տալ
օդ բարձրանալ
օրենքը խախտել

Դարձվածքներ

ախորժակ պահել - սպասել համեղ բան ուտելու
ախորժակը բացվել - ուտելու ցանկություն առաջանալ
ախորժակը փակվել - ուտելու ցանկությունը կորցնել
ականջի ետև գցել - մոռացության տալ, հաշվի չառնել
աղ ու հացով - հյուրասեր, առատաձեռն
աղջիկ տալ - ամուսնացնել
աղջկան մարդու տալ - ամուսնացնել
անակնկալի գալ - անսպասելի մի բան տեսնել, մի բանի հանդիպել
անզեն աչքով - սեփական տեսողությամբ
աշխարհ տեսած - կյանքի մեծ փորձ ունեցող

աշխարհից կտրված - առանձնացած, ինքնամփոփ
 աշխարհով մեկ լինել – ուրախանալ, ցնծալ
 աչք դնել - հավանել
 աչքերը փակ - վստահորեն, կուրորեն
 աչքերին չհավատալ - զարմանալ, ապշել
 աչքը լի / աչքը կուշտ - գոհ, բավարարված
 աչքը ծակ - ագահ, անկուշտ
 աչքը կուշտ - գոհ, բավարարված
 աչքի անցկացնել - որևէ գրության թեթևակի ծանոթանալ, դիտել, զննել
 աչքի ընկնել - ուրիշներից առանձնանալ, տարբերվել, նկատվել
 աչքի ընկնող – նշանավոր, տարբերվող
 աչքի լույսի պես պահել - խնամքով պահել, պահպանել
 աչքին ընկնել - նկատվել, հանկարծ երևալ
 աչքից ընկնել - այլևս չսիրվել, չհարգվել
 աչքից հեռու մնալ - ուշադրությունից, տեսադաշտից դուրս մնալ
 ասող-խոսող - զրուցել սիրող. հեշտ հաղորդակցվող
 աստեղային ժամ - արվեստագետի, անձի համար ամենանշանավոր օրը
 արցունքն աչքերին – արտասովոր
 բախտը բերել – հաջողակ լինել, հաջողություն ունենալ, հաջողել
 բախտի բերմամբ - բարեբախտաբար, պատահաբար
 բարի ճանապարհ՝ ճամփա – մեկնողներին ուղղված բարեմաղթություն
 բարով մնաս / մնաք - մեկնողի հրաժեշտի արտահայտությունը
 բերանը բաց մնալ - զմայլվել, հիանալ
 գլխին փորձանք բերել - մի վատ բանի հասցնել, դժբախտություն պատահել
 գլխով հատուցել - կյանքը զոհաբերել հանուն մի բանի
 գլուխ կոտրել - մի բանը հասկանալու համար չարչարվել
 գլուխ հանել - հասկանալ, կողմնորոշվել, կարողանալ կատարել
 գլուխ պահել - ծուլանալ
 գլուխ տալ - բարևել, ողջունել, խոնարհվել
 գլուխը կախ - իր գործով տարված
 գլուխը կորցնել - շփոթվել, մոլորվել
 գլուխը պտտվել - գլխապտույտ ունենալ
 գլուխը տանել - ծանձրացնել
 գլուխն ուռչել - մի բանից հոգնել, ծանձրանալ
 գործը գլուխ բերել - գործը հաջողեցնել
 գործը տեղից շարժել - աշխատանքն առաջ մղել

գործի մարդ - գործունյա
 գործից գլուխ հանել - կարողանալ, հասկանալ
 գույնը գցած - գունատ
 գույնը գցել - գունատվել
 դատարկ գլուխ - հիմար, ապուշ
 երկար-բարակ - մանրամասն
 լեզու գտնել - իրար հասկանալ
 լեզուն կուլ տալ - լռել, պապանձվել
 լեղին պատռվել - շատ վախենալ, սարսափահար լինել
 խելքին մոտ - հնարավոր
 ծամել, բերանը դնել - մանրամասն ու հասկանալի բացատրել
 կաշվից դուրս գալ - շատ չարչարվել
 կարճ ասած - համառոտակի՝ առանց մանրամասների
 կարճ կապել - համառոտ ասել վերջացնել
 կրակի կտոր- ժիր
 հալից ընկնել - հոգնել
 ձեռք բերել - մի բան ստանալ, մի բանի տիրանալ
 ձեռք ձեռքի - միասին, անբաժան
 ձեռք ձեռքի տալ - հաշտվել
 ձեռք մեկնել - օգնել
 ձեռք տալ - հարմար լինել
 ձեռքը բաց - շռայլ
 ձեռքը բռնել - արգելել, թույլ չտալ
 ձեռքը փակ - ժլատ
 ձեռքով անել - ողջունել, բարևել
 մազ մնալ - շատ քիչ մնալ,
 մազից կախված - շատ վտանգավոր
 մազից պրծնել - հազիվ փրկվել
 մատից փուշ հանել - օգտակար գործ կատարել, օգնել, աջակցել
 մարմնով դող անցնել - վախից կամ որևէ զգացումից փշաքաղվել
 մեջքը բռնվել- մեջքի ցավ ունենալ
 մի բարձի ձերանալ - ապրել մինչև խոր ձերությոն, իրարից չբաժանվել
 մի կերպ - դժվարությամբ, հազիվհազ
 մի շնչով - միանգամից, առանց ընդհատելու
 մինչև ոսկորները - ամբողջովին
 մինչև ոսկորները թրջվել - ամբողջովին թրջվել

մտքերը հավաքել - կենտրոնանալ
մտքից հանել - մոռանալ
մտքում պահել - չմոռանալ, հիշել
շունչը պահած - խիստ լարված, խորապես հուզված
շունչը տեղը բերել - շնչելը կարգավորել
ուսում առնել - կրթվել, սովորել
ջուր դառնալ - սաստիկ թրջվել, շատ քրտնել
ջրի պես - վարժ, սահուն, անգիր
սիրտը բաց - հյուրասեր, առատաձեռն
սիրտը գրավել - սիրահարեցնել իրեն, սիրվել մեկի կողմից
սիրտը խառնել - փսխելու վիճակում լինել
սիրտը կախ - անտրամադիր
սիրտը կոտրել - ցավ պատճառել, ընկճել, վշտացնել
սիրտը կպչել - շատ հավանել, սիրահարվել
սիրտը կտոր-կտոր լինել - վշտանալ
սիրտը շահել - սիրաշահել
սիրտը տաքանալ - սիրով լցվել մեկի նկատմամբ
սրտով լինել - ցանկացածը կատարվել, հավանել
վախից կուչ գալ - վախից կծկվել
վայրկյան առաջ - շուտ, անհապաղ
տանը մնալ - չամուսնանալ
ուսում առնել - կրթվել, սովորել
փշերի վրա - անհանգիստ
քաղցր աչքով նայել - բարյացակամ լինել
քիթը ցից - մեծամիտ
օր առաջ / ժամ առաջ - որքան հնարավոր է՝ շուտ

ՀԱՅԵՐԵՆԻ ԻՄԱՑՈՒԹՅԱՆ Գ1-Գ2 ՄԱԿԱՐԴԱԿՆԵՐ

ՀԱՅԵՐԵՆԻ ԻՄԱՑՈՒԹՅԱՆ Գ1-Գ2 ՄԱԿԱՐԴԱԿՆԵՐԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Գ մակարդակ (հմուտ գործածող)

Սա լեզվի տիրապետման բարձր մակարդակն է, այն փուլը, երբ սովորողը կարող է գրեթե ցանկացած լեզվական միջավայրում ազատ հաղորդակցվել տարբեր (կենցաղայինից մինչև մասնագիտական) թեմաների շուրջ առանց նախապես պատրաստվելու:

Գ1 (ինքնուրույն գործածողի մակարդակ)

Սովորողն այս մակարդակում տիրապետում է բավական հարուստ բառապաշարի և լեզվական բազմազան կաղապարների, լեզվի քերականական իրողություններին, կարողանում է դեմառդեմ կամ հաղորդակցության այլևայլ միջոցներով գրավոր կամ բանավոր հաղորդակցվել տարբեր թեմաներով, մտքերն արտահայտել սահուն և անկաշկանդ, առանց բառեր և արտահայտություններ փնտրելու, երկխոսել տարբեր միջավայրերում՝ հարցադրումներ անելով և պատասխանելով հարցերին, գրավոր և բանավոր հստակ, լավ կառուցված նախապատրաստված և հանպատրաստից խոսք շարադրել, լեզուն արդյունավետ գործածել ուսումնական, գիտական և մասնագիտական նպատակներով:

Գ2 (լեզվակրի մակարդակ)

Սովորողն այս փուլում լեզվին տիրապետում է լեզվակրի մակարդակով: Տիրապետելով բառապաշարային և քերականական նրբություններին՝ նա կարողանում է ազատ հաղորդակցվել բոլոր ոլորտներում և տարբեր իրադրություններում՝ օգտվելով լեզվի հոմանշային հարստությունից, դրսևորել լեզվակրին բնորոշ խոսքային վարքագիծ: Սովորողն այս փուլում կարողանում է տարբեր ոճերի և տարբեր ծավալի տեքստեր կազմել՝ գիտական հոդված, զեկուցում, դասախոսություն, գործնական գրություն, հրապարակախոսական հոդված, շնորհավորական ուղերձ, հանդիսավոր խոսք և այլն, անձնական, մասնագիտական և պաշտոնական զրույցներ վարել, գնահատել փաստերն ու իրողությունները, համադրել և ի մի բերել գրավոր և բանավոր տարբեր աղբյուրներից քաղված տեղեկությունները, կարծիք հայտնել, քննարկել տարբեր իրադարձություններ (քաղաքական, տնտեսական, մշակութային և այլն):

Ոլորտներ և թեմաներ

Սովորողը Գ մակարդակում կարող է ազատորեն հաղորդակցվել ցանկացած թեմայով և հաղորդակցական բոլոր իրավիճակներում: Այս մակարդակի համար ևս կարևորվում են՝

- միջանձնային հարաբերությունների ոլորտը,
- սոցիալ-կենցաղային ոլորտը,
- սոցիալ-մշակութային ոլորտը՝ իր ենթաօլորտներով (պետաիրավական, հասարակական, կրթական, առողջապահական):

Սովորողը հիշյալ ոլորտների շրջանակում պետք է կարողանա անկաշկանդ դրսևորել հաղորդակցական տարբեր հմտություններ:

Հաղորդակցումն ապահովող հմտություններ

Սովորողը Գ մակարդակում լիարժեք տիրապետում է խոսքի ընկալման ու կառուցման չորս հմտություններին:

Ունկնդրում

Լսողական ընկալումը ենթադրում է մի շարք կարողությունների դրսևորում.

- լսել և ամբողջությամբ հասկանալ մեկ կամ միաժամանակ մի քանի խոսողների բանավոր խոսքը,
- հնարավորինս լիարժեք հասկանալ խոսողի հաղորդակցական մտադրությունները, խոսքի բովանդակությունը և հուզարտահայտչական առանձնահատկությունները,
- ընկալել խոսակցի մտադրությունները և խոսքի մանրամասները՝ արտակա և ներակա իմաստներով,
- տարաբնույթ տեղեկությունները հասկանալ ընդհանուր, մանրամասն և քննադատական ընկալման մակարդակով,
- հասկանալ խոսողի հիմնական նպատակները, խոսքի նյութի նկատմամբ նրա վերաբերմունքը:

Ունկնդրելու հմտության ցուցիչներ (Գ մակարդակ)

	<i>Հայտարարություններ և հրահանգներ</i>	<i>Լեզվակրի խոսք և լեզվակիրների գրույց</i>	<i>Հեռուստատեսային և ռադիոյի հաղորդումներ, ձայնագրություններ</i>	<i>Որպես հանդիսատես</i>
Գ2	Կարողանում է հեշտությամբ հասկանալ	Կարողանում է հեշտությամբ հետևել ցանկա-	Կարողանում է առանց դժվարության ընկալել	Կարողանում է առանց դժվարության

	ձայնագրված ցանկացած հրահանգ կամ հայտարարություն, աշխատանքային բարդ կարգադրություն և այլն, հետևել հրահանգներին ու ցուցումներին, նույնիսկ եթե ձայնագրությունը տեխնիկապես աղավաղված է:	ցած (նույնիսկ վերացական և իր մասնագիտությամբ նրա չառնչվող) թեմայով իր ներկայությամբ ծավալվող քննարկման, հասկանալ բոլոր մանրամասները, ներկա իմաստները, խոսողների նույնիսկ ոչ բացահայտ վերաբերմունքը:	ռադիոհեռուստատեսային և ձայնագրված ցանկացած խոսք՝ անկախ նրանից, թե ինչ արագությամբ է այն արտասանվում: Կարողանում է առանց ճիգերի հասկանալ փաստավավերագրական ֆիլմերի տեքստերը՝ անկախ ընթերցողի առոգանությունից և խոսքի արագությունից, գեղարվեստական ֆիլմի հերոսների խոսքը, նույնիսկ եթե այն համեմված է առօրյա խոսակցական բառերով, բարբառաբանություններով, դարձվածային արտահայտություններով և այլն:	հետևել մասնագիտական դասախոսությունների, ելույթների կամ զրույցների ու քննարկումների, նույնիսկ եթե խոսքում գործածվում են անձանոթ եզրույթներ և լեզվական բարդ կառույցներ: Կարողանում է առանց դժվարության հասկանալ ելույթ ունեցողների, ասմունքողների, դերասանների խոսքը համերգների ժամանակ և թատերական ներկայացումներում:
Գ1	Կարողանում է անհրաժեշտ տեղեկություններ քաղել տեխնիկապես ցածրորակ և աղմուկով ուղեկցվող ձայնագրություններից (կայարաններում, օդանավում և այլն):	Կարողանում է առանց դժվարության հետևել իր ներկայությամբ ծավալվող խմբային քննարկմանը և հասկանալ նրա բովանդակությունը:	Կարողանում է հասկանալ ռադիոյով, հեռուստացույցով կամ համացանցային տեսանյութերում վերացական բարդ թեմաներով քաղաքական, մասնագիտական,	Կարողանում է առանց լարվելու հետևել իր բնագավառին առնչվող դասախոսություններին, զրույցներին ու քննարկումներին:

վակայաններում, հասարակական այլ վայրերում հնչող հայտարարություններ և հրահանգներ): Հիմնականում կարողանում է հասկանալ տեխնիկական տեղեկատվությունը (օրինակ՝ ամեն օր օգտագործվող սարքավորումների մասին աշխատանքային կարգադրությունները), կարողանում է հետևել հրահանգներին ու ցուցումներին:	ն մանրամասները, նույնիսկ եթե թեման անծանոթ է: Կարողանում է հասկանալ հեռախոսային խոսակցությունները, ծայրային հաղորդագրությունները, նույնիսկ եթե դրանք տեխնիկական խնդիրներ ունեն: Կարողանում է հասկանալ դարձվածային արտահայտություններ և խոսակցական ոճին բնորոշ բառեր և խոսքային կառույցներ:	պաշտոնական և այլ տեքստեր (առանձին դեպքերում պարզաբանման կարիք չգալով): Կարողանում է հասկանալ տեղեկատվական բնույթի հաղորդումներում, այդ թվում՝ լուրերի թողարկումներում հնչող տեքստերը, ուղիղ եթերով ընթացող հարցազրույցներում, բանավեճերում հնչող տեսակետները, այդ թվում խոսողների ոչ բացահայտ արտահայտած վերաբերմունքը խոսքի նյութի նկատմամբ: Կարողանում է հասկանալ վավերագրական և գեղարվեստական ֆիլմերի բովանդակությունը:	Կարողանում է հասկանալ թատերական ներկայացումներ ի տեքստերը (առանձին խոսքային պատկերների դեպքում պարզաբանման կարիք ունենալով):

Ընթերցում

Ընթերցումը ենթադրում է հետևյալ հմտությունների դրսևորումը՝

- կարդալ բարդ և ծավալուն տեքստեր (քաղաքական, մասնագիտական, գեղարվեստական և այլն), խորապես հասկանալ կարդացածը, գնահատել հեղինակի մոտեցումը,
- հնարավորինս լիարժեք հասկանալ տեքստի մանրամասները, հեղինակի մտադրությունները,

- ազատ կողմնորոշվել տարբեր տեքստերում ներկայացված տեղեկությունների ու փաստերի մեջ, անհրաժեշտության դեպքում դուրս բերել դրանք, վերլուծել և համադրել:

Ընթերցման հմտության ցուցիչներ (Գ մակարդակ)

	<i>Ընթերցում ընկալման համար</i>	<i>Ընթերցում կողմնորոշվելու համար</i>	<i>Նամակագրության ընթերցում</i>	<i>Ընթերցում տեղեկություններ ձեռք բերելու համար</i>
Գ2	Կարողանում է հասկանալ և մեկնաբանել տարբեր ոճերի ու ժանրերի՝ բարդ կառուցվածք և բազմազան բառապաշար ունեցող տեքստեր: Կարողանում է հասկանալ ծավալուն և բարդ տեքստեր՝ նկատելով ոճի աննշան տարբերությունները, ինչպես նաև ընկալելով հիմնական գաղափարը, ենթատեքստն ու ներիմաստները, հեղինակի ոչ բացահայտ վերաբերմունքը և այլն:	Կարողանում է նոր սարքավորումների կամ ընթացակարգերի վերաբերյալ անհրաժեշտ տեղեկություններ գտնել բարդ և ծավալուն հրահանգներում ու փաստաթղթերում (անկախ ոլորտից և մասնագիտությունից):	Կարողանում է հասկանալ ցանկացած նամակ, հաղորդագրություն (անձնական, գործնական և պաշտոնական):	Կարողանում է լիովին ընկալել ցանկացած տեքստ՝ անկախ բարդությունից, ծավալից, ուղղվածությունից (հասարակական, մասնագիտական և այլն): Կարողանում է դուրս բերել բացահայտ և ոչ բացահայտ տեղեկություններ, խնդրի նկատմամբ հեղինակի մոտեցումներն ու վերաբերմունքը և այլն:
Գ1	Կարողանում է հասկանալ իր մասնագի-	Կարողանում է նոր սարքավորումների կամ ընթացակարգերի	Կարողանում է հասկանալ ցանկացած	Կարողանում է անհրաժեշտ տեղեկություններ քաղել

տությանն առջվող կամ դրա հետ կապ չունեցող ընդարձակ ու բարդ տեքստեր՝ մի քանի անգամ կարդալով դժվար հատվածները:	վերաբերյալ անհրաժեշտ տեղեկություններ գտնել բարդ և ծավալուն հրահանգներում ու փաստաթղթերում (անկախ ոլորտից և մասնագիտությունից)՝ հարկ եղած դեպքում դժվար հատվածները մի քանի անգամ կարդալով:	նամակ, հաղորդագրություն (անձնական, գործնական և պաշտոնական)՝ հազվադեպ օգտվելով բառարանից:	տարբեր բարդություն ունեցող տեքստերից, մասնագիտական աղբյուրներից, տարբերել հեղինակների արտահայտած կարծիքները:

Բանավոր խոսք

Բանավոր խոսքի կառուցումը ենթադրում է այնպիսի հմտությունների դրսևորում, ինչպիսիք են՝

- տարբեր թեմաներով հակիրճ և ծավալուն բանավոր խոսք կառուցելը,
- զրույցների և քննարկումների ժամանակ խոսակիցներին անկաշկանդ արձագանքելը,
- տարբեր թեմաներով և տարբեր նպատակներով սահուն ու փաստարկված խոսք կառուցելը,
- որևէ խնդրի վերաբերյալ սեփական մոտեցումները և վերաբերմունքը հստակ ձևակերպելը:

Բանավոր խոսքի հմտության ցուցիչներ

	<i>Երկխոսություն</i>	<i>Մենախոսություն</i>
Գ2	Կարողանում է պաշտոնական և անձնական թեմաներով անկաշկանդ խոսել առանց որևէ լեզվական սահմանափակման: Կարողանում է առանց կաշկանդվելու երկխոսել լեզվակիրների և ոչ լեզվակիրների հետ, մասնակցել տարբեր թեմաներով խմբային քննարկումների, բանավեճերի: Կարողանում է հստակ ձևակերպել և անկաշկանդ արտահայտել լավ	Կարողանում է ներկայացնել սահուն, մանրամասն, տրամաբանական կուռ կառուցվածք ունեցող և քերականորեն ճիշտ ձևակերպված նկարագրական, պատմողական կամ դատողական խոսք՝ օգտագործելով ոճին համապատասխան բառապաշար: Կարողանում է տարբեր թեմաներով վստահ և սահուն խոսք կառուցել՝ այն համապատասխանեցնելով լսարանին / լսարանի պահանջներին:

	փաստարկված տեսակետը՝ չգիջելով լեզվակիրներին: Տիրապետում է լեզվի հոմանշային ու դարձվածային հարուստ պաշարին, կարողանում է համարժեք արձագանք տալ զրուցակիցների խոսքին՝ կառուցելով զրույցին համահունչ սահուն և փաստարկված խոսք, արտահայտելով իմաստային նրբերանգներ:	
Գ1	Կարողանում է առօրյա կյանքում առանց կաշկանդվելու զրույց վարել՝ օգտագործելով լեզվական համապատասխան միջոցներ՝ իր զգացմունքներն ու ապրումները, վերաբերմունքը ներկայացնելու, մտքերն այլաբանորեն արտահայտելու համար, կատակել: Կարողանում է առանց կաշկանդվելու մասնակցել ընկերների հետ խմբային քննարկումների ծանոթ կամ անծանոթ թեմաներով: Կարողանում է պաշտոնական զրույցի կամ բանավեճի ընթացքում հիմնավորված արձագանքել հարցադրումներին, պարզաբանումներ տալ, պաշտպանել սեփական տեսակետը՝ անհրաժեշտ փաստարկներով:	Կարողանում է վերարտադրել ընթերցած գեղարվեստական և ոչ գեղարվեստական տեքստերի, հեռուստատեսությամբ և ռադիոյով լսած հաղորդումների բովանդակությունը՝ վերաձևակերպելով նյութի շարադրանքը: Կարողանում է համակարգված և մանրամասն նկարագրել և/կամ բնութագրել տարբեր առարկաներ և իրողություններ: Կարողանում է որևէ թեմա ներկայացնել ունկնդիրներին ելույթի կամ զեկուցման ձևով, հիմնավորել սեփական տեսակետը:

Գրավոր խոսք

Գրավոր խոսքի կառուցումը ենթադրում է այնպիսի հմտությունների դրսևորում, ինչպիսիք են՝

- տարբեր թեմաներով հակիրճ և ծավալուն տեքստեր կառուցելը,
- ուրիշների հետ անձնական և պաշտոնական նամակագրություն վարելը,

- տարբեր թեմաներով և տարբեր նպատակներով սահուն ու փաստարկված տեքստ կառուցելը,
- որևէ խնդրի վերաբերյալ սեփական մոտեցումները, վերաբերմունքը կամ գնահատականը գրավոր հստակ ձևակերպելը:

Գրավոր խոսքի հմտության ցուցիչներ

	<i>Ընդհանուր գրավոր հաղորդակցում</i>	<i>Նամակներ և կարճ հաղորդագրություններ</i>	<i>Գրառումներ</i>	<i>Սլոեդազործական տեքստ</i>
Գ2	Կարողանում է գրել տրամաբանորեն և քերականորեն կապակցված ընդարձակ խոսք՝ անհրաժեշտ և հիմնավորված տեղեկություններ հաղորդելու համար:	Կարողանում է ցանկացած թեմայով ընդարձակ նամակ գրել (անձնական, գործնական և պաշտոնական): Կարողանում է հաղորդագրությունների միջոցով հակիրճ և լիարժեք տեղեկություններ հաղորդել ուրիշներին:	Կարողանում է դասախոսությունների, գիտաժողովների, խորհրդակցությունների ժամանակ գրագետ, անսխալ և համակարգված գրառումներ անել: Կարողանում է մասնագիտական գրականությունից հստակ և համակարգված գրառումներ կատարել:	Կարողանում է գրել բոլոր ոճերին բնորոշ տարաբնույթ տեքստեր, շարադրել մասնագիտական տեքստեր (զեկուցում, հոդված, հաղորդում)՝ վերլուծելով, համադրելով և գնահատելով տարբեր աղբյուրներից քաղված տեղեկություններն ու փաստերը, և անհրաժեշտ եզրահանգումներ անել:
Գ1	Կարողանում է արդյունավետ կապ հաստատել այլոց հետ՝ գրավոր փոխանցելով անհրաժեշտ տեղեկություններ, սահուն և անսխալ լրացնել մասնագիտական ուղղվածություն	Կարողանում է գրել անձնական և գործնական (թղթային և էլեկտրոնային) նամակներ՝ պահպանելով դրանց գրության ընդունված ձևաչափը:	Կարողանում է ճշգրիտ և տեքստին շատ մոտ գրառումներ կատարել դասախոսության ժամանակ:	Կարողանում է հստակ արտահայտել մտքերը ճիշտ կառուցված տեքստում՝ մանրամասն ներկայացնելով իր կարծիքն ու տեսակետները, ընդգծելով կարևոր հարցերը:

ունեցող փաստաթղթեր, գրել ընդարձակ և մանրամասն ինքնակենսագրություն:			Կարողանում է գրել ընդարձակ տեքստեր Հայաստանի կենցաղի, մշակույթի, պատմության վերաբերյալ, ձևակերպել գործնական փաստաթղթեր (հայտարարություններ, հաշվետվություններ և այլն):

Լեզվական գիտելիք

Հնչյունաբանություն, ուղղագրություն, ուղղախոսություն

Զարգացնելով նախորդ մակարդակներում յուրացրածը՝ սովորողը Գ1 մակարդակում պետք է շարունակի հղկել արտասանական հմտությունները և Գ2 մակարդակում դրսևորի՝ բառերի անսխալ արտասանության և շեշտադրության (այդ թվում՝ ընդհանուր կանոններից շեղումներ, օտար բառերի և դրանց թեք ձևերի շեշտադրություն), նախադասությունների ճիշտ առոգանության հմտություններ, ինչպես նաև լիովին տիրապետի հայերենի ուղղագրության նրբություններին (այդ թվում՝ գծիկով, անջատ կամ միասին գրվող բառերի, բաղադրյալ հատուկ անունների գրությանը, ուղղագրական զուգաձևություններին և այլն):

Բառապաշար

Սովորողը Գ մակարդակում պետք է տիրապետի համագործածական բառերի բավական հարուստ պաշարի, սահմանափակ կիրառություն ունեցող բառերի տարբեր խմբերի, առավելաբար իր զբաղմունքին կամ մասնագիտությանն առնչվող գիտաբառերին (այդ թվում՝ նեղ մասնագիտական բառերին), կարողանա ճիշտ և տեղին գործածել դարձվածքներ, շրջասույթներ, խոսքի պատրաստի վերարտադրելի այլ միավորներ: Նա պետք է կարողանա հեշտությամբ և ճիշտ կողմնորոշվել հոմանիշների և հարանունների ընտրության հարցում, խոսքում թույլ չտա բառագործածության սխալներ, խուսափի օտարաբանությունների գործածությունից և այլն:

Սովորողն այս մակարդակում պետք է տիրապետի հայերենի բառակազմական կաղապարներին, անհրաժեշտության դեպքում համաբանությամբ կամ համապատասխան կաղապարներով կարողանա նոր բառեր կազմել, ճիշտ և տեղին գործածել հարադրական կազմությունները և այլն:

Քերականություն

Սովորողը Գ1 մակարդակում պետք է կատարելագործի ուսումնառության նախորդ փուլերում ձեռք բերած քերականական գիտելիքը և Գ2 մակարդակում լիարժեք տիրապետի հայերենի քերականությանը: Նա պետք է կողմնորոշվի քերականական զուգաձևությունների հարցում (հոլովական, բայական, խնդրառական զուգաձևություններ), տիրապետի քերականական հոմանիշներին՝

- ձևաբանական (հոգնակիի ձևեր, հոլովաձևեր, հոլովաձև-կապային կառույց, հարադրական և համադրական բայեր),
- շարահյուսական (դրական և ժխտական, հարցական և հրամայական նախադասություններ, համադասական և ստորադասական նախադասություններ և այլն):

Սովորողը պետք է կարողանա ընտրել անհրաժեշտ լեզվական միավորները՝ ելնելով խոսքի նպատակից, ոճից և այլն:

Ոճաբանական գիտելիք

Սովորողը Գ մակարդակում պետք է կարողանա տարբեր ժանրերի գրավոր և բանավոր խոսք կառուցել՝ հաշվի առնելով գործառական ոճերի բառապաշարային և քերականական առանձնահատկությունները:

ՄԻՋՆՈՐԴԱՎՈՐՈՒՄ

Միջնորդավորումը բնութագրվում է որպես հաղորդակցական գործունեության մի տեսակ, երբ լեզուն գործածողը/սովորողը խթանում է հաղորդակցումը՝ հանդես գալով որպես սոցիալական միջնորդ, որը կամուրջներ է ստեղծում և օգնում է բովանդակություն փոխանցել երբեմն նույն լեզվի շրջանակում կամ նրա տարբեր դրսևորումների միջև (օրինակ՝ բարբառ-գրական լեզու), երբեմն՝ տարբեր լեզուների: Ըստ այսմ տարբերակում են *ներլեզվական միջնորդավորում* և *միջլեզվական միջնորդավորում* հասկացությունները:

Ներլեզվական միջնորդավորումը առօրյա սոցիալական գործունեություն է, որն իրականացվում է այն ժամանակ, երբ կարիք է լինում լեզվի մեկ տարբերակով կամ դրսևորմամբ արտահայտված տեղեկությունը փոխանցել մեկ այլ տարբերակի կամ դրսևորման, օրինակ՝ արևմտահայերեն խոսքը՝ արևելահայերենի կամ նշանացի (ժեստերի) լեզուն՝ խոսքի, ինչպես նաև տվյալ լեզվով ծավալուն կամ խորթին ձևակերպված տեղեկությունը ներկայացնելու սեղմ, պարզեցված տարբերակով՝ այդպիսով մեկ կամ մի քանի հոգու համար այն մեկնաբանելով կամ առավել ընկալելի դարձնելով: Այսինքն՝ ներլեզվական միջնորդավորումն ուղղված է բարդ տեղեկությունները պարզեցնելուն, խոսակիցներին կամ լսարանին ավելի հասկանալի դարձնելուն:

Միջլեզվական միջնորդավորումը միջմշակութային հաղորդակցության մեջ լեզվական և մշակութային խոչընդոտների հաղթահարումով ստեղծվող բովանդակություն է, որը նպաստում է հաղորդակցվող կողմերի ավելի խոր փոխըմբռնմանը:

Լեզվական միջնորդավորումն այսօր այլ բովանդակություն է ստացել: Եթե նախկինում այն ընկալվում էր իբրև տեքստի միջնորդավորում՝ գլխավորապես գրավոր և բանավոր թարգմանության ձևով, ապա այժմ այն դիտվում է նաև որպես փոխգործակցությունը և հաղորդակցումը հեշտացնող միջոց: Ընդ որում, տեքստի թարգմանությունն այս դեպքում միջնորդավորման միայն մեկ դրսևորումն է:

Միջնորդավորման չափորոշիչները ներկայացվում են երեք խմբով՝ *տեքստի միջնորդավորում*, *ընկալման միջնորդավորում* և *հաղորդակցման միջնորդավորում*:

Ընդհանուր միջնորդավորում	
Գ2	Կարողանում է արդյունավետ և բնականոն ձևով միջնորդի դեր կատարել, մարդկանց կարիքներին ու ստեղծված իրավիճակին համապատասխան տարբեր դերեր ստանձնել, բացահայտել կողմերի փոխգործակցության բոլոր նրբություններն ու հուզական քննարկում ղեկավարել:

	Կարողանում է պարզ, սահուն և լավ կառուցված խոսքով մեկնաբանել ներկայացված փաստերն ու փաստարկները՝ ճշգրիտ փոխանցելով գնահատականներն ու նրբությունների մեծ մասը և ընդգծելով հանրամշակութային ներհմաստները (հեգնանք, ծաղր և այլն):
Գ1	Կարողանում է արդյունավետ գործել որպես միջնորդ՝ աջակցելով փոխգործակցությանը՝ տարբեր տեսակետները մեկնաբանելու, երկիմաստությունը պարզաբանելու, թյուրըմբռնումները կանխատեսելու և զրույցը «դիվանագիտորեն» այլ ուղղությամբ տանելու միջոցով:
Բ2	Կարողանում է ստեղծել այնպիսի միջավայր, որում փոխգործակցողները կարող են մտքեր փոխանակել և քննարկումներ ծավալել նուրբ խնդիրների շուրջ՝ գնահատելով տարբեր լուծումներ, մարդկանց մղելով ուսումնասիրելու խնդիրները և ընտրելու դրանց լուծման ձևերը: Կարողանում է զարգացնել ուրիշների մտքերը՝ համապատասխան առաջարկություններ անելով: Կարողանում է փոխանցել մասնագիտական, ուսումնական/ակադեմիական կամ անձնական հետաքրքրությունները շոշափող երկար և բարդ, բայց լավ կառուցված տեքստի հիմնական բովանդակությունը՝ պարզաբանելով խոսողների/զրուողների կամ նշանացի հաղորդակցվողների կարծիքներն ու նպատակները:
	Կարողանում է համագործակցելով աշխատել տարբեր ծագում ունեցող մարդկանց հետ և ջերմ մթնոլորտ ստեղծել՝ օժանդակելով նրանց, հարցերի միջոցով պարզել ընդհանուր նպատակները, համեմատել դրանց հասնելու հնարավորությունները և բացատրել արված առաջարկությունները: Կարողանում է այլ մտքեր/գաղափարներ զարգացնել, հարցադրումներ անել և լուծումներ կամ քայլեր առաջարկել: Կարողանում է վստահ փոխանցել մանրամասն տեղեկություններ կամ փաստեր ու փաստարկներ իր մասնագիտական, ակադեմիական և անձնական հետաքրքրությունների ոլորտներից, օրինակ՝ բարդ, բայց լավ կառուցված տեքստերի էական կետերը:
Բ1	Կարողանում է համագործակցել տարբեր ծագում ունեցող մարդկանց հետ՝ նրանց հարցեր ուղղելով կամ հարցերին պատասխանելով, առաջարկություններ ձևակերպելով կամ արծագանքելով դրանց, հետաքրքրություն դրսևորել նրանց նկատմամբ կամ ապրումակցել:
	Կարողանում է փոխանցել ոչ խրթին լեզվով շարադրված բարդ տեքստերում արծարծված հիմնական խնդիրները, եթե նրան հաջողվում է ճշտել առանձին արտահայտությունների իմաստները: Կարողանում է ներկայացնել տարբեր ծագում ունեցող մարդկանց՝ հասկանալով, որ որոշ հարցեր կարող են տարբեր կերպ ընկալվել, և

	խրախուսել ուրիշներին՝ ներկայացնելու իրենց փորձը, գիտելիքն ու տեսակետները: Կարողանում է ծանոթ կամ անձնական հետաքրքրություն ներկայացնող թեմաներով պարզ, լավ կառուցված տեղեկատվական տեքստերից տեղեկություններ փոխանցել, թեև սահմանափակ բառապաշարը երբեմն կարող է մտքերի ձևակերպման ժամանակ դժվարություններ հարուցել:
Ա2	Կարողանում է օժանդակել այլոց փոխգործակցությանը, եթե մասնակիցները դանդաղ են խոսում (այդ թվում՝ նշանացի լեզվով), և եթե մասնակիցներից մեկ-երկուսը իրեն օգնում են իրենց մտքերը փոխանցելու: Կարողանում է հստակ կառուցվածք ունեցող պարզ տեղեկատվական տեքստերից համապատասխան տեղեկություն փոխանցել խոսակիցներից մեկին/մի քանիսին, եթե տեքստը ծանոթ թեմայով է և պարզ լեզվով է շարադրված: Կարողանում է գործածել պարզ բառեր/նշաններ՝ որևէ մեկին խնդրելով ինչ-որ բան բացատրել: Դժվարանալիս կարողանում է պարզ լեզվով նշել ակնհայտ խնդիրը: Առօրյա թեմաներով կարճ, պարզ զրույցներից կամ տեքստերից կարողանում է դուրս բերել հիմնական կետերը, եթե ձևակերպված են հստակ ու մատչելի լեզվով:
Ա1	Կարողանում է օգտագործել պարզ բառեր/նշաններ և ոչ խոսքային միջոցներ՝ ցուցադրելու իր հետաքրքրությունը որևէ մտքի/գաղափարի նկատմամբ: Կարողանում է պարզ, կանխատեսելի տեղեկություններ փոխանցել անմիջական հետաքրքրություն ներկայացնող նշաններից, ցուցանակներից, պաստառներից և ծրագրերից:

Տեքստի միջնորդավորում

Այս բաժնում ձևակերպված նկարագրիչները վերաբերում են երկու լեզուների, թեև դրանք կարող են դիտարկվել որպես նույն լեզվի տարբեր դրսևորումներ: Լեզուների թիվը կարող է նաև երկուսից ավելի կամ պակաս լինել. վերջինս այն դեպքն է, երբ միջնորդավորումը դրսևորվում է մեկ լեզվի շրջանակում՝ որպես մտքի վերաձևակերպում, համառոտում, տվյալների մեկնաբանում և այլն:

Ինչ վերաբերում է թարգմանությանը, ապա պետք է նշել, որ խոսքը թարգմանիչ մասնագետների կարողունակությունների նկարագրությանը չի վերաբերում, այլ առօրյա ոչ պաշտոնական իրավիճակում լեզուն գործածողի կարողությունների նկարագրմանը:

Որոշակի (կոնկրետ) տեղեկությունների փոխանցում

Որոշակի տեղեկությունների փոխանցում		
	<i>Հատուկ տեղեկությունների փոխանցում բանավոր խոսքի կամ ժեստերի միջոցով</i>	<i>Հատուկ տեղեկությունների գրավոր փոխանցում</i>
Գ2	Տե՛ս Գ1	Տե՛ս Բ2
Գ1	Կարողանում է Բ լեզվով բացատրել Ա լեզվով գրված երկար, բարդ տեքստի որոշակի հատվածում եղած առանձնահատուկ տեղեկությունների արդիականությունը:	Տե՛ս Բ2
Բ2	Կարողանում է Բ լեզվով բանավոր փոխանցել, թե գիտաժողովում Ա լեզվով ներկայացված որ զեկուցումները կամ գրքի Ա լեզվով գրված որ հոդվածներն են հատկապես կարևոր որոշակի նպատակի համար:	Կարողանում է Բ լեզվով գրավոր փոխանցել, թե գիտաժողովում Ա լեզվով ներկայացված որ զեկուցումներն էին արժեքավոր և մանրամասն քննարկման արժանի: Կարողանում է Բ լեզվով գրավոր փոխանցել իր մասնագիտական, ակադեմիական և անձնական հետաքրքրությունների ոլորտներին համապատասխանող բարդ, բայց լավ կառուցված (Ա լեզվով) տեքստերում եղած համապատասխան կետ(եր)ը: Կարողանում է Բ լեզվով գրավոր փոխանցել ակադեմիական կամ մասնագիտական ամսագրում տպագրված Ա լեզվով հոդվածում եղած կարևոր կետ(եր)ը:
	Կարողանում է Բ լեզվով փոխանցել ընդհանուր կամ իր հետաքրքրության ոլորտներին վերաբերող թեմաներով Ա լեզվով գրված պաշտոնական նամակների և/կամ զեկույցների հիմնական կետը(եր)ը:	Կարողանում է Բ լեզվով գրավոր զեկույցում ներկայացնել հանդիպման ժամանակ Ա լեզվով կայացված համապատասխան որոշումները: Կարողանում է Բ լեզվով գրավոր ներկայացնել Ա լեզվով պաշտոնական նամակագրության կարևոր կետերը:

Բ1	Կարողանում է Բ լեզվով բանավոր փոխանցել հանրային հայտարարությունների և հաղորդագրությունների բովանդակությունը, որոնք Ա լեզվով մատուցվում են հստակ և նորմալ արագությամբ: Կարողանում է Բ լեզվով բանավոր փոխանցել մանրամասն հրահանգների կամ ցուցումների բովանդակությունը, եթե դրանք հստակ ձևակերպված են Ա լեզվով: Կարողանում է Բ լեզվով բանավոր փոխանցել Ա լեզվով տեղեկատվական տեքստերում (օրինակ՝ թուղթիկներ, գրքույկների գրառումներ, ծանուցումներ, էլեկտրոնային նամակներ) առկա տեղեկություններ:	Կարողանում է Բ լեզվով գրավոր փոխանցել ծանոթ թեմաներով տեքստերում (օրինակ՝ Ա լեզվով զանգեր, հայտարարություններ, հրահանգներ) եղած կոնկրետ տեղեկություններ: Կարողանում է Բ լեզվով գրավոր փոխանցել ծանոթ թեմաներով պարզ տեղեկատվական տեքստերում (Ա լեզվով) առկա որոշակի/կոնկրետ տեղեկություններ: Կարողանում է Բ լեզվով գրավոր փոխանցել Ա լեզվով ձայնագրված հաղորդագրության մեջ առկա կոնկրետ տեղեկություններ, եթե թեմաները ծանոթ են, իսկ խոսքը՝ դանդաղ ու հստակ:
Ա2	Կարողանում է Բ լեզվով փոխանցել առօրյա ծանոթ թեմաներով հստակ հայտարարության (Ա լեզվով) էական կետերը, չնայած կարող է ասելիքը պարզեցնելու և բառեր/նշաններ որոնելու անհրաժեշտություն լինել: Կարողանում է Բ լեզվով բանավոր փոխանցել ծանոթ թեմաներով կարճ, պարզ տեքստերում, պիտակներում և ծանուցումներում (Ա լեզվով) առկա կոնկրետ տեղեկություններ:	Կարողանում է Բ լեզվով գրավոր փոխանցել Ա լեզվով կարճ, պարզ տեղեկատվական տեքստերում պարունակվող կոնկրետ տեղեկություններ, եթե տեքստերը ծանոթ թեմաներով են և գրված են առօրյա պարզ լեզվով:
	Կարողանում է Բ լեզվով փոխանցել կարճ, պարզ ու հստակ ձևակերպված հրահանգների, հայտարարությունների, հաղորդագրությունների էական մանրամասները (վայր, ժամանակ, նպատակ և այլն), եթե դրանք Ա լեզվում ձևակերպված են պարզ լեզվով, արտաբերվում են դանդաղ և հստակ:	Կարողանում է Բ լեզվով գրավոր թվարկել Ա լեզվով հրահանգների ու հայտարարությունների հիմնական կետերը, եթե դրանք հստակ ու դանդաղ են արտաբերվում: Կարողանում է Բ լեզվով գրավոր թվարկել առօրյա կամ հետաքրքրություն ներկայացնող թեմաներով պարզ տեքստերում (Ա լեզվով):

	Կարողանում է Բ լեզվով պարզ ձևակերպումներով փոխանցել կարճ, պարզ հրահանգների շարք, եթե Ա լեզվում դրանք արտասանվում են հստակ ու դանդաղ:	լեզվով) ամփոփված որոշակի տեղեկություններ
Ա1	Ա լեզվով կարճ հայտարարություններից քաղված պարզ տեղեկություններ (ժամանակ, վայր, գին և այլն) կարողանում է բանավոր փոխանցել Բ լեզվով:	Կարողանում է Ա լեզվով բանավոր տեքստերում գործածված անունները, թվերը և շատ պարզ տեղեկություններ գրավոր թվարկել Բ լեզվով, եթե խոսում են դանդաղ, պարզ և կրկնելով:

Տվյալների մեկնաբանում

Սա թվերով ու պատկերներով (գծապատկերներ, տրամագրեր/դիագրամներ և այլն) արտահայտված տեղեկությունների ներկայացումն է խոսքային միջոցներով: Այս կարողունակությունը ենթադրում է՝

- գրաֆիկական արտացոլում ունեցող ծանոթ նյութի նկարագրություն (եղանակի քարտեզներ, գործողությունների սխեմաներ և այլն),
- երկույթի զարգացման միտումներ ներկայացնող գծապատկերների մեկնաբանություն,
- գրաֆիկական միջոցներով պատկերված փորձարարական կարևոր և էական տվյալների վերլուծություն:

Տվյալների մեկնաբանում		
	<i>Տվյալների բանավոր (կամ նշանացի) մեկնաբանում</i>	<i>Տվյալների գրավոր մեկնաբանում</i>
Գ2	Կարողանում է Բ լեզվով մեկնաբանել և նկարագրել մասնագիտական թեմաներով փորձարարական բարդ հետազոտություններից ստացված տարատեսակ տվյալներ և գրաֆիկական եղանակով ներկայացված տեղեկություններ (զուգակցված Ա լեզվով տեքստով):	Կարողանում է Բ լեզվով մեկնաբանել և գրավոր ներկայացնել մասնագիտական թեմաներով ակադեմիական բարդ հետազոտություններից ստացված փորձարարական տվյալների տարբեր ձևեր (զուգակցված Ա լեզվով տեքստով):

Գ1	Կարողանում է Բ լեզվով հստակ մեկնաբանել և նկարագրել բարդ դիագրամներում և տվյալների ներկայացման գրաֆիկական այլ պատկերներում (զուգակցված Ա լեզվով) եղած կարևոր կետերն ու մանրամասները ակադեմիական կամ մասնագիտական բարդ թեմաների շրջանակներում:	Կարողանում է Բ լեզվով գրավոր մեկնաբանել և ներկայացնել բարդ դիագրամներում և տվյալների ներկայացման գրաֆիկական այլ պատկերներում (զուգակցված Ա լեզվով) եղած կարևոր կետերն ու մանրամասները ակադեմիական կամ մասնագիտական բարդ թեմաների շրջանակներում:
Բ2	Կարողանում է Բ լեզվով մեկնաբանել և նկարագրել բարդ դիագրամներում, գծապատկերներում և տվյալների ներկայացման գրաֆիկական այլ պատկերներում եղած մանրամասն տեղեկությունները (զուգակցված Ա լեզվով տեքստով):	Կարողանում է Բ լեզվով գրավոր մեկնաբանել և ներկայացնել իր հետաքրքրության շրջանակներում տարբեր իրողություններ արտացոլող դիագրամներում և տվյալները տեսողաբար ներկայացնող այլ պատկերներում եղած մանրամասն տեղեկությունները (զուգակցված Ա լեզվով տեքստով):
Բ1	Կարողանում է Բ լեզվով նկարագրել և մեկնաբանել դիագրամներում արտացոլված մանրամասն տեղեկությունները (զուգակցված Ա լեզվով տեքստով) իր հետաքրքրության ոլորտներում, նույնիսկ եթե իր բառապաշարի բացերի պատճառով տատանվում է կամ ոչ ճշգրիտ ձևակերպումներ տալիս:	Կարողանում է Բ լեզվով մեկնաբանել և գրավոր ներկայացնել պարզ դիագրամներում (օրինակ՝ գրաֆիկներ, քայլաշարեր և այլն) ներկայացված ընդհանուր միտումները (զուգակցված Ա լեզվով տեքստով), ավելի մանրամասն բացատրել կարևոր կետերը՝ օգտվելով բառարանից կամ այլ տեղեկատուից:
	Կարողանում է Բ լեզվով մեկնաբանել և նկարագրել պարզ դիագրամներով ներկայացված ընդհանուր միտումները (զուգակցված Ա լեզվով ոչ ծավալուն տեքստով), նույնիսկ եթե բառապաշարային սահմանափակումները երբեմն	Կարողանում է պարզ նախադասություններով (Բ լեզվով) նկարագրել ծանոթ թեմաներով տեսողական նյութերում ներկայացված հիմնական փաստերը (օրինակ՝ եղանակի քարտեզ, քայլաշար)՝ զուգակցված Ա լեզվով տեքստով):

	մտքերի ձևակերպման հարցում դժվարություններ են առաջացնում:	
Ա2	Կարողանում է Բ լեզվով մեկնաբանել և նկարագրել ծանոթ թեմաներով պարզ տեսողական նյութեր (օրինակ՝ եղանակի քարտեզ, քայլաշար)՝ զուգակցված Ա լեզվով ոչ ծավալուն տեքստով, նույնիսկ եթե դադարները, սխալ սկսված մտքերը և վերաձևակերպումները կարող են շատ ակնհայտ լինել:	Նկարագրիչներ չկան
Ա1	Նկարագրիչներ չկան	Նկարագրիչներ չկան

Տեքստի մշակում

Տեքստի մշակումը սկզբնաղբյուր տեքստում ներառված տեղեկությունների և/կամ փաստարկների ըմբռնումը և դրանց փոխանցումն է մեկ այլ՝ ավելի սեղմ ձևով: Այսինքն՝ առանձնացվում են հիմնական մտքերը, խտացվում են տեղեկություններն ու փաստարկները և/կամ վերաձևակերպվում: Ըստ այդմ կազմվում է տեքստի համառոտ՝ ամփոփ տարբերակը:

Տեքստի մշակումը ենթադրում է՝

- սկզբնաղբյուր տեքստի հիմնական կետերի ամփոփում,
- տարբեր աղբյուրներից նման տեղեկությունների և փաստարկների հավաքագրում,
- բնօրինակի նպատակի, հեղինակի տեսակետի սահմանում և պարզաբանում:

Տեքստի մշակում		
	<i>Տեքստի բանավոր կամ նշանացի մշակում</i>	<i>Տեքստի գրավոր մշակում</i>
Գ2	Կարողանում է Բ լեզվով ներկայացնել եզրակացություններ, երբ Ա լեզվով տեքստում իմաստը կամ կապերը բացահայտ չեն, և նշել մտքի արտահայտման սոցիալ-մշակութային դրսևորումները (օրինակ՝ հեգնանք, ծաղր):	Կարողանում է Բ լեզվով գրավոր բացատրել փաստերի և փաստարկների ներկայացման եղանակը Ա լեզվով տեքստում, մասնավորապես, երբ խոսվում է ուրիշի դիրքորոշման մասին՝ ուշադրություն հրավիրելով քողարկված քննադատության,

		հեզնանքի և սարկազմի օգտագործման վրա: Կարողանում է ամփոփել տարբեր աղբյուրներից ստացված տեղեկությունները՝ վերակառուցելով փաստարկներն ու մեկնաբանությունները և տրամաբանորեն ներկայացնելով ընդհանուր արդյունքը:
Գ1	Կարողանում է Բ լեզվով ամփոփել իր ակադեմիական կամ մասնագիտական կարողությունների շրջանակներում Ա լեզվով քննարկումները, զարգացնել և ծանրութեթև անել տարբեր տեսակետներ, առանձնացնել ամենակարևոր կետերը: Կարողանում է Բ լեզվով հստակ և լավ կառուցված խոսքով ամփոփել Ա լեզվով գրված բարդ, իր մասնագիտական ոլորտից դուրս՝ այլ ոլորտների տեքստերի հիմնական կետերը, թեև առանձին դեպքերում կարող է որոշակի հասկացություններ ճշտել: Կարողանում է Ա լեզվով բարդ տեքստից ստացված տեղեկություններն ու փաստարկներն օգտագործել Բ լեզվով որևէ թեմա քննարկելու համար, դրանք լրացնել գնահատողական մեկնաբանություններով, ավելացնել սեփական կարծիքը և այլն: Կարողանում է Բ լեզվով բացատրել Ա լեզվով աղբյուր տեքստում արտահայտված վերաբերմունքը կամ կարծիքը մասնագիտական խնդրի վերաբերյալ՝ հիմնավորելով իր	Կարողանում է Բ լեզվով գրավոր ամփոփել Ա լեզվով գրված երկար, բարդ տեքստեր՝ մեկնաբանելով բովանդակությունը, եթե տերմինների ճշգրիտ իմաստները ստուգելու հնարավորություն ունի: Կարողանում է Ա լեզվով գրավոր ամփոփել բարդ տեքստեր (օրինակ՝ ակադեմիական հոդված, քաղաքական վերլուծություն, խմբագրական, գրական ակնարկ, զեկուցում կամ գիտական գրքից հատված)՝ պահելով բնօրինակի ոճը:

	եզրակացությունները և հղում անելով բնագրի որոշակի հատվածների:	
Բ2	Կարողանում է Բ լեզվով համադրել և ներկայացնել Ա լեզվով մի շարք աղբյուրներից քաղված տեղեկություններ և փաստարկներ, գրավոր ամփոփել Ա լեզվով բարդ տեքստերի հիմնական բովանդակությունը, ֆիլմի կամ պիեսի դիպաշարը և հաջորդական գործողությունները: Կարողանում է Բ լեզվով ամփոփել Ա լեզվով փաստագրական և գեղարվեստական տեքստերի լայն շրջանակ՝ քննության առարկա դարձնելով և մեկնաբանելով հակադիր տեսակետները և հիմնական թեմաները: Կարողանում է ճանաչել իրեն հետաքրքրող թեմայով Ա լեզվով գրված տեքստի ենթադրյալ լսարանը և Բ լեզվով բացատրել հեղինակի նպատակը, վերաբերմունքը և կարծիքը:	Կարողանում է Բ լեզվով ամփոփել իրեն հետաքրքրող, այդ թվում՝ մասնագիտական թեմաներով Ա լեզվով գրված երկար, բարդ տեքստերի հիմնական բովանդակությունը:
Բ1+	Կարողանում է Բ լեզվով բանավոր ամփոփել իրեն հետաքրքրող թեմաներով երկար տեքստերի (Ա լեզվով) հիմնական կետերը, եթե հնարավորություն ունենա որոշ արտահայտությունների իմաստները ստուգելու: Կարողանում է Բ լեզվով բանավոր ամփոփել Ա լեզվով կարճ պատմվածք կամ հոդված, զրույց, հարցազրույց կամ վավերագրական ֆիլմ և պատասխանել մանրամասներին վերաբերող հարցերի:	Կարողանում է Բ լեզվով գրավոր ամփոփել հետաքրքրություն ներկայացնող թեմաներով Ա լեզվով գրված տեքստերում եղած տեղեկություններն ու փաստարկները:

	Կարողանում է Ա լեզվով մի քանի աղբյուրներից տեղեկություններ հավաքել և դրանք ամփոփել Բ լեզվով:	
Բ1	Կարողանում է Բ լեզվով ամփոփել ծանոթ կամ անձնական թեմաներով Ա լեզվով գրված, լավ կառուցված պարզ տեքստերի հիմնական կետերը, տեքստում (հարցազրույց, ամսագրի հոդված, ճամփորդական գրքույկ) ներկայացված հիմնական տեղեկությունները, չնայած բառապաշարի սահմանափակումները երբեմն կարող են դժվարացնել ձևակերպումը: Կարողանում է Բ լեզվով ամփոփել անձնական կամ իրեն հետաքրքրող թեմայով Ա լեզվով գրույցի հիմնական կետերը, եթե խոսողները հստակ են ձևակերպում մտքերը, բանավոր ընթերցված տեքստերի (հաղորդում, տեսահոլովակ և այլն) առանցքային հարցերը/կետերը, եթե կարողանա մեկից ավելի անգամ լսել (կամ դիտել):	Կարողանում է Բ լեզվով գրավոր ամփոփել Ա լեզվով տեղեկատվական պարզ տեքստերի (անձնական կամ իրեն հետաքրքրող թեմաներով) հիմնական կետերը, եթե բանավոր տեքստերը հստակ են ձևակերպված: Կարողանում է պարզ ձևով վերաձևակերպել կարճ հատվածներ՝ օգտագործելով բնօրինակ տեքստի բառապաշարը և կառուցվածքի հաջորդականությունը:
Ա2	Կարողանում է Բ լեզվով հաղորդել Ա լեզվով հեռուստառադիոհաղորդումների, պարզ լուրերի (իրադարձություններ, սպորտ) հիմնական կետերը, եթե թեմաները ծանոթ են, և խոսքը դանդաղ ու հստակ է: Կարողանում է Բ լեզվով պարզ նախադասություններով ներկայացնել Ա լեզվով գրված կարճ, պարզ տեքստերում եղած տեղեկությունները, եթե տեքստերը նկարազարդված են կամ աղյուսակներ ունեն:	Կարողանում է Բ լեզվով կետերով (պարբերակներով) թվարկել Ա լեզվով կարճ, պարզ տեքստերում եղած տեղեկությունները, եթե տեքստերը ծանոթ թեմաներով են և գրված են շատ պարզ լեզվով: Կարողանում է իր լեզվական սահմանափակ կարողությունների և փորձառության շրջանակում կարճ տեքստից ընտրել և վերարտադրել բանալի բառեր ու արտահայտություններ կամ կարճ նախադասություններ:

	Կարողանում է Բ լեզվով փոխանցել Ա լեզվով գրված պարզ, կարճ, տեքստ(եր)ի հիմնական միտքը (մտքերը)՝ լեզվական սահմանափակ հնարավորությունները լրացնելով այլ միջոցներով (օրինակ՝ նշաններով, նկարներով, այլ լեզուներից բառերով):	Կարողանում է Բ լեզվով պարզ շարադրել ծանոթ և առօրյա թեմաներով և հաճախական բառերով գրված (Ա լեզվով) շատ կարճ տեքստ(եր)ի հիմնական միտքը (մտքերը): Չնայած հնարավոր սխալներին՝ շարադրանքն ընդհանուր առմամբ հասկանալի է:
Ա1	Նկարագրիչներ չկան	Նկարագրիչներ չկան

Տեքստի թարգմանություն

Գրավոր տեքստի բանավոր թարգմանությունը ոչ պաշտոնական գործունեություն է, որը առօրյա, անձնական և մասնագիտական կյանքում հաճախադեպ երևույթ է: Դա գրավոր տեքստի (ծանուցման, նամակի, էլեկտրոնային նամակի կամ այլ հաղորդագրության) հանպատրաստից բանավոր թարգմանությունն է:

Գրավոր տեքստի գրավոր թարգմանությունը փոքր-ինչ ավելի պաշտոնական գործընթաց է: Անձնական հարաբերությունների բերումով և/կամ մասնագիտական միջավայրում մեկից ավելի լեզուների տիրապետող մարդկանց երբեմն խնդրում են տեքստի գրավոր թարգմանություն կատարել՝ վերարտադրելով սկզբնաղբյուր տեքստի հիմնական միտքը:

Տեքստի թարգմանությունը ենթադրում է՝

- մոտավոր, կոպիտ թարգմանություն,
- էական տեղեկությունների դուրսբերում,
- նրբերանգների արտահայտում (ավելի բարձր մակարդակներում):

Եթե լեզվի տիրապետման ցածր մակարդակներում սովորողներից/լեզուն գործածողներից ակնկալվում են պարզ տեքստերից առօրյա տեղեկությունների մոտավոր թարգմանություններ, ապա բարձր մակարդակներում՝ բարդ տեքստերից ավելի սահուն և ճշգրիտ թարգմանություններ:

Գրավոր տեքստի թարգմանություն		
	Գրավոր տեքստի բանավոր (կամ նշանացի) թարգմանություն	Գրավոր տեքստի գրավոր թարգմանություն
Գ2	Կարողանում է բանավոր թարգմանել անձնական, ակադեմիական և մասնագիտական հետաքրքրությունների շրջանակում տարբեր թեմաներով վերացական տեքստեր՝ փոխանցելով դրանցում	Կարողանում է թարգմանել իր մասնագիտությանը չառնչվող այլ նյութեր (գրված Ա լեզվով), եթե թարգմանության ճշգրտությունը ստուգվում է

	եղած գնահատականներն ու փաստարկները և դրանց հետ կապված նրբիմաստները:	համապատասխան ոլորտի և Բ լեզվի մասնագետի կողմից:
Գ1	Կարողանում է ընդհանուր և մասնագիտական թեմաներով Ա լեզվով գրված բարդ տեքստերի բանավոր թարգմանություն անել՝ պահպանելով հիմնական նրբությունները:	Կարողանում է սոցիալական, ակադեմիական և մասնագիտական թեմաներով վերացական տեքստեր (գրված Ա լեզվով) թարգմանել՝ փոխանցելով հիմնական փաստերը (այդ թվում՝ դրանց առնչվող որոշ ենթիմաստներ), թեև արտահայտությունների ձևակերպումները երբեմն կարող են մեծապես կրել բնօրինակի ազդեցությունը:
Բ2	Կարողանում է բանավոր թարգմանել Ա լեզվով գրված բարդ տեքստեր, որոնցում տեղեկություններ և փաստեր կան իր մասնագիտական և անձնական հետաքրքրություններին առնչվող ոլորտներից:	Կարողանում է Ա լեզվից Բ լեզու լավ կառուցված թարգմանություն անել և հիմնականում ճիշտ գործածել լեզուն՝ որոշակիորեն կրելով, սակայն, բնօրինակի որոշ ձևակերպումների, կետադրության, պարբերությունների կառուցման ազդեցությունը: Կարողանում է թարգմանել Ա լեզվով գրված տեքստը՝ պահպանելով նախադասությունների և պարբերությունների կառուցվածքը, ճշգրտորեն փոխանցելով բնօրինակի հիմնական կետերը, թեև թարգմանության տեքստը կարող է փոքր-ինչ տարօրինակ հնչել:
Բ1	Կարողանում է բանավոր թարգմանել Ա լեզվով գրված տեքստեր, որոնցում կան տեղեկություններ և փաստեր իր մասնագիտական, ակադեմիական և անձնական հետաքրքրություններին առնչվող ոլորտներից, եթե դրանք գրված են պարզ, ստանդարտ լեզվով:	Կարողանում է Ա լեզվից մոտավոր թարգմանել ոչ խրթին լեզվով գրված պարզ, փաստական տեքստեր՝ խիստ հավատարիմ մնալով բնօրինակի կառուցվածքին. չնայած լեզվական որոշ սխալներին՝ թարգմանությունն ընկալելի է: Կարողանում է Ա լեզվից մոտավոր թարգմանել ոչ խրթին լեզվով գրված պարզ, փաստական տեքստեր. չնայած

		լեզվական սխալներին՝ թարգմանությունն ընդհանուր առմամբ ընկալելի է:
Ա2	Կարողանում է կատարել Ա լեզվով գրված կարճ, պարզ տեքստերի (օրինակ՝ ծանոթ թեմաներով ծանուցումներ, հրահանգներ, նամակներ/էլեկտրոնային նամակներ) բանավոր մոտավոր թարգմանություն՝ արտացոլելով ամենակարևորը: Կարողանում է Ա լեզվից Բ լեզու առօրյա տեղեկությունների բանավոր մոտավոր թարգմանություն կատարել, եթե դրանք Ա լեզվով շարադրված են պարզ նախադասություններով:	Կարողանում է պարզ լեզվով մոտավոր թարգմանել (Ա լեզվից Բ լեզու) ծանոթ և առօրյա թեմաներով շատ կարճ տեքստեր, որոնցում բարձր հաճախականություն ունեցող բառեր կան: Չնայած թարգմանության մեջ առկա սխալներին՝ թարգմանությունը հասկանալի է:
Ա1	Կարողանում է Ա լեզվով ցուցանակներում, հայտարարություններում, պաստառներում հանդիպող առօրյա պարզ բառեր և արտահայտություններ թարգմանել:	Կարողանում է բառարանի օգնությամբ թարգմանել պարզ բառեր և արտահայտություններ (Ա լեզվից Բ լեզու), բայց ոչ միշտ է կարողանում ընտրել համապատասխան իմաստը:

Գրառումներ

Սա ակադեմիական և մասնագիտական կարևոր հմտություն է, որն առնչվում է առանցքային տեղեկությունների դուրսբերմանն ու գրառմանը: Այստեղ կարևորվում են՝

- *տեքստի տեսակը* (ներկայացումներ/ցուցադրություններ, հրահանգներ, ինչպես նաև իրենց ոլորտի կամ դրանից դուրս և անծանոթ թեմաներով գիտաժողովներ, հանդիպումներ, սեմինարներ, աշխատաժողովներ, դասախոսություններ,
- *գրառման տեսակը* (կետերով/պարբերակներով կարևոր թվացող իրողությունների գրառումից (ցածր մակարդակներում) մինչև անհրաժեշտը գրառելու և երկրորդականը բաց թողնելու պատշաճ ընտրություն),
- *գրառումների ճշգրտությունը* (բարձր մակարդակներում). սա ենթադրում է անձնական նպատակներով նշումներից (Բ1), ոլորտային հանդիպումների ու քննարկումների ժամանակ կատարված ճշգրիտ գրառումներից (Բ2) մինչև գաղափարների, ներիմաստների և ենթադրությունների միջև կապերի արտացոլում,

- *խոսողի գործոնը* (ցածր մակարդակներում). դանդաղ և հստակ արտասանություն, դադարներ՝ հստակ ձևակերպված, լավ կառուցված խոսքից նշումներ անելու համար:

Գրառումներ (դասախոսություններից և այլն)	
Գ2	Հանդիպումներին կամ սեմինարներին շարունակաբար մասնակցելիս կարողանում է վստահություն ներշնչող գրառումներ անել ներկա չգտնվող անձանց համար, նույնիսկ երբ թեման բարդ է և/կամ անձանոթ: Հասկանում է ներիմաստները և կարողանում է նշումներ անել դրանց վերաբերյալ: Կարողանում է վերաձևակերպելով և համառոտագրելով ընտրողաբար նշումներ անել վերացական հասկացությունների ու գաղափարների միջև եղած կապերն արտացոլելու համար:
Գ1	Կարողանում է իր հետաքրքրության ոլորտին համապատասխանող թեմաներով դասախոսության ժամանակ մանրամասն նշումներ անել՝ տեղեկություններն այնքան ճշգրիտ և բնօրինակին այնքան մոտ գրառելով, որ դրանք կարող են օգտակար լինել նաև այլ մարդկանց: Կարողանում է նույնիսկ անձանոթ թեմայով դասախոսության կամ սեմինարի ընթացքում որոշում կայացնել, թե ինչը նշի, ինչը բաց թողնի: Կարողանում է բանավոր տարբեր աղբյուրներից (օրինակ՝ դասախոսություն, փողքասթ, պաշտոնական քննարկում և բանավեճ, հարցազրույց) բարդ, վերացական թեմաների վերաբերյալ անհրաժեշտ մանրամասն տեղեկություններ և փաստարկներ ընտրել, եթե խոսքը միջին արագությամբ է:
Բ2	Կարողանում է հասկանալ ծանոթ թեմայով հստակ կառուցված դասախոսությունը և գրառումներ անել իրեն կարևոր թվացող կետերի վերաբերյալ, նույնիսկ եթե հակված է կենտրոնանալու ձևակերպման վրա և բաց թողնելու որոշ տեղեկություններ: Կարողանում է հանդիպումների և սեմինարների ժամանակ ճշգրիտ գրառումներ անել իր հետաքրքրության ոլորտում եղած հարցերի մեծ մասի վերաբերյալ:
Բ1	Կարողանում է դասախոսության ընթացքում բավականաչափ ճշգրիտ գրառումներ անել, եթե թեման համապատասխանում է իր հետաքրքրության ոլորտին, դասախոսությունը հստակ է ու լավ կառուցված: Կարողանում է պարզ դասախոսության ժամանակ հիմնական կետերը գրառել ցանկի տեսքով, եթե թեման ծանոթ է, դասախոսության լեզուն պարզ է, ներկայացնողի խոսքը՝ հստակ:

	Կարողանում է ծանոթ թեմայով հանդիպման ժամանակ գրի առնել տրված առօրյա հրահանգները, եթե դրանք պարզ են ձևակերպված, և գրառելու համար բավարար ժամանակ կա:
Ա2	Կարողանում է պարզ նշումներ անել ներկայացման/ցուցադրության ժամանակ, եթե թեման ծանոթ է, և ներկայացնողը պարզաբանումներ է տալիս:
Ա1	Նկարագրիչներ չկան:

Ստեղծագործական տեքստեր

Ստեղծագործական տեքստերը թեև առավելաբար զուգորդվում են գրական գեղարվեստական ստեղծագործություններին, սակայն դրանցով չեն սահմանափակվում. կինոն, թատրոնը, համերգները և այլն ստեղծագործական տեքստերի այլ դրսևորումներ են: Հետևաբար չնայած որոշ նկարագրիչներ առնչվում են գեղարվեստական գրականությանը, սակայն իրականում շատերը վերաբերում են նաև վերոնշյալ համապատասխան «ստեղծագործությանը»:

Ստեղծագործական տեքստերը արձագանք են պահանջում, և այն շատ հաճախ կապվում է լեզուների ուսուցման հետ:

Ստեղծագործական տեքստերին տրվող արձագանքները դրսևորվում են հետևյալ կերպ.

- *ներգրավում*. անձնական վերաբերմունքի արտահայտում լեզվի, ոճի կամ բովանդակության նկատմամբ, ստեղծագործության որևէ կողմի, դրա կերպարի գրավչության ներկայացում,
- *մեկնաբանում*. ստեղծագործության առանձին կողմերին, այդ թվում՝ բովանդակությանը, կերպարներին, դրդապատճառներին, պատկերավորման միջոցներին իմաստի կամ նշանակության վերագրում,
- *վերլուծում*. ստեղծագործության որոշակի կողմերի, այդ թվում՝ լեզվի, գրական հնարքների, կերպարների և այլնի քննություն,
- *գնահատում*. հեղինակի մտահղացման, ստեղծագործության կառուցվածքի, նշանակության և այլնի քննադատական գնահատում:

Ստեղծագործական տեքստերի նկատմամբ անձնական վերաբերմունքի դրսևորում

Սրանով արտահայտվում է անհատի վրա ստեղծագործության թողած ազդեցությունը: Սանդղակում ներկայացված հիմնական չափորոշիչները/պահանջները ներառում են հետևյալը՝

- մեկնաբանել ստեղծագործության մեջ դուր եկածը, հետաքրքրածը,
- բնութագրել կերպարները,
- կապել ստեղծագործության մեջ արժարժված հարցերը սեփական կենսափորձի հետ,

- մեկնաբանել ստեղծագործությունն ամբողջությամբ կամ որևէ տեսանկյունից/կողմից:

	Ստեղծագործական տեքստերի նկատմամբ անձնական վերաբերմունքի դրսևորում
Գ2	Նկարագրիչներ չկան:
Գ1	Կարողանում է մանրամասն ներկայացնել տվյալ ստեղծագործության իր մեկնաբանությունը՝ ընդգծելով նրա որոշ առանձնահատկություններ և արտահայտելով դրանց նկատմամբ իր վերաբերմունքը: Կարողանում է տալ ստեղծագործության կերպարի սեփական մեկնաբանությունը՝ շեշտադրելով նրա հոգեհուզական վիճակը, գործողությունների դրդապատճառներն ու հետևանքները:
Բ2	Կարողանում է հստակ ներկայացնել տվյալ ստեղծագործության նկատմամբ իր արձագանքը՝ զարգացնելով սեփական մտքերը և դրանք հիմնավորելով օրինակներով և փաստարկներով: Կարողանում է ինքնուրույն մեկնաբանել պատմվածքի, վեպի, ֆիլմի կամ պիեսի սյուժեի և կերպարների զարգացումը: Կարողանում է նկարագրել ստեղծագործության նկատմամբ իր հուզական արձագանքը և ներկայացնել դրա պատճառը: Կարողանում է մանրամասն արտահայտել ստեղծագործության կառուցվածքի, ոճի և բովանդակության նկատմամբ իր վերաբերմունքը՝ բացատրելով, թե ինչն է գնահատել և ինչու:
Բ1	Կարողանում է հիմնավորել, թե ինչն է ստեղծագործության որոշակի հատվածներ առանձնապես հետաքրքրել իրեն: Կարողանում է մանրամասն բացատրել, թե ո՞ր կերպարի հետ է ամենից շատ նույնացնում իրեն և ինչու: Կարողանում է պատմվածքի, ֆիլմի կամ պիեսի իրադարձությունները կապել իր ապրած կամ լսած նմանատիպ իրադարձությունների հետ, կերպարի ապրումները՝ սեփական ապրումների հետ: Կարողանում է նկարագրել ստեղծագործության որոշակի հատվածի առնչվող իր ապրումները (օրինակ՝ հերոսի համար իր անհանգստությունը) և բացատրել դրանց պատճառ(ներ)ը: Կարողանում է հակիրճ ներկայացնել իր կարծիքը տվյալ ստեղծագործության վերաբերյալ: Կարողանում է նկարագրել կերպարը, նրա զգացմունքները և բացատրել դրանց պատճառները:
Ա2	Կարողանում է իր վերաբերմունքն արտահայտել ստեղծագործության նկատմամբ՝ պարզ լեզվով ձևակերպելով իր մտքերն ու բնութագրելով զգացմունքները: Կարողանում է պարզ լեզվով նշել, թե ստեղծագործության մեջ հատկապես ինչն է գրավել իրեն և ինչու:

Ա1	Կարողանում է պարզ բառերով կամ նշաններով արտահայտել ստեղծագործության առաջացրած զգացողությունները:

Ստեղծագործական (այդ թվում՝ գրական) տեքստերի վերլուծություն և քննադատություն

Միջնորդավորման այս տեսակի նկարագրիչները ձևակերպված են լեզվի տիրապետման բարձր մակարդակների համար, քանի որ այն մտավոր ավելի բարդ գործունեություն է:

Սանդղակում ներկայացված հիմնական պահանջները ներառում են հետևյալը՝

- տարբեր ստեղծագործությունների համեմատություն,
- ստեղծագործության մասին հիմնավորված կարծիքի արտահայտում,
- ստեղծագործության առանձնահատկությունների, այդ թվում՝ կատարման վարպետության գնահատում:

	Ստեղծագործական (այդ թվում՝ գրական) տեքստերի վերլուծություն և քննադատություն
Գ2	Կարողանում է քննադատաբար գնահատել տարբեր ժամանակաշրջանների և ժանրերի ստեղծագործություններ՝ գնահատելով ոճի նուրբ տարբերությունները և ինչպես բացահայտ իմաստը, այնպես էլ ներիմաստները: Կարողանում է ճանաչել գործածված լեզվի ոճական նրբությունները, մեկնաբանել և «բացահայտել» իմաստներն ու ենթատեքստերը: Կարողանում է քննադատաբար գնահատել կառուցվածքը, լեզուն, բերել հիմնավորված փաստարկներ դրանց համապատասխանության և արդյունավետության վերաբերյալ: Կարողանում է քննադատաբար գնահատել լեզվական կանոնների խախտումները:
Գ1	Կարողանում է քննադատաբար գնահատել տարատեսակ տեքստեր, այդ թվում՝ տարբեր ժամանակաշրջանների և ժանրերի գրական ստեղծագործություններ: Կարողանում է գնահատել ստեղծագործության համապատասխանությունը ժանրի կանոններին: Կարողանում է նկարագրել և մեկնաբանել այն հատկանիշները, որոնցով ստեղծագործությունը գրավում է լսարանին:
Բ2	Կարողանում է համեմատել երկու ստեղծագործություններ, բացահայտել նմանություններն ու հակադրությունները, բացատրել դրանց միջև եղած կապերը: Կարողանում է հիմնավորված կարծիք հայտնել ստեղծագործության մասին՝ ցույց տալով թեմատիկ, կառուցվածքային առանձնահատկությունները և մեջբերելով ուրիշների կարծիքներն ու փաստարկներ:

	Կարողանում է ներկայացնել նույն թեմայի տարբեր մեկնաբանությունները տարբեր ստեղծագործություններում:
Բ1	Կարողանում է մատնանշել և հստակ կառուցված շարադրանքով ու առօրյա լեզվով մեկնաբանել ամենակարևոր դրվագներն ու իրադարձությունները, դրանց նշանակությունը և դրանց միջև եղած կապերը: Կարողանում է հիմնական թեմաներն ու կերպարները նկարագրել կարճ շարադրանքում՝ գործածելով առավել հաճախական առօրյա լեզու:
Ա2	Կարողանում է նույնացնել և պարզ շարադրանքներում հակիրճ նկարագրել հիմնական թեմաներն ու կերպարները՝ ներառելով ծանոթ իրավիճակներ և գործածելով առօրյա հաճախական լեզու:
Ա1	Նկարագրիչներ չկան:

Ընկալման միջնորդավորում Հաղորդակցման միջնորդավորում

Հաղորդակցման միջնորդավորումը, հիմնված լինելով լեզվի վրա, այդուհանդերձ սոցիալական միջնորդավորման դրսևորում է, քանի որ լեզուն մարդկանց միջև թյուրմբոնումների միակ պատճառը չէ: Այստեղ որոշակի դեր ունեն հաղորդակցվող կողմերի մշակութային առանձնահատկությունները, նրանց պահանջները, սկզբունքները և այլն: Հենց այս դեպքերում է, որ հաճախ անհրաժեշտ է լինում մի երրորդ անձի միջամտությունը կողմերի տարաձայնությունները կամ անհամաձայնությունը հարթելու համար: Այսինքն՝ հաղորդակցման միջնորդավորումը դյուրացնում է մի կողմից՝ բազմամշակույթ հաղորդակցումը, մյուս կողմից՝ հաղորդակցումը նուրբ իրավիճակներում և անհամաձայնությունների պարագայում:

Բազմամշակույթ հաղորդակցման միջնորդավորում

Տեքստի ընկալման դժվարությունը կարող է պայմանավորված լինել ոչ միայն լեզվական խնդիրներով, այլև տվյալ ոլորտի վատ իմացությամբ կամ չիմացությամբ: Սա կարող է լարվածության կամ անհամաձայնության պատճառ դառնալ: Ուստի անհրաժեշտ է համապատասխան պայմաններ ստեղծել ընկալման և հաղորդակցման համար:

Բնականաբար, միջնորդն ինքը պետք է իրազեկ լինի հաղորդակցության վրա ազդող սոցիալ-մշակութային և սոցիալ-լեզվաբանական տարբերություններին և պետք է կարողանա՝

- հարցերի միջոցով հաղորդակցվող կողմերի հետաքրքրությունը շարժելով՝ խթանել տեսակետների ու մշակութային նորմերի փոխադարձ ըմբռնումը,
- սոցիալ-մշակութային և սոցիալ-լեզվաբանական տարբեր տեսակետների և նորմերի նկատմամբ զգայունություն և հարգանք դրսևորել,

- կանխատեսել և/կամ շտկել սոցիալ-մշակութային և սոցիալ-լեզվաբանական տարբերություններից բխող թյուրըմբռնումները:

Միջնորդավորում ոչ պաշտոնական իրավիճակներում (ընկերներ, գործընկերներ և այլն)

Սա միջնորդավորման այն դրսևորումն է, երբ սովորողը/լեզուն գործածողը՝ որպես բազմալեզու անհատ, ոչ պաշտոնական իրավիճակում միջնորդի դեր է կատարում տարբեր լեզուների և մշակույթների կողմերի միջև: Միջնորդավորման այս տեսակը կապ չունի արհեստավարժ թարգմանիչների գործունեության հետ: Այն ենթադրում է՝

- գրույցի ընթացքում խոսողի/նշանացի խոսողի ասածի բովանդակության ոչ պաշտոնական փոխանցում,
- կարևոր տեղեկությունների փոխանցում (օրինակ՝ աշխատանքային որոշակի իրավիճակում),
- ելույթներում և ներկայացումներում արտահայտված մտքերի հիմնական բովանդակության փոխանցում:

Հաղորդակցման դյուրացում նուրբ իրավիճակներում և անհամաձայնությունների պարագայում

Սա հաղորդակցման միջնորդավորման այն դեպքն է, երբ սովորողը/լեզուն գործածողը կողմերի միջև առկա տարաձայնությունների դեպքում պաշտոնապես միջնորդի դեր է կատարում, կամ կարող է փորձել առկա թյուրըմբռնումը, նուրբ իրավիճակը կամ անհամաձայնությունը լուծել ոչ պաշտոնական ձևով: Սովորողի/լեզուն գործածողի առաջնահերթ մտահոգությունը խնդիրը և կողմերի ցանկությունները բացահայտելն է, այսինքն՝ նրանք չեն կարևորում սեփական տեսակետը, այլ փորձում են հաղորդակցվող կողմերի տեսակետների միջև հավասարակշռություն ստեղծել: Միջնորդավորման այս դրսևորումը ենթադրում է՝

- երկխոսության մասնակիցների արտահայտած տեսակետների հավասարակշռված ուսումնասիրություն,
- կողմերի արտահայտած տեսակետների մանրամասն քննարկում՝ խնդրի վերաբերյալ նրանց ընկալումները փոխելու և խորացնելու համար,
- հարցի ընկալման ընդհանուր հիմքի ստեղծում,
- մասնակիցների միջև հնարավոր զիջումների կոնկրետացում,
- միջնորդի դերակատարում մեկ կամ մի քանի մասնակիցների տեսակետների փոփոխության, փոխհամաձայնության ձեռքբերման կամ լուծման համար:

Ընդհանրական կարողություններ

Գործունեության տարբեր ոլորտներում մարդկանց հաջողությունները մեծապես պայմանավորվում են ընդհանրական կարողություններով, որոնց շարքում են մարդու մտածական ունակությունները, այլոց հետ հաղորդակցվելու և գործակցելու (սոցիալական տարբեր իրավիճակներում մարդկանց հետ հարաբերություններ հաստատելու, նրանց հետ շփվելու, խոսելու) կարողությունները: Վերջիններս կապված լինելով բուն լեզվական կարողություններին՝ ենթադրում են նաև արտալեզվական գիտելիք և լայն մտահորիզոն:

Ընդհանրական կարողություններ են աշխարհի մասին գիտելիքը, հանրամշակութային և միջմշակութային իրազեկությունը:

Աշխարհի մասին գիտելիքը ձևավորվում է վաղ մանկությունից և հետագայում զարգանում է կրթության և կենսափորձի միջոցով: Սա ընդգրկում է աշխարհագրական, պատմական, բնագիտական, տնտեսական, քաղաքական գիտելիք այս կամ այն երկրի մասին, մասնավորաբար այն երկրի (երկրների), որտեղ խոսում են ուսումնասիրվող լեզվով:

Հայերեն սովորողների համար կարևոր է Հայաստանին վերաբերող ընդհանրական գիտելիքը՝ Հայաստանի աշխարհագրական դիրք, ռելիեֆ, կլիմա, բուսական ու կենդանական աշխարհներ, պատմական անցյալի կարևոր իրադարձություններ, քաղաքական համակարգ և այլն: Այս ամենը հայերեն սովորողին կարող է մատուցվել ինչպես ուսուցանվող բառապաշարի, այնպես էլ լեզվական տարբեր հմտություններ ձևավորող տեքստերի միջոցով:

Հանրամշակութային իրազեկությունը տվյալ հասարակության սոցիալական արժեքների և վարքագծի նորմերի իմացությունն է: Այն թե՛ լեզվական, թե՛ արտալեզվական գիտելիք է: Այսպես՝ տվյալ հասարակության մեջ ընդունված ողջույնի կամ հրաժեշտի բառերի և արտահայտությունների իմացությունը լեզվական գիտելիք է, իսկ ողջույնի կամ հրաժեշտի ձևերի (ձեռքսեղմում, գրկախառնություն, խոնարհում և այլն) իմացությունը՝ արտալեզվական: Այս գիտելիքը հաճախ կարող է կարծրատիպերի ձևավորման պատճառ դառնալ, իսկ դրա պակասը՝ թյուրըմբռնումների:

Հայերեն սովորողներին մատուցվող սոցիալ-մշակութային գիտելիքը կարող է առնչվել՝

- *առօրյա կյանքին*

- քնելուն, արթնանալուն, սնվելուն առնչվող տեղեկություններ
- աշխատանքային ժամեր, աշխատակարգ
- ազգային և ընտանեկան տոներ

- սնունդ, խմիչք
- սեղանի շուրջ վարվեցողության կանոններ
- ժամանցի կազմակերպում
 - *կենսապայմաններին*
 - կենսակերպ՝ պայմանավորված տարածքային կամ ազգային առանձնահատկություններով
 - բնակարանային պայմաններ
 - *միջանձնային հարաբերություններին*
 - աշխատանքային հարաբերություններ
 - ընտանեկան հարաբերություններ
 - սեռերի միջև հարաբերություններ
 - սերունդների միջև հարաբերություններ
 - պետական տարբեր կառույցների ու դրանց ծառայողների հետ հասարակության հարաբերություններ
 - *արժեքներ, համոզմունքներ և դիրքորոշումներ*
 - պատմություն, կարևոր իրադարձություններ և անձինք, խորհրդանիշներ
 - ավանդույթներ և սովորույթներ, սոցիալական փոփոխություններ
 - մշակույթ, մշակութային արժեքներ, արվեստ (երաժշտություն, գրականություն, ճարտարապետություն, նկարչություն, քանդակագործություն և այլն)
 - կրոն, հոգևոր-եկեղեցական կյանք
 - քաղաքականություն
 - ազգային ինքնություն
 - ազգային փոքրամասնություններ
 - հումոր
 - *ոչ խոսքային հաղորդակցություն*
 - գլխի շարժում (հավանություն, մերժում)
 - դեմքի արտահայտություն (ժպիտ, խոժոռություն)
 - հայացք (զարմացած, բարկացած և այլն)
 - ֆիզիկական հեռավորության աստիճան
 - հպում (ծեռքսեղմում, ձեռքը ուսին դնելը, ուսին թփթփացնելը, գրկախառնություն, համբույր)
 - *հասարակական վարք*
 - ճշտապահություն

- հյուրասիրություն (կազմակերպում և մասնակցություն)
- վարքի ընդունված կանոններ այլևայլ իրավիճակներում (ծնունդ, մահ, ամուսնություն, կենաց ասել, բաժակները միմյանց զարկել, պարել, երգել և այլն)
- հագուստ
- նվերներ
- հանդիսատեսի վարք (ներկայացումների, հանդիսավոր արարողությունների և այլնի ժամանակ)

Միջմշակութային իրազեկությունը այլ մշակույթների ներկայացուցիչների հետ համապատասխան ձևով և արդյունավետ հաղորդակցվելու պատրաստակամությունն ու կարողությունն է: Այլ լեզու սովորող անձի համար դա սեփական և ուսումնասիրվող լեզվի մշակույթների նմանությունները և տարբերությունները իմանալն ու ըմբռնելն է, երկու (և ավելի) մշակույթների բազմազանությունն ընդունելը, գործող կարծրատիպերից խուսափելը:

Հայերեն սովորողներին հատկապես ուսումնառության վաղ փուլերում պետք է ուսուցանել բարեկիրթ խոսքի (օրինակ՝ խնդրանք արտահայտելու, շնորհակալություն հայտնելու) ոչ միայն գրական լեզվում, այլև խոսակցականում տարածված ընդունելի նմուշներ՝ հաղորդակցման ժամանակ խոսակցին ճիշտ հասկանալու և գնահատելու համար (տե՛ս «Լեզվական կառույցներ» բաժինը):

Լեզուների իմացության մակարդակների չափորոշիչներ (համընդհանուր սանդղակ)

Հմուտ օգտագործող	Գ2	Կարողանում է առանց դժվարության հասկանալ ըստ էության այն ամենը, ինչ լսում կամ կարդում է: Կարողանում է ամփոփել և կապակցված ներկայացնել բանավոր և գրավոր տարբեր աղբյուրներից քաղված տեղեկությունները՝ վերաձևակերպելով փաստարկներն ու կարծիքները: Կարողանում է սահուն և հստակ կազմել հանպատրաստից խոսք՝ արտահայտելով անգամ իմաստային բարդ նրբերանգներ:
	Գ1	Կարողանում է հասկանալ տարբեր թեմաներով բարդ, ծավալուն տեքստերը և ըմբռնել նաև ներիմաստը (ենթատեքստը): Կարողանում է հանպատրաստից և սահուն արտահայտել մտքերը՝ առանց ակնհայտորեն բառեր կամ արտահայտություններ փնտրելու: Կարողանում է լեզուն ազատ և արդյունավետ օգտագործել շփման, ուսումնական և մասնագիտական նպատակներով: Կարողանում է բարդ թեմաների շուրջ հստակ, լավ կառուցված մանրամասն տեքստ կազմել՝ դրսևորելով տեքստի կառուցման սկզբունքների, ներտեքստային կապերի կիրառման հմտություն:
Անկախ օգտագործող	Բ2	Կարողանում է հասկանալ վերացական և կոնկրետ թեմաներով բարդ տեքստերի հիմնական միտքը, այդ թվում՝ քննարկումներն իր մասնագիտության ոլորտում: Կարողանում է հանպատրաստից և բավականին սահուն, առանց լարվածության հաղորդակցվել լեզվակիրների հետ: Կարողանում է տարբեր թեմաներով հստակ, մանրամասն տեքստեր կազմել և հիմնավորել իր տեսակետը՝ ցույց տալով տարբեր կարծիքների առավելություններն ու թերությունները:
	Բ1	Կարողանում է հասկանալ աշխատավայրում, դպրոցում, ժամանցի վայրում և այլուր հաճախ հանդիպող թեմաներին առնչվող և մաքուր գրական լեզվով ձևակերպված խոսքի հիմնական իմաստը: Հայաստանում կամ հայախոս ուրիշ վայրերում ճամփորդելիս կարողանում է կողմնորոշվել ծագած իրավիճակներում և անհրաժեշտ ելքեր գտնել: Կարողանում է կապակցված մտքեր հայտնել ծանոթ թեմաների, անձնական հետաքրքրությունների մասին: Կարողանում է ներկայացնել իր տպավորությունները, նպատակները, ծրագրերը, հույսերը, երազանքները, հակիրճ հիմնավորել սեփական կարծիքը:
Սկսնակ	Ա2	Կարողանում է հասկանալ առանձին արտահայտություններ և առավել հաճախ կիրառվող բառեր, որոնք առնչվում են անձնական և առօրեական թեմաներին (օրինակ՝ ամենահիմնական անձնական և ընտանեկան տվյալների, գնումների, տեղանքի, ուսման, աշխատանքի, ժամանցի և հանգստի մասին): Կարողանում է հաղորդակցվել առօրյա խնդիրների շուրջ, որոնք պահանջում են ծանոթ տեղեկությունների փոխանակում: Պարզ միջոցներով կարողանում է նկարագրել իրեն, իր անմիջական շրջապատը, խոսել առաջին անհրաժեշտության պահանջմունքներին առնչվող հարցերի շուրջ:
	Ա1	Կարողանում է հասկանալ և օգտագործել ծանոթ, առօրյա արտահայտություններ, կազմել պարզ նախադասություններ՝ կոնկրետ պահանջմունքները բավարարելու համար: Կարողանում է ներկայացնել ինքն իրեն և ուրիշների, կարողանում է հարցնել և պատասխանել անձնական բնույթի հարցերի, ինչպես ասենք՝ որտե՞ղ է ապրում, ո՞ւմ է ճանաչում, ի՞նչ ունի և այն: Կարողանում է պարզ կերպով շփվել, եթե գրուցակիցը խոսում է դանդաղ ու հստակ և պատրաստ է օգնելու:

Ինքնագնահատման սանդղակ

	Ընկալում		Փոխգործակցում		Մտքերի արտահայտում	
	Ունկնդրում	Ընթերցում	Բանավոր փոխգործակցություն (երկխոսություն)	Գրավոր փոխգործակցություն	Մտքերի բանավոր արտահայտում	Մտքերի գրավոր արտահայտում
Գ2	Առանց դժվարության հասկանում եմ ցանկացած բանավոր խոսք անմիջական շփման թե հեռարձակման ժամանակ, նույնիսկ եթե արագ են խոսում (երբեմն խոսքին և առոգանությանը ընտելանալու պայմանով):	Կարողանում եմ ըստ էության ազատ կարգալ գրավոր խոսքի բոլոր տեսակները, այդ թվում՝ կառուցվածքի կամ լեզվական առումով բարդ, նաև վերացական տեքստեր, ինչպիսիք են, օրինակ, մասնագիտական տեքստերը և գեղարվեստական արձակ ու չափածո գործերը:	Առանց ջանքեր գործադրելու կարողանում եմ մասնակցել ցանկացած զրույցի կամ քննարկման, լավ ծանոթ եմ դարձվածքներին և խոսակցական արտահայտություններին: Կարողանում եմ սահուն և հստակ արտահայտել մտքերս և ճշգրիտ հաղորդել իմաստային նրբերանգները: Դժվարանալու դեպքում կարողանում եմ վերածնակերպել միտքս՝ շրջանցելով դժվարությունն այնքան աննկատ, որ զրուցակիցներս հազիվ թե նկատեն դա:	Կարողանում եմ գրավոր հստակ և ճշգրիտ արտահայտել մտքերս, դատողություններս ու հույզերս, անհատական ոճով արդյունավետ հաղորդակցվել հասցեատիրոջ հետ:	Կարողանում եմ հստակ, իրավիճակին համապատասխան ոճով հստակ և սահուն խոսք կառուցել կամ փաստարկներ ներկայացնել այնպիսի տրամաբանական կառույցներով, որոնք ունկնդիրներին օգնում են նկատելու և մտապահելու կարևոր և էական դրույթները:	Կարողանում եմ համապատասխան ոճով հստակ և սահուն տեքստ գրել, մասնավորապես ծավալուն նամակներ, զեկուցումներ կա հողվածներ, դրանք շարադրետրամաբանական կուռ կառուցվածքով, որի շնորհիվ ընթերցողները կարող են նկատել և մտապահել կարևոր դրույթները: Կարողանում եմ ամփոփումներ և գրախոսականներ գրել մասնագիտական կամ գեղարվեստական աշխատությունների մասին:
Գ1	Կարողանում եմ հասկանալ ընդարձակ զեկուցումը, նույնիսկ երբ այն հստակ կառուցվածք չունի, և իմաստային կապը պարզ արտահայտված չէ, այլ միայն ենթադրվում է: Կարողանում եմ առանց մեծ ջանքերի ըմբռնել հեռուստածրագրերն ու կինոնկարները (այդ թվում խոսակցական լեզվով հատվածները):	Կարողանում եմ հասկանալ ծավալուն և բարդ փաստագրական ու գեղարվեստական տեքստեր՝ տարբերակելով դրանց ոճական առանձնահատկությունները: Կարող եմ հասկանալ մասնագիտական հողվածներ և ծավալուն տեխնիկական հրահանգներ, նույնիսկ եթե դրանք իմ մասնագիտական ոլորտին չեն առնչվում:	Կարողանում եմ հանապատրաստից և սահուն արտահայտել մտքերս՝ առանց ակնհայտորեն բառեր կամ արտահայտություններ փնտրելու: Կարողանում եմ լեզուն ճկուն և արդյունավետ օգտագործել շփման և մասնագիտական նպատակներով: Կարողանում եմ ճշգրիտ ձևակերպել մտքերս ու կարծիքներս և հմտորեն ներհյուսել իմ խոսքը զրուցակիցներիս խոսքին:	Կարողանում եմ հասցեատիրոջ հետ հաղորդակցվել հասցեատիրոջ հետ:	Կարողանում եմ հստակ, մանրամասն խոսել բարդ թեմաներով՝ միավորելով ենթաթեմաները, որչափ դրույթներ զարգացնելով և միտքս ամփոփելով համապատասխան եզրահանգումներով:	Կարողանում եմ մտքերս արտահայտել հստակ՝ լավ կառուցված տեքստում բավականին մանրամասն ներկայացնելով տեսակետները: Կարողանում եմ նամակում, շարադրության կամ զեկուցման մեջ մանրամասնորեն ներկայացնել բարդ թեմաները՝ ընդգծելով իմ կարծիքով էական խնդիրները: Կարողանում եմ գրել տարբեր տեսակի տեքստեր՝ համապատասխան ոճով:

F2	Կարողանում եմ հասկանալ ընդարձակ զեկուցումներ ու դասախոսություններ և հետևել փաստարկների նույնիսկ բարդ շղթային, եթե թեման ինձ բավականին ծանոթ է: Կարողանում եմ հասկանալ հեռուստանորություններ և ընթացիկ իրադարձություններին նվիրված ծրագրեր: Կարողանում եմ ըմբռնել կինոնկարների բովանդակության մեծ մասը, եթե դրանք գրական լեզվով են:	Կարողանում եմ կարգալ հողվածներ և զեկուցումներ ժամանակակից խնդիրների վերաբերյալ, որտեղ հեղինակները որոշակի դիրքորոշում ունեն կամ հատուկ տեսակետ են հայտնում: Հասկանում եմ ժամանակակից գեղարվեստական արձակը:	Կարողանում եմ բավականին սահուն և հանպատրաստից հաղորդակցվել լեզուն կրողների հետ, մասնակցել ինձ ծանոթ թեմաների շուրջ քննարկումներին՝ հիմնավորելով ու պաշտպանելով իմ տեսակետները:	Կարողանում եմ նամակներ գրել՝ ընդգծելով ինձ համար էական իրադարձություններն ու խնդիրները, արտահայտել հույզերս:	Կարողանում եմ բանավոր հստակ և մանրամասն խոսել իմ հետաքրքրությունների ոլորտին առնչվող ամենատարբեր թեմաների մասին: Կարողանում եմ բացատրել թեմային առնչվող խնդրի մասին իմ տեսակետը՝ ցույց տալով տարբեր կարծիքների առավելություններն ու թերությունները:	Կարողանում եմ իմ հետաքրքրություններին առնչվող ամենատարբեր թեմաների մասին հստակ, մանրամասն տեքստ գրել: Կարողանում եմ շարադրություն կամ զեկուցում գրել և դրանում տեղեկություններ հաղորդել կամ էլ որոշակի տեսակետ հիմնավորող կամ հերքող դատողություններ անել:
F1	Կարողանում եմ ըմբռնել աշխատավայրում, դպրոցում, ժամանցի վայրերում և այլուր պարբերաբար շոշափվող ծանոթ թեմաներին վերաբերող հստակ, գրական լեզվով կառուցված խոսքի հիմնական իմաստը: Կարողանում եմ հասկանալ հեռուստատեսային կամ ռադիոծրագրերի հիմնական բովանդակությունը՝ ընթացիկ իրադարձություններին կամ անձնական ու մասնագիտական հետաքրքրություններին առնչվող թեմաներով, երբ խոսքը համեմատաբար դանդաղ է ու հստակ:	Կարողանում եմ հասկանալ առօրյա կամ աշխատանքին առնչվող թեմաներով ոչ մասնագիտական տեքստեր, որոնք հիմնականում գրված են պարզ և հաճախ գործածվող լեզվով: Կարողանում եմ անձնական նամակներում հասկանալ դեպքերի, հույզերի և ցանկությունների նկարագրությունները:	Կարողանում եմ կողմնորոշվել այն հիմնական իրավիճակներում, որոնք կարող են ծագել կամ փոփոխվել հայերեն խոսք լսելիս: Կարողանում եմ հանպատրաստից մասնակցել ինձ ծանոթ, ինչպես նաև անձնական հետաքրքրություններին կամ առօրյա կյանքին առնչվող թեմաներով զրույցներին (օրինակ՝ ընտանիք, նախասիրություններ, աշխատանք, ճամփորդություն և ընթացիկ իրադարձություններ):	Կարողանում եմ անձնական նամակներ գրել՝ նկարագրելով դեպքեր, իրադարձություններ և իմ տպավորությունները:	Կարողանում եմ պարզ միջոցներով կապակցել բառերն ու արտահայտությունները՝ նկարագրելու համար իրադարձությունները, իմ երազանքները, հույսերն ու ձգտումները: Կարողանում եմ հակիրճ հիմնավորել ու բացատրել իմ կարծիքն ու ներկայացնել ծրագրերս: Կարող եմ պատմություն կամ գրքի, ֆիլմի այուժեն պատմել և նկարագրել տպավորություններս:	Ես կարող եմ գրել պարզ տեքստ ինձ ծանոթ կամ հետաքրքրող թեմաներով:

Ա2	Կարողանում եմ հասկանալ առանձին արտահայտություններ և առավել հաճախ գործածվող բառեր, որոնք առնչվում են ինձ վերաբերող անձնական թեմաներին (օրինակ՝ հիմնական անձնական տվյալներ, տեղեկություններ ընտանիքիս, կատարած գնումների, իմ շրջապատի, աշխատանքի մասին): Կարողանում եմ ընկալել կարճ, հստակ, պարզ հաղորդագրությունների ու հայտարարությունների հիմնական իմաստը:	Կարողանում եմ կարգալ շատ կարճ, պարզ տեքստեր: Կարողանում եմ գտնել կոնկրետ, կանխատեսելի տեղեկություններ այնպիսի առօրեական տեքստերում, ինչպիսիք են՝ գովազդները, տեղեկատուները, ճաշացուցակներն ու չվացուցակները: Կարողանում եմ նաև հասկանալ հակիրճ, պարզ անձնական նամակները:	Կարողանում եմ հաղորդակցվել պարզ, առօրեական խնդիրների շուրջ, որ պահանջում են ծանոթ թեմաների և գործողությունների մասին տվյալների պարզ և ուղղակի փոխանակում: Կարողանում եմ շատ կարճ երկխոսություն վարել, թեև ինքնուրույն զրույց վարելու համար բավարար չափով չեմ հասկանում:	Կարողանում եմ կատարել հակիրճ գրառումներ և գրել պարզ հաղորդագրություններ: Կարողանում եմ գրել շատ պարզ անձնական նամակ, օրինակ՝ ինչ-որ մեկին շնորհակալություն հայտնել ինչ-որ բանի համար:	Կարողանում եմ օգտագործել մի շարք արտահայտություններ ու նախադասություններ՝ պարզ բառերով նկարագրելու համար ընտանիքս, այլ մարդկանց, իմ տունը, կյանքիս պայմանները, իմ կրթությունը, ներկա կամ նախորդ աշխատանքը:	Կարողանում եմ գրել մի շարք պարզ արտահայտություններ և նախադասություններ՝ դրանք կապակցելով <i>և, բայց, որովհետև</i> շաղկապներով:
Ա1	Կարողանում եմ ճանաչել ծանոթ բառեր և պարզ արտահայտություններ, որոնք առնչվում են ինձ, ընտանիքիս և մերձավոր շրջապատիս, երբ մարդիկ խոսում են դանդաղ և հստակ:	Կարողանում եմ հասկանալ շատ պարզ նախադասություններ, որոնք հանդիպում են հայտարարություններում, պաստառներում կամ ցանկերում հանդիպող:	Կարողանում եմ հաղորդակցվել պարզ միջոցներով, պայմանով, որ զրուցակիցս պատրաստ լինի կրկնելու կամ վերաձևակերպելու խոսքը, խոսի ավելի դանդաղ և օգնի ինձ ձևակերպելու այն, ինչ փորձում եմ ասել: Կարողանում եմ իմ անմիջական կարիքների վերաբերյալ կամ ինձ լավ ծանոթ թեմաների ոլորտից պարզ հարցեր տալ և պատասխանել նման հարցերի՝ անհրաժեշտության դեպքում մատնացույց անելով, նկարելով և այլն:	Կարողանում եմ լրացնել հարցաթերթիկ՝ անձնական տվյալներով, օրինակ՝ հյուրանոցի գրանցման թերթիկում լրացնել անուն-ազգանունս, ազգությունս, հասցես, կամ գրել պարզ բացիկ, օրինակ՝ շնորհավորանք որևէ տոնի առիթով:	Կարողանում եմ օգտագործել պարզ արտահայտություններ ու նախադասություններ՝ նկարագրելու համար այն վայրը, որտեղ ապրում եմ, և մարդկանց, որոնց գիտեմ:	Կարողանում եմ գրել առանձին պարզ արտահայտություններ և նախադասություններ: